

Series Ceranea
vol. 3

Małgorzata Skowronek

Palaea Historica

The Second Slavic Translation Commentary and Text



Alena
— CERANEUM —

 WYDAWNICTWO
UNIwersYTETU
ŁÓDZKIEGO

Series Ceranea
vol. 3

Palaea Historica

The Second Slavic Translation

Commentary and Text



WYDAWNICTWO
UNIwersytetu
ŁÓDZKIEGO

Series Ceranea
vol. 3

Małgorzata Skowronek

Palaea Historica

The Second Slavic Translation Commentary and Text



Ceranea
— CERANEUM —



WYDAWNICTWO
UNIWERSYTETU
ŁÓDZKIEGO

Łódź 2016

Series Ceranea

volume 3

**University of Łódź, Waldemar Ceran Research Centre for the History and Culture
of the Mediterranean Area and South-East Europe *Ceraneum***

EDITORIAL BOARD

*Agata Kawecka, Andrzej Kompa, Mirosław J. Leszka, Kiril Marinow, Georgi Minczew
Ivan Petrov, Małgorzata Skowronek*

OFFICE AND WEBSITE

PL 90-237 Łódź, 32/38 Matejki St., room 319, www.ceraneum.uni.lodz.pl, s.ceranea@uni.lodz.pl

TRANSLATED FROM THE POLISH BY

Yvonne Loske

REVIEWER

Jan Stradomski

COOPERATION

Marek Majer (Harvard University), Anna Maciejewska (University of Łódź)

INITIATING EDITOR

Urszula Dzieciatkowska

INDICES

Małgorzata Skowronek

TYPESETTING AND LAYOUT

Munda – Maciej Torz

TECHNICAL CORRECTIONS

Leonora Wojciechowska

COVER DESIGN

Katarzyna Turkowska

Cover image: scene from the *Life of Moses* (1595–1596). Sucevita Monastery (Romania)
Church of Resurrection, Room of the Tombs. Photo by Margarita Kuyumdzhieva

© Copyright by Małgorzata Skowronek, Łódź 2016

© Copyright for this edition by Uniwersytet Łódzki, Łódź 2016

Publication financially supported by the Dean of the Faculty of Philology, University of Łódź
The editing process of this publication has been conducted beyond the Łódź University Press

The Open Access version of this book has been made available under a Creative Commons
Attribution-NonCommercial-No Derivatives 4.0 license (CC BY-NC-ND)

Published by Łódź University Press

First edition. W.07313.16.0.M

Publisher's sheets 10.3; printing sheets 12.75

ISBN 978-83-8088-082-5

e-ISBN 978-83-8088-083-2

<https://doi.org/10.18778/8088-082-5>

Table of contents

Preface	7
Abbreviations	9
Bibliography	9
 I. Source texts	 13
 II. On the 2nd Slavic translation of the <i>Palaea Historica</i>	 21
The original text and its dating	23
Slavic translations	24
The contents	26
Research perspectives	29
 III. Copies of the PH II. Textological notes	 31
Table of titles of the chapters in the PH II	37
 IV. Edition of the text	 49
Criteria for the edition	49
Principles of the edition	51
 V. PH II. The text.	 59
 Index of citations and references	 181
Index of proper names.	185
List of illustrations	189
Illustrations	191

Preface

This book is the result of my research on the Slavic texts of the *Palaea Historica*. Although firstly thought to be a part of a bigger whole, the edition of the source text accepted the form of an independent title. I would, therefore, like to express my gratitude to everyone, people and institutes, whose support and help, especially in acquiring source material, allowed me to prepare this edition of the relic text. I wish to thank the staff at the Library of the Museum of the Serbian Orthodox Church in Belgrade, the staff of the Manuscripts Department at the National Library of Serbia in Belgrade, the staff of the Manuscripts, Old Printed Books, Rare and Precious Editions Department at the National Historical Museum in Sofia, Fr. Archimandrite Policarp Chițulescu from the Library of the Holy Synod of the Romanian Orthodox Church in Bucharest, the directory of the Collection of Manuscripts, Rare and Precious Editions at the Romanian Academy Library in Bucharest, and Professor Anna-Maria Totomanova at the Sofia University Saint Clement of Ohrid.

A heartfelt thank you is reserved for Professor Georgi Minczew and Doctor Ivan Petrov from the Department of Slavic Philology at the University of Łódź for their valuable remarks concerning the edition and commentary of the *Palaea Historica*, and not only. Their kind criticism has greatly influenced the final form of this work.

Łódź, December 8th, 2015
Saint Clement of Ohrid Day
MS

Abbreviations

PH – Palaea Historica

PGr – Palaea Historica, Greek text

PH I – Palaea Historica, 1st Slavic translation

PH II – Palaea Historica, 2nd Slavic translation

PH III – Palaea Historica, 3rd Slavic translation

Grk. – Greek

OCS – Old Church Slavic

Bibliography

- Adler 2013: W. Adler, 'Palaea Historica ("The Old Testament History"): A New Translation and Introduction', [in:] *Old Testament Pseudepigrapha. More Noncanonical Scriptures*, vol. 1, ed. R. Bauckham, J.R. Davila, A. Panayotov, Grand Rapids, Michigan – Cambridge, UK, p. 585–599 [English translation of the PH on p. 600–672].
- Adler 2015: W. Adler, 'Parabiblical Traditions and Their Use in the Palaea Historica', [in:] *Tradition, Transmission, and Transformation from Second Temple Literature through Judaism and Christianity in Late Antiquity*, Leiden–Boston, p. 1–40.
- Birkfellner 1975: G. Birkfellner, *Glagolitische und kyrillische Handschriften in Österreich*, Wien.
- Bogdanović 1982: Д. Богдановић, *Инвентар ћирилских рукописа у Југославији (XI–XVII века)*, Београд.
- Bogdanović, Miltenova 1992: Д. Богдановић, А. Милтенова, 'Апокрифният сборник от манастира Савина XIV в. в сравнение с други подобни южнославянски ръкописи', *Археографски прилози* 14, p. 7–30.
- Böttrich 2007: Chr. Böttrich, 'Palaea/Paleja. Ein byzantinisch-slavischer Beitrag zu den europäischen Historienbibeln', [in:] *Fragmentarisches Wörterbuch. Beiträge zur biblischen Exegese und christlichen Theologie* Horst Balz zum 70. Geburtstag, hrsg. K. Schiffrer, K. Wengst, W. Zager, Stuttgart, p. 304–313.
- Derzhavina 1968: О.А. Державина, 'Палея', [in:] *Краткая литературная энциклопедия*, гл. ред. А.А. Сурков, Москва.
- Dobrianskiy 1882: Ф. Добрянский, *Описание рукописей Виленской публичной библиотеки, церковно-славянских и русских*, Вильна.
- Flusser 1971: D. Flusser, 'Palaea Historica – An Unknown Source of Biblical Legends', [in:] *Studies in Aggadah and Folk-Literature*, eds. J. Heinemann and D. Noy [= Scripta Hierosolymitana 22], Jerusalem, p. 48–79.

- Franklin 1991: S.C. Franklin, 'Palaiā', [in:] *Oxford Dictionary of Byzantium*, prepared at Dumbarton Oaks, ed. in chief A.P. Kazhdan, Oxford, p. 1557.
- Ivanova 2008: Кл. Иванова, *Bibliotheca hagiographica Balcano-Slavica*, София.
- Jovanović 2005: Т. Јовановић, 'Завет патријарха Рувима у препису збирке манастира Никољца', *Старобългарска литература* 33–34, p. 394–404.
- KRK 2007: Кирилични рукописни книги у фондах Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України. *Каталог, т. I: XI–XVI ст.*, відп. ред. Л.В. Головата, уклад. М.М. Кольбух (та ін.), Львів.
- Likhachev 2001: Д.С. Лихачев, 'Техника издания текстов', [in:] Д.С. Лихачев, *Текстология на материале русской литературы X–XVII веков*, Санкт-Петербург, p. 470–536.
- Lința, Djamo-Diaconiță, Stoicovici 1981: E. Lința, L. Djamo-Diaconiță, O. Stoicovici, *Catalogul manuscriselor slavo-române din București*, București.
- Lovjagin 1861: Е. Ловягин, *Богослужебные каноны на греческом, славянском и русском языках*, Санкт-Петербург.
- Marshall 1925: H.F. Marshall, *Old Testament Legends from a Greek Poem on Genesis and Exodus of Georgios Chumnos*, Cambridge.
- Medaković 1978: Д. Медаковић, *Манастир Савина*, Београд.
- Miltanova 2003: А. Милтенова, 'Палея', [in:] *Старобългарска литература. Енциклопедичен речник*, съст. Д. Петканова, Велико Търново, p. 345–346.
- Miltanova 2009: А. Милтенова, "Низовата" книжнина през XIII век: сборници, произведения и цикли в българската и в сръбската традиция', *Зборник радова Византолошког института* XLVI, p. 365–379.
- Miltanova 2012: А. Милтенова, 'Неизвестен препис от XIV век на Житието на Богородица от монах Епифаний и неговият контекст', [in:] *Beati possidentes*. Юбилеен сборник, посветен на 60-годишнината на проф. дфн Боряна Христова, съст. и научна ред. А. Тотоманова, Ц. Панчева, София, p. 220–230.
- Mineva 2012: E. Mineva, 'Problems of the Critical Edition of Byzantine and Slavonic Services', *Scripta & e-Scripta* 10–11, p. 227–235.
- Mircea 2005: I.R. Mircea, *Repertoire des manuscrits slaves en Roumanie. Auteurs byzantins et slaves, revision du texte slave P. Bojčeva, revision du texte français S. Todorova*, Sofia.
- Moshin 1971: В. Мошин, *Словенски ракописи во Македонија*, подготвил В. Мошин во соработка со Л. Славева, С. Кронева и Ј. Јакимова, Скопје.
- Orlov 2007: A.A. Orlov, *From Apocalypticism to Merkabah Mysticism. Studies in the Slavonic Pseudepigrapha* [Supplements to the Journal for the Study of Judaism 114], Leiden–Boston.
- Palia istorică 2001: *Palia istorică* [= Cele mai vechi cărți populare în literatura română IV], studiu filologic, studiu lingvistic și ediție de A. Moraru și M. Moraru, București.
- Panaiteescu 2003: P.P. Panaiteescu, *Catalogul manuscriselor slavo-române și slave din Biblioteca Academiei Române*, ediție îngrijită de D.-L. Aramă și revizuită de G. Mihailă cu o prefață de G. Ștrempel, București.
- Panayotov 1995: В. Панайотов, 'Тълковната палея в Симеоновия век', [in:] *1100 години Велики Преслав*, т. 2, Шумен, p. 109–117.
- Petković 1914: С. Петковић, *Опис рукописа манастира Крушедола*, Сремски Карловци.
- Petrova 2009: М. Петрова, 'За един неизвестен препис на Летовника на Георги Амартол и неговите ръкописни паралели', *Старобългарска литература* 41–42, p. 226–245.
- Rorov 1881: А.Н. Попов, *Книга бытия небеси и земли (Палея историческая) с приложением сокращенной палеи русской редакции* [Чтения в Императорском Обществе Истории и Древностей Российских при Московском Университете, кн. 1], Москва.

- PT 2002: *Палея толковая*, перевод, научное редактирование А.М. Камчатнов, статья, комментарии: В.В. Мильков, С.М. Полянский, Москва.
- Reinhart 2007: J. Reinhart, 'Die älteste Bezeugung der Historischen Paläa in slavischer Übersetzung (Cod. Slav. Vindob. Nr. 158)', *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор*, 73, p. 45–75.
- Skowronek 2013a: M. Skowronek, 'Remarks on the Anathemas in the Palaea Historica', *Studia Ceraenea. Journal of the Waldemar Ceran Research Centre for the History and Culture of the Mediterranean Area and South-East Europe* 3, p. 131–144.
- Skowronek 2013b: M. Skowronek, 'Uwagi o dwóch odpisach palei historycznej: ze zbiorów Lwowskiej Biblioteki Naukowej i Archiwum Państwowego w Bukareszcie', *Krakowsko-Wileńskie Studia Slawistyczne* 8. *Cyrylometodejski komponent kultury chrześcijańskiej Słowian w regionie karpackim. Historia, tradycje, odwołania*, p. 95–110.
- Skowronek 2014a: M. Сковронэк, 'Компиляция ветхозаветных историй. Кодекс СБ III22 коллекции Синодальной библиотеки в Бухаресте', *Palaeobulgarica* XXXVIII.2, p. 3–37.
- Skowronek 2014b: M. Skowronek, 'On Medieval Storytelling. The Story of Melchizedek in Certain Slavonic Texts (Palaea Historica and the Apocryphal Cycle of Abraham)', *Studia Ceraenea. Journal of the Waldemar Ceran Research Centre for the History and Culture of the Mediterranean Area and South-East Europe* 4, p. 169–189.
- Skowronek 2016: M. Skowronek, 'Poetry as a Component of Old Testament Narrative Texts (Notes on Palaea historica)' [paper presented at the conference *Identifying Jewish and Christian Patterns in the Literature of Late Antiquity and Middle Ages*, Warna, 3.-8.09.2015, forthcoming].
- Slavova 1991: Т. Славова, 'За протографа на Тълковната палея (върху материали от палейния Шестоднев)', *Palaeobulgarica* XV.3, p. 57–70.
- Slavova 2002: Т. Славова, *Тълковната палея в контекста на старобългарската книжнина*, София.
- Slavova 2015: Т. Славова, 'Историческата палея и славянската хронографска традиция', [in:] ПОΛΥΓΙΣΤΩΡ. *Scripta slavica Mario Capaldo dicata*, отв. ред. К. Дидди, Москва–Рим, p. 256–265.
- Speranskiy 1892: М.Н. Сперанский, 'Историјска палеја, њени преводи и редакције у старој српској књижевности', *Споменик* 16, p. 1–15.
- Speranskiy 1960: М.Н. Сперанский, 'Югославянские тексты Исторической палеи и русские ее тексты', [in:] М.Н. Сперанский, *Из истории русско-славянских литературных связей*, Москва, p. 104–147.
- Stankov 1986a: Р. Станков, 'Историческая Палея – памятник древней болгарской культуры', *Palaeobulgarica* X.4, p. 55–63.
- Stankov 1986b: Р. Станков, 'Обща характеристика на лексикалния състав на Историческата палея', *Език и литература* 5, p. 39–56.
- Stankov 1992: *Из историческата палея. Книгата на небесното и земното битие*, прев. Р. Станков, [in:] *Стара българска литература в 7 тома. Т. 5. Естествознание*, съст. и ред. А. Милтенова, София, p. 68–72.
- Stankov 1994: Р.А. Станков, *Лексика Исторической палеи*, Велико Търново.
- Stankov 2010: Р. Станков, 'Слово палѣя в древней славянской письменности', [in:] *Якѣ бѣчела любадѣльна. Юбилеен сборник в чест на доц. д-р Цветанка Янакиева*, ст. н. с. II ст. д-р Павел Георгиев и доц. Валентин Кулев, Шумен, p. 67–80.
- Stanković 2003: Р. Станковић, *Рукописне књиге Музеја Српске Православне Цркве у Београду. Водени знаци и датирање*, Београд.
- Sumnikova 1969: Т.А. Сумникова, 'К проблеме перевода Исторической палеи', [in:] *Изучение русского языка и источниковедение*, отв. ред. В.Ф. Дубровина, Москва, p. 27–39.

Bibliography

- Svencys'kij 1906: Іл. Свенцицький, *Опис рукописів Народного дому з колекції Ант. Петрушевича*, част 1, у Львові.
- Turdeanu 1964: É. Turdeanu, 'La Palaea Byzantine chez les slaves du Sud et chez les Roumains', *Revue des études slaves* 40, p. 195–206.
- Turilov 1986: А.А. Турилов, *Предварительный список славяно-русских рукописных книг XV в., хранящихся в СССР (для Сводного каталога рукописных книг, хранящихся в СССР)*, Москва.
- Tvorogov 1988–1989: О.В. Творогов, 'Палея хронографическая', [in:] *Словарь книжников и книжности Древней Руси*, т. 2, ч. 2, отв. ред. Д.С. Лихачев, Ленинград, p. 160–161.
- Vassiliev 1893: A.V. Vassiliev, *Anecdota graeco-byzantina* [Сборник памятников византийской литературы 11], Москва, p. 188–292.
- Vodolazkin 2007: Е.Г. Водолазкин, 'Новое о палеях (некоторые итоги и перспективы изучения палейных текстов)', *Русская литература* 1, p. 3–23.
- Velinova, Vutova 2013: В. Велинова, Н. Вутова, *Славянски ръкописи, кирилски печатни книги и периодични издания*, том I, София.
- Verevskiy 1888: Ф.А.Вереvский, 'Русская историческая палея', *Филологические записки*, вып. 2, Воронеж, p. 1–18.
- Vitić 1992: З. Витић, 'Апокриф о гостолубљу Аврамовом у српском рукописном наслеђу', *Археографски прилози* 14, p. 67–104.
- Vodolazkin 2006–2010: Е.Г. Водолазкин, 'Краткая хронографическая палея. Текст', вып. 1, *Труды Отдела древнерусской литературы* 57/2006, p. 891–915; вып. 2, *Труды Отдела древнерусской литературы* 58/2008, p. 534–556; вып. 3, *Труды Отдела древнерусской литературы* 61/2010, p. 345–374.
- Vodolazkin 2009–2011: Е.Г. Водолазкин, 'Как создавалась Полная Хронографическая Палея', часть 1, *Труды Отдела древнерусской литературы* 60/2009, p. 327–353; часть 2, *Труды Отдела древнерусской литературы* 62/2011, p. 175–200.
- Vodolazkin 2014: Е.Г. Водолазкин, 'Из истории кирилло-белозерских палей', [in:] *Книжные центры Древней Руси: книжность и рукописи Кирилло-Белозерского монастыря*, Санкт-Петербург, p. 286–309.
- Vostokov 1842: А.Х. Востоков, *Описание русских и словенских рукописей Румянцевского музея*, Санкт-Петербург.
- Zhdanov 1881: И.Н. Жданов, 'Палея', *Киевские университетские известия*, сентябрь, p. 235–258.

For the Books of the Old and New Testaments commonly accepted abbreviations are used.

I. Source texts

PGr, PH I

PGr – Vassiliev 1893, p. 188–292. Main text: codex in the collection of the Austrian National Library [Österreichische Nationalbibliothek] in Vienna № 247, Cod. Vindobonensis theol. 210 (Lamb. 247), 16th century, fols. 34r–84r. Lectiones: 1. Codex Ottobonensis № 205, end of 15th century.

PH I¹ – Popov 1881, p. 1–172. Main text: codex in the collection of the State Historical Museum [Государственный исторический музей] in Moscow, formerly the collection of the Synodic Library in Moscow № 591, 15th century (dated to 1460–1470), PH on fols. 1r–130r. Lectiones: 1. codex in the collection of the State Historical Museum in Moscow, formerly the collection of the Synodic Library in Moscow № 638, dated to ca. 1460, PH on fols. 215r–319v; 2. codex in the collection of the State Historical Museum in Moscow, formerly the collection of

¹ For a list of the copies of the 1st translation of the PH see: Sumnikova 1969, p. 31–32 (13 Serbian and Russian copies, dated to the 15th century); Reinhart 2007, p. 60 (20 copies). An abridged version of the PH I has survived in the writings of the Eastern Slavs, which last chapter contains the story of Samson; there are at least two copies of this version: 1. Codex of mixed contents from the National Archives of Romania in Bucharest, Cod. ANB 741, 16th century, PH on fols. 72r–156r, title *Сѣа книга бытїа нѣси и земли. и вѣсакон твари, иже сътвори бѣ вѣсѣ дѣла своа испрѣва. слово прѣвое ѿ бытиа*, inc.: *Прѣже вѣсѣ сын и вѣсѣ и за вѣсѣ подоваѣ истинномѣ члѣкѣ что ѣ бѣ. іако шѣ іави сѣ бѣ, ехс.: и иноплеменици разоумѣша, и рѣша дати емѣ женѣ ѿ рода своего. да тратѣ сѣ съ ними*. For literature cf.: Lința, Djamo-Diaconiță, Stoicovici 1981, p. 257–258; Mircea 2005, p. 236; Skowronek 2013b. 2. Codex of mixed contents from the Lviv National Vasyl Stefanyk Scientific Library of Ukraine, Anton Petrushevych Collection, Cod. 138, 16th century, PH on fols. 85r–166v, title *Он кни҃ги бытїа нѣси и земли и всѣх кон твари, иже сътвори бѣ вѣсѣ дѣла испрѣва, вѣли ѿче, inc.: Прѣже вѣсѣ сын, и всѣ ѿ вѣсѣ подоваѣть истинномуу члѣкѣ вѣдати что естъ бѣ. іако шѣ іави бѣ, ехс.: ажъ потѣмъ жена его емѣ власы вѣстригла. и в то чѣ не была моцныѣ. и асплено емѣ вчи. и вѣ сѣлѣ. цѣлыи рѣ. а потѣ гды его проважено до его вѣжѣ. іакъ порѣши вѣжѣ и в тон чѣ ѿвалиласѣ вѣж и вѣсѣ тамѣ повѣла. и з женою его. и самъ тамо змерѣ. For literature cf.: Svencykij 1906, p. 208–216; KRK 2007, p. 223–226; Skowronek 2013.*

the Synodic Library in Moscow № 548, dated to ca. 1620s.², PH on fols. 1r–62r. All codices represent the Russian edition of the Church Slavonic language, however, in the manuscript of Cod. 591, apart from traits of the local Novgorod dialect, one may recognize traces of the Bulgarian protograph³.

PH II⁴

I. Copies of full text

1. Complete:

> **NIM 25.** National Historical Museum [Национален исторически музей] in Sofia, Cod. Slav. 25⁵. Codex of mixed contents, 14th century (ca. 1380–1390), 81 fols., ca. 205 x 135 mm, half-uncial, Rashka orthography. Copy of the PH II is damaged – some folia are missing in different parts of the work, fols. 16r–35v quite damaged (missing the lower right [r] or lower left [v] part of the folio). PH II on fols. 16r–81v; f. 82r/v glued into the binding of the codex. Most headings illegible (faded), the only surviving titles of chapters were written later (i.e. not during the completion of the full codex), with a large, sloppy half-uncial. Title: illegible⁶; inc.: **Г҃ЪЗАНЬ БЫ ПР҃Ѣ[...]** НИ НОСЕ **ШЕРАЗЬ. АДАМЬ. А. О҃УБО ШПОВ҃ѢДО҃УЕТЬ В҃СТОКЪ ПР҃ВЫ;** exc.: [...]**НЬ И ЧР҃ВНО МОРЕ[...]** Text unpublished⁷.

> **MSPC 141, the so-called *Palaea* from the Velika Remeta Monastery.** Museum of the Serbian Orthodox Church [Музеј Српске Православне Цркве] in Belgrade, Cod. 141⁸. Manuscript formerly belonged to the Velika Remeta Monastery; unknown/undefined place of composition and how it got to Velika Remeta. Codex of mixed contents (contains PH, pseudo-canonical texts, the Life of Grigori Omiricki). 15th century (ca. 1420–1430); 270 + 1 fol., 257 x 187 mm, half-uncial, Serbian orthography (Rashka with Resavian influences). Copy mechanically damaged: parts of folia missing, folia incorrectly numbered after having the book bound anew, damages on the external areas of the cards due to poor storage con-

² R. Stankov dates to the half of the 17th century; see Stankov 1994, p. 5.

³ Popov 1881, p. XXIX–XXXII.

⁴ For a list of copies of the 2nd translation of the PH, see: Reinhart 2007, p. 60–61 (6 copies); Skowronek 2014a, p. 15 (8 copies).

⁵ For a description of the manuscripts cf.: Velinova, Vutova 2013, p. 85–86.

⁶ In: Velinova, Vutova 2013, p. 86, reconstructed as: **ЗАЧ҃ЛА КНИЗЬ СЕИ В НЕН ЖЕ О Н҃БСИ И ЗЕМЛИ.**

⁷ For literature cf.: Petrova 2009.

⁸ For literature cf.: Bogdanović 1982, p. 33, no. 269; Stanković 2003, p. 46.

ditions. Minor marginalia, inter al. on the inside of the front cover: сїа книга ꙗ́лєна палеа [...] сїа книга нарицаемаа читающеѣ ползѣ; слава бѣу само(држцѣу) хрѣтѣосъ ражѣает се слава ти [...] съ небѣ среши те х на змаї (?) as well as on the inside of the back cover: двѣ тысящєи и трѣ сотѣ пятьдєсѣать и осмь лѣтъ. РН on fols. 59r–110v. Title: Б҃говидца мѡуѣсеа прѣрка кнѣга, inc.: Сѣзданъ вѣ прѣвѣцѣ рѣскою бж҃їєю. кр҃тныи нѡ се вѣразъ. а́дамъ а́збо о́повѣдѣтъ, ехс.: и разгнѣва се ꙗ́ на нѣ, и не да́ слова. да́же до сѣмрѣти ѿвзѣи. сего ради ꙗ́ко ѿ радости рѣши пишеть. вѣ лѣто вѣ неже змрѣтъ ѿвзѣа цр҃ь, видѣ ꙗ́. After the improper binding of the book, one of its users marked how many folia should one flip to the continuation of the text (on fol. 93v: прѣметни вѣ листа).

> **Nikoljac 83.** Copy in the collection of the National Library of Serbia [Народна библиотека Србије] in Belgrade⁹. Current reference number: 83, former reference number 15¹⁰. Codex of mixed contents (apart from the РН it contains inter al. *The Testaments of the Twelve Patriarchs*, pseudo-canonical texts, inter al. *The Visions of the Prophet Daniel*, *The Tale of Aphroditian*, *On the Finding of the Venerable and Life-giving Cross* by Alexander the Monk, the sermons of Saint Hippolytus, Maximus the Confessor, short teachings etc.). 15th century (ca. 1425–1435); 2 + 239 fols. (?), half-uncial (part of the marginalia are in cursive) Rashka orthography. РН II on fols. 121v–229r. Title: Б҃говидца мѡуѣсеа прѣрка книга, inc.: Сѣзданъ вѣ прѣвѣцѣ роукою бж҃їєю. кр҃тныи носѣ вѣразъ. а́дамъ прѣвы оу́бо повѣдоуѣтъ се, ехс.: и егда оу́мрѣтъ възыа. ꙗ́ви се нѣ ꙗ́. Сего ради ꙗ́ко ѿ радости рѣши пишеть лѣто. вѣ неже оу́мрѣтъ възѣа цр҃ь. видѣхъ ꙗ́. On the margins, someone added the fragments omitted in the text of the РН II – proof of editing by the copyist or by one of the later users of the codex (f. 150v, f. 151v, f. 158v, f. 161v, f. 162v); probationes pennae (f. 196v, 198v: a few words, 199v), instructions (on f. 228v: зори ѡ прѣнии); on the margins of fols. 186v–187r there is a note in cursive: [...] сию книгу азъ прѣшши хрѣту рабѣ мисаилъ еромонахъ нхнѣда-рицъ сѣши славяноболгарѣ. The text of the РН II has not been published; used only as a source for readings in the edition of a fragment from the Psalter of Novak¹¹.

> **MSPC 42, the so-called *Palaea* from the Krušedol Monastery.** Museum of the Serbian Orthodox Church [Музеј Српске Православне Цркве] in Belgrade, Cod. 42¹². The manuscript is stored in the collection of the Krušedol Monastery

⁹ The studies available to me do not indicate the current archival collection to which the codex belongs to.

¹⁰ For literature cf.: Bogdanović 1982, p. 38; Medaković 1978, p. 89–96. The pseudo-canonical text *Testament of Reuben* was published from the manuscript Nikoljac 83 (Jovanović 2005, p. 394–404).

¹¹ Reinhart 2007.

¹² For literature cf.: Petković 1914, p. 217; Bogdanović 1982, p. 77, no. 1036; Stanković 2003, p. 17.

under the reference number 85. Codex of mixed contents (apart from the PH it contains also the *Chronicle* of John Zonaras, teachings from the Church Fathers, inter al. Saint Hippolytus, apocrypha, inter al. *The Visions of the Prophet Daniel*, *The Visions of the Prophet Zechariah*). 15th century (ca. 1420–1430); 318 fols., 283 x 195 mm, half-uncial, Rashka orthography. Different copyists worked on the whole codex. Minor marginalia. Note: + сѣа книга мѣнтира крѣшедѡла, храма бл҃гоуѣщенїа прѣтыа вл҃чцы нашеа бѣци юже азъ пречитѣ, 1742 гѡ[...] въ мѣѣ мартѣ. илѣа стойковѣ сѣеннѣ въ шанцѣ петроварадинскѣ (f. 125v). PH on fols. 56r–112v. Title: Б҃говѣща мѡсеа прѣрка книга, іпс.: създанъ бѣ прѣвѣць роукою бж҃їею кр҃тнинное вѣрѣ аѡданъ прѣви оубо вповѣдѣе, ехс.: еѣа ѡмрѣ иѡзѣна яѡви се еѡсѣ г҃ѣ. сего ради ѡ радости рѣци пишеть. лѣто въ нѣже ѡмреть иѡзѣна цр҃ь видѣ г҃ѣ. The text has been published in fragments. Several passages from the copy MSPC 42 were published by Matvey Speranskiy¹³, who stressed the fact that he did not have the complete text in his disposal. The selected fragments are compared with excerpts from PH I (from 17th-century copies: from the damaged manuscript in the Collection of the Serbian Learned Society, later the Serbian Academy for Sciences and Arts, Cod. 24, and the surviving in minor fragments manuscript in the collection of the National Library of Serbia in Belgrade, Cod. 317, destroyed in a bombing during the Second World War). Zorica Vitić in a study on the motive of Abraham's hospitality in Serbian writings published the chapter *On the Holy Trinity*¹⁴.

> **Savina 24, the so-called *Palaea* from the codex from the Savina Monastery.** Manuscript in the Savina Monastery [Манастир Савина] (?)¹⁵. Codex of mixed contents. 16th century (ca. 1590–1600) and/or beginning of the 17th century (convolutum volume). 320 fols., 210 x 150 mm, half-uncial, Rashka orthography. *Non vidi*.

II. Copies of parts of the text

1. Selection of 22 chapters:

> **SB III22.** Library of the Holy Synod of the Romanian Orthodox Church [Biblioteca Sfântului Sinod] in Bucharest, Cod. SB III21–22 ('21' refers to the first part of the convolutum volume, the PH II is in the second part)¹⁶. Codex of mixed contents (apart from the PH II it contains *The Christian Topography* of Cosmas Indicopleustes, the homiletics of (Pseudo) John Chrysostom, *On the Icons*, pseudo-canonical

¹³ Speranskiy 1892, *passim*; Speranskiy 1960, *passim*.

¹⁴ Vitić 1992, p. 93–98.

¹⁵ For literature cf.: Bogdanović 1982, p. 37, no. 337; Medaković 1978, p. 89–96.

¹⁶ For literature cf.: Mircea 2005, p. 167, 168, 170 (only four chapters).

writings etc.). 15th century (ca. 1459). 223 fols., 190 x 300 mm, half-uncial, Middle Bulgarian/Moldavian orthography. Minor marginalia, including a note on the inside of the back cover: сѣа книга написана въ лѣто, сѣцѣз е:.. PH II on fols. 184r–207v. Title of the first chapter of the PH II: О МЕЛХИСЕДЕЦѢ; inc.: Сѣи МЕЛХИСЕДЕКЪ, ГЛѢТ СѦ БЕЗЪ МѢРѢ. БЕЗЪ ѠЦА И БЕЗЪ РѠДА. ПѠБЕНЬ СѢОУ ВЫШНѢГО БѦ; exc: АВРААМЪ ЖЕ ПРИЕМЪ ИЗВѢЩЕНІЕ, О ПОКААНІИ ЛОТОВѢ. И О ИЗМѢНЕНІИ ЗАПАЛЕНІА БЛГОДАРИВЪ БѦ. ВЪ ВРѢМѦ ЖЕ ѠНО, РОДИ САРРА ЖЕНА ЕГО ОТРОЧА МЛЖЖСКИИ ПОЛЪ. И НАРѢ ИМА СМОУ ИСААКЪ. И ВЕРѢЗА ЕГО АВРААМЪ. И ВЕРАДОВА СѦ АВРААМЪ. И ВЕ ДѦ ЕГО Ѡ РОЖЕНІИ ИСААКОВѢ. The text of the PH II has been contaminated by short narratives on *Old Testament* themes, but of non-biblical origin¹⁷; published and provided with readings from the copy BAR slav. 358¹⁸.

> **Rum. 42.** Russian State Library in Moscow, Cod. Ф 256, the Rumyantsev Collection [Российская государственная библиотека, Румянцевское собр.], Cod. 42¹⁹. Codex of mixed contents. 15th century. 314 fols. (?), half-uncial, Middle Bulgarian orthography. Damaged copy: one folio missing, missing ending of the PH II (*On the Holy Trinity*). PH II on fols. 290r–314v. Title of the first chapter of the PH II: Ѡ МЕЛХИ,СЕДЕЦѢ (!); inc.: ГЪ МЕЛХИСЕДЕКЪ, ГЛѢТ СѦ БЕЗЪ МѢРѢ. БЕЗЪ ѠЦА И БЕЗЪ РѠДА. ПѠБЕНЬ СѢОУ ВЫШНѢГО БѦ; exc: АВРААМЪ ЖЕ ПРІЕМЪ ИЗВѢЩЕНІЕ, О ПОКААНІИ ЛОТОВѢ. И О ИЗМѢНЕНІИ ЗАПАЛЕНІА БЛГОДАРИВЪ БѦ. ВЪ ВРѢМѦ.

2. Fragments – 5 chapters:

> **Vindob. slav. 158; fragment from the PH in the Psalter of Novak.** Austrian National Library [Österreichische Nationalbibliothek] in Vienna, Cod. Vindob. slav. 158²⁰. 14th century (dated to 1385); 204 fols., 220 x 150 mm, half-uncial, Rashka orthography. 5 chapters of the PH on fols. 193r–202r. Titles²¹: [1] Повѣс(т)ное пис(а)ніе Ѡ Д(а)в(ы)дѣ пр(о)роцѣ и ц(ѣса)ри и Ѡ Саулѣ, inc.: Сѣи Саулъ нишѣ бѣше. Ѡ(тѣ) ца и мѣе рекомаго Кіса, exc. архіереи же явѣадохъ Ѡтиде съ Д(а)в(ы)дом(ъ). Онѣ же моучаше люд(и) вѣсе д(ъ)ни жѣвота своег(о). даже и до смрѣти своее. и шѣд(ъ) на бранѣ, ѡбиенъ быс(тѣ). моуже елики приведе Д(а)в(ы)доу, ѡс(та)вѣх(ъ)м(ъ) за ѡмноженіа пис(а)ніи; [2] Ѡ женѣ Ѧрѣвѣ, inc.: Прѣетѣ же Д(а)в(ы)дъ ц(ѣса)ре(т)во. и бѣше въ полатѣ своен, exc.: Се пис(а)ніе моудрыи нѣктѣ помѣнае Ѡ творцѣ въ едѣном(ъ) Ѡ правилѣ пише реч(е) сице. Д(авы)доу нѣкогда твоемоу пр(о)р(о)коу іак(о)же ѡстави

¹⁷ See table of titles.

¹⁸ Skowronek 2014a.

¹⁹ For literature cf.: Vostokov 1842, p. 420–422; Turilov 1986, p. 180 (no. 1737); Speranskiy 1960, p. 112 ff.; Turdeanu 1964, p. 198–199.

²⁰ For literature cf.: Birkfellner 1975, p. 354–357 (a fragment of the PH as *Apokryphe Erzählung über David und Saul*, p. 357).

²¹ Cited from: Reinhart 2007, p. 66, 69, 73.

агг(е)ла. люд(и) гоуѣща м'чємь. мїрь подаль єс(и). The text of the PH has been published²²; contains the last chapters of the work: the stories of David and Saul, the wife of Uriah, the scheme and death of Absalom as well as the story about the population census (hence, it lacks the last chapter about king Uzziah, characteristic for the PH II). The text of the PH from Vindob. slav. 158 has been provided with readings from the manuscript Nikoljac 83; these register the „more significant” differences of textological character as well as of other sorts (grammatical, phonetic, morphological)²³.

3. Fragments – 3 chapters:

> **BAR slav. 358.** Romanian Academy Library [Biblioteca Academiei Române] in Bucharest, Cod. slav. 358²⁴. Codex of mixed contents: contains fragments of the PH compiled with other pseudo-canonical texts, excerpts from the panegyric, the life of Alexis the Man of God, the life of Mark the Athenian, the teachings of Athanasius of Alexandria and John Chrysostom, Saint Hippolytus the Pope (?), *On the End of the World*, fragments of the *Old Testament*, etc. Second half of the 16th century. Composed in “Romanian lands”²⁵; 179 fols., half-uncial, 210 x 160 mm. Fragments of the PH II on fols. 21v–24v. Titles: [1] О оутѣдєніи змыннѡмъ, inc.: Вѣзвыгше же снѡве илѣвы, ѡ горы синанскыѡ. пондоша дондеже (!) доспаша въ поустини кадежѡ, ехс.: заже видѣти немощь свою и оумръщєлєныє тако смѣашє глѡти. гдє съмръти желѡ гдє адє побѣда. [2] ѡ сѣны свѣн'а, inc.: По сєм же рѣ гъ мѡѡсєѡ, сътвори ми сѣнь, по пѡнѣномѡ. И повелѣнїємъ ѣжїємъ вѣзвыгншѡ сѡ вєлаци, ехс.: вѣсѣк же хотѣи вѣннѣти вѣ сѣнь. да измывають сѡ водѡж чистѡю, прѣ скѣннїю. и тако да вѣхѡдѣти вѣ скѣннїю. [3] ѡ сѣѡи и сценнѣсѡи (!) вдежѡи, inc.: По сѣ да сътвориши ми вдежѡу сѣѡу, ехс.: исписѡ и бытїє. иже ѡ бѡ сътворєннѣ вѣсѣмъ и ѡ извєлєннѣ грѣхѡ. и ѡцѣнѣнїє члѣкъ съгрѣшѡщїхъ. Text used for its readings in the edition of SB III²⁶.

Whole text or fragment – volume undefined:

> **М.ІІ–2.** National Archives of the Republic of Macedonia [Државен архив на Република Македонија] in Skopje, Cod. М.ІІ–2²⁷. Codex of mixed contents (apart from the fragments of the PH II it contains also *The Life of the Holy Mother*

²² Reinhart 2007.

²³ See Reinhart 2007, p. 66–74.

²⁴ For the descriptions and catalogues of manuscripts cf.: Panaitescu 2003, p. 142–144; Mircea 2005, p. 234; Ivanova 2008, p. 125–126.

²⁵ „Scrie în Țara Românească”, cited from: Panaitescu 2003, p. 142.

²⁶ Сковронэк 2014.

²⁷ For literature cf.: Mošin 1971, p. 333–335; Miltenova 2009, p. 377–378; Miltenova 2012.

of God by Epiphanius, *The Tale of Aphroditian*, *The Sermons of Saint Hippolytus on the 72 Apostles*, works with themes from the *Old Testament* and *New Testament*, teachings). The third quarter of the 14th century. 64 fols., 210 x 140 mm, half-uncial²⁸, Rashka orthography. Codex survives in fragments with parts missing due to poor storage conditions (humidity, mold); the end is lost. Fragments of PH II on fols. 30r–34v (?), 53r–64v²⁹: [1 – the story of Adam’s sons and Lot’s sin] inc.:...воу чашоу гор’коу смърти <...> роди же адамы въ мѣсто ю(г) <...> и наре(ч)и мѣ юмоу ситъ; [2] **Ѡ** изгнани агары, inc.: Бывшоу же исаакоу седьминѣ лѣтомъ. бѣше играю съ исьманилемъ. братомъ своимъ. иже ѿ агары; [3] **Ѡ** исаковѣ смърти (! – MS), inc.: Исаакоу же бывшоу осьмѣ на десете лѣтъ. бѣ искоушаше авраама. и р(ч)е аврааме аврааме; [4 – the story of King David] exc.: р(ч)е же къ дроу҃гомо<...> члѣвоу именемъ акъхиа. иже <...>четь прѣписовати. и авиѣ <при>де аг҃гль г҃н г҃лю дѣдоу. разъ<...> бѣ. и прогнѣва се на те г҃ь. <...>кати се г҃лю. и что ю(с) съврѣ<...> іако прогнѣва се <...> поне<...>. The M.II–2 copy preserves two titles of chapters from the PH (albeit ‘added later with a writing from the 17th century and 18th century’³⁰), however the transmitted contents comes from ca. five chapters; apart from the chapters retaining their titles: *On the Expulsion of Hagar* and *On the Death of Isaac* (instead of *On the Sacrifice of Isaac*) as well as *On the Census* (which beginning is missing due to the loss of folia), it seems that what A. Miltenova regards as ‘the story of Adam’s sons and Lot’s sins’ are the chapters entitled *On Abel* and *On the Holy Trinity*. The hypothetical original volume of the book, estimated to have been much thicker than it is today³¹ (considering also the lack of the original numbering of the sheets) may have included, between the last chapter from the Abraham cycle and the story of King David – more, if not all chapters from the PH II. The text has not been published, except for passages³². *Non vidi*.

PH III

> **Shchukin 505**. Collection of the State Historical Museum in Moscow, the P.I. Shchukin Collection [Государственный Исторический Музей, Щукинское собр.], № 505³³. *Non vidi*.

²⁸ According to Mošin: uncial (Mošin 1971, p. 333).

²⁹ After: Miltenova 2012.

³⁰ Miltenova 2012.

³¹ Miltenova 2012, p. 220.

³² Miltenova 2012.

³³ Following: Speranskiy 1960, p. 112ff.; Reinhart 2007, p. 60.

Other source texts:

St. Andrew of Crete, *Great Canon of Penance*, [in:] *Patrologiae cursus completes. Series graeca*, vol. 97, col. 1329–1386.

St. Cosmas of Maiuma, *Canon on the Nativity of Christ* – *Первый канон на Рождество Христова св. Козьмы Маямского*, [in:] Lovjagin 1861, p. 3–9.

St. Cosmas of Maiuma, *Canon on the Dormition of the Mother of God* – *Первый канон на Успение св. Козьмы Маямского*, [in:] Lovjagin 1861, p. 99–104.

St. Cosmas of Maiuma, *Canon on the Elevation of the Holy Cross* – *Канон на Воздвижение св. Козьмы Маямского*, [in:] Lovjagin 1861, p. 126–133.

The following copies of the PH II, Savina 24 and M.II–2, have not been included in this edition as sources for readings. Also, they haven't been acknowledged in the textological characteristics of the text (as well as in the graph of the relations between the copies), since I have not been able to consult the original contents of both copies (nor provide their possible reconstruction). For the same reasons, these copies do not appear in the table of chapter titles appearing in the surviving copies of the PH II.

II. On the 2nd Slavic translation of the *Palaea Historica*

The so-called Byzantine¹ PH is a text that functioned in the literature and culture of the Byzantine-Slavic commonwealth. It was composed in Byzantium at the end of the 9th century and became popularized in its Slavic translations from ca. 10th–11th century until at least the 17th century (the earliest surviving copies come from this period of time) throughout those lands inhabited by the southern Slavs, e.g. Bulgaria and Serbia, as well as the eastern Slavs, but also on lands inhabited by non-Slavic peoples, which used Old Church Slavic in liturgy and literature, e.g. Moldavia, Wallachia. We know of pre-modern translations of the text, e.g. the Romanian version dated to the 17th century², but also of those variants based only on a selection of the literary work as well as of those applying a distinct segmentation of the text differing from the original (i.e. Byzantine).

The contents of the PH comprises chiefly of a selection of narratives deriving from the first books of the *Old Testament* (Gen – 2 Sam or 2 Chr; Slavic variants different from the Greek original), supplemented with details from other sources, inter al. the apocrypha, but also the poetical fragments from the *Book of Psalms* as well as the works of Byzantine hymnographers. The term ‘palaea’ appearing in the title is directly connected to the contents of the work: it derives from the expression ἡ παλαιὰ διαθήκη ‘Old Testament’, however its Slavic transcriptions ‘ПАЛ’КІА’, ‘ПАЛЕА’, ‘ПАЛЕІА’, ‘ПАЛЕА’, ‘ПАЛ’КА’, even ‘ПАЛ’ІА’³ and ‘ПАЛИА’⁴ were used in reference to

¹ Turdeanu 1964, p. 195.

² The translation of the PH I dated to the first half of the 17th century was made in Western Transylvania and was written in Cyrillic in a manuscript from the Library of the Romanian Academy in Bucharest, Cod. 649, published in: *Palia istorică* 2001. Translations of the PH I into modern languages: English, the whole text (Adler 2013, p. 600–672); Bulgarian, a fragment (the beginning: Stankov 1992).

³ See Slavova 2002, p. 38.

⁴ See Dobrjanskiy 1882, p. 144.

the Bible (especially the *Old Testament*)⁵, the Octoteuch (with the *Kings* and the *Chronicles* or even without, especially in the Rus)⁶, at times the Pentateuch, the commentaries to the books of the *Old Testament*, various compilations of the *Old Testament* stories (these are known later as the *Palaea Interpretata*)⁷. Hence, it is paramount to add the designation 'historical' to the *Palaea*, which is the object of this edition, in order to differentiate it from its other later versions composed throughout Slavic lands: the *Palaea Interpretata*⁸, which includes elements of disputes with the worshippers of Jahwe; and the *Palaea Chronographica*, containing elements from chronicles (of chronographers), which lay emphasis on the exact time and duration of events referring to the history, literature and culture of the Eastern Slavs⁹. However, we must keep in mind the fact that this epithet does not appear in the title of any of the thirty surviving copies, although we may find the word 'палеа' added later in the manuscripts.

The PH, which Slavic copies have survived in a larger number than the Greek ones, has been recognized to be a popular *Old Testament* story, a generally 'popularized', but not 'pauperized' version of the Bible¹⁰. Yet, it is also considered to be a 'relic of legendary-apocryphal literature', due to which its basic component and function has been slightly degraded¹¹. Indeed, the idea that the summaries of a well-known book as the *Old Testament* may not be worth of any greater interest in order to get to know them better has resulted in opinions about the text which are over categorizing, at times too superficial and even, as it sometimes happens, contradicting. To facilitate the reading of such a large text, it has been divided into chapters, which, in the Greek copies appear in the number of sixty¹².

⁵ For a list of manuscripts (with quotations), in which the term functions in certain meanings, see: Slavova 2002, p. 38–40; Vodolazkin 2014, p. 286 and note 2. On the history of the term 'palaea' in Byzantine and Slavic writings, its use in the *Palaea Historica* and *Palaea Interpretata*, as well as to define the commentary to the *Old Testament*, see Stankov 2010.

⁶ Vodolazkin 2007; cf. Miltenova 2003, p. 345.

⁷ Cf. Dobrjanskiy 1882, p. 150.

⁸ For editions see: Orlov 2007, p. 72; also PT 2002; for a survey of literature, see: Orlov 2007, p. 2–74; also: Tvorogov 1988–1989; Panayotov 1995; Slavova 1991; Slavova 2002.

⁹ For a survey of literature, see: Orlov 2007, p. 74–75; Vodolazkin 2009–2011; on the edition: Vodolazkin 2006–2010.

¹⁰ Franklin 1991; H.F. Marshall recognizes such role of the *Palaea* on the basis of iconographic sources: '[Palaea Historica – MS] omitted the theological arguments and confined themselves to Biblical narrative interspersed with legends. The result, when accompanied freely by illustrations, was a work corresponding closely to the 'Poor Men's Bible' much in vogue in Western Europe in the fourteenth to the sixteenth centuries' (Marshall 1925, p. XXII–XXIII).

¹¹ Derzhavina 1968.

¹² The number differs in various copies, also due to the lacunas and the mechanical destruction of the codices.

The original text and its dating. Scholars date the composition of the original PH on the basis of the time of the creation of the extra-testament texts which have been fully included in the text of the *Palaea*, or have been referred to by its author. These works represent centuries of literature, not only Byzantine. Among the writers known by their names, to which works the author of the PH refers to, we may find: Josephus († after 94; *Antiquities of the Jews*), St. Gregory of Nazianzus († 390; *The Oration of Holy Baptism*), St. John Chrysostom († 407; *On drinking* and the Divine Liturgy), the hymnographers: St. Andrew of Crete († 712), St. John of Damascus († ok. 750), St. Cosmas of Maiuma († 760) and St. Theodore the Studite († 826). It is this last date, extended ‘to the end of the 9th century’ that has become the *terminus post quem* for the composition of the PH¹³.

PGr – Ἱστορία παλαιοῦ περιέχων ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ – was published in 1893 by A. Vassiliev¹⁴. The basis for this edition was the so-called Viennese copy from the 16th century (Cod. Vindob. theol. 247), which ‘ad Slavicam conversionem proxime accedat’¹⁵. Vassiliev supplied the lacunas with material from the copy Otthobonensis 205, dated to the end of the 16th century. The readings to the main text chiefly register the alternations in the writing of grammatical forms; among the differences of textological character we may notice, above all, the addition or elimination of the titles of chapters. Moreover, only seldom may we find changes in the order of phrases, the omission of words or their misreading by the copyist of the copy Otthobonianus 205, in comparison to the text in the Vindobonensis. At the same time, Vassiliev pointed to three other copies of the Greek text: two found in the collections of the Biblioteca Marciana in Venice (Cod. Marciana 501 [class. II], 12th–13th century; Marciana 21 [class. VII], 16th century); the other belonging to the Austrian National Library in Vienna (Cod. Vindobonensis 119, 15th–16th century)¹⁶.

In the last years, William Adler, the editor of the English translation of the PGr with commentaries¹⁷, announced a new edition of the text, which will be based on thirteen copies and prepared in collaboration with Matthew A.T. Poulos¹⁸. It may be that Adler would accept an earlier copy of the PGr than from the 16th century as the basis of the new edition. It is difficult to speculate, whether the readings will

¹³ This is according to the editor of the Slavic text and its first commentator, see: Popov 1881, p. XXIX–XXXII); cf. Tvorogov 1988–1989; Miltenova 2003.

¹⁴ List of source texts; also: Vassiliev 1893, p. 188–292; Stankov 1994, p. 5–6.

¹⁵ Vassiliev 1893, p. XLIX–LI.

¹⁶ The latest works add the others: from the collection of the National Library in Paris, Cod. Gr. 36 and Panaghia gr. 68, see Adler 2015, p. 1.

¹⁷ Adler 2013.

¹⁸ Information on the works upon the edition as found in: [<https://mapoulos.wordpress.com/2011/09/20/what-im-doing-these-days/>] – not updated.

prove of the independent textological nature, which would provide an answer to the question on the original form of the PGr as well as on its relation to its possible variants to the Slavic variants. Nevertheless, it is worth noticing the extension of the material used (by Adler?) in its listing and analysis of the text.

Slavic translations. In the different editions of Old Church Slavic, around thirty full and fragmentary copies of the PH have survived. The differences between these are evident – in the number of chapters as well as in the choice of details in some episodes. Matvey Speranskiy, the scholar of the Slavic PH and editor of its fragments, paid attention to the fact of the different segmentation of the work¹⁹. On the basis of the analysis of the grammatical forms (especially the aorist sigmaticus, the specific form of the 1st person singular, e.g. ꙗꙋꙋꙋꙋ and the chosen lexemes e.g. ꙗꙋꙋꙋꙋ or ꙗꙋꙋꙋꙋ) Émile Turdeanu accepted the idea that the Slavic translation of the PGr must have been made in Eastern Bulgaria in the 12th century, and was revised many-a-times throughout the next centuries²⁰. Also, he indicated the culture-producing role of the *Palaea* as a relic, which original form was re-edited into a secondary, more accessible and simplified text. Accordingly, the work became completely disintegrated, was broken down into independently functioning units of texts and into short stories (often of ‘apocryphal’ theme), which later gave basis to the so-called codices of mixed contents²¹.

Most scholars are of the opinion that the PGr must have been translated into the Slavic language three times in a period of a few centuries between the end of the 10th century to the 15th century. As for their conclusions on the dating of making the Slavic translations of the PH, these are basically an expanded continuation (with additional details) of the main ideas of M. Speranskiy presented in his works²². For a longer time it has been believed that the PH I appeared in c. 12th century (even 13th century)²³; however, scholars today recognize that this rather took place in the 10th–11th century, and date its latest copies (Eastern Slavic) back to even the end of the 17th century²⁴. According to T.A. Sumnikova, the basis of the Russian copies of the PH is the Southern Slavic protograph from the Middle Bulgarian period²⁵, probably the first half of the 13th century. Yet, it is possible that this

¹⁹ Speranskiy 1892.

²⁰ Turdeanu 1964, p. 199–201.

²¹ ‘Une phase encore plus avancée dans ce processus de «vulgarisation» de la Palaea et des apocryphes apparaît dans une autre version, que nous appellerons la «deuxième version abrégée», quote in: Turdeanu 1964, p. 203–204.

²² Speranskiy 1892; Speranskiy 1960.

²³ Böttrich 2007, p. 307.

²⁴ See: Sumnikova 1969, p. 31–32; and especially Reinhart 2007, p. 60.

²⁵ Sumnikova 1969, p. 38.

was even an earlier protograph, if we consider the peculiarities of the language of the text, which at the time must have ceased to have being commonly used (aorist sigmaticus and selected lexical traits)²⁶.

Rostislav Stankov confirmed the appearance of bulgarisms in the Russian copies of the PH; what is more, certain archaic traits of the relics' language (regarding phonetics, morphology, syntax, lexis and textological data) allowed him to estimate the dating of the creation of the PH I even back to the turn of the 10th and 11th century in Western Bulgaria²⁷. On the basis of a specific incorrect use of numerals (2 instead of 3), Stankov suggests that the original variant might have been a Glagolitic text. By accepting this fact, it would allow to move the dating of the text to the time when the Glagolitic alphabet was in common use. At the same time, the upper limit of the making of the PH I (defined by Sumnikova to the 13th century) has been moved to the 12th century²⁸. His monography of the lexis of the PH is a summary of his research and a legitimization of the earlier hypotheses about the antiquity of the PH I (10th–11th century, Eastern Bulgaria)²⁹. On the other hand, Johannes Reinhart proves that the PH I could not have appeared earlier than in the 11th century, on the basis of the linguistic data of both translations and his study on the evolution of the OCS language³⁰.

Matvey Speranskiy was the first to pose the thesis that the text of the PH has been translated again, and not only re-edited³¹. In his opinion, the PH II comes from the 15th–16th century, when the Southern Slavs did not have the PH I (Bulgarian) in their disposal anymore, which, at the time, was commonly found in the Rus. On the other hand, according to J. Reinhart, the PH II was created in the Serbian language milieu in the middle of the 14th century, due to the fact that the oldest copy comes from that century³². This translation would be accessible to the beginnings of the 17th century at least (we don't know of any later copies). There exists only one Slavic copy of the PH III (a manuscript in the collection of the State Historical Museum in Moscow, the Shchukin Collection 505, 16th century), containing features of the Bulgarian language (which has not been till now an object of thorough analysis, except for the notions of Speranskiy³³), which would prove of the existence of the so-called 3rd translation; should this be so, then such trans-

²⁶ Sumnikova 1969.

²⁷ Stankov 1986b, p. 55.

²⁸ Stankov 1986a; cf. Adler 2015, p. 32.

²⁹ Stankov 1994.

³⁰ Reinhart 2007, p. 59.

³¹ Speranskiy 1892, p. 13.

³² Reinhart 2007, p. 59.

³³ Speranskiy 1960, p. 112–113, 130–138.

lation would have probably been made not long later (15th century). Speranskiy's idea that the PH II and the PH III would origin (directly and indirectly) in the monasteries of Mount Athos has not yet been discussed³⁴.

The time in which the Slavic translations of the PGr were made may indicate the fact of at least two translations existing simultaneously at the same time (albeit not on the same territory). According to some scholars, the reading of the (Slavic) PH was supposed to replace the *Old Testament* at a time, when its full translation did not yet exist³⁵. Due to the fact of the substantial textological differences between the PH I and PH II, we may assume that the 'new' originals circulated in the company of other works, than before, which could have effected the modification of the meanings of their reading. This effect might have also been influenced by the fact of the Slavs placing these texts in new contexts. Also, we may not exclude the possibility that another translation might have been done for aesthetic and artistic reasons, rather than for a practical use of the text.

The contents. The PH is a book which simplicity and apparentness are illusive³⁶.

The PH is a collection of stories on *Old Testament* themes, which are basically of biblical origin, but also come from other sources. Scholars stress the fact that the *Palaea* preserves pre-Christian narrations coming from the Hebrew tradition in the form which they were known in the literature of the Middle Byzantine period³⁷. Noticeably, this collection adopts the material testified in the *Book of Jubilees* and known from pre-Christian texts as well as Early Christian apocrypha about the creation of man (from various elements), also about Abraham (similar to the so-called apocryphal cycle of Abraham), the childhood and youth of Moses from the apocryphal *Life of Moses*³⁸. Furthermore, in other stories, the PH exploits non-biblical material: in the description of the lives of Lamech and Melchizedek, Abraham's military expedition with 318 armed men (this motive does not appear in the PGr I and PH I), the penance of Lot. The PH II contains *Old Testament* material from the creation of the world (Gen 1) to the times of the rule of King David, the death of his son Absalom and the census of the People of Israel as well as the reign of King Uzziah (Azariah, 2 Chr 26)³⁹; it omits most of the biblical genealogies and the passages of normative character (except for a few speeches by the Lord).

³⁴ Speranskiy 1960, p. 141.

³⁵ Turdeanu 1964, Adler 2015, p. 32.

³⁶ Cf. Böttrich 2007, p. 313.

³⁷ Böttrich 2007; Adler 2015.

³⁸ For a list of loanwords from pseudo-canonical works in the PH, see: Zhdanov 1881; Verevskiy 1888; Flusser 1971; Popov 1881; Adler 2013; Adler 2015.

³⁹ PH I ends with the chapter about the census.

Moreover, it represents different interpretations of the Bible, as noticeable in the case of the beheading of Holofernes by Judith, whose names the PH changes into Deborah and Artaxerxes; the death of Moses is presented as a creative variation of the motive from the Epistle of St. Jude the Apostle (Jude 9), whereas the defeat of Josiah by the Persian king Got is based on a fragment from the *Book of Psalms* (Ps 83(82):10–11). Curiously, the ending of the work (PGr, PH II) lacks the expected rhetorical element, which only the author of the PH I introduced after the last narration included in his work⁴⁰.

Even the titles of the PGr (and PH I) and the PH II differ: in the PH I it is **Она книга бытія нбси и земли** – *The Book of Genesis* or even *The Book of Existence* or *The Book of the Existence of Heaven and Earth*⁴¹. In the PH II, the title refers to the Pentateuch of Moses, which forms the basis of its content, and is: **Боговидца Моусеа пророка книга** – *The Book of the Prophet Moses Looking at God*. Although the main plot of the following chapters is analogous in both translations, the PH II lacks the opening passage on the nature of the Holy Trinity, and its contents itself begins not with the description of the creation of the world, but that of man; the PH II adds the chapter *On the 318 Domestic of Abraham*, however, omits the chapter on Gedeon; the PH II proposes broader than in the PGr and PH I commentaries of poetical character, and more often attributes poetic quotes to their authors. The comparison of the PH I and PH II shows the presence of several differences in numerical value, which have almost no consequence to the plot.

The segmentation of PH I and PH II are altered: apart from distinguishable displacements of the contents in the chapters, the last chapter in the PGr is *From the Legislation* (Ἐκ τῆς νομοθεσίας), however in the PH I (and PH III) this is *On Absalom* (Grk. Περὶ τοῦ Ἀχιτῶφελ), whereas in the PH II – *On the Judean King Uziah* (Grk. Περὶ τοῦ Ὀζίου βασιλέως), which means that the PH I (and PH III) exclude six chapters, and the PH II excludes four last chapters of the Greek text we have today. This proves that the author/editor of the PH II (or rather of its Greek protograph) thought of the text in a different and more innovative manner than the one existing before. An important component of the PH are the poetic fragments, which are found in the number of sixty. Apart from the verses from the *Book of Psalms*, these are excerpts from: *Canon on the Synaxis of Archangel Michael and the Other Bodiless Powers* and *Sunday Canons* by St. John of Damascus, *Canon*

⁴⁰ See PH I: **Сїа дѣловъ и прочаѣ многа. ѿ же прешедше презрехомъ. Слагоу хѣу бѣ всылаетъ съ щїемъ и съ прѣстымъ и блгымъ и животворѣніемъ его дхомъ, и ннѣ и прѣно и въ вѣкы вѣкомъ. аминъ** (Popov 1881, p. 172).

⁴¹ On such in the PH I, see Popov 1881, p. 1. The same work is found, basically in the Slavic East, under the name **Очи палеиныя** (*The Eyes of Palaea*), see Sumnikova 1969, p. 27.

on the Nativity of Christ, Canon on the Dormition of the Mother of God and Canon on the Elevation of the Holy Cross by St. Cosmas of Maiuma, *The Great Canon of Penance* by St. Andrew of Crete⁴². The poetic fragments are of different volume, from a few words to a few sentenced commentaries presented in the form of gradually condensed quotations. In the chapters, these have been distributed quite unevenly, often without indicating the source they come from (sometimes with the general remark ‘the Hymnographer says’).

In the main, the PH follows the biblical order of contents, however it introduces certain changes, as well. On a macrotextual level (regarding the sequence of chapters), we may observe such alterations⁴³:

- the chapter *On the Bitter Waters at Marah* (ѡ гор'кон водѣ мѣр'рѣ; Exod 15:22–17) has been installed after *On Amalek* (ѡ амалицѣ; Exod 18:8–16);

- the chapter *On the Law Bestowed to Moses* (ѡ дан'ѣмъ законѣ мѡѣсею ѿ бѣ; Exod 20) has been installed after *On the Ascension of Moses to Mount Sinai* (ѡ въсѡѡз'ѣни мѡѣсеѡвѣ на горѣ синанскоѹю; Exod 24, Exod 32);

- the chapter *On the Arc of the Covenant* (ѡ кивотѣ; Exod 25) has been installed after *On the Second Rebellion Against Moses* (ѡ въторѣмъ въстани еже на мѡѣсеа; Num 16, Num 15);

- the chapter *On the Bites by Serpents* (ѡ ѡѡтадѣны змыинѡмъ; Num 21) has been installed before *On the Promised Land* (ѡ земли ѡбѣтован'нѣи; Num 13 and Num 14);

- the chapter *On the Temptation of Uzzah* (ѡ искоушени ѡзаноѡвѣ; 2 Sam 6:3–7) has been installed after *On the Promised Land* (ѡ земли ѡбѣтован'нѣи; Num 13 and 14), and before *On the Rain of Manna* (ѡ ман'нѣ дѣжѣвнѣи; Exod 16, Num 11);

- the chapter *The Story of Jael* (повѣсть ѡ аилѣ; Judg 4) has been installed after *The Story of Samuel* (писаніе ѡ сѡмоѹилѣ; 1 Sam) and after *The Story of the Priest Eli* (писаніе ѡ или ерен; 1 Sam);

- the chapters: *The Story of Samuel* (писаніе ѡ сѡмоѹилѣ, 1 Sam) and *The Story of the Priest Eli* (писаніе ѡ или ерен, 1 Sam) has been installed before *On the Levi Judges* (писанию ѡ соудитѣхъ левит'скыхъ, Judg 19).

The PH also introduces modifications in the biblical sequence of episodes on a microtextual level in certain chapters, for example:

- in the chapter *On the City and on Erecting the Tower* (ѡ градѣ и ѡ съзани стѣпѣ, the reign of Nimrod, Gen 10, is mentioned after the erection of the Tower of Bable, Gen 11);

- in the chapter *On the Marriage of Isaac* (ѡ бракоѹ исакѡвѣ, the death of Sarah, Gen 23, after Isaac's wedding with Rebecca, Gen 24);

⁴² For a discussion on poetry in the PH cf.: Skowronek 2016.

⁴³ All the OCS titles are quoted from the copy Nikoljac 83.

– in the chapter *On the Second Rebellion Against Moses* (ѡ ВЪТОРѢМЪ ВЪСТАНИ
ЕЖЕ НА МОУЊСЕА, the rebellion against the Prophet, Num 16, before the violation of
the Sabbath, Num 15);

– in the chapter *On the Moabite King Balak* (ѡ ЦРЬИ МОАВИТЪСКѢ, БАЛАЦѢ, the
episode of the donkey being halted by the angel, Num 22, at the end of the chapter,
after the material from Num 22–24);

– in the chapter *On Saul* (ПИСАНІЕ ѡ САОУЛѢ, David's marriage and Saul's at-
tempt at murdering him, 1 Sam 18, before the battle with Goliath, 1 Sam 17). Sim-
ilar cases like these only confirm that, in the construction of the plot, the PH ex-
ploits logical causation in an original manner.

An interesting trait of the PH (PH II) is that it includes a few speeches of po-
lemic character: in fact, the work contains anathemas against the dualist-heretics
(included in the chapter on the lives of Adam and Eve in the Garden of Eden). The
author of the PH corrects the unorthodox belief on the reasons for Satanael's fall;
also, he connects the story about the original sin with ideas on the nature of matter
and its reproductions; finally he speaks against the Phundagiagitae and their belief
that Cain was not the son of Adam⁴⁴.

Research perspectives. This edition of the PH II comes from the few aspects
of the current research on the relic. Firstly, the PH is not a text well recognized; as
it happens, the idea of more than just one Slavic translation being in existence is
marginalized⁴⁵. In my opinion, this leads to impoverishment of knowledge about
the Slavic literary and cultural tradition; also, in a certain way, it presents the Byz-
antine tradition as less expansive than it really was.

Secondly, since we are discussing the two eldest Slavic translations of the PGr,
we may carefully regard them as two separate texts. The differences between them
depend not only on a separate lexis or style, but also on the choice of different titles
of chapters, their placing in other parts of the text, other omissions or extensions of
certain parts of the text, and finally, the existence of minor details which are often
of great significance: in fact, the use of detail in the stories prove the lack of de-
pendence of the PH I and PH II from each other. This likely justifies the existence
of two separate Greek protographs. Should the new (eventual) edition of the PGr
not confirm this, then it will mean that these changes occurred in the Slavic milieu
(during the translation/compilation), an indication of a very interesting phenom-
enon of the edition of the text.

⁴⁴ In the PH I, we find only the first and second of the three anathemas in the PGr, whereas
in the PH II the second and third. For more on the anathema in the PH see: Stankov 1994, p. 7–8;
Skowronek 2013.

⁴⁵ See e.g. Adler 2013.

Thirdly, just as the copies of the PH I confirm of the great expansion of the text throughout the Slavic East (making it the main receiver of the text), likewise the copies of the PH II, albeit less known, brought the PH back to the southern *Slavia Orthodoxa* and, surely, also Wallachia and Moldavia. This way the PH II was a medium not only for distributing biblical contents, but also other forms of genres coexisting between nations which used the editions of the OCS language.

And finally, any types of editions of texts (critical, diplomatic, phototypic) prove the vividness and tradition of philological works; from the middle of the 19th century these are continually a crucial instrument as well as a result of the philological work on texts. Although it is impossible to include all, albeit few, copies of the PH II, the edition here proposed will augment the repertoire of Old Slavic relics in the academic sphere and will allow for eventual future research in the reception of Byzantine literature in Slavic translations and the history of Slavic writings in years to come.

The PH II is a specific text. On the one hand, it seems to be a secondary phenomenon: as a certain revision of a work adapted from Byzantine writings functioning already in society and present in Old Bulgarian literature not long after the Golden Age. In other words, it existed at a time of excellent literary recognition, when the readers' potentials and demands for certain types of literature were high. On the other hand, it proves that the PH appeared to be of such great interest, that many attempts were made to present it in a new linguistic way as well as to distribute it in different variants.

III. Copies of the PH II.

Textological notes

The PH II is basically a text that represents a closed tradition; none of its copies diverges from the others in such a way that it is impossible or difficult to identify it. Nevertheless, among the copies of the text we may distinguish a few variants/subtypes which are based chiefly on the selection of the contents of the full text. Also, at least what we observe on the material of the known copies of the PH II, the matter concerning the selection of its contents is related to the edition of the OCS language in which it has been registered.

1. Nikoljac 83, NIM 25, MSPC 141, MSPC 42 are copies of the full text and lack no parts of it (what may have been caused by e.g. the omission of one of its chapters). There are those copies that have survived mechanically damaged to a large degree, as well as those in very good condition, without any omissions or with minor lacks that may be easily reconstructed due to other surviving copies¹. All contain Serbian linguistic features², similarly to Vindob. slav. 158, the oldest copy of the PH II³ and the only known to us copy of a selection of five chapters from the last part of the text, putting them into order under two titles (with one being original and not testified anywhere else). In result, we may regain a form of the PH II which is very similar to the protograph in regards to the language as well as to the form of the text.

Vindob. slav. 158, NIM 25, Nikoljac 83, MSPC 42 and MSPC 141 represent the Rashka orthography or Rashka with Resavian influences. Among the features typical for the older period of the evolution of the literary Serbian language, we may recognize the following processes:

¹ See the criteria for the edition.

² We don't know where they were composed, however, at least two of them, MSPC 42 and MSPC 141, existed in the second century after their composition in the closely culturally-related Serbian monasteries of Fruška Gora: Krušedol and Velika Remeta.

³ This allowed J. Reinhart to define the PH II as Serbian, cf. Reinhart 2007.

- the evolution of nasal vowels $\text{ж} > \text{оу}$, $\text{ж} > \text{ю}$ (np. поуѣть , соудю , горѣ синанскоую [Nikoljac 83], роукоу [NIM 25]) and $\text{л} > \text{е}$ (e.g. петъ [Nikoljac 83, MSPC 42], петъдесетъ [NIM 25]);

- the practically alternate use of и instead of ы (e.g. вѣми [Nikoljac 83] instead of вѣмы [MSPC 141]; хитростию [Nikoljac 83] instead of хитростию [MSPC 42, NIM 25]; вити [Nikoljac 83] instead of выти [Vindob. slav. 158, NIM 25, MSPC 42, MSPC 141]), раби [Nikoljac 83] instead of равы [MSPC 42, MSPC 141, NIM 25]) also ы instead of и , e.g. гѣслы , гоуслы [Nikoljac 83, MSPC 42] instead of гѣсли , гоусли [MSPC 141, Vindob. slav. 158]; мыслыю [MSPC 42] instead of мыслию [Nikoljac 83]; прѣльст'ныка [Nikoljac 83] instead of прѣльст'ника [MSPC 42, MSPC 141], прѣльст'ника [Vindob. slav. 158];

- the anlaut change оу- : вѣ- , e.g. оустави [Nikoljac 83] vs вѣстави [MSPC 42];

- the occasional duplication of the auslaut yers in the pronouns and forms of Gen. pl - ьь : тѣь , водѣь [NIM 25]; воиньь [Vindob. slav. 158];

- the scription of iotaized vowels ѣ , ю preceded with и , e.g. писаниѣ , знамениѣ , мѣщениѣмь [Nikoljac 83], видѣниѣмь , рыданиѣ , тѣмниѣь [NIM 25], бѣгословиѣ , вѣправданнѣ , законоположеннѣ [Nikoljac 83].

The Resavian influences are manifested by:

- the occurrence of the back yers in different positions: in the prepositions (e.g. вѣь , къь [Nikoljac 83, MSPC 141]) and in the prefixes (e.g. вѣпрашающе [Nikoljac 83], вѣстани [MSPC 42], сѣкрыѣть , сѣвѣцавшѣ сѣ [MSPC 141]), but also in the auslaut (e.g. приѣтъь , вѣпадѣмъь , имамъь , вѣставъь , грѣтъь , поуѣтъь , имъь [Nikoljac 83], сѣжеженъь [MSPC 42]). This feature is missing only in Vindob. slav. 158;

- the ‘ i ’ before a vowel accepting the graphem ї (поклонѣнїѣ , смѣшенїѣ , стежанїѣ , ѡмѣщенїѣ , дѣканїѣ , роженїѣ , извѣщенїѣ , ѡмѣщенїѣ [Nikoljac 83], вѣправданїѣ , пїанѣ [MSPC 42], фимїамъь [MSPC 141], нахожденїи , пис(а)нїи , копїѣ , основанїѣ , ѡбїиство [Vindob. slav. 158]);

- the use of the grapheme о (‘wide o’) in different positions, often in words of foreign origin: most often, but not exceptionally in the anlaut (e.g. обличени , образъь , отрочѣ [Nikoljac 83], овѣцьь [NIM 25]), also in the middle of a word (e.g. ноѣ , моавитѣнѣ , ерихонъь , моуѣси , вѣпросимъь [Nikoljac 83]) and in the auslaut (оуѣо , ѣо [Nikoljac 83]);

- the simultaneous use of the letter ѱ (several dozens of times in the words ѱал'мъь and ѱломникъь [MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158], ѱи [Nikoljac 83, MSPC 141], ѱа [MSPC 141, Vindob. slav. 158], самѱонъь) and the digraph пс (e.g. п'салом'никъь [Nikoljac 83], п'са [Nikoljac 83], пси [MSPC 42]).

- the simultaneous appearance of palatalized and non-palatalized forms next to each other is another characteristic, whether within one relic or in comparison to the forms found in other copies (in the same position in the sentence – in

the same case): *отроци* vs *отроки* [Nikoljac 83], *колакы* [Nikoljac 83] vs *колачи* [MSPC 42].

The differences between grammatical forms, appearing in the same sentences or positions, are the long and short forms of the imperfect tense (3rd person singular and plural), long and short forms of adjectives, pronouns and participles.

In the material from the copies of the PH II we may observe such changes occurring in inflexion:

- the instable ending of the instrumental case in the masculine genus e.g.: [сь] *ахитофелемь*, *ахитофелемь* [Nikoljac 83, Vindob. slav. 158] vs [сь] *ахитофеломь* [MSPC 42], *ахитофеломь* [MSPC 141];

- the instable form of the instrumental case of the adjectives in the neuter genus, e.g.: [сь] *словомь црѣвѣмь* [Nikoljac 83, MSPC 141, Vindob. slav. 158] vs [сь] *словомь црѣвомь* [MSPC 42];

- two forms for the accusative case in the plural number as a result of the fusion of the paradigms of the thematic -o- and -u- in nouns of masculine genus, e.g. *снѡе їславы*, *снѡе їнѣви*, *снѡе їсрѣви* [Nikoljac 83, MSPC 42, NIM 25] vs *снѣи їсрѣви*, *снѣи їнѣвы*, *снѣи їнѣви* [MSPC 141, SB III22, Rum. 42];

- the instable forms of the dative in plural number, created as a result of analogical leveling, e.g. *снѡмь* [Nikoljac 83] vs *снѡвомъ* [MSPC 42, MSPC 141], *снѡвѡмь* [SB III22, Rum. 42]; *снѡвомь* [BAR slav. 358];

- the development of grammatical forms the genitive of nouns and adjectives in the singular feminine genus, e.g.: *ѡ неплоди стари* [Nikoljac 83, MSPC 42] vs *ѡ неплѡве стари* [MSPC 141], *ѡ неплодѣ старе* [Vindob. slav. 158].

Textological differences occurring between the Serbian copies of the PH II refer to:

- the presence/lack of additional headings, placed in the copies mostly as marginalia in the function of guidelines (perhaps to facilitate the reading of the text, although they appear in a small number and are distributed unevenly)⁴;

- changes in the order of certain words in phrases, also in those caused/constrained by the choice of other conjunctions of the same or similar meaning, e.g. *во* vs *же* and the addition/omission of the conjunction *и* (e.g. *навѣтомь иноплеменици збише* [MSPC 141] vs *иноплеменици навѣтѡ оубыше* [Nikoljac 83, MSPC 42]; *послѣхъ бы врагѡ* [MSPC 141] vs *въ послѣхъ бы врагѡ* [Nikoljac 83, MSPC 42]);

- the lack of selected phrases in the PH II, as a result of either the copyist's inattention, or the use of an imperfect copy as a protograph, which omissions repeat themselves in more than just one later copy (such case in e.g. Nikoljac 83 and MSPC 42, which both contain a dozen of the same omissions).

⁴ See table of titles.

– there are certain features common for the copies Nikoljac 83 and MSPC 42. The most important is the lack of dozen uncopied fragments of the text, surely due to an error in the source for both copies, although in Nikoljac 83 some of them have been later supplemented (all are indicated in the readings to the edited text). Some features of the writing are, however, untypical, hence their presence in both copies is surely not a coincidence; this is, for example, the form ‘*гѣриа*’ (in the chapter *On Deborah*).

In view of the group above, certain separate features are found in MSPC 141. We may consider it as a link connecting this group with another one and smaller: represented by two fragmentary Middle Bulgarian copies. The comparison of MSPC with SB III22 and Rum. 42 shows that in over twenty places they contain common (textological) features, which distinguish them from the other Serbian copies. Most of these refer to the change of word order (inversion), usually in nominal phrases (e.g. *въкоушениѣ грѣхѣвноѣ* [Nikoljac 83, MSPC 42] vs *грѣхѣвноѣ въкоушениѣ* [MSPC 141, SB III22, Rum. 42]; *ѿ работѣ жестокийѣ* [Nikoljac 83, MSPC 42] vs *ѿ жестокийѣ работѣ* [MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42]) and in simple sentences, but also in the narrator’s voice permeating with the speech of a character (e.g.: *и ѿ мѡуѣси не оставлюудѣ* [Nikoljac 83, MSPC 42] vs *не оставлюудѣ рече мѡуѣси* [MSPC 141, SB III22, Rum. 42]); there are also some minor repetitions.

2. The selection of 22 chapters – the Middle Bulgarian copies (SB III22, Rum. 42) form an interesting subgroup of copies of the PH II. They appear not so much later than the four Serbian copies from the end of the 14th and the beginning and the 15th century: they are dated to the (mid) 15th century (1459, SB III22). The textological sequence of both copies is identical; they both convey the *Old Testament* narrative beginning with the life of Melchizedek, however the cycle of the chapters about Abraham’s family is not only reduced, but also arranged in a new way. Moreover, the chapters of the PH have been contaminated with other *Old Testament* works⁵, also with a significant disruption of the biblical chronology of events⁶ (which, in contrast to the PH, apparently loses on its significance, or maybe simply there is no intention to stress the continuity and sequence of events).

These copies represent the Middle Bulgarian/Tyrnovian edition of the OCS language (with the consistent use of both yers and both nasal vowels). Interesting are the cases in which groups of nasal vowels appear, in which we may notice three types of reactions in Rum. 42 in relation to the group *ѡа* consequently occurring in SB III22 (almost without exceptions, independently of the type of the preceding vowel): the same form, i.e. *-ѡа* (e.g. *гоморскѡа, содомскѡа, кадскѡа, шѡуѡа*,

⁵ See table of titles.

⁶ Cf.: Skowronek 2014; Petrova 2009.

of Tyrnovo, and from there it might have gone west to Serbia and north east to the Romanian, Wallachian or Moldavian lands. Also in this case, the MSPC 141 would remain an indirect link combining the two (textological) groups of copies, although the representation of the relations between the copies must then change and emphasize the meaning of the supposed Middle Bulgarian original (the full text of the PH II), which, firstly, would have had to be composed ca. mid 14th century, and secondly, it would have had to be completely copied in the Serbian edition of the OCS language, and thirdly, it would have had to form the basis for the selection of the 22 chapters for other purposes than the PH in its original form. Anyway, the existence of a selection of chapters and their compilation with other works regarding *Old Testament* themes and the so-called apocrypha would confirm the appreciation of the force of the message and the flexibility of the form of the PH II by its contemporary readers.

Table of titles of the chapters in the PH II

In square brackets – headings placed in the text or as marginalia.

Chapter {section}	Nikoljас 83	NIM 25	MSPC 141	MSPC 42	Vindob. slav. 158 (after: Reinhart 2007)	SB III22	Rum. 42	BAR slav. 358
1 {1–9}	БГОВИДЦА ЛЮЧЕА ПРЪКА КНИГА, f. 121v–125v	[title illegible] ЗАЧЛА КНИЖЕ СНИ Е НИИ ЖЕ О НЪСНИ И ЗЕМНИ (after: Velinova, Vutova 2013, p. 86), f. 16r–20v	БГОВИДЦА ЛЮЧЕА ПРЪКА КНИГА, f. 59r–61v	БГОВИДЦА ЛЮЧЕА ПРЪКА КНИГА, f. 56r–58v				
{2}				[w съветъ ааааа ^{ms}], f. 56v				
{3}				[w дръже раззззз ^{ms} иже въ раи], f. 57r				
2 {10–11}	w съиркти канное, f. 125v–126v	[title illegible] f. 20v; only beginning of chapter; after f. 20r/20v: f. 21r/21v with other text	w съирк ^{ms} канио, f. 61v–62r	w съиркти канное, f. 58v–59r				

Chapter {section}	Nikoljac 83	NIM 25	MSPC 141	MSPC 42	Vindob. slav. 158	SB III22	Rum. 42	BAR slav. 358
3 {12–15}	в абреѣ, f. 127r–128v	missing due to the missing folio	в абреѣ, f. 62r–63r	в абреѣ, f. 59r–60r				
4 {16–21}	в кѹѣотѣ, f. 128v–131v	[title illegible] f. 22r–24v	в кѹѣотѣ, f. 63r–65r	в кѹѣотѣ, f. 60r–61r				
5 {22–23}	в граѣѣ и в съзидани стѣла, ѿ книги люѹсеѡ, f. 131v–132r	[title illegible] f. 24v–25v	в граѣѣ и в съзидани стѣла ѿ книги люѹсеѡ, f. 65r–65v	в граѣѣ и в съзидани стѣла ѿ книги люѹсеѡ, f. 61v–62r				
6 {24–29}	в абраме, f. 132r–136v	[title illegible] f. 25v–29v	в абраме, f. 65v–68r	в абраме, f. 62r–64v				
{28}				[в аѣѣ и воѣѣ], f. 64r				
		incorrect arrangement of folia; correct sequence: 31r/31v > 33r/33v > [a folio missing between 33r/33v and 34r/34v] 34r/34v > 32r/32v > 35r/35v						

7 {30–42}	ω <u>α</u> νελ ^α χ ^α ν ^α σε ^α ει ^α ς ^α , f. 136v–142v	[title illegible] f. 29v–32r	ω <u>α</u> νελ ^α ς ^α , f. 68r–71r	ω <u>α</u> νελ ^α χ ^α ν ^α σε ^α ει ^α ς ^α , f. 64v–67v		ο <u>α</u> νελ ^α χ ^α ν ^α σε ^α ει ^α ς ^α , f. 184r–187r	ω <u>α</u> νελ ^α χ ^α ν ^α σε ^α ει ^α ς ^α , f. 290r–293v	
{39}				[ω <u>α</u> νελ ^α χ ^α ν ^α σε ^α ει ^α ς ^α κ ^α ι ^α β ^α τ ^α ς ^α κ ^α ι ^α ν ^α ε], f. 67r				
8 {43}	ω <u>α</u> ν ^α ρ ^α τ ^α ς ^α , f. 142v–143r	[title illegible] f. 32r	ω <u>α</u> ν ^α ρ ^α τ ^α ς ^α , f. 71r–71v	ω <u>α</u> ν ^α ρ ^α τ ^α ς ^α , f. 67v–68r		ω <u>α</u> ν ^α ρ ^α τ ^α ς ^α , f. 187r–187v	ω <u>α</u> ν ^α ρ ^α τ ^α ς ^α , f. 293v–294r	
9 {44}	χ ^α ν ^α ν ^α το ^α νο ^α ρ ^α ω ^α , f. 143r	[title illegible] f. 32r–32v	χ ^α ν ^α ν ^α το ^α νο ^α ρ ^α ω ^α (!), f. 71v	χ ^α ν ^α ν ^α το ^α νο ^α ρ ^α ω ^α , f. 68r		χ ^α ν ^α ν ^α το ^α νο ^α ρ ^α ω ^α , f. 187v	χ ^α ν ^α ν ^α το ^α νο ^α ρ ^α ω ^α , f. 294r–294v	
10 {45}	ω, τ ^α ι. δ ^ο μ ^α ρ ^α δ ^ο ν ^α ι ^α χ ^α α ^β ρ ^α α ^λ λ ^α ν ^α ο ^α ς ^α , πο ^α β ^α τ ^α ς ^α ν ^α ο ^α ν ^α ο ^α γ ^α ι ^α ν ^α ν ^α ο ^α σ ^α λ ^α ω ^α ς ^α ς ^α μ ^α ν ^α ο ^α τ ^α ρ ^α , f. 143r–144r	[title illegible] f. 32v–35v	ω, τ ^α ι, δ ^ο μ ^α ρ ^α δ ^ο ν ^α ι ^α χ ^α α ^β ρ ^α α ^λ λ ^α ν ^α ο ^α ς ^α , πο ^α β ^α τ ^α ς ^α ν ^α ο ^α ν ^α ο ^α γ ^α ι ^α ν ^α ν ^α ο ^α σ ^α λ ^α ω ^α ς ^α ς ^α μ ^α ν ^α ο ^α τ ^α ρ ^α , f. 71v–72r	ω, τ ^α ι, δ ^ο μ ^α ρ ^α δ ^ο ν ^α ι ^α χ ^α α ^β ρ ^α α ^λ λ ^α ν ^α ο ^α ς ^α πο ^α β ^α τ ^α ς ^α ν ^α ο ^α ν ^α ο ^α γ ^α ι ^α ν ^α ν ^α ο ^α σ ^α λ ^α ω ^α ς ^α ς ^α μ ^α ν ^α ο ^α τ ^α ρ ^α , f. 68r–68v				
11 {46–54}	ω <u>α</u> νελ ^α χ ^α ν ^α σε ^α ει ^α ς ^α , f. 144r–149r	[title illegible] f. 35v; only beginning of chapter: missing several folia between f. 35r/35v and f. 36r/36v	ω <u>α</u> νελ ^α ς ^α τ ^α ρ ^α ν ^α ς ^α , f. 72r–75r	ω <u>α</u> νελ ^α ς ^α τ ^α ρ ^α ν ^α ς ^α , f. 68v–71v		change in segmentation: text placed after (33a)	change in segmentation: text placed after (33a)	

Chapter {section}	Nikoljас 83	NIM 25	MSPC 141	MSPC 42	Vindob. slav. 158	SB III22	Rum. 42	BAR slav. 358
{52}				[ѡ ѡсакленени жѣне лотѡбѣ], f. 70v				
12 {55– 56}	ѡ изгнани агарниѣ, f. 149r–149v	missing due to the missing folia	ѡ изгнани агарниѣ, f. 75r–75v	ѡ изгнани агарниѣ, f. 71v–72r				
13 {57– 60}	ѡ исакѡвѣ жрѣтѣѣ, f. 149v–151r	f. 36r; only fragment of the last sentence	ѡ исакѡвѣ жрѣтѣѣ, f. 75v–76v; missing end due to the missing folia (folia with other text: 77r/74v– 78r/78v)	ѡ исакѡвѣ жрѣтѣѣ, f. 72r–73v				
{59– 60}	[ѡ бракоу исакѡвѣ], f. 151r							
14 {61– 70}	ѡ исакѣ, f. 152v–158r	ѡ исакѣ, f. 36r–40r; loss of text: missing folio between f. 37r/37v and f. 38r/38v	missing due to the missing folia	ѡ исакѣ, f. 73v–77r				
{65}				[ѡ блѣни ѡакѡвинѣ], f. 75r				

15 {71–78}	в горѣ сѣнаицѣи и в корпнѣ, f. 158r–162r	в горѣ сѣнаицѣи и в корпнѣ, f. 40r–41v; loss of text: missing at least two folia between f. 40r/40v and 41r/41v	в горѣ сѣнаицѣи и в корпнѣ, f. 79r–81r	в горѣ сѣнаицѣи и в корпнѣ, f. 77r–79v		в горѣ сѣнаицѣи и в корпнѣ, f. 187v–190r	в горѣ сѣнаицѣи и в корпнѣ, f. 294v–297r	
16 {79–83}	в пасцѣ, f. 162r–164v	[title illegible] f. 41v–44v	о пасцѣ, f. 81r–83r	в пасцѣ, f. 79v–81r		в пасцѣ, f. 190r–191v	в пасцѣ, f. 297r–299r	
17 {84–85}	в алаицѣ, f. 164v–166v	[title illegible] f. 44v–46r	в алаицѣ, f. 83r–84r	в алаицѣ, f. 81r–82r		в алаицѣ, f. 191v–192v	в алаицѣ, f. 299r–300r	
18 {86–87}	в горѣ вохѣ мѣруѣ, f. 166v–168r	[title illegible] f. 46r–47v	в горѣ вохѣ мѣруѣ, f. 84r–85r	в горѣ вохѣ мѣруѣ, f. 82r–83r		в горѣ вохѣ мѣруѣ, f. 192v–193v	в горѣ вохѣ мѣруѣ, f. 300r–301r	
19 {88–90}	в вѣхѣ мѣруѣ на горѣ синаицѣю, f. 168r–169r	[title illegible] f. 47v–49r	в вѣхѣ мѣруѣ на горѣ синаицѣю, f. 85r–85v	в вѣхѣ мѣруѣ на горѣ синаицѣю, f. 83r–83v		в вѣхѣ мѣруѣ на горѣ синаицѣю, f. 193v–194r	в вѣхѣ мѣруѣ на горѣ синаицѣю, f. 301r–302r	
20 {91}	в алаицѣ законѣ мѣруѣ на горѣ, f. 169r–169v	[title illegible] f. 49r	в алаицѣ законѣ мѣруѣ на горѣ, f. 85v–86r	в алаицѣ законѣ мѣруѣ на горѣ, f. 83v–84r		в алаицѣ законѣ мѣруѣ на горѣ, f. 194r–194v	в алаицѣ законѣ мѣруѣ на горѣ, f. 302r	

Chapter {section}	Nikoljac 83	NIM 25	MSPC 141	MSPC 42	Vindob. slav. 158	SB III22	Rum. 42	BAR slav. 358
21 {92}	О законѡположеніи, f. 169v–170r	[title illegible] f. 49r–49v	в законѡположеніи, f. 86r	в законѡположеніи, f. 84r		в законѡположеніи, f. 194v	в законѡположеніи, f. 302r–302v	
22 {93–96}	в десѣтихъ словесѣхъ, д., f. 170r–172v	[title illegible] f. 49v–51v	о десѣтихъ словесѣхъ, прѣво, f. 86r–87v	ѡ десѣтихъ словесѣхъ прѣво, f. 84r–85r		в десѣтихъ словесѣхъ, д., f. 194v–195v	в десѣтихъ словесѣхъ прѣво, f. 302v–304v	
(33a)								texts beyond the PH (On St. Anne; On the Diamond Stone)
(28)								О оутѣдѣніи заныиномъ, f. 21v–23r
23 {97}	в сѣни свѣтїа, f. 172v–173r	в сѣни свѣтїа, f. 51v–52r	в сѣни свѣтїа, f. 87v	в сѣни свѣтїа, f. 85r–85v		в сѣни свѣтїа, f. 195v–196r	в сѣни свѣтїа, f. 304r–304v	в сѣны свѣтїа, f. 23r–24r
24 {98}	в стѣнѣхъ сѣни чѣхъ, f. 173r–173v	в стѣнѣхъ (!) сѣни чѣхъ, f. 52r–52v	в стѣнѣхъ и сѣни чѣхъ, f. 87v–88r	в стѣнѣхъ сѣни чѣхъ, f. 85v–86r		в стѣнѣхъ и сѣни чѣхъ, f. 196r	в стѣнѣхъ и сѣни чѣхъ, f. 304v	в стѣнѣхъ и сѣни чѣхъ, f. 24r–24v

25 {99–100} {100}	в оѡновѣмъ сѣмъ, f. 173v–175r	[title illegible] f. 52v–53v	о ѡновѣмъ сѣмъ, f. 88r–88v	ѡновѣмъ сѣмъ, f. 86r–86v		ѡ ѡновѣмъ сѣмъ, f. 196r–197r	ѡ ѡновѣмъ сѣмъ, f. 304v–305v	
26 {101}	в вѣторѣмъ вѣстанъ ежѣ на лѣтѣ, f. 175r–176r	[title illegible] f. 53v–54v	ѡ вѣторѣмъ вѣстанъ ежѣ на лѣтѣ, f. 88v–89r	ѡ вѣторѣмъ вѣстанъ ежѣ на лѣтѣ, f. 86v–87r		ѡ вѣторѣмъ вѣстанъ ежѣ на лѣтѣ, f. 197r–197v	ѡ вѣторѣмъ вѣстанъ ежѣ на лѣтѣ, f. 305v–306r	
27 {102}	в кѣсѣмъ, f. 176r–176v	[title illegible] f. 54v–55r	ѡ кѣсѣмъ, f. 89r–89v	ѡ кѣсѣмъ, f. 87r–87v		ѡ кѣсѣмъ, f. 197v	ѡ кѣсѣмъ, f. 306r–306v	
28 {103–104}	в оутѣмъ зѣмъ, f. 176v–177v	[title illegible] f. 55r–56r	о оутѣмъ зѣмъ, f. 89v–90r	ѡ оутѣмъ зѣмъ, f. 87v–88r		ѡ оутѣмъ зѣмъ, f. 197v–198v	ѡ оутѣмъ зѣмъ, f. 306v–307r	change in segmentation: text replaced before (23); violation of biblical chronology
29 {105–107}	ѡ зѣмъ оѡновѣмъ, f. 177v–180r	[title illegible] f. 56r–57v	ѡ зѣмъ оѡновѣмъ, f. 90v–91v	ѡ зѣмъ оѡновѣмъ, f. 88r–89v		ѡ зѣмъ оѡновѣмъ, f. 198v–199v	ѡ зѣмъ оѡновѣмъ, f. 307r–307v; only beginning of chapter due to the missing folio	
30 {108}	ѡ искѣмъ зѣмъ, f. 180v–181r	[title illegible] f. 58r–58v	о искѣмъ зѣмъ, f. 91v; only title – missing several folia after f. 91r/91v	ѡ искѣмъ зѣмъ, f. 89v		ѡ искѣмъ зѣмъ, f. 199v–200r	ѡ искѣмъ зѣмъ, f. 308r; only end of chapter	

Chapter {section}	Nikoljac 83	NIM 25	MSPC 141	MSPC 42	Vindob. slav. 158	SB III22	Rum. 42	BAR slav. 358
31 {109}	ω ланнѣ дѣжеиѣи, f. 181r–181v	[title illegible] f. 58v–59r	missing due to the missing folia	ω ланнѣ дѣжеиѣи, f. 89v–90r		О ланнѣ дѣжеиѣи, f. 200r	О ланнѣ дѣжеиѣи, f. 308r–308v	
32 {110–116}	ω цѣри лѣлентѣскѣ, ѡ ѡлѡмѣцѣ, f. 181v–187r	[title illegible] f. 59r–63v		ω цѣри лѣлентѣскоѡ ѡлѡмѣцѣ, f. 90r–92v		missing – a feature of the protograph?	missing – a feature of the protograph?	
33 {117–118}	ѡѡѡ ѡ ѡлѡмѣцѣ, f. 187r–188v	[title illegible] f. 63v–64v	missing due to the missing folia	ѡѡѡ ѡ ѡлѡмѣцѣ, f. 92v–93v		missing title – continuation (31), f. 200r–201r	missing title – continuation (31), f. 308v–309r	
(33a)						texts beyond the PH (On St. Anne; On the Diamond Stone; On the Reinforcement of the Seven Pillars)	texts beyond the PH (On St. Anne; On the Diamond Stone; On the Reinforcement of the Seven Pillars)	
(11)						ѡ ѡѡѡ ѡѡѡ, f. 202v–205v	ѡ ѡѡѡ ѡѡѡ, f. 311v–314v; missing end	

34 {119–120}	в истекшии боде ѿ клане пораженнаго, f. 188v–190r	[title illegible] f. 64r–65v	missing due to the missing folia	в стѣпшон боде ѿ клане пораженнаго, f. 93v–94r				
35 {121–122}	в кончинѣ личѣсшеѣ, f. 190r–191r	[title illegible] f. 65v–66v	f. 92r; only end of chapter	в кончинѣ личѣсшеѣ, f. 94r–94v				
36 {123–124}	в исочѣ навиѣѣ, f. 191r–192r	[title illegible] f. 66v–67v	о исочѣ навиѣѣ, f. 92r–92v	в ісочѣ навиѣѣ, f. 94v–95r				
			incorrect arrangement of folia (due to the new binding of the codex); correct sequence: 92r/92v > 94r/94v > 95r/95v > 93r/93v > 96r/96v					
37 {125–126}	о рати еріхон'скаго града, f. 192v–194r	[title illegible] f. 67v–69r	о рати еріхон'скаго града, f. 94r–94v–95r	в рати еріхон'скаго града, f. 95v–96r				
38 {127–129}	в галамонитѣхъ, f. 194r–196r	[title illegible] f. 69r–70v	о галамонитѣхъ, f. 95r–95v–93r	в галамонитѣхъ, f. 96r–97r				

Chapter {section}	Nikolajac 83	NIM 25	MSPC 141	MSPC 42	Vindob. slav. 158	SB III22	Rum. 42	BAR slav. 358
39 {130–131}	в ѿѣдоуѣ, f. 196r–197v	[title illegible] f. 70v–71v	о ѿѣдоуѣ, f. 93r–93v	в ѿѣдоуѣ, f. 97r–97v				
40 {132–133}	в ефѣи, f. 197v–199r	[title illegible] f. 72r–73r	в ефѣи, f. 93v–96r–96v	в ефѣи, f. 97v–98v				
41 {134–140}	в ѿнонѣ, и в ѿнонѣ, f. 199r–205v	[title illegible] f. 73r–78v	в ѿнонѣ, в ѿнонѣ, f. 96v–99v	в ѿнонѣ, и в ѿнонѣ, f. 98v–101v				
42 {141}	писаніе в ѿнонѣ, f. 205v–206v	[title illegible] f. 78v–79v	писаніе в ѿнонѣ, f. 99v–100r	писаніе в ѿнонѣ, f. 101v–102r				
43 {142–143}	писаніе в ѿнонѣ, f. 206v–208r	[title illegible] f. 79v–80v	писаніе в ѿнонѣ, f. 100r–101r	писаніе в ѿнонѣ, f. 102r–102v				
44 {144–145}	повѣсть в ѿнонѣ, f. 208r–209r	[title illegible] f. 80v–81v	повѣсть в ѿнонѣ, f. 101r–101v	повѣсть в ѿнонѣ, f. 102v–103r				
45 {146–149}	писаніе в ѿнонѣ, f. 209r–212r	[title illegible] f. 81v; only beginning of chapter	писаніе в ѿнонѣ, f. 101v; missing end due to the missing folio	писаніе в ѿнонѣ, f. 103r–104v				

46 {150–152}	повѣсть в дѣворѣ, f. 212r–214r		f. 102r; only end of chapter	повѣ в дѣворѣ, f. 104v–105v				
47 {153–163}	писаніе в слоуѣ, f. 214r–220v		писаніе в слоуѣ, f. 102r–105v	писаніе в слоуѣ, f. 105v–108v			Повѣ писаніе в дѣв прѣоцѣ и цѣри и в Блѣуѣ, f. 193r–196v	
48 {164}	писаніе в прѣложени хѣбѣ, f. 220v–221r		писаніе в прѣложени хѣбѣ, f. 105v–106r	писаніе в прѣложени хѣбѣ, f. 108v–109r			missing title, continuation (47), f. 196v–197r	
49 {165–166}	в женѣ оуринѣ, f. 221r–223r		писаніе в женѣ оуринѣ, f. 106r–106v	писаніе в женѣ оуринѣ, f. 109r–110r			в женѣ оуринѣ, f. 197r–198r	
50 {167–171}	в веслашѣ (!), f. 223r–227r		в веслашѣ, f. 106v–108v	в веслашѣ, f. 110r–111v			missing title, continuation (49), f. 198r–201r	
51 {172–173}	в прѣписани, f. 227r–228v		в прѣписани, f. 108v–109v	в прѣписани, f. 111v–112v			missing title, continuation (49), f. 201r–202r	
{173}				[в сѣчи], f. 112r				
52 {174}	в цѣри ноуѣицѣнѣ ишѣи, f. 228v–229r		в цѣри ноуѣицѣнѣ ишѣи, f. 109v–110r	в цѣри ноуѣицѣнѣ ишѣи, f. 112v				

IV. Edition of the text

In light of the fact that an edition of the PH I circulates in scholarship and researchers await for a new critical edition of the PGr, this edition of the complete text of the PH II comes as a natural continuation of the study on the text and the history of the relic.

Criteria for the edition. This edition of the PH II is based on the copy preserved in the manuscript Nikoljac 83, belonging to the Collection of the National Library of Serbia in Belgrade, fols. 121v4–229r22. This is a complete copy of the text, as it includes all chapters from the creation of man to the story of king Uzziah. Its comparison with two other, also Serbian, complete copies of the PH II (MSPC 42, MSPC 141) results in the following observations:

- all three copies were made at the same time, i.e. the first half of the 15th century: MSPC 141 is dated to the years 1420–1430, Nikoljac 83 to the years 1425–1435, and MSPC 42 to the years 1430–1440, respectively;
- all copies are complete and contain material from the *Old Testament* from the creation of man to the story of king Uzziah (52 chapters);
- the copy Nikoljac 83 appears to be less-known in comparison to the other two;
- all copies contain a contaminated text, which may be an effect of the imperfections of the protograph or as a result of the copyist's inattention. The largest number (several) of such errors is found in MSPC 42, whereas Nikoljac 83 is almost free of them. All the parts missing in Nikoljac 83 may be supplemented through other copies;
- the copy MSPC 141 is the only one with mechanical damages: missing folia (probably as a result of binding the book anew) and the poor conditions of the external areas of the folia make many places of the text difficult to read.

An interesting basis for the edition, albeit only in theory, might have been the copy NIM 25, since it is the oldest, still a 14th century copy of the complete translation of the PH II (and not a selection of its chapters). However, the text has been contaminated in many ways. Firstly, only five titles remain legible, due to the use

of cinnabar of low quality or the poor conditions of the book's usage and storage. However, since we may recognize the fact that these titles have been added only after the composition of the codex, it becomes clear that the original titles of the chapters are missing. Secondly, the codex NIM 25 is very damaged mechanically: although we may define a correct numbering of the folia, which have been misplaced, nevertheless, at least four folia remain missing (between fols. 20v and 21, 33v and 34r, 35v and 36r, 37v and 38r). As a result, we do not possess the chapters from the cycle of Abraham (only the beginning of *On the Holy Trinity*, *On the Expulsion of Hagar*, and only a part of the last sentence from the chapter *On the Sacrifice of Isaac*). Furthermore, some chapters have survived in fragments (*On the Levi Judges*), and finally, the last part of the PH is also missing (chapters: *On Deborah*, *On Saul*, *On Putting the Bread*, *On Uriah's Wife*, *On Absalom*, *On the Census of the Israelites*, *On the Judean King Uzziah*). On a textological level, NIM 25 does not differ from Nikoljac 83, therefore its omission in the basis of edition is of no detriment to the reconstruction of the original (primary) form of the text.

In view of this, it is evident that the best preserved copy of the text is found in Nikoljac 83, although it is not the oldest in relation to the other copies created at the same time (dated to the end of the 14th century and the first half of the 15th century). Also, we may assume that it preserves quite well the protograph/original of the translation. Curiously, it is lesser-known as a copy of the 2nd translation of the *Palaea* (only one study mentions it¹).

The readings from the other seven copies of the 2nd translation of the *Palaea* are listed in the following order:

– three full copies, with priority to the complete and mechanically not damaged:

1. MSPC 42 – the so-called *Krušedol Palaea*, dated to 1430–1440;

2. MSPC 141 – the *Palaea* from the Velika Remeta Monastery, dated to 1420–1430;

3. NIM 25 – second half of the 14th century.

– the oldest copy of a fragment of the 2nd translation:

4. Vindob. slav. 158 – the oldest preserved fragment of the *Palaea* containing the contents of 5 chapters in their original segmentation, end of the 14th century;

– two copies of a selection of 20 chapters, Middle Bulgarian, probably from the same period of time (15th century), with the priority to the full copy:

5. SB III22 – 15th century (dated to 1459);

6. Rum. 42 – 15th century (mechanically damaged);

– a selection of 3 chapters, Middle Bulgarian, dependent on the unidentified protograph:

7. BAR slav. 358 – second half of the 16th century.

¹ Jovanović 2005, p. 395, 397–398; Reinhart 2007.

Principles of the edition. The argument against an attempt at reconstructing the text by, generally, expanding the abbreviations (also by introducing modern punctuation in order to add clarity to the text) is based on the fact of it being impossible to recognize the manner the author of the text/copy would have accepted in doing so. Such an endeavour would have been especially difficult, since in different parts of the text a unit has been written in two ways². Noticeably, this phenomenon frequently appears in the copy Nikoljac 83, as well as in the other copies representing the Serbian edition.

1. In this edition, the text does not reflect the original order of verses on the folia of the manuscript. The missing fragments have been supplemented from other copies, albeit maintaining the Serbian/Rashka orthography and punctuation (MSPC 42, MSPC 141, NIM 25). Every unit of the text (letter, word, phrase), which has been supplied by following the edition of another copy, has been placed in angle brackets > <; an added unit, often irrelevant for the logic of the statement and not registered in other copies, has been put in such angle brackets < >. Illegible fragments are indicated by the following: [...]. Square brackets [] are applied in case of a reading for a fragment of the text which is larger than just one word, including the titles of chapters. Curly brackets { } appear exceptionally in those cases in which the use of two square brackets would create one common part and, thus, confuse its relation to the contents provided by the readings.

In the manuscript Nikoljac 83, the text of the PH II is a *scripta continua*³; in the edition, I have introduced spaces on the borders of the words. The edition follows the segmentation of the main copy (in regard of the distribution into chapters and smaller units, which have been marked in the copy by a capital letter or/and with cinnabar); also, it registers the titles and headings (also in the form of marginalia) from all the copies included for their readings. The words and phrases added above a text, which have been supplemented between the text or the margin by the copyist and later users of the codex Nikoljac 83, are introduced into the main text. In many cases, these are enclosed in brackets and supplied with a commentary for textological purposes. Since these supplementations often correspond with the parts of the text missing in the MSPC 42 (seldom in other copies), this may signify two things: firstly, of a possible common source; and secondly, it may suggest that the copy Nikoljac 83 has been edited and corrected on the basis of another copy of the PH II, not damaged in those specific parts of the text. The edition retains the original forms of the graphemes of the same phonetic value: the so-called 'narrow e' and 'wide e' (ѣ – е), the so-called 'narrow o' and 'wide o' and omega (о – Ѡ – ѡ),

² Cf. Mineva 2012, p. 229–230.

³ In all of the copies of the PH II, including Nikoljac 83, only punctuation marks (interpuncts and commas) divide the phrases.

the digraph ‘ѡѣ’ and the ligature ‘ѡѣ’, ‘і’ for the values of 10 and 8 (‘ї’, ‘и’), and also the row **з** – **г** – **с**. Amongst the marks added above, I have included added letters (in their original place of appearing), tituli and paeroks; I have not included the accents. Also, I have not expanded the abbreviations. Moreover, the original writing of the numeric values (with letters and literally) has been kept. For technical reasons, I have expanded ligatures (except for ‘ѡѣ’). Those cases of haplography have been noted by the following: **вѣ[-]с[-]рама**. The edition retains the original location of capital letters and the original punctuation of the copy Nikoljac 83; I have used bold fonts to indicate the use of cinnabar for the titles and initials.

2. 6800 readings are the result of the comparison of all the differences between the copies, i.e. of textological character, syntactic, lexical, morphological, as well as phonetic and graphic (between the copies from the Serbian and Bulgarian group, but also in between both groups). Presenting them to the reader *in toto* might result in the effect, against which D.S. Likhachev⁴ cautioned: they would have confirmed the functioning of the PH II in two linguistic environments, which would obscure the textological differences between its copies. In case of the PH II copies, the graphic differences (e.g. the writing of ‘ѡѣ’ and ‘ѡѣ’) are included in J. Reinhart’s edition⁵; however, their introduction to this edition would complicate the reading of the text due to their large number. Therefore, I have decided to add the reading in choice, which includes various differences: textological, syntactic, lexical, morphological (long and short forms of adjectives, participles and pronouns, and forms of imperfectum, as well). A reading has been also included in those cases which make it difficult to distinguish whether it is a result of textology or spelling.

The readings do not include the following oppositions and phonetic variants:

- **и** vs **ы**, e.g.: **вини** [Nikoljac 83] vs **вины** [MSPC 141, NIM 25]; **страи** [Nikoljac 83] vs **страны** [MSPC 141]; **рабиниѣ** [Nikoljac 83] vs **рабыниѣ** [SB III22, Rum. 42]; **мадигамѣскѣ** [Nikoljac 83] vs **мадигамскоу** [MSPC 42], **мадыгамьскоу** [NIM 25]; **риданіѣ** [Nikoljac 83], **риданіѣ** [NIM 25] vs **рыданіѣ** [MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42], **рыданіѣ** [NIM 25]; **възови** [Nikoljac 83] vs **възовы** [MSPC 141]; **похититѣ** [Nikoljac 83] vs **похититѣ** [MSPC 42], **похититѣ** [NIM 25]; **рахиль** [Nikoljac 83] vs **рахиль** [MSPC 42]; **нивы** [Nikoljac 83] vs **нывы** [MSPC 42];
- **а** vs **ѣ**, e.g.: **агъницѣ** [Nikoljac 83] vs **ѣгъницѣ** [MSPC 42]; **ажѣ** [MSPC 42] vs **ѣжѣ** [Nikoljac 83]; **каа** [MSPC 141] vs **каѣ** [Nikoljac 83]; **чародѣаніѣ** [MSPC 42] vs **чародѣаніѣ** [Nikoljac 83]; **акоже** [MSPC 42] vs **ѣкоже** [Nikoljac 83]; **прѣстаашѣ** [Nikoljac 83] vs **прѣстаѣашѣ** [MSPC 42]; **хотѣашѣ** [MSPC 42] vs **хотѣѣашѣ** [Nikoljac 83]; **стѣнашѣ** [Nikoljac 83] vs **стѣнѣашѣ** [MSPC 42], **стѣнѣашѣ** [MSPC 141]; **быашѣ** [MSPC 142] vs **быѣашѣ** [Nikoljac 83], **быѣашѣ** [NIM 25];

⁴ Cf. Likhachev 2001, p. 470–471.

⁵ See e.g. Reinhart 2007, p. 73–74, *passim*.

– оу, у, ѳ vs ю, e.g.: **иоуденѣѣ** [MSPC 42] vs **июдѣнѣѣ** [Nikoljac 83], **июдѣнѣѣмь** [MSPC 141]; **посоу** [MSPC 42] vs **посою** [Nikoljac 83]; **ѳжемь** [MSPC 141] vs **южемь** [Nikoljac 83]; **ѣнѳ** [MSPC 42] vs **ѣню** [Nikoljac 83]; **ѣжѳ** [MSPC 42, MSPC 141] vs **ѣжѳю** [Nikoljac 83];

– з – s – ѝ, which didn't retain the distinct phonetic values anymore, at the time of the composition of the copies, e.g. **кнезе** [Nikoljac 83] vs **кнеѳѣ** [MSPC 42], **кнеѳѣ** [MSPC 141], **кнаѳа** [SB III22, Rum. 42]; **ноѳѣ** [Nikoljac 83, SB III22, Rum. 42] vs **ноѳѣ** [MSPC 42] vs **ноѳѣ** [MSPC 141]; **ѳѣѳа** [Nikoljac 83] vs **ѳѣѳѳа** [MSPC 42].

I have not included a few lexemes written with different signs to indicate the sound 'e/je': **ѣ – ѣ – ю – ѣ**, in case of Middle Bulgarian copies also **ѣ** (e.g. **главѣнѣ** [Nikoljac 83] vs **главѣнѣ** [SB III22, Rum. 42]; **земѣ** [Nikoljac 83] vs **земѣ** [SB III22, Rum. 42]) as well as 'i': **ѣ – и**, and also the row **о – о – ѳ**.

Amongst proper names and common nouns (generally transcribed from the Greek original) as well as their denominal adjectives, I have not included in the readings those variants of the following lexemes, which are, at times, characterized by a large variety of the choice of the root vowel (and the options of its writing), as well as the facultative duplication of the anlaut vowel:

– **киѳѳѣ** [Nikoljac 83, NIM 25], **кѣѳѳѣ**, **кѣѳѳѣ**, **кѣѳѳѣ** [MSPC 141], **кѣѳѳѣ** [Nikoljac 83, NIM 25], **кѣѳѳѣ** [Nikoljac 83, MSPC 42, SB III22], **кѣѳѳѣ** [Nikoljac 83, SB III22, Rum. 42], **кѣѳѳѣ** [SB III22, Rum. 42], Grk. **κῑβωτός**;

– **скриѳѳѣ** [Nikoljac 83, MSPC 42], **скриѳѳѣ** [NIM 25], **скриѳѳѣ** [MSPC 141], **скриѳѳѣ** [SB III22, Rum. 42];

– **скиниѳѳѣ** [Nikoljac 83], **скѣниѳѳѣ** [MSPC 42], **скѣниѳѳѣ** [SB III22], **скѣниѳѳѣ** [Rum. 42];

– **ѣгипѳѳѣ**, **ѣгипѳѳѣ**, **ѣгипѳѳѣ** [Nikoljac 83, NIM 25], **ѣгипѳѳѣ**, **ѣгипѳѳѣ** [MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42], **ѣгипѳѳѣ** [MSPC 42, MSPC 141, SB III22], **ѣгипѳѳѣ** [SB III22, Rum. 42], Grk. **Αἴγυπτος**;

– **авраѳѳѣ**, **авраѳѳѣ** [Nikoljac 83], **авраѳѳѣ** [seldom Nikoljac 83, MSPC 42], **авраѳѳѣ** [MSPC 42, MSPC 141, NIM 25], Grk. **Ἀβραάμ**. Exceptional is the form **авраѳѳѣ**, which has been consequently used by the copyist of one chapter in MSPC 42;

– **арѳѳѣ** [Nikoljac 83, MSPC 42, Rum. 42], **арѳѳѣ** [MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42], **арѳѳѣ** [NIM 25], Grk. **Ἀαρών**;

– **акѳѳѣ** [Nikoljac 83], **акѳѳѣ** [MSPC 42], **акѳѳѣ** [MSPC 141], **акѳѳѣ** [Vindob. slav. 158], Grk. **Ἀχρία**;

– **аѳѳѳѣ**, **аѳѳѳѣ** [Nikoljac 83], **аѳѳѳѣ**, **аѳѳѳѣ** [MSPC 42], **аѳѳѳѣ**, **аѳѳѳѣ** [MSPC 141, Vindob. slav. 158], Grk. **Ἀχιτόφελ**;

– **вила** [Gen. sg, Nikoljac 83], **вилѳѣ** [Nikoljac 83, NIM 25], **вилѳѣ** [MSPC 42], **вилѳѣ** [Nikoljac 83], **вилѳѣ**, **вилѳѣ**, **вилѳѣ** [MSPC 42], **вилѳѣ** [SB III22], **вилѳѣ** [Rum. 42], Grk. **Βήλ**;

vs жезль [SB III22, Rum. 42]; кыгда [Nikoljac 83] vs когда [MSPC 42]; мѣ, мѣчель [Nikoljac 83] vs мѣ, мечель [SB III22]; начетьк [Nikoljac 83] vs начетохъ [SB III22, Rum. 42]; немошьнь [Nikoljac 83] vs немошень [Rum. 42], немошѣ [SB III22]; пѣвьнь [Nikoljac 83] vs пѣвень [SB III22, Rum. 42]; пожрѣвь [Nikoljac 83] vs пожръвь [MSPC 141]; принесоше [Nikoljac 83] vs принесѣше [NIM 25]; пѣснопѣвъць [Nikoljac 83] vs пѣснопѣвецъ [SB III22, Rum. 42]; страшьнь [Nikoljac 83] vs страшень [SB III22, Rum. 42]; съхранише [Nikoljac 83] vs сохраниша [SB III22]; творьць [Nikoljac 83] vs творецъ [SB III22, Rum. 42]; тельць [Nikoljac 83] vs телець [SB III22]; ѡвѣнь [Nikoljac 83] vs ѡвень [SB III22]; ѡблѣчень [Nikoljac 83] vs ѡблечень [MSPC 42]; шѣ, пришѣше [Nikoljac 83] vs шѣ [MSPC 141], пришѣше [MSPC 141, SB III22, Rum. 42]; юнць [Nikoljac 83] vs юнецъ [SB III22]; грьль [Nikoljac 83] vs грьѣ [SB III22].

Furthermore, I do not include the simplifications of groups of consonants, also phonetic assimilations, which are the result of the simplification and the assimilation processes in the development of yers, e.g.: бесчед'на, бес'чеднаа [Nikoljac 83] vs безчедна [MSPC 42, MSPC 141], безъчадна [SB III22], безчаднаа [Rum. 42]; бесчисльномъ [Nikoljac 83], бесчисльнымъ [MSPC 141] vs безчисльный [MSPC 42]; изжѣзѣмъ [MSPC 141] vs изжеземъ [Nikoljac 83], изжѣнѣ [MSPC 141] vs изжѣноу [MSPC 42]; причи [Nikoljac 83], прѣчу [MSPC 42], причю [NIM 25] vs прѣчи, прѣчу [MSPC 141], прѣчѣ [MSPC 42]; расечѣши [Nikoljac 83] vs разьсѣчѣши [NIM 25], расѣчѣши [MSPC 141, SB III22, Rum. 42] vs рас'сѣчѣши [MSPC 42]; расоуды [Nikoljac 83], расѣди [MSPC 42], расоудѣ [NIM 25], расѣди [SB III22, Rum. 42] vs расоудѣ [MSPC 141]; разширише [Nikoljac 83] vs раширише [NIM 25]; слад'коу [Nikoljac 83] vs слаткѣ [MSPC 42]; тежкѣ [MSPC 141] vs тешкѣ [Nikoljac 83], теш'кѣ [MSPC 42].

In the readings, I have included variant writings of the group 'ps', which are based on the choice of the source of the transcription/transliteration from the Greek language: пс – ψ as well as ѡ – π, and also those cases, in which one of the compared lexemes differs with a different consonant/group of consonants (e.g. ефѡди [Nikoljac 83], еѡѡѣ [MSPC 141] vs юфтаю [NIM 25]; гигандом [Nikoljac 83] vs гигантѡм [MSPC 141]).

Apart from proper names, I have not included the differences based on the duplication of single graphemes (for consonants) e.g.: елини [Nikoljac 83] vs ел'лини [MSPC 42], ел'лини [NIM 25]; истин'ѣ [Nikoljac 83] vs истинн'ѣ [NIM 25]; любляниѣ [Nikoljac 83] vs любляен'ницѣ [NIM 25]; нерастворен'номъ [Nikoljac 83] vs нераствореномъ [MSPC 141], нерастворенѡ [SB III22, Rum. 42]; поставляен'ны [Nikoljac 83] vs поставляени [MSPC 42], поставлени [MSPC 141]; сквр'ньн'ѣ [Nikoljac 83] vs сквр'ньн'ѣ [MSPC 141]; слышан'но [Nikoljac 83] vs слышано [SB III22, Rum. 42]; оумилиен'но [Nikoljac 83] vs оумилено [NIM 25]; ѡриновен'ни [Nikoljac 83] vs ѡриновени [MSPC 42], ѡриновены [MSPC 141].

In the readings, I have not distinguished the use of different abbreviations (e.g. $\widehat{\Gamma\text{Н}}\text{Ь} - \overline{\Gamma\text{Н}}\text{Ь}$) in the copies, should they retain the same grammatical form. Also, I do not provide a reading, should one of the compared forms be written with an abbreviation without the inflexional ending ($\Gamma\text{РАДА}$ vs $\Gamma\text{РА}\dot{\text{А}}$, ЗЛАТО vs $\text{ЗЛА}\dot{\text{Т}}$, ЛЮДІЕ vs $\text{ЛЮ}\dot{\text{Д}}$, ПОСРѢДѢ vs $\text{ПОСР}\dot{\text{Е}}$, ПРѢВЕДЕ vs $\text{ПР}\dot{\text{Е}}$); an exception are those situations in which the writing of the verb may suggest the use of a supinum form (e.g.: $\text{ЛЦЕ ХОЩЕШИ СИХ}\dot{\text{Ь}}$ $\text{ПОТР}\dot{\text{Е}}$ БИТІ [Nikoljac 83] vs [...] $\text{ПОТР}\dot{\text{Е}}$ БИТИ [MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42], $\text{ПОТР}\dot{\text{Е}}$ БИТЫ [NIM 25]; cf. $\text{ОТВОРИТИ ВЕЛ}\dot{\text{Ч}}$ ШЕ [Nikoljac 83] vs ОТВОРИТЬ [...] [MSPC 42]; $\text{ДА НАКАЖУТ СЕ ИЗВ}\dot{\text{О}}$ УЧИТЬ ЕЮ [Nikoljac 83] vs [...] $\text{ИЗВ}\dot{\text{О}}$ УЧИТИ [MSPC 42, MSPC 141], [...] $\text{ИЗВ}\dot{\text{О}}$ УЧИТИ [NIM 25]).

I note the writing of the numeric values with words, also in those cases, in which the value has been noted by a letter. I do not indicate the differences in the applied punctuation.

The edition notes the choice of quotations and loanwords – the presence of biblical quotes as well as quotations from poetical works, which are quite recognizable.

For the purpose of clarity, I have divided the text into sections. The text of the PH II has not been compared with the text of the PGr. I have decided not to reproduce the edition of A. Vasiliev as it is quite well-known, yet does not allow to indicate the protograph of the PH II. Let us hope that this will be enabled by its announced forthcoming edition of the PGr. Where it has been appropriate (in the footnotes), I have introduced the titles of the chapters from the PGr (following Vasiliev's edition) as well as from the PH I (following Popov's edition), which allow us to recognize the original segmentation of the PH II.

V. PH II. The text

/f. 121v4/

1. [БѢГОВИДЦА МОУСЕА ПѢРКА КНИГА¹]²

Създа>нь³ бы прѣвѣць роукою бжїею. крѣтн⁴и носѣ⁴ вбразь. адамь. прѣвы⁵ оубо повѣдоуѣт⁶ се⁷, вѣстоукъ прѣвы. втори же, азъ, западъ. третын. азъ полоуношнѣ. четвѣртою же⁸ слово .м. полоуднье⁹. иже¹⁰ ѿ ребрь его създав¹¹шею се ев¹²ви. ово оубо четиремь съставомъ же. и изливомъ растворен¹³но имать юство. ово же тричестною¹² дши повѣдѣть, сирѣ¹³, кровь хракотити¹⁴. зеленоу жльчъ, и чрьноу, топлотоу, стѣденъ, мокротоу, и соушоу. ог¹⁵нь, и въздѣхъ, водоу землю¹⁵, лѣтоу¹⁶ жет¹⁷вѣ. есень, и зимоу. гор¹⁸на¹⁷, и¹⁸ дол¹⁹на¹⁸. десна¹⁸, и лева¹⁹. поставлен²⁰ны бише ѿ бѣ питати се въ рани. соупостат²¹ же сатана /f. 122r/ иже въ четвѣрти²⁰ днь нѣный исп²², разгрѣдѣвъ на вѣсѣдржителя. такоже повѣдоуѣтъ моу²³сеѣва книга. завистию вблък²⁴ се въ змиа. и прѣидѣ вѣсѣдовати съ ев²⁵вою. таже ѿ бѣ заповѣдан²⁶на юи оубѣти пита²⁷ше²¹, она же ѿвѣща глѣ, яко тѣчию живот²⁸номуу дрѣвоу >не²² прикоснуѣти се повелѣ бѣ тако да не оумремь. и ина же вѣса въ власти имети и питѣти²³ се. тѣм²⁹же съвѣщаваю соупостатъ рѣ ей. тако аще тѣчию прикоснетѣ²⁴ се

¹ крннга (!) Nikoljас 83.

² 'Ιστορία παλαιού περιέχων ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ, PGr, p. 188; Сиа книга бытіа нѣси и земли, PH I, p. 1. The chapter is based on Gen 1:27, Gen 2:4–25 (1, 2), Gen 3:1–13 (2, 3), as well as on non-biblical sources (1).

³ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

⁴ носѣ (!) MSPC 42.

⁵ прѣвы MSPC 42; а MSPC 141; д̄ NIM 25.

⁶ повѣдѣ MSPC 42.

⁷ Ø MSPC 42, NIM 25.

⁸ еже MSPC 42.

⁹ полсднѣные MSPC 141; полоуднѣные NIM 25.

¹⁰ и иже NIM 25.

¹¹ създав¹¹шен NIM 25.

¹² тричестное MSPC 42.

¹³ сирѣчь NIM 25.

¹⁴ хракотини MSPC 42; хракотины MSPC 141, NIM 25.

¹⁵ и землеу MSPC 42.

¹⁶ лѣто MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

¹⁷ и горнаа MSPC 42; горниаа MSPC 141; гор¹⁸на¹⁷ та NIM 25.

¹⁸ Ø MSPC 141, NIM 25.

¹⁹ лѣва MSPC 42.

²⁰ четвѣртыни MSPC 141.

²¹ питааше MSPC 141.

²² MSPC 42, MSPC 141.

²³ питати NIM 25.

²⁴ прикоснуѣти MSPC 42.

дрѣвоу бозы боудете вѣще²⁵ зло и добро. 2. [ѡ свѣтѣ а^ааа^{аа}]²⁶ видѣвши же жена дрѣвоу красотоу възет^и се мыслию въ рав^инобѣжю. и поведа моужоу своему свѣтъ змининь, и приста адамъ свѣтоу. юе добро рѣ се бити намъ бог^и. и абию вънигда приста свѣтоу²⁷. ѡбрѣтоше се ѡба въкоупѣ нага юже ношаста бѣготкан^иноу ѡдѣждоу. и тако ѡ наготи свое позна^и/f. 122v/ше тако не тѣчию сею нази быв^ише²⁸. нь и²⁹ ѡ бжїе любве разоучише се. мнѡзи же ѡ дрѣвѣ живот^инѣмъ въ сѣпреніи словесъ выпадоше. ѡви³⁰ оубѡ видѣнїе его³¹ дрѣва³² некоего рѣше. дрѣзи же дрѣво просто³³ плѣносно. ини же виды³⁴ ѡвоциа. нѣци³⁵ же смоквоу, дроузи же грозѣ. и си вси право не полоучающе добрѣ, погрѣшише сиа глѣюще. сего ради ѡ семъ паче³⁶ глѣеть³⁷ бжтвеное писанїе. тако зарав^ино бжїа, прѣвоздан^ини³⁸ рѣначел^иници изъ раа ѡпадоше. 3. [ѡ дрѣвѣ раз^измнѣ иже въ рани]³⁹ нь и дамаскынъ іѡанъ прѣмѣдри въ некоемъ тропари въскрѣснаго⁴⁰ канѡна снхъ оусваіа^иѡ ѡпадєніе⁴² въспєвають⁴³ глѣ⁴⁴. ⁴⁵зми⁴⁶ плъзєвъ изъ єдема, менє люблєннїе бжтва прѣлѣсти и⁴⁷ на землю поврѣжє*, тѣмъ же ради сего вѣроуємъ истинѣ⁴⁸, тако желаннїемъ бжтва прѣлѣстише се и⁴⁹ испадоше. дрѣво⁵⁰ живот^иное нѣ ино что /f. 123r/ тѣчию самъ снъ и слово бжїе, и бѣ нашъ іѡ хс. и прѣстѣ⁵¹ и животворєщи⁵² дхъ. иже и⁵³ іавлѣше се адамоу, іако дрѣво високое досєже нѣсѣ⁵⁴. ємоу же видѣнїе краснѣише бѣ ѡ всѣ соущїи въ рани. сего ради ѡ сего ю іавлєн^ино. іако та⁵⁵ слава бжїа іавѣ іако дхъ стѣ бѣше стоє посрѣ раа, цвѣтъ въ нємъ⁵⁶. тѣмъ же и дїаволь сице рѣ къ євѣ, іако аще прикоснете се ємоу, не смлѣтию оумрете, ноу⁵⁷ чюдны боудете. прикосноуѣ же⁵⁸ се славѣ бжїи [прославит^и се]⁵⁹, сего ради бѣ заповѣда имъ глѣ⁶⁰,

²⁵ видѣше MSPC 42.

²⁶ Added on the margin MSPC 42.

²⁷ свѣтѣ єє MSPC 141.

²⁸ быше NIM 25.

²⁹ Ѡ MSPC 42.

³⁰ и ѡви MSPC 141.

³¹ Ѡ MSPC 42.

³² по дрѣва MSPC 42.

³³ Ѡ MSPC 42.

³⁴ видѣ MSPC 141.

³⁵ нѣци MSPC 141.

³⁶ начє MSPC 42.

³⁷ глѣти MSPC 42.

³⁸ прѣвозданїи MSPC 141.

³⁹ Added on the margin MSPC 42.

⁴⁰ въскрѣснаго MSPC 42.

⁴¹ оусваіає MSPC 42; ѡсваіає MSPC 141;

оусваіає NIM 25.

⁴² ѡпадєнїе MSPC 42.

⁴³ въспѣвать MSPC 42; въспѣває NIM 25.

⁴⁴ глѣеть NIM 25.

⁴⁵ —* St. John of Damascus, *Sunday Canon* (tone 7), other Irmos of Ode 3.

⁴⁶ зми MSPC 42, MSPC 141; змин NIM 25.

⁴⁷ Ѡ MSPC 141.

⁴⁸ истиннѣ NIM 25.

⁴⁹ Ѡ MSPC 42.

⁵⁰ дрѣво же NIM 25.

⁵¹ прѣстѣ MSPC 42.

⁵² животворєщи MSPC 42, MSPC 141.

⁵³ Ѡ MSPC 42, MSPC 141.

⁵⁴ до нѣсѣ MSPC 141, NIM 25.

⁵⁵ Ѡ MSPC 42.

⁵⁶ нѣ MSPC 42.

⁵⁷ нь MSPC 42, MSPC 141.

⁵⁸ бо MSPC 141, NIM 25.

⁵⁹ прославитѣ MSPC 42.

⁶⁰ рекъ MSPC 141, NIM 25.

іако аще прикоснетѣ⁶¹ се ємоу оумреть⁶². нъ да не почюдит⁶³ се кто зане рѣ се сице. [идѣже юѣ бжїе явленїе, іако рѣ бжтвѣноу писанїе. не приближати се повелѣ. Сице]⁶³ и послѣже⁶⁴ мѡисею на синан рече іако єгда слава бжїа явит се на горѣ вѣсакъ прикосноуви се сьмрьтїю оумреть. сего рѣ рѣ сице⁶⁵ ѡ славѣ бжїи да не при/ф. 123v/коснеши се юи, ни же искоушиши єю, такоже⁶⁶ бо и въ книзѣ бытіа пишѣ. ⁶⁷іако ѡ вѣсакого дрѣва иже въ рани пишоу снесте сирѣ⁶⁸ ѡ дрѣвѣсь снѣн⁶⁹. ѡ дрѣва же животнаго⁷⁰ иже посрѣ раіа. да не прикоснеши се ємоу*. тѣмъже [іавѣ ѡ сего]⁷¹ не бе іакомо дрѣво нъ слава бжїа являю се посрѣ раіа. ѡ нѣи же заповѣда се адамоу да не прикоснет⁷² се. прѣслоушавъ же и прикосноувъ се, шверѣте се нагъ.

Тѣмъже іавѣ юѣ іако заравно бжїа испаде, 4. глѣюше иже іако смешенїе адамоу сь євѣю въ рани бѣ, анафема да боудеть. адамъ оубо повьнєгда изити ємоу из раіа .л. лѣ⁷² сътвори плаче се, и тако потомъ бѣ сь євѣю. бѣомьскы>м[б]<⁷³ же, фогдагнагитомъ⁷⁴ глѣюш⁷⁵. іако соупостать сь євѣю⁷⁶ бѣ и рѡди кайна проклетїи да боудеть. 5. ⁷⁷познав⁷⁸ же адамъ женоу свою. и зачетъ и роди кайна, бѣ же кайнъ іако тьлкоуѣ се /ф. 124г/ стѣжанїе, или завист, или ревновобразїе. прѣскверньнъ соупротивникъ⁷⁹ боу. и всако лоукаво дѣло тѣ⁸⁰ сътвори. и свѣтелствоуют⁸² ми сь словомъ критски начелникъ, андреа, пишѣ⁸¹ оумилєннѣ въ великомъ⁸² канѡне поє⁸³. ⁸⁴Іакоже кайнъ и ми дѣше стрѣтнаа всѣхъ зижителю, даіаннїа⁸⁵ скверньна, и жрѣтѣ твою⁸⁶ мрьскоу, и житїе нечисто принесоухъ⁸⁷ въкоупѣ*, тѣмъже и вѣсдихѡмъ се. свѣтелствоует⁸⁸ сице, іако все житїе кайново лоукаво бѣ, и скверньно, и не тьчию жрѣтѣвоу неѡугодѣноу принесе, нъ и вѣсако дѣло лоукаво имѣше:

6. ⁸⁷По⁸⁸ семь бѣ адамоу снѣ, єгоже⁸⁹ именова авель. иже сказоуѣ се плачь, или каженїе, или прѣпѣтїе. принесе же боу ѡ прѣвенѣць вѣць своѣ.

⁶¹ прикоснет⁶¹ MSPC 42.

⁶² оумреть MSPC 42.

⁶³ Ø MSPC 42.

⁶⁴ послѣже MSPC 141.

⁶⁵ се сице NIM 25.

⁶⁶ тако MSPC 141, NIM 25.

⁶⁷ –* Cf. Gen 3:3.

⁶⁸ сїирѣчь NIM 25.

⁶⁹ сьмѣднѣй MSPC 141.

⁷⁰ животнаго MSPC 42.

⁷¹ ѡ сего іавѣ MSPC 141.

⁷² Ø MSPC 42.

⁷³ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

⁷⁴ The word фогдагнагитомъ was later corrected into фогдагнагитомъ (с erased). фогдагнагитомъ MSPC 42; фогдагнагитомъ MSPC 141; фогдагнагитомъ later corrected into фогдагнагитомъ (с erased) NIM 25.

⁷⁵ глѣюш⁷⁵ MSPC 42, MSPC 141.

⁷⁶ євою NIM 25.

⁷⁷ Περί τοῦ Κάιν, p. 192. This part of the chapter is based on Gen 4:1.4 (5, 6); Gen 4:8–15 (7); Gen 4:18 (8).

⁷⁸ Познав MSPC 141; позна NIM 25.

⁷⁹ сьпротивникъ NIM 25.

⁸⁰ Ø MSPC 141.

⁸¹ пишѣ MSPC 42.

⁸² великомъ MSPC 141, NIM 25.

⁸³ и поє NIM 25.

⁸⁴ –* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1331C).

⁸⁵ деанїа MSPC 42.

⁸⁶ Ø MSPC 141.

⁸⁷ о авель, PH I, p. 7.

⁸⁸ И по MSPC 141.

⁸⁹ єго MSPC 42.

и ѿ⁹⁰ тоу^чныи⁹¹ свои, свѣ^ѣтельствоу^ѣтъ⁹² же <и>⁹³ ѡ семь бж^ѣтвны⁹⁴ ан^ѣдреа кр^ѣтскы⁹⁵ оумилѣн^ѣно въспѣваю, ⁹⁶авелове ꙗко не оупо^ѣби се прав^ѣде. дари /f. 124v/ тебѣ оугодни^ѣю⁹⁷ не принесѣ когда. ни дѣло бж^ѣтв^ѣно, ни жр^ѣтв^ѣоу чистоу. ни жити^ѣю непорочно*. 7. ⁹⁸сицевъ бѣ авель правед^ѣньн, и бг^ѣочыстивъ. ꙗко правдою, и страхомъ бж^ѣи^ѣмъ живеше. тѣмъ же и жр^ѣтв^ѣоу его при^ѣтъ гѣ бѣ. кайновоу⁹⁹ же гноушашѣ и ѡврашашѣ¹⁰⁰. того ради позва^ѣтъ¹⁰¹ бр^ѣа своего авела. гл^ѣе сице¹⁰² ¹⁰³изиде^ѣмъ на поли^{104*}, ¹⁰⁵и вѣста кайнъ на^ѣ брата своего авела и оуби юго*, и оубивъ въпроси юго гѣ гл^ѣе ¹⁰⁷гдѣ ю бр^ѣать твою*, и ѡвѣща кайнъ и рѣ къ гоу. ¹⁰⁸ѣда стража¹⁰⁹ юсьмъ азъ братоу моему. и рѣ гѣ къ кайноу ¹¹⁰что се сътвори^ѣлъ еси. кр^ѣвь брата твоего ѡ земли въпи^ѣтъ къ мнѣ. проклѣ ты ѡ всею землею. ꙗже¹¹¹ аще би развела оуста своя при^ѣти кр^ѣвь брата твоего ѡ роукоу твоюю*. и рѣ кайнъ къ гоу ¹¹²аще изгониши ме днѣ ѡ лица земли. и ѡ лица твоего, съкрию се* и боудетъ¹¹³ вѣсакъ въбрѣта/f. 125r/ѣи¹¹⁴ ме оуби^ѣтъ ме. и ¹¹⁵рѣ гѣ къ кайноу ¹¹⁶не тако, нъ боудетъ вѣсакъ иже оуби^ѣтъ кайна, ѡ, ¹¹⁷мьшени¹¹⁸ разрѣш^ѣтъ¹¹⁹, и вѣдетъ кайнъ стени^ѣю и тресе се на земли*. и не вѣше кто смею оубити кайна ꙗко да не боудетъ повын^ѣньн сед^ѣмимъ мьшени^ѣмъ, ѡмьшени^ѣа же сѣтъ ꙗже именоваше се зане иже сн^ѣа сътворитъ¹²⁰, не избеи^ѣтъ гнѣва бж^ѣа, нъ ѡмьститъ¹²¹ се¹²² ѡ б^ѣа такови грѣ, сего ради именоваше се ѡмьшени^ѣа ꙗко ѡ б^ѣа ѡмьшени^ѣе при^ѣмлюща¹²³. 8. ꙗже имеше кайнъ дела ѡ произ^ѣволен^ѣи^ѣа, соутъ сн^ѣа. пр^ѣвое б^ѣа прогнѣва, ѡца въпечали, мѣтръ въвсечди, бр^ѣа оуби^ѣтъ¹²⁴, землю въсквр^ѣни,

⁹⁰ ѡ MSPC 42.

⁹¹ тоу^чныи^ѣ NIM 25.

⁹² свѣ^ѣдѣтельств^ѣуетъ NIM 25.

⁹³ Added above the verse. Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

⁹⁴ бж^ѣтвны^ѣ MSPC 141; бж^ѣтвн^ѣи NIM 25.

⁹⁵ кр^ѣтскыи^ѣ NIM 25.

⁹⁶ –* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1331B–C).

⁹⁷ оугодны NIM 25.

⁹⁸ Пері τοῦ Ἀβελ, PGr, p. 192.

⁹⁹ кайнове MSPC 42.

¹⁰⁰ ѡврашашѣ ѣ MSPC 42; ѡврашашѣ MSPC 141.

¹⁰¹ позна MSPC 42.

¹⁰² сѣице NIM 25.

¹⁰³ –* Gen 4:8 (LXX).

¹⁰⁴ поле MSPC 141.

¹⁰⁵ –* Gen 4:8 (LXX).

¹⁰⁶ наа (!) NIM 25.

¹⁰⁷ –* Gen 4:9.

¹⁰⁸ –* Gen 4:9.

¹⁰⁹ стража MSPC 42, MSPC 141.

¹¹⁰ –* Cf. Gen 4:10.6.

¹¹¹ ꙗко MSPC 141.

¹¹² –* Gen 4:14.

¹¹³ вѣде MSPC 141.

¹¹⁴ въбрѣтин NIM 25.

¹¹⁵ Ø MSPC 42.

¹¹⁶ –* Cf. Gen 4:15.

¹¹⁷ сѣмъ MSPC 141; сѣдмъ NIM 25.

¹¹⁸ мьшени^ѣи MSPC 42, MSPC 141; мьшени^ѣи NIM 25.

¹¹⁹ разрѣши^ѣ MSPC 42, MSPC 141; разрѣш^ѣтъ NIM 25.

¹²⁰ сътворити MSPC 141.

¹²¹ ѡмьстити MSPC 42.

¹²² Added above the verse. Ø MSPC 42, MSPC 141.

¹²³ The word при^ѣмлюще was later corrected into при^ѣмлюща.

¹²⁴ оуби^ѣтъ NIM 25.

бѣ¹²⁵ слыга, и себе всоуди. сего ради проклет¹²⁶ сѣ ѿ бѣ стѣнати и трѣсти сѣ на земли. и не смѣати комуу оубити юго вѣрѣтующа тако да зрѣше юго, потомъ оуцеломѣдрет¹²⁷ сѣ, и не твореть¹²⁸ оубиство¹²⁸. прѣвѣ¹²⁹ же канинъ стѣню и тресе сѣ на /f. 125v/ земли. и вѣше даже до вѣтороу тисоушоу¹²⁹ моучини¹³⁰. роди же сѣни и дѣщери. роди же сѣ емоу¹³¹ каниноу сѣнь и нарѣ [имѣ емоу]¹³² еносъ. ¹³³и сѣмоу роди сѣ, гандадъ¹³⁴, гандадъ¹³⁵ же роди малѣила¹³⁶. малѣиль¹³⁷ же роди мафѣсала¹³⁸. мафѣсаль¹³⁹ же роди ламехъ*. 9. ¹⁴⁰сѣи¹⁴¹ ламѣ ѿ чрѣва матери свое¹⁴², роди сѣ слѣпъ. приютъ же даръ ѿ бѣ стрѣлати право¹⁴³ скоти вѣсакыи и оубиваше ихъ. и не тѣчию чѣтворонога, нѣ и летающа. имѣше же вѣдѣщаго и. и тѣчию роукоу его направлѣше на мѣстѣ вно идѣже живот¹⁴⁴но видѣше¹⁴⁴ или птица, и тако поущае стрѣлоу острѣлѣше и, каково¹⁴⁵ да вѣше оубиваше ю. и хранѣше сѣ ловомъ. ¹⁴⁶взѣт¹⁴⁶ же двѣ женѣ, и¹⁴⁷ имѣ прѣвон дѣдъ¹⁴⁸, и¹⁴⁹ имѣ вѣторон сѣлла*. вѣземлю же ламѣ на вѣсакъ дѣнь юношоу вѣдѣщаго и¹⁵⁰ исхожаше и ловлѣше¹⁵¹ животна, и хранѣше¹⁵² сѣбѣ и жены своѣ:~

10. [ѿ сѣмрѣти каниноу]¹⁵³. Достоужив¹⁵⁴ же канинъ¹⁵⁴ ѿ мнѣго болѣ/f. 126r/- зньнѣ вни жизни, еже стѣнати¹⁵⁵ на земли и трѣсти сѣ. вѣдасть сѣбѣ вѣ горы поустѣ¹⁵⁶ и вѣ¹⁵⁷ езера невѣходна¹⁵⁸, глѣсѣ вѣ сѣбѣ сице, еда како поне ѿ звѣрей¹⁵⁹ погоубленъ боу¹⁶⁰ или ѿ пѣтиць сѣдѣнь, и не вѣ никтоже оубиваеи¹⁶⁰ канина. бѣ

¹²⁵ бѣу MSPC 42.

¹²⁶ Ø MSPC 42.

¹²⁷ творити NIM 25.

¹²⁸ оубиство MSPC 42, NIM 25; ѡвинство MSPC 141.

¹²⁹ тисѣще MSPC 141.

¹³⁰ моучини MSPC 42.

¹³¹ Ø MSPC 42, MSPC 141.

¹³² еи имѣ MSPC 141.

¹³³ -* Gen 4:18.

¹³⁴ гандадъ MSPC 42.

¹³⁵ гандадъ MSPC 42.

¹³⁶ малѣлѣила MSPC 42, NIM 25; малѣлѣила MSPC 141.

¹³⁷ малѣлѣила MSPC 42; малѣлѣиль MSPC 141, NIM 25.

¹³⁸ The word мафѣсала was later corrected into мафѣсала. мафѣсала MSPC 141; мафѣсала NIM 25.

¹³⁹ мафѣсаль NIM 25.

¹⁴⁰ Περὶ τοῦ Λάμεχ, PGr, p. 193.

¹⁴¹ сѣ MSPC 42; ѿи MSPC 141, NIM 25.

¹⁴² свое MSPC 141.

¹⁴³ правѣ MSPC 141.

¹⁴⁴ видѣше MSPC 42.

¹⁴⁵ каково сѣо MSPC 141; [...]во NIM 25.

¹⁴⁶ -* Cf. Gen 4:19.

¹⁴⁷ Ø MSPC 141, NIM 25.

¹⁴⁸ дѣда MSPC 141; дѣда NIM 25.

¹⁴⁹ Ø MSPC 141, NIM 25.

¹⁵⁰ Ø NIM 25.

¹⁵¹ ловла MSPC 42.

¹⁵² хранѣше MSPC 42.

¹⁵³ Περὶ τοῦ θανάτου Κάιν, PGr, p. 194; ο канинѣ, PH I, p. 10. The chapter is based on Gen 4:23–24 (11), as well as non-biblical sources (10).

¹⁵⁴ и канинъ NIM 25.

¹⁵⁵ стѣнати (!) NIM 25.

¹⁵⁶ поустѣ NIM 25.

¹⁵⁷ Ø MSPC 42.

¹⁵⁸ непроходна MSPC 141; невѣходна NIM 25.

¹⁵⁹ звѣры MSPC 42.

¹⁶⁰ ѡбивае MSPC 141; оубивае NIM 25.

же единого¹⁶¹ днѣмъ изити ламехоу слѣпоу ловити ловъ съ юношею водешимъ
 его и бивши¹⁶² имъ близъ езера. рѣ къ ламехоу юноша виждоу¹⁶³ при езерѣ тръстию
 колѣблюще¹⁶⁴ се >и<¹⁶⁵ мню тако звѣрь ю. и глѣ къ нѣмоу ламѣ направи ми рѣкоу
 идѣже минити¹⁶⁶ ти се такоже ю. и направи рѣкоу емоу юноша, и стрѣливъ оуда-
 ри въ¹⁶⁷ каина и оубы ю не вѣде тако каинъ ю. разоумевъ же ѿ оударения стрѣли
 и ѿ роуки, тако члѣка оустрѣли. и въздѣхноу въ оубо каинъ горѣко, оумрѣ. и тако ра-
 зоумевъ¹⁶⁹ ламѣ тако оубитъ каина, wskрѣвѣ. и¹⁷⁰ оударивъ юношоу рѣкою, и¹⁷¹ оубитъ
 и того. и бѣ плаче се ламѣ, /f. 126v/ <и>¹⁷² wбрѣтѣше же его нѣци¹⁷³ привѣдоше
 его къ домоу. и вышъ въ домъ свон. въсприѣ плачь велѣи. 11. и начеть¹⁷⁴ плакати
 се съ нимъ и жена¹⁷⁵ его, молеши¹⁷⁶ юго въпрашающи¹⁷⁷ его вѣнноу¹⁷⁸ плача¹⁷⁹. ламѣ
 же плаче се¹⁸⁰ велѣи, рѣ сице, ¹⁸¹ жени ламеховы адѣда, и селѣла, оуслышите глѣс мон,
 и вѣншшите словеса мога. тако мѣжа оубихъ въ стрѣпъ себе, и юношъ въ гзвѣоу
 мнѣ. тако седмиць ѿмъсти се каинъ. ламехъ же седѣдсе седѣмицею мыщеніемъ ѿ бѣ
 мьстити¹⁸² се. и моучѣ¹⁸³ се веще каина мнѣжаю. Сицевемъ словомъ и критѣскы
 анѣдреа чюни¹⁸⁴ свѣтельствѣ¹⁸⁵ ми, пише сице. ¹⁸⁶ моужа оубихъ на гзвѣоу себе, и¹⁸⁷
 юношъ на стрѣпъ себе, ламѣ плаче¹⁸⁸ въпниаше, сирѣ свонимъ женамъ*. Съи¹⁸⁹ бо бра-
 тниѣ прѣвы¹⁹⁰, своего исповѣданиа въ wбразъ. и тако въскорѣ прощеніе приѣтъ
 ѿ бѣ. понѣже ѿ своего произволенія, самъ себе соудиа выстъ: /f. 127r/

12. [w авеле]¹⁹¹. Адамъ же видѣ авела оубита. не вѣди¹⁹² образъ смърти
 каковъ ю. присѣдѣше тѣлеси авелове ,г. дны¹⁹³. аггѣ же бжїи пришъ къ нѣмъ и рѣ,

¹⁶¹ единою (!) MSPC 141.

¹⁶² Ø MSPC 42.

¹⁶³ видѣ (!) NIM 25.

¹⁶⁴ колѣблюще MSPC 141.

¹⁶⁵ MSPC 42, MSPC 141.

¹⁶⁶ тако MSPC 42.

¹⁶⁷ The text ends abruptly in NIM 25 (f. 20v).

¹⁶⁸ Ø MSPC 42.

¹⁶⁹ разоумѣ MSPC 42.

¹⁷⁰ Ø MSPC 141.

¹⁷¹ Ø MSPC 42.

¹⁷² Ø MSPC 42, MSPC 141.

¹⁷³ нѣци MSPC 141.

¹⁷⁴ начешѣ MSPC 141.

¹⁷⁵ MSPC 42, MSPC 141

¹⁷⁶ молююще MSPC 42; мнѣшющи MSPC 141.

¹⁷⁷ въпрашающе MSPC 42; въпрашающе MSPC 141.

¹⁷⁸ вѣнноу MSPC 42.

¹⁷⁹ плачь MSPC 42, MSPC 141.

¹⁸⁰ Ø MSPC 141.

¹⁸¹ –* Cf. Gen 4:23–24.

¹⁸² мьститѣ MSPC 42.

¹⁸³ The word моучи was later corrected into моучѣ. моучи MSPC 42.

¹⁸⁴ чюныи MSPC 141.

¹⁸⁵ свѣтельствѣт MSPC 141.

¹⁸⁶ –* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1339C).

¹⁸⁷ Ø MSPC 42.

¹⁸⁸ плаче се MSPC 42.

¹⁸⁹ съ MSPC 42.

¹⁹⁰ прѣвѣи MSPC 42; прѣвыи MSPC 141.

¹⁹¹ Περὶ τοῦ θανάτου Ἀβελ [Περὶ τοῦ Ἀδάμ], р. PGr, 195; о адамѣ [зачало о адамѣ], PH I, р. 12. The chapter is based on Gen 3:19 (12); Gen 4:25 (13); Gen 6:2, Gen 5:1–26, Gen 6:4, Gen 5:24 (14); Gen 7:1 (15), as well as on non-biblical sources.

¹⁹² вѣдыи MSPC 141.

¹⁹³ днѣи MSPC 42.

адаме что присѣдиши тѣлеси¹⁹⁴ мръвѣнѣмъ безгласнѣ ю¹⁹⁵ и недѣвжимъ¹⁹⁵ авель. та бо ю¹⁹⁶ клетѣва юже слышала юси, ¹⁹⁶тако земля юси, и въ землю пондеши*. Сига оубо слышавъ адамъ ѿ аггала, начеть плакати се¹⁹⁷ горѣцѣ. вѣрѣте¹⁹⁸ же камень¹⁹⁹ тако пещерѣ, и положи тѣло авелово въ нѣи²⁰⁰. и на вѣсакъ днь прихѣжаше зреше²⁰¹ его, такоже видеше съгнивающе²⁰² се. мнѡгъ плачь паче²⁰³ придльжаше. помышляше²⁰⁴ каковѣ чашѣ горѣкоу, съмръти хотѣше пити. 13. ²⁰⁵роди же адамъ въ мѣсто юго дрѣгаго сѣна, и нарѣ имѣ емѣ ситѣ²⁰⁶. тако и сны и дщери свое бѣгочѣстию²⁰⁷ наоучи. роди же адамъ тако иосифъ²⁰⁸ пишеть, сны и дщере²⁰⁹ ѿ. имѣ же вженивѣше се, /f. 127v/ въ ѿ. выше, въноуци же каиновы²¹⁰ лоукава²¹¹ соуше. въ нечистотѣ²¹² сквернѣнѣ вѣратише се, и все иже²¹³ лоукавою съдѣлаше, ѿ бѣ ѿлоучише се, и бѣ вѣставише²¹⁴ своимъ воламъ послѣдоваше. лоукаваго и злодѣлателя твореща²¹⁵ дѣла. страха бѣжиа не имѣше. Оего ради прогнѣва се бѣ на нѣ. и въсхоте ѿ лица >всее<²¹⁶ землю потрѣвити ихъ. ²¹⁷видѣвѣше же [ситови²¹⁸ снѡве]²¹⁹ дщере каино-
ве²²⁰ красны соуше, възеше ихъ себе жены. ѿ вѣхѣхъ иже избравѣ*, и наоучише се ѿ нѣ вѣставити гѣ и въ свой волахъ ходити, такоже сами хотѣхѣ²²¹. и ѿ сѣмъ родѣ въспоминають хс въ еѿлѣи глѣю. ²²²такоже²²³ въ дни ноєви падоуше и пиюще приде²²⁴ на нѣ потопъ*. пѣвѣно андреа крѣскы пише рѣ, иже ²²⁵при нои сѣсе, съгрѣшивѣшимъ оупѣвѣхъ се*. нѣ и всако вѣтѣхѣе и новое писаниѣ вѣнѣхъ плаче вѣзаконїе*. къ симѣ же и пѣвѣно/f. 128r/писецъ рѣ, тако ²²⁶азъ въ нихъ ²²⁷спеще²²⁸ въ гробѣ²²⁹. ихъ же не поменѣ к томѣ, и тыи²³⁰ ѿ рѣкы твоєе²³¹ ѿриноєнѣни бише. положи²³² ме

194 телесе MSPC 42.

195 неподвжимъ MSPC 141.

196 —* Gen 3:19.

197 Ø MSPC 141.

198 вѣрѣт MSPC 141.

199 камъ (?) MSPC 42.

200 нѣмъ MSPC 42.

201 и зреше MSPC 42.

202 и съгнивающе MSPC 141.

203 плача MSPC 42; Ø MSPC 141.

204 помышляе MSPC 42, MSPC 141.

205 ѿ сифѣ PH I shortened (ASP 138, ANB 740).

206 сифѣ MSPC 141.

207 бѣгѣтно MSPC 42; бѣгѣчѣстю later corrected into бѣгѣчѣстю (erased л) MSPC 141.

208 ѿсѣппъ MSPC 141.

209 дщереы MSPC 42.

210 Added above the verse. Ø MSPC 42.

211 лоукавѣи MSPC 42; лѣкавы MSPC 141.

212 нечистотѣ MSPC 141.

213 юже MSPC 42.

214 вѣставише MSPC 42.

215 твореще MSPC 141.

216 MSPC 42; въсее MSPC 141.

217 —* Cf. Gen 6:2.

218 снѡви MSPC 42.

219 снѡве снѡвы MSPC 141.

220 каиновы MSPC 141.

221 хоте хотѣхѣ (!) MSPC 42.

222 —* Mt 24:38–39.

223 такоже вѣше MSPC 141 (supplemented later).

224 прѣиде MSPC 42; и прѣиде MSPC 141.

225 —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1443A).

226 —* Ps 88(87):6–7.

227 ны MSPC 141.

228 спеще MSPC 141.

229 гробѣхъ MSPC 42; гробѣ MSPC 141.

230 ты MSPC 42; ти MSPC 141.

231 твоѣ MSPC 141.

232 положише MSPC 141.

въ ровѣ прѣисподѣніи^{233*}. 14. роди же се аамоу такоже рѣ²³⁴ ситѣ²³⁵. Ситѣ²³⁶ же роди еноса, есо (!) же роди каннана²³⁷. иканнан²³⁸ же роди мафсала. матсала²³⁹ же роди наредѣ. наредѣ же роди еноха, ²⁴⁰родившюу же се²⁴¹. бы²⁴² моужь бл҃гочестивъ испльняю волю бж҃ію. Сѣвѣтѣ²⁴³ никако прѣльстивъ²⁴⁴ се онѣхъ всѣхъ. тогда во вѣше²⁴² гиган²⁴³ дѣ²⁴³ иже прѣстави се бж҃ію повеленіемъ. и²⁴⁴ никтоже ѿ чл҃къ видѣ прѣставленію его. ²⁴⁵гиган²⁴⁵ дом²⁴⁶ же всихъ сщ҃емъ [и нехотеши²⁴⁷]²⁴⁸ прославити бѣ. 15. ро²⁴⁹ се мѡжь, именемъ ное, мѡжь бл҃гочестивъ бою се бѣ, не прѣльстивъ се ни съ тѣхъ свѣтоу пакѡ и енохъ. Сего вѣрѣте бѣ праведна, рѣ²⁵⁰ юмоу сгоди прѣмною, тако видѣхъ²⁵¹ те праведна въ родѣ семъ. ²⁴⁹и поставлю завѣтъ мой с тобою, зане не прѣбоудѣ²⁵⁰ дхъ мой /f. 128v/ въ чѣцѣхъ сихъ занеже быти имъ плѣти* сирѣчев²⁵⁰нителю²⁵⁰ плѣскихъ желани²⁵¹:

16. ѡ кувотѣхъ²⁵² 253 Сѣтвори оубо себе кувотъ ѿ дрѣвѣхъ негниющ^{254*}. сице же да сѣтвориши кувотъ. тѣ²⁵⁵ лакъ²⁵⁶ длѣжинѡ имы²⁵⁷ и ѿ²⁵⁸ лактеи²⁵⁹ широтоу емоу, и ѿ висотоу, съеравъ²⁶⁰ на лакъ²⁵⁶ єдинъ горѣ <и>²⁶¹ съврѣшиши²⁶² єго. и сѣтвориши въ нѣмъ дол²⁶³наа²⁶³, и гор²⁶⁴наа²⁶⁴. двоекров²⁶⁵на²⁶⁵ и троекров²⁶⁶на²⁶⁶. двѣри же съврѣши²⁶⁷ ѿ ребрѣхъ. и въведѣши съ собою [ѿ всѣхъ животныхъ²⁶⁸]²⁶⁹. >и<²⁷⁰ ѿ всѣхъ скѡтѣхъ. и ѿ всего гада пресмикающа се по земли, седѣмъ седѣмъ, мѡжьскы поль и женскы. и [въ

²³³ The word прѣисподѣніемъ was later corrected into прѣисподѣніи.

²³⁴ рече се MSPC 141.

²³⁵ сѣфъ MSPC 42; снѣфъ MSPC 141.

²³⁶ сѣфъ MSPC 42; снѣфъ MSPC 141.

²³⁷ нгандда MSPC 42; ганнана MSPC 141.

²³⁸ нгандда MSPC 42; ганнан MSPC 141.

²³⁹ мафсала MSPC 141.

²⁴⁰ Περὶ τοῦ Ἐνώχ, PGr, p. 196; ѡ еносѣ, PH I, p. 14.

²⁴¹ се елѣ MSPC 141.

²⁴² выше MSPC 141.

²⁴³ гиганди MSPC 141.

²⁴⁴ Ø MSPC 42.

²⁴⁵ Περὶ τοῦ Νῶε, PGr, p. 196; ѡ нон, PH I, p. 14.

²⁴⁶ гигантѡи MSPC 141.

²⁴⁷ нехотеши MSPC 141.

²⁴⁸ Added above the verse. Ø MSPC 42.

²⁴⁹ —* Cf. Gen 6:18.4.

²⁵⁰ Ø MSPC 42.

²⁵¹ желаніи MSPC 42, MSPC 141.

²⁵² The chapter is based on: Gen 6:15–21, Gen 7:8–9 (16, 17); Gen 7:1.11–24; Gen 8:1.6–13 (18); Gen 8:20–21, Gen 9:3–4.9.12–17 (19–21).

²⁵³ In NIM 25 hereon the contents is preserved (f. 22r). ²⁵³ * Gen 6:14.

²⁵⁴ негниющ²⁵⁴ MSPC 141; негниющихъ NIM 25.

²⁵⁵ триста NIM 25.

²⁵⁶ лак²⁵⁶тѣи NIM 25.

²⁵⁷ Ø MSPC 42, NIM 25.

²⁵⁸ пятьдесятъ NIM 25.

²⁵⁹ лакъ²⁵⁹ MSPC 141.

²⁶⁰ и съеравъ NIM 25.

²⁶¹ Added on the margin. Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

²⁶² ши added above the verse; съврѣши MSPC 42.

²⁶³ горьнаа (!) NIM 25.

²⁶⁴ горнаа MSPC 42; дол²⁶⁴наа (!) NIM 25.

²⁶⁵ двоекровнаа MSPC 141.

²⁶⁶ троекровнаа MSPC 141.

²⁶⁷ сѣтвориши MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

²⁶⁸ живот²⁶⁸ныхъ NIM 25.

²⁶⁹ Added on the margin MSPC 42. Ø MSPC 42.

²⁷⁰ MSPC 141, NIM 25. Ø MSPC 42.

НЮГО ВЪНЕСЕШИ]²⁷¹ ПИЩЕ СЕБЕ И ОНѢМЬ, ВЪ ЕЖЕ ІАСТИ [ТЕБЕ И ОНЕМЬ]²⁷². ВЪВѢШИ ЖЕ ВЪ КЎВОТЪ ѿ ВСѢХЪ ЖИВОТНЫХЪ²⁷³, И ѿ ВСѢХЪ ГАДЬ. ІАКО ДА ОСТАВИШИ²⁷⁴ ПАКЫ СЕМЕ НА ЛИЦИ ВСЯЕ ЗЕМЛЮ, СИЩЕ²⁷⁵ ДА СЪТВОРИШИ КЎВОТЪ. И ВЪ ,РѢКѢ²⁷⁶, ДА СЪВЕРШИШИ ЕГО. 17. И СЪТВОРИ НОЕ ВСА ЕДИНА ЗАПОВѢДА ЕМОУ ГѢ БѢ. СЛЫШАХОУ ЖЕ ГИГАН²⁷⁷ ДѢ ІАКО ПРАВЕДНИ²⁷⁸ НОЕ ДѢЛАЕ КЎВО. /f. 129r/ ПОТОПА РАДИ ВОД²⁷⁹ НАГО²⁸⁰, И СМЕЯХОУ СЕ ЕМО. НЪ И ПРАВЕДНИ²⁸⁰ НОЕ ѿ СЕМЬ ГЛАШЕ КЪ ГИГАН²⁸¹ ДОМЬ²⁸², ІАКО ЗЕМЛѦ Й, ИЛИ ѿ ОГ²⁸³ НИА ИЛИ ѿ ВОДЫ ПОГИБНЕТЬ. И НИЧТОЖЕ ИНО²⁸³ ТВОРАШЕ²⁸⁴ СИ²⁸⁵, ТЪЧИНЮ СЪДѢ ПИСАШЕ²⁸⁶ НА КАМЕНЕ И НА ЗЪДѢ ІАКЖЕ ХОТЕХОУ БЫТИ ВСА, ГЛѢ ІАКО АЩЕ ѿ ВОДЫ ПОГИБНЕТЬ ЗЕМЛѦ КАМЕНИЮ ОСТАНАЕТЬ, АЩЕ ЛИ ѿ ОГ²⁸⁷ НИА ТАКОЖЕ²⁸⁷ ЗЪДѢ. И МНОГА²⁸⁸ ГИГАН²⁸⁹ ДОМЬ²⁸⁹ ПРѢГЛАШЕ²⁹⁰ СЕБѢТЕЛ²⁹¹СТВЮЕ НЪ ПРѢБИШЕ²⁹¹ НЕПРѢКЛОН²⁹²НЫ²⁹², И НЕОУМЕК²⁹³ЧЕНИ²⁹³ НЕ ХОТЕЩЕ ПРОСЛАВИТИ ТВОРЦА, НЪ²⁹⁴ КЪЖО Й ВЪ СВОЕИ²⁹⁵ ВОЛЕ²⁹⁶ ПЛѢСКОИ ХОЖАШЕ²⁹⁷. СЕГО РАДИ БѢ²⁹⁸ ПРОГНѢВА СЕ НА НЮ. И ПОДАДЕ КРѢПОСТЬ ПРАВЕДНОМУ НОЮ. И СЪВЕРШИ КЎВОТЪ ЗА ,Р. ЛѢ. ДВАДЕСѢ²⁹⁹ ЖЕ ОСТАШЕ. ЗАЕЖЕ НЕ ХОТЕХОУ ГИГАН³⁰⁰ ДѢ³⁰⁰ ПРИЮТИ БѢ. 18. И³⁰¹ БЫ ВЪНЮГДА СЪВЕРШИ КЎВО. ПОСМОЛИ ЕГО ВЪНОТРЬ, И ВЪНѢ. БѢВЪДЕ³⁰² НОЕ ѿ ВСѢХЪ СКОТЪ ІАКОЖЕ ЗАПОВѢДА ЕМО ГѢ БѢ. ТОГОВЕМЬ ПОВЕЛЕНИЕМЬ ПРИХОЖАХОУ³⁰³ КЪ НЮМО /f. 129v/ ЖИВОТ³⁰⁴ НАА, И ПРИЕМАЮ Й ПРАВЕДНИ³⁰⁴ НОЕ. ВЪВОЖАШЕ Ю ВЪ КЎВОТЪ.³⁰⁵

И ПОВЪНЮГДА СЪВЕРШИТИ ВСА ПОВЕЛѢНІЯ³⁰⁶ ПРАВЕД³⁰⁷НОМУ. РѢ ПРАВЕД³⁰⁸НОМУ ВЪНИДИ ВЪ КИВОТЪ (!) ТЫ³⁰⁷ И СѢНОВЕ ТВОИ, И ЖЕНЫ СѢНОВѢ ТВОИ, И ЖЕНА ТВОЯ. СЕ БО АЗЪ НАВОДЕ³⁰⁸ ПОПѢ НА ЗЕМЛЮ, И³⁰⁹ РАСТЛИТЬ³¹⁰ ВЪСАКОУ ПЛѢ [НА ЗЕМЛИ

271 вѣнесешн въ него MSPC 141; вѣнесешн же въ него NIM 25.

272 онѣмь и тебѣ NIM 25.

273 животны NIM 25.

274 оставимъ MSPC 42.

275 сице же NIM 25.

276 Ø MSPC 42; лѣтъ тѣ (!) NIM 25.

277 гиганты MSPC 141; гиган²⁷⁷ди NIM 25.

278 правѣныи MSPC 141.

279 воднаго MSPC 42.

280 праведныи MSPC 141.

281 енохъ MSPC 42; еноѡ MSPC 141.

282 гигантѡ MSPC 141.

283 Ø MSPC 141.

284 твораше MSPC 141.

285 сын MSPC 42; син NIM 25.

286 пишааше NIM 25.

287 останесть MSPC 42.

288 многоа MSPC 141; многоа NIM 25.

289 гигантоа MSPC 141.

290 прѣлагае MSPC 42; Ø MSPC 141.

291 прѣбивахоу MSPC 42.

292 непрѣклонныи MSPC 141.

293 немекчѣныи MSPC 141.

294 Ø MSPC 42.

295 свои NIM 25.

296 воли NIM 25.

297 хожааше MSPC 42; хожааше NIM 25.

298 и бѣ NIM 25.

299 бѣ MSPC 42; бѣ т (!) MSPC 141.

300 гиганты MSPC 141; гиган³⁰⁰ди NIM 25.

301 Ø MSPC 42.

302 вѣвѣ же MSPC 141.

303 [...]ждаахоу NIM 25.

304 праведныи MSPC 42; праведныи MSPC 141.

305 Пері τῆς κιβωτοῦ, р. 198; ω ποτοπῆ, PH I, р. 16.

306 повелѣннаа MSPC 141; [...]лѣн³⁰⁶на NIM 25.

307 тыи NIM 25.

308 навожѣ MSPC 141.

309 Ø NIM 25.

310 растлѣти MSPC 141.

елика ^ѥи³¹¹, ³¹²и въниде ное въ кивоть, [и ^сновѣ его, и жени ^сновѣ его и жена его, и затвори ^гбъ ^бвъ кивоть]³¹³ въне юдѣ*. и въ ^джъ съ ^нбѣсъ³¹⁴. и ^хлѣбъ ^нбны³¹⁵ ѿверъзоше се. и възвися се вода выше горъ високихъ³¹⁶ на³¹⁷, ^ѥи. лакъ³¹⁸. и кивоть въз^ношаше³¹⁹ се понѣже бѣ^зна³²⁰ из^даваше³²¹ водѣ зѣло³²². ³²³и погнѣе всака тварь иже по^д небесѣ³²⁴, и всако живот^но потрѣби се, и³²⁴ всака птица, и всакъ члѣкъ оумрѣ^т, иже бѣ на земли*:

И прѣбъ^ѥ вода на земли, ^м. днен и ^м. ноши³²⁵. [и бысть по днѣхъ сихъ и но-
щен]³²⁶, помену^ѥ бѣ ноа и всѣ^к соущіи³²⁷ съ нимъ въ кивотѣ. и прѣста дѣ^жъ /f.
130г/ и оумали се вода ^таже на земли по [рн тихъ]³²⁸ днен³²⁹. ³³⁰наведе же ^гбъ ^бдхъ
на землю³³¹ и прѣста вода:

19. ³³²По сихъ же сѣде кѣвоть на горахъ араратскыи^{333*} близъ вѣк^тра³³⁴.
посрѣ^д асирию и армению глѣ^ми³³⁵ аманитъ. и разсѣ^ме >нѣ<³³⁶ ^тако сѣде кѣв^ѥ³³⁷.
и ѿверъзе дѣври и испустити гаврана. да вѣтъ аще прѣста вода ѿ лица земли³³⁸
>и<³³⁹ изъшъ гавранъ не възврати се въ кѣвоть. нѣ верѣте тѣ^леса³⁴⁰ оумьр^ншій³⁴¹
и³⁴² падѣше ѿ. и пожавъ, ^з днен. и посла³⁴³ голоуба и ³⁴⁴не верѣте³⁴⁵ покои ногамъ
своима. възврати се къ ною въ кивоть. и прострѣтъ рѣкѣ^с свою и приѣтъ и^{346*},
и паки по ^з.михъ³⁴⁷ днен³⁴⁸ послетъ³⁴⁹ ^ю³⁵⁰, и прѣбъ^ѥ голоубъ даже до вѣра и възв^ра-
ти се, ³⁵¹имеше же въ оустѣ^к свой соучьць маслиннь³⁵². и разсѣ^ме праведни³⁵³ ное,

³¹¹ елика на земли ^ѥ MSPC 141; и елика на
земли ^юсть NIM 25.

³¹² -* Cf. Gen 7:7.16.

³¹³ Ø MSPC 42.

³¹⁴ нѣсѣ MSPC 42.

³¹⁵ нѣнѣ MSPC 42; нѣныи NIM 25.

³¹⁶ высокихъ MSPC 42; выскыи MSPC 141.

³¹⁷ Ø MSPC 42.

³¹⁸ лактѣи MSPC 141.

³¹⁹ възношаше MSPC 42, NIM 25.

³²⁰ и бѣ^зна NIM 25.

³²¹ издаваше NIM 25.

³²² The second 'ѣ' was added later.

³²³ -* Cf. Gen 7:23.

³²⁴ Ø NIM 25.

³²⁵ нощен MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³²⁶ Ø MSPC 42.

³²⁷ соущіи MSPC 42.

³²⁸ рѣ и ѿ тихъ MSPC 42.

³²⁹ днѣ MSPC 141.

³³⁰ о ковчезѣ, PH I, p. 17.

³³¹ земли MSPC 141.

³³² -* Cf. Gen 8:4.

³³³ араратскыи MSPC 141; [...]скыи NIM 25.

³³⁴ вактара MSPC 42; вактра MSPC 141.

³³⁵ глѣмыхъ MSPC 42; глѣмы MSPC 141.

³³⁶ MSPC 141, f. 64r10. Ø MSPC 42; [...] NIM
25.

³³⁷ кивоть NIM 25.

³³⁸ земли MSPC 141, NIM 25.

³³⁹ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³⁴⁰ The word тѣлеса was later corrected into
тѣлеса (by the main copyist's hand).

³⁴¹ оумьршихъ NIM 25.

³⁴² Ø MSPC 141, NIM 25.

³⁴³ пославъ MSPC 141.

³⁴⁴ -* Cf. Gen 8:9.

³⁴⁵ верѣтши MSPC 42, MSPC 141; верѣтши
NIM 25.

³⁴⁶ ю NIM 25.

³⁴⁷ сѣдѣны (!) NIM 25.

³⁴⁸ днѣхъ MSPC 42, NIM 25.

³⁴⁹ посла MSPC 141; послать (!) NIM 25.

³⁵⁰ и MSPC 141.

³⁵¹ -* Cf. Gen 8:11-12.

³⁵² маслинъ MSPC 141.

³⁵³ праведныи MSPC 42; правѣныи MSPC 141;
праведнии NIM 25.

іако прѣста вода ѿ лица земли³⁵⁴, 20.³⁵⁵ и тако пожѣ иеще з. днѣи*, и ѿверзе кивотъ, и възетъ ѿ скотъ чистихъ³⁵⁶ и пожрѣтъ [боу жрътвѣ]³⁵⁷, и помышляше³⁵⁸ пра/ф. 130v/ведни³⁵⁹ ное, тишкѣ вещь ѡ жрътвѣ. не смѣаше бо пожрѣти³⁶⁰ ѿ скотъ иже бѣху съ нимъ въ кѣвотѣ. глѣше³⁶¹ бо въ себе іако повелѣниѣ бѣжиѣ вънидоше животна³⁶² въ кѣвотѣ, и не вѣдѣ како згодно іе боу пожрѣти ѿ животный иже въ кѣвотѣ. пожрѣтъ же ѿ скотъ чистихъ³⁶³, Ста прѣ лицемъ бѣжиѣ съ блгоговѣниѣмъ, моле єго и³⁶⁴ глѣ³⁶⁵: ³⁶⁶твоѧ ѿ твоѧ, тебѣ приносимъ ѡ всѣ и за все³⁶⁷*.

Сирѣ не моѧ соу пожираема³⁶⁸, нь <с>³⁶⁹ твоѧ повелѣниѣ съхранѣна. ѿ твоихъ твоѧ тебе приносимъ вѣко цроу. ѿвѣщавше³⁷⁰ снове єго рѣше. тебе поѣмъ <и>³⁷¹ тебѣ бѣвимъ, тебѣ блгодаримъ, ги молимъ³⁷² ти се бѣ нѣш. глѣт же сице, таковаѧ възглашениѧ [праведни³⁷³ ное]³⁷⁴ тебѣ поѣмъ сътворшаго на, [и прѣведшаго]³⁷⁵ ѿ нежитиѧ въ бытиѣ. тебѣ бѣвимъ, иже толикоу и³⁷⁶ бѣдѣ воднѣю навѣшаго и миръ въсь до конѣца потопившѣ, /f. 131r/ тебѣ блгодаримъ ги, иже [не и на]³⁷⁷ погѣбивша³⁷⁸ іакоже прѣдѣди наше. и молимъ ти се бѣже наше³⁷⁹ (!), да не вѣмъ таковоу страшнѣ потопъ. нь да съхранимъ се мѣрднѣмъ твоимъ. и вѣбѣна гѣ вѣню блговѣниѧ. 21. и рѣ бѣ къ ноу и сномъ єго глѣ, ³⁸⁰се азъ възвигноу заветъ мой къ³⁸¹ (!) вамъ, въ роди вѣчныѣ*. се дахъ вамъ всѧ іако зелиѣ злака. кромѣе съ иже³⁸² въ тѣлѣси дѣше да не снѣсте, и рѣ ное къ гоу. боу се да некако въ сихъ злихъ³⁸³ и мы въпадемъ, іакѣ и³⁸⁴ ѡци наши въпадоше³⁸⁵. и рѣ гѣ бѣ къ ноу, ³⁸⁶доугѣс мою поставлю на вѣлацѣ³⁸⁷*, и воудѣтъ въ вѣрѣмѣ дѣжа явленѣна синѣ члѣвчскыи³⁸⁸. и разсѣиють іако поменухъ заветъ мой єгоже поставихъ тебе иже

³⁵⁴ земли MSPC 141.

³⁵⁵ Пері тіс перістерѧс, PGr, p. 199.

³⁵⁶ чѣтыхъ MSPC 42; чистый MSPC 141.

³⁵⁷ жрътвѣ боу NIM 25.

³⁵⁸ помышляше MSPC 42, MSPC 141; [по-м]ышляше NIM 25.

³⁵⁹ праведныи MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³⁶⁰ жрѣты MSPC 42.

³⁶¹ глѣше MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³⁶² животнаа MSPC 42, MSPC 141.

³⁶³ чѣтыхъ MSPC 42; чистый MSPC 141.

³⁶⁴ ѿ MSPC 42.

³⁶⁵ и глѣ NIM 25.

³⁶⁶ * Immolation from the Divine Liturgy of St. John Chrysostom.

³⁶⁷ въсь MSPC 141.

³⁶⁸ по[...]емаа MSPC 141.

³⁶⁹ ѿ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³⁷⁰ ѿвѣщавше же NIM 25.

³⁷¹ ѿ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³⁷² и мѣлим MSPC 141; и мѣлим NIM 25.

³⁷³ правѣныи MSPC 141.

³⁷⁴ праведное (!) MSPC 42.

³⁷⁵ ѿ MSPC 42.

³⁷⁶ ѿ MSPC 141, NIM 25.

³⁷⁷ и на не MSPC 141.

³⁷⁸ погѣбивша MSPC 42.

³⁷⁹ нѣш MSPC 42.

³⁸⁰ * Cf. Gen 9:9.

³⁸¹ The word c was later corrected into къ. c MSPC 42;

³⁸² юже NIM 25.

³⁸³ злыихъ MSPC 42; злыи MSPC 141.

³⁸⁴ ѿ MSPC 42.

³⁸⁵ падоше MSPC 42.

³⁸⁶ * Gen 9:13.

³⁸⁷ вѣлацѣ NIM 25.

³⁸⁸ члѣвчскомъ MSPC 141; члѣвчскомъ NIM 25.

сѣтворити³⁸⁹ потоу на лицѣ вѣсею землѣю. и раскаи се ꙗко бѣ во вещи юже сѣтвори, и постави заветъ къ ною, еже сѣтворити³⁹⁰ потоу на земли растлѣти вѣсоу³⁹¹ плѣ. и рече ною /f. 131v/ къ сѣномъ своимъ видѣте³⁹² что постраше прѣжнихъ³⁹³ ѿци, како вънезапоу погыбоше. вънимаѣте и вы, да не въ сихъ злихъ выпадеѣте. и раздели ною весь миръ на трою. и дасть тремъ сѣновомъ³⁹⁴ своимъ, такоже и ѿсеѣ³⁹⁵ пишеть во раздѣленіи книгѣ³⁹⁶ (!) ииже подолѣ слово скажетъ:

22. [ѿ градѣ и ѿ сѣзани³⁹⁷ стѣла, ѿ книги мѡѡсеѡвѣ³⁹⁸]: Повеижегда бити члѣкѡ множество. и на земли члѣкѡ омишживѣшимъ се, ³⁹⁹ бѣ подвижнѣсти се имъ ѿ востока. <и>⁴⁰⁰ вѣрѣтоше полю въ земли сѣнарѣстѣи⁴⁰¹. и въселише се тамо. и бѣше вся земля глѣсъ едины, и оустна едины. и рече къ⁴⁰² къ ближнимъ своимъ. прїидѣте⁴⁰³ <и>⁴⁰⁴ сѣворимъ плинѣти⁴⁰⁵, и⁴⁰⁶ ижеземъ⁴⁰⁷ и ѡгнемъ. и бы имъ плинѣто⁴⁰⁸ въ каменитѣ место, и рече прїидѣте⁴⁰⁹, и сѣвижемъ себе градъ⁴¹⁰ и стѣла. и рече ꙗко бѣ се рече⁴¹¹ едины и оустна едины, и глѣсъ едины всѣмъ, и се начеши творити, нѣма оубо не восхвѣдѣтъ ѿ нихъ. ели⁴¹² (!) /f. 132r/ сѣвѣшаше⁴¹³ же⁴¹⁴ сѣтворѣтъ⁴¹⁵. нѣ прїидѣте⁴¹⁶ сѣшѣ се языки и сѣлиа имъ. тако да нѣ⁴¹⁷ къ⁴¹⁸ гласа ближняго⁴¹⁹ своего*. и сѣлиа ꙗко бѣ оустны всѣ⁴²⁰ землѣю. и да се⁴²¹ имъ разсѣмъ, сѣдмѣдесѣти⁴²² и два языка⁴²³. и прѣсташе зижѣще градъ⁴²⁴ и стѣла*. заеже не познавати [гласа къ⁴²⁵ ближняго своего. ⁴²⁶ и расѣла⁴²⁷ и по вѣсею землѣю⁴²⁸].

³⁸⁹ сѣтворити MSPC 42.

³⁹⁰ не сѣтворити MSPC 141; не сѣтворити NIM 25.

³⁹¹ The letter к has been added above the word MSPC 42.

³⁹² вѣте MSPC 42.

³⁹³ прѣжнихъ MSPC 141.

³⁹⁴ сѣномъ MSPC 42, NIM 25; сѣнѡ MSPC 141.

³⁹⁵ ѡсеипъ MSPC 141; ѡсеипъ NIM 25.

³⁹⁶ книгъ MSPC 141.

³⁹⁷ сѣзиданіи MSPC 42.

³⁹⁸ Περι τῆς πυρροποίης, PGr, p. 200. The chapter is based on Gen 11:1–10 (22); Gen 10:9–10 (23).

³⁹⁹ ѿ раздѣленіи языкъ [ѿ столпотвореніи], PH I, p. 19; ³⁹⁹–* Cf. Gen 11:2.1.3–4.6–7.

⁴⁰⁰ Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

⁴⁰¹ сѣнарѣстѣи NIM 25.

⁴⁰² Added on the margin. Ø MSPC 42.

⁴⁰³ прїидѣте MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

⁴⁰⁴ Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

⁴⁰⁵ плинѣи MSPC 141; плинѣи NIM 25.

⁴⁰⁶ Ø MSPC 42, NIM 25.

⁴⁰⁷ ижеземъ MSPC 141.

⁴⁰⁸ плинѣи MSPC 141.

⁴⁰⁹ прїидѣте MSPC 141; прїидѣте NIM 25.

⁴¹⁰ градъ градъ MSPC 42.

⁴¹¹ елика MSPC 42, MSPC 141; елика NIM 25.

⁴¹² сѣвѣшаше MSPC 141.

⁴¹³ Ø MSPC 141, NIM 25.

⁴¹⁴ сѣтворити NIM 25.

⁴¹⁵ прїидѣте MSPC 141; прїидѣте NIM 25.

⁴¹⁶ не вѣте MSPC 141, NIM 25.

⁴¹⁷ ближняго MSPC 42.

⁴¹⁸ всею MSPC 42; всею MSPC 141.

⁴¹⁹ Ø MSPC 42.

⁴²⁰ сѣдмѣдесѣти MSPC 42.

⁴²¹ языкъ (!) NIM 25.

⁴²² –* Gen 11:8.

⁴²³ и градъ MSPC 42.

⁴²⁴ къ⁴²⁵ гласа MSPC 42; къ⁴²⁶ гласа MSPC 141.

⁴²⁵ –* Gen 11:8.

⁴²⁶ расѣла MSPC 141; расѣла[...] NIM 25.

⁴²⁷ земли MSPC 42, MSPC 141.

и разидоше се по лицѣ всен⁴²⁸ земли⁴²⁹. 23. ⁴³⁰и по сѣ црѣтова⁴³¹ нев⁴рѣдѣ⁴³². иже вав⁴лѣ⁴ ѿ рѣ. врат⁴ни⁴³³ и великы⁴³⁴ съзида⁴³⁵. и црѣтова въ нѣмь⁴³⁶ лѣ⁴ пѣ. Сѣи по в⁴сѣмѣхъ прѣвѣ⁴иѣ измери землю и море. и вѣрѣте срѣдѣхъ в⁴сѣмоу миру⁴³⁷ въ палестини⁴³⁸. ѿтоли⁴³⁹ начеше слоужити⁴⁴⁰ идолѣ⁴ члѣвци. и чисти и покланяти се идолѣ⁴. ѿ прѣвѣн⁴цѣхъ снѣвъ своихъ и дѣщерей, даже и до гадовъ. <и>⁴⁴¹ измѣи прѣсмикающии⁴⁴² се, и не бѣ члѣка на земли иже именоваше г⁴а:~

24. [w авраме:~]⁴⁴³ Бѣ днѣхъ⁴ же онѣхъ роди се аврамъ. и да се ѿ ѿца своего нахара⁴⁴⁴. оучити се звѣз⁴зочьстину⁴⁴⁵. и наоучив⁴ се в⁴сѣмоу⁴⁴⁶, по/f. 132v/иска творѣца небѣхъ и земли, слѣнцѣхъ⁴⁴⁷ и луны. и не можаше вѣрѣсти сихъ разсѣмь. ѿцѣ же єго нахоръ бѣше идоли творѣ. и зрѣ аврамъ боги ѿца своего. глѣаше⁴⁴⁸ въ себе како ѿцѣ мои боги творѣ, [не може]⁴⁴⁹ сказати ми творѣца небѣхъ и земли слѣнцѣхъ же и звѣз⁴здамъ. сѣи поминшѣе въ оумѣ своѣ аврамъ. бѣше въ печали мнѣше. и въ єдинѣ ѿ ношенъ вѣставъ. завѣже⁴⁵⁰ жрътвыше съ идоли. вѣставъ же тар⁴ра⁴⁵¹ братъ єго, рекше ѿцѣхъ лотовъ тѣшаше се изети боги ѿ онѣхъ, и съженъ⁴⁵² (!) бѣ и тѣ съ боги своими, и⁴⁵³ оумрѣ прѣ ѿцѣмъ своимъ. видѣвъ же г⁴ бѣ оу срѣдинѣ аврамово, іако⁴⁵⁴ тѣ полюби дръгъ бѣжи бити. іави се ємѣ агг⁴ломъ⁴⁵⁵ глѣе, ⁴⁵⁶изиди ѿ⁴⁵⁷ землю твою и ѿ рожѣния твоего и ѿ домоу ѿца твоего. и прѣиди въ землю юже ти⁴⁵⁸ азъ покажѣ*. и тамо іавлю ти се, ⁴⁵⁹и сътворѣ те въ єзыкѣ мнѣгоу и велѣи. и бѣлю те*, и наслѣдитъ сѣмѣ твое /f. 133r/ гради⁴⁶⁰ соупротивни⁴⁶¹. и боудеть [бѣльнѣ бѣгословѣи те]⁴⁶². и прокланяеи те, проклетъ. 25. и рѣ аврамъ къ ѿцѣхъ своимъ

⁴²⁸ вѣсѣ MSPC 141.

⁴²⁹ землѣ MSPC 141.

⁴³⁰ Пері тоу Нефрѣд, PGr, p. 201.

⁴³¹ црѣтовавъ MSPC 141.

⁴³² нефронъ MSPC 42.

⁴³³ вратнѣи MSPC 141; [...]тнѣи NIM 25.

⁴³⁴ великыи MSPC 42.

⁴³⁵ съзида MSPC 141.

⁴³⁶ нѣмь NIM 25.

⁴³⁷ мироу (!) NIM 25.

⁴³⁸ палестинѣ MSPC 42, NIM 25.

⁴³⁹ ѿтолы MSPC 141.

⁴⁴⁰ слоужити NIM 25.

⁴⁴¹ Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

⁴⁴² прѣсмикающии NIM 25.

⁴⁴³ Пері тоу Авраамъ, PGr, p. 201; o аврамъ, PH I, p. 21. The chapter is based on Gen 12:1–3 (24, 25); Gen 12:10–12; Gen 20:2–7 (26, 27); Gen 22:17; Gen 13:18 (28). Part 24 bears similarities to the so-called apocryphal cycle of Abraham.

⁴⁴⁴ нахора MSPC 42; нахура MSPC 141.

⁴⁴⁵ звѣз⁴зочьстѣю MSPC 42, MSPC 141; звѣз⁴зочьстѣю NIM 25.

⁴⁴⁶ сѣмѣ MSPC 141; сѣмоу NIM 25.

⁴⁴⁷ Ø MSPC 42.

⁴⁴⁸ глѣаше NIM 25.

⁴⁴⁹ глѣаше въ себѣ MSPC 141.

⁴⁵⁰ зажеже MSPC 42.

⁴⁵¹ фара MSPC 141.

⁴⁵² съжеженъ MSPC 42, MSPC 141.

⁴⁵³ Ø MSPC 141.

⁴⁵⁴ іако (!) MSPC 141.

⁴⁵⁵ агг⁴лѣль (!) NIM 25.

⁴⁵⁶ –* Gen 12:1.

⁴⁵⁷ w MSPC 42.

⁴⁵⁸ Ø MSPC 42.

⁴⁵⁹ –* Cf. Gen 12:2.

⁴⁶⁰ градѣи MSPC 42.

⁴⁶¹ сѣпротивни MSPC 141; сѣпротивнѣи NIM 25.

⁴⁶² бѣлѣи те бѣлѣи MSPC 141.

несѣмь, и бою се да некако ѿмрѣ тебе ради. Сар'ра же ѿсмотрив'ши рѣ къ нѣмѣ, и азъ вѣмь нъ р'ци тако сестра ми юѣ, и мене сынаведѣ и ти живѣ боудеши. и въшѣше <же>⁴⁹⁷ въ ханавни⁴⁹⁸ възидоше въ хевро⁴⁹⁹. цр'твоваше же земли⁵⁰⁰ оуни⁵⁰¹ евр'овнѣ⁵⁰² снѣ хететеевъ. и въшѣше же въ грд. видеши ѥ хананей⁵⁰³. и въпрашахѣ ихъ ѿкоудѣ прїидосте. они же рѣше ѿ страни хал'денскыя. тогда бо не вѣдѣхѣ члѣци стран'ствовати. и въшѣше повѣдаше цр'с ѿ сихъ. и посла цр' и приведоше авраама (!) и сар'роу. и въпраша авраама что ти юѣ жена, онъ же рѣ сестра ми юѣ, и бив'шѣ верѣс повеле⁵⁰⁴ хететей, и приведоше сар'рс, и приве ю въ ложницюу свою. /f. 134v/ и поверани быти съ нєю. и такоже въниде въ ложницюу свою. видить⁵⁰⁵ стоеща близъ вѣра его агг'ла, [и въ рѣкоу своюю вѣнаженъ имѣща мѣ. и видѣвъ хететей оубоав' се въстрепети⁵⁰⁶. рѣ⁵⁰⁷ къ нѣмѣ агг'лѣ]⁵⁰⁸ видѣннѣмъ страшнѣ възрѣвъ, камо идеши на мою любленицу. и стобав' се хет'тѣи. призва вѣроу свою и рѣ приведете ми члѣка. они же приведоше авраама. и въшѣ авраамъ, рѣ къ нѣмѣ хететей. члѣче повѣж' ми что ти юѣ жена снѣ. онъ же рѣ жена ми ѣ. даде же юю⁵⁰⁹ томи, рекъ къ отроку⁵¹⁰ своимъ. дадите мѣжоу покои тако да почиетъ съ женою своею. 27. и възъмь авраамъ женѣ свою и почи въ ноши оуни. Ефрѣ⁵¹¹ же снѣ хет'теевъ, прѣвѣи в'соу ношъ страхомъ вѣдржнѣмъ⁵¹².

Въстав' же заоутра призва авраама съ в'сѣмъ домоу его, и рѣ авраамъ сѣсти. рѣ къ нѣмоу р'ци намъ истинѣ ѿкъдоу пришьль еси члѣче и ѿ /f. 135r/ коѣ страни, и ради кою вини приде⁵¹³ само. онъ же рѣ тако ѿ страни хал'денскыя есѣмь, и⁵¹⁴ нишѣ бѣ вѣрѣсти твор'ца небоу и земли и морѣ снѣцъ же и звѣззѣмъ. и пришьль повѣда намъ мѣсто се. въ нѣмѣже и почиаетъ. Снѣ оубо слышавѣ⁵¹⁵ снѣ хет'теевъ, оубоа се, и рѣ къ дрсгоу своимъ тако страшнѣ бѣ ѣ, азъ бо видѣ его, и трепетѣ вѣдржнѣмъ есѣмь. мню бо не бити⁵¹⁶ нѣмѣ боу страшнѣишѣ паче его. члѣче како его ѿмоли⁵¹⁷ рѣ къ нѣмѣ, и ѿвѣща рѣ авраамъ (!) къ нѣмоу, жрѣт'вѣ приношѣ емоу. и тако мѣтивъ биваетъ ми. глѣ емоу хететей. въз'ми ѿ домоу моего ,бѣ вѣнѣ, и ,бѣ тел'цѣ⁵¹⁸, и пож'рѣвъ принеси боу своему, моли его тако да не погубитъ ме.

⁴⁹⁷ Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

⁴⁹⁸ ханавни MSPC 141; ханавни[...] NIM 25.

⁴⁹⁹ хевроу MSPC 42.

⁵⁰⁰ въ земли MSPC 42; земли MSPC 141.

⁵⁰¹ оуноу MSPC 141.

⁵⁰² The word ефровнѣ was later corrected into ефронѣ. ефронѣ MSPC 42; ефровнѣ MSPC 141; ефронѣ NIM 25.

⁵⁰³ хананей MSPC 141.

⁵⁰⁴ посла MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

⁵⁰⁵ видѣвъ MSPC 42.

⁵⁰⁶ въстрепети MSPC 141, NIM 25.

⁵⁰⁷ рече же MSPC 141.

⁵⁰⁸ Ø MSPC 42.

⁵⁰⁹ ю MSPC 141.

⁵¹⁰ ѿтроломъ (!) MSPC 42.

⁵¹¹ ефродитъ MSPC 42.

⁵¹² вѣдржнѣ MSPC 42.

⁵¹³ прїиде MSPC 42, MSPC 141.

⁵¹⁴ Ø MSPC 141, NIM 25.

⁵¹⁵ слыша MSPC 42; слышавѣ MSPC 141, NIM 25.

⁵¹⁶ бытъ (!) NIM 25.

⁵¹⁷ оумлю NIM 25.

⁵¹⁸ телениъ NIM 25.

и възьмь аврамь животѣнаа възнесе ѥ на мѣсто високо и пожре⁵¹⁹ жертвѣ боу. тави⁵²⁰ се емоу аггль гнь глѣе. прииди землю въ дльжиноу юе и въ широтоу юе тако тебѣ дамь ю /f. 135v/ и наслѣдиши юю, и зминужѣ те зѣлѡ наслѣдити⁵²¹ сѣме твое гради соупротивный⁵²² и землю сию, и не вставлю те дондеже сътворѣ вса елика рѣхѣ ти. да же хететѣи аврамоу ѡ днѣ⁵²³ оного, юницѣ⁵²⁴, ѡ, и⁵²⁵ юнѣ⁵²⁶, м, и⁵²⁷ ѡвѣнь⁵²⁸, р, и рабѣ бѣ, и заповѣда емоу глѣе, въ сѣдми⁵²⁹ днѣ приѣмили десетиноу ѡ домоу моего. и приноси жертвѣ боу твоемоу. и рѣ къ нѣмоу се вса земля прѣ лицемь твоимь юе, идеже аще згодоу ти юе въсели се съ женою своею и съ люми своими, и съ вѣсми⁵³⁰ иже по тобою, се во мы раби твои. 28. [ѡ дѣбѣ и водѣ]⁵³¹.⁵³² и пришь аврамь въсели се при дѣбѣ ма^{мо}врисцѣ^{533*}. идѣже⁵³⁴ тлъкѣтѣ сѣ вода стѣдена. >мамѣври во по сѣрскомоу языкоу. сице глѣет се стѣдена вода.<⁵³⁵ мамѣ во стѣдена, ври⁵³⁶ же вода. ѡ елинѣ же глѣет се чрьно. прошѣ⁵³⁷ же аврамѣ землю. въ дльжиноу и широтоу юе. въсели се при дѣбѣ мамѣврѣстемь⁵³⁸. по сѣ рѣ аврамь къ лотѣ. чѣдо мое се прѣ тобою юе земля сиа⁵³⁹, извери идеже /f. 136r/ ти юе оугодоу и сѣди. видеѣ же лотѣ землю содомѣскоую⁵⁴⁰ паче всею землею оною красноу соущѣ зравоу водѣ и сладкоу имоуци, ибо иворданѣ посрѣ юе⁵⁴¹ проходитѣ. дрѣвѣса имене различна съ плоди всакыми таже⁵⁴² минѣти ва⁵⁴³ (!) сънь и⁵⁴⁴ реци⁵⁴⁵ раи бжѣи. тако не бѣ въ нѣи моужѣ скръбенѣ, и видѣннѣ⁵⁴⁶ красноу соущѣ. и въсели се въ ню, члѣци же иже въ содомѣ⁵⁴⁷, бѣхѣ лоукави⁵⁴⁸ и грѣшни⁵⁴⁹ прѣ бѣмь. пришь⁵⁵⁰ же лотѣ всели се посрѣ нхѣ, и⁵⁵¹ възьмь женоу ѡ рода ѥ. повьнегда⁵⁵²

519 пожрѣтъ MSPC 42; пожрѣтъ MSPC 141.

520 тави же MSPC 141.

521 и наслѣдити NIM 25.

522 съпротивный MSPC 141; съпротивны NIM 25.

523 днѣи MSPC 42.

524 юнѣ MSPC 42.

525 Ø MSPC 141, NIM 25.

526 юницѣ MSPC 42.

527 Ø MSPC 141, NIM 25.

528 овѣць NIM 25.

529 сѣдми MSPC 141, NIM 25.

530 вѣмь NIM 25.

531 Added on the margin MSPC 42.

532 -* Cf. Gen 13:18.

533 The word маврисцѣ^м was later corrected into мамоврисцѣ^м. маврѣисцѣмь MSPC 42; мамѣврѣистѣмь MSPC 141; мамовристѣмь NIM 25.

534 иже NIM 25.

535 MSPC 42, f. 64r12–13. мамѣври во. по сѣрскоу языку глѣт се. стѣдена вода MSPC 141;

мамѣври во. по сыр[...] языку. сице глѣет се. ст[...] NIM 25.

536 ври MSPC 42.

537 и прошѣ MSPC 42; [...] NIM 25.

538 мамѣврѣистѣмь MSPC 141; [...]тѣмь NIM 25.

539 сѣа въса MSPC 141.

540 содомскоу MSPC 42.

541 юю MSPC 141; юю NIM 25.

542 такоже MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

543 въ MSPC 42; въ MSPC 141.

544 Ø MSPC 141.

545 реци MSPC 42.

546 видѣ юю MSPC 141; видѣвъ юю NIM 25.

547 The word содомѣ was later corrected into содомѣ. содомѣ MSPC 42; содомѣмь MSPC 141.

548 лоукави MSPC 42.

549 грѣшнѣи MSPC 141.

550 пришьши MSPC 42.

551 Ø NIM 25.

552 повьнегда же NIM 25.

разлоуѣтит⁵⁵³ се лотъ⁵⁵⁴ ѿ него. 29. рѣ г⁵⁵⁵ аврамъ⁵⁵⁵, ⁵⁵⁶се азъ възвиг⁵⁵⁵ноу [заповѣдь мою]⁵⁵⁷ с тобою* въ роди вечныѣ. и блвлю те и боудеши блвнь, ⁵⁵⁸и не боудеть иже твою аврамъ⁵⁵⁹ иже сказоуѣтъ се прѣшл⁵⁵⁹ник, нъ авраамъ. зане ѿца многымъ язык⁵⁶⁰ъ, поставлю те. и въз⁵⁶⁰рацоу и оумножѣ те зѣл⁵⁶⁰ъ*, н⁵⁶⁰на оубо ѿседлан⁵⁶⁰ ѿсла своѣго и постави на него ѿдѣж⁵⁶¹ /f. 136v/ ч⁵⁶²тны⁵⁶², и хлѣбъ и вино, и масло, и ножъ въ рѣкоу, и възиди на горѣ давиръ⁵⁶³. и стани на камени, и възови трици⁵⁶⁴ члвч⁵⁶⁵ бж⁵⁶⁵и, и ⁵⁶⁶изидеть члв⁵⁶⁶ ѿ полоуношн⁵⁶⁷и⁵⁶⁷ страни яко дивн⁵⁶⁸. нокти⁵⁶⁹ его на пѣдъ. киж⁵⁷⁰ власи глави его и бради. даже до ногъ его досежеши⁵⁷¹. и даже⁵⁷² не оубоиши се его, нъ стани, и върѣжи нокти емѣ, и въстризи его, и даж⁵⁷³ емѣ части и пити⁵⁷³, и блвит⁵⁷⁴ те и боудеши блвнь⁵⁷⁴.

30. [ѿ мел⁵⁷⁵хиседеѣвъ]⁵⁷⁵. ѿн⁵⁷⁶ мел⁵⁷⁶хиседекъ⁵⁷⁷ глѣтъ се ⁵⁷⁸без⁵⁷⁸ матери, безъ⁵⁷⁹ ѿца и безъ⁵⁸⁰ рода*, побвнь с⁵⁸⁰ноу выш⁵⁸⁰наго⁵⁸⁰ б⁵⁸⁰. нбо мати юго салимъ, и иже градъ⁵⁸¹ его тако [нарицаше се]⁵⁸². ѿцъ же⁵⁸³ его иѿседекъ, роди же си⁵⁸⁴ два⁵⁸⁵ с⁵⁸⁵на. единого⁵⁸⁶ оубо нарече седекъ, др⁵⁸⁶ого же мел⁵⁸⁶хи. бѣше же идолъ⁵⁸⁶ слоуж⁵⁸⁶е гр⁵⁸⁶а ть. и уни бѣхоу въноуци невродови⁵⁸⁷. тѣмъ же и въ полатахъ его вѣхѣ прѣбывающе, иже⁵⁸⁸ ц⁵⁸⁸ѣткова въ вав⁵⁸⁸лонѣ. 31. въ един⁵⁸⁹ же ѿ д⁵⁸⁹ни иѿседекъ ц⁵⁸⁹рь рѣ с⁵⁸⁹ноу своѣмѣ /f. 137r/ мел⁵⁸⁹хию, чедо, ѿн же рѣ что ѣ⁵⁸⁹ ѿчѣ, ть же гл⁵⁸⁹а емоу, поиди чедо⁵⁹⁰ въ⁵⁹¹

⁵⁵³ разлѣтит MSPC 141.

⁵⁵⁴ лотъ MSPC 141; лотъ NIM 25.

⁵⁵⁵ къ аврамъ MSPC 141.

⁵⁵⁶ —* Gen 17:4.

⁵⁵⁷ забвѣтъ мои NIM 25.

⁵⁵⁸ —* Cf. Gen 17:5.

⁵⁵⁹ авраамъ (!) MSPC 42.

⁵⁶⁰ и седлан MSPC 42.

⁵⁶¹ ѿдѣжды MSPC 42.

⁵⁶² ч⁵⁶²тны MSPC 42.

⁵⁶³ давиръ MSPC 42; тавиръ MSPC 141.

⁵⁶⁴ трѣици MSPC 42.

⁵⁶⁵ ѿ члвч MSPC 42.

⁵⁶⁶ ѿ NIM 25.

⁵⁶⁷ полоуношн⁵⁶⁷и MSPC 42.

⁵⁶⁸ дивн MSPC 42; дивн MSPC 141; дивн NIM 25.

⁵⁶⁹ нокте MSPC 42.

⁵⁷⁰ кижъ MSPC 141, NIM 25.

⁵⁷¹ досежеши MSPC 42, MSPC 141; досежеши NIM 25.

⁵⁷² да MSPC 141, NIM 25.

⁵⁷³ пити NIM 25.

⁵⁷⁴ блвнень NIM 25.

⁵⁷⁵ Περὶ τοῦ Μελχισεδέκ, PGr, p. 206; о мелхиседеѣвъ, PH I, p. 29. The chapter is based on non-biblical sources (30–34); Gen 14:20 (Abraham's tithes).

⁵⁷⁶ съ MSPC 42; съ later corrected into сѣи SB III22; сѣ Rum. 42.

⁵⁷⁷ мелхиседекъ later corrected into мелхиседекъ SB III22.

⁵⁷⁸ —* Cf. Heb 7:3.

⁵⁷⁹ и безъ MSPC 42.

⁵⁸⁰ выш⁵⁸⁰наго SB III22, Rum. 42.

⁵⁸¹ града MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁵⁸² нарицаше MSPC 141; нарицаше сѣ NIM 25; нарицаше SB III22, Rum. 42.

⁵⁸³ ѿ NIM 25 (or [...]).

⁵⁸⁴ сѣи (!) NIM 25.

⁵⁸⁵ .б. NIM 25.

⁵⁸⁶ единогоу MSPC 42; и единого NIM 25.

⁵⁸⁷ невродови MSPC 42; [...]довин NIM 25.

⁵⁸⁸ иже и NIM 25.

⁵⁸⁹ единогоу MSPC 42; единъ MSPC 141; единогоу NIM 25.

⁵⁹⁰ ѿ SB III22, Rum. 42.

⁵⁹¹ въ въ SB III22.

галилею, и възми ѿ чреди нашею ,Ѧ, юницъ⁵⁹², и приведи, тако да пожрѣ боу моемоу кроноу, и прочимъ⁵⁹³, понюже мишлю⁵⁹⁴ на брань. Снѧ слышавъ мелхи, оускори въ ношь оноу. хотен⁵⁹⁵, исплннити⁵⁹⁶ заповѣдь ѿца своего вседека. беше [ношь она]⁵⁹⁷ ясна, и звѣзи свѣтли, юже виде⁵⁹⁸ мелхи и⁵⁹⁹ оудиши се. и рѣ въ себе мню⁶⁰⁰, тако творѣць небоу и земли на нихъ почиваетъ. да повелимъ⁶⁰¹ ѿцоу моему. и томоу да принесемъ жрътвѣ, юже хошемъ привести. и⁶⁰² въшъ гла ѿцоу своему. ѿче послѣшани ме, и жрътвѣ юже хошемъ привести, принесемъ⁶⁰³ творѣцѣ [небоу и земли]⁶⁰⁴. и разгнѣва се ѿцѣ его нани и рѣ клетвою⁶⁰⁵ къ нему. тако боги⁶⁰⁶ великыи, понюже ты⁶⁰⁷ въсхотѣ еси тоужа сътворити ме ѿ нихъ, тако да прогнѣвавши се поговѣтъ ме. нниа готово имати /f. 137v/ принести те жрътвѣ ѡ нѣмъ. понюже на ни⁶⁰⁸ и на ме лоукавствоваша юси. мелхи же⁶⁰⁹ такоже слыша снѧ вежа въ галилею. ѿцѣ же⁶¹⁰ его въниде къ црѣци салимъ и⁶¹¹ рече [къ нѣмъ]⁶¹² Се въсхотѣ ми се, тако да снѧ своего⁶¹³ [принесемъ жрътвѣ]⁶¹⁴ бѣмъ⁶¹⁵. люблѣаше⁶¹⁶ же салимъ црѣца мелхина паче седека. и плачущи рѣ. тако всаколюбиваго снѧ моего въсхотѣ еси, црѣ же рѣ еи не тако нѣ поставимъ жрѣви⁶¹⁷, и паде жрѣви⁶¹⁸ на мелхина. црѣца же салимъ плакаше⁶¹⁹ за снѧ своего юнѣшаго⁶²⁰. оувѣдѣвши же тако грѣтъ ѿ галилею. рѣ снѣу своему седеку. се вратъ твои [оумрети {хоцѣтъ}]⁶²¹ ѿ ѡца твоего⁶²² и бити жрътвѣ⁶²³. нѣ вставъ срѣши его и повежъ емоу дѣло, тако да ѡтидетъ въ иноу⁶²⁴ страну, >и⁶²⁵ оувѣгнетъ волю⁶²⁶ ѿца вашего. 32. и вставъ седекъ поиде

592 юницъ MSPC 42.

593 прочимъ MSPC 141, SB III22; прочий Rum. 42.

594 мишлю NIM 25.

595 хотѣ MSPC 42, NIM 25; хотѣ SB III22, Rum. 42.

596 исплннити NIM 25.

597 она ношь SB III22, Rum. 42.

598 видѣвъ NIM 25.

599 Ѧ NIM 25.

600 мнѧ SB III22; мнѣ Rum. 42.

601 повѣмъ NIM 25.

602 и и SB III22.

603 принесемъ ю NIM 25.

604 нѣси NIM 25.

605 съ клетвою NIM 25.

606 мѣ бѣ NIM 25; мѣ бѣ SB III22; мѣ бѣ Rum. 42.

607 тѣ MSPC 42.

608 ни (!) Rum. 42.

609 еже MSPC 42.

610 Ѧ MSPC 42, MSPC 141.

611 Ѧ SB III22.

612 юи NIM 25.

613 нашего MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, Rum. 42; нашѣ SB III22.

614 пожремъ NIM 25; пожрѣ SB III22, Rum. 42.

615 боу, MSPC 42.

616 люблѣаше Rum. 42.

617 жрѣви MSPC 141, SB III22, Rum. 42; жрѣви NIM 25.

618 жрѣви MSPC 141; жрѣви NIM 25; жрѣви SB III22; жрѣви Rum. 42.

619 плакаше NIM 25; плака Rum. 42.

620 юнѣшаго MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

621 хоцѣ оумрети SB III22, Rum. 42.

622 ѿ ѡца твоео хоцѣтъ MSPC 42.

623 жрътвѣ SB III22, Rum. 42.

624 истинѣ later corrected into инѣ SB III22.

625 MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

626 волѣ SB III22, Rum. 42.

въ срѣтеніе мел'хинево⁶²⁷. ѿцѣ же⁶²⁸ ихъ и ѿседекъ рѣ вель/f. 138r/можемъ⁶²⁹ своимъ. Се азъ хоуѡ пожрѣти⁶³⁰ сѣна моего мел'хиа. и слышав'ше се вел'можи⁶³¹ его. въсхотѣше⁶³² и тыи⁶³³ да чедѣ своѣмъ бѣмъ пожрѣтъ⁶³⁴. зане повелѣніе⁶³⁵ бѣ ѿрѣво. седекъ же егда срѣте бра своего мел'хиа, сказа емоу дѣло. съсѣде⁶³⁶ конѣ⁶³⁷ югоже ѡздравѣ⁶³⁸ мел'хи, и рѣ братоу своему седекѣ въз'ми конѣ и ѡдѣждоу мою. скоти же и члѣкы наше, въз'врати се⁶³⁹ къ родителемъ нашимъ, азъ же въ единой ѡдѣждѣ ѡтидо⁶⁴⁰ въ иноу страну и дѣже никтоже знаетъ мѣ, и боудѣ тамо тѣчию да избѣг'ноу⁶⁴¹ гор'кыи смръти. 33. и възвѣмъ⁶⁴² та⁶⁴³ [седекъ бра⁶⁴⁴ ѣ]⁶⁴⁵ ѡтиде. мел'хи же стоѣше слыше риданіе биваемо⁶⁴⁶ въ градѣ, дѣти ради ѡже хотехѣ пожрѣти⁶⁴⁷. и бѣше⁶⁴⁸ плачь и риданіе мноуо въсѣмъ людемъ. Оубраше бо въсѣ⁶⁴⁹ дѣти⁶⁵⁰ числѡ ѿ. и стоѣхѣ ж'доуше ѿра⁶⁵¹. тако⁶⁵² егда пожрѣтъ ѡнъ сѣна своего, да и ти⁶⁵³ пожрѣтъ дѣти⁶⁵⁴ свое /f. 138v/ мел'хи же⁶⁵⁵ стоѣше съпротивѣ⁶⁵⁶ граду въ горѣ иже⁶⁵⁷ нарицаетъ се елеѡ. ѡнъ бо нарѣ ю сице, заеже въбрѣсти [тамо мѣтъ]⁶⁵⁸. и слыша⁶⁵⁹ биваеми⁶⁶⁰ плачь и стenanіе въ градѣ. и⁶⁶¹ възвѣхъ възвѣмъ вел'ми, и възрѣвъ на нѣбо и землю слызѣми мочѣ. и възвѣпи⁶⁶² гор'цѣ глѣ, ты еси⁶⁶³ бѣ сътворивъ⁶⁶⁴ нѣбо и землю⁶⁶⁵, слнце, и мѣцѣ и звѣзи. и мноу⁶⁶⁶ въсѣмъ бѣга ты бити. имже и дѣла твоѣ

⁶²⁷ мел'хия MSPC 42.

⁶²⁸ Ø MSPC 42.

⁶²⁹ вел'можемъ MSPC 141; вел'моужемъ NIM 25; вел'мжжѣ SB III22; вел'мжжѣ Rum. 42.

⁶³⁰ пожрѣжжѣти (!) SB III22.

⁶³¹ вел'можжѣ MSPC 141; вел'моужѣ NIM 25; вел'мжжѣ SB III22; вел'мжжѣ Rum. 42.

⁶³² The word въсхотѣше was later corrected into въсхотѣше.

⁶³³ ты MSPC 42; ти MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁶³⁴ пожрѣтъ SB III22; пожрѣ Rum. 42.

⁶³⁵ The word повелѣніе was later corrected into повелѣніе.

⁶³⁶ The word съсѣде was later corrected into съсѣде. съсѣдѣ NIM 25.

⁶³⁷ с конѣ MSPC 42; съ кѡнѣ SB III22, Rum. 42.

⁶³⁸ ѡздравѣ SB III22, Rum. 42.

⁶³⁹ Ø MSPC 42.

⁶⁴⁰ и ѡидѣ MSPC 42.

⁶⁴¹ The word избѣг'ноу was later corrected into избѣг'ноу.

⁶⁴² възвѣ SB III22; възвѣмъ Rum. 42.

⁶⁴³ таа MSPC 42.

⁶⁴⁴ брата MSPC 42.

⁶⁴⁵ бра его седекъ MSPC 141; бра его седе SB III22, Rum. 42.

⁶⁴⁶ биваемо SB III22.

⁶⁴⁷ пожрѣти SB III22.

⁶⁴⁸ The word бѣше was later corrected into бѣше.

⁶⁴⁹ въсе NIM 25.

⁶⁵⁰ The word дѣти was later corrected into дѣти. дѣти MSPC 42; дѣти SB III22, Rum. 42.

⁶⁵¹ ѡрѣ SB III22, Rum. 42.

⁶⁵² тако да NIM 25.

⁶⁵³ тне MSPC 141.

⁶⁵⁴ The word дѣти was later corrected into дѣти.

⁶⁵⁵ еже MSPC 42.

⁶⁵⁶ съпротивѣ MSPC 141; съпротивѣ NIM 25; съпротивѣ SB III22, Rum. 42.

⁶⁵⁷ иже нѣа NIM 25; иже нѣа SB III22, Rum. 42.

⁶⁵⁸ мѣтъ тамо SB III22, Rum. 42.

⁶⁵⁹ слыше NIM 25; слышѣ SB III22; слышѣ Rum. 42.

⁶⁶⁰ биваеми NIM 25.

⁶⁶¹ Ø NIM 25.

⁶⁶² възвѣпи SB III22; възвѣпи Rum. 42.

⁶⁶³ Ø MSPC 42.

⁶⁶⁴ сътворивъ SB III22; сътворивъ Rum. 42.

⁶⁶⁵ землѣ SB III22, Rum. 42.

⁶⁶⁶ мнѣ SB III22, Rum. 42.

силоу твою повѣдѣть⁶⁶⁷. да аще бѣ еси почиваеи на нѣ. и хощеши быти мѣ [твое-
го раба]⁶⁶⁸ не прѣзри моление мое. нѣ оуслыши мѣ въ чѣ си⁶⁶⁹, и да проседе^т се грѣ
си⁶⁷⁰, съ боги и съ чѣтѣщиими⁶⁷¹ ѿ. и ави^ю >сѣ<⁶⁷² словомъ бѣ трѣсѣ вели⁶⁷³ въ
градѣ салиме. и проседе се въсѣ⁶⁷⁴ грѣ съ живѣщиими⁶⁷⁵ въ нѣмъ. вънезапоу бо
ѿ земли пожре^т⁶⁷⁶. 34. видѣвѣ же мелѣхы страшноє воно чю. оужасе се и оубога се
небоу и земли творѣца, и вѣставъ ѡтиде, въ давирѣскѣю⁶⁷⁷ горѣ, и въшѣ⁶⁷⁸ въ ѡдолъ
ѡ полѣнощѣннѣ страни. /f. 139r/ и прѣбѣ тѣмъ, ѿ лѣ, ни члѣкѣ бесѣдѣю ни исходе
ѡтоуда. нѣ бешѣ ѿдн билѣ дивнѣ и пию водѣ, дондеже приде⁶⁷⁹ авраамъ. такоже
повеле ємоу гѣ бѣ. ѡсѣдлавъ⁶⁸⁰ ѡсла своего, и⁶⁸¹ възетѣ⁶⁸² ѡдежи чѣтнѣ, и⁶⁸³ хлѣбъ
и вино и бритѣвѣ. и възиде⁶⁸⁴ на горѣ и ставѣ⁶⁸⁵ на каменѣ, и възва трици члѣче
бѣжи⁶⁸⁶, >и<⁶⁸⁷ изиде грозѣнь кѣ нѣмоу. бехѣ бо власи глави єго и бради, даже до
ногѣ єго досеже^т⁶⁸⁸, и нокти єго на⁶⁸⁹ лакѣ. 35. и сътворивѣ сице авраамъ, и изи-
де кѣ нѣмоу члѣкѣ бѣжѣи тако дивнѣ⁶⁹⁰. и рѣ ты кто еси. ѡнѣ же ѡвѣщавѣ рѣ члѣкѣ
єсѣмъ посланъ ѡ бѣ тако да ѡстригѣ власи твоє. ѡнѣ же рѣ кон бѣ посла те [ѡвѣ-
ща⁶⁹¹ авраамѣ]⁶⁹² бѣ творѣца нѣбѣ и земли, морѣ, и слѣцѣ лѣнѣ и звѣздамъ, ты ми
заповѣда поискати те, и паде⁶⁹³ авраамъ на землю⁶⁹⁴, рекѣ⁶⁹⁵ гѣн, гѣ бѣ творче нѣбѣ
и земли милостивѣ ми боуди, тако да⁶⁹⁶ видѣ прѣславѣное дѣло на мѣжѣ⁶⁹⁷ сѣмъ.
и прие^т /f. 139v/ авраамъ главоу єго и⁶⁹⁸ ѡстриже єго, и ѡбрѣза нокти ємѣ,

⁶⁶⁷ повѣдѣють MSPC 42, MSPC 141; повѣдѣж-
тъ SB III22; повѣдоужтъ Rum. 42.

⁶⁶⁸ раба твоего SB III22, Rum. 42.

⁶⁶⁹ сѣн MSPC 42; сын MSPC 141, NIM 25,
Rum. 42; сын later corrected into сѣн SB III22.

⁶⁷⁰ сѣн MSPC 42; сын MSPC 141, NIM 25; сын
SB III22, Rum. 42.

⁶⁷¹ чѣтѣщиими SB III22, Rum. 42.

⁶⁷² MSPC 42, NIM 25; сѣ MSPC 141, SB III22,
Rum. 42.

⁶⁷³ велѣи MSPC 42; велѣи MSPC 141; велѣи
NIM 25, SB III22, Rum. 42.

⁶⁷⁴ вѣ SB III22, Rum. 42.

⁶⁷⁵ живѣщиими NIM 25; живѣщиими SB III22,
Rum. 42.

⁶⁷⁶ пожрѣтъ MSPC 42.

⁶⁷⁷ давирѣскѣю MSPC 42; тавирскѣю MSPC
141; таворѣскоу NIM 25; тавирскѣж SB III22;
тавирѣскѣж Rum. 42.

⁶⁷⁸ въшѣ SB III22, Rum. 42.

⁶⁷⁹ прѣиде MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum.
42.

⁶⁸⁰ ѡсѣдла MSPC 42, MSPC 141; и сѣдла SB
III22; и ѡсѣла Rum. 42.

⁶⁸¹ Ø NIM 25.

⁶⁸² възѣ MSPC 42; възѣ SB III22, Rum. 42.

⁶⁸³ Ø NIM 25.

⁶⁸⁴ възѣде Rum. 42.

⁶⁸⁵ сѣта MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum.
42.

⁶⁸⁶ бѣжѣи MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum.
42.

⁶⁸⁷ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁶⁸⁸ досежещи MSPC 141; досѣжащи MSPC 141,
SB III22, Rum. 42.

⁶⁸⁹ Ø SB III22, Rum. 42.

⁶⁹⁰ дивѣи MSPC 42; дивѣи MSPC 141, NIM 25,
SB III22, Rum. 42.

⁶⁹¹ ѡвѣщаѣ SB III22, Rum. 42.

⁶⁹² Added on the margin by a later hand. Ø
MSPC 42.

⁶⁹³ паде NIM 25.

⁶⁹⁴ земли SB III22, Rum. 42.

⁶⁹⁵ и рече MSPC 42.

⁶⁹⁶ Ø SB III22, Rum. 42.

⁶⁹⁷ мѣжи MSPC 42, MSPC 141; мѣжи NIM 25;
мѣжи SB III22, Rum. 42.

⁶⁹⁸ Ø NIM 25.

и ѡблѣче его въ ѡдѣждоу, и целова его, и рече ємоу да принесємъ хлѣбъ, и вино и масло. іако да въкоусиши зане⁶⁹⁹ бѣ повелєль⁷⁰⁰ ми іѹ. и ѡвєща мелхиседекъ и рє ємѣ. іако за .лѣ, лѣ⁷⁰¹ миню⁷⁰¹ юсьмъ въ горѣ сєи, и не видѣ члѣка тѣчию тебе днѣ. нѣ ни же хлѣбъ въниде въ ѡста мога. нѣ ѡбачє понїеже глѣши бѣ съ нѣсѣ⁷⁰² повелѣлѣ⁷⁰² ти іѹ творѣ⁷⁰³ сє, нѣ прѣжє пожри ѡ нихъ гоу боу, и тако да въкѣшоу. и принесє іа на камєнє⁷⁰⁴ сквожнѣю имѡщѣ⁷⁰⁵, въложи⁷⁰⁶ хлѣбъ и вино и масло [възлѣга запа- лѣга]⁷⁰⁷ и поклонншє⁷⁰⁸ сє на землѣи ѡбон гѣи, авраамъ же и мелхиседекъ. и іадѣшє⁷⁰⁹ възвесєлишє сє. 36. въпроси же авраамъ мелхисека ѡ рождѣствѣ⁷¹⁰ его и ѡ градѣ, и ѡ въхождєніи⁷¹¹ горѣ⁷¹² како въниде въ ню⁷¹³. и исповѣда ємоу мелхиседекъ вса іажє ѡ сєбѣ. и ѡ горѣ прилежєщи⁷¹⁴ градѣ салимѣ иже єлѣѡ /f. 140r/ именова сє. заєже ѡбрѣсти ємѣ мѣтѣ (!) въ нѣи. и слыша⁷¹⁵ сѣа вса⁷¹⁶ авраамъ. поклони сє гѣи глѣ, ноужа ми є изити ѡ землє халдєискѣ⁷¹⁷. и ѡбрѣсти бѣ творєща прѣслав- нага, сє за⁷¹⁸ нѣиашнѣаго наказѣтѣ⁷¹⁹ сє не велика⁷²⁰ мѡдѣрѣствовати >іако ѡ сємѣ⁷²¹ подарѣтѣ⁷²² бѣ члѣкы, оустави бо авраамъ давати десєтинѣи ѡ домоу своєго мелхиседекоу. сєго ради и павѣ⁷²³ рє иже⁷²⁴ десєтинѣи приємлюєи десєтѣкоуєтѣ⁷²⁴ сє*. авраамъ бо десєтєковашє⁷²⁵ домѣ хєтєтєєвѣ⁷²⁶, сѣ же пакы ѡ мелхиседека ѡдєсєтѣко- ва сє. 37. ⁷²⁷ѡбразѣ же вѣ сѣ⁷²⁸ хѣвъ творѣцѣ всѣмъ соущѣ⁷²⁹. и всѣ⁷³⁰ приношєниѣа приносѣмѣа приємлющѣ. іако ѡ нѣюго соупрѣгъ грьлицищѣ. по законѣи жрьтѣвѣ⁷³¹ принесєномѣ, или двѣ пѣтєнѣа голоуѣниѣа. и сѣ⁷³⁰ оубо ѡ хѣ, ѡ нихъ рєкошє сє вса⁷³¹. 38. мелхиседекъ же блѣви авраамѣ и авраамъ нарѣ его, и сємени его блѣвєнїю ѡ сємѣ

⁶⁹⁹ іако SB III22, Rum. 42.

⁷⁰⁰ повелѣ MSPC 42.

⁷⁰¹ минѣ SB III22, Rum. 42.

⁷⁰² нѣсѣ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42; нѣсѣ NIM 25.

⁷⁰³ сѣтворити SB III22, Rum. 42.

⁷⁰⁴ камєнѣ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁷⁰⁵ имѡщѣ SB III22, Rum. 42.

⁷⁰⁶ и въложи Rum. 42.

⁷⁰⁷ възлѣга и запалѣа MSPC 141; възлѣга и запа- лѣа NIM 25; възлѣга и запалѣа SB III22, Rum. 42.

⁷⁰⁸ поклоннѣшѣ NIM 25.

⁷⁰⁹ іадѣшѣ MSPC 42.

⁷¹⁰ рождѣствѣ NIM 25, SB III22, Rum. 42.

⁷¹¹ въхождєніи MSPC 42, Rum. 42.

⁷¹² горы NIM 25, SB III22, Rum. 42.

⁷¹³ нѣ SB III22, Rum. 42.

⁷¹⁴ прилежєщи MSPC 42.

⁷¹⁵ слышавѣ NIM 25, SB III22, Rum. 42.

⁷¹⁶ вѣсѣмъ SB III22; вѣсѣ Rum. 42.

⁷¹⁷ ханаанскѣа SB III22; ханаанскѣа Rum. 42.

⁷¹⁸ Ø MSPC 42.

⁷¹⁹ наказѣтѣ NIM 25.

⁷²⁰ великаа SB III22, Rum. 42.

⁷²¹ SB III22, Rum. 42; Ø MSPC 42, MSPC 141; іако и ѡ сємѣ NIM 25.

⁷²² подарѣтѣ NIM 25; подарѣтѣ SB III22; по- дарѣтѣ Rum. 42.

⁷²³ павѣ MSPC 42; павѣ SB III22, Rum. 42.

⁷²⁴ —* Heb 7:9.

⁷²⁵ ѡдєсєтєковашѣ (!) SB III22, Rum. 42.

⁷²⁶ хєтѣтєєвѣ MSPC 42; хєтѣтєєвѣ MSPC 141; хєтѣтєєвѣ SB III22, Rum. 42.

⁷²⁷ Περὶ τοῦ Χριστοῦ, PGr, p. 21; ѡ христѣ, PH I, p. 35.

⁷²⁸ сы MSPC 42; сын MSPC 141.

⁷²⁹ The text ends abruptly in NIM 25 (f. 33v).

⁷³⁰ сѣа SB III22, Rum. 42.

⁷³¹ вѣсѣ SB III22, Rum. 42.

ниже ѡ⁷⁶⁷ (!) тебе ро^аже^анихъ⁷⁶⁸, единого оубо свѣтла и бл^аговон^ана, др^асгаго же м^арач^а-
на⁷⁶⁹ и см^арад^ана. и бивъ авраамъ съ агарѡ⁷⁷⁰. роди исмаила, 41. ⁷⁷¹б^аы же е^ага роди-
ти⁷⁷² агари⁷⁷³ исмаила, р^ае г^абъ б^акъ авраамъ, аврааме авраме⁷⁷⁴ (!), и р^ае т^аь се азъ г^аи.
р^ае же г^абъ къ н^аемоу хо^ащоу приве⁷⁷⁵сти к тебѣ в^асе е^азыки, елици соу^а на земли,
и знаменати се ѡ⁷⁷⁶ (!) тебе знаме/f. 141v/ни^аемъ в^ач^ани^амъ⁷⁷⁷. ѡбрѣжи оубо себе оу
мел^ахиседека. и ты да ѡбрѣжеши въ домоу сво^аемъ в^асакъ моу^ажъски⁷⁷⁸ поль, нъ и⁷⁷⁹
исмаила да ѡбрѣжеши, и в^асе⁷⁸⁰ домаче^адьцъ⁷⁸¹ своихъ. и не боудеть оу⁷⁸² тебе
м^ажъски⁷⁸³ поль не^аѡбрѣзанъ⁷⁸⁴. понеже хо^ащ знаменіе имети семени тво^аем^а.
и бл^авати [в^асе е^азыки е^ам^ас]⁷⁸⁵ елици соутъ на земли. и ш^аб^а⁷⁸⁶ авраамъ іакоже г^ала
е^ам^ас г^абъ б^аъ, ѡбрѣзавъ⁷⁸⁷ в^асакъ⁷⁸⁸ м^ажъски⁷⁸⁹ поль въ домоу сво^аемъ. и не бѣ оу
н^аего моу^ажъски⁷⁹⁰ поль не^аѡбрѣзанъ. и пр^аиведе⁷⁹¹ авраамъ все ниже въ домоу сво^аю,
и бл^ави е^аго мел^ахиседека. понеже г^абъ р^ае е^амоу. и беш^ае веселіе⁷⁹² авраам^аоу⁷⁹³ съ до-
маш^ани^ами сво^аими. и приш^абъ⁷⁹⁴ на стоу^аден^ацъ⁷⁹⁵ клет^аьвны⁷⁹⁶, и пожреть⁷⁹⁷ ж^арът^ав^ао
боу. іави же се е^ам^ас г^абъ б^аъ и р^ае⁷⁹⁸, ⁷⁹⁹се азъ заветъ мои поставихъ с тобою. и семе
тво^аю въ роди вѣч^ани^ае прославитъ се, и оу^амин^ажитъ се з^абл^аѡ*. 42. р^ае же авраамъ къ
г^аоу, ⁸⁰⁰г^аи /f. 142r/ что ми даси, азъ же погибаю бес^аче^адъ^а. и рабъ мои наслѣдитъ
м^ае*. и р^ае е^ам^ас г^абъ ⁸⁰¹не наслѣдитъ те съ⁸⁰². др^асги⁸⁰³ бо изидеть ис тебе, и ть

⁷⁶⁷ ѡ (!) MSPC 42; ѡ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁷⁶⁸ ро^аже^анихъ MSPC 42; ро^аже^анны^а MSPC 141; ро^аже^анны^а SB III22, Rum. 42.

⁷⁶⁹ м^арачнаа MSPC 42.

⁷⁷⁰ агарю MSPC 141; агарѡ SB III22, Rum. 42.

⁷⁷¹ Пері τοῦ Ἰσαάκ, PGr, p. 212; О ѡбрѣзаніи, PH I, p. 37.

⁷⁷² роди MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁷⁷³ агара MSPC 42, MSPC 141.

⁷⁷⁴ авраме MSPC 42; аврааме MSPC 141.

⁷⁷⁵ In NIM 25 hereon the contents is preserved (f. 34r).

⁷⁷⁶ ѡ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

⁷⁷⁷ вѣч^аны^а SB III22, Rum. 42.

⁷⁷⁸ м^ажъскъ SB III22; м^ажъскыи Rum. 42.

⁷⁷⁹ О MSPC 42, MSPC 141.

⁷⁸⁰ в^асѣкъ MSPC 141; в^асѣхъ SB III22; в^асѣхъ^а Rum. 42.

⁷⁸¹ домоча^адець SB III22, Rum. 42.

⁷⁸² въ MSPC 42; ѿ MSPC 141.

⁷⁸³ моу^ажъскыи NIM 25; м^ажъскыи SB III22, Rum. 42.

⁷⁸⁴ The word не^аѡбрѣзанъ was later corrected into не^аѡбрѣзанъ.

⁷⁸⁵ е^амоу в^асе е^азыки MSPC 141; е^амоу в^асе е^азыки NIM 25; е^амоу в^асѣѡ м^ажъскыи SB III22, Rum. 42.

⁷⁸⁶ ш^аб^а SB III22, Rum. 42.

⁷⁸⁷ и ѡбрѣзавъ MSPC 141; и ѡбрѣзавъ NIM 25; и ѡбрѣза SB III22; и ѡбрѣзавъ Rum. 42.

⁷⁸⁸ в^асѣкыи SB III22; в^асѣкыи Rum. 42.

⁷⁸⁹ м^ажъскыи SB III22, Rum. 42.

⁷⁹⁰ моу^ажъскыи NIM 25; м^ажъскыи SB III22; м^ажъскыи Rum. 42.

⁷⁹¹ пр^аиведе MSPC 42, SB III22, Rum. 42.

⁷⁹² все^ае се MSPC 42; все^ае се MSPC 141, NIM 25; вѣ^аб^а SB III22, Rum. 42.

⁷⁹³ авраамъ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁷⁹⁴ приш^абъ SB III22, Rum. 42.

⁷⁹⁵ стоу^аден^аецъ SB III22, Rum. 42.

⁷⁹⁶ клет^аьвныи MSPC 141.

⁷⁹⁷ прож^аръѣ (!) Rum. 42.

⁷⁹⁸ рече е^ам^ас MPC 141.

⁷⁹⁹ —* Cf. Gen 17:1–2.

⁸⁰⁰ —* Cf. Gen 15:2.

⁸⁰¹ —* Cf. Gen 15:3.

⁸⁰² рабъ Rum. 42.

⁸⁰³ др^асгын NIM 25; др^асгын SB III22; др^асгын Rum. 42.

наслѣдитъ те*. и рѣ авраамъ почесомоу⁸⁰⁴ разсмяю⁸⁰⁵ се. и рѣ емѣ гѣ⁸⁰⁶ прими⁸⁰⁷ юницю трилѣтѣ, [и козѣ трилѣтѣнѣ]⁸⁰⁸, и овѣнь трилѣтѣнь, и грѣлицѣ и голоуба. и разсѣкѣши ѿ посрѣѣ. пѣтице же да не расечеши и сътвори тако. Сънидоше же пѣтице и⁸⁰⁹ расеченага тѣлѣса, и присѣдѣше имъ⁸¹⁰ авраамъ. на западѣ⁸¹¹ же сѣнца⁸¹², оужасъ нападе на авраама, и страхъ великъ, и мракъ нападе⁸¹³ нанъ. и приде⁸¹⁴ емоу глѣсъ* глѣю. възри на нѣбо и виждѣ. да аще [кто изчисти можетъ]⁸¹⁵ звѣзѣи нѣныи, изъчтетъ и семе твоѣ. ѡбаче⁸¹⁶ се виждѣ⁸¹⁷, іако прѣселитъ се семе твоѣ. въ землю тѣжюю. и ѿработаютъ⁸¹⁸ ѿ и ѡзловѣтъ лѣ^{тѣ} четириста⁸¹⁹. ѣзык⁸²⁰ (!) же емѣже поработаютъ соужю азъ, потомъ възвратѣтъ се съ богатѣствѣ^{тѣ} /f. 142v/ мнѡземъ, ты же ѡтидеши къ ѡцѣмъ своимъ, въспитанъ⁸²¹ въ⁸²² старости добрѣ*:~

43. [ѡ лотѣ:]⁸²³ лотъ же бранъ егѣ живеше въ содомѣ⁸²⁴. и съвѣщаше се ѡриѣ^ѣ⁸²⁵ пленити⁸²⁶ всю⁸²⁷ страну [содомѣскую, и гоморѣскую, и поплѣнише ю]⁸²⁸, нъ и лотъ пленѣнь бѣ съ вѣсѣмъ домоу^{тѣ} своимъ.⁸²⁹ Слышавъ же авраамъ іако пленѣнь бѣ лотъ братанъ егѣ, изъчтѣ⁸³⁰ всѣ⁸³¹ домоу^{тѣ} децѣ⁸³² свой^{тѣ}.⁸³³ и гони ѿ даже до дана. и нападе ѿ⁸³⁴ ноцію, и порази ѿ мѣчемъ възврати⁸³⁵ вѣсе конѣ содомѣскимъ, и лота

⁸⁰⁴ присѣдѣше later corrected into почесомоу SB III22; почесомоу Rum. 42.

⁸⁰⁵ разоумѣа later corrected into разоумѣю SB III22.

⁸⁰⁶ -* Cf. Gen 15:9–13.4.

⁸⁰⁷ прими MSPC 141; прими NIM 25; прѣими SB III22, Rum. 42.

⁸⁰⁸ Ø MSPC 42.

⁸⁰⁹ на MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

⁸¹⁰ Ø MSPC 42.

⁸¹¹ западѣ (!) SB III22, Rum. 42.

⁸¹² The word сѣнца was later corrected into сѣнца.

⁸¹³ паде SB III22.

⁸¹⁴ прѣиде MSPC 141, SB III22, Rum. 42; прииде NIM 25.

⁸¹⁵ възможетъ кто исчѣсти NIM 25.

⁸¹⁶ -* Gen 15:13–15.

⁸¹⁷ The word виждѣ was later corrected into вѣждѣ (by another hand). вѣждѣ NIM 25.

⁸¹⁸ поработаютъ MSPC 141, NIM 25; поработѣтъ SB III22; поработѣтъ Rum. 42.

⁸¹⁹ ѣ. MSPC 42, MSPC 141, SB III22; ѣ. Rum. 42.

⁸²⁰ ѣзыки MSPC 42; ѣзыкѣ MSPC 141; ѣзыкѣ SB III22, Rum. 42.

⁸²¹ въспитана (!) MSPC 42.

⁸²² Ø SB III22.

⁸²³ Περί τῆς αἰχμαλωσίας Λώτ [Περί τοῦ Λώτ], PGr, p. 213; ѡ лотѣ, PH I, p. 39. The chapter is based on Gen 14:1–17.

⁸²⁴ The word содомѣ was later corrected into содомѣ (by another hand).

⁸²⁵ пѣ MSPC 141.

⁸²⁶ пленитъ NIM 25.

⁸²⁷ вѣсѣ SB III22, Rum. 42.

⁸²⁸ содомѣскую и гоморѣскую. и поплѣнише еѣ MSPC 141; содомѣскоу и гоморѣскоу. и поплѣнише еѣ NIM 25; содомѣскѣ. и поплѣниша еѣ. и гоморѣскѣ. и поплѣниша еѣ SB III22; содомѣскѣ. и поплѣниша еѣ. и гоморѣскѣ. и поплѣниша еѣ Rum. 42.

⁸²⁹ -* Cf. Gen 14:14–15.

⁸³⁰ и изъчтѣ MSPC 42; и изъчтѣ MSPC 141; и съчтѣ NIM 25; и изъчтѣ Rum. 42.

⁸³¹ вѣсе NIM 25; вѣ SB III22, Rum. 42.

⁸³² домоу^{тѣ} децѣ SB III22, Rum. 42.

⁸³³ триста и ѡсемъ на десѣти NIM 25.

⁸³⁴ на нѣ SB III22, Rum. 42.

⁸³⁵ и възврати MSPC 141; и възврати NIM 25; и възврати SB III22, Rum. 42.

братана своего⁸³⁶, и все люди содом⁸³⁷скыѣ. ѿ сѣхъ црѣхъ глѣтъ плѣнникъ⁸³⁷, ⁸³⁸сице положи кнезе ѿ, тако ѿрива, и зива, и зевѣа⁸³⁹ и сал⁸⁴⁰манѡ*. бѣ же егда възврати в⁸⁴¹се люди, възврати и петъ⁸⁴¹ црѣи ѣзычскыи⁸⁴² ѿ сеча холодо⁸⁴³до⁸⁴³ра⁸⁴³, иже тлькѣютъ се ,ѣ, црѣи сирѣ⁸⁴⁴ хо хал⁸⁴⁴ден, ло⁸⁴⁴, лиди⁸⁴⁵ [го, гомерите, до дал⁸⁴⁶мате]⁸⁴⁶, морь, аморен, /f. 143r/ вънѣгда же възвратитъ⁸⁴⁷ се авраамъ⁸⁴⁸ ѿ сеча—

44. х⁸⁴⁹дологоморова: ⁸⁴⁹Изиде мел⁸⁵⁰хиседекъ црѣ салим⁸⁵⁰скыи, иже сказѣютъ⁸⁵¹ (!) црѣ съмирѣнниа, изнесе⁸⁵² хлѣбъ и вино, ели же поминають писаниѣ своиства мел⁸⁵³хиседекъ и тѣ зомени⁸⁵³тво⁸⁵³ рѣ, ⁸⁵⁴бѣше же сѣи⁸⁵⁴нникъ бѣ выш⁸⁵⁴наго*. ѿ немъ же рѣ пѣнопѣв⁸⁵⁵ць ѿ х⁸⁵⁵тѣ прорчѣствѣе. ⁸⁵⁵ты еси ерѣи въ вѣкы по чиноу мел⁸⁵⁶хиседековѣ*, иже⁸⁵⁷ ю без⁸⁵⁷ матери, безъ⁸⁵⁸ ѿца, безъ рода такоже и х⁸⁵⁸с. ниже на нѣсы илеш⁸⁵⁹ матеръ⁸⁶⁰, ниже на земли ѿца. ⁸⁶¹дрогою ѿти юси⁸⁶¹ ерѣи по чинѣ мел⁸⁶¹хиседековѣ. Зане такоже мел⁸⁶²хиседекъ, хлѣбъ и вино пожреть бѣу. такоже и х⁸⁶²с, въ место тѣла и крове свою⁸⁶² хлѣбъ и вино пожрѣ. да намъ въ мѣсто его жрѣтѣ творити и [сиа збо]⁸⁶³ оу⁸⁶⁴ (!) мел⁸⁶⁴хиседекъ:

45. ѿ, тѣи. домародни⁸⁶⁵хъ авраамовѣ, по бжтеному глѣни⁸⁶⁶кѣ словесе съмотри: ⁸⁶⁷ѿи, тѣи⁸⁶⁸. домачедьць въсьмотрѣни показоу⁸⁶⁹тъ слово, не тѣчию словеси числоу сложену⁸⁷⁰, ну⁸⁷¹ (!) тако >и<⁸⁷² крѣтно/f. 143v/моу овразѣ почитаему.

⁸³⁶ свосвоею (!) MSPC 42.

⁸³⁷ ѿлѣмъ неки (!) MSPC 42; ѿлѣмникъ MSPC 141; ѿлѣмни SB III22; ѿлѣмникъ Rum. 42.

⁸³⁸ —* Ps 83(82):12.

⁸³⁹ зевѣа (!) MSPC 42.

⁸⁴⁰ салмон MSPC 42; салмана MSPC 141.

⁸⁴¹ ѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁸⁴² ѣзычскыи MSPC 141; ѣзычскыи NIM 25.

⁸⁴³ х⁸⁴³дологоморова MSPC 42; хо ло до го мора (visible spaces between syllables/words) MSPC 141; х⁸⁴³дологомора SB III22, Rum. 42.

⁸⁴⁴ лѣв MSPC 42.

⁸⁴⁵ лиди SB III22, Rum. 42.

⁸⁴⁶ до, далмате. го, гомерите MSPC 141; до, далмате, го, гомерите SB III22; до, дал⁸⁴⁶мате. го, горѣмите (!) Rum. 42.

⁸⁴⁷ възвратити MSPC 42, MSPC 141.

⁸⁴⁸ [...]аму NIM 25; аврааму SB III22; авраамъ Rum. 42.

⁸⁴⁹ х⁸⁴⁹дологоморова (!) MSPC 141. The chapter is based on Gen 14:18.

⁸⁵⁰ сал⁸⁵⁰мскыи MSPC 141; салимскыи SB III22; сал⁸⁵⁰мскыи Rum. 42.

⁸⁵¹ сказѣтъ MSPC 42; сказѣтъ се MSPC 141; сказѣтъ са SB III22; сказѣтъ са Rum. 42.

⁸⁵² и изнесе MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁸⁵³ зомени⁸⁵³ство SB III22; зомени⁸⁵³ство Rum. 42.

⁸⁵⁴ —* Gen 14:18.

⁸⁵⁵ —* Ps 110(109):4.

⁸⁵⁶ мел⁸⁵⁶хиседекъ (!) SB III22.

⁸⁵⁷ еже SB III22, Rum. 42.

⁸⁵⁸ и бѣ MSPC 42.

⁸⁵⁹ илѣаше MSPC 42.

⁸⁶⁰ матерѣ NIM 25.

⁸⁶¹ ты еси MSPC 42.

⁸⁶² своеа SB III22; своеж Rum. 42.

⁸⁶³ сана (!) MSPC 42.

⁸⁶⁴ о MSPC 141; ѿ NIM 25, SB III22, Rum. 42.

⁸⁶⁵ домародни⁸⁶⁵ MSPC 141.

⁸⁶⁶ иномъ глѣни⁸⁶⁶ MSPC 141.

⁸⁶⁷ The chapter is based on (and commentary inspired by) Gen 14:1–16.

⁸⁶⁸ триста и осмь[...] NIM 25.

⁸⁶⁹ показоу⁸⁶⁹тъ MSPC 42.

⁸⁷⁰ сложену⁸⁷⁰ MSPC 42; сложенъ MSPC 141.

⁸⁷¹ Ø MSPC 42; нь тако MSPC 141.

⁸⁷² MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

сѣмѣтрѣннѣ же⁸⁷³ бо бѣше въразъ неизрѣн⁸⁷⁴ни великою тайнѣст⁸⁷⁵во въчлѣчениѣ хѣа повѣдѣю, тѣмъ же и образомъ крѣстнымъ, и именемъ иже на нѣмъ пригвождѣшаго сѣ, тѣа, и велики⁸⁷⁵ въ патріархѣхъ надѣлавъ сѣ авраамъ. тѣи⁸⁷⁶, възьмѣ домачедѣ⁸⁷⁷ на сечѣ ходологоморскы⁸⁷⁸, иже сказоуѣте⁸⁷⁹ ,ѣ, црен. Съпротивленіе силы тѣ повѣди, многаши⁸⁸⁰ бо въстѣ стое писаниѣ, и въ словесехъ. число⁸⁸¹ же и въразохъ въ свои помисль вънажавати изъавлати⁸⁸² слово⁸⁸³ бо ,тѣ, образъ іе крѣтнѣ⁸⁸⁴. въвъраженіемъ⁸⁸⁵ бо своимъ испльняѣтъ⁸⁸⁶ крѣтны⁸⁸⁷ въразъ, вътори⁸⁸⁸ же съставъ ,ї, числа сего⁸⁸⁹, тѣсво страшно⁸⁹⁰ и ѡтешител⁸⁹¹ноу имена знаменуѣтъ. трѣтнѣ⁸⁹¹ (!) же съставъ ,ї, соути⁸⁹² бо [въбичи четириемъ]⁸⁹². добродѣтелиемъ іавлаѣтъ крѣпость. іакѡ числомъ тиннимъ⁸⁹³ пречѣтъ⁸⁹⁴. изидѣ⁸⁹⁵ надѣе сѣ /f. 144r/ авраамъ на съпротивленіе силы илѣю ,тѣи⁸⁹⁶, домачедѣцѣ⁸⁹⁷, сирѣ въсѣвописоуѣ бгословита слово, за ,тѣ, и неизрѣн⁸⁹⁸ноу тайнѣство, вѣтвѣнаго⁸⁹⁸ слова въплъщеніе, и за иже ,ї, десѣ⁸⁹⁹ съвършенихъ⁹⁰⁰ по добродѣтели. тврьдаго въбича образъ, и за ,ї, въсьмьнхъ⁹⁰¹ же домачедѣ⁹⁰² нарѣ слово срьчна⁹⁰³ соуца стежавшомоу по блготи⁹⁰⁴ роженіа:

46. [ω стѣки троици]⁹⁰⁵. Явраамъ же пришъ въсели сѣ при дѣве мавриствѣ⁹⁰⁶. идѣже прѣвѣю имѣше [страное приѣмѣствѣ]⁹⁰⁷. въ старость же доспе-

⁸⁷³ Ø MSPC 141, NIM 25.

⁸⁷⁴ неизрѣннѣ MSPC 42, MSPC 141; неизрѣн⁸⁷⁴ни NIM 25.

⁸⁷⁵ велики MSPC 141, NIM 25.

⁸⁷⁶ тѣ. и MSPC 42; триста и ѡсьмъ на десѣ NIM 25.

⁸⁷⁷ домачедѣцѣ MSPC 42; домачедѣцѣ MSPC 141.

⁸⁷⁸ ходологоморскы MSPC 42; ходологоморскы NIM 25.

⁸⁷⁹ сказоуѣтъ MSPC 42; сказоуѣтъ MSPC 141.

⁸⁸⁰ многаши MSPC 141; многаши NIM 25.

⁸⁸¹ число (!) MSPC 141, NIM 25.

⁸⁸² изъавлаѣтъ MSPC 42; и изъавлаѣти MSPC 141, NIM 25.

⁸⁸³ Ø MSPC 42.

⁸⁸⁴ крѣтны MSPC 141; крѣстны NIM 25.

⁸⁸⁵ въвъраженіи MSPC 42.

⁸⁸⁶ и испльняѣтъ MSPC 42.

⁸⁸⁷ крѣтны MSPC 141; крѣстны NIM 25.

⁸⁸⁸ вътори NIM 25.

⁸⁸⁹ ѣ сего MSPC 42.

⁸⁹⁰ стрѣти (!) MSPC 42.

⁸⁹¹ трѣти MSPC 42; трѣтнѣ MSPC 141; третни NIM 25.

⁸⁹² четириемъ Обычан MSPC 141.

⁸⁹³ тинномъ MSPC 141; тинномъ NIM 25.

⁸⁹⁴ The word пречѣтъ was later corrected into прѣчѣтъ (by another hand).

⁸⁹⁵ и изидѣ MSPC 141.

⁸⁹⁶ триста и ѡсьмъ на десѣ NIM 25.

⁸⁹⁷ домачедѣцѣ NIM 25.

⁸⁹⁸ вѣтвѣнаго MSPC 42.

⁸⁹⁹ ї (!) MSPC 42.

⁹⁰⁰ съвършен⁸⁹⁹нѣ MSPC 42; съвършеннѣ MSPC 141; съвършен⁹⁰⁰нѣ NIM 25.

⁹⁰¹ ѡсьмъ MSPC 141.

⁹⁰² домачедѣцѣ MSPC 42.

⁹⁰³ срьдъчна MSPC 42.

⁹⁰⁴ блгѣдѣти MSPC 141.

⁹⁰⁵ Περὶ τῆς ἀγίας Τριάδος, PGr, p. 214; ω стѣки трѣцѣ, PH I, p. 41. The chapter is based on: Gen 18:1–15 (48); Gen 18:20–21.20–33 (49–51); Gen 19:1–13 (52); parts 46–47 bear similarities to the so-called apocryphal cycle of Abraham.

⁹⁰⁶ мавриствѣ MSPC 42; мамвриствѣ[...] MSPC 141; мавриствѣ NIM 25; мамвриствѣ SB III22; мавриствѣ Rum. 24.

⁹⁰⁷ страноприѣмѣство MSPC 42; странноприѣмѣство MSPC 141; странноприѣмѣство NIM 25; странноприѣмѣство SB III22, Rum. 42.

въ⁹⁰⁸ [.ѣ, сѣ,]⁹⁰⁹ и въсѣ^а лѣ. и⁹¹⁰ не хотѣаше⁹¹¹ хлѣба въкоусити⁹¹², аще не би стран-
ныхъ пришълъ къ нѣмоу. позавидевъ же ємоѣ [добра ненавидѣи]⁹¹³ бѣсь. затвори поутѣ
єже приходитъ⁹¹⁴ стран'ни⁹¹⁵ къ авраамѣ тѣмъ же праведни⁹¹⁶ не вѣрѣю никого⁹¹⁷
ѡ рабѣ своихъ самъ стрѣжаше поутѣ. заєже мнѣти лености и⁹¹⁸ ради⁹¹⁹, мимоходеть⁹²⁰
и не видеть мимоходещеюebra/f. 144v/цати къ вѣддоу. самъ стрѣжаше поѣ.
и на вѣсакъ⁹²¹ днь съвращаше⁹²² стран'ниѣ вѣддовати съ⁹²³ нимъ, и прѣлегати⁹²⁴ оу
нѣго. затвори⁹²⁵ же се поутѣ, такоже рѣ се завистию диаволією⁹²⁶. єже не мимоходе-
тъ⁹²⁷ комоу по нѣмоу. беже⁹²⁸ патріархъ авраамъ оутрѣнюе⁹²⁹, такоже
искоусни⁹³⁰ ловць. 47. ⁹³¹видевъ же гѣ бѣ доброю произволеніи патріар'ха. тави се
ємоу ѡцѣ и снѣ и сѣи⁹³² дхъ. тако триє мѣжѣ шѣствующе, и грѣдѣще⁹³³ ѡ⁹³⁴ (!)
далечныє земли. ихъ же видѣвъ ѡдалече⁹³⁵ (!), вѣставъ и срѣте ихъ, поклони се имъ
и рѣ имъ съвратите се къ мнѣ. они же не хотеахоу. твореще се тако далече
шѣствують. онъ же зѣлѡ скръве, множає молаше ѡ. да не прѣзрѣтъ моленіа
єго. єгда же видѣше⁹³⁶ єго скръвѣща, єдва вѣратише се поити къ нѣмоу. и въз'ра-
дова⁹³⁷ се авраамъ радостию великою⁹³⁸, и въшъ рѣ сар'ре жєне своєи ⁹³⁹оумеси три⁹⁴⁰
/f. 145r/ мери ѡ чиста браш'на, и испеци хлѣви* и оукропъ оуготови и оуми⁹⁴¹ нозѣ
ѡ, азъ же поидѣ въ чрѣдѣ и приведѣ тел'ць⁹⁴² млд. и тави съ мѣж'ми сими и въз-
веселимъ се. вѣстав'ши же сар'ра сътвори⁹⁴³ таже повелѣ юи авраамъ. тѣ же поидѣ въ

⁹⁰⁸ доспѣвъ MSPC 42; пришѣ MSPC 141; пришѣ SB III22, Rum. 42.

⁹⁰⁹ ѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42; деветѣдесѣ NIM 25.

⁹¹⁰ Ø MSPC 42.

⁹¹¹ хотѣше SB III22, Rum. 42.

⁹¹² въкоусити NIM 25.

⁹¹³ добра ненавидѣи MSPC 42; добра нена-
видѣи SB III22; добра ненавидѣи Rum. 42.

⁹¹⁴ не приходити MSPC 141, SB III22, Rum. 42;
не приходитъ NIM 25.

⁹¹⁵ стран'нымъ MSPC 141; стран'нымъ NIM
25; стран'нымъ SB III22; стран'ны Rum. 42.

⁹¹⁶ правѣны MSPC 141; праведны NIM 25, SB
III22, Rum. 42.

⁹¹⁷ никомоу MSPC 42; Ø MSPC 141, SB III22,
Rum. 42.

⁹¹⁸ Ø MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

⁹¹⁹ ради сѣ MSPC 141; рѣи сѣхъ SB III22, Rum. 42.

⁹²⁰ сѣхъ мимоходеть NIM 25.

⁹²¹ вѣсѣкъ SB III22, Rum. 42.

⁹²² съвращаше NIM 25.

⁹²³ The first superfluous сѣ has been erased.

⁹²⁴ прѣлагати SB III22; прѣлагати NIM 25,
Rum. 42.

⁹²⁵ The text ends abruptly in NIM 25 (f. 35v).

⁹²⁶ дѣволю MSPC 141.

⁹²⁷ мимоходитъ MSPC 42; мимоходити MSPC
141, SB III22; мимоходѣти Rum. 42.

⁹²⁸ бѣжа MSPC 42.

⁹²⁹ оуранѣа SB III22, Rum. 42.

⁹³⁰ искоусныи MSPC 141; искоусныи SB III22,
Rum. 42.

⁹³¹ Ἐμφάνησις τῆς ἁγίας Τριάδος, PGr, p. 214;
ѡ тавленіи сѣиѣ тѣа, PH I, p. 42.

⁹³² сѣиѣ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum.
42.

⁹³³ грѣдѣше MSPC 42.

⁹³⁴ ѡ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁹³⁵ ѡдалече MSPC 42, MSPC 141, Rum. 42;
ѡдалѣ SB III22.

⁹³⁶ видѣше MSPC 42; видѣша SB III22, Rum.
42.

⁹³⁷ възрѣа MSPC 42.

⁹³⁸ велико SB III22, Rum. 42.

⁹³⁹ –* Gen 18:6.

⁹⁴⁰ трѣи MSPC 42; .ѣ. SB III22, Rum. 42.

⁹⁴¹ оуныи MSPC 42, SB III22, Rum. 42.

⁹⁴² телець MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁹⁴³ и сътвори MSPC 42.

чрѣдѣ и приведе тел'ца⁹⁴⁴ и заклавъ свари, [принесе хлѣбы и трапезѣ постави]⁹⁴⁵. и начеше гассти. 48. іадѣцим⁹⁴⁶ же рѣше къ авраамѣ имаша ли сѣна, ѡнъ же рѣ ни. рѣше⁹⁴⁷ къ нѣмѣ въ врѣме се іако малъ чѣ шѣше възвратим се, и родиши сѣна въсминѣ⁹⁴⁸ же се сар'ра дръзостнѣ рекоуци⁹⁴⁹. гнѣ мои [ѣ старѣ]⁹⁵⁰. азъ же неплоди старица како рождѣ сѣна. и вѣше невѣрѣющии⁹⁵¹ глаголю. рѣ авраамѣ старѣши ѡ нихъ, что іако въсминѣ⁹⁵² се сар'ра. азъ бо истиннѣ глѣ рѣ к тебе, въ же⁹⁵³ вънѣгда вѣбдовати нѣмъ. възхотѣше вѣстати ѡ трапези. и се мати заклан'наго⁹⁵⁴ тел'ца прѣиде рѣвѣши и ищѣши⁹⁵⁵ тел'ца. <и>⁹⁵⁶ вѣстав'шем⁹⁵⁷ же⁹⁵⁸ ѡ трапези, съ вѣста /f. 145v/ и тел'цѣ заклан'ни и послѣдова [матерѣ своѣи]⁹⁵⁹. се видѣвъ авраамъ паде на носѣ ѣ, и не можаше възрети на нихъ. мѣжнѣ же вѣратише се въ [страни содом'скиѣ]⁹⁶⁰. 49. ⁹⁶¹вѣставъ же авраамъ, гна въ [зади ѣ]⁹⁶², и постигъ паде прѣ ногама⁹⁶³ ѣ глѣ. гнѣ⁹⁶⁴ мои скажете ми кто стѣ⁹⁶⁵, и камо гредѣ. и рѣ глѣ не скрию ѡ раба моего авраама. ⁹⁶⁶въплѣ содом'ски⁹⁶⁷ и гомор'ски⁹⁶⁸ оумнѣжи се прѣ мною. и грѣси⁹⁶⁹ и оумнѣжише се зѣлѣ. ѡнидо оубо да виждѣ. аще противѣ въплю възходящомъ прѣ мною сътворяють. аще ли не тако да развѣмѣ^{970*}. рѣ авраамъ къ гоу, глѣ не сътвориши ли соу, възг'лѣ⁹⁷¹ глѣ. и да не прогнѣваѣши се на ме. аще вѣдетъ ,нѣ. праведникъ въ градѣ погѣбиши ли ѣ ,нѣ, ради проченѣю (!) вѣдетъ праведникъ⁹⁷² іако нечѣстивъ, ни мало ли сѣденъ зем'ли в'сеи не сътвориши соу. рѣ глѣ къ авраамѣ аще вѣрѣшѣ ,нѣ, праведнѣ вѣставлю /f. 146r/ в'се мѣсто ѣ ради. рѣ авраамъ къ гоу, възг'лѣ⁹⁷³ еше единною, аще [вѣрѣшѣтѣ се]⁹⁷⁴ тамо⁹⁷⁵ ,нѣ. вѣставлю⁹⁷⁶ в'се мѣсто нхъ ради. и рѣ авраамъ аще [вѣрѣшѣтѣ се]⁹⁷⁷ тамо ,лѣ. и рѣ глѣ

⁹⁴⁴ тел'цѣ MSPC 141; телецъ SB III22, Rum. 42.

⁹⁴⁵ Added on the margin.

⁹⁴⁶ іадѣцим MSPC 42.

⁹⁴⁷ рѣше же MSPC 141.

⁹⁴⁸ въсминѣ MSPC 42; вѣсминѣ SB III22, Rum. 42.

⁹⁴⁹ рекоуци MSPC 42.

⁹⁵⁰ старѣ естѣ MSPC 141; старѣ ѣ SB III22, Rum. 42.

⁹⁵¹ невѣрѣющии MSPC 42.

⁹⁵² вѣсминѣ SB III22, Rum. 42.

⁹⁵³ Ø SB III22, Rum. 42.

⁹⁵⁴ закланнаго SB III22, Rum. 42.

⁹⁵⁵ ищѣши MSPC 42.

⁹⁵⁶ Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁹⁵⁷ вѣставшим MSPC 42.

⁹⁵⁸ же нѣ MSPC 141; же ѣ SB III22, Rum. 42.

⁹⁵⁹ мѣтеръ своѣ MSPC 42; мѣтери свои MSPC 141; матери своѣ SB III22, Rum. 42.

⁹⁶⁰ странѣ содом'скѣ MSPC 141; странѣ содом'скѣ SB III22; странѣ содом'скѣ Rum. 42.

⁹⁶¹ Περὶ τῶν Σοδόμων καὶ Γομόρρων [Περὶ τῆς καταστροφῆς Σοδόμων], PGr, p. 215; W развращеніи содома, PH I, p. 44.

⁹⁶² зади ѣ MSPC 42; съзадный MSPC 141; съзаднѣ SB III22, Rum. 42.

⁹⁶³ ногами MSPC 42.

⁹⁶⁴ господѣ MSPC 141.

⁹⁶⁵ естѣ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁹⁶⁶ –* Cf. Gen 18:20–21.

⁹⁶⁷ содомскыи SB III22, Rum. 42.

⁹⁶⁸ гоморскыи SB III22, Rum. 42.

⁹⁶⁹ грѣхы SB III22, Rum. 42.

⁹⁷⁰ разоумѣж Rum. 42.

⁹⁷¹ възг'лѣ SB III22, Rum. 42.

⁹⁷² правѣнѣк MSPC 42.

⁹⁷³ възг'лѣ SB III22, Rum. 42.

⁹⁷⁴ вѣрѣшѣт сѣ SB III22; вѣрѣш сѣ Rum. 42.

⁹⁷⁵ Ø MSPC 42.

⁹⁷⁶ вѣставлѣ SB III22, Rum. 42.

⁹⁷⁷ вѣрѣшѣт сѣ SB III22, Rum. 42.

аще вѣрѣшѣтъ[†] се тамо ,л̃, вѣтавлѹ все мѣсто. и рѣ авраамъ аще вѣрѣшѣтъ[†] се ,к̃,
и рѣ гѣ вѣтавлѹ⁹⁷⁸ .к̃, тѣ ради. и рѣ авраамъ аще вѣрѣшѣтъ[†] се ,ї̃ и рѣ гѣ вѣтавлѹ⁹⁷⁹
;ї̃ тѣ ради. ѿтиде⁹⁸⁰ гѣ бѣ бесѣдѹю авраамѹ. и възврати се на мѣсто свое. и мѹ-
жнѣ⁹⁸¹ сънидоше⁹⁸² въ содѣ^а, и вънидоше въ домъ лотовъ. 50. прїидоше же и со-
домляне лѣкави⁹⁸³ и грѣшнїи⁹⁸⁴ прѣ гѣмъ бѣмъ, и сташе ишѹще мѹже. лотъ же не
хотѣше дати ихъ. они же хотѣхѹ⁹⁸⁵ раскопати домъ⁹⁸⁶ и⁹⁸⁷ вънннн хотѣше. рѣ же
лотъ къ нимъ възметѣ [дѣщерѣ мою]⁹⁸⁸ снхъ же вѣтавитѣ⁹⁸⁹. они же не хотѣахѹ⁹⁹⁰,
нѣ разорити хотѣахѹ⁹⁹¹ дѣвери⁹⁹² дома моего⁹⁹³ (!), и възети страннїе, мѹжнѣ же
пришѣше къ вратѣ, и възхотѣ /f. 146v/ єдинъ ѿ нихъ ѡворити⁹⁹⁴ врата двора, и не
вѣтавлѣашѣ его⁹⁹⁵ лотъ глѣ да не ѡвориши, и похитетъ[†] <те>⁹⁹⁶ [лѣкави си]⁹⁹⁷ мѹ-
жнїе. он же ѡвѣща глѣ къ лотѹ, вѣтави мѣ ѡворити, и видиши како хѹщѣ бесѣдо-
вати имъ. ѡворивъ⁹⁹⁸ же врата, пламень⁹⁹⁹ ѿгнѣнъ изидѣ и сѣжеже ихъ. 51. видѣвъ¹⁰⁰⁰
же лотъ¹⁰⁰¹, ѿ¹⁰⁰² прѣславнѹю чю, припадѣ къ ногамъ¹⁰⁰³ ѣ глѣ, рѣцѣте¹⁰⁰⁴ ми
глѣ¹⁰⁰⁵ мои ѡкѣдѣ¹⁰⁰⁶ придѣте¹⁰⁰⁷ и кто єсте, они же рѣше ємѹ, тако възъмъ
своихъ <и>¹⁰⁰⁸ бѣгаи въ горѹ, тако ты видиши. тако запаленїе прїидѹхѹ¹⁰⁰⁹ сѣтво-
рити, и попалити мѣсто се, за нечистотѣ¹⁰¹⁰ ѣ. ннѣ [ѹбо тако и]¹⁰¹¹ бѣжи єлико
ѹбо¹⁰¹² да не вѣратитъ[†] се кто ѿ вѣ видѣти бѣваєми¹⁰¹³ гнѣвъ. и не мѹги¹⁰¹⁴ трѣпе-

⁹⁷⁸ вѣтавлѣ SB III22, Rum. 42.

⁹⁷⁹ ѡтавлѹ и MSPC 42; ѡставлѹ и MSPC 141;
вѣтавлѣ SB III22, Rum. 42.

⁹⁸⁰ и ѡтиде MSPC 141; и ѡидѣ SB III22, Rum. 42.

⁹⁸¹ мѹжнѣ же SB III22, Rum. 42.

⁹⁸² сънидоше^а MSPC 42.

⁹⁸³ лѣкавїи MSPC 42, MSPC 141; лѣкавїи SB
III22, Rum. 42.

⁹⁸⁴ грѣшнїи MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁹⁸⁵ хотѣахѹ MSPC 42; възхотѣхѹ MSPC 141;
въхотѣхѹ SB III22, Rum. 42.

⁹⁸⁶ домъ ихъ MSPC 42; домъ его MSPC 141;
дѹ его SB III22, Rum. 42.

⁹⁸⁷ Ѹ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁹⁸⁸ дѣщерѣ мою MSPC 141; дѣщерѣ мою SB
III22, Rum. 42.

⁹⁸⁹ ѡстаѣте MSPC 141.

⁹⁹⁰ хотѣхѹ MSPC 141.

⁹⁹¹ хотѣхѹ MSPC 141; хотѣхѹ SB III22, Rum. 42.

⁹⁹² дѣвери MSPC 42; дѣвери MSPC 141, SB III22,
Rum. 42.

⁹⁹³ его MSPC 141, SB III22, Rum. 42; моего,
however мо has been crossed out MSPC 42.

⁹⁹⁴ The word ѡворита was later corrected into
ѡворити.

⁹⁹⁵ Ѹ SB III22, Rum. 42.

⁹⁹⁶ Ѹ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁹⁹⁷ сы лѣкавїи MSPC 42; лѣкавїи си MSPC
141; лѣкавїи сїи SB III22, Rum. 42.

⁹⁹⁸ ѡворивше SB III22, Rum. 42.

⁹⁹⁹ пламѣ (!) MSPC 42.

¹⁰⁰⁰ видѣвъ MSPC 141.

¹⁰⁰¹ Ѹ MSPC 42.

¹⁰⁰² Ѹ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁰⁰³ ногамъ MSPC 42, SB III22, Rum. 42.

¹⁰⁰⁴ рѣцѣте Rum. 42.

¹⁰⁰⁵ глїи MSPC 42; господїи MSPC 141, Rum.
42.

¹⁰⁰⁶ ѡкѣдѣ MSPC 141.

¹⁰⁰⁷ прїидѣте MSPC 42, SB III22, Rum. 42; [...]
MSPC 141.

¹⁰⁰⁸ Ѹ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁰⁰⁹ прїидѹхѹ^а MSPC 42.

¹⁰¹⁰ нечѣтѣ MSPC 42.

¹⁰¹¹ себѣ толїко MSPC 141; ѹбо толїко SB
III22; толїко себѣ Rum. 42.

¹⁰¹² Ѹ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁰¹³ бѣваєми MSPC 141, Rum. 42; бѣваємы"
SB III22.

¹⁰¹⁴ мѹгѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

ти творимое погибѣть. ¹⁰¹⁵ въ тыщани ¹⁰¹⁶ оубо мнозѣ лоть вѣдѣла скоти свое, [и възеть хлѣбъ, и вино, и бѣжа съ женою своею]. ¹⁰¹⁷ и съ двѣма дѣщерѣма своима. молагше же [се емѣ] ¹⁰¹⁸ да не вставеть его, рѣше же къ нѣмѣ /f. 147r/ шьсѣтвѣти с тобою есми. и бѣше село близъ горы нарицаемо ¹⁰¹⁹ сигорѣ. молагше же лоть мѣже ¹⁰²⁰, да оубегѣть поне до села сигора. и оуслышаше его, быше же въ содомѣ ¹⁰²¹ громи чести и мльниѣ ¹⁰²², и огнь вѣдѣжи, и земля изъверѣ смолоу и жѣпель и погѣби все члѣки, и скоти [и ни единого вѣстави] ¹⁰²³. нь всѣ земля до конѣца пожреть. 52. [ѡ вѣкаменени жене лотовѣ] ¹⁰²⁴ жена же лотова слышавѣши выпль и риданіе, и не трѣпещи ¹⁰²⁵ стрѣбноу болязнь. вѣрати се видѣти ѡтѣство свое. и абие ¹⁰²⁶ вѣкамене и вѣ стлѣпъ, не каменъ, нь сланъ, рекше солень. и да не вѣрѣюши ми. свѣтѣлствѣет ми андреа ¹⁰²⁷ критскы ¹⁰²⁸ пише, ¹⁰²⁹ да не боудеши стлѣпъ сланъ, ѡ дѣше вѣрашыши се вѣспетъ*. и спсе се единъ ¹⁰³⁰ съ двѣма дѣщерѣма своима. и ¹⁰³¹ сѣдещимъ имъ въ сигоре, мнѣхѣ тако вѣсь миръ ¹⁰³² погыбѣ, и не вѣста члѣкъ въ мирѣ. [и съвѣщаше вѣб сестре глѣюще тако /f. 147v/ миръ вѣсь погыбе, и не вѣста члѣкъ въ мирѣ,] ¹⁰³³ и кто вѣставитъ намъ семе не сѣщѣ мѣжѣ въ мирѣ. нь прѣиди напоимо ¹⁰³⁴ (!) ѡца нашего виномъ неразтворенномъ и боудѣ с нами, и вѣставитъ ни семе. и вѣдѣмо (!) живѣюще въ мире. и тако съвѣщавѣше се напоимѣ ¹⁰³⁵ ѡца своего [виномъ целомъ] ¹⁰³⁶ и вопие сѣ вивѣ ¹⁰³⁷ съ прѣвою дѣщерію своею и вѣ дѣло. пѣвно же пакы сътворѣше, и вѣ съ вѣторою дѣщерію своею ¹⁰³⁸, и зачеше вѣб ѡ нѣго. се [знаменіе стоудѣ] ¹⁰³⁹ глѣ ¹⁰⁴⁰, водѣ ¹⁰⁴¹ пѣ ¹⁰⁴² никтѣ же вѣвѣзмнѣ сѣ.

¹⁰¹⁵ Περι τῆς φυγῆς Λώτ, p. 217.

¹⁰¹⁶ тыщаніи MSPC 141; тыщаніи SB III22, Rum. 42.

¹⁰¹⁷ Added on the margin.

¹⁰¹⁸ им се MSPC 141; сѣ имъ SB III22; ѡ (!) ѡ Rum. 42.

¹⁰¹⁹ нарицаемо MSPC 141, Rum. 42; нарицаемо SB III22.

¹⁰²⁰ The word мѣже was later corrected into мѣже.

¹⁰²¹ содомѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁰²² мльнѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁰²³ и не ѡстави ни единого MSPC 141; и не ѡстави ни единого SB III22, Rum. 42.

¹⁰²⁴ Added on the margin MSPC 42. The subchapter is based on Gen 19:16–27 (51); Gen 19:30–38 (52).

¹⁰²⁵ трѣпещи MSPC 42.

¹⁰²⁶ абѣ SB III22.

¹⁰²⁷ андреа (!) Rum. 42.

¹⁰²⁸ критскы SB III22, Rum. 42.

¹⁰²⁹ —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1443C).

¹⁰³⁰ единъ лоть MSPC 141; единъ лоть SB III22, Rum. 42.

¹⁰³¹ Ѧ SB III22, Rum. 42.

¹⁰³² свѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁰³³ Ѧ MSPC 141, SB III22, Rum. 42 (defect in the photograph!)

¹⁰³⁴ напоимъ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁰³⁵ напоимѣ Rum. 42.

¹⁰³⁶ вино цѣло MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁰³⁷ вѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁰³⁸ Ѧ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁰³⁹ знаменѣть стѣдитъ MSPC 141; знаменѣть стѣди SB III22; знаменѣть стѣди Rum. 42.

¹⁰⁴⁰ глѣть MSPC 42.

¹⁰⁴¹ The word водѣ was later corrected into водѣ.

¹⁰⁴² Ѧ MSPC 42.

вѣрѣте же се и ное нагъ виномъ вопивъ се. сѣме же злобе лоть ѿсоудѣ ражѣють. нъ
 и¹⁰⁴³ къ симъ златоезычны¹⁰⁴⁴, и ѿа^т гла^те¹⁰⁴⁵ въ словѣ ѿ винопити¹⁰⁴⁶. тако лѣ [вопивъ
 се]¹⁰⁴⁷ бы съ [дѣщерѣма своимѣ]¹⁰⁴⁸. ѿцѣ мѡу^жъ и дѣдѣ. ѿцѣ и по въсоудѣ¹⁰⁴⁹ писа-
 ннѣ ѡничижають слабѡсть его 53. прѣшѣшѣмъ¹⁰⁵⁰ же днѣмъ немалѣмъ и разѡмѣше
 тако єдино¹⁰⁵¹ содомитанѣ и го/ф. 148г/моранѣ¹⁰⁵², горѣше. и въставъ лоть прѣидѣ къ
 авраамѣ повѣда¹⁰⁵³ ємѣ всѣ, и како прѣльсти се и грѣ^к сътвори. и wskрѣе авраамъ
 слышавъ снѣ. и рѣ къ лотѡу послѡушан менѣ чедѡ, и¹⁰⁵⁴ понди на ефратѣ^кскѡю рекѣ¹⁰⁵⁵
 исхѡдеишѡ ѿ раѣ. и принеси ми три¹⁰⁵⁶ главнѣ. и въставъ лоть пондѣ скрозѣ¹⁰⁵⁷
 пѡстиню непроходноѡю и безводнѡю. Се бо соудѣ¹⁰⁵⁸ авраамъ тако или ѿ звѣри
 изедѣнъ боудѣть, или ѿ жежѣ^т зми^т. и горѣкою сѣмьрѣтию избежитъ се ѿ грѣхѣ свое-
 го. лотъ же съхранъ¹⁰⁵⁹ се покровомъ бжїи^ѡ¹⁰⁶⁰, и шѣ на рѣкѣ¹⁰⁶¹ рѣнѣ^т. и вѣрѣте
 три¹⁰⁶² главнѣ рѣнѣ^т¹⁰⁶³ пѣвѣги и кедрѣ¹⁰⁶⁴ и кипарисѣ. и възьмъ ѣ прѣидѣ¹⁰⁶⁵ къ авра-
 амѣ. 54. видѣвъ же авраамъ вѣрадова се зѣлѡ, и целовавъ его, <и>¹⁰⁶⁶ тако мѣрѣ^тца
 приѣмъ. и възьмъ дрѣвеса целова и та. и възьмъ ихъ съ лотѡ^ѡ и¹⁰⁶⁷ възидѣ на врѣ^т
 горѣ¹⁰⁶⁸, и посадивъ дрѣвеса съпрѡтивъ дрѡгѣ дрѡгѣ¹⁰⁶⁹ [растѡещѣ се дрѡгѣ ѿ дрѡ-
 гѣ]¹⁰⁷⁰ по пѣди, и да ємѣ заповѣдъ /ф. 148v/ да съхѡдитъ на иѡрѣанъ въземѣ водѣ,
 и да напаѣють¹⁰⁷¹ ѣ стѡещѣ на камени. ѡстоѡше же иѡрѣданъ пѣпришѣ, ѣдѣ. и тако
 трѡдѣ се лоть напаѣше дрѣвеса. и прѣшѣшѣмъ^т трѣмъ мѣцѣмъ. пришѣ поведа авра-
 амѣ. тако не тѣчию прѡрастѡше нъ и дрѡгѣ дрѡгѣ съплѣтоше се. [пришѣ авраамъ на
 мѣсто и видѣвъ тако не тѣчию прѡрастѡше¹⁰⁷², нъ и дрѡ^ѡ дрѡгѡу съплѣтоше се.]¹⁰⁷³
 и поклонѣ^т се гѣи рѣ, Се дрѣво бѡдѣть грѣхѣ потрѣбѣнїѣ. и бѣше дрѣво растѣ
 инѣше¹⁰⁷⁵ корѣнїѣ разлѡченѣ¹⁰⁷⁶ на трѡѣ. врѣхъ же такожде на трѡѣ. срѣдѣ же

1043 Ø Rum. 42.

1044 златоазычны SB III22, Rum. 42.

1045 гла^те MSPC 42.

1046 винопитѣи SB III22, Rum. 42.

1047 ѡпивъ сѣ SB III22.

1048 дѣщерѣи своимѣ MSPC 141.

1049 въсѣдоу SB III22, Rum. 42.

1050 пришѣшѣмъ MSPC 42; прѣшѣшѣмъ MSPC 141, SB III22; прѣшѣшѣи Rum. 42.

1051 єдини MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

1052 гоморѣнѣ SB III22, Rum. 42.

1053 и повѣда SB III22, Rum. 42.

1054 Ø MSPC 42.

1055 горѡу (!) MSPC 42; горѡ (!) MSPC 141.

1056 ѣ SB III22, Rum. 42.

1057 скрозѣ SB III22, Rum. 42.

1058 соудѣи MSPC 42; сѡдѣи MSPC 141; сжѣи SB III22; сжѣи Rum. 42.

1059 съхранѣ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

1060 бжїи^ѡ MSPC 42; бжїи^ѡ MSPC 141, Rum. 42; бжїи^ѡ SB III22.

1061 горѡу (!) MSPC 42.

1062 ѣ. MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

1063 рѣнѣ^т MSPC 42; рѣченнѣ MSPC 141; рѣнѣ^т SB III22; рѣнѣ^т Rum. 42.

1064 кѣтрѣ SB III22; кѣтрѣ Rum. 42.

1065 прѣидѣ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

1066 Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

1067 Ø MSPC 141, SB III22.

1068 гѡры MSPC 141; гѡры SB III22, Rum. 42.

1069 дрѡгѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

1070 Added on the margin. Ø MSPC 42.

1071 напаѣть MSPC 42; напаѣть MSPC 141.

1072 прѡрастѡше се MSPC 42.

1073 MSPC 42; Ø SB III22, Rum. 42.

1074 растѣ SB III22, Rum. 42.

1075 и инѣше MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

1076 разлѡченѣ (!) SB III22, Rum. 42.

съвьѣспленѣноу и глатѣкъ¹⁰⁷⁷. и бешѣ дрѣво даже до соломона цѣра¹⁰⁷⁸. нѣ¹⁰⁷⁹ ѡ дрѣвѣ въ дрѣгомѣ мѣстѣ книги, се¹⁰⁸⁰ скажемѣ, авраамѣ же прїиѣ¹⁰⁸¹ извѣщенїе ѡ покаанїи¹⁰⁸² лотовѣ. и ѡ измѣненїи¹⁰⁸³ запаленїи бл҃годари¹⁰⁸⁴ бѣ. ¹⁰⁸⁵въ врѣмѣ¹⁰⁸⁶ же ѡно. роди сарѣра жена его отроче мѣжъски¹⁰⁸⁷ полъ, и нарѣ имѣ емѣ исаакъ; и вѣрѣза его авраамѣ. и вѣрадова се авраа¹⁰⁸⁸ /f. 149r/ и всѣхъ домѣ его ѡ роженїи¹⁰⁸⁸ исакове:~

55. ѡ изгнани агаринѣ:~¹⁰⁸⁹ Бивѣшѣ же исаакоу седѣмїи лѣтѣ¹⁰⁹⁰. бѣше играе съ исмаилемъ братомѣ своимѣ, иже ѡ агари. и бешѣ бнѣ исмаиль исаака. видѣвѣши же¹⁰⁹⁰ сарѣра исмаила бнѣща исаака оутѣзи се срѣземѣ, и сварашѣ¹⁰⁹¹ съ авраамомѣ глѣючи. ѡжени рабиню съ снѣомѣ юе. авраамѣ¹⁰⁹² же тѣшѣкъ¹⁰⁹³ вещь мнѣше¹⁰⁹⁴. сарѣра же множае належашѣ глѣе авраамѣ¹⁰⁹⁵, ѡжени рабиню іако не моглоу трѣпети юю¹⁰⁹⁶ съ снѣомѣ юю¹⁰⁹⁷. авраамѣ¹⁰⁹⁸ же въпроси гѣ глѣе, иже ноу ли рабѣ. и¹⁰⁹⁹ ѡвѣща емѣ гѣ, иже глѣетѣ ти сарѣра сътвори. азъ бо семе твоѣ не вѣставлю въ вѣкы¹¹⁰⁰. нѣ оумнѣжѣ іако звѣзи нѣсныи, и іако пѣськѣ <иже>¹¹⁰¹ вѣскри мора. и наслѣдитѣ семе твоѣ гради соупротивѣный¹¹⁰², и блѣетѣ се ѡ семени твоѣмѣ вси ѣзыци земльсѣи¹¹⁰³. и прииѣ авраамѣ¹¹⁰⁴ ѡ жрѣтѣвы. вѣдѣ агаре, мѣхѣ воды, и хлѣби елико мо/f. 149v/жашѣ носитѣ¹¹⁰⁵. и извѣде ѣ ѡ домѣ¹¹⁰⁶ своего. 56. ¹¹⁰⁷възъмѣши агарѣ¹¹⁰⁸ снѣа своего исмаила. и идеше¹¹⁰⁹ по поустини. и скончавѣши се воде. бешѣ жедаѣ отроче, понїеже не бѣ¹¹¹⁰ воды на мѣстѣ. и се исмаиль приде¹¹¹¹ змрѣти. видѣвѣ-

¹⁰⁷⁷ глѣка SB III22, Rum. 42.

¹⁰⁷⁸ цѣра SB III22; цѣрѣ Rum. 42.

¹⁰⁷⁹ нѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁰⁸⁰ Ѡ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁰⁸¹ приѣ MSPC 42; приѣмѣ MSPC 141; приѣмѣ SB III22; прїѣмѣ Rum. 42.

¹⁰⁸² покаанїи MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁰⁸³ измѣненїи MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁰⁸⁴ бл҃годаривѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁰⁸⁵ Περὶ Ἰσαὰκ καὶ περὶ τομῆς αὐτοῦ, PGr, p. 219; ѡ исацѣ, PH I, p. 49.

¹⁰⁸⁶ End of the Rum. 42 manuscript.

¹⁰⁸⁷ мѣжъски SB III22.

¹⁰⁸⁸ роженїи MSPC 42; роженїи SB III22;

¹⁰⁸⁹ The chapter is based on Gen 21:9–13, Gen 22:17; Gen 21:14–19.

¹⁰⁹⁰ Ѡ MSPC 42.

¹⁰⁹¹ сварашѣ MSPC 42; сварашѣ се MSPC 141.

¹⁰⁹² авраам MSPC 42.

¹⁰⁹³ тѣжѣ MSPC 141.

¹⁰⁹⁴ мнѣшѣ MSPC 141.

¹⁰⁹⁵ авраамѣ MSPC 42.

¹⁰⁹⁶ ю MSPC 141.

¹⁰⁹⁷ юе MSPC 42.

¹⁰⁹⁸ авраамѣ MSPC 42.

¹⁰⁹⁹ Ѡ MSPC 42.

¹¹⁰⁰ вѣкыи MSPC 42.

¹¹⁰¹ Added above the verse with a later hand. Ѡ MSPC 42, MSPC 141.

¹¹⁰² съпротивный MSPC 42; съпротивный MSPC 141.

¹¹⁰³ земльсѣи MSPC 141.

¹¹⁰⁴ авраамѣ MSPC 42.

¹¹⁰⁵ носити MSPC 42, MSPC 141.

¹¹⁰⁶ дома MSPC 42.

¹¹⁰⁷ Ѡ измаиль, PH I, p. 50.

¹¹⁰⁸ агара MSPC 42, MSPC 141.

¹¹⁰⁹ идоше MSPC 42.

¹¹¹⁰ вѣ MSPC 42.

¹¹¹¹ прїидѣ MSPC 141.

ше¹¹¹² же мати его. и¹¹¹³ не трѣпѣ видети сѣмрѣ сѣна своего [ѡтсѣпи ѡ отроче-
те¹¹¹⁴ тако врьженіе камене и плакаше¹¹¹⁵ сѣмрѣ сѣна своего]¹¹¹⁶. ѡтроче же стѣнаше
ѡ жежѣ¹¹¹⁷. и тѣчию дише сѣмрѣ¹¹¹⁸ имене прѣѣ очима, или паче живѣ, плачюши
же се агаре. и ридаюши ѡ нѣжнѣи сѣмрѣти, сѣна юе. прѣѣста¹¹¹⁹ аггль глѣе юи
вѣстани вѣзѣми отроче послѣдѣи¹¹²⁰ ми. азъ бо ти покажѣ водѣ. да напишѣи се ты
и ѡтроче твоѣ. и вѣставѣши вѣскорѣ вѣзѣми¹¹²¹ ѡтроче. и показѣ имѣ аггль глѣе
водѣ, и напишѣ се. и рѣ еи аггль вѣзѣми¹¹²² ѡтроче шѣствѣи, вѣ езыкъ бо великъ¹¹²³
боудѣтъ понѣже глѣ бѣ не вѣставитѣ сѣбѣ авраамово¹¹²³ вѣ вѣкы¹¹²⁴:

57. [ѡ исааковѣ жрѣтѣхъ:]¹¹²⁵ Исакоу же бивѣшѣ [ѡсѣмѣ на десѣтѣ]¹¹²⁶ /f. 150r/
лѣтѣѡ. ¹¹²⁷бѣ искѣшашѣ¹¹²⁸ авраама. и рѣ авраамѣ авраамѣ, и рѣ се азъ глѣ¹¹²⁹, и рѣ пон-
ми сѣна своего вѣзѣлюбленѣнаго егоже любѣши исаака*. и принѣси его на жрѣтѣвоу
на единѣѡ горѣ идеже аще покажѣ ти. Сѣна слышавѣ авраамѣ ѡ бѣ и ѡсѣдѣла ѡсѣла
своего и приготоѡи дръѡа на ѡлокарѣфосѣ¹¹³⁰, и вѣзложи нанѣ. ¹¹³¹поѣтѣ же сѣ собою
и двѣ отрока, и исака сѣна своего*. вѣзѣтѣ же ѡгнѣ вѣ рѣкоу и ножѣ и вѣстѣавѣ
пондѣ и дошѣ на мѣсто идеже рѣ емѣ глѣ¹¹³² вѣ днѣ трѣти¹¹³³. и вѣзрѣвѣ авраамѣ
ѡчина и видѣ мѣсто издадѣче. и рѣ отрокѣ сѣдѣте здѣ сѣ ѡслѣтѣмѣ. азъ же и отроче
дондѣмѣ до здѣ и поклонѣши се вѣзѣвратѣи¹¹³⁴ се кѣ вѣмѣ*. и вѣзѣмѣ же дръѡа на ѡло-
карѣпѣ¹¹³⁴. ¹¹³⁵зѣдѣтѣ сѣноу своемоу*, и вѣзѣмѣ [дрѣѡа и ѡгнѣ]¹¹³⁶ и ножѣ и пондоше
ѡбѣ. рѣ же исаакѣ ѡцѣ своемоу, ¹¹³⁷се ѡгнѣ и дръѡа да ѡвѣче гдѣ на всѣсѣжеженѣе.
рѣ авраамѣ бѣ да ѡзрѣ /f. 150v/ ѡвѣче на вѣсѣсѣжеженѣе чѣдо*. 58. и дошѣше на мѣсто
глѣемѣе лѣбѣни¹¹³⁸ каменѣ, ¹¹³⁹сѣтворѣи жрѣтѣеникъ. и вѣзложи дръѡа на жрѣтѣеникъ. и за-
пѣнѣ авраамѣ исакоу сѣнѣ своемѣ. вѣзложи его на жрѣтѣеникъ вѣрѣхѣ дръѡѣ. и прострѣтѣ
же авраамѣ рѣкѣ собою, и вѣзѣтѣ¹¹⁴⁰ ножѣ заклѣти сѣна своего. и вѣзѣѡ¹¹⁴¹ его аггль глѣе

¹¹¹² видѣвѣши MSPC 42, MSPC 141.

¹¹¹³ Ø MSPC 141.

¹¹¹⁴ отрочета MSPC 42, MSPC 141.

¹¹¹⁵ плакаше MSPC 42, MSPC 141.

¹¹¹⁶ Added on the margin.

¹¹¹⁷ жежѣ MSPC 141.

¹¹¹⁸ и сѣмрѣ MSPC 141.

¹¹¹⁹ и прѣѣста MSPC 141.

¹¹²⁰ и послѣдѣи MSPC 42.

¹¹²¹ вѣзѣтѣ MSPC 141.

¹¹²² велѣи MSPC 141.

¹¹²³ авраамово MSPC 42.

¹¹²⁴ вѣкыи MSPC 42.

¹¹²⁵ Περί τῆς θυσίας Ἀβραάμ, PGr, p. 220. The chapter is based on Gen 22:1–18.

¹¹²⁶ ии мѣ MSPC 141.

¹¹²⁷ –* Gen 22:1–2.

¹¹²⁸ искѣшашѣ MSPC 141.

¹¹²⁹ Ø MSPC 141.

¹¹³⁰ ѡлокарѣфосѣ MSPC 141; все сѣжеженѣи MSPC 42.

¹¹³¹ –* Cf. Gen 22:3.

¹¹³² –* Cf. Gen 22:4.

¹¹³³ трѣтѣи MSPC 42.

¹¹³⁴ всѣсѣжеженѣи MSPC 42.

¹¹³⁵ –* Cf. Gen 22:6.

¹¹³⁶ ѡгнѣ и дръѡа MSPC 141.

¹¹³⁷ –* Gen 22:7–8.

¹¹³⁸ лѣбѣни MSPC 42, MSPC 141.

¹¹³⁹ –* Gen 22:9–12.16–17.

¹¹⁴⁰ вѣзѣтѣ MSPC 141.

¹¹⁴¹ вѣзѣѡ MSPC 42.

ГЛ҃Е, АВРААМЕ АВРААМЕ, ѿНѢ ЖЕ РѢ СЕ АЗЪ ГИ. РѢ КЪ НЮМОУ АГГЛѢ НЕ ВЪЗЛОЖИ РѢКОУ СВОЮ НА ѿТРОЧИЩА. НИЖЕ ЧТО СЪТВОРИ ЕМОУ, ННІА ВО РАЗЪМІѢ ТАКО ВОИШИ СЕ ТЫ БѢ. И НЕ ПОЩЕДЕ СНА ТВОЕГО¹¹⁴² ВЪЗЛЮБЛЕНАГО¹¹⁴³ МЕНЕ РАДИ. И СОБОЮ КЛЕХѢ СЕ ГЛ҃ЕШЬ ГѢ, ТАКО БЛ҃ВЕ, БЛ҃ВЛЮ ТЕ, И ОУМНОЖѢ ОУМНОЖѢ СЕМЕ ТВОЕ, ТАКО ЗВѢЗДИ НѢБНЫЕ. И¹¹⁴⁴ ТАКО ПЕСЬКЪ ВЪСКРАИ МОРА*. И¹¹⁴⁵ ВЪЗРѢВѢ АВРААМЪ ѿЧИМА СВОИМА И ВИДЕ, И СЕ ѿВѢНЪ ДРѢЖИМЪ ЗА РОГА ВЪ САДЕ¹¹⁴⁶ САДЕКОВѢ¹¹⁴⁷ (!). САВЕК ЖЕ ГЛ҃ЕШЬ СЕ ЄВРЕИНСКИМЪ¹¹⁴⁸ ЄЗЫКѢ ЛОВОДА¹¹⁴⁹. НАШИМЪ ЖЕ САДЪ ѿСТАВЛЕНІИТА >ВЪ МѢСТО ѿСТАВЛЕНІА<¹¹⁵⁰. [ВЪЗЪМЪ АВРААМЪ ѿВѢНА¹¹⁵¹ И ЗАКЛА ЕГО]¹¹⁵². ВЪМѢСТО ИСАКА¹¹⁵³ СНА СВОЕГО*. /f. 151r/ И ПРИЕ СНА СВОЕГО ЖИВА. И ВЪЗВРАТИ СЕ ВЪ ДОМЪ СВОИ. ТАКОВАГО ДѢЛА¹¹⁵⁴ ТВОРЕНИИТА. ВЪСПОМИНАЕТЪ НѢКТО ПѢСНОПИСЬЦЪ ГЛ҃Е КЪ ХОУ РЕКЪ¹¹⁵⁵ ТВОЕ ЗАКОЛѢНІЕ¹¹⁵⁶ ПРОУВЕРАЗОУЕ. АВРААМЪ НѢКОГДА СНА ЕГОЖЕ РОДИ ВЛ҃КО, НА ГОРѢ ПРИНЕСЕ ТИ ТАКОЖЕ ѿВѢЧЕ ВЪЗИДЕ ПОЖРЕТИ СЪ ВѢРОЮ. НЪ ВЪЗВРАТИ СЕ РАУЕ СЕ СЪ¹¹⁵⁸ ИСАКОМЪ¹¹⁵⁹ СТАРЦЕМЪ. ТЕБЕ СЛОВОСЛОВЕ¹¹⁶⁰ ВЪ ВѢКЫ ВѢКМЪ¹¹⁶¹.*~

59. [ѿ ВРАКОУ ІСАКѢ] ¹¹⁶² БЫВЪШОУ >ЖЕ¹¹⁶³ ИСАКОУ ВЪ¹¹⁶⁴ ВЪЗРАСТѢ МОУЖЬСКИ. ПРИЗВА АВРААМЪ ПРѢВАГО¹¹⁶⁵ ѿ ЛЮДІ¹¹⁶⁶ СВОИХЪ, АНДРЕА РЕКОМАГО¹¹⁶⁷. ГЛ҃А ЕМОУ СИЦЕ¹¹⁶⁸ ПОСТАВИ РѢКѢ СВОЮ НА БЕДРО МОЮ. И ЗАКЛИНАЮ ТЕ ВЪ ГЛА БѢ НѢСИ, И БѢ¹¹⁶⁹ ЗЕМЛИ, ТАКО ДА НЕ ПОИМЕШИ ЖЕНОУ СНА МОЕМОУ ИСАКОУ [ѿ ДЪЩЕРЕ¹¹⁷⁰ ХАНАНИСКИХЪ¹¹⁷¹ СЪ НИМИ ЖЕ ЖИВЕ АЗЪ*. ПОИДИ¹¹⁷² ВЪ ЗЕМЛЮ МОЮ ВЪ НИЕЖЕ РОДИХЪ СЕ АЗЪ И ВЪ ЄЗЫКЪ МОИ. И ѿТѢДЕ ПОИМЕШИ ЖЕНОУ СНА МОЕМОУ ИСАКѢ].¹¹⁷³ СИТА СЛЫШАВЪ [АНДРЕА ПРѢВИ¹¹⁷⁴ ВЪ ДОМѢ ЕГО]¹¹⁷⁵. ВЪСТАВЪ И ѿСЕДѢЛА ВЕЛѢЛОУДИ¹¹⁷⁶, И ПОЕМЪ РАВИ /f. 151v/ СЪ СОБОЮ.

¹¹⁴² The word *своего* was later corrected into *твоего*.

¹¹⁴³ *вѣзлюбленнаго* MSPC 42; *вѣзлюбленнаго* MSPC 141.

¹¹⁴⁴ Ø MSPC 42.

¹¹⁴⁵ -* Gen 22:13.

¹¹⁴⁶ *саде* MSPC 42, MSPC 141.

¹¹⁴⁷ The word *садекове* was later corrected into *садековѣ*. *савекове* MSPC 42, MSPC 141.

¹¹⁴⁸ *евреискимъ* MSPC 42.

¹¹⁴⁹ *лобада* MSPC 42.

¹¹⁵⁰ MSPC 42. Ø MSPC 141.

¹¹⁵¹ -* Cf. Gen 22:13.

¹¹⁵² Added on the margin.

¹¹⁵³ *исака* MSPC 42; [...] MSPC 141.

¹¹⁵⁴ *дѣло* MSPC 141.

¹¹⁵⁵ *сице рекъ* MSPC 141.

¹¹⁵⁶ -* The Second Canon for the Sunday of the Forefathers, Ode 8.

¹¹⁵⁷ *застѣпленіе* (!) MSPC 42.

¹¹⁵⁸ и съ MSPC 42.

¹¹⁵⁹ *исакомъ* MSPC 42; *исакомъ* MSPC 141.

¹¹⁶⁰ *словославию* MSPC 42.

¹¹⁶¹ *вѣсе* MSPC 141.

¹¹⁶² Ø MSPC 42, MSPC 141. The chapter is based on Gen 24:2–4.10–25.32–67 (59); Gen 23 (60). Gen 24:2 does not identify Abraham's servant by his name.

¹¹⁶³ MSPC 42, MSPC 141.

¹¹⁶⁴ Ø MSPC 42.

¹¹⁶⁵ *прѣваго* MSPC 141.

¹¹⁶⁶ *люди* MSPC 42.

¹¹⁶⁷ *рекомаго* MSPC 42.

¹¹⁶⁸ -* Cf. Gen 22:2–4.

¹¹⁶⁹ Ø MSPC 42.

¹¹⁷⁰ *дѣщерен* MSPC 141.

¹¹⁷¹ *хананиски* MSPC 141.

¹¹⁷² и *пиди* MSPC 141.

¹¹⁷³ Ø MSPC 42.

¹¹⁷⁴ *прѣви* MSPC 42.

¹¹⁷⁵ *прѣви дѣ домъ его анрен* MSPC 141.

¹¹⁷⁶ *велѣлоуды* MSPC 42; *велѣлуды* MSPC 141.

поиде въ странѣ халдеискоу, [и рече въ себе]¹¹⁷⁷, како не вѣдѣмъ кто ѿ бл҃городнѣхъ,
 или безрѣднѣхъ. нѣ да сѣдемъ на ст҃ѣхъ, и вѣсакѣмъ¹¹⁷⁸ ѿ дѣвицѣхъ. и сѣдѣ-
 шимъ¹¹⁷⁹ имъ близъ ст҃ѣхъ. виде гредѣщю двѣцѣхъ, и [въпроси ѿ]¹¹⁸⁰ коѣ ѿ васъ
 да¹¹⁸¹ напиво се водѣ. ѿвѣщавши¹¹⁸² ревека и рече азъ гд҃е, приведи¹¹⁸³ же и велѣблѣди
 и напоимъ ихъ. [и напои ѿ,]¹¹⁸⁴ и¹¹⁸⁵ гд҃е¹¹⁸⁶ еи естъ ли въ домоу ѿца твоего покон
 скотомъ моимъ¹¹⁸⁷. она же рече ѿ гд҃е покон, и крѣма скотѣ. и послѣдоваше¹¹⁸⁸ еи.
 и внидоше въ домоу и сѣдоше. и принесоше трапезѣ да ѣдѣтъ. анреѣ же иже и ла-
 зарь гд҃е¹¹⁸⁹ рече къ гд҃у дома¹¹⁹⁰. азъ рабъ есмь авраамовъ, иже въ халдеисци
 стране, и рече гд҃ъ домоу нашъ ѿ и гд҃а емоу лазарь иже и анреѣ. како придохъ¹¹⁹¹
 вѣрчити гд҃у моемоу сн҃хъ его женоу, и видѣхъ на стоу денѣхъ дѣщеръ твою ре-
 векѣ, полюбихъ вѣрчити ю¹¹⁹² гд҃у /f. 152r/ моему, хоцѣши дати ми ю¹¹⁹³, сн҃ѣмъ
 хлѣбъ твои, аще ли не сънемъ. съвѣщаше же се съ женою своею и сложивъше слово
 да ѡдадеъ ю. и тако ѡдаше сложише словеса вѣрчѣнню. [и сътворише вѣрѣти,
 и словеса вѣрчѣнню,]¹¹⁹⁴ по халдеискомъ законоу. възъмѣше¹¹⁹⁵ прикию и дари юе.
 и раби и рабиню. и¹¹⁹⁶ вса елика да юи, коню, и велѣблѣди¹¹⁹⁷, и мѣсѣки¹¹⁹⁸, и весли.
 таже и възъмѣше поидоше. и бы егда приближише¹¹⁹⁹ се къ¹²⁰⁰ веси ѿ. въпроси ревека
 гд҃е юе оверчѣнникъ мои. и бы како приближише се вѣрѣтоше исаака играюща на поли.
 и показаше его еи. и рече ревека съсѣдете мѣ ѿ велѣблѣди. и съсѣдише юю, и сретѣши
 исака поклони се емоу. онъ же приеъмъ рѣкъ юю, прїиде къ ѿцу своему, и бл҃ви
 ѿ авраамъ. 60. ¹²⁰¹ бы же по днѣхъ оумрети сарре жене его. и рече авраамъ хететейю,
 даждь¹²⁰² ми мѣсто погresti¹²⁰³ мрѣвѣца моего. рече же /f. 152v/ емоу хететей, се ны
 раби твои есми. и место страни нашею прѣ твою ѿ. идеже аще хоцѣши погresti
 мрѣвѣца твоего. онъ же не хотѣаше. нѣ тѣчию гд҃аше продаждь¹²⁰⁴ ми мѣсто погresti
 мрѣвѣца моего. не хоцѣ бо тако въ земли погresti ю. хететей же гд҃аше емоу,
 вса земля пѣ властїю твоюю ю. и даже аще повѣлиши погresti мрѣвѣца твоего.
 рече емоу авраамъ продаждь¹²⁰⁵ ми пещерѣ, иже при дѣбѣ маврѣисѣмъ¹²⁰⁵, съ прилеже-

¹¹⁷⁷ Added on the margin. Ø MSPC 42.

¹¹⁷⁸ свѣми MSPC 42; свѣмы MSPC 141.

¹¹⁷⁹ сѣдѣ MSPC 141.

¹¹⁸⁰ въпросихъ (!) MSPC 42.

¹¹⁸¹ да да MSPC 42; да ми MSPC 141.

¹¹⁸² ѿвѣщавъ MSPC 42; и ѿвѣщавши MSPC 141.

¹¹⁸³ и приведи MSPC 141.

¹¹⁸⁴ Ø MSPC 42.

¹¹⁸⁵ Ø MSPC 141.

¹¹⁸⁶ гд҃а MSPC 42.

¹¹⁸⁷ нашихъ MSPC 141.

¹¹⁸⁸ послѣдоваше MSPC 141.

¹¹⁸⁹ гд҃еми MSPC 141.

¹¹⁹⁰ The text ends abruptly in MSPC 141 (f. 76v).

¹¹⁹¹ прїидохъ MSPC 42.

¹¹⁹² емоу MSPC 42.

¹¹⁹³ емоу MSPC 42.

¹¹⁹⁴ Ø MSPC 42.

¹¹⁹⁵ вѣзѣтъ MSPC 42.

¹¹⁹⁶ Ø MSPC 42.

¹¹⁹⁷ велѣблѣди MSPC 42.

¹¹⁹⁸ мѣске MSPC 42.

¹¹⁹⁹ приближи MSPC 42.

¹²⁰⁰ вѣ MSPC 42.

¹²⁰¹ ѿ оумрѣтїи сарринѣ, PH I, p. 55.

¹²⁰² даждь (!) MSPC 42.

¹²⁰³ погresti MSPC 42.

¹²⁰⁴ Ø MSPC 42.

¹²⁰⁵ маврѣисѣмъ MSPC 42.

шимъ емѡ мѣстоми. рѣ еѣ ѡфронъ, ѡна вса четиремъ¹²⁰⁶ стомѣ дидрахмомъ соутъ
ценю. изъмъ авраамъ четиреста¹²⁰⁷ дидрахмъ ѡдасть¹²⁰⁸. и искѡпи пещерѡ всоу
¹²⁰⁹соуѣбо¹²¹⁰ съ прилежесимъ мѣстоми и погребѣ сарѡрѡ:~

61. ѡ исацѣ:¹²¹¹ Исаѣ же роди два сѣна исавъ пръвое. и въторое инакова. и бешѣ
исавъ въземѣлю пръвенъчѣствѡ, рекше пръвородна¹²¹². въ єдинъ же ѡ дѣни¹²¹³ сѣдоше
ѣсти. и подѣ емоу леишъ /f. 153r/ на блюде и хлѣбъ ѣсти. и исавъ оубо изедѣ¹²¹⁴
въскорѣ хлѣбъ свои съ лѣшю. инаковъ же не ѣдѣше. и рѣ емоу исавъ. дажѣ ми леишъ
и хлѣбъ свои. и глѣ емоу инаковъ дажѣ ми пръвенъчѣствѡ¹²¹⁵ си. и възми ѣстнѣ¹²¹⁶
мое. выставѣ¹²¹⁷ исавъ ѡ стола своего даде єго инаковоу. и сѣде на нѣмъ, и при-
нѣтъ пръвенъчѣствѡ исавово. съ начелѣствомъ. исавъ же изедѣ ѣстнѣ инаково. инаковъ¹²¹⁸
прѣбѣ¹²¹⁹ [постѣ сѣ]¹²¹⁹ дажѣ до заютра, и погребѣ исавъ пръвенъчѣство
ласкрѣства¹²²⁰ ради давъ сѣна инаковоу:~

62. ¹²²¹Инаковъ оубо бѣше мѡжѣ блѣгъ, и любимъ бешѣ ѡ¹²²² ѡца своего
и матере. тѣмъ же и блѣвнѣ ѡчѣ¹²²³ наслѣдова. іакоже пишеть въ битни, ради сѣго
вражѡю¹²²⁴ єго брѣ єго гонѣше и и сѣветомъ родителѣни свой. ѡтиде въ землю
халдѣнскѡю, бѣгашѣ¹²²⁵ ѡ роуки¹²²⁶ исавовехъ. тѣмъ же и въ нѣгѣ да изити емоу
ѡ лица родителѣни свой. въ печали немалѣ бешѣ ѣ ради. поминаѣ како разлѡчи сѣ
ѡ нѣхъ. и бѣ въ нѣ/f. 153v/гѣ емоу заспати¹²²⁷. ¹²²⁸и сѣ лѣствица¹²²⁹ оутвѣрѣженъ-
на ѡ землю на нѣса. и агѣлы бѣжѣ въсхожѡхъ [и нѣсхожѡхъ]¹²³⁰ по нѣи. гѣ же
оутвѣрѣжашѣ¹²³¹ сѣ на нѣи. и рѣ къ нѣмъ азъ бѣ авраамовъ¹²³² ѡца твоего не бѡи сѣ.
земля на нѣи же ты спѣши, тебе дамъ ю и семени твоєму. и боудеть сѣмѣ твое

¹²⁰⁶ ѣ мѣ MSPC 42.

¹²⁰⁷ ѣ. MSPC 42.

¹²⁰⁸ ѡдѣ MSPC 42.

¹²⁰⁹ In NIM 25 hereon the contents is preserved (f. 36r).

¹²¹⁰ сѣго MSPC 42.

¹²¹¹ The chapter is based on: Gen 25:29–34, Gen 27:41–28:5 (61); Gen 28:11–17 (62); Gen 29:1–29, Gen 30:32–43.1–14 (63); Gen 37:11.25–36 (64); Gen 42, Gen 46:1–27, Gen 41:45.50–52, Gen 48 (65); Gen 50:26 (66).

¹²¹² пръворѡна MSPC 42; пръвородна NIM 25.

¹²¹³ дѣни MSPC 42.

¹²¹⁴ изедѣ MSPC 42.

¹²¹⁵ пръвѣнѣчѣство MSPC 42; пръвѣнѣчѣство NIM 25.

¹²¹⁶ ѣсти MSPC 42.

¹²¹⁷ и выставѣ MSPC 42; и выставѣ NIM 25.

¹²¹⁸ инаковъ же NIM 25.

¹²¹⁹ Added above the verse with a later hand. Ø MSPC 42.

¹²²⁰ ласкрѣства MSPC 42.

¹²²¹ Περὶ τοῦ Ἰακώβ, PGr, p. 224.

¹²²² ѡ (!) MSPC 42.

¹²²³ ѡчѣ MSPC 42; ѡчѣ NIM 25.

¹²²⁴ вражѣ MSPC 42.

¹²²⁵ бѣгѣ NIM 25.

¹²²⁶ роуки NIM 25.

¹²²⁷ заспати (!) NIM 25.

¹²²⁸ –* Gen 28:12–14.

¹²²⁹ The word лѣствица was later corrected into лѣствица.

¹²³⁰ Ø MSPC 42.

¹²³¹ оутвѣрѣжашѣ NIM 25.

¹²³² авраамовъ (!) MSPC 42.

іако пѣськѣ морѣскы¹²³³. и оумножитъ¹²³⁴ се на море и ливѣ и северѣ, и вѣстокъ*.
 и не вѣстаю те. нѣ вѣзвращѣ те въ землю сию. дондеже сътворити ми вса
 елика глѣхъ ти. и вѣставъ¹²³⁵ іаковъ ѿ сна и рече іако глѣхъ, на мѣстѣ семъ азъ же
 не вѣдѣхъ. и збога се¹²³⁶ и рече, іако страшно мѣсто се. и нѣсть сѣнь¹²³⁷ нѣ¹²³⁸ домъ
 бжїи. и сїа дѣръ нѣнаѣ*. 63. ¹²³⁹и вѣставъ іаковъ поиде въ землю халдѣнскою.
 и жити съ лавомъ¹²⁴⁰, и поестъ двѣ дщери лавовѣ жены себѣ. и ¹²⁴¹поестъ же ѿ сице,
 възлюбѣ рахиль¹²⁴² понюже бѣ красна, и лаванъ вѣща се [дати ю¹²⁴³ емѣ]¹²⁴⁴, нѣ
 понюже лини прѣвѣи¹²⁴⁵ бы¹²⁴⁶, прѣльсти его въ ложници, /f. 154r/ и введе лину.
 развѣ¹²⁴⁷ же іаковъ дѣло и вскрѣби се. и рече емоу лаванъ работи ми и за сию
 и получи ю¹²⁴⁸. и работа за ,з. ¹²⁴⁹лѣ, г ¹²⁵⁰за лину, и ,д, ¹²⁵¹за рахилью¹²⁵². и оугоди
 се лаванъ съ іаковомъ. іако елика бѣла вѣсхотѣ¹²⁵³ его въ домоу его да боудеть
 емѣ мѣза, и родише се вса¹²⁵⁴ бела. и рече елика родетъ се чрьнамъ¹²⁵⁵ и родише се.
 и рече елика пѣстра, и родише се сице, и рече всакъ видѣ на коеждо лѣко іаково аще
 вѣдетъ раждаетъ¹²⁵⁶ се. и тако змнѣжи се іаковъ. и рече глѣхъ къ іаковѣ вѣзврати се
 въ землю рождѣнїа своего, [и боудѣ с тобою. и възвѣмъ іаковъ жени свое и вса
 елика прїтежа въ домоу лавановѣ¹²⁵⁷. 64. и прїиде въ землю рождѣнїа своего,]¹²⁵⁸
 и роди іаковъ сїни бї. роувина, симѣвна, левина, иудѣ, исахара, завѣлона, невѣ-
 талима¹²⁵⁹, дана, гада, асїра, ивсїфа, и венеамина¹²⁶⁰. и вѣше ивсїфъ, и венеамина-
 нь¹²⁶¹ ѿ рахиль¹²⁶². прочи¹²⁶³ же, рѣвиль, симѣвнъ левин¹²⁶⁴, иудѣ, исахаръ бѣше
 ѿ лїне. /f. 154v/ и зельва¹²⁶⁵ оубо бѣше раба лїнна, вала же рахилинна. и поза-
 видѣвше [еди на]¹²⁶⁶ десете братїе¹²⁶⁷ ивсїфѣ продаше его исмаилѣтеномъ¹²⁶⁸,

1233 морѣскы NIM 25.

1234 оумножитъ MSPC 42; оумножитъ NIM 25.

1235 вѣста NIM 25.

1236 сеѣ (!) MSPC 42.

1237 се NIM 25.

1238 Ø MSPC 42.

1239 –* Gen 28:16–17.

1240 лавомъ NIM 25.

1241 Ø NIM 25.

1242 рахиль NIM 25.

1243 Ø MSPC 42.

1244 емоу дати емоу NIM 25.

1245 прѣвѣи NIM 25.

1246 быти NIM 25.

1247 развѣнѣв MSPC 42; развѣнѣв NIM 25.

1248 юю NIM 25.

1249 сѣдмъ NIM 25.

1250 чѣтири NIM 25.

1251 три NIM 25.

1252 рахиль NIM 25.

1253 вѣсхотѣхъ вѣсхотѣхъ (!) MSPC 42.

1254 Ø MSPC 42.

1255 чрьна MSPC 42.

1256 раждае NIM 25.

1257 The word лавовѣ was later corrected into ла-
ва^{но}вѣ. лавовѣ NIM 25.

1258 Ø MSPC 42.

1259 нефталима MSPC 42.

1260 вениамина NIM 25.

1261 вениамина NIM 25.

1262 рахиль NIM 25.

1263 прочи NIM 25.

1264 левїи MSPC 42.

1265 зельфа MSPC 42; зельфа NIM 25.

1266 едина (!) NIM 25.

1267 брати NIM 25.

1268 исмаилѣтено MSPC 42; исмаилѣтеномъ
NIM 25.

и¹²⁶⁹ ѿведоше єго въ єгѣпъ. цена же єго беше златиць ѿ. имѣше число ,ѿ тисоуць, и .ѿ. динарен. оубоавше же се принести сѣа въ домъ ѿца ради своего, да некако оубѣсть ѿць¹²⁷⁰ ѿ, шѣше съкрише ѿ¹²⁷¹ въ троєврѣхомъ дрѣвѣ въ кореніи¹²⁷² єго, и принесоше прѣсть съ вел'вѣди¹²⁷³ и покрише мѣсто ѿно и¹²⁷⁴ ѿтидоше:~

65. ¹²⁷⁵Бив'шѣ же гладоу, идоше¹²⁷⁶ въ єгѣпъ къспити п'шениць. и ѿбрѣтоше иѿсѣфа ѿрѣзюща въ єгѣпѣ. и възра¹²⁷⁷тише се. поеше ѿца своего. и придоше¹²⁷⁸ въ єгѣпъ числомъ дѣшъ .ѿе. цена же иѿсѣфоу ѿста по дрѣво троєврѣхимъ. ѿрѣзова же иѿсѣфъ въ єгѣпѣ. и¹²⁷⁹ възьмъ женоу именѣ асенефоу¹²⁸⁰ дѣщеръ пен'дефориѣвѣ г'на своего. и роди съ нѣю два с'на єфреѿ, /f. 155r/ и манаси¹²⁸¹, [о вѣви іако'леніи]¹²⁸² състарѣвшоу же се іаковоу. не възможе видети. да іакоже прибѣи се къ съмрѣти. ѿ иѿсѣфоу с'ноу своемъ. приведи ми с'ни своеу да вѣвлю ихъ, и постави иѿсѣфъ¹²⁸³ (!) с'ни своеу прѣ ѿцемъ своимъ іаковомъ. и прѣваго оубо положи ѿ деснѣю, юнаго же ѿ левѣ, прѣменив' же рѣцѣ крѣта ѿбраз'но распрострѣвъ. постави деснѣю рѣкѣ свою на юнаго. левѣю же на стареего. ѿ же иѿсѣфъ ѿче ѿсоудѣ стоитъ прѣвы¹²⁸⁴, ѿвѣща іаковъ вѣмъ и азъ, нь вѣвние мѣнши приѣмлетъ, и не прѣмени іаковъ рѣцѣ свои, ниже измени знаменіе крѣтноу. ѿ семъ бо и пѣнописецъ, въ крѣтнѣмъ канѣне сице глѣтъ. ¹²⁸⁵иже старостію прѣклони се, и болѣз'нию¹²⁸⁶ изнемогъ¹²⁸⁷. исправляше сѣа іаковъ. рѣкѣ прѣмениеніемъ. и дѣист'во іавляе живѣноснаго крѣта*. вѣтхѣсть безакон'наго сѣно¹²⁸⁸ (!) писаниа, ново пише ¹²⁸⁹на юнихъ¹²⁹⁰ главѣ, положиѣ длани¹²⁹¹ вѣжѣвны иѿрѣ. крѣта ѿбразъ показѣ /f. 155v/ іако стареиши славѣ. законѣслоужѣни люѣ. мнѣв'ше се прѣльстѣ. тѣмъ же неизмѣн'ни живѣносни ѿбразъ*. єгоже имѣтъ люѣ хѣ бѣ, ново-извѣр'ни въпиахѣ, крѣтомъ ѿгражаеми:

66. ¹²⁹²Оуѿмрѣвшѣ же иѿсѣфъ. вѣста дрѣгы ѿрѣ въ єгѣпѣ. иже не вѣше иѿсѣфа и начѣтъ ѿзавлѣати люди єврейскіѣ¹²⁹³. наиде бо тѣсноѣта ѿ нихъ зане оуѿминѣжише се зѣлѣ. и ѿ фараѣнъ къ вел'можемъ своимъ. прѣидѣте съвѣща имъ

¹²⁶⁹ Ø MSPC 42.

¹²⁷⁰ ѿць же MSPC 42.

¹²⁷¹ сѣа NIM 25.

¹²⁷² корены MSPC 42; корени NIM 25.

¹²⁷³ велѣвоудн MSPC 42, NIM 25.

¹²⁷⁴ Ø MSPC 42.

¹²⁷⁵ Περί τῆς βασιλείας Ἰωσήφ, PGr, p. 226.

¹²⁷⁶ и идоше MSPC 42.

¹²⁷⁷ The text ends abruptly in NIM 25 (f. 37v).

¹²⁷⁸ прѣидоше MSPC 42.

¹²⁷⁹ Ø MSPC 42.

¹²⁸⁰ асенефоу MSPC 42.

¹²⁸¹ манасѣа MSPC 42.

¹²⁸² Added on the margin MSPC 42.

¹²⁸³ иѿсѣф MSPC 42.

¹²⁸⁴ прѣвѣи MSPC 42.

¹²⁸⁵ –* St. Cosmas of Maiuma, *Canon on the Elevation of the Holy Cross*, Troparion 1 of Ode 6 (cf. Lovjagin 1861, p. 129).

¹²⁸⁶ болѣз'ни MSPC 42.

¹²⁸⁷ изнемогы MSPC 42.

¹²⁸⁸ сѣно (!) MSPC 42.

¹²⁸⁹ –* St. Cosmas of Maiuma, *Canon on the Elevation of the Holy Cross*, Troparion 2 of Ode 6 (cf. Lovjagin 1861, p. 129–130).

¹²⁹⁰ юнихъ MSPC 42.

¹²⁹¹ Ø MSPC 42.

¹²⁹² Περί τῆς τελευτῆς Ἰωσήφ, PGr, p. 226.

¹²⁹³ єврейскіѣ MSPC 42.

ω нѣ. како ωзловить ѣ.¹²⁹⁴ 67. слышавши же мѣти мωνσεωва. еше мѣнцѣ сѣшѣ емѣ. оубоавѣши¹²⁹⁵ се да некако оубиенѣ бѣдѣ ѿ сѣсгѣ фараоновѣ. Сѣтвори ковчѣжѣ и¹²⁹⁶ посмоли егѣ ѿвѣнѣ и вѣноуѣтрѣ, и назираше¹²⁹⁷ вѣрѣме прилежнѣ, егда хотѣаше¹²⁹⁸ дѣщи фараонова измѣти се вѣ рѣцѣ вѣ дѣнѣ зноѣ, вѣметнѣноуѣши ковчѣжѣцѣ вѣнѣ. имѣщи¹²⁹⁹ мѣнца вѣноуѣтрѣ. видѣвѣши же дѣщи¹³⁰⁰ фараонова ковчѣжѣцѣ вѣскран рѣкѣ, посла единоу ѿ рабинѣ и¹³⁰¹ вѣзѣть и ѿвѣрѣзѣши же видѣ отроѣ. 156г/чѣ плачѣще¹³⁰² се¹³⁰³ вѣ ковчѣжѣцѣ¹³⁰⁴. и пощеде и¹³⁰⁵ дѣщи фараонова. и рѣ ѿ дѣтѣи¹³⁰⁶ еврейскѣи¹³⁰⁷ ѣ се¹³⁰⁸.¹³⁰⁹ и рѣ сестра егѣ дѣщѣре¹³¹⁰ фараоновѣ. хошеши ли да призовѣу ти женѣ дѣнѣлиѣцѣ еврейаниноу¹³¹¹ и вѣздѣнтѣ¹³¹² ти отроѣ. и рѣ еи дѣщи фараонова иди, шѣши же ѿтроковица призва матерѣ¹³¹³ ѿтрѣчетѣ, рѣ¹³¹⁴ кѣ нѣи дѣщи фараонова, сѣбѣлюди ми ѿтрѣче се и азѣ дамѣ ти мѣзѣу. и вѣзѣмѣши жена ѿтрѣче вѣзѣдѣи¹³¹⁵. вѣзѣрастѣшѣ же ѿтрѣчетѣу, приведе ю кѣ дѣщѣри¹³¹⁶ фараонови¹³¹⁷. и вѣ ѣи вѣ сѣна мѣѣсто, и нарѣ имѣ емѣ мѣиши, гѣлющи¹³¹⁸ ѿ воды вѣзѣ егѣ*. и бѣше ѿ фараона любѣмѣ:~

68. Вѣ единѣ же ѿ дѣнѣи вѣшѣшѣ емѣу прѣ фараономѣ, соуѣимѣ¹³¹⁹ сѣ нимѣ и вѣлѣможемѣ¹³²⁰ егѣ. и вѣзѣмѣ фараонѣ дѣнѣдѣнѣи ѿ главѣ свое¹³²¹ положи на главѣу егѣ. мѣнѣи же сѣврѣже ю сѣ главѣ свое¹³²² и поправѣ¹³²³ ю. и [разгнѣваше се]¹³²⁴ вѣлѣможеи¹³²⁵ фараонови ω сѣмѣ. повелѣ же¹³²⁶ фараѣ, вѣврѣгнѣти егѣ вѣ

¹²⁹⁴ Here, both PGr and PH II miss the part of the text referring to the Pharaoh's order to kill Hebrew newborn boys and the birth of Moses; in PH I: [Pharaoh's speech] прѣидѣте да оуѣмоуѣдриѣмѣ о родѣ еврейскѣмѣ, ꙗко оуѣмножишѣ зѣѣло, и крѣпци соуѣ паче насѣ. и сѣздоуѣмахоуѣ сѣ ѿрѣмѣ своѣмѣ егѣпѣтанѣ погоуѣблѣти еврейѣ. повелѣ фараонѣ ѿрѣ егѣпѣтанѣмѣ. ꙗко егда родѣтсѣ дѣтѣ еврейско. моуѣжескѣи полѣ. да сѣ оубѣивѣетѣ, ли в рѣкѣ вѣметѣти, да не оуѣмножатсѣ. [narrator's interference] ѿ мѣнѣи. Рѣди же сѣ мѣнѣи во егѣпѣтѣ. и мѣлѣдоуѣ емѣу соуѣиѣ. [after: PH I, p. 60–61]. The chapter is based on: Exod 1:1–10, Exod 2:1–11.13–22, Exod 18:4–5, as well as on the apocryphal *Life of Moses* (68, 69).

¹²⁹⁵ In NIM 25 hereon the contents is preserved (f. 38r).

¹²⁹⁶ Ø MSPC 42.

¹²⁹⁷ назираше NIM 25.

¹²⁹⁸ хотѣше NIM 25.

¹²⁹⁹ имѣщи MSPC 42.

¹³⁰⁰ дѣщи MSPC 42.

¹³⁰¹ Ø MSPC 42.

¹³⁰² плачѣще NIM 25.

¹³⁰³ Ø MSPC 42.

¹³⁰⁴ ковчѣшѣ (!) MSPC 42.

¹³⁰⁵ ю NIM 25.

¹³⁰⁶ дѣти MSPC 42; дѣтин NIM 25.

¹³⁰⁷ еврейскѣи MSPC 42; еврейскѣх NIM 25.

¹³⁰⁸ Ø MSPC 42.

¹³⁰⁹ –* Exod 2:7–10.

¹³¹⁰ дѣщѣри NIM 25.

¹³¹¹ еврейанинѣ MSPC 42.

¹³¹² вѣздѣнти MSPC 42.

¹³¹³ мѣщѣре NIM 25.

¹³¹⁴ и рѣ NIM 25.

¹³¹⁵ вѣздѣн ю NIM 25.

¹³¹⁶ дѣщѣре MSPC 42.

¹³¹⁷ фараоновѣ NIM 25.

¹³¹⁸ гѣщи ꙗко MSPC 42.

¹³¹⁹ соуѣимѣ MSPC 42.

¹³²⁰ вѣлѣмоуѣжемѣ NIM 25.

¹³²¹ своѣю NIM 25.

¹³²² своѣю NIM 25.

¹³²³ попра NIM 25.

¹³²⁴ разгнѣваше MSPC 42.

¹³²⁵ вѣлѣмоуѣжѣ MSPC 42; вѣлѣмоуѣжѣ NIM 25.

¹³²⁶ Ø MSPC 42.

рѣкѣ. /f. 156v/ моудрь же некто рѣ фараоноу бесправды оумирають отроче. и рѣ
принести злато и свещи горещи. да аще¹³²⁷ посеигнѣтъ мѡвѣси за¹³²⁸ злато вѣстѣ что
твори, аще ли на свещюу вѣне злобы съдѣа се. и се сътворише похити мѡвѣси свѣщѣ,
и вѣложи въ оуста своа и ижеже¹³²⁹ езыкъ свои. и тако избеави се ѿ смърти. паки
носе его фараонъ, ет же его за брѣдѣ. и паки разгнѣва се на неѣга¹³³⁰ фараонъ.
та же паки моудри¹³³¹ онъ моужь рѣ фараонѣ не вѣсоуе гнѣваеши¹³³² се гнѣ црѣ,
не¹³³³ вѣстѣ бо что творить мѡвѣси. и гла емоу фараонъ ѡкоудѣу вѣси, онъ же рѣ
принеси¹³³⁴ ми црѣ вѣнѣць златъ, и ножь нагъ, да аще похитить вѣнѣць да смрѣ.
аще¹³³⁵ ли похитить ножь нѣ пѣно да смрѣ. и се сътворише похити за¹³³⁶ ножь,
и [се сътворише избеави се паки вѣторое ѿ смърти.]¹³³⁷ 69. вывѣшѣ же емѣ въ
мѣжѣскы възрѣстѣ. мѡво¹³³⁸ же повѣди сътвори фараонѣ. /f. 157r/ вѣше же¹³³⁹
индиско¹³⁴⁰ морѣ разлѣчае межѣ егѣпѣтѣ, и индию. и мѡвогы вѣди [примаше
егѣпѣтъ по морѣ]¹³⁴¹ ѿ индианъ. повеле же фараонъ монсею поити [въ индию
на брань]¹³⁴². и оумудры¹³⁴³ мѡвѣси, вѣсхоте по соухѣ поити на нихъ, не вѣше же
поутѣ¹³⁴⁴ по соухѣ, ѿ змии; мѡвожѣство бо змии вѣше. и не можахѣ¹³⁴⁵ поити [по
соухѣ]¹³⁴⁶ въ индию¹³⁴⁷. повелѣ же мѡвѣси принесе¹³⁴⁸ емѣ мѡвожѣство црѣкѣвъ
тако до три¹³⁴⁹ тисѣщѣ¹³⁵⁰, и постави члѣкы за ними, да оучетъ ѿ по пескѣ ходити
и прѣхожахѣ¹³⁵¹ прѣ воисѣкоу днѣ поутѣ¹³⁵². и поадахѣ¹³⁵³ змию. и тако прохѣжа-
ше¹³⁵⁴ воиска мѡвѣсѣва. индианѣ¹³⁵⁵ же по морѣ воахѣ се [ѿ егѣпѣтѣнъ. ѿ соухѣ же
и моущѣ змию не воахоу се.]¹³⁵⁶ нападе¹³⁵⁷ же мѡвѣси вѣнезапоу на нихъ. и гради
ѿ разори и поплѣни страноу ѿ. и поплѣни гради ѿ. сътвори повѣдѣ егѣпѣтеномъ,
таковѣ никтоже сътвори ѿ егѣпѣтѣскы црѣи. и¹³⁵⁸ ни/f. 157v/же¹³⁵⁹ индианѣ¹³⁶⁰ пѣ-
ше кыгда таковѣ плѣнъ. и възврати се мѡвѣси, съ повѣдоу велию. мѡвога плѣна

¹³²⁷ аще (!) MSPC 42.

¹³²⁸ на MSPC 42, NIM 25.

¹³²⁹ ѿ NIM 25.

¹³³⁰ The word неѣга was later corrected into неѣга. неѣга MSPC 42; неѣга NIM 25.

¹³³¹ моудрыи NIM 25.

¹³³² гнѣван NIM 25.

¹³³³ Added above the verse. ѿ MSPC 42.

¹³³⁴ принесе MSPC 42.

¹³³⁵ аще (!) MSPC 42.

¹³³⁶ ѿ NIM 25.

¹³³⁷ ѿ NIM 25.

¹³³⁸ мѡвоги MSPC 42; мѡвогы NIM 25.

¹³³⁹ ѿ MSPC 42.

¹³⁴⁰ индиско MSPC 42; индинскою NIM 25.

¹³⁴¹ по морѣу приеааше егѣпѣтъ NIM 25.

¹³⁴² на брань въ юнѣдию NIM 25.

¹³⁴³ мѣдрѣи MSPC 42.

¹³⁴⁴ поутѣ NIM 25.

¹³⁴⁵ можаахоу NIM 25.

¹³⁴⁶ Added above the verse (later?). ѿ MSPC 42.

¹³⁴⁷ юнѣдию NIM 25.

¹³⁴⁸ и принесе NIM 25.

¹³⁴⁹ .ѿ MSPC 42, NIM 25.

¹³⁵⁰ тисѣщѣ MSPC 42.

¹³⁵¹ прѣхожаахоу NIM 25.

¹³⁵² The word поутѣ was later corrected into поутѣ. поутѣ MSPC 42; поутѣ NIM 25.

¹³⁵³ поааахоу NIM 25.

¹³⁵⁴ прохѣжааше NIM 25.

¹³⁵⁵ а индианѣ MSPC 42.

¹³⁵⁶ ѿ MSPC 42.

¹³⁵⁷ напааде NIM 25.

¹³⁵⁸ нь NIM 25.

¹³⁵⁹ ннѣа MSPC 42.

¹³⁶⁰ с индианѣ MSPC 42; юнѣдианѣ NIM 25.

приведѣ ѿрѣ егѣпѣтѣскомѣ. и бѣше мѡѡси любимъ фараѡномъ и ѿ¹³⁶¹ велѣможъ его. 70. въ единѣ же ѿ дѣн¹³⁶² изиде мѡѡси, и верѣте егѣпѣтѣнина виюща еврейна¹³⁶³. и оубивъ егѣпѣтѣнина и¹³⁶⁴ скривъ¹³⁶⁵ его въ песѣце. пакы по днѣхъ нѣкыхъ¹³⁶⁶ изиде и¹³⁶⁷ верѣте два¹³⁶⁸ еврейна¹³⁶⁹ виюща се, и рѣ къ виющомѣ ю¹³⁷⁰, ¹³⁷¹почто быѣши ближняго своего. онѣ же ѡвѣща емѣ кто те постави владещаго¹³⁷² или соуднию надѣ нами, еда хощеши и мене оубити, такоже оубы въчера егѣпѣтѣнина*. ¹³⁷³слыша¹³⁷⁴ же ѿрѣ словѣ¹³⁷⁵ се. и ¹³⁷⁶искаше¹³⁷⁷ оубити мѡѡсеа¹³⁷⁸. оубоѡв же се мѡиси*. бѣжа ѿ лица фараѡнова. и приде¹³⁷⁹ въ землю мадитамѣскоу, и пришѣ¹³⁸⁰ къ рагѣилоу ерею мадитамѣскѣ. и прѣбѣ оу него, и да емѣ рагѣили сѣмѣфорѣ¹³⁸¹ дѣщерѣ /f. 158r/ свою женоу. роди же мѡѡси сѣна¹³⁸², и нарѣ [имѣ емѣ]¹³⁸³ герсамѣ. и имѣ въторомѣ елиезерѣ¹³⁸⁴. глѣаше бо мѡѡси ¹³⁸⁵яко бѣ ѡца моего избави ме ѿ рѣки¹³⁸⁶ фараѡновѣ*. и бѣ мѡѡси въ земли мадитамѣсѣ¹³⁸⁷ къ рагѣиломѣ¹³⁸⁸ съ тѣстемъ своимъ:~

71. ¹³⁸⁹[ѡ горѣ синансѣсѣ¹³⁹⁰ и ѡ коупинѣ:~]¹³⁹¹ ¹³⁹²Прїиде же мѡѡси. въ хоривѣ горѣ синанскоу. и бѣше паси ѡвѣце. и виде яко горитъ кѣпина и не изгараѣ. и рѣ мѡѡси, пришѣ¹³⁹³ виждоу видѣнїе се велие, яко горитъ оубо¹³⁹⁴ кѣпина¹³⁹⁵. нѣ¹³⁹⁶ не сыгараѣтъ¹³⁹⁷ же коупина¹³⁹⁸*. да такоже видѣ его гѣ, [приближаѣтъ се видети.

¹³⁶¹ Ø MSPC 42.

¹³⁶² дѣн MSPC 42.

¹³⁶³ евреина (!) MSPC 42.

¹³⁶⁴ Ø NIM 25.

¹³⁶⁵ скри MSPC 42; съкры NIM 25.

¹³⁶⁶ некихъ MSPC 42.

¹³⁶⁷ Ø MSPC 42.

¹³⁶⁸ .ѣ. NIM 25.

¹³⁶⁹ евреина MSPC 42; евреина NIM 25.

¹³⁷⁰ мѡиси NIM 25.

¹³⁷¹ —* Cf. Exod 2:14.

¹³⁷² владеща NIM 25.

¹³⁷³ —*Exod 2:15.14.

¹³⁷⁴ слышав MSPC 42.

¹³⁷⁵ слово MSPC 42.

¹³⁷⁶ Ø NIM 25.

¹³⁷⁷ ищѣше MSPC 42; ищѣше NIM 25.

¹³⁷⁸ мѡѡсе (!) MSPC 42.

¹³⁷⁹ прїиде MSPC 42.

¹³⁸⁰ пришѣ (!) MSPC 42.

¹³⁸¹ сѣмѣфорѣ MSPC 42; сѣмѣфорѣ NIM 25.

¹³⁸² два сѣна MSPC 42.

¹³⁸³ единому имѣ MSPC 42.

¹³⁸⁴ елиазар MSPC 42.

¹³⁸⁵ —* Exod 18:4.

¹³⁸⁶ роукоу NIM 25.

¹³⁸⁷ The word мадитамѣсѣин was later corrected into мадитамѣсѣин.

¹³⁸⁸ рагѣиломъ MSPC 42; рагѣиломъ NIM 25.

¹³⁸⁹ In MSPC 141 hereon the contents is preserved (f. 79r).

¹³⁹⁰ синансѣсѣ SB III22, Rum. 42.

¹³⁹¹ Περὶ τοῦ βᾶτου ἦν εἶδεν Μωϋσῆς, p. 229; о купины горы синанскыя, p. 65. The chapter is based on Exod 3:1–8, Exod 4:1–20.29–31, Exod 5:1–2, Exod 7:9–10, Exod 10:21–23, Exod 7:19–25, Exod 8:2–7.21–24, Exod 9:18–26, Exod 9:23, Exod 10:4–15, Exod 5:6–7.

¹³⁹² —* Cf. Exod 3:1–2.

¹³⁹³ прѣшѣ MSPC 141, NIM 25; прѣшѣ SB III22, Rum. 42.

¹³⁹⁴ Ø MSPC 42.

¹³⁹⁵ кѣпинѣ Rum. 42.

¹³⁹⁶ и MSPC 42, Rum. 42; Ø MSPC 141, NIM 25, SB III22.

¹³⁹⁷ изгараѣтъ MSPC 42.

¹³⁹⁸ Ø MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹³⁹⁹ възѣ¹⁴⁰⁰аго¹⁴⁰¹ ис¹⁴⁰² коупини глѣ, [мѡѡси мѡѡси]¹⁴⁰³. не приближан се само
разрѣши¹⁴⁰⁴ сапогъ ногѣ твоѣю. мѣсто на нѣмѣ же ты стоиши сѣто¹⁴⁰⁵ ю*. мѡѡси же
срамлиаше се възрѣти прѣ¹⁴⁰⁶ глѣ. рѣ [же глѣ]¹⁴⁰⁷ къ¹⁴⁰⁸ мѡѡсею. ¹⁴⁰⁹ азъ юсѣ¹⁴¹⁰ бѣ ѡцѣ твоѣ,
бѣ авраамовъ, [бѣ їсааковъ]¹⁴¹¹ бѣ іаковъ*. и ѡвѣща мѡѡси, и рѣ¹⁴¹² къ нѣмѣ /f. 158v/
и почто сѣдиши въ коупинѣ сѣи. люю же раби соутъ въ егѣптѣ. ¹⁴¹³ и рѣ¹⁴¹⁴ глѣ виде
видѣ ѡзлѡбленію людѣ¹⁴¹⁵ мой въ египтѣ. и глѣ ихъ слышахъ ѡ ѡзлѡбляю-
щѣ¹⁴¹⁶ ихъ и сънидо¹⁴¹⁷ изети ѣ*. нѣа оубо хошоу тебѣ послати въ егѣптѣ¹⁴¹⁸. да
извѣдѣши люди мое изъ египта¹⁴¹⁹. 72. и¹⁴²⁰ ѡвѣща <же>¹⁴²¹ мѡѡси¹⁴²² и¹⁴²³ рѣ¹⁴²⁴ къ
гѡу. не могѣ поити, <не могѣ поити>¹⁴²⁵ (!) въ егѣптѣ, [и рѣ¹⁴²⁶ глѣ {къ мѡѡсею},]¹⁴²⁷
тебѣ хошѣ поити въ египтѣ¹⁴²⁸,]¹⁴²⁹ извести¹⁴³⁰ [люди мое]¹⁴³¹ ісрѣла ѡ работи
египтѣскыѣ. и ѡвѣща мѡѡси къ гѡу не могѣ поити въ египтѣ, іако немощны
есѣ. и рѣ¹⁴³² емѣ глѣ, поврѣзи жъзль свои на землю. >и¹⁴³³ поврѣгъ его¹⁴³⁴ <и>¹⁴³⁵
оучини се змиа, и видѣвъ мѡѡси оубога се. и глѣ емѣ глѣ, не бои се, встанѣ¹⁴³⁶,
и¹⁴³⁷ [ими за краи ю]¹⁴³⁸, и възъмъ ею¹⁴³⁹ бѣ паки жъзль. и рѣ¹⁴⁴⁰ емѣ съ жъзломъ
силь извѣдѣши люди мое ѡ землѣ егѣптѣскыѣ. ѡ¹⁴⁴¹ вѣща¹⁴⁴² мѡѡси глѣ, не могу,
понюже късноезычнь¹⁴⁴³ юсѣ. и рѣ¹⁴⁴⁴ къ нѣмѣ глѣ, имашѣ арѡна¹⁴⁴⁵ брѣ своего, и ѡра.

¹³⁹⁹ –* Cf. Exod 3:4–5.

¹⁴⁰⁰ възѣаа MSPC 42.

¹⁴⁰¹ Ø SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁰² изъ NIM 25.

¹⁴⁰³ мѡси мѡси MSPC 141.

¹⁴⁰⁴ разрѣши MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁰⁵ Added above the verse (later?). Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁰⁶ Ø SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁰⁷ –* Cf. Exod 3:6.

¹⁴⁰⁸ Added above the verse (later?). Ø MSPC 42; и бѣ ісааковъ NIM 25.

¹⁴⁰⁹ –* Cf. Exod 3:7–8.

¹⁴¹⁰ людѣи MSPC 141, SB III22; людѣи (!) Rum. 42.

¹⁴¹¹ ѡзлѡбляющѣихъ MSPC 42.

¹⁴¹² егѣптѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁴¹³ егѣпта MSPC 42, MSPC 141; егѣпта SB III22, Rum. 42.

¹⁴¹⁴ Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁴¹⁵ Added above the verse. Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴¹⁶ мѡси NIM 25.

¹⁴¹⁷ Ø MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁴¹⁸ Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴¹⁹ Ø MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴²⁰ егѣптѣ NIM 25.

¹⁴²¹ Added on the margin.

¹⁴²² и извести MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁴²³ лѣ м[...] MSPC 141; мѡа люди SB III22; людѣ мѡа Rum. 42.

¹⁴²⁴ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁴²⁵ ѣ MSPC 141.

¹⁴²⁶ Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁴²⁷ стани MSPC 42.

¹⁴²⁸ Ø MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁴²⁹ ими ю за краи MSPC 141; ими юю за краи NIM 25; ими та за краи SB III22, Rum. 42.

¹⁴³⁰ ю MSPC 42; Ø SB III22; ж Rum. 42.

¹⁴³¹ The text ends abruptly in NIM 25 (f. 40v).

¹⁴³² и ѡвѣща MSPC 141, SB III22, Rum. 42; и ѡ ѡвѣща (repeated on the back of the folio) NIM 25.

¹⁴³³ мѡнозъчнь SB III22, Rum. 42.

¹⁴³⁴ арѡна MSPC 141, SB III22.

/f. 159r/ и тѣмъ слышавше словесѣ твоѣ, шѣ¹⁴³⁵ же¹⁴³⁶ и да поведеть є¹⁴³⁷ фараонѣ. и рече мѡѡси да аще въпроситъ¹⁴³⁸ ме что юе имѣ твоѣ. како ѡвещая, и рече ємѣ гѣ азъ єсѣмъ сын¹⁴³⁹. да аще рекѣтъ людемъ кто [те посла]¹⁴⁴⁰ само что рекѣтъ <и>¹⁴⁴¹, и рече ємѣ гѣ и¹⁴⁴² рѣци имѣ, како бѣ ѡцѣ <ншихъ>¹⁴⁴³ посла ме. и твори¹⁴⁴⁴ знаменниа¹⁴⁴⁵ жъ-зломъ силъ, и вѣрѣють тако азъ [послахъ те]¹⁴⁴⁶. и гѣла ємѣ пакы гѣ. въложи рѣкоу свою¹⁴⁴⁷ въ недра своѣа и бѣ тако снегъ, и рече ємѣ изъ ми ю¹⁴⁴⁸, и изеть ю. и бѣ по ієствѣ. и гѣла ємоу гѣ, иди и испльни словеса моѣа также гѣлахъ ти. 73. и шѣ мѡѡси рече тѣстоу своемоу рагоуилъ верѣтохъ ѡче бѣ ѡцѣ монхъ, и гѣлетъ ми понти въ єгѣпѣтъ. и рече ємѣ рагоуилъ, елика рече¹⁴⁴⁹ ти бѣ ѡцѣ твоихъ сътвори, и въставъ мѡѡси, вѣсѣла вѣла своего, и възеть женѣ свою самѣфорѣ¹⁴⁵⁰, и два сѣна своѣа герѣсана¹⁴⁵¹ и єлеазара¹⁴⁵². понде въ єгѣпѣтъ, и въниде къ братиамъ своимъ сѣномъ ієлѣвомъ. и гѣла имѣ верѣто бѣ ѡцѣ /f. 159v/ нашихъ, въ горѣ хоривѣсцен¹⁴⁵³ рекше [въ синан]¹⁴⁵⁴, и іави ми се въ коупинѣ. и събравъшемъ¹⁴⁵⁵ се вѣсѣмъ. Сътвори знаменіе роуки¹⁴⁵⁶ и жъзла. и видѣвъше сѣнове ієлѣви, чюдеса бѣжита поклонише се гѣви. по сѣмъ понде¹⁴⁵⁷ къ фараону. и слышанъно бѣ тако прѣиде мѡѡси. и рече фараонъ и¹⁴⁵⁸ кто юе бѣ люди¹⁴⁵⁹ сихъ. и гѣла мѡѡси. бѣ є высокъ <и>¹⁴⁶⁰ страшнъ бѣ прѣвѣчны¹⁴⁶¹, и ѡвещая фараонъ. како ѡвѣмъ [яко истинъ]¹⁴⁶² гѣлѣши. ѡнъ же повръгънѣ¹⁴⁶³ жъзль, и бѣ змиѣа. и видѣвъ¹⁴⁶⁴ фараонъ оубоѣ¹⁴⁶⁵ се, и рече моисею почиваи, дондѣже съмотрѣ. 74. и ѡтиде мѡѡси къ братиамъ своимъ, сѣновѣ¹⁴⁶⁶ ієлѣвомъ.

¹⁴³⁵ шѣше MSPC 42; шѣше MSPC 141; шѣше SB III22, Rum. 42.

¹⁴³⁶ Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴³⁷ Ø MSPC 42; іа MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴³⁸ въпросѣт MSPC 42; въпросѣт MSPC 141; въпросѣт SB III22; въпросѣт Rum. 42.

¹⁴³⁹ си SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁴⁰ посла тѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁴¹ Added later by another hand. Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁴² Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁴³ Added above the verse by another hand. Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁴⁴ творити MSPC 42; сътвори SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁴⁵ знаменіе Rum. 42.

¹⁴⁴⁶ те послѣ MSPC 141; тѣ послѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁴⁷ твою MSPC 42.

¹⁴⁴⁸ іа SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁴⁹ рече MSPC 141.

¹⁴⁵⁰ сѣмѣфорѣ MSPC 141; сѣмѣфорѣ SB III22; сѣмѣфорѣ Rum. 42.

¹⁴⁵¹ герѣсана MSPC 42, Rum. 42; гирсана MSPC 141, SB III22.

¹⁴⁵² єлеазара MSPC 42.

¹⁴⁵³ хоривѣсѣн SB III22; хоривѣсѣн Rum. 42.

¹⁴⁵⁴ сѣнанѣсѣн MSPC 141; синанѣсѣн SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁵⁵ събравшим MSPC 42; събравшим MSPC 141.

¹⁴⁵⁶ реку (!) MSPC 42.

¹⁴⁵⁷ прѣиде MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁵⁸ Ø MSPC 42.

¹⁴⁵⁹ людѣ MSPC 42; людѣн MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁶⁰ Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁶¹ прѣвѣчныи MSPC 141, SB III22; прѣвѣчныи Rum. 42.

¹⁴⁶² истинъ ли SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁶³ повръже MSPC 42; повръгъ же SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁶⁴ видѣ MSPC 42.

¹⁴⁶⁵ оубоѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁶⁶ сѣновѣ MSPC 141, Rum. 42; сѣновѣ SB III22.

и повѣда имъ вѣса¹⁴⁶⁷ словеса фараонова. фараонъ же събра <все>¹⁴⁶⁸ велѣможе¹⁴⁶⁹ свое, и поведа имъ словеса мѡуѣсева. и чюа жьзъ¹⁴⁷⁰ лѣ. и ѡвѣщавъше >се<¹⁴⁷⁰ нанънисъ, и амвѣрисъ; дръжеще¹⁴⁷¹ жьзли шестъ¹⁴⁷², и повръгше, и они бише змию¹⁴⁷³, ѡбрати-вши¹⁴⁷⁴ же се [жьзъ¹⁴⁷⁵ лѣ мѡуѣсєвъ] и бѣ змиѣ /f. 160r/ и оудави вльшьскыѣ¹⁴⁷⁶ жьзли. вьложивъ же мѡуѣси рѣкоу въ недра своя, и бѣ тако снегъ. и се видѣвъше вльсьи, [недоумѣвахъ се]¹⁴⁷⁷. и рѣ мѡуѣси къ фараоноу¹⁴⁷⁸ ѡпоустити люди гнѣе, тако да поклонетъ се боу своему въ горѣ синансиѣ¹⁴⁷⁹. и фараонъ оубо хотѣаше се сътворити. велѣможи¹⁴⁸⁰ же его, аннисъ, и амврисъ начелъници вльхъвомъ не встѣвахъ его, 75. ¹⁴⁸¹и прострѣтъ¹⁴⁸² рѣкѣ¹⁴⁸³ свою мѡуѣси, и рѣ да боудеть тма по вѣсѣмоу егѣпътоу и бѣ и не беше свѣта египътеномъ, евреи¹⁴⁸⁴ же идеже аще бѣхоу, свѣтъ бѣ прѣ ними. и рѣ фараонъ къ велѣможе¹⁴⁸⁵ своимъ. рѣцѣте¹⁴⁸⁶ мѡуѣсею да сътворитъ свѣтъ въ египътѣ, и ѡпоустити люди. и рекшъ мѡуѣсею и бѣ свѣ. и пакы згодъници фараонови възвранише емѣ да не ѡпоустити люди. и рѣ мѡисѣи да боудѣтъ води египътскыѣ въ кровь и бише, и не имехъ¹⁴⁸⁷ водѣ¹⁴⁸⁸ пити. и рѣ фараонъ мѡуѣсею /f. 160v/ сътвори водѣ¹⁴⁸⁹ по ѣстѣвоу, и ѡпоустити люди. и бише води по ѣстѣвѣ, рѣкою моисѣевою. и рѣше люде фараоноу ѡпоустити мѡуѣже¹⁴⁹⁰, жени же съ детми и съ пришьльци и¹⁴⁹¹ скоти ѣ встави здѣ. [и рѣ мѡуѣси не вставляю здѣ]¹⁴⁹² ни стара ни млада, ни бола, ни¹⁴⁹³ расказене¹⁴⁹⁴, или немощнѣюща. зане повелѣниѣ бѣше ѣ, и не послоуша его. 76. и рѣ мѡисѣи, вьскипе¹⁴⁹⁵ земли¹⁴⁹⁶ ѣ жабали. и поадоше ѣ, и бѣ тако, и ожесточаше люде фараонови. и не вставише люде¹⁴⁹⁷ фараона¹⁴⁹⁸, да ѡпоустити

¹⁴⁶⁷ вѣсѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁶⁸ Added above the verse by another hand. Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁶⁹ велѣможе MSPC 141; велѣмже SB III22; велѣмже Rum. 42.

¹⁴⁷⁰ [...] Nikoljас 83; MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁷¹ дръжаще SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁷² ѣ. MSPC 42, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁷³ змиѣ SB III22; змиѣ Rum. 42.

¹⁴⁷⁴ ѡбрати MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁷⁵ мѡуѣсєвъ жьзль MSPC 141; мѡуѣсєвъ жьзль SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁷⁶ вльшьскыѣ SB III22; вльшьскыѣ Rum. 42.

¹⁴⁷⁷ недоумѣвахъ се MSPC 42; недоумѣвахъ се MSPC 141; недоумѣвахъ SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁷⁸ фараоноу (!) SB III22.

¹⁴⁷⁹ синансиѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁸⁰ велѣможи MSPC 42; велѣмжи MSPC 141; велѣмжи SB III22; велѣмжи Rum. 42.

¹⁴⁸¹ Περι τῆς δεκάτης, PGr, p. 232.

¹⁴⁸² прострѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁸³ рѣка SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁸⁴ евреи MSPC 42; евреи MSPC 141.

¹⁴⁸⁵ мѡуѣже MSPC 42; велѣмже MSPC 141; велѣмже SB III22; велѣмже Rum. 42.

¹⁴⁸⁶ рѣцѣте (!) Rum. 42.

¹⁴⁸⁷ имѣхъ MSPC 141.

¹⁴⁸⁸ води MSPC 42.

¹⁴⁸⁹ води MSPC 42; воды MSPC 141; воды SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁹⁰ мѣже SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁹¹ Ø MSPC 42.

¹⁴⁹² не вставляю ѣ рече мѡуѣси MSPC 141; не вставляю ѣ рече мѡуѣси SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁹³ Ø MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁹⁴ расказена MSPC 42; расказена SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁹⁵ и вьскипѣ MSPC 141.

¹⁴⁹⁶ земли SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁹⁷ люде MSPC 42; Ø MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁹⁸ фараоноу MSPC 42.

люди. и рѣ моисѣи да прїидѣтъ пѣснѣ моуѣи, и да поидѣтъ египтѣни¹⁴⁹⁹, и бѣ тако. и ни тако¹⁵⁰⁰ (!) [прѣменише се]¹⁵⁰¹ ѿпоустити люди, вскрѣе¹⁵⁰² мѡѡси за жестосрѣднѣ фараоново. и прострѣтъ¹⁵⁰³ рѣкоу свою и рѣ, да приде¹⁵⁰⁴ скиннипи, рѣкше мѣшице дробѣни¹⁵⁰⁵ въ пагоубѣ¹⁵⁰⁶, [бѣ имъ тако]¹⁵⁰⁷. и никако оумекчи се сѣце фараоново, ѿпоустити люди, и разгнѣва се /f. 161r/ мѡѡси и рѣ да приде¹⁵⁰⁸ гра, и повнѣ виноградѣ и. и [дрѣвеса и]¹⁵⁰⁹, и бѣ сице; и рѣ фараонъ къ людемъ своимъ ѿпѣстимъ¹⁵¹⁰ людѣи¹⁵¹¹ тако¹⁵¹² гавитъ се егѣптъ¹⁵¹³ ихъ ради¹⁵¹⁴. и ѡвещавше людемъ фараонови рѣкоше къ нѣмоу. вози египтѣсци¹⁵¹⁵ помагають мѡѡсею, и наводитъ¹⁵¹⁶ вѣрѣмена зла¹⁵¹⁷. и сътворише¹⁵¹⁸ фараона не ѿпоустити люди. 77. и рѣ моисѣи да приде¹⁵¹⁹ ѡгнь, и¹⁵²⁰ да¹⁵²¹ попалитъ егѣптъ¹⁵²², и прїиде ѡгнь и поиде егѣптъѣни¹⁵²³. и рѣ фараонъ призвати мѡѡсея, и прише¹⁵²⁴ емѣ доколѣ съмоуѣаеши егѣптъ¹⁵²⁵. и рѣ мѡѡси¹⁵²⁶ доколе прогнѣваеши бѣ ісѣева, и не вѣстѣаеши¹⁵²⁷ люди его. тако да поклонѣтъ се емѣ въ горѣ хоривѣсци¹⁵²⁸; и рѣ фараонъ възми людѣи¹⁵²⁹ и поиди, и да послѣже бѡу твоѣмѣ, скоти¹⁵³⁰ же съ пришѣльци вѣстави въ земли ге-сеѣмѣсци¹⁵³¹. ѡвещѣ¹⁵³² (!) мѡѡси не вѣстѣаю¹⁵³³ здѣ даже до косма козѣи¹⁵³⁴, ни до ѡвечѣе хрома, нѣ вса на /f. 161v/ кола възмѣ. тако да блѣвѣт¹⁵³⁵ се ѡ бѣ своего. и не

¹⁴⁹⁹ егѣптъѣни MSPC 42; егѣптъѣны MSPC 141; егѣптъѣны SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁰⁰ тако (!) MSPC 42.

¹⁵⁰¹ прѣклонише MSPC 42; прѣклонише се MSPC 141; прѣклониша SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁰² вскрѣе же MSPC 42; и вскрѣвѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁰³ простѣръ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁰⁴ прїидѣтъ MSPC 42, MSPC 141; прїидѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁰⁵ дробѣны MSPC 141; дробѣны SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁰⁶ пагоубѣ имъ MSPC 141; пагоубѣ и SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁰⁷ и бѣ имъ тако MSPC 42; и бѣ тако MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁰⁸ прїидѣтъ MSPC 42; прїидѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁰⁹ Ø MSPC 42.

¹⁵¹⁰ ѿпѣстимъ MSPC 42; ѿпѣстимъ MSPC 141; ѿпоустѣи SB III22, Rum. 42.

¹⁵¹¹ люѣ MSPC 42; люди MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁵¹² тако тако (!) MSPC 42, attempt at erasing the first тако.

¹⁵¹³ егѣптъ SB III22, Rum. 42.

¹⁵¹⁴ In NIM 25 the contents is preserved (f. 41r).

¹⁵¹⁵ егѣптъѣсци NIM 25; егѣпѣстѣи SB III22, Rum. 42.

¹⁵¹⁶ наводитъ MSPC 42.

¹⁵¹⁷ зла MSPC 42.

¹⁵¹⁸ сътвориша SB III22.

¹⁵¹⁹ прїидѣтъ MSPC 42; прїидѣ MSPC 141, Rum. 42; приидѣтъ NIM 25; прїидѣ SB III22.

¹⁵²⁰ Ø MSPC 42.

¹⁵²¹ Ø MSPC 141.

¹⁵²² егѣптъ SB III22; егѣптъ Rum. 42.

¹⁵²³ егѣптъѣны MSPC 141, SB III22, Rum. 42; егѣптъѣны NIM 25.

¹⁵²⁴ и рѣи MSPC 42.

¹⁵²⁵ егѣптъ SB III22, Rum. 42.

¹⁵²⁶ моисѣи NIM 25.

¹⁵²⁷ вѣстѣаеши SB III22, Rum. 42.

¹⁵²⁸ хоривѣсци SB III22; хоривѣсци Rum. 42.

¹⁵²⁹ люѣ MSPC 42; люди MSPC 141, SB III22, Rum. 42; люди NIM 25.

¹⁵³⁰ скотѣ (!) NIM 25.

¹⁵³¹ ге-сеѣмѣсци SB III22; ге-сеѣмѣсци Rum. 42.

¹⁵³² ѡвѣѣма MSPC 42; и ѡвѣѣма MSPC 141, NIM 24, SB III22, Rum. 42.

¹⁵³³ вѣстѣаѣ SB III22; вѣстѣа Rum. 42.

¹⁵³⁴ козѣи Rum. 42.

¹⁵³⁵ блѣвѣт MSPC 42.

послоуша е҃го фараонъ тако да ѿпѣстѣтъ люди. и рѣ мѡѵси да придѣтъ¹⁵³⁶ прѣзи
и да поадеѣтъ¹⁵³⁷ всакъ¹⁵³⁸ плодъ [въ земли]¹⁵³⁹ е҃гѣпѣтѣскиѣ¹⁵⁴⁰. и придоше¹⁵⁴¹ прѣзи
и поадоше страни е҃гипѣтскиѣ¹⁵⁴². и [ни тако]¹⁵⁴³ ѡпоустѣ люди. 78. и рѣ мѡѵси да
придѣтъ¹⁵⁴⁴ гѣсенице, и вставѣше¹⁵⁴⁵ ѡ прѣзъ изедоше¹⁵⁴⁶. люде же фараоновѣ
прѣстателю¹⁵⁴⁷ задѣли¹⁵⁴⁸ възлюбише юденю въ работахъ жестокихъ¹⁵⁴⁹ таже рабо-
тахъ имъ, и придоше¹⁵⁵⁰ къ мѡѵсею плачуще и вопиюще прѣ нимъ, тако ѡнели¹⁵⁵¹
прѣиде не имамѣ покоя ѡ [работъ жестокихъ]¹⁵⁵². [нъ и плече¹⁵⁵³ ѡдрѣжаше не¹⁵⁵⁴
даваю намъ. и изнемо҃гохъ ѡ жестоки¹⁵⁵⁵ работъ.]¹⁵⁵⁶ и вскрѣе мѡѵси зѣло.
и въпроси га ба и рѣ е҃мѣ гъ бѣ, се азъ стрѣли мою скончахъ въ е҃гипѣтѣ¹⁵⁵⁷.
[ини тако въразоумише се е҃гѣпѣтѣ.]¹⁵⁵⁸ и азъ раню ихъ иною раною, понеже
почтоше боги е҃гипѣтѣскиѣ¹⁵⁵⁹ паче мене. и кончно погублю ихъ. и сътворѣ, да
прослѣѣтъ се пагоуба /f. 162r/ ихъ въ всѣхъ езыцѣхъ. не хотѣтъ бо мене¹⁵⁶⁰ бити¹⁵⁶¹
ба ихъ. нъ прѣпочтоше боги свое. и не оубѣше тако азъ есѣ¹⁵⁶² бѣ, покажѣ¹⁵⁶³ ю¹⁵⁶⁴
и исцѣлю¹⁵⁶⁴ е:

¹⁵³⁶ прѣидѣтъ MSPC 42, MSPC 141; приидоуѣ NIM 25; прѣидѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁵³⁷ поадоуѣ NIM 25.

¹⁵³⁸ въскѣ SB III22; въскѣ Rum. 42.

¹⁵³⁹ земле MSPC 141; Ø NIM 25; землѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁴⁰ е҃гѣпѣтѣски MSPC 42; е҃гѣпѣтѣски MSPC 141; е҃гѣпѣтѣски NIM 25; е҃гѣпѣтѣски SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁴¹ прѣидоше MSPC 42, MSPC 141; приидоше NIM 25; прѣидоша SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁴² е҃гѣпѣтѣски MSPC 42; е҃гѣпѣтѣски MSPC 141; е҃гѣпѣтѣски NIM 25; е҃гѣпѣтѣски SB III22; е҃гѣпѣтѣски Rum. 42.

¹⁵⁴³ никако (!) MSPC 42.

¹⁵⁴⁴ прѣидѣтъ MSPC 42, MSPC 141; прѣидѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁴⁵ оставше MSPC 141.

¹⁵⁴⁶ да изѣдеѣ MSPC 141; да изѣдоуѣ NIM 25; да изѣдѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁴⁷ прѣдѣстателю NIM 25.

¹⁵⁴⁸ землѣ (!) MSPC 42; задѣлы MSPC 141, NIM 25, Rum. 42; задѣлы SB III22.

¹⁵⁴⁹ жестокихъ MSPC 42, NIM 25; жестоки MSPC 141; жестоки SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁵⁰ прѣидоше MSPC 42, MSPC 141; приидоше NIM 25; прѣидоша SB III22; прѣидоша Rum. 42.

¹⁵⁵¹ ли added above the verse. ѡнелиже MSPC 42.

¹⁵⁵² жестоки работъ MSPC 141; жестокихъ работъ NIM 25; жестоки работъ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁵³ плече MSPC 141; плече SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁵⁴ и не NIM 25.

¹⁵⁵⁵ жестокихъ NIM 25.

¹⁵⁵⁶ Added later on the margin by another hand. Ø MSPC 42.

¹⁵⁵⁷ е҃гѣпѣтѣ MSPC 42.

¹⁵⁵⁸ Ø MSPC 42.

¹⁵⁵⁹ е҃гѣпѣтѣски MSPC 42; е҃гѣпѣтѣски MSPC 141; е҃гѣпѣтѣски SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁶⁰ ме MSPC 141, NIM 25; ма SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁶¹ быѣ (!) NIM 25.

¹⁵⁶² показоуѣ NIM 25; показѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁶³ Ø SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁶⁴ исцѣлѣ SB III22, Rum. 42.

79. [ѡ пасцѣ] ¹⁵⁶⁵ ~ Рѣци оубо вѣсакомоу ¹⁵⁶⁶ сънѣмоу [снѡвъ ісрѣлювъ] ¹⁵⁶⁷. и да възмѣтъ вѣчѣ на всакъ ¹⁵⁶⁸ домъ ¹⁵⁶⁹ мѡжъскы ¹⁵⁷⁰ по чисто и єдинолѣтѣно, и да заколютъ ¹⁵⁷¹ снѣ вѣсе мнѡжѣство снѡвъ ісрѣлювъ, къ вѣроу. и да помажоуть ¹⁵⁷² ѡ кръве юго. и да раздѣлютъ ¹⁵⁷³ на два подѣбоа и на прагъ. и да снѣдѣтъ ¹⁵⁷⁴ снѣ въсь ¹⁵⁷⁵ сънѣмъ снѡвъ ісрѣлювъ, печена ѡгнѣнемъ и безъ кваса съ горѣницею ¹⁵⁷⁶ да изедѣтъ ¹⁵⁷⁷ ю. снѣдѣтъ ¹⁵⁷⁸ же ю ¹⁵⁷⁹ сице, чрѣсла ѣ прѣпопасаѣна, и сапозѣ ѣ на ногахъ ѣ, и жъзѣли въ рѡкахъ ѣ. и да снѣсте ¹⁵⁸⁰ съ тѣщаниємъ. пасха бо ѣ гнѣ ¹⁵⁸¹. и да помажете ¹⁵⁸² ѡ кръве єго на два подѣбоа и на прагъ ¹⁵⁸³ въ ¹⁵⁸⁴ домъ и дѣже снѣсте ¹⁵⁸⁵ снѣ. и се азъ пошлю ¹⁵⁸⁶ аггѣла иже оубиѣтъ ¹⁵⁸⁷ вѣсакъ ¹⁵⁸⁸ прѣвенѣцъ въ земли єгипѣсѣи ¹⁵⁸⁹, ѡ члѣка и до скота. и боудѣтъ въ домъ /f. 162v/ и дѣже верѣщѣтъ кръвь не възидѣтъ. и тогда покажоу єгѣпѣиѡмъ кто ю гѣ спѣсѣи ¹⁵⁹⁰ бѣ ісрѣль творѣи чѣса. снѣдѣтъ же снѣ числомъ .і. дѣшъ. аще ли мали соу въ домѣ, не доволѣномъ быти на вѣчѣ. да примѣтъ ¹⁵⁹¹ ближѣнаго ѡ соусѣдѣ ¹⁵⁹² своѣ. 80. и сѣа слышавъ ¹⁵⁹³ мѡуѣси, ѡ гѣ, изидѣ. и гѣ вѣсакомоу ¹⁵⁹⁴ сънѣмоу снѡвъ ¹⁵⁹⁵ ісрѣль ¹⁵⁹⁶ и сътворише пасхѣ ¹⁵⁹⁷ къ вѣроу. снѣдоше ¹⁵⁹⁸ сѣа, прѣидѣ ¹⁵⁹⁹ же аггѣлъ гнѣ повелѣниємъ бжѣиѡ. >и < ¹⁶⁰⁰ и дѣже не верѣташе ¹⁶⁰¹ кръвь

¹⁵⁶⁵ * Пері тоу Пάσχα, PGr, p. 234; о пасцѣ, PH I, p. 72. The chapter is based on Exod 12:1–30, Exod 3:21–22, Exod 14:2–3.7, Exod 13:21–22, Exod 14:11.13–17.21.23–31.

¹⁵⁶⁶ къ вѣсемѡ MSPC 141; вѣсемѡу SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁶⁷ снѡмъ илѣвомъ MSPC 42.

¹⁵⁶⁸ вѣсѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁶⁹ дѣмъ MSPC 42.

¹⁵⁷⁰ мѡуѣжъскыи NIM 25; мѡжъскы SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁷¹ заколѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁷² помажете MSPC 42, NIM 25; помажа SB III22.

¹⁵⁷³ раздѣлѣитѣ MSPC 42; раздѣлѣтъ MSPC 141; раздѣлѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁷⁴ снѣдѣтъ MSPC 141; снѣдѣтъ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁷⁵ въ MSPC 42.

¹⁵⁷⁶ горѣиѣиѡ Rum. 42.

¹⁵⁷⁷ изѣдѣтъ MSPC 141; изѣдоутъ NIM 25.

¹⁵⁷⁸ снѣдѣтъ MSPC 141.

¹⁵⁷⁹ Ѡ MSPC 42, MSPC 141.

¹⁵⁸⁰ снѣсте ѣа NIM 25; снѣстѣтъ SB III22; снѣтъ Rum. 42.

¹⁵⁸¹ гнѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁸² помажете NIM 25; помажите Rum. 42.

¹⁵⁸³ прасѣ MSPC 141; прасѣхъ SB III22; прасѣ Rum. 42.

¹⁵⁸⁴ и въ MSPC 42.

¹⁵⁸⁵ снѣтъ сѣ NIM 25.

¹⁵⁸⁶ пошлю MSPC 42; пошлѣ SB III22, Rum.

42.

¹⁵⁸⁷ оубити NIM 25.

¹⁵⁸⁸ вѣсѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁸⁹ єгѣпѣиѡмъ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁹⁰ спѣсѣ NIM 25.

¹⁵⁹¹ прѣидѣтъ MSPC 42; прѣидѣтъ MSPC 141;

примѣтъ NIM 25; прѣидѣтъ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁹² сѣмѣ (!) SB III22; сѣсѣ Rum. 42.

¹⁵⁹³ слышѣвъ (!) MSPC 141.

¹⁵⁹⁴ вѣсѣкомоу SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁹⁵ снѡ MSPC 141, Rum. 42; снѡмъ SB III22.

¹⁵⁹⁶ ісрѣлѣиѡ MSPC 141; илѣвомъ SB III22; илѣиѡ Rum. 42.

¹⁵⁹⁷ пасха SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁹⁸ снѣдѣшѣ SB III22; снѣдѣшѣ Rum. 42.

¹⁵⁹⁹ прѣидѣ NIM 25.

¹⁶⁰⁰ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁰¹ верѣташе NIM 25.

вѣхѡжаше¹⁶⁰², и ѡбываше¹⁶⁰³ вѣсакъ¹⁶⁰⁴ прѣвѣнѣцѣ въ домѣ ѡномъ. [и вѣше пла¹⁶⁰⁷ мнѡгъ егѣпѣнѣнѣ].¹⁶⁰⁵ не бѣше бо домъ иже не имаше¹⁶⁰⁶ плача¹⁶⁰⁷ въ себе. Ѥвѣра же се вѣсѣ егѣпѣнѣ на фараѡна въпиюще ѡпоустѣ¹⁶⁰⁸ ѡсоудѣ ѡзыкъ сын. понѣже погнѡхѡмъ ихъ ради. и бѣше¹⁶⁰⁹ готѡви изити ѡтоудѣ¹⁶¹⁰ и рѣ гѣ къ мѡвѣсею, да никтоже [не изидетъ ѡ вѣ тѣщѣ]¹⁶¹¹, на¹⁶¹² да пондетъ жена къ соусѣде¹⁶¹³ своѣи, и да испроси¹⁶¹⁴ /f. 163r/ юи оутварь юи¹⁶¹⁵, и ѡдежѣ глѡюще¹⁶¹⁶, іако дажѣ ми да ѡкрашѣ се оутварию прѣ бѣмъ своимъ. и пакы принесѡу тѣи. такоже и мѡжѣи сѣтворетъ¹⁶¹⁷. и да възмоутъ съ собою и тѣи¹⁶¹⁸ вѣсѣ¹⁶¹⁹ оутварь егѣпѣнѣскою, и вѣсѣ богатѣство ѣ, и да изидѣтъ ѡтоудѣ. и тако сѣтворише¹⁶²⁰. възвѣше съ собою всѡу¹⁶²¹ ѡтварь егѣпѣнѣскою. и¹⁶²² възвѣмѣше¹⁶²³ и кости иѡсѣфѡвѣ¹⁶²⁴ брѣ своего съ собою. іако сице заповѣда имъ на сѣмрѣти глѣ. посѣщеніемъ имѣже посѣтитъ¹⁶²⁵ вѣ гѣ бѣ, изити ѡ землѣ егѣпѣнѣскѣи¹⁶²⁶ изнесете и кости мое ѡтоудѣ¹⁶²⁷. и тако сѣтворѣше, ¹⁶²⁸и въпрѣгѣше ѡтѣде¹⁶²⁹ (!). изидѡше въсѣ колѣнѣ, бѣ. снѡвъ ислѣвѣ, ¹⁶³⁰и рѣ гѣ къ мѡвѣсею, рѣци снѡмъ ислѣвѣмъ¹⁶³¹, и възвративѣше се да пленетъ прѣ павлѣмъ¹⁶³², посрѣ магдаѡла, и посрѣ мора*. и възвративѣше се пондоше. 81. Ѥлышавѣ же фараѡнъ, и¹⁶³³ рѣ снѡвѣ ислѣвѣи вѣрають /f. 163v/ по поустѣни. ¹⁶³⁴и въпрѣгѣ фараѡнъ колѣсницѣ свое*. и възетъ вѣсѣ¹⁶³⁵ конѣ¹⁶³⁶

¹⁶⁰² вѣхѡждааше NIM 25; вѣхѡжааше SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁰³ оубываше NIM 25; ѡбываше MSPC 42.

¹⁶⁰⁴ вѣсѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁰⁵ Ø MSPC 42.

¹⁶⁰⁶ имѣше MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁰⁷ плачѣ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25; пла¹⁶⁰⁷ SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁰⁸ ѡлоустѣ (!) NIM 25.

¹⁶⁰⁹ вѣше NIM 25.

¹⁶¹⁰ егѣпта MSPC 141; ѡ егѣпта SB III22; егѣпѣта Rum. 42.

¹⁶¹¹ ѡ вѣ тѣщѣнѣ MSPC 42; изидетъ ѡ вѣ тѣщѣ MSPC 141; изидетъ ѡ вѣсѣ тѣщѣ NIM 25; изидѣ ѡ вѣ тѣщѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶¹² Ø MSPC 42, MSPC 141; нѣ NIM 25; нѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶¹³ сѣсѣдѣ SB III22; сѣсѣдѣ Rum. 42.

¹⁶¹⁴ испросетъ MSPC 42.

¹⁶¹⁵ юи MSPC 141; юи NIM 25; ѡ SB III22, Rum. 42.

¹⁶¹⁶ глѣи MSPC 42; глѣи MSPC 141, NIM 25; глѣи SB III22, Rum. 42.

¹⁶¹⁷ да сѣтворетъ NIM 25; да сѣтворѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶¹⁸ тѣе MSPC 42, MSPC 141; тѣе NIM 25; тѣа SB III22, Rum. 42.

¹⁶¹⁹ вѣсѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶²⁰ сѣтворѣше NIM 25.

¹⁶²¹ вѣсѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶²² Ø MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁶²³ възвѣмѣше же MSPC 141; възвѣмѣши NIM 25; възвѣмѣше же SB III22, Rum. 42.

¹⁶²⁴ иѡсѣфѡи MSPC 42; иѡсѣфа MSPC 141; иѡсѣфѡи NIM 25; иѡсѣфа SB III22, Rum. 42.

¹⁶²⁵ посѣтитѣ (!) MSPC 141.

¹⁶²⁶ югѣпѣнѣскѣи NIM 25; егѣпѣнѣскѣи SB III22, Rum. 42.

¹⁶²⁷ ѡтѣде MSPC 42.

¹⁶²⁸ ѡ иѡсѣфѡи ислѣвѣ, PH I, p. 74.

¹⁶²⁹ ѡтѣде MSPC 42; ѡтѣдѣ MSPC 141; ѡтоудѣ NIM 25; ѡтѣдѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶³⁰ —* Cf. Exod 14:1–2.

¹⁶³¹ ислѣвѡмъ NIM 25; глѣвѡмъ MSPC 42.

¹⁶³² павлѣмъ MSPC 42.

¹⁶³³ Ø NIM 25.

¹⁶³⁴ ѡ фараѡнѣ, PH I, p. 75; ¹⁶³⁴—* Exod 14:6.

¹⁶³⁵ вѣсѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶³⁶ конѣ SB III22, Rum. 42.

егѣпѣтскыи¹⁶³⁷, и шестьсѣтъ¹⁶³⁸ колесницъ избраннихъ¹⁶³⁹, и гна послѣдѣ ихъ. сѣно-
 ве же иשראלевѣ грѣхѣмъ роукою крѣпкою, и мишцею високою наставляше¹⁶⁴⁰ ѿ гѣ
 бѣ всоу¹⁶⁴¹ ношѣ, стѣлпомъ огньномъ, и облакомъ въ сѣ днѣ прѣ ними идеше. и не
 вскзѣ стѣлпъ облачни¹⁶⁴² дню. и стѣлпъ огньни¹⁶⁴³ ношю. прѣ всеми люми
 иשראלевыми. и въ идѣшимъ¹⁶⁴⁴ имъ вѣрѣтоше ѿ падѣши¹⁶⁴⁵ при морѣ¹⁶⁴⁶. и възрѣпта-
 ше люде на мѡисеѣ глѡще, ¹⁶⁴⁷ѿ¹⁶⁴⁸ еже¹⁶⁴⁹ не бити гробъ¹⁶⁵⁰ въ егѣптѣ, извель юси
 на оуморити въ поустини сѣи*. ѿ же¹⁶⁵¹ мѡисѣи къ нимъ дръзайте и¹⁶⁵² стонте не
 бонте се, и оузрите спсѣнию ѿ гѣ еже сѣтворитъ намъ днѣ. ѿ же гѣ къ мѡисѣю¹⁶⁵³
 что въпиюши къ мнѣ, рѣци къ сѣномъ иשראלевомъ¹⁶⁵⁴ >и¹⁶⁵⁵ да въпрѣгоутъ¹⁶⁵⁶,
 и възми жъзѣль свои¹⁶⁵⁷ и простри /f. 164r/ рѣкою твою¹⁶⁵⁸ на морѣ. и развръзи
 ю, и да вънидоутъ сѣнове иשראלевѣ по соухѣ посрѣ моря. и се азъ ажестѣ¹⁶⁵⁹ сѣ
 фараоновѣ, и велѣможи¹⁶⁶⁰ его, и егѣптеномъ вѣсѣмъ, и вънидоутъ въ слѣдѣ ѿ.
 и прославлѡ се ѿ фараонѣ, и ѿ колесницахъ его, и ѿ конехъ его. и¹⁶⁶¹ разоумѣють
 вси егѣптѣнѣ тако азъ юсѣмъ бѣ, [и прославлѡ се]¹⁶⁶² ѿ фараонѣ и ѿ колесницахъ
 и ѿ конехъ его*. 82. ¹⁶⁶³простретъ¹⁶⁶⁴ же мѡисѣи рѣкою на морѣ. и¹⁶⁶⁵ възвѣда гѣ морѣ
 ветромъ ноуѣномъ вѣсоу¹⁶⁶⁶ ношѣ, и сѣтвори морѣ соушѣ. и вънидоше сѣновѣ¹⁶⁶⁷
 иשראלевѣ, посрѣ моря по соухѣ, и вода имъ стѣна ѿ десноу, и стѣна¹⁶⁶⁸ ѿ¹⁶⁶⁹ шѣю¹⁶⁷⁰,

¹⁶³⁷ егѣпѣтскыи NIM 25; егѣпѣскыѡ SB III22, Rum. 42.

¹⁶³⁸ ѿ MSPC 42.

¹⁶³⁹ избранный MSPC 42; избранный MSPC 141, SB III22, Rum. 42; избранниѣхъ NIM 25.

¹⁶⁴⁰ и наставляше NIM 25; наставляше SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁴¹ вѣсѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁴² облачными NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁴³ огньными MSPC 141, SB III22, Rum. 42; огньными NIM 25.

¹⁶⁴⁴ идѣшимъ NIM 25.

¹⁶⁴⁵ падѣшихъ MSPC 42, SB III22, Rum. 42; падѣшихъ MSPC 141; падѣшихъ NIM 25.

¹⁶⁴⁶ мори MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁴⁷ —* Exod 14:11.13–17.

¹⁶⁴⁸ Ø MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁴⁹ заеже MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁵⁰ гробомъ MSPC 141, NIM 25; гробѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁵¹ Ø MSPC 42; [...] MSPC 141.

¹⁶⁵² Ø NIM 25.

¹⁶⁵³ мѡисѣи (!) MSPC 141.

¹⁶⁵⁴ иשראלевѣмъ NIM 25.

¹⁶⁵⁵ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁵⁶ въпрѣгѣ SB III22; въпрѣгѣ Rum. 42.

¹⁶⁵⁷ тѣ MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁵⁸ своѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42; своѣ NIM 25.

¹⁶⁵⁹ ожеиѣ MSPC 141; ожеиѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁶⁰ велѣможи MSPC 42; велѣможи MSPC 141; велѣможи NIM 25; велѣможи SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁶¹ Ø SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁶² прославляющѣ ми се MSPC 141; прославляю се NIM 25; прославляющѣ ми се SB III22; прославляющѣ ми се Rum. 42.

¹⁶⁶³ —* Cf. Exod 14:21–25.

¹⁶⁶⁴ простер SB III22; простер Rum. 42.

¹⁶⁶⁵ Ø SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁶⁶ вѣсѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁶⁷ The word сѣнове was later corrected into сѣновѣ.

¹⁶⁶⁸ стѣнѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁶⁹ и ѿ SB III22; ѿ NIM 25, Rum. 42.

¹⁶⁷⁰ шѣю MSPC 141; шѣю NIM 25; шѣѣ SB III22; шѣѣ Rum. 42.

пог^ннаше же єгип^ттене последъ ихъ, и всакъ¹⁶⁷¹ конь¹⁶⁷² фараоновъ и въсад^нници по-
срѣ^ѣ мора. и бѣ въ стражѣ оутрѣнич^нноюю. и възрѣвъ¹⁶⁷³ гѣ на плыкъ єгѣп^ттски¹⁶⁷⁴,
и привезаше¹⁶⁷⁵ вѣсти колесницами ѣ, и вѣше ихъ съ ноуѣ^ѣю. и рѣше єгип^ттентѣ
/f. 164v/ вежимъ ѿ лица ѣсрлва тако гѣ поворотѣ¹⁶⁷⁶ по нихъ*. рѣ же къ мѡуѣсею
вѣрати се и сѣтвори море да боудетѣ такоже и прѣѣ^ѣ. и въз^врати мѡуѣси рѣскоу свою
съ жъз^ломъ въспетѣ, и [вѣратише се]¹⁶⁷⁷ воды, и покрише колеснице фараонови,
и въсад^нники посрѣ^ѣ мора. и всакъ конь фараоновъ.¹⁶⁷⁸ и не вѣста ѿ нихъ ни єдинъ*.
83. Снове же ѣсрлви прѣидоше по соу^ххѣ посрѣ^ѣ мора*. и видевъ ѣслъ рѣскоу велию,
и крѣп^ккоюю. како сѣтвори бѣ и избави ѣсрла ѿ роуки єгѣп^ттски^ѣ. и виде¹⁶⁷⁹ ѣсрлъ
враги своѣ измет^нноути и¹⁶⁸⁰ лежещи^{хъ}¹⁶⁸¹ въскран мора. ¹⁶⁸²и възъм^лши¹⁶⁸³ марита¹⁶⁸⁴
сестра мѡуѣсѣва въ рѣцѣ своѣ¹⁶⁸⁵ тил^нпанъ¹⁶⁸⁶, въспетѣ сама и брѣ^ѣ ѣн¹⁶⁸⁷ мѡуѣси,
и снове ѣсрлви пѣ сию гѣви¹⁶⁸⁸, и¹⁶⁸⁹ рѣше^{1690*}: коуп^нно погрѣзи фараона мѡуѣси, и рече¹⁶⁹¹:
¹⁶⁹²Понимъ¹⁶⁹³ гѣви слав^нно во¹⁶⁹⁴ прослави¹⁶⁹⁵ се, конѣ и въсад^нника въврѣже въ море*:

84. [w амалицѣ]¹⁶⁹⁶. /f. 165r/ Вѣзвиг^нше же се снове ѣсрлви ѿ мора чрѣм^нна-
го¹⁶⁹⁷. идѣхоу¹⁶⁹⁸ [по поустини]¹⁶⁹⁹. и прѣидоше въ горѣ синанскоу¹⁷⁰⁰. Слыша¹⁷⁰¹
же амаликъ, тако богат^нство єгѣп^ттское¹⁷⁰² възм^лше снове ѣслѣви. прѣидѣ ра-
товати ѣ съ мѡуѣсѣмъ тисоу^ѣ¹⁷⁰³. Глѣ тако безъврѣж^нни¹⁷⁰⁴ соутѣ, и прѣим^ѣ
ѣ въ поустини сѣи, и възм^лоу богат^нство єгѣп^ттское, еже ѡни възѣше. и прѣидѣ¹⁷⁰⁵

¹⁶⁷¹ вѣсѣкк SB III22; вѣсѣкк Rum. 42.

¹⁶⁷² сѣнѣмъ MSPC 42.

¹⁶⁷³ възрѣ NIM 25.

¹⁶⁷⁴ єгѣпѣски SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁷⁵ привезаше се MSPC 141; привѣзашѣ SB
III22, Rum. 42.

¹⁶⁷⁶ поворетѣ MSPC 42.

¹⁶⁷⁷ вѣратошѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁷⁸ —* Cf. Exod 14:28–29.

¹⁶⁷⁹ видѣвъ MSPC 42, SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁸⁰ Ѧ SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁸¹ лежещи^{хъ} MSPC 42; лежещи^ѣ MSPC 141;
лежѣщи^{хъ} SB III22; лежѣщи^ѣ Rum. 42.

¹⁶⁸² —* Cf. Exod 15:20–21.1.

¹⁶⁸³ вѣзъм^лши SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁸⁴ марѣмни (!) MSPC 141; марѣ NIM 25.

¹⁶⁸⁵ своѣ MSPC 42; своѣ MSPC 141, NIM 25.

¹⁶⁸⁶ тил^нпанъ MSPC 42; тѣм^нпанъ MSPC 141;
тил^нбанъ NIM 25; тѣм^нпанъ SB III22; тѣм^нпанъ
Rum. 42.

¹⁶⁸⁷ єѣ MSPC 42; єѣ MSPC 141; єѣ SB III22,
Rum. 42.

¹⁶⁸⁸ Ѧ MSPC 42.

¹⁶⁸⁹ Ѧ MSPC 42, Rum. 42.

¹⁶⁹⁰ рече MSPC 42.

¹⁶⁹¹ рѣше NIM 25.

¹⁶⁹² —* Exod 15:20–21.

¹⁶⁹³ Поѣмъ NIM 25.

¹⁶⁹⁴ богъ (!) Rum. 42.

¹⁶⁹⁵ славѣ SB III22.

¹⁶⁹⁶ Περι τοῦ Ἀμαλήκ, р. 237; o амалицѣ, PH I,
р. 77. The chapter is based on Exod 17:8–16
(84).

¹⁶⁹⁷ чрѣм^ннаго MSPC 42.

¹⁶⁹⁸ и идѣхѣ MSPC 42; и идѣхѣ SB III22, Rum.
42.

¹⁶⁹⁹ въ поустини MSPC 42.

¹⁷⁰⁰ синанскоу NIM 25.

¹⁷⁰¹ слышѣ^ѣ NIM 25; слышав SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁰² єгѣп^ттское MSPC 42.

¹⁷⁰³ тѣсѣѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁰⁴ безъврѣж^нни MSPC 141.

¹⁷⁰⁵ прѣидѣ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum.
42; принѣ NIM 25.

амаликъ съ мнѡжѣствомъ тисѡщѣ¹⁷⁰⁶. и съвѣкоупише брань съ ев^нрен¹⁷⁰⁷. мѡѣси
же възиде на горѣ, и простреть¹⁷⁰⁸ рѡцѣ на млтѣвѣ¹⁷⁰⁹. и егда възвизаше¹⁷¹⁰ сипа
повѣжаахоу¹⁷¹¹ амалика¹⁷¹². егда же ѡтрьпахоу¹⁷¹³ рѡцѣ его и сънижаше¹⁷¹⁴ ѣ, и¹⁷¹⁵
побежѣни бивахѣ¹⁷¹⁶ люде¹⁷¹⁷ иѣрлви. и паки егда възвизаше¹⁷¹⁸ рѡцѣ мѡѣси, по-
бежахѣ¹⁷¹⁹ амалика¹⁷²⁰. и съвѣкоупише брань еце¹⁷²¹ мнѡжайше:

[Видѣвѣ^н же]¹⁷²² ароонъ¹⁷²³, и ѡрь тако егда възвизають¹⁷²⁴ роуцѣ, побежаю-
тъ¹⁷²⁵ амаликоу¹⁷²⁶. въниде [единъ ѡ дес^нноу^ю]¹⁷²⁷, а дрѡги /f. 165v/ ѡ¹⁷²⁸ левоу^ю¹⁷²⁹.
и въз^ндвизахѣ^н¹⁷³⁰ рѡцѣ, и повѣжаахѣ^н¹⁷³¹ амаликоу¹⁷³². и до конца погоубише ихъ¹⁷³³.
и съврши се плиское¹⁷³⁴ слово ѡ сѣмь. ¹⁷³⁵такѡ въ дѣлѣ^н роуцѣ своєю оуведе грѣш-
никъ^{1736*}. иѡ амаликъ въсхоте погоубити іѣла. погиве¹⁷³⁷ самъ. 85. и твѡрць пое
поминае писаніе¹⁷³⁸ въ канѡне възвизеннѣ¹⁷³⁹ чьст^ннаго¹⁷⁴⁰ крѣта. рѣ, ¹⁷⁴¹ѡбразъ
дрѣв^ніе мѡѣси прѣчтѣніе¹⁷⁴² стрѣти въ сѣвѣ проавлаю, посрѣ^н¹⁷⁴³ сѣен^нникъ¹⁷⁴⁴ стое.

¹⁷⁰⁶ тисѡщѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁰⁷ еврен MSPC 42.

¹⁷⁰⁸ простеръ SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁰⁹ млтѣв MSPC 42; млнтѣв MSPC 141; млт-
вж SB III22, Rum. 42;

¹⁷¹⁰ възвизаше MSPC 141, SB III22, Rum. 42;
възвизаше NIM 25.

¹⁷¹¹ повѣжаахоу NIM 25; повѣжаах SB III22,
Rum. 42.

¹⁷¹² амаликоу NIM 25.

¹⁷¹³ ѡславѣхѣ MSPC 42; ѡтрьпаахѣ MSPC
141; ѡтрьпаахоу NIM 25; ѡтрьпаах SB III22,
Rum. 42.

¹⁷¹⁴ сънижаше NIM 25.

¹⁷¹⁵ Ѧ NIM 25.

¹⁷¹⁶ биваахѣ MSPC 141; биваах SB III22,
Rum. 42.

¹⁷¹⁷ люде MSPC 42.

¹⁷¹⁸ възвизааше MSPC 141; възвизааше NIM
25; възвизаше SB III22, Rum. 42.

¹⁷¹⁹ повѣжаахоу NIM 25.

¹⁷²⁰ амаликоу NIM 25.

¹⁷²¹ и юще NIM 25.

¹⁷²² Видѣвше же MSPC 141, SB III22; Видѣвше
же NIM 25; Видѣвше Rum. 42.

¹⁷²³ ароонъ MSPC 42; [...]рѡнъ MSPC 141; аро-
нъ NIM 25; ароѡ SB III22; ароонъ Rum. 42.

¹⁷²⁴ възвизетъ MSPC 141; възвизетъ NIM
25; възвизетъ SB III22, Rum. 42.

¹⁷²⁵ повѣжае^{ше} MSPC 42; повѣжаѣтъ SB
III22.

¹⁷²⁶ амалика MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁷²⁷ Ѧ деснѡю единъ MSPC 141; ѡ деснѡж ѣдѣ
SB III22, Rum. 42.

¹⁷²⁸ ѡ MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁷²⁹ лѣваж Rum. 42.

¹⁷³⁰ възвизаахѣ MSPC 141; възвизаахоу NIM
25; възвизаах SB III22, Rum. 42.

¹⁷³¹ повѣжаахоу NIM 25; повѣжаах SB III22;
повѣжаах Rum. 42.

¹⁷³² амалика MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁷³³ и MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁷³⁴ ѡдѣл^нское MSPC 42; ѡдѣл^нское MSPC 141;
ѡдѣл^нское SB III22, Rum. 42.

¹⁷³⁵ —* Ps 9:17 (LXX).

¹⁷³⁶ грѣшники MSPC 42.

¹⁷³⁷ погубенъ MSPC 42, MSPC 141; погубѣноу
NIM 25; погубѣнъ SB III22, Rum. 42.

¹⁷³⁸ писаніе се MSPC 141; писанію се NIM 25;
писаніе се SB III22; писаніе се Rum. 42.

¹⁷³⁹ възвизеніе MSPC 42; възвизені NIM 25;
възвизені MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁴⁰ чѣтнаго MSPC 42.

¹⁷⁴¹ —* St. Cosmas of Maiuma, *Canon on the El-
evation of the Holy Cross*, Troparion 1 of Ode 1
(cf. Lovjagin 1861, p. 126).

¹⁷⁴² прѣчтѣны MSPC 42, MSPC 141; прѣчтѣнны
NIM 25.

¹⁷⁴³ посрѣ^н (!) Rum. 42.

¹⁷⁴⁴ сѣен^нникъ (!) MSPC 42; сѣен^нный MSPC
141, Rum. 42; сѣен^нных NIM 25; сѣен^нных SB
III22.

крѣтомъ же въобрази¹⁷⁴⁵ се, распрострътома¹⁷⁴⁶ дланѣма повѣдѣ възвѣже. [дрѣжавѣ потрѣби амалика гоубителя¹⁷⁴⁷*:]¹⁷⁴⁸

Ико образъ бешѣ истинъни¹⁷⁴⁹. бжтвнаго¹⁷⁵⁰ крѣта. иже въ чрьминѣмъ мори чюдотворени¹⁷⁵¹ [и еже]¹⁷⁵² на амалика. по вѣсѣдоу ѿ павленѣно, жьзла бо ради своего павѣ тако крѣтнимъ¹⁷⁵³ и нови¹⁷⁵⁴ мѡуѣси спѣ. емоу же¹⁷⁵⁵ жьзль правости, жьзль црѣтвѣта* его ѿ. по въспевающомѣ, чрьвлени¹⁷⁵⁶ расѣче грѣха. чрьвлени¹⁷⁵⁷ же вѣсако¹⁷⁵⁸ ѿ грѣхъ. и не тѣчию тако крѣви ѡповѣаетъ его писани¹⁷⁵⁹. тако моужа /f. 166r/ крѣви¹⁷⁵⁹ и лѣсти. нѣ тако исана велеглѣни¹⁷⁶⁰, вброшени¹⁷⁶¹ пѣсно казѣтъ глѣ. аще оубо соутъ грѣси ваши¹⁷⁶², тако вброшени¹⁷⁶³, тако снѣгъ оубелю¹⁷⁶⁵ ѿ. аще ли соутъ чрьвлени¹⁷⁶⁶ тако вьлноу оубелю¹⁷⁶⁷ ѿ*. вброшени¹⁷⁶⁸, такоже рѣхъ грѣхъ, сице расече спѣ. ісрѣлтени оубо на въ пѣстини ѡ грѣха вѣстрѣтнѣю¹⁷⁶⁹ прѣвѣ¹⁷⁷⁰ на. фараонѣскоу¹⁷⁷¹ же, вѣсовѣски¹⁷⁷² сили потопи, пѣже бо и въ правѣдѣ. колеснице глѣтъ възнѣшениа ради грѣдинѣ, ихъ же ради и¹⁷⁷³ низложени бише. сего ради и дроуги¹⁷⁷⁴ вбразъ и проначрѣтани¹⁷⁷⁵ приводитъ. мѡуѣсѣвехъ ради¹⁷⁷⁵ рѣкъ амаликовоу¹⁷⁷⁶ пагоубоу¹⁷⁷⁷, и глѣтъ пѣнопѣвѣць тако дрѣвлѣ из начела. и [ѡ прѣжнихъ]¹⁷⁷⁸ днѣхъ прѣчѣтоу¹⁷⁷⁹ стрѣтъ спѣсовѣ. и¹⁷⁸⁰ еже¹⁷⁸¹ ѡ крѣтѣ

¹⁷⁴⁵ въобрази MS PC 42.

¹⁷⁴⁶ распрострътама MS PC 42, NIM 25; распрострътама MS PC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁴⁷ въсѣгѣвитѣла MS PC 141; въсѣгоубитѣла NIM 25.

¹⁷⁴⁸ Ø SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁴⁹ истинным MS PC 141, Rum. 42; истинным NIM 25; истинным (!) SB III22.

¹⁷⁵⁰ бжтвнаго MS PC 42.

¹⁷⁵¹ чюдотвореніи MS PC 141; чюдотвореніе NIM 25; чюдотвореніи SB III22; чюдотвореніи (!) Rum. 42.

¹⁷⁵² иже MS PC 42.

¹⁷⁵³ стрѣтныи SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁵⁴ новыи MS PC 141, NIM 25.

¹⁷⁵⁵ —* Ps 45(44):7.

¹⁷⁵⁶ чрьвленными SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁵⁷ The last letter may not be determined, due to the fact that the letters и and н have been written over each other. чрьвлени MS PC 42; чрьвлени MS PC 141; чрьвлени NIM 25; чрьвлени SB III22; чрьвлени Rum. 42.

¹⁷⁵⁸ вѣсѣко SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁵⁹ крѣви NIM 25.

¹⁷⁶⁰ велеглѣныи MS PC 141; велеглѣсныи NIM 25.

¹⁷⁶¹ пѣсныи MS PC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁶² —* Isa 1:18.

¹⁷⁶³ ваши SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁶⁴ вброшении MS PC 141.

¹⁷⁶⁵ оубѣлѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁶⁶ чрьвлении MS PC 141; чрьвлени NIM 25.

¹⁷⁶⁷ оубѣлѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁶⁸ вброшении MS PC 141; вброшени NIM 25;

вброшении SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁶⁹ вѣстрѣтныи SB III22; вѣстрѣтныи Rum. 42.

¹⁷⁷⁰ приведе SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁷¹ фараонские MS PC 42; фараонские MS PC 141; фараонские SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁷² вѣсовски MS PC 42.

¹⁷⁷³ Ø NIM 25.

¹⁷⁷⁴ дроуги MS PC 141, Rum. 42; дроуги SB III22.

¹⁷⁷⁵ Ø SB III22.

¹⁷⁷⁶ амаликова (!) SB III22.

¹⁷⁷⁷ повѣдѣ MS PC 141; повѣдѣ (!) SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁷⁸ ѡ прѣжний MS PC 42; ѡ прѣжний MS PC 141; ѡ прѣжнихъ NIM 25; ѡ прѣжнихъ (!) SB III22; ѡ прѣжний Rum. 42.

¹⁷⁷⁹ прѣчѣтоу NIM 25.

¹⁷⁸⁰ Ø MS PC 42.

¹⁷⁸¹ иже NIM 25.

таинѣст^{во} въ сѣбѣ прѣпоказа мѡиси. и стрѣтъ оубо іако посрѣѣ сѣенни^х1782 мѡужь
стѡе, вра, и ароона¹⁷⁸³, іакоже мѡўси іс^ѣ1784, посрѣ двою¹⁷⁸⁵ разбоиникоу висе[ше.
крѣтъ же іако протеженіемь рѣкъ. крѣтъ]1786 на сѣбѣ сице провѣразѣю. прострѣто-
ма¹⁷⁸⁷ /f. 166v/ длан^{ма}, іаже¹⁷⁸⁸ на амалика сквернаго и в^{се}гоубиѣлѣа побѣдоу
възвѣже побѣднимь¹⁷⁸⁹ крѣта знаменіемь [въвѣразив^ѣ се]1790. и въниде ісрѣль (!)
и разори гради амаликови и поплени¹⁷⁹¹ ѿ. и възетѣ брат^{ство}1792 ѿ и съсече ихъ:~

86. ѡ гор^ѣкон водѣ мѣр^ѣѣ~1793 Потомъ¹⁷⁹⁴ възвѣг^ѣше се ѡ чрьмаго мора,
снѡвѣ ісрѣлеви, прѣидоше въ пѣстиню¹⁷⁹⁵, сѣрь¹⁷⁹⁶. 1797 и хѡжахѣ¹⁷⁹⁸ три¹⁷⁹⁹ дни¹⁸⁰⁰
по поустинны и не вѣрѣтах^ѣ1801 водѣ¹⁸⁰² въ поустинни да пниѣ. и¹⁸⁰³ прѣидоше¹⁸⁰⁴
въ мѣр^ѣѣ и не можахѣ¹⁸⁰⁵ пити¹⁸⁰⁶ водоу¹⁸⁰⁷ ѡ мѣр^ѣѣ¹⁸⁰⁸, гор^ѣка бо бѣ. Сего
ради нарѣ се >име¹⁸⁰⁹ мѣстоу ѡномѡу горестѣ. и рѣ^ѣтахоу¹⁸¹⁰ (!) люѣ на мѡў-
сѣа глѡще¹⁸¹¹ что пнемь. възѡпи¹⁸¹² же¹⁸¹³ мѡўси къ бѡу¹⁸¹⁴ и показа юмоу гѣ
дрѣво и въложи¹⁸¹⁵ въ водѣ. и оулади се вода. тамо бо положи ємѣ бѣ вправ^ѣ-
даниа и соуд^ѣбы¹⁸¹⁶. тамо єго искоушашѣ¹⁸¹⁷ и рѣ. аще слоухѣ^ѣ оуслышиши гла-
съ гѣ бѣ твоего. и оугод^ѣнаа /f. 167r/ прѣ нимь сътвориши¹⁸¹⁸. и съблюдеши

1782 сѣенныхъ MSPC 42; сѣенны^х MSPC 141, Rum. 42.

1783 аарона MSPC 141, NIM 25, SB III22.

1784 и іс MSPC 42, MSPC 141.

1785 двои SB III22, Rum. 42.

1786 Ø Rum. 42.

1787 прострѣтама MSPC 141; прострѣтама NIM 25.

1788 іакоже MSPC 42.

1789 побѣданимь MSPC 42; побѣд^ѣныимь NIM

25; побѣданыимь SB III22; побѣдны^ѣ Rum. 42.

1790 и въвѣразив^ѣ се MSPC 42.

1791 поплѣне Rum. 42.

1792 богатѣство MSPC 42; бо^ѣтѣство NIM 25;

бран^ѣство SB III22, Rum. 42.

1793 The chapter is based on Exod 15:22–27 (86).

1794 И потомъ MSPC 141.

1795 поустына SB III22, Rum. 42.

1796 сѣрь MSPC 42; сѣрь MSPC 141; сѣхарь SB III22, Rum. 42.

1797 –* Exod 15:22–27.

1798 хѡжахоу NIM 25; хѡжаахъ SB III22, Rum. 42.

1799 ꙗ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

1800 дни^ѣ MSPC 42.

1801 вѣрѣтаахоу NIM 25; вѣрѣтаахъ SB III22, Rum. 42.

1802 воды NIM 25.

1803 Ø NIM 25.

1804 прѣидоше MSPC 42; прѣидоше NIM 25; прѣидѡша SB III22, Rum. 42.

1805 можаахоу NIM 25; можаахъ SB III22, Rum. 42.

1806 пити MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

1807 вѡды MSPC 141; воды SB III22, Rum. 42.

1808 мѣрры MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

1809 MSPC 141, NIM 25; Ø MSPC 42; имѡ SB III22, Rum. 42.

1810 рѣптаахѣ MSPC 141; рѣптаахъ SB III22, Rum. 42.

1811 глѡще SB III22, Rum. 42.

1812 и възѡпи MSPC 141; вѣзѡпи SB III22, Rum. 42.

1813 иже (!) NIM 25.

1814 іс MSPC 141, SB III22; іс Rum. 42, NIM 25.

1815 въложи ю (!) NIM 25.

1816 соудѣбы NIM 25.

1817 искоушаашѣ NIM 25, SB III22; искоушаашѣ Rum. 42.

1818 сътво (!) MSPC 42.

заповѣдь¹⁸¹⁹ его. и съхраниши въса въправ^вданнѣа его. всакѡ болезньн юже наведѡ на
 егип^ттѣни не наведѡ на те. азъ бо есмь г^в <и>¹⁸²⁰ исцѣлѣви¹⁸²¹ те. и придоше¹⁸²² въ
 елимы. и бѣше тамо, бѣ, источныкъ воды. и ,б. стѣблы¹⁸²³ финикѡвъ. и падоше тамо
 въсь¹⁸²⁴ сын^нмъ снѡвъ ислѣвъ^{1825*}. 87. ѿ сего оуво писаннѣа въсечѣтны¹⁸²⁶ иваннь
 дамаскинъ¹⁸²⁷, словотворѣ въспѣвають¹⁸²⁸ [ѡ х^в глѣють]¹⁸²⁹. 1830 Мерскіе гор^ккыне
 воды тако въ¹⁸³¹ вбразѣ провбразѡе¹⁸³². прѣчты¹⁸³³ к^ртъ твои блже, грѣхѡв^ное
 въкоушенине оумрьш^влагающа. к^рта ради, [сладиль еси]^{1834*} тако провбразѡе
 к^ртъ твои х^в. образъ ѡнь сътворишь еси, дрѣво илиже воды [оусладише се]¹⁸³⁵,
 такоже бо дрѣво ѡно прѣложи оу¹⁸³⁶ сладость, непиющ¹⁸³⁷ се, и гор^ккыне¹⁸³⁸
 воды. Сицевѣмъ вбразѡ и прѣчты¹⁸³⁹ к^ртъ твои оумрьт^ввыи пог^оувы [въкоу
 /f. 167v/шенине грѣхѡв^ное]¹⁸⁴⁰. ѿ въкоушениа бо вѣдѣх^с гор^ккестъ воды ѡнѣхъ,
 ѣство¹⁸⁴¹ члѣчское, ради въкоушениемъ плода, ѿ ѡтрѣн^наго дрѣва. въ грѣ¹⁸⁴²
 поплъзе се илиже и поустъ въ^в к^вжо ѿ бл^гынхъ¹⁸⁴³ дѣль. и бж^ин¹⁸⁴⁴ заповѣден
 ѣств^нны¹⁸⁴⁵ въкоуш¹⁸⁴⁶ грѣхъ. к^ртъ же твои таѡвое¹⁸⁴⁷ (!) въкоушенине оумрьт^ввы,
 рѣкше недейств^нно сътвори. [и или]¹⁸⁴⁸ инако, егда кто грѣ творить оукрада
 юмъ ѿ сласти. никако гор^ккестъ его свѣють¹⁸⁴⁹. егда же¹⁸⁵⁰ въ поустини боудеть,

¹⁸¹⁹ заповѣди MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁸²⁰ Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁸²¹ The word исцѣлѣви was later corrected into исцѣлѣви. исцѣлѣви MSPC 42; исцѣлѣви MSPC 141; исцѣлѣи NIM 25; исцѣлѣи SB III22, Rum. 42.

¹⁸²² прїдоше MSPC 42, MSPC 141; придоше NIM 25; прїдоша SB III22, Rum. 42.

¹⁸²³ стѣблы SB III22; стѣбли Rum. 42.

¹⁸²⁴ въ MSPC 141.

¹⁸²⁵ ислѣви NIM 25.

¹⁸²⁶ въсечѣтныи MSPC 141; в^сечѣтныи NIM 25; въсечѣтныи Rum. 42.

¹⁸²⁷ Ø SB III22, Rum. 42.

¹⁸²⁸ въспѣвае MSPC 141.

¹⁸²⁹ глѣ о х^в MSPC 141; глѣ ѡ х^в SB III22, Rum. 42.

¹⁸³⁰ –* St. John of Damascus, *Sunday Canon* (tone 5), Troparion 1 of Ode 4.

¹⁸³¹ Ø SB III22.

¹⁸³² провбрае (!) MSPC 42.

¹⁸³³ прѣчтыи MSPC 141, SB III22; прѣчтныи NIM 25.

¹⁸³⁴ Added above the verse (later). Ø MSPC 42.

¹⁸³⁵ сладиль еси MSPC 42.

¹⁸³⁶ въ MSPC 141, SB III22, Rum. 42; въ NIM 25.

¹⁸³⁷ непиюще MSPC 141; непіищѣа SB III22, Rum. 42.

¹⁸³⁸ гор^ккы MSPC 42.

¹⁸³⁹ прѣчестныи MSPC 141; прѣчѣтныи NIM 25; прѣчѣтныи SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁴⁰ грѣхѡв^ное вък^сшеніе MSPC 141; грѣхѡв^ное вък^сшеніе SB III22; грѣхѡв^ное въкоушеніе Rum. 42.

¹⁸⁴¹ и ѣство MSPC 141, SB III22, Rum. 42; и ѣство NIM 25.

¹⁸⁴² грѣсе SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁴³ бл^гы MSPC 141, Rum. 42; бл^гыхъ NIM 25.

¹⁸⁴⁴ бж^ин Rum. 42.

¹⁸⁴⁵ ѣств^нныи MSPC 141; ѣств^нныи SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁴⁶ въкоупѣси (!) Rum. 42.

¹⁸⁴⁷ таковое MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42; таковое NIM 25.

¹⁸⁴⁸ или MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42; или и NIM 25.

¹⁸⁴⁹ свѣдѣють MSPC 42; свѣдѣють MSPC 141; оуведѣаетъ SB III22; свѣдаеть Rum. 42.

¹⁸⁵⁰ Ø MSPC 42.

страстотвор'нихъ¹⁸⁵¹ вынь. тогда жежею¹⁸⁵² вдръжи¹⁸⁵³ бываеъ. целошдрьа¹⁸⁵⁴ ѿ¹⁸⁵⁵ гор'ѣсти грѣха¹⁸⁵⁶, въ чюв'ствѣ съвершенье¹⁸⁵⁷ бываеъ. такоже оубо крѣтъ¹⁸⁵⁸ гнѣ оумръщ'влаетъ¹⁸⁵⁹ (!) въкшенье его, и недѣиств'нь¹⁸⁶⁰ ѿ¹⁸⁶¹ ѿ него, сирѣ, мръва сътвораетъ¹⁸⁶² его. тамо б'ѣше ,бѣ, источ'ныкъ вода¹⁸⁶³ и ,бѣ. стьбаль финиковѣ¹⁸⁶⁴,¹⁸⁶⁵ и оубо бѣ, источныкъ вобрѣтаемыхъ¹⁸⁶⁶ /f. 168r/ проавахаоу¹⁸⁶⁷ .бѣ, апль, им'же коеже колѣно свои источ'ныкъ имаше .бѣ¹⁸⁶⁸. во б'ѣхоу сие¹⁸⁶⁹, тако да не¹⁸⁷⁰ дроу¹⁸⁷¹ съ дрог'у свараютъ¹⁸⁷² се .бѣ,¹⁸⁷³ же¹⁸⁷⁴ стьбаль финиковехъ. и¹⁸⁷⁵ финици оубо соу¹⁸⁷⁶, бѣ, апль¹⁸⁷⁷. стьбли¹⁸⁷⁸ же и ,бѣ,¹⁸⁷⁹ оученикъ.

88. ѿ¹⁸⁸⁰ въсхожени¹⁸⁸¹ мѡуѣсѡвѣ на горѣ синаискоу¹⁸⁸².¹⁸⁸³ възвиг¹⁸⁸⁴ же се ѿ¹⁸⁸⁵ елима в'съ сънмъ синовѣ іс'лѡв. прїидоше въ поустиню синавоу¹⁸⁸⁶ иже ѿ¹⁸⁸⁷ посрѣ елима¹⁸⁸⁸, и посрѣ синае*. и ѡтѣде¹⁸⁸⁹ възм'ше се прїидоше въ горѣ синаискоу. и падоше по¹⁸⁹⁰ горѣ, и сътвори жрьт'воу мѡуѣси къ боу. и рѣ¹⁸⁹¹ емоу гъ¹⁸⁹² възиди къ мнѣ на горѣ, и дам ти скрижали камен'ние. и¹⁸⁹³ зак'ѡ¹⁸⁹⁴ и заповѣды¹⁸⁹⁵ паже написѡ. и¹⁸⁹⁶ еже нащй¹⁸⁹⁷ и*. и¹⁸⁹⁸ оутр'ньевавъ мѡуѣси заѡтра възиде на горѣ. и б'ѣше тамо за .мѣ, днїи¹⁸⁹⁹. заповѣдав¹⁹⁰⁰ же люмъ глѣ¹⁹⁰¹ се азъ въсхожѡу на горѣ гнѣю.¹⁹⁰² и¹⁹⁰³ аронъ и иоръ братиѡ моѡ. да аще комоу прилоу¹⁹⁰⁴ се соудъ, да прихо/f. 168v/

¹⁸⁵¹ страстотвор'ный Rum. 42.

¹⁸⁵² оудръжины SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁵³ и ѿ NIM 25.

¹⁸⁵⁴ грѣхъвъ MSPC 42.

¹⁸⁵⁵ съвр'ньне (!) MSPC 42.

¹⁸⁵⁶ и крѣтъ NIM 25.

¹⁸⁵⁷ оумръщ'влѣтъ SB III22; оумръщ'влѣтъ Rum. 42.

¹⁸⁵⁸ сътворитъ MSPC 42; сътворѣтъ SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁵⁹ водаъ NIM 25.

¹⁸⁶⁰ фїнікѡвъ MSPC 141; финиковъ NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁶¹ Περί τῶν ἰβ' πηγῶν [ἐρμηνεία], PGr, p. 238.

¹⁸⁶² вобрѣтаемыхъ MSPC 141, SB III22, Rum. 42; вобрѣтаемыхъ NIM 25.

¹⁸⁶³ проавахаоу MSPC 141; проавахаоу NIM 25; проавлѣахъ SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁶⁴ дванадесетѣ NIM 25.

¹⁸⁶⁵ с'ѡ SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁶⁶ Ѧ MSPC 42.

¹⁸⁶⁷ свареютъ MSPC 141; свареютъ NIM 25; сварѣатъ SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁶⁸ сѣд'мьдесетъ NIM 25.

¹⁸⁶⁹ во MSPC 42.

¹⁸⁷⁰ Ѧ MSPC 42.

¹⁸⁷¹ апль MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁷² стьбаль MSPC 141; стьбали NIM 25; стьбаль SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁷³ сѣд'мьдесетъ NIM 25.

¹⁸⁷⁴ въсхожени MSPC 141, SB III22; въсхожени Rum. 42.

¹⁸⁷⁵ снѡексю MSPC 42.

¹⁸⁷⁶ The chapter is based on Exod 24:12.14 (88), Exod 32:23 (89), Exod 32:1–14 (90).

¹⁸⁷⁷ –* Cf. Exod 16:1.

¹⁸⁷⁸ възвигше MSPC 141; възвигше NIM 25; възвигше SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁷⁹ елима MSPC 141.

¹⁸⁸⁰ ѡтѣде MSPC 42.

¹⁸⁸¹ –* Exod 24:12.

¹⁸⁸² Ѧ NIM 25.

¹⁸⁸³ Ѧ MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁸⁴ Ѧ SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁸⁵ днїи NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁸⁶ заповѣда NIM 25.

¹⁸⁸⁷ –* Exod 24:14.

¹⁸⁸⁸ Ѧ SB III22, Rum. 42.

ДЕТЬ¹⁸⁸⁹ КЪ НИ^{а*}, и съхрани¹⁸⁹⁰ ѿ, днѣи¹⁸⁹¹ постѣщи¹⁸⁹² се, дондеже съниде ѿ горы. ѿни же не съхранише заповѣдь. и¹⁸⁹³ не постише¹⁸⁹⁴ се¹⁸⁹⁵, дондѣже съниде¹⁸⁹⁶ мѡѡси. арѡнъ же не вѣставляше¹⁸⁹⁷ ѿ, нь глѣаше¹⁸⁹⁸. съхрани¹⁸⁹⁹ дондеже възвратитъ се мѡѡси ѿ горы, ѡны же не послушаше¹⁸⁹⁹. арѡнъ же скръвѣше ѡ лю^ахъ. нѣжахоу¹⁹⁰⁰ же єго глѡще, дажъ на бѣ тако да поклонѣ се ємоу, и разрѣшѣ¹⁹⁰¹ пѣ. мѡѡсеа бѡ не вѣни что бѣ. 89. достоуживъ же си арѡнъ, рече¹⁹⁰² къ лю^амъ. изнесете ми сребро єгѣпѣское, еже¹⁹⁰³ изнесете ѡтоуде. >и<¹⁹⁰⁴ въложимъ є¹⁹⁰⁵ въ ѡгнь. и іаковъ бѣ павитъ се томоу послужѣмъ. Се же рече¹⁹⁰⁶ арѡнъ, хоте тѣ възвратити ѡ лоукаваго¹⁹⁰⁷ оустръмѣнѣнѣа. еда¹⁹⁰⁸ како помилѡють злато и сребро, >и<¹⁹⁰⁹ не въложити¹⁹¹⁰ ю¹⁹¹¹ въ ѡгнь, и оудръжѣтъ¹⁹¹² пѣ. ѡны же не оустѣавнаго¹⁹¹³ [нхъ ради]¹⁹¹⁴ чрѣвоу въа^адѣнѣа. и¹⁹¹⁵ принесе^а сребро/ф. 169г/нага и злата¹⁹¹⁶ ѿ оукрашѣнѣа. и въжегъ ѡгнь ароонъ¹⁹¹⁷, въложи¹⁹¹⁸ іа вънѣтръ. и разліа^авѣшимъ¹⁹¹⁹ се бѣ тако пѣвѣне телѣцоу. и видѣвѣше вси лю^ае поклонѣше се ємоу.

90. Позна¹⁹²⁰ же мѡѡси безаконѣе лю^а на горѣ, и¹⁹²² вскрѣвѣ¹⁹²³ се зѣлѡ. рече¹⁹²⁴ же гъ къ нѣмоу вѣстави ме да потрѣбѡю и¹⁹²⁵, 1925 и сътворѡу те [въ єзыкъ]¹⁹²⁶

¹⁸⁸⁹ приходитъ MSPC 42, NIM 25; приходи SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁹⁰ съхранитъ NIM 25.

¹⁸⁹¹ днѣи NIM 25; днѣи SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁹² постѣще MSPC 141, NIM 25; постѣще SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁹³ Ø MSPC 42.

¹⁸⁹⁴ постиши MSPC 141.

¹⁸⁹⁵ Ø SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁹⁶ съниде MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁹⁷ вѣставляше SB III22, Rum. 42;

¹⁸⁹⁸ глѣаше NIM 25.

¹⁸⁹⁹ послушаша NIM 25.

¹⁹⁰⁰ нѣжахоу MSPC 42; нѣжахоу MSPC 141; нѣжахоу NIM 25; нѣжахоу SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁰¹ разрѣшѣнъ MSPC 42, SB III22, Rum. 42; MSPC 141.

¹⁹⁰² Ø SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁰³ иже MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁰⁴ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁰⁵ іа MSPC 141, NIM 25; Ø SB III22.

¹⁹⁰⁶ аарѡнъ MSPC 42, NIM 25; аарѡнъ SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁰⁷ лѣкавааго MSPC 141; лоукавааго NIM 25; лѣкавааго SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁰⁸ и еда SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁰⁹ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁹¹⁰ въложѣтъ MSPC 42, MSPC 141; въложѣтъ SB III22, Rum. 42.

¹⁹¹¹ іа MSPC 141, NIM 25.

¹⁹¹² дрѣжѣтъ MSPC 42; оудръжѣтъ SB III22, Rum. 42.

¹⁹¹³ не оустѣавнааго NIM 25.

¹⁹¹⁴ ради нхъ NIM 25.

¹⁹¹⁵ Ø MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁹¹⁶ злата NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁹¹⁷ арѡнъ MSPC 42; аарѡнъ MSPC 141, NIM 25, SB III22; аарѡнъ Rum. 42.

¹⁹¹⁸ и въложи SB III22, Rum. 42.

¹⁹¹⁹ разліа^авѣшемъ NIM 25.

¹⁹²⁰ позна NIM 25.

¹⁹²¹ лю^ади MSPC 141, NIM 25; лю^адѣи SB III22, Rum. 42.

¹⁹²² Ø MSPC 42.

¹⁹²³ вскрѣвѣтъ SB III22, Rum. 42.

¹⁹²⁴ єи MSPC 141, SB III22, Rum. 42; єи^ахъ NIM 25.

¹⁹²⁵ —* Exod 32:10.

¹⁹²⁶ възы^а (!) SB III22.

вѣлен^{1927*}. мѡўси же не вѣстѣвалаше. нъ рѣ къ гѡу, аще хоцѣши сихъ¹⁹²⁸ потрѣбы¹⁹²⁹ и мене потрѣбы, еда како похвалетъ се иноплемени¹⁹³⁰ езыци глѡще гдѣ ю бѣ и, и сиа оубѣ бише въ сихъ:~

91. ѡ даннѣ¹⁹³¹ законѣ мѡўсею¹⁹³² ѡ бѣ:~¹⁹³³ Мѡўси же възшѣ¹⁹³⁴ на гороу, дастъ се емоу законъ ѡ бѣ въ наоученіе, тако да навикноу заповѣди его и вправданиа¹⁹³⁵ юго. и рѣ гѣ къ мѡўсею. се вправданиа моя іаже дахъ¹⁹³⁶ ти. и вѣстѣши¹⁹³⁷ днь седмь¹⁹³⁸. и нареши его соута. и вѣсако дѣло да не боудѣ въ роукахъ¹⁹³⁹ твоихъ. нъ въ днь тѣхъ¹⁹⁴⁰ /f. 169v/ да почиетъ воля твои, и конь твои, и пришьць твои, [и сребропродавецъ твои]¹⁹⁴¹. и вси иже въ домоу твоёмъ да починутъ, и рекоутъ. сѣи¹⁹⁴² днь наренъ сѣтъ гѣви. и боудетъ вамъ се на всакѡ соуботоу бываемо законѡвѣчно. и да не сътвориши дѣло роукама своими въ днь соуботни¹⁹⁴³. нъ поидеши въ сѣтоу къ ерею въ сѣнь. егѡже аще помажѣтъ¹⁹⁴⁴ братія твои. и накажѣши се ѡ нѣго. и наоучиши законъ и заповѣди¹⁹⁴⁵.~

92. [ѡ законоположеніи:~]¹⁹⁴⁶ Да не прїимеши¹⁹⁴⁸ слоу соуетьны¹⁹⁴⁹. да не сѣдѣши¹⁹⁵⁰ съ неправеднѣмъ¹⁹⁵¹ быти свѣтѣль неправеднѣ. не боуди съ [ближнѣмъ своимъ]¹⁹⁵² враждѡу¹⁹⁵³ се. да не помилѡуеши нища¹⁹⁵⁴ на соудѣ. да не прѣвратиши соудъ нищаго на соудѣ юго. ѡ вѣсакого соуда неправеднаго¹⁹⁵⁵ [вѣжи и]¹⁹⁵⁶ ѡстоупи.

¹⁹²⁷ великъ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁹²⁸ сихъ NIM 25.

¹⁹²⁹ потрѣбити MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42; потрѣбиты NIM 25.

¹⁹³⁰ иноплемениі MSPC 141; иноплемени SB III22, Rum. 42.

¹⁹³¹ даннѣ MSPC 42, SB III22, Rum. 42; даннѣ-мъ MSPC 141.

¹⁹³² мѡўсеѡвѣ MSPC 42, SB III22.

¹⁹³³ The chapter is based on Exod 20:10–11.

¹⁹³⁴ възшѣ MSPC 42; възшѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁹³⁵ вправданіа и вправданіа MSPC 42.

¹⁹³⁶ дадохъ NIM 25.

¹⁹³⁷ свѣтиши MSPC 42.

¹⁹³⁸ сѣмьми MSPC 141, SB III22; сѣдмьми NIM 25; сѣдмьми Rum. 42.

¹⁹³⁹ роукаахъ (!) NIM 25.

¹⁹⁴⁰ тѣ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25; тѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁴¹ Ø MSPC 42.

¹⁹⁴² сѣ MSPC 42; сѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁴³ соуботныи NIM 25; сѣботныи SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁴⁴ покажѣтъ (!) MSPC 42.

¹⁹⁴⁵ заповѣди MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42; заповѣды NIM 25.

¹⁹⁴⁶ Περὶ τῆς νομοθεσίας, PGr, p. 240; ѡ законодаваца, PH I, p. 81. The chapter is based on Exod 23:1–23.6–8, Lev 19:15–16.

¹⁹⁴⁷ –* Exod 23:1–3.2.6–8.

¹⁹⁴⁸ прїимеши MSPC 42.

¹⁹⁴⁹ соуетъ MSPC 42.

¹⁹⁵⁰ сѣдиши MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁵¹ неправѣннымъ MSPC 42.

¹⁹⁵² близкииъ своимъ MSPC 42; близкимии своимъ MSPC 141; близкнѣмъ своимъ NIM 25; близкиии своимъ SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁵³ враждѡ SB III22.

¹⁹⁵⁴ нища SB III22; нищаго Rum. 42.

¹⁹⁵⁵ неправедна NIM 25.

¹⁹⁵⁶ Ø MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

неповын^{на} и правед^{на} да не оубыѣши. ибо мьзда вслепяваетъ¹⁹⁵⁷ очи зрѣщїи^х и погублявааетъ¹⁹⁵⁸ праваа. да /f. 170r/ не сътвориши неправдоу¹⁹⁵⁹ на соудѣ. да не примѣши¹⁹⁶⁰ лице нищаго¹⁹⁶¹ рекше [оустидиши се]¹⁹⁶². ниже да подивиши се лицоу сил^{на}го^{1963*}. ¹⁹⁶⁴Въ прав^{доу} соуди¹⁹⁶⁵ ближ^ннемоу своему, да не поидѣши льстїю въ языцѣ твоѣмъ*. и земля потрясетъ се, ѿ крови¹⁹⁶⁶ ближ^ннаго твоего:

93. [ѿ¹⁹⁶⁷ десетихъ¹⁹⁶⁸ словесъ]¹⁹⁶⁹. ѿ¹⁹⁷⁰ Язы юсьмъ гъ бѣ твои. изведи¹⁹⁷¹ те ѿ землю егѣп^скыѣ, <и>¹⁹⁷² из дома¹⁹⁷³ работи. и да не боудѣтъ¹⁹⁷⁴ ти¹⁹⁷⁵ бозы ни, развѣ мене. бѣ. Да не сътвориши себе идола. ниже всако побѣне елика¹⁹⁷⁶ на нѣси горѣ. и елика¹⁹⁷⁷ на земли долѣ, да не поклонѣши се >имѣ<¹⁹⁷⁸. ни послоужѣши ѿ. гъ. Да не примѣши¹⁹⁷⁹ имѣ¹⁹⁸⁰ гъ бѣ твоего въсоуѣ. >не очиститъ бо<¹⁹⁸¹ гъ прїемлюща¹⁹⁸² имѣ его въсоуѣ. дѣ. Поминаи днь соубот^нныи¹⁹⁸³, >вѣщати его въ шест^ии¹⁹⁸⁴ днѣ^х^{1985*}. да сътвориши вса дѣла твоѣа. въ¹⁹⁸⁶ днь же сѣботни¹⁹⁸⁷<¹⁹⁸⁸ да не сътвориши ничтоже, ниже тыи¹⁹⁸⁹. ниже снь /f. 170v/ твои¹⁹⁹⁰ ниже дщи

¹⁹⁵⁷ ослѣпляетъ MSPC 141.

¹⁹⁵⁸ погубляетъ MSPC 42; погубляетъ MSPC 141; погубляетъ NIM 25; погубляѣтъ SB III22; погубляѣтъ Rum. 42.

¹⁹⁵⁹ неправда SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁶⁰ прїимѣши MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42; примѣши NIM 25.

¹⁹⁶¹ нищаго MSPC 141, Rum. 42; нища SB III22.

¹⁹⁶² остиди се MSPC 42.

¹⁹⁶³ силнаго MSPC 141, SB III22.

¹⁹⁶⁴ —* Cf. Lev 19:15.

¹⁹⁶⁵ ссудиши MSPC 141.

¹⁹⁶⁶ кровѣ MSPC 141.

¹⁹⁶⁷ ѿ MSPC 42.

¹⁹⁶⁸ десѣти SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁶⁹ Περί τῆς δεκαλόγου τοῦ νόμου, PGr, p. 240; ο δεσѣти словесѣ закона, PH I, p. 82. The chapter is based on Exod 20:2–5.7–10, Lev 23:3 (93); Exod 20:12–17 (94), Lev 24:15–16, Lev 19:32, Exod 21:15, Deut 24:16, Exod 21:15; Exod 34:1–4.29–35 (96). ¹⁹⁶⁹—* Exod 20:2–5.7–8.

¹⁹⁷⁰ прѣво MSPC 42; прѣво MSPC 141; ѿ. ѿ SB III22; прѣво. ѿ Rum. 42.

¹⁹⁷¹ изведи MSPC 42.

¹⁹⁷² Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁷³ домѣ MSPC 141; домоу SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁷⁴ вѣдѣ SB III22.

¹⁹⁷⁵ Ø MSPC 42, MSPC 141.

¹⁹⁷⁶ елико MSPC 42.

¹⁹⁷⁷ елико MSPC 42.

¹⁹⁷⁸ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁷⁹ примѣши NIM 25; прїимѣши Rum. 42.

¹⁹⁸⁰ имени NIM 25.

¹⁹⁸¹ SB III22; Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25;

не очиститъ бо Rum. 42.

¹⁹⁸² прїемлющаго MSPC 42.

¹⁹⁸³ сѣботны (!) SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁸⁴ шестыхъ MSPC 141; шестїи NIM 25; шестїи SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁸⁵ днѣ SB III22.

¹⁹⁸⁶ —* Cf. Exod 20:10.

¹⁹⁸⁷ сѣботныи MSPC 141; соубот^нныи NIM 25; сѣботныи SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁸⁸ MSPC 42, f. 84r28–29; освѣщати его въ шестїи днѣ да сътвориши вса дѣла твоѣа. въ днь же сѣботныи MSPC 141; освѣщати его въ шестїи днѣхъ. да сътвориши вса дѣла твоѣа. въ днь же сѣботныи NIM 25; освѣщати его въ шестїи днѣ да сътвориши вѣсѣ дѣла твоѣа. въ днь же сѣботныи SB III22; освѣщати его въ шестїи днѣхъ да сътвориши вѣсѣ дѣла твоѣа. въ днь же сѣботныи Rum. 42.

¹⁹⁸⁹ ты MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁹⁰ Ø MSPC 42.

твоеѧ, ниже рабѣ твои, ни рабинѧ твоѧ. ниже скоть твои. ниже воль¹⁹⁹¹ твои. ни сребропродавецъ твои*. нь да почивають¹⁹⁹² вси въ домоу твоємъ¹⁹⁹³. и нарекоуть сѣи¹⁹⁹⁴ днь нарочить¹⁹⁹⁵, сѣо¹⁹⁹⁶ (!) гѣи. и прославетъ гѧ бѧ твоего. вси иже въ домоу твоємъ¹⁹⁹⁷. тыи¹⁹⁹⁸ же пондеши въ сѣое. и насчиши се [законоу и]¹⁹⁹⁹ заповѣдемъ. и блвыши се ѿ ереѧ. и избеавленіе приемеши²⁰⁰⁰ грѣхѣ. иже²⁰⁰¹ за шестѣи²⁰⁰² днѣхъ нѣле твоѣи²⁰⁰³. и вѣдѣши блвентъ²⁰⁰⁴. 94. 2005 ѿ, Чти²⁰⁰⁶ ѿца твоѣ, и мѣръ²⁰⁰⁷ твою. іако да молетъ ѡ тебѣ. и моли ѿ. іако да наслѣдиши мѣтвѣ ѿца твоего, и мѣръ²⁰⁰⁸ твою²⁰⁰⁹. и дльголѣтъ боудеши до старости твоѣе^{2010*}. 5. 2011 Да не съелоудиши²⁰¹², ни оубиѣши ни оукрадеши. [ни лъжесвѣтелствоуѣши.]²⁰¹³ да не оклеветиши²⁰¹⁴ тоу нѣ /f. 171r/ ближняго своего. 5. 2015 Да не въжелашеши²⁰¹⁶ женѣ ближняго своего, ни дщере єго. [ни рабиню єго,]²⁰¹⁷ ни село єго²⁰¹⁸, ни воли єго, ни кони єго. ниже чѣто ѿ стежанїѧ єго, ни²⁰¹⁹ елика ближняго твоего соуть*. ѿ. 2020 рѣ гѣ къ мѡѡсею гѣе. призови²⁰²¹ сѣны ісраилєви. и рѣци имъ, 2022 члѣкъ иже клънетъ бѧ²⁰²³ своего. грѣхъ великъ прїиметь себѣ²⁰²⁴. проклинае²⁰²⁵ клѣтвѣю имѣ гнѣ [сѣмрътию да оумреть. или каменеиѣмъ]²⁰²⁶ да побіють єго, весь съборъ сѣновъ ісѣевъ²⁰²⁷. аще ли и пришльць, или ниць клънетъ имѣ гнѣ да оумреть*. 2028 2029 ѿ лица гнѣ встанешѣи. и почтешѣи лице стараго²⁰³⁰. и оубиѣши се гѧ бѧ

1991 ни MSPC 42, SB III22, Rum. 42; [...] MSPC 141.

1992 почнють MSPC 141; почнѣ SB III22; почѣтъ Rum. 42.

1993 твоѣмоу (!) NIM 25.

1994 сѣ MSPC 42.

1995 Ѧ MSPC 42.

1996 сѣтъ MSPC 42, NIM 25, SB III22, Rum. 42; Ѧ MSPC 141.

1997 твоѣмоу (!) SB III22; твоѣмѣ (!) Rum. 42.

1998 ты MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

1999 Ѧ MSPC 42.

2000 прїимеши MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42; прїимеши NIM 25.

2001 еже SB III22; ѿ Rum. 42.

2002 шестѣи MSPC 141; шестѣиѣхъ SB III22; шестѣи Rum. 42.

2003 твоѣ MSPC 42; твоѣ MSPC 141; твоѣмѣ NIM 25; твоѣ SB III22, Rum. 42.

2004 блвѣиѣ NIM 25.

2005 –* Cf. Exod 20:12.

2006 Чти NIM 25.

2007 мѣтвѣ NIM 25.

2008 мѣръ MSPC 42, SB III22, Rum. 42; мѣтвѣ MSPC 141, NIM 25.

2009 твоѣ MSPC 42; твоѣ MSPC 141; твоѣ SB III22, Rum. 42.

2010 твоѣ Rum. 42.

2011 –* Cf. Exod 20:14.13.15–17.

2012 блвдиши (!) SB III22, Rum. 42.

2013 ниже свѣтелствѣши MSPC 42.

2014 оклеветашѣи MSPC 42, SB III22; оклеветашѣи MSPC 141; оклеветашѣи (!) Rum. 42.

2015 и. (!) NIM 25 (added later).

2016 въжелашѣи MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

2017 Ѧ MSPC 42.

2018 Ѧ MSPC 42, MSPC 141.

2019 и MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

2020 ѿ. NIM 25 (added later).

2021 призови ли MSPC 42, MSPC 141.

2022 –* Cf. Lev 24:15–16.

2023 гѧ бѧ MSPC 42, MSPC 141.

2024 въ себѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

2025 проклинаеи MSPC 42; проклинаи SB III22, Rum. 42.

2026 Ѧ SB III22, Rum. 42.

2027 илѣвѣ MSPC 42.

2028 Ѧ MSPC 42, MSPC 141; і (!) NIM 25.

2029 –* Lev 19:32.

2030 стараго MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

твоего. азъ бо есмь ꙗко бѣ твои*. ꙗко. ²⁰³¹ѡце члѣкъ выесть ѡца своего, или мѣръ свою. сѣмьрѣтию да оумреть. и повѣнѣнь сѣ/f. 171v/мрѣти тежѣѣи воудеть. ²⁰³²да не оумрѣтъ ѡци чедь ради. [и сѣнове да не оумроутъ ѡцѣ ради.]²⁰³³ кѣжѣ ѡ грѣсѣ своемъ да оумрѣ. иже выесть ѡца своего или мѣръ. сѣмьрѣтию да оумреть*, оубѣица бо естъ. 95. сѣна бо и ина множанша²⁰³⁴ наоучи бѣ мѡѡсеа. и бѣше мѡѡси на горѣ ѡмъ, днѣи²⁰³⁵, и ѡмъ, ноши²⁰³⁶. люте же събраше се пожрѣше телѣцоу. его же въ ѡгнѣи разлитіемъ²⁰³⁷ злѣ сътвори. рече же²⁰³⁸ арѡ къ нимъ. виждѣ²⁰³⁹, ісѣлю. сѣ²⁰⁴⁰ ѡ бѣ избавленіи²⁰⁴¹ те ѡ работи егѣпѣскихъ. и пожрѣше²⁰⁴² сѣнове ісѣлюи телѣцоу въ нѣмъ бѣжнѣ. и падоше ѡ жрѣвъ. въ днѣ двадесетини²⁰⁴³. дондеже сѣниде мѡѡси, сѣ горы. съхѡдецоу же емоу²⁰⁴⁴ сретѡше его, воръ, и дарѡ²⁰⁴⁵, и нѣци²⁰⁴⁵ ѡ сѣновъ ісѣль. и въпрошени быше ѡ мѡѡсеа за люди. и²⁰⁴⁶ како /f. 172r/ прѣбывають. Оказа²⁰⁴⁷ емоу ѡ вѣщи. <и>²⁰⁴⁸ разгнѣва²⁰⁴⁸ же се мѡѡси сѣкрѣши скрижали роукою бѣжнѣю написаннѣ²⁰⁴⁹. и свѣтелѣствоуетъ мы словомъ²⁰⁵⁰, прѣмоудри²⁰⁵¹ нѣкто пише сице, въ канѡнѣ ѡспѣннѣ. ²⁰⁵²бѣотворѣннѣ²⁰⁵³ скрижали мѡѡси. написаннѣ²⁰⁵³ дѣхомъ бѣжнѣ. въ гнѣвъ сѣкрѣши*. нѣ сего вѣла²⁰⁵⁴.

96. Емоу [ѡбо вывѣшоу]²⁰⁵⁵. [разгнѣва се]²⁰⁵⁶ мѡѡси²⁰⁵⁷ на люди. и просвѣтѣ²⁰⁵⁸ се лицѣ мѡѡсеа, паче слѣнца. и не можахоу²⁰⁵⁹ възрѣти сѣнове ісѣли, на лицѣ мѡѡсеа. сего ради завѣсь ѡбѣснѣ. вышѣрь сѣдѣше²⁰⁶⁰ мѡѡси.

²⁰³¹ –* Exod 21:15.

²⁰³² –* Deut 24:16; Exod 21:15.

²⁰³³ Ø MSPC 42.

²⁰³⁴ множаншаа MSPC 141; множаншаа SB III22, Rum. 42.

²⁰³⁵ днѣи MSPC 42, MSPC 141; днѣи SB III22, Rum. 42.

²⁰³⁶ ноши MSPC 42, MSPC 141; ноши NIM 25.

²⁰³⁷ разлитіе MSPC 42; разлитіе MSPC 141.

²⁰³⁸ Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²⁰³⁹ виждѣ Rum. 42.

²⁰⁴⁰ сѣ бо MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42; сѣ NIM 25.

²⁰⁴¹ избавленіи MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²⁰⁴² пожрѣа SB III22.

²⁰⁴³ ꙗ MSPC 42; ꙗ тыи SB III22, Rum. 42.

²⁰⁴⁴ емоу сѣ горы MSPC 42.

²⁰⁴⁵ нѣци MSPC 141, SB III22, Rum. 42; нѣци NIM 25.

²⁰⁴⁶ Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²⁰⁴⁷ и сказа²⁰⁴⁷а SB III22, Rum. 42.

²⁰⁴⁸ Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

²⁰⁴⁹ написаннѣ MSPC 42; написаннѣа SB III22, Rum. 42.

²⁰⁵⁰ слово MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²⁰⁵¹ прѣмѡдри MSPC 141; прѣмѡръ SB III22, Rum. 42.

²⁰⁵² –* St. Cosmas of Maiuma, *Canon on the Dormition of the Mother of God*, Troparion 1 of Ode 7 (cf. Lovjagin 1861, p. 103).

²⁰⁵³ бѣотвореннѣ MSPC 141; бѣотворны SB III22.

²⁰⁵⁴ вѣла Rum. 42.

²⁰⁵⁵ оупѣвѣшѡ MSPC 42; оупѣвѣшѡ MSPC 141, SB III22; оупѣвѣшоу Rum. 42.

²⁰⁵⁶ и разгнѣва се MSPC 141; и разгнѣва сѣа SB III22; и разгнѣва сѣа Rum. 42.

²⁰⁵⁷ Ø MSPC 42.

²⁰⁵⁸ просвѣти MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²⁰⁵⁹ можаахѡ MSPC 141.

²⁰⁶⁰ сѣдѣашѡ MSPC 42.

и приѣмлахоу²⁰⁶¹ бесѣди, дароуномъ, снѡве іслѡвы. понюже не можахоу²⁰⁶² зрѣти²⁰⁶³ на лицѣ мѡѵсеѡво.

Вижѣдѣ ми въсѣмъ іадшии²⁰⁶⁴, и постигѣшаго сѣ²⁰⁶⁵. како оубо іоудеи /f. 172v/ іадѣше. [поирачише сѣ]²⁰⁶⁶ лица ѥ. рекѣше >и<²⁰⁶⁷ оумь. пожрѣше²⁰⁶⁸ телѣцоу въ ние бжїе²⁰⁶⁹. мѡѵси же²⁰⁷⁰ постѣ²⁰⁷¹ сѣ. [просвѣтѣ сѣ]²⁰⁷² лицѣ єго. тѣмѣже и дрѡга²⁰⁷³ законоположеніа просивъ. и възѣ²⁰⁷⁴ на горѡ пакы. принѣтъ законъ дрѡгы²⁰⁷⁵ побѣнь прѣвоу.

97. [w сѣни свѣніа]²⁰⁷⁶. По²⁰⁷⁷ сѣмѣ же рѣ гѣ <къ>²⁰⁷⁸ мѡѵсею. сътвори²⁰⁷⁹ ми сѣнь. >по<²⁰⁸⁰ пѣбиу²⁰⁸¹ нѣноу. и повелѣніе бжїемъ. [възвигнѣше сѣ]²⁰⁸² облаци. и іави сѣ мѡѵсею пѣбие²⁰⁸³ нѣсно²⁰⁸⁴ чисто. и рѣ ємоу гѣ. таковоу ми сѣнь сътвори. и въноутрѣ сѣю да приносиши ми слоужѣбы²⁰⁸⁵. не хоуѡ бо да твориши²⁰⁸⁶ ми жрѣтѣвы на хлѣмѣ. и на каменѣ²⁰⁸⁷, нъ въноутрѣ въ сѣни. иже²⁰⁸⁸ є образъ нѣны²⁰⁸⁹. и да сътвориши ми²⁰⁹⁰ сѣнь сице. сътвори єю єдинокровноу²⁰⁹¹. по вѣразоу нѣноу. и сътвориши въ нѣи, гѣ²⁰⁹² прѣгражѣніа. /f. 173r/ двоихъ ради завѣсь, вѣнѣшнїе²⁰⁹³ оубо сѣнь²⁰⁹⁴. вѣходимо въсѣмъ²⁰⁹⁵. сѣніе²⁰⁹⁶ же сѣни вѣходимо

²⁰⁶¹ прїемлѣхѡхъ SB III22; прїемлѣхѡхъ Rum. 42.

²⁰⁶² можахоу NIM 25; можаахѡхъ SB III22, Rum. 42.

²⁰⁶³ възрѣти MSPC 42; възрѣти MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²⁰⁶⁴ іадши MSPC 42; іадши MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²⁰⁶⁵ Ø MSPC 42.

²⁰⁶⁶ и поирачишѣ SB III22, Rum. 42.

²⁰⁶⁷ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²⁰⁶⁸ пожрѣше во MSPC 42; пожрѣше во MSPC 141.

²⁰⁶⁹ бѣ SB III22, Rum. 42.

²⁰⁷⁰ Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²⁰⁷¹ пости MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²⁰⁷² просвѣти сѣ MSPC 42; и просвѣти сѣ MSPC 141; и просвѣти SB III22; и просвѣти сѣ Rum. 42.

²⁰⁷³ дрѡга MSPC 42.

²⁰⁷⁴ възѣ MSPC 42, MSPC 141.

²⁰⁷⁵ дрѡгыи MSPC 141; дрѡгыи NIM 25, SB III22, Rum. 42.

²⁰⁷⁶ W скинїи, PH I, p. 86. The chapter is based on Exod 25:40, Exod 26.

²⁰⁷⁷ Ё (!) NIM 25.

²⁰⁷⁸ Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²⁰⁷⁹ сътвориши SB III22.

²⁰⁸⁰ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²⁰⁸¹ пѣбиѡмѡ BAR slav. 358.

²⁰⁸² възвигнѣше MSPC 42.

²⁰⁸³ пѣбы MSPC 42.

²⁰⁸⁴ нѣноє Rum. 42.

²⁰⁸⁵ слѡжѡ MSPC 42; слѡжѡ MSPC 141; слоужѣ SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²⁰⁸⁶ приносиши SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²⁰⁸⁷ каменѣ BAR slav. 358.

²⁰⁸⁸ єже MSPC 42.

²⁰⁸⁹ нѣны MSPC 42, BAR slav. 358.

²⁰⁹⁰ Ø MSPC 42.

²⁰⁹¹ єдинокрѡвѡ MSPC 141; єдинокрѡвна SB III22, Rum. 42.

²⁰⁹² трїи MSPC 42; три MSPC 141, SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²⁰⁹³ вѣнѣшнїи NIM 25; вѣнѣшнѣ SB III22, Rum. 42; вѣнѣшнїи BAR slav. 358.

²⁰⁹⁴ сѣны MSPC 42, BAR slav. 358; сѣни MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

²⁰⁹⁵ въсѣмъ MSPC 42; въсѣмъ MSPC 141, SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²⁰⁹⁶ сѣнѣ SB III22, Rum. 42; сѣнїи BAR slav. 358.

чистѣ²⁰⁹⁷. въноуѣ²⁰⁹⁸ же єю. єдинѣмъ тѣчию іерѣѡ. всак же х²⁰⁹⁹оте вѣ²⁰⁹⁹ннѣи въ сѣнѣ. да измивають²¹⁰⁰ се водою чистою. прѣ²¹⁰⁰ скиниією. и тако да вѣ²¹⁰⁰ходитъ въ скиниію:~

98. ѡ сѣ²¹⁰¹нѣхъ сѣ²¹⁰²нѣхъ чѣ²¹⁰²сѣхъ ѡде²¹⁰³жи. По сѣхъ да сѣ²¹⁰³твориши ми ѡдеждоу сѣ²¹⁰³тоу. и ѡде²¹⁰³жи єю аарѡна брата своего. и да вѣ²¹⁰³ходитъ въ не²¹⁰³вѣ²¹⁰³ходимое²¹⁰⁴. сирѣ²¹⁰⁴ вънѣ²¹⁰⁴стрѣ²¹⁰⁴нїе сѣ²¹⁰⁵нѣи. и ѡ вѣ²¹⁰⁵сѣ²¹⁰⁵мъ мирѣ²¹⁰⁵. и ѡ вѣ²¹⁰⁵зоу²¹⁰⁵сѣ²¹⁰⁵ і ѡде²¹⁰⁶жи. и ѡ цѣ²¹⁰⁷рѣхъ. и ѡ властѣ²¹⁰⁷. >и<²¹⁰⁸ ѡ людѣ²¹⁰⁸. и ѡ всѣ²¹⁰⁸мъ мирѣ²¹⁰⁸ да молѣ²¹⁰⁸тъ се въ нѣ²¹⁰⁸нѣи. да сѣ²¹⁰⁸твориши же ми въ скиниі²¹⁰⁹ ѡде²¹¹⁰жда. єдино²¹¹¹го оу²¹¹¹бо въноуѣ²¹¹² въ не²¹¹²вѣ²¹¹²ходимѣ²¹¹². [дрѡ²¹¹³угаго же] посрѣ²¹¹³ сѣ²¹¹³тѣ²¹¹³го. и вънѣ²¹¹⁴шнѣ²¹¹⁴ оу²¹¹⁴бо, да приѣ²¹¹⁴млетъ хлѣ²¹¹⁴бѣ²¹¹⁴ы. и мѣ²¹¹⁴са, и вино. въноуѣ²¹¹⁵трѣ²¹¹⁵шнѣ²¹¹⁵ же. тѣ²¹¹⁵чию тѣ²¹¹⁵мѣ²¹¹⁵. 173v/танъ²¹¹⁶. и сѣ²¹¹⁶твори вса [мѡ²¹¹⁶ѣ²¹¹⁶си повелѣ²¹¹⁶нѣ²¹¹⁶на ѡ гѣ²¹¹⁷]. и по сѣ²¹¹⁷мъ рѣ²¹¹⁷ къ мѡ²¹¹⁷ѣ²¹¹⁷сѣ²¹¹⁷ гѣ²¹¹⁷ бѣ²¹¹⁷. вѣ²¹¹⁸жѣ²¹¹⁸ [и вса]²¹¹⁸ елика ти заповѣ²¹¹⁸даю а²¹¹⁹зъ да сѣ²¹¹⁹храниши. и рѣ²¹¹⁹ци аарѡноу брѣ²¹¹⁹тоу своѣ²¹¹⁹моу. да не вѣ²¹¹⁹хадѣ²¹¹⁹тъ на вѣ²¹¹⁹сакъ чѣ²¹¹⁹ въ сѣ²¹¹⁹тоѣ, да не оу²¹¹⁹мрѣ²¹¹⁹тъ. и оу²¹²⁰стави гѣ²¹²⁰ бѣ²¹²⁰ мѡ²¹²⁰ѣ²¹²⁰сѣ²¹²⁰ю заповѣ²¹²⁰ди. испѣ²¹²⁰си и бытїе. иже ѡ бѣ²¹²¹ сѣ²¹²¹твореннѣ²¹²¹мъ въсѣ²¹²¹мъ. и ѡ изѣ²¹²²бавленїи грѣ²¹²²хѡ. и ѡ цѣ²¹²³кѣ²¹²³ сѣ²¹²³нѣ²¹²³ члѣ²¹²⁴къ сѣ²¹²⁴грѣ²¹²⁴шающїи²¹²⁴.

²⁰⁹⁷ чистый Rum. 42.

²⁰⁹⁸ вънѣстрѣнїе MSPC 42; вънѣстрѣнїе MSPC 141; вънѣстрѣнїа SB III22, Rum. 42; вънѣстрѣнїе BAR slav. 358.

²⁰⁹⁹ хотѣи MSPC 42, MSPC 141; хотѣи SB III22; хотѣи BAR slav. 358.

²¹⁰⁰ измивает MSPC 42; измивает NIM 25; измивѣт SB III22, Rum. 42.

²¹⁰¹ сѣнѣ MSPC 141.

²¹⁰² сѣнѣхъ чѣсѣхъ NIM 25; сѣнѣхъ чѣсѣхъ BAR slav. 358.

²¹⁰³ The chapter is based on Exod 28:1–14, Exod 30:10, Exod 27:1, Exod 30:1–10.

²¹⁰⁴ неходимое BAR slav. 358.

²¹⁰⁵ въ вънѣстрѣнїе MSPC 42; вънѣстрѣнїе MSPC 141; вънѣстрѣнїа SB III22, Rum. 42; вънѣстрѣнїе BAR slav. 358.

²¹⁰⁶ ѡ ѡдеждѣ MSPC 42; ѡ ѡдеждѣ MSPC 141; ѡдежда SB III22; ѡ ѡдеждѣ Rum. 42; ѡ ѡдеждѣ BAR slav. 358.

²¹⁰⁷ цѣрѣхъ MSPC 42, NIM 25, SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358; цѣрѣхъ MSPC 141.

²¹⁰⁸ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²¹⁰⁹ скини NIM 25.

²¹¹⁰ два MSPC 42, MSPC 141, BAR slav. 358; два SB III22, Rum. 42

²¹¹¹ Ѧ BAR slav. 358.

²¹¹² неходимѣмъ BAR slav. 358.

²¹¹³ дрѡугаго же SB III22, Rum. 42; дрѡугаго же BAR slav. 358.

²¹¹⁴ вънѣшнїи MSPC 141; вънѣшнїи NIM 25; вънѣшнїи SB III22, BAR slav. 358; вънѣшнїи Rum. 42.

²¹¹⁵ вънѣстрѣнїи MSPC 141.

²¹¹⁶ ѡмѣнѣ MSPC 42, SB III22, Rum. 42; ѡмѣнѣ (!) MSPC 141; тѣмѣнѣ NIM 25; тѣмѣнѣ BAR slav. 358.

²¹¹⁷ повелѣнѣна ѡ гѣ мѡѣси MSPC 42; повелѣнѣна ѡ гѣ мѡѣси MSPC 141; мѡси повелѣнѣна ѡ гѣ NIM 25; повелѣнна ѡ гѣ мѡѣси SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²¹¹⁸ Ѧ MSPC 42, MSPC 141; вѣсѣ SB III22, Rum. 42.

²¹¹⁹ заповѣдѣю MSPC 42; заповѣдоу NIM 25; заповѣдоу SB III22, Rum. 42; заповѣдоу BAR slav. 358.

²¹²⁰ вѣстави MSPC 42.

²¹²¹ сѣтвореномъ MSPC 42; сѣтворенїемъ NIM 25.

²¹²² извѣвѣнїи MSPC 42; извѣвѣнїи SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²¹²³ ѡцѣкѣ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358; ѡцѣкѣ NIM 25.

²¹²⁴ сѣгрѣшающїи MSPC 141; сѣгрѣшающїи SB III22, Rum. 42; сѣгрѣшающїи BAR slav. 358.

99. [ω **ОБНОВЛЕНИИ**]²¹²⁵. **БЫ** же **ВЫНЮГДА** **ВЕНОВИТИ** **СѢНЬ** **СВѢНИИ**. **СЫНИДЕ** **ГѢ** на **ВЕЛАЦѢ**. и **ПОКРИ** **ВЕЛАКЪ** **СѢНЬ**. **ЕДИНЪ** же **МЮУСИ** съ **ААРШНОМЪ** **БѢШЕ** **ВЫНОУТРЪ** въ **СѢНИ**. **ВИДѢВЪШЕ** же **ПРОЧАА** **КОЛѢНА** **СНѢВЪ** **ІСЛЕВЪ**, **СЛАВОН** (!) **МЮУСЕВЪШЕ** и **ААРШНОВОУ**. и **ЗАВИСТІЮ** **ВЕБѢТИ** **ВЫВЪШЕ**²¹²⁶. **РЬПЪТАХОУ**²¹²⁷ на **ВЕБѢЮ**²¹²⁸ **ГЛЮЩЕ**, **ЕДА** и **МЫИ**²¹²⁹ **СѢМЕ** **ІСЛВО** **НЕСМЫ**²¹³⁰. **НЕ** и **НА** **ЛИ** **БѢ** **ПРѢЗЪ** **ЧРЪМЪНОЕ** /f. 174r/ **МОРЕ** **ПРѢВЕДЕ**. и **ПОЧТО** **НЕ** **ДАСТЬ** **НА** **МЮУСИ** **СЦЕННИЧЕСТВО**²¹³¹, **НЪ** **БРАТѢ** **СВОЕМОУ** **ААРШНОУ**. и **ВЪСТАШЕ**²¹³² на **МЮУСЕА**. и **ВСКРѢБѢ** **МЮУСИ**. и **ВЪПРОСИ** **ГѢ** ω **ТОМЪ**. и **РѢ** **ЕМОУ** **ГѢ** **ИЗЫДИ** и **ВЪЗЪМЫ** **БІ**. **ЖЪЗЪЛЬ**, **Ѡ**²¹³³. **БІ**. **КОЛѢНЪ** **ІСЛЕВѢХЪ**. и **ВЪНЕСИ** **ИХЪ** въ **СѢНЬ** и **ИЗЫШЪ** **ДАЖЪ** **ИМЪ** **СИХЪ**²¹³⁴ и **ПОКАЖОУ** **ИМЪ** **ЧЮДЕСА** **МОГА**. и **СЪТВОРИ** **МЮУСИ** по²¹³⁵ **ПОВЕЛѢНИЮ**²¹³⁶ **ГѢ** **БѢ**. и²¹³⁷ **ИЗЫШЪ** **Ѡ** **СѢНЫ**. и²¹³⁸ **ВЕРѢТЕ** **ВСЕ** **МИНУЖЕСТВО** **ЛЮДІИ** **ІСЛЕВѢ**. **ВКРѢСТЬ** **СѢНИ** **ЧАЮЩИХЪ** **ЕГО**. и **ДАСТЬ** **ИМЪ** **ЖЪЗЪЛЬ**²¹³⁹. **СИРѢЧЪ** на **КОЕЖДО** **КОЛѢНО** **ЖЪЗЪЛЬ** **ЕДИНЪ**. и **НЕ** **БѢ** **ЗНАМЕНІА** въ **НИХЪ**. **ПОСЛѢЖЕ** **ДАСТЬ** **ААРШНОУ**²¹⁴⁰ **БРАТОУ**²¹⁴¹ **СВОЕМОУ**²¹⁴² **ЖЪЗЪЛЬ**. 100. [ω **ПРОРАТѢНИ** **ЖЪЗЛА**]²¹⁴³ и **АБИЮ** **ПРОРАСТИ** **ЛИСТВІЕ**, и **ТРИ**²¹⁴⁴ **ВРАХЫ**. и **ВИДѢВЪШЕ** **ВЪСИ** **ЛЮДІЕ** **ЧЮДО**. >и<²¹⁴⁵ **ПРОСЛАВИШЕ** **БѢ** **ІСЛЕВА**. и **СВѢТЕЛЪСТЪВОУЕТЪ** **МЫ** **СЛОВОМЪ**²¹⁴⁶ **ПѢСНОПИСЦЪ** **ГЛЕ** **СИЦЕ**. ²¹⁴⁷**ЖЪЗЪЛЬ** въ /f. 174v/ **ВЕБЪЗѢ**²¹⁴⁸ (!) **ТАИНЕ** **ПРИЕМЛЮЕТЪ** **СЕ**. **ПРОЗЕБЕНИЕМЪ**²¹⁴⁹ **ВО** **РАСОУДИ** **ЕРЕА***. **РѢКЪШЕ** **ПРОРАСТИВЪШИ**²¹⁵⁰ **ЖЪЗЪЛЬ**. **ПРѢРАСОУДИ** **ААРШНА** въ **ІЕРУСИСТВО**. и **ТАКО** **ПРѢСТАШЕ** **СЪПРОТИВЪНАА**²¹⁵¹ **ГЛЮЩИ**²¹⁵². и **БѢШЕ** **ААРШНЪ** **СЦЕНЪСТВОУЕ** въ **СѢНИ**, по **ПОВЕЛѢНИЮ** **БЖІЮ**. ²¹⁵³**ЖЪЗЪЛЬ** **ВО** **ОНЪ** и въ **ВБРАЗЪ** **КРЪТНЫЕ**²¹⁵⁴ **ТАИНИ**

²¹²⁵ Περι τῶν ἐγκαινίων τῆς σκηνῆς, PGb, p. 243; **ВЕНОВЛЕНИЕ** **СѢНЫ** MSPC 42. The chapter is based on Exod 40:17–36 (99); Num 17:1–9 (100).

²¹²⁶ **ВЫШЕ** MSPC 42.

²¹²⁷ **РЬПЪТАХЪ** MSPC 141; **РЬПЪТАХОУ** NIM 25.

²¹²⁸ **ОБЮ** SB III22; **ВЕЮ** Rum. 42.

²¹²⁹ **МЫ** MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

²¹³⁰ **НЕСМО** MSPC 42.

²¹³¹ **СЦЕННИЧЕСТВО** MSPC 42; **СЦЕННИЧЕСТВО** MSPC 141; **СЦЕННИЧЕСТВО** SB III22; **СЦЕННИЧЕСТВО** Rum. 42.

²¹³² **ВЪСТАВШЕ** MSPC 141.

²¹³³ и (!) MSPC 42.

²¹³⁴ **СИХЪ** NIM 25.

²¹³⁵ **Ѡ** MSPC 141.

²¹³⁶ **ПОВЕЛѢНИ** MSPC 42; **ПОВЕЛѢНИ** MSPC 141; **ПОВЕЛѢНИ** NIM 25; **ПОВЕЛѢНІѢ** SB III22, Rum. 42.

²¹³⁷ **Ѡ** NIM 25.

²¹³⁸ **Ѡ** MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

²¹³⁹ **ЖЪЗЪЛЬ** MSPC 141, SB III22, Rum. 42; **ЖЪЗЛИ** NIM 25.

²¹⁴⁰ **І АРШНѢ** MSPC 42.

²¹⁴¹ **Ѡ** MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

²¹⁴² **СВОЕМѢ** MSPC 42, Rum. 42; **СВОЕМѢ** NIM 25; **СВОЕМѢ** SB III22.

²¹⁴³ Added on the margin MSPC 42.

²¹⁴⁴ **ТРИ** MSPC 42; **Г**, SB III22, Rum. 42.

²¹⁴⁵ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²¹⁴⁶ **СЛОВО** SB III22, Rum. 42.

²¹⁴⁷ —* St. Cosmas of Maiuma, *Canon on the Elevation of the Holy Cross*, Irmos of Ode 3 (cf. Lovjagin 1861, p. 127).

²¹⁴⁸ **ВБРАЗЕ** MSPC 42; **ВБРАЗЪ** MSPC 141, SB III22, Rum. 42; **ВБРАЗЪ** NIM 25.

²¹⁴⁹ **ПРОЗЕБЛЕНИЕ** NIM 25.

²¹⁵⁰ **ПРОЦТИВШИ** MSPC 42.

²¹⁵¹ **СЪПРОТИВНА** MSPC 42.

²¹⁵² **ГЛЪЩЕ** MSPC 42; **ГЛЮЩЕ** MSPC 141, NIM 25; **ГЛЮЩИ** SB III22, Rum. 42.

²¹⁵³ —* St. Cosmas of Maiuma, *Canon on the Elevation of the Holy Cross*, Irmos of Ode 3 (cf. Lovjagin 1861, p. 127).

²¹⁵⁴ **КРЪТНЫИ** MSPC 141; **КРЪТНЫ** SB III22, Rum. 42.

прѣимѣтъ²¹⁵⁵ сѣ*. жъз²¹⁵⁶ль бо истин²¹⁵⁵ны кр²¹⁵⁶тъ. еже²¹⁵⁶ да не без²¹⁵⁶дѣл²¹⁵⁶но уно²¹⁵⁷ еже²¹⁵⁸
 ѿ двѣа слышитъ²¹⁵⁶ пѣваемое. ²¹⁶⁰жъзль силѣ ѿ²¹⁶¹ сїѡна послаемы²¹⁶² ѿ гд²¹⁶²а*.
 >и²¹⁶³ жъзль твои и палица твоя таа²¹⁶⁵ ме [оутѣшита*. что бо ино сил²¹⁶⁴чѣи-
 ше²¹⁶⁶ (!) есть. или]²¹⁶⁷ оутѣшитель²¹⁶⁸нѣише²¹⁶⁸ паче кр²¹⁶⁸та. такоже рѣ пѣснопѣв²¹⁶⁹ць.
²¹⁶⁹жъзль унѣ своего ради проращениа²¹⁷⁰ стѣла²¹⁷¹ расоуды*. такоже и новыи съ
 прѣтное²¹⁷² дрѣво рек²¹⁷²ше. кр²¹⁷²тное бес²¹⁷³чед²¹⁷³наа²¹⁷³, и неплоднаа прѣжде цр²¹⁷³квы прозеве,
 и²¹⁷⁴ такоже нѣкыи²¹⁷⁵ /f. 175r/ пав²¹⁷⁵ вѣвѣнъ въ нѣи прѣложки. дръжавоу²¹⁷⁶ еи²¹⁷⁷
 подасть, и оутѣв²¹⁷⁷ръженіе.

101. ѡ вѣторѣнь вѣстани еже на мѡѡсѣа:²¹⁷⁸ Паки ѿ колѣна роувимова.
 и сын²¹⁷⁸а дафанова. вѣсташе моужіе на мѡѡсѣа, і дарѡна²¹⁷⁹ глѡщи²¹⁸⁰. почто
 и мыи²¹⁸¹ не приносимъ²¹⁸² боу каженіе. нѣ тѣчию единъ дарѡ. [ѣда арѡноу тѣчию
 гави сѣ бѣ.]²¹⁸³ [ѣда не и мы]²¹⁸⁴ вѣси видѣхомъ его на горѣ синансцѣи²¹⁸⁵. ѣда
 не и мы іаковлю сѣмѣ есмы. ѣда не и мы .бї. колѣнь испльняемы²¹⁸⁶. и възъм²¹⁸⁶-
 ше оуглине въложише тинианъ²¹⁸⁷. и кадѣху²¹⁸⁸. разгнѣва²¹⁸⁹ же²¹⁹⁰ сѣ на нѣ
 гѣ гнѣвѡмъ. и зыноув²¹⁹¹ши земли пожрѣ²¹⁹² сын²¹⁹²ице дафанова. и начеть²¹⁹³

²¹⁵⁵ тини MSPC 42; истинныи MSPC 141.

²¹⁵⁶ иже MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

²¹⁵⁷ Ѧ MSPC 42.

²¹⁵⁸ иже NIM 25.

²¹⁵⁹ слыши MSPC 42.

²¹⁶⁰ —* Ps 110(109):2.

²¹⁶¹ ѿ (!) SB III22, Rum. 42.

²¹⁶² послаемыи NIM 25.

²¹⁶³ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

²¹⁶⁴ —* Ps 23(22):4.

²¹⁶⁵ та MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

²¹⁶⁶ силѣише MSPC 141, SB III22, Rum. 42; силѣише NIM 25.

²¹⁶⁷ Ѧ MSPC 42.

²¹⁶⁸ оутѣшительнѣише MSPC 42; оутѣшительнѣише SB III22; оутѣшительнѣише Rum. 42.

²¹⁶⁹ —* St. Cosmas of Maiuma, *Canon on the Elevation of the Holy Cross*, Irmos 1 of Ode 3 (cf. Lovjagin 1861, p. 127).

²¹⁷⁰ прощенїа (!) Rum. 42.

²¹⁷¹ свѣтила MSPC 42.

²¹⁷² прѣвѣчное MSPC 42.

²¹⁷³ бесчедна NIM 25.

²¹⁷⁴ Ѧ MSPC 141.

²¹⁷⁵ неки MSPC 42.

²¹⁷⁶ дръжава SB III22, Rum. 42.

²¹⁷⁷ ее MSPC 141.

²¹⁷⁸ The chapter is based on Num 16, Num 15:32–36.

²¹⁷⁹ на арѡна MSPC 42, NIM 25.

²¹⁸⁰ глѣи MSPC 42; глѡща MSPC 141; глѡще NIM 25; глѣи SB III22, Rum. 42.

²¹⁸¹ мы MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

²¹⁸² принесемъ MSPC 42.

²¹⁸³ Ѧ SB III22, Rum. 42.

²¹⁸⁴ и (!) SB III22, Rum. 42.

²¹⁸⁵ синансцѣи SB III22, Rum. 42.

²¹⁸⁶ испльняемъ MSPC 42; испльняемъ MSPC 141; испльнѣемъ SB III22, Rum. 42.

²¹⁸⁷ оїмїанъ MSPC 42, SB III22, Rum. 42; оїмїанъ MSPC 141; тѣмїанъ NIM 25.

²¹⁸⁸ кадїхъ MSPC 42, MSPC 14; кадїша SB III22, Rum. 42.

²¹⁸⁹ разгнѣвав SB III22, Rum. 42.

²¹⁹⁰ Ѧ MSPC 42.

²¹⁹¹ вѣзвнѣше SB III22.

²¹⁹² пожрѣтъ MSPC 42; пожрѣтъ MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

²¹⁹³ наать SB III22, Rum. 42.

и сын^имище авиронов²¹⁹⁴ и бы^и [въ томъ]²¹⁹⁵ пла^и и риданіе немало. и начеше плакати снове існєви. ѿ такоу^и бѣдѣ. слышав^и же мѡѡси, прїиде въскорѣ. и /f. 175v/ вѣрѣте тако [пламень покри]²¹⁹⁶ сын^имище авиронов. иѡ оуглыа также дръжах^и²¹⁹⁷. и бѣх^и кадеше. [бжїемъ повелѣнїемъ]²¹⁹⁸ възгорѣше се. и попалише ихъ. протег^и же роуцѣ мѡѡси, и молагше²¹⁹⁹ ба. и тако прѣста пламень снѣдае ихъ. рѣ же гѣ къ мѡѡсею встави ме поговѣити ѡ^и²²⁰⁰ въ поустини сєи²²⁰¹. и сътвори^и те цѣра²²⁰² въ єзыкъ велѣи²²⁰³. понюже єзыкъ є прогнѣваєи, и развращєнъ. мѡѡси же бѣше моле се ѿ нихъ. ѿ паговѣѣ же сєи. поминаетъ пѣвѣць глє тако. ²²⁰⁴ѡврьзе се зємля и пожрѣтъ даѡана, и покри на сын^имищи авирона. и възгорѣ се ѡг^инь въ сын^имѣ ѡ. пламень попали грѣшныкы*. побєно же и въ днь соубот^иныи²²⁰⁵. изыдоше нѣци²²⁰⁶ брати дръва. и пришѣши²²⁰⁷ [ис поустинїє пламень]²²⁰⁸ попали²²⁰⁹ ѡ. и ина²²¹⁰ /f. 176r/ мѡѡга ѿ законоположєнїи²²¹¹. и ѿ сътворєннїи²²¹² бѣше глѣти. нъ въкрат^ицѣ сїа сътвори^ихѡмъ писанїемъ приклад^ино пишѡуцє:

102. [ѡ кивотѣ]²²¹³. И рѣ гѣ къ мѡѡсею, сътвори ми кивотъ. ѡ дръвѣ мєр^иси^инѣн^и²²¹⁴. є. и половиноу лактеи дължиноу. и лакъ и^и²²¹⁵ половиноу шириноу²²¹⁶. и поковєши єго, златѡ^и чистомъ вьноу^итръ и вьнѣ. и поставиши въ нємъ жьзль твои, и аароновъ. и сътвориши стал^иноу златѡу²²¹⁷. и вьложиши въ ню ман^иноу. и боудєть хранимо вьноу^икѡ ѡ. іако да познають чюдєса. также сътвори^ихѣ съ ѡцї ихъ. и вьложиши²²¹⁸ вьноу^итръ кивота, >и<²²¹⁹ (!) скрїжали закона. напиши же и словєса закона²²²⁰, на кож^иныхъ²²²¹ книгахъ. и да прочитаєши іа²²²² на²²²³ вєакоу соуботоу,

²¹⁹⁴ авирово MSPC 42.

²¹⁹⁵ потомъ MSPC 42; потомъ MSPC 141, NIM 25; потѡ SB III22; потѡ Rum. 42.

²¹⁹⁶ пламенемъ покры се MSPC 42.

²¹⁹⁷ дръжах^и MSPC 141.

²¹⁹⁸ повелѣнїемъ бжїемъ MSPC 42, SB III22, Rum. 42; повелѣнїемъ бжїемъ MSPC 141; повелѣнїемъ бжїемъ NIM 25.

²¹⁹⁹ молагше NIM 25.

²²⁰⁰ сѣ MSPC 42.

²²⁰¹ сѣи (!) NIM 25.

²²⁰² цѣра SB III22, Rum. 42.

²²⁰³ велѣи SB III22; велик Rum. 42.

²²⁰⁴ –* Ps 106(105):17–18.

²²⁰⁵ сжеотны SB III22, Rum. 42.

²²⁰⁶ нѣци MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²²⁰⁷ пришѣ MSPC 42; пришѣши SB III22, Rum. 42.

²²⁰⁸ ис пєстынє MSPC 141; пламень ѡ поустинѣ SB III22; пламень ѡ пєстынѣ Rum. 42.

²²⁰⁹ и попали MSPC 42.

²²¹⁰ ина SB III22, Rum. 42.

²²¹¹ законѣположєнїи MSPC 42; законоположєнїи MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²²¹² сътворєнїхъ MSPC 42; сътворєннїи Rum. 42.

²²¹³ Περὶ τῆς κιβωτοῦ ἧς ἐποίησεν Μωσῆς, PGr, p. 245; ѡ кивотѣ, PH I, p. 90. The chapter is based on Exod 25:10–11, Deut 31:26, Num 4:1–15; 7:1–9.

²²¹⁴ мєрсіи MSPC 42.

²²¹⁵ ѡ MSPC 42.

²²¹⁶ ширѡтѣ MSPC 141; ширѡт SB III22, Rum. 42.

²²¹⁷ злата SB III22, Rum. 42.

²²¹⁸ вьложи MSPC 42.

²²¹⁹ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

²²²⁰ законаа MSPC 42.

²²²¹ кожнїи MSPC 42.

²²²² є MSPC 42.

²²²³ ѡ MSPC 42.

въ слоухъ в'сѣмь лю^амь. тако да наоучет²²²⁴ се зако/f. 176v/n'нымь²²²⁵ заповѣдемь
всь домъ іс^алювъ. егда же хощете²²²⁶ изыти ѿтѣдѣ²²²⁷. да сътвориши кола мала
и поставиши на нихъ кывотъ. и въпрѣжеши юн'це годиш'накы²²²⁸, ненаоучен'ны²²²⁹.
такъ да²²³⁰ возетъ кывотъ. и да не прикоснѣт^а се кто къ коломъ кывота, ниже къ
юн'цѣ²²³¹ возеиши е^{го}. или²²³² къ кывотѣ стмоу. нь тьк'мо ерен²²³³, и²²³⁴ левите.
да²²³⁵ слоужеть емоу. и в'сѣмь емоу. сътвори²²³⁶ же и кадил'ницѣ златоу. тако да
покажаеши сѣнь стоу²²³⁷. снѣ же вьса сътвори мѡѡси, такоже повелѣ емоу гъ бѣ:

103. ѡ оутадѣны²²³⁸ змыинномъ.²²³⁹ Въз'двиг'ше же се²²⁴⁰ снѡве іс^алювы ѿ горы
синаискыѣ. поидоше дон'деже dosp'кше въ [поустыню гадскѡю]²²⁴¹. и бѣше
поустыня ѡна, пльна змыи²²⁴². и оутадахоу²²⁴³ [снѡве іс^алвы]²²⁴⁴. и оумираахоу²²⁴⁵.
инѣхоу же²²⁴⁶ на памѣ/f. 177r/ти прѣже сего меса ег'ѣпскаа, и лоукъ чесновитъ²²⁴⁷,
и чрьвень. [егда же оутадахоу и²²⁴⁸ змые, плакахоу²²⁴⁹ ѡ бѣдѣ,²²⁵⁰ >ѡ<²²⁵¹ ста-
дены²²⁵² >ѡ<²²⁵³ змїи²²⁵⁴. и прѣсташе рьп'шѡще на мѡѡсеа. и [оутадающе и]²²⁵⁵
змие оумирахоу²²⁵⁶. и бѣше плачь великъ снѡмъ²²⁵⁷ іс^алювомъ. [Се явлѣае п'ѣв'ць въ

2224 наоучют^а NIM 25.

2225 законилъ MSPC 42.

2226 хощеши MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

2227 The word ѿтѣдѣ was later corrected into ѿтѣдѣ.

2228 годниаке MSPC 42; годинакы MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

2229 наѡчен'ны MSPC 42.

2230 Ø MSPC 42.

2231 юнцемъ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42; юн'цемъ NIM 25.

2232 или и MSPC 141, NIM 25.

2233 ерен MSPC 42; іерен MSPC 141; іерен SB III22, Rum. 42.

2234 изыдоша MSPC 141.

2235 и да MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

2236 сътвориши MSPC 141.

2237 стѣж SB III22.

2238 оутадѣи SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

2239 The chapter is based on Num 21:4–6.7–9 (103).

2240 Ø BAR slav. 358.

2241 поустыню кѣскѡю MSPC 141; поустына кѣскѣ SB III22, Rum. 42; поустыни кадекѣ BAR slav. 358.

2242 змие NIM 25; змые BAR slav. 358.

2243 оутадаахъ SB III22; стадаахъ Rum. 42; оутадаахъ BAR slav. 358.

2244 снѣ іс^алвы MSPC 141; снѣ илѣвы SB III22, Rum. 42; снѣ илѣви BAR slav. 358.

2245 оумираахъ MSPC 42.

2246 ѡ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

2247 чесноватъ MSPC 42; чесновать MSPC 141; честнованъ SB III22; чесновѣ Rum. 42; чѣновать BAR slav. 358.

2248 Ø BAR slav. 358.

2249 плачахоу NIM 25; плачаахъ SB III22; плачаахъ Rum. 42, BAR slav. 358.

2250 Ø MSPC 42.

2251 MSPC 42, SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358; ѡ MSPC 141; Ø NIM 25.

2252 стаденихъ MSPC 42; стадениъ MSPC 141; оутадениныхъ SB III22, Rum. 42.

2253 MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

2254 змы BAR slav. 358.

2255 стадаащи MSPC 141; оутадаащи SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

2256 омираахъ MSPC 141; оумираахоу NIM 25; оумираахъ SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

2257 снѡвомъ MSPC 42; снѡвѡ MSPC 141; снѡвѡмъ SB III22, Rum. 42; снѡвомъ BAR slav. 358.

нѣкѡемь ѱал^{мѣ} рѣ.]^{2258 2259} истрѣсѣтъ²²⁶⁰ гѣ поустиню кат^{скою}^{2261*}. въпросив²²⁶²
же мѡѡси гдѣ бѣ, и рѣ емоу гѣ. сътвори змїю мед^{ѣноу}²²⁶³, и поставы дрѣво право
и, лѣтъ высиноу²²⁶⁴. и пригвозди на нѣмь, мѣд^{ноу}²²⁶⁵ змию. и прѣстаноу^{тъ}
оугадающихъ²²⁶⁶ змиѣ. и се оубо²²⁶⁷ сътвори въ²²⁶⁸ мѡѡси. и мѣд^{ноу}²²⁶⁹ змию на
высо^{тоу}²²⁷⁰, съ странъ пригвоздивъ. >и<²²⁷¹ прѣсташѣ [оугадающе и]²²⁷² змиѣ. еже
не оуга^{дати} и²²⁷³. нѣ елици²²⁷⁴ бѣх^{оу} ста^{ден}^{ны}²²⁷⁵ ѡ лю^{тий}²²⁷⁶ змїи. и на дрѣво
възыра^{х^{оу}}²²⁷⁷. изба^{вила}^{х^{оу}}²²⁷⁸ се ѡ лю^{тиѣ} съ/ф. 177в/мрьти. 104. поминает^ъ же
писаниа²²⁷⁹ сего, и моудри²²⁸⁰ пѣв^ьцы. въ канѡнѣ въз^{ви}^{жени}²²⁸¹ ч^т^{на}^{аго}²²⁸² к^р^{та}.
пѣ творѣ сице. ²²⁸³Въз^{ви}^{же} мѡѡси >на стѣл^{пѣ}²²⁸⁴ исц^ѣ^{леніѣ}. тлѣтвор^{на}^{аго}²²⁸⁵
лъщеніа. и лю^{та}^{го} оугризеніа. и дрѣво обра^{зъ} к^р^{та}. иже на земли прѣсмыкаю^{ща}^{аго}²²⁸⁶
се²²⁸⁷, змиа привеза приг^{во}^{жденіѣ} къ еди^{но}^и странѣ*. Сего въ^{ли}^{чивъ}
врѣдъ²²⁸⁸. никтоже да мн^{итъ} тако мѣд^{на}^а²²⁸⁹ змїа. въ^{ра}^{зъ} быти х^{бъ}. еже възырати

²²⁵⁸ Ø SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²²⁵⁹ —* Ps 29(28):8.

²²⁶⁰ и сътрѣсѣтъ SB III22, Rum. 42; и сътрѣсе-
тъ BAR slav. 358.

²²⁶¹ гдѣскоу MSPC 42; кдѣскоу MSPC 141; га-
дѣскоу NIM 25; кдѣкжъ SB III22, Rum. 42;
кадѣкжъ BAR slav. 358.

²²⁶² въпроси MSPC 42; въпроси MSPC 141.

²²⁶³ мѣднѣ MSPC 141, BAR slav. 358; мѣдноу
SB III22, Rum. 42.

²²⁶⁴ вы^{со}^{тѣ} SB III22, Rum. 42.

²²⁶⁵ ме^{де}^{нѣ} MSPC 42; мѣднѣ MSPC 141, BAR
slav. 358; мѣднѣ SB III22, Rum. 42.

²²⁶⁶ оугадающїи и MSPC 42; стадающїи и MSPC
141; оугадающе и NIM 25; оугадающїи BAR slav. 358.

²²⁶⁷ Ø MSPC 42.

²²⁶⁸ сътвори MSPC 42.

²²⁶⁹ ме^{де}^{нѣ} MSPC 42; мѣд^{ноу}^ю NIM 25.

²²⁷⁰ вы^{со}^{тѣ} MSPC 42; вы^{со}^{тѣ} MSPC 141, NIM
25, SB III22, Rum. 42; вы^{со}^{тѣ} BAR slav. 358.

²²⁷¹ и MSPC 42, MSPC 141.

²²⁷² оугадающен MSPC 42; оугадающїи MSPC
141; оугадающїи SB III22, Rum. 42; оугадающїи
BAR slav. 358.

²²⁷³ ихъ змїѣ MSPC 42.

²²⁷⁴ и елици MSPC 42, MSPC 141.

²²⁷⁵ оуга^{ден}^{їи} MSPC 42; оуга^{ден}^ы SB III22, Rum.
42, BAR slav. 358.

²²⁷⁶ лю^{ты}^{хъ} SB III22, Rum. 42.

²²⁷⁷ възыра^{х^{оу}} MSPC 42.

²²⁷⁸ и изба^{вила}^{х^{оу}} MSPC 42, MSPC 141.

²²⁷⁹ писанїѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42, BAR
slav. 358.

²²⁸⁰ мѡд^{ры}^и MSPC 141; моуд^{ри}^и NIM 25;
мѡд^{ри}^и BAR slav. 358.

²²⁸¹ въз^{ви}^{жени}^а MSPC 42; въз^{ви}^{жени}^и SB
III22, Rum. 42.

²²⁸² ч^т^{на}^{аго} MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum.
42, BAR slav. 358.

²²⁸³ —* St. Cosmas of Maiuma, *Canon on the Ele-
vation of the Holy Cross*, Troparion 2 of Ode 1 (cf.
Lovjagin 1861, p. 126).

²²⁸⁴ MSPC 141, NIM 25; на стѣл^{пѣ} MSPC 42,
SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²²⁸⁵ тлѣтвор^{на}^{аго} MSPC 42; тлѣтвор^{на}^{аго} MSPC
141; тлѣтвор^{на}^{аго} NIM 25; тлѣтвор^{на}^{аго} SB
III22; тлѣтвор^{на}^{аго} Rum. 42; тлѣтвор^{на}^{аго}
BAR slav. 358.

²²⁸⁶ прѣсмыкающа^{го} MSPC 42, MSPC 141,
NIM 25; присмыкающа^{го} SB III22, Rum. 42;
прѣсмыкающа^{го} BAR slav. 358.

²²⁸⁷ Ø MSPC 141.

²²⁸⁸ врѣдѣ MSPC 42; въврѣдѣ NIM 25.

²²⁸⁹ ме^{де}^{на} MSPC 42; мѣд^{на} MSPC 141, SB
III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

к нему и исцѣлевати оутѣденны²²⁹⁰ ѿ земли²²⁹¹. нъ паче соупротивныѣ²²⁹² сили быти въразъ. и въмѣнати²²⁹³ его. исцѣлевати²²⁹⁴ же²²⁹⁵ зреще. заеже видѣти >не<моу²²⁹⁶ (!) свою, и оумръщѣненіе. іако смѣюще²²⁹⁷ гл҃ати. ²²⁹⁸гдѣ ти²²⁹⁹ смръти жело. гдѣ ти²³⁰⁰ адѣ побѣда*:

105. [ѿ земли обѣтованнѣи]²³⁰¹. избавльше же се ѿ лютаго²³⁰² и горькаго сего искоушениа. /f. 178r/ и приближивше²³⁰³ >же<²³⁰⁴ се къ земли обѣтованнѣи²³⁰⁵. даже до краа горы. не въсхотѣше въннати въ ню. нъ рекоше мѡѡсею. послы²³⁰⁶ моуже моудры и силны²³⁰⁷, да сходятъ землю. юже²³⁰⁸ обѣща бѣ ѡцѣмъ нашимъ дати. да аще нѣ бл҃га²³⁰⁹ да живемъ зѣ. іако земля бл҃га²³¹⁰ ѣ. небо²³¹¹ сел҃анѣ²³¹² ближни²³¹³ боетъ²³¹⁴ се насъ. и рѣ мѡѡси къ нимъ. избереѣте вы²³¹⁵ ихъже хощете, ѿ бѣ. колѣнь, и да послю²³¹⁶ и азъ мое²³¹⁷ чл҃кы²³¹⁸ (!) исхोдеѣ²³¹⁹ землю. и събравъше се вси. послаше ,н, мѡжеи²³²⁰. и мѡѡси посла ісоуса навыева²³²¹, и финеса²³²². и поидоше²³²³ даже до краа²³²⁴ горы. и върѣтоше плоды дрѣвесемъ. родіе гд҃еніе, и гроздыне. іаци²³²⁵ же, и іакови нѣ соутъ въ дрѣгон земли.

²²⁹⁰ ѡденнѣ MSPC 42; ѡдѣненіемъ MSPC 141; оутѣденныхъ SB III22, Rum. 42; оутѣденны BAR slav. 358.

²²⁹¹ змѣе MSPC 42, MSPC 141; змѣѣ SB III22, Rum. 42; змыѣ BAR slav. 358.

²²⁹² съпротивныѣ MSPC 42; съпротивныѣ MSPC 141; съпротивныѣ NIM 25; съпротивныѣ SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²²⁹³ въмѣннати NIM 25.

²²⁹⁴ и исцѣлѣвати MSPC 42.

²²⁹⁵ Ѧ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²²⁹⁶ немощъ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²²⁹⁷ смѣаще BAR slav. 358.

²²⁹⁸ –* 1 Cor 15:55.

²²⁹⁹ Ѧ SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²³⁰⁰ Ѧ SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²³⁰¹ ѿ исхожденіи въ землю обѣтованноу, PH I, p. 93. The chapter is based on Num 13:1–6.17–23 (105), Num 14:1–35 (106).

²³⁰² лютаго MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

²³⁰³ приближивши MSPC 141; приближив SB III22.

²³⁰⁴ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²³⁰⁵ обѣтованнѣ SB III22.

²³⁰⁶ пошли MSPC 141, SB III22, Rum. 42; пошли NIM 25.

²³⁰⁷ силнѣи MSPC 141.

²³⁰⁸ іаже SB III22, Rum. 42.

²³⁰⁹ бл҃га MSPC 141, NIM 25.

²³¹⁰ бл҃га MSPC 42.

²³¹¹ ихъ MSPC 42, MSPC 141.

²³¹² силѣи (!) Rum. 42.

²³¹³ близкнѣи MSPC 42; близкнѣи MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²³¹⁴ боитъ SB III22.

²³¹⁵ ни MSPC 42; си MSPC 141; син SB III22, Rum. 42.

²³¹⁶ послю MSPC 141, NIM 25, SB III22; пошлѣ Rum. 42.

²³¹⁷ Ѧ MSPC 141.

²³¹⁸ The word чл҃кы was later corrected into чл҃кы.

²³¹⁹ и исходаѣ SB III22, Rum. 42.

²³²⁰ мѡжеи MSPC 141.

²³²¹ навѣина MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²³²² финеса MSPC 42, MSPC 141; финеса SB III22, Rum. 42.

²³²³ прѣидоше MSPC 42.

²³²⁴ краи MSPC 42.

²³²⁵ іацин MSPC 42.

паче ѿсѣства²³²⁶ бѣше велика. грозѣдь бо єдинь, два²³²⁷ моужа²³²⁸ ношахоу²³²⁹ /f. 178v/ поѣво же калины. и²³³⁰ родина и²³³¹ гдѣню. пришѣше же²³³² оубо²³³³ ѿ, мѡжеи покорнше землю. и бѣше плачь немалъ въ сынѣмѣ. глѡуще²³³⁴ такъ прѣльстихомъ се послѣдоущи²³³⁵ мѡѡсею²³³⁶. и се стражѣмъ въ тоужѣи²³³⁷ странѣ²³³⁸. заблоу-дихомъ бо глѡуще боу послѣдоуемъ²³³⁹. и нѣ бѣ. лоуче²³⁴⁰ бо бѣ намъ въ егѣпѣтѣ²³⁴¹ жити²³⁴². и работати егѣпѣтѣмъ. нежели быти въ посмѣхъ, ханаанѣмъ²³⁴³. 106. Слышавъ же мѡѡси плачь ѿ. въпраша ісоуса, и финееца²³⁴⁴. они же похвалише землю зѣлѡ, и плоды юе. ханаанѣни²³⁴⁵ же живущи²³⁴⁶ на земли они²³⁴⁷. тако мравіе прѣ собою мнѣхоу быти. >и<²³⁴⁸ тогда мѡѡси въпроси гѣ. и ѡвѣща ємоу гѣ и рѣ. понеже послѣша сихъ. и съблюль єси землю мою²³⁴⁹. юже обѣщахъ дати сѣ/f. 179r/мени авраамовоу. въ вѣдрѣжаніе вѣчно. и ты гави се съ жестокови²³⁵⁰, и приста имъ сѣхѡднѣи єю. и не послоушаль²³⁵¹ єси гласъ мои. нѣ невѣроушихъ²³⁵² ми²³⁵³. тако не вѣрѡваше ми²³⁵⁴, вѣнѣти въ землю обѣтованѣноу. не въведоу ѿ, ниже вѣнѣдоутъ въ ню. ниже ты ниже тѣи²³⁵⁵, ниже ѡ рода сего. понеже тыи²³⁵⁶ забѣише²³⁵⁷ чюдѣса мои. таже сътворихъ въ егѣпѣтѣ. [раннѣи ихъ]²³⁵⁸ ради егѣпѣта. и изведѣ ѿхъ златѣмъ и сребрѣмъ, и избави хъ ѿ работи егѣпѣтѣскихъ. разсѣкѣ мѡре и проведоу хъ ѿ. и врагы ихъ до конѣца погоуби хъ. ты²³⁵⁹ же непрѣклонны²³⁶⁰ выими²³⁶¹. и жес-

²³²⁶ ества (!) Rum. 42.

²³²⁷ бѣ. NIM 25.

²³²⁸ мжжѣ Rum. 42.

²³²⁹ не можахѣ (!) MSPC 42; ношаахѣ SB III22, Rum. 42.

²³³⁰ Ø MSPC 42.

²³³¹ Ø MSPC 42.

²³³² Ø MSPC 42, MSPC 141.

²³³³ Ø MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²³³⁴ глѣше MSPC 42; глѡуше NIM 25; глѣше SB III22, Rum. 42.

²³³⁵ послѣдѣжѣ SB III22; послѣдоуѣше Rum. 42.

²³³⁶ мѡисею NIM 25.

²³³⁷ чюжѣи SB III22.

²³³⁸ земли MSPC 42.

²³³⁹ послѣдоущи MSPC 42; послѣдѣмъ MSPC 141.

²³⁴⁰ лѣше SB III22; лоуше Rum. 42.

²³⁴¹ The word егѣпѣтѣ was later corrected into егѣпѣтѣ.

²³⁴² житѣ MSPC 42.

²³⁴³ ханаанѣмъ MSPC 42.

²³⁴⁴ финееца NIM 25.

²³⁴⁵ ханаанѣе MSPC 42; ханаанѣ MSPC 141; ханаанѣ SB III22, Rum. 42.

²³⁴⁶ живѣшѣи MSPC 42; живѣшѣи SB III22, Rum. 42.

²³⁴⁷ они (!) MSPC 42.

²³⁴⁸ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

²³⁴⁹ The text ends abruptly in Rum. 42 (f. 307v).

²³⁵⁰ жестокови MSPC 42.

²³⁵¹ послоуша (!) SB III22.

²³⁵² невѣроушиихъ MSPC 42; невѣроушии NIM 25.

²³⁵³ Ø SB III22.

²³⁵⁴ Ø MSPC 141, SB III22.

²³⁵⁵ тѣи MSPC 42; тѣи MSPC 141; тѣа SB III22.

²³⁵⁶ ти MSPC 42, MSPC 141, SB III22; ты NIM 25.

²³⁵⁷ выше (!) MSPC 42, MSPC 141.

²³⁵⁸ ранихъ въ нихъ MSPC 42; раны ѿ нихъ MSPC 141; ранихъ ѿ нихъ SB III22.

²³⁵⁹ ти SB III22.

²³⁶⁰ непрѣклоно MSPC 42; непрѣклоннѣи MSPC 141.

²³⁶¹ выими ихъ MSPC 42.

токи срѣци соущи. не поменуше како [амалика повѣдише]²³⁶² крѣпостию моею. нъ и тельць сътворише въ хоривѣ. и не съхранише повелѣннѣа мога. нъ и дръва съ/f. 179v/вираху²³⁶³ въ соуботоу. нъ²³⁶⁴ азъ ѿгнь сътворихъ еже пожечи ѿ. и не съхранише ѿсѣцати²³⁶⁵ днь соуботны²³⁶⁶. нъ въ своемъ волн ходише. и меса егѣптска²³⁶⁷ прѣпочтоше вещь. нежели иже ѿ мене даваемого²³⁶⁸ имъ, небсна²³⁶⁹ хлѣба. и се прогнѣвалъ ме еси съ нимъ. и не вънидоути въ землю мою. ниже ты ни²³⁷⁰ ѿни. нъ и²³⁷¹ еще пакы сѣмь ѿ въведоу въ землю мою, ради ісоуса²³⁷², и финеса²³⁷³. іако²³⁷⁴ ты²³⁷⁵ не оукорише єю. нъ паче похвалише²³⁷⁶. 107. и разгнѣва се гъ гнѣвъ ѿ ради. ѿ семъ поменується псаломникъ²³⁷⁷. ѿ лица бжѣа глѣ²³⁷⁸ сице. ²³⁷⁹тыи²³⁸⁰ не познаше поутти мое. іако клѣхъ се въ гнѣвъ моему. аще вънидоутъ въ покои мои*. и тако прогнѣваше²³⁸¹ бѣ іслева. и дастъ [се имъ]²³⁸² не-разъимѣ. и ходише моучеще се. и блуде/f. 180r/цѣ²³⁸³ >въ поустыни<²³⁸⁴ ,мъ, лѣ, дондеже потрѣби се рѣ ѿнъ иже прогнѣваше єго. ѿ семъ бо воспоминаеть²³⁸⁵ тѣхъ ѿломникъ глѣ²³⁸⁶. ²³⁸⁷днь аще глѣсь єго оуслышите, не ожестите²³⁸⁸ срѣцъ вашихъ. іако въ прогнѣваннѣ²³⁸⁹, по днѣ²³⁹⁰ искоушениа въ поустини. идеже искоушише ме ѿцѣи ваши²³⁹¹. искоушише ме и видѣше дѣла мога .мъ. лѣ, не вънехъ²³⁹² рѣдоу толѣ. и рѣ прѣо блудеть срѣцемъ своимъ. тыи²³⁹³ же познаше²³⁹⁴ поутти мое. іако клѣхъ се въ гнѣвъ моему. аще вънидоутъ²³⁹⁵ въ покои мои*. Сие²³⁹⁶ бо [ради клетви]²³⁹⁷. іако прогнѣваше бѣ схъдигъши землю. оумрѣше зли²³⁹⁸ злѣ,

²³⁶² повѣдише амалика MSPC 42, MSPC 141; повѣдиша амалика SB III22.

²³⁶³ съвираху MSPC 141; съвирахъ SB III22.

²³⁶⁴ и MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22.

²³⁶⁵ и ѿсѣати MSPC 42, MSPC 141.

²³⁶⁶ сѣботныи MSPC 42; сѣботныи MSPC 141; сѣботныи SB III22.

²³⁶⁷ егѣптска MSPC 42; егѣптска SB III22.

²³⁶⁸ даваемого MSPC 42; даваемого NIM 25.

²³⁶⁹ нѣнаго MSPC 42; нѣна SB III22.

²³⁷⁰ ниже MSPC 42, MSPC 141, SB III22.

²³⁷¹ ѿ MSPC 42.

²³⁷² іса навѣина MSPC 42.

²³⁷³ финеса NIM 25.

²³⁷⁴ The word іако was later corrected into іако.

²³⁷⁵ тыи SB III22.

²³⁷⁶ хвалише MSPC 42; хвалише NIM 25.

²³⁷⁷ ѿломникъ MSPC 42; ѿломникъ MSPC 141; ѿломни SB III22.

²³⁷⁸ глѣетъ MSPC 42; глѣетъ MSPC 141; глѣетъ SB III22.

²³⁷⁹ —* Ps 95(94):10–11.

²³⁸⁰ тыи MSPC 42; тыи MSPC 141.

²³⁸¹ прѣгнѣваше MSPC 42.

²³⁸² имъ се MSPC 141; имъ сѣ SB III22.

²³⁸³ блѣдише MSPC 141; блѣдиша SB III22.

²³⁸⁴ NIM 25; въ поустыни MSPC 42, MSPC 141; въ поустыни SB III22.

²³⁸⁵ въспѣваетъ MSPC 42; въспоминѣеть MSPC 141; въспоминѣе SB III22.

²³⁸⁶ ѿ MSPC 42.

²³⁸⁷ —* Ps 95(94):7–11.

²³⁸⁸ ожестити SB III22.

²³⁸⁹ прогнѣваннѣ MSPC 141; гнѣваннѣ SB III22.

²³⁹⁰ днѣи MSPC 42, SB III22.

²³⁹¹ выи (!) MSPC 42.

²³⁹² вънѣ (!) SB III22.

²³⁹³ тыи MSPC 42, NIM 25, SB III22; тыи MSPC 141.

²³⁹⁴ не познаше (!) NIM 25; знаша SB III22.

²³⁹⁵ вънидѣ (!) SB III22.

²³⁹⁶ сие MSPC 141; сѣа SB III22.

²³⁹⁷ клетви ради MSPC 42.

²³⁹⁸ злии MSPC 141.

шесть²³⁹⁹ тисоушь мѡжїи²⁴⁰⁰ кромиѣ жень и дѣтеи. тѣмѣже и ѡ семь двїе
вспоминае²⁴⁰¹ пѣснопѣвць гл҃е. ²⁴⁰²и вѣлазні є по непрѣходнѣ а не по поутї*:
/f. 180v/

108. ѡ искоушени ѡзановѣ²⁴⁰³ Кыѡтѣ же сѣты²⁴⁰⁴, и моуше²⁴⁰⁵ въ сѣбѣ скри-
жали завѣта. дондоше²⁴⁰⁶ такоже прѣже рѣхѡмь. ненаоучени²⁴⁰⁷ юнци, на нѣкое
мѣсто. запет²⁴⁰⁸ се єдинь юнць ѡ двою, и пришь ѡзань пѡложи роукоу²⁴⁰⁹ свою пѡ
гарьмь. і двїе исьше роука ѣ. и искоушень бѣ за пѡдрѣжанїе²⁴¹⁰ свою. сѣты²⁴¹¹ оубо
кы²⁴¹² вѡтъ. иже вѡноуѣрь себе имѣе сѣта. никтоже смѣаше прикосноути се. тѣчїю
єрен²⁷¹³ єдинь²⁴¹⁴. и левите²⁴¹⁵. слоужахоу²⁴¹⁶ телѣцѣмь. и всѣмь иже въ кыѡтѣ.
ѡзанѣ же ниже сѣщеникѣ бѣше, ни левитѣ. дрѣзноу сѣмоу²⁴¹⁷ чистоу прикоснѣти
се. сего ради [бѣжїемь гнѣвомь]²⁴¹⁸ искоушень²⁴¹⁹ бѣ. и наказани быше вси єго
ради. [не продѣзати нечисти²⁴²⁰]²⁴²¹ не [прикосновати се]²⁴²² бѣжѣвнымь²⁴²³. им
же и кри/f. 181r/тѣскыи²⁴²⁴ прѣмоудри²⁴²⁵ начелѣныкѣ анреа. вѣспѣвае²⁴²⁶ писани-
емь тако рѣ. ²⁴²⁷Кыѡтъ такоже [ношаше се]²⁴²⁸ на колесници. ѡзань вонь²⁴²⁹. тогда
запѣнѣшоу се²⁴³⁰ юнцоу, тѣчїю прикосноу се бѣжїемь гнѣвѡ искоуси се*. сирѣ въ
прираженїе плѣскааго²⁴³¹ вѣсхоженїа²⁴³², приразив²⁴³³ се. запет се юнць. ѡн же пѡ-

²³⁹⁹ ѕ MSPC 42, MSPC 141, SB III22.

²⁴⁰⁰ мѡжєи MSPC 141; моуѣєи NIM 25; мѡжєи SB III22.

²⁴⁰¹ вѣспомѣнѣть MSPC 42, MSPC 141; вѣспомѣнѣть NIM 25; вѣспомѣнѣть SB III22.

²⁴⁰² —* Ps 107(106):40.

²⁴⁰³ The chapter is based on 2 Sam 6:3–7. The text ends abruptly in MSPC 141 (f. 91v).

²⁴⁰⁴ сѣтын NIM 25; сѣтъа SB III22.

²⁴⁰⁵ имѡщи MSPC 42; имѡщи NIM 25; имѡщи SB III22.

²⁴⁰⁶ дондѣже (!) MSPC 42.

²⁴⁰⁷ ненаоучени NIM 25.

²⁴⁰⁸ и запет MSPC 42; и запет NIM 25; и запѣт SB III22.

²⁴⁰⁹ рѣжа SB III22.

²⁴¹⁰ продѣжанїе MSPC 42; продѣжанїе SB III22.

²⁴¹¹ сѣтын MSPC 42, NIM 25, SB III22.

²⁴¹² In Rum. 42 hereon the contents is preserved (f. 308r).

²⁴¹³ єренє Rum. 42.

²⁴¹⁴ єдинь MSPC 42.

²⁴¹⁵ лѣвїти MSPC 42; ливїте Rum. 42.

²⁴¹⁶ слоужахѣ Rum. 42.

²⁴¹⁷ сѣбѣ MSPC 42.

²⁴¹⁸ гнѣвѡ бѣжїемь SB III22, Rum. 42.

²⁴¹⁹ искоушень NIM 25.

²⁴²⁰ нечисти NIM 25.

²⁴²¹ Ø MSPC 42.

²⁴²² прикасати се MSPC 42; прикасати SB III22; прикасати сѣ Rum. 42.

²⁴²³ бѣжѣвнѣй MSPC 42; бѣжѣвнѣнѣй NIM 25.

²⁴²⁴ крытєскы MSPC 42; крїтєскы SB III22, Rum. 42.

²⁴²⁵ прѣмоудри NIM 25; прѣмѣдри SB III22, Rum. 42.

²⁴²⁶ вѣспѣвае MSPC 42, Rum. 42; вѣспѣвае SB III22.

²⁴²⁷ —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1369B).

²⁴²⁸ ношаше се NIM 25; ношаше SB III22, Rum. 42.

²⁴²⁹ Ø MSPC 42.

²⁴³⁰ Ø SB III22.

²⁴³¹ плѣтѣскаго MSPC 42, NIM 25; плѣтѣска SB III22; плѣтѣскаго Rum. 42.

²⁴³² проихоженїа MSPC 42.

²⁴³³ проразив MSPC 42.

могъ²⁴³⁴ роукою жеглоу²⁴³⁵ (!), въсхотѣ²⁴³⁶ паче помощи юнцоу. [бѣ же законное]²⁴³⁷ повелѣніе хотѣ ѿмьстити. сътвори оудръжати се роуцѣ его. да не наоучетъ²⁴³⁸ се друззын²⁴³⁹ дръжати на всезаем²⁴⁴⁰ и²⁴⁴¹ бжтвное. нѣ паче почитати. и не-прѣовиднѣ съ симъ прилежати.

109. [ѡ ман'нѣ дѣжвнѣ]²⁴⁴², ѡскоуд'ни же пицоу, такоже въ поустини прѣбывахоу²⁴⁴³. помоли се боу мѡѿси, и ѡдѣжи имѣ ман'ноу съ нѣсе²⁴⁴⁴. и на всакъ днь²⁴⁴⁵, /f. 181v/ въ чѣ оутрѣныи събирающе се²⁴⁴⁶, и смѣшающе²⁴⁴⁷ вареце падѣхоу. и бѣше²⁴⁴⁸ имъ²⁴⁴⁹ пища²⁴⁵⁰ ман'на²⁴⁵¹. егда бѣхоу въ поустѣ мѣстѣ. нѣ и въ въсь езычскоу²⁴⁵² егда въхождахоу²⁴⁵³. ман'на бѣше пища имъ, непрѣстан'но. тако да не вск'врьнетъ²⁴⁵⁴ се въ пищахъ езычскыи²⁴⁵⁵. и бѣше²⁴⁵⁶ проходеце ѡ страны въ страну²⁴⁵⁷. и силоу езыкѡ ськроушающе, и страны²⁴⁵⁸ плѣнюще. и в'соу²⁴⁵⁹ крѣпость и погѣбляюще. и [въси и]²⁴⁶⁰ поадающе:

110. ѡ црѣ моавитъскѡ, балацѣ²⁴⁶¹. слышавъ²⁴⁶² же балаакъ црѣ, моавит'скыи²⁴⁶³ крѣпость сихъ. и оубога се въстрѣпета. и ѡпаде срѣце его. и бѣше въ мнѡзѣ печали ѡ семь. ²⁴⁶⁴слышавъ же іѡавъ ѡ езыцѣ семь нюденисѣ. тако велика бѣ имоути. мо-жетъ бо бѣ и²⁴⁶⁵ мѡре раздѣлити, и н/ф. 182г/сточити воды. и рѣкы прѣсоушити. и прѣставити горы. и ськроушити црѣ²⁴⁶⁶. и влѣамъ и²⁴⁶⁷ сил'нимъ вые. и²⁴⁶⁸ бѣ си-

²⁴³⁴ помогъ MSPC 42, SB III22, Rum. 42.

²⁴³⁵ жеглоу MSPC 42, SB III22; жеглоу NIM 25, Rum. 42.

²⁴³⁶ The word въсхотѣ was later corrected into въсхотѣ.

²⁴³⁷ бжезаконное MSPC 42.

²⁴³⁸ наоучиотъ NIM 25.

²⁴³⁹ друззы MSPC 42.

²⁴⁴⁰ нѣ. всезаемое (!) MSPC 42; нѣ. всезае-моуе NIM 25; всезаемое SB III22; всезаемое Rum. 42.

²⁴⁴¹ Ø MSPC 42, SB III22, Rum. 42.

²⁴⁴² Περί τοῦ μάννα, PGr, p. 249. The chapter is based on Exod 16:1–4, Num 11:1–9.

²⁴⁴³ прѣбывахоу NIM 25; прѣбывахъ SB III22.

²⁴⁴⁴ нѣсъ MSPC 42.

²⁴⁴⁵ дни MSPC 42.

²⁴⁴⁶ Ø MSPC 42.

²⁴⁴⁷ смѣшающе се MSPC 42.

²⁴⁴⁸ бывше later corrected into быше Rum. 42.

²⁴⁴⁹ Ø SB III22;

²⁴⁵⁰ пища SB III22, Rum. 42.

²⁴⁵¹ манна Rum. 42.

²⁴⁵² езычскоу MSPC 42; азычскъкъ SB III22, Rum. 42.

²⁴⁵³ хваждахоу MSPC 42.

²⁴⁵⁴ езычскыи NIM 25; азычскыи SB III22, Rum. 42.

²⁴⁵⁵ бѣхъ MSPC 42; бѣхъ SB III22, Rum. 42.

²⁴⁵⁶ страны SB III22, Rum. 42.

²⁴⁵⁷ страни и MSPC 42; странныи NIM 25; странныи Rum. 42.

²⁴⁵⁸ бѣсѣ SB III22, Rum. 42.

²⁴⁵⁹ въси MSPC 42.

²⁴⁶⁰ балацѣ MSPC 42. The chapter is based on Num 22:1–6 (110); Num 22:5–20 (111–113), Num 23 (114); Num 24:5–7.17, Num 22:21–35 (115).

²⁴⁶¹ слыша NIM 25.

²⁴⁶² моавит'скыи MSPC 42.

²⁴⁶³ Περί τοῦ Μωάβ [Περί Βαλαάμ τοῦ μάγου], PGr, p. 250; сказаніе о балаамѣ волхвѣ, PH I, p. 98.

²⁴⁶⁴ и MSPC 42.

²⁴⁶⁵ црѣ MSPC 42.

²⁴⁶⁶ Ø MSPC 42.

²⁴⁶⁷ Ø MSPC 42.

ламя, бѣ творен прѣславнаа. и валакъ цѣрь моавитскы²⁴⁶⁸. бѣше въ плачи и страсѣ. расташе бо се, вѣлы и зѣлау. молаше²⁴⁶⁹ же²⁴⁷⁰ цѣрь валакъ²⁴⁷¹, влѣхв²⁴⁷² валаама, прити²⁴⁷³ въ помощь емоу. 111. Съ же валаамъ бѣше ѿ рода исавова. роди бо исавъ рагоуила. рагоуилъ же роди фар'роу²⁴⁷⁴. фар'ра²⁴⁷⁵ же роди ішва²⁴⁷⁶. ішв²⁴⁷⁷ же²⁴⁷⁸ сал'моу. сал'ла же роди, ниреа. нирен же роди адима. адимъ же бѣ бес'чедьнь. и поиде^{къ} боу своемоу вилоу. и²⁴⁷⁹ помоли се рекъ. тако аще рождоу отроче. да ѿдамъ²⁴⁸⁰ (!) е²⁴⁸¹ въ слоужбѣ тебѣ. ави²⁴⁸² зачетъ жена адимова. и роди сѣна моужьскы²⁴⁸³ поль. и наре^и имя емоу валаамъ. ре/ф. 182v/к'ше тако ѿ вила рождьша се. бывш^е же²⁴⁸⁴ емоу четириемъ²⁴⁸⁵ лѣтомъ. дастъ его адимъ ѿць его слоужити вилоу. [и оуче юго]²⁴⁸⁶ влѣхвованію. и чародѣаніемъ. >се бо бѣ емоу тыщаніе пер'скаа изьсчити разомъ хитростѣ и чародѣаніемъ.²⁴⁸⁷ и влѣхвованіемъ илѣхш. ничто же ино бѣ тыщаніе тѣмъ. тычию звѣзочьтиѣ. и влѣхвованіа начинаніѣ²⁴⁸⁸. и валаамъ прѣбоуспѣвааше²⁴⁸⁹, въ всѣ чародѣискыи²⁴⁹⁰ хитростѣхъ. звѣзочьтиѣ²⁴⁹¹. и²⁴⁹² влѣхвованію [наоучивъ се. и толико бы чародѣанію]²⁴⁹³ дѣлатель, тако²⁴⁹⁴ егже аще блвляше²⁴⁹⁵ спѣаше се емоу. и егже аще клынѣше [спѣаше се]²⁴⁹⁶ емоу. 112. сего бо²⁴⁹⁷ вѣдѣ²⁴⁹⁸ валаакъ цѣрь моавит'скыи²⁴⁹⁹, дѣиствоующа влѣшев'скаа²⁵⁰⁰. и даръ великъ имоуща. посла молитвѣ'ныкы къ нѣмоу. тако да пришъ клынетъ бѣ іслѣва. видѣвѣ^и же валаа влѣхвѣ²⁵⁰¹. молитвѣ'ныкы ва/ф. 183r/лаака²⁵⁰² цѣра моавит'скааго²⁵⁰³. съ дари пришъша²⁵⁰⁴ къ нѣмоу. и ре^и имя что пришли есте къ мнѣ. ѿ дал'ниѣ²⁵⁰⁵ стране²⁵⁰⁶

2468 моавит'скыи NIM 25.

2469 молааше NIM 25.

2470 же се MSPC 42.

2471 валаакъ MSPC 42, NIM 25.

2472 влѣх'вѣ NIM 25.

2473 прити MSPC 42; прити NIM 25.

2474 тар'рѣ MSPC 42.

2475 тар'ра MSPC 42.

2476 ішвава MSPC 42; ишвава NIM 25.

2477 ішвае MSPC 42; ишавъ NIM 25.

2478 же роди MSPC 42.

2479 ѿ MSPC 42.

2480 ѿдамъ MSPC 42.

2481 се MSPC 42.

2482 и авиѣ MSPC 42; и авиѣ NIM 25.

2483 моужьскыи NIM 25.

2484 ѿ MSPC 42.

2485 дѣль MSPC 42.

2486 оче се MSPC 42; оуче се NIM 25.

2487 MSPC 42, f. 90v3–5; се во бѣ нѣмоу тыщаніѣ, пер'скаа изьсчити. разоумъ хитростемъ и чародѣаніемъ NIM 25.

2488 начинаніа MSPC 42.

2489 прѣспѣвааше MSPC 42.

2490 чародѣискыи NIM 25.

2491 звѣзочьтиѣ MSPC 42.

2492 ѿ MSPC 42, NIM 25.

2493 ѿ MSPC 42.

2494 ѿ MSPC 42.

2495 блвляаше NIM 25.

2496 не спѣаше MSPC 42; не спѣаше се NIM 25.

2497 ѿ MSPC 42.

2498 видѣ MSPC 42.

2499 моавит'скыи NIM 25.

2500 влѣшев'скаа MSPC 42.

2501 влѣхва MSPC 42.

2502 валака MSPC 42.

2503 моавит'скааго NIM 25.

2504 пришъше MSPC 42, NIM 25.

2505 дал'ныѣ MSPC 42.

2506 страни MSPC 42; стране later corrected into страни NIM 25.

и люди нинихъ²⁵⁰⁷. и дроугааго²⁵⁰⁸ языка соуща. ѡны же ѡвѣщаавъше²⁵⁰⁹, рѣше. валаакъ црѣ моавитъскы²⁵¹⁰ посла ни к тебѣ. ѡнъ же рече, и²⁵¹¹ каа вина ѣ еже приидос-те. еда велъмоужни²⁵¹² его и силъни [свѣщааше]²⁵¹³ встати на него. или ѡ црѣва своего погоубы что. ѡни же ѡвѣщаавъше²⁵¹⁴ и рѣше, ни. нь оубѣдѣхѡмъ тако языка сильны изыде ѡ егѣпта, имоуща бѣ силънаа²⁵¹⁵. крѣпъкаа²⁵¹⁶ же и непорѣложъ-на²⁵¹⁷. твореща велиа, [и страшъна,]²⁵¹⁸ и прѣславънаа²⁵¹⁹ чоудеса. имъже нѣ числа. егѣпта бо десетъми²⁵²⁰ названи оунази. морѣ раздѣли, и проведѣ ѥ. амалика тѣмъ мнѡжѣство имоуща погѣви. [филистиемъ потрѣви.]²⁵²¹ и /f. 183v/ просто рещи вѣса елика аще рекоу творить бѣ ѥ. и се приидоше даже до насъ. и хотеть страноу нашоу погоубити²⁵²². и посла ни црѣ нашъ молеще те. тако да придеши²⁵²³ помощи намъ. да некако повѣждены бывше погыбнемъ. имаши во дръзновеѣ кь богѡмъ. и поспѣшають ти въ всѣмъ иже аще хоуеши. и нѣ иже прѡтивитъ се тебѣ. нь иже блвнь ѣ ѡ тебе, бываеътъ блвнь. и его же аще проклянеши [ѥ проклетъ]²⁵²⁴. ²⁵²⁵Его ради молишъ те тако да пришъ²⁵²⁶ поможеши²⁵²⁷ намъ. 113. и валаамъ²⁵²⁸ же слышавъ²⁵²⁹ глы²⁵³⁰ снѣ. таже >и<²⁵³¹ видѣвъ дары. рѣ кь нимъ. да помѡлю се богу моемоу вилоу. да аще рѣтъ²⁵³² мы понти да пондоу. аще²⁵³³ не рѣтъ ми не пондоу. и видѣвъ въ книгахъ²⁵³⁴ свой влъшевъскыи²⁵³⁵. не²⁵³⁶ бѣ емоу слова тако да пондетъ. и рѣ валаамъ кь отро/f. 184r/комъ цра валаакъ²⁵³⁷, не могу понти. понѣже не повелѣ-вають ми книги²⁵³⁸ мое. и отидоше моужие бездѣлъни кь цроу валаакоу. и сказа-ше моу²⁵³⁹ (!) бесѣди влъхъва валаамъ²⁵⁴⁰. вскръбѣ²⁵⁴¹ црѣ моавитъскы. и бѣше тѣс-нота моавитѣнѡ²⁵⁴². и скръбъ велиа. и страхъ неоутѣшимъ²⁵⁴³. и пакы посла црѣ валаакъ²⁵⁴⁴ молитѣвники, да оумолеть валаамъ влъхъва. тако да пришъ проклянетъ

2507 нинѣ NIM 25.

2508 дроугаго MSPC 42.

2509 ѡвѣщавше MSPC 42; ѡвѣщавъше NIM 25.

2510 моавитъскыи NIM 25.

2511 Ø MSPC 42.

2512 велъмоужни MSPC 42.

2513 свѣщааше MSPC 42; свѣщавше NIM 25.

2514 ѡвѣщавше MSPC 42; ѡвѣщавъше NIM 25.

2515 сильна NIM 25.

2516 крѣпка MSPC 42, NIM 25.

2517 непорѣложнаа MSPC 42; непорѣложна (!) NIM 25.

2518 Ø MSPC 42.

2519 прѣславна MSPC 42.

2520 десѣтиини MSPC 42; десѣтиини NIM 25.

2521 Ø MSPC 42.

2522 погѣвитъ MSPC 42.

2523 прѣидеши MSPC 42; приидеши NIM 25.

2524 прокляетъ ѣ MSPC 42.

2525 ѡ валаамѣ, PH I, p. 100.

2526 прѣидеши MSPC 42.

2527 и помѡжеши MSPC 42.

2528 валаам MSPC 42; валаамъ NIM 25.

2529 Ø MSPC 42.

2530 глы MSPC 42.

2531 MSPC 42, NIM 25.

2532 книгаахъ (!) NIM 25.

2533 влъшевъскыи MSPC 42.

2534 и нѣ MSPC 42.

2535 валаак NIM 25.

2536 кныгоу NIM 25.

2537 емоу MSPC 42; емоу NIM 25.

2538 валаам MSPC 42, NIM 25.

2539 и вскръбѣ MSPC 42, NIM 25.

2540 The word моавитѣнѡ was later corrected into моавитѣнѡ.

2541 нестѣшили MSPC 42.

2542 валакъ MSPC 42.

люди іслѣви. балаамъ же паки видѣвъ влъшевскыѣ²⁵⁴³ свое кнѣгы. не²⁵⁴⁴ вѣрѣта-
ше²⁵⁴⁵ поити. и паки възвратише се бездѣлни, посланъны ѿ цѣра. люде же гни при-
доше, въ страну мавантскую²⁵⁴⁶. и не можаху мавантѣне²⁵⁴⁷ противити се имъ.
ны збоиаше се ѿ лица іслѣва²⁵⁴⁸. и паки посла балаамъ²⁵⁴⁹ цѣръ мавантскыѣ²⁵⁵⁰ ве-
льмоуѣ²⁵⁵¹ свое /f. 184v/ съ писаниемъ. и съ дари²⁵⁵² мнѡгыми къ балааму влхвѣ
(!). вѣѣщаваѣ²⁵⁵³ се²⁵⁵⁴ емоу дати²⁵⁵⁵ полъ цѣртваи своего. вѣлѣпиенъ же бивъ²⁵⁵⁶
дари²⁵⁵⁷ балаамъ. поиде съ ними. и възшѣ²⁵⁵⁸ на гороу. видѣ плъкъ сновъ іслѣвъ.
и пожрѣвъ юнѣцѣ, и телѣцѣ. и овну²⁵⁵⁹. и вса сътвори въ влъшевскаа²⁵⁶⁰ своа дѣла.
114. и ставъ на камени. и²⁵⁶¹ вѣрѣзе оуста своа клети люди іслѣви. и начеть
вѣѣдовати. и іаже не хѡтѣше²⁵⁶² глаше²⁵⁶³ (!). и въ мѣсто клетвы вѣвеніе тѣмъ
глаше²⁵⁶⁴. и паки се дваши и триши сътвори. не можа²⁵⁶⁵ рѣци іаже хѡтѣше. и²⁵⁶⁶
вскрѣвѣше же цѣрви члѣвци ѡ семь. паки приведоше емѡ вѣвни. юнѣ²⁵⁶⁷, и телѣце.
и паки пожрѣтъ оусрѣднѣ²⁵⁶⁸. начеть²⁵⁶⁹ глади іако да прокльнетъ люди гни.
и въсприетъ приче²⁵⁷⁰ свое рѣ²⁵⁷¹. іако добри²⁵⁷³ доми твои іаквѣ. и скыниѣ твоѣ
іслѣ. и²⁵⁷⁴ іако са/f. 185r/ довиѣ при рѣкахъ. и²⁵⁷⁵ іако сѣны юже въдрѣзы гѣ. и²⁵⁷⁶
іако кедрѣ²⁵⁷⁷ при водахъ. вѣснѣетъ звѣзда ѿ іа,квѣ (!). и вѣстанетъ члѣкъ
ѿ іеросалима. и съкрѣшитъ²⁵⁷⁸ кнезе мавантскыѣ. и плѣнитъ всѣ сны ситови²⁵⁷⁹.
и боудетъ едомъ наслѣдїе исавъ²⁵⁸⁰ врагъ его. и²⁵⁸¹ іслѣ сътвори крѣпость*. и снѣ
глюшоу балааму влъхвѣ. начеше плакати члѣвци цѣра мавантскааго²⁵⁸². глюще

²⁵⁴³ влъшѣскыѣ MSPC 42.

²⁵⁴⁴ и не MSPC 42.

²⁵⁴⁵ вѣрѣтааше NIM 25.

²⁵⁴⁶ мавантскѡ MSPC 42.

²⁵⁴⁷ The word мавантѣне was later corrected into мавантѣне.

²⁵⁴⁸ иіѣрива (!) NIM 25.

²⁵⁴⁹ Ø MSPC 42.

²⁵⁵⁰ мавантскыи NIM 25.

²⁵⁵¹ вѣлѣможи MSPC 42.

²⁵⁵² дари ми MSPC 42.

²⁵⁵³ вѣѣщаваѣ MSPC 42.

²⁵⁵⁴ Ø MSPC 42.

²⁵⁵⁵ до MSPC 42.

²⁵⁵⁶ вѣ MSPC 42.

²⁵⁵⁷ дари ми мнѡвѣми MSPC 42; дары NIM 25.

²⁵⁵⁸ възшѣ MSPC 42.

²⁵⁵⁹ овни MSPC 42; овны NIM 25.

²⁵⁶⁰ влъшевскаа MSPC 42.

²⁵⁶¹ Ø MSPC 42.

²⁵⁶² The word хѡтѣше was later corrected into хѡтѣше.

²⁵⁶³ глади MSPC 42.

²⁵⁶⁴ глаше NIM 25.

²⁵⁶⁵ можааше NIM 25.

²⁵⁶⁶ Ø MSPC 42, NIM 25.

²⁵⁶⁷ и юнѣ MSPC 42; и юнѣ NIM 25.

²⁵⁶⁸ оусрѣдне MSPC 42.

²⁵⁶⁹ и начеть MSPC 42.

²⁵⁷⁰ притче MSPC 42.

²⁵⁷¹ и рѣ MSPC 42.

²⁵⁷² —* Num 24:17–18.

²⁵⁷³ добри MSPC 42.

²⁵⁷⁴ Ø MSPC 42.

²⁵⁷⁵ Ø MSPC 42.

²⁵⁷⁶ Ø MSPC 42.

²⁵⁷⁷ кедрѣ MSPC 42.

²⁵⁷⁸ съкрѣшивъ MSPC 42.

²⁵⁷⁹ ситовы NIM 25.

²⁵⁸⁰ и исавъ MSPC 42.

²⁵⁸¹ Ø MSPC 42.

²⁵⁸² мавантскааго NIM 25.

баламоу²⁵⁸³ что се твориши²⁵⁸⁴ намъ. приведохми^т те тако да тѣ^ѣ²⁵⁸⁵ прокльнеш^и²⁵⁸⁶.
 на же да блвиши. и ты нѣкаа и²⁵⁸⁷ дроугаа сътворишь юси. тѣхъ оубо блви^и²⁵⁸⁸ на
 же проклетъ. балаамъ же рѣ каа²⁵⁸⁹ соуть иже глахъ. оныи²⁵⁹⁰ же показаше²⁵⁹¹ емоу
 написаніа сиа²⁵⁹². и видѣвъ сиа разгнѣва^и²⁵⁹³ се на себе. >и²⁵⁹⁴ въсѣдъ^и²⁵⁹⁵ на
 сла своего отиде^и²⁵⁹⁶ въспеть. тако да вид^и²⁵⁹⁷ (!) /f. 185v/ вльшевскыи свою кни-
 ги. и дрѣгаа²⁵⁹⁸ сътворити^и²⁵⁹⁹ чародѣианиа на оудѣе. 115. ндоушоу²⁶⁰⁰ же емоу.
 и въшьшоу²⁶⁰¹ въ оулице^и²⁶⁰² винограцкыи. и се аггль гнь ста на поути. и въсьль
 оубо видѣше^и²⁶⁰³ аггла. балаамъ^и²⁶⁰⁴ же не видѣше. и видѣвши въсьль аггла оубога се.
 и не можаше^и²⁶⁰⁵ понти напроѣ, балаамъ же быаше сла. онъ же възбраняемъ
 ѿ аггла. приразивъ се^и²⁶⁰⁶ къ зидѣ^и²⁶⁰⁷, и съкроуши ногу балаамъ^и²⁶⁰⁸. балаамъ же на-
 четъ быти сла велѣни. маниемъ^и²⁶⁰⁹ же бжїемъ. прогла въсьль гласъ члвчскыи,
 глѣще^и²⁶¹⁰. члвче что ме виеши. ѿвѣща же^и²⁶¹¹ емоу бала^и²⁶¹² зане съкроушиши еси
 ногу мою. и рѣ къ нѣмоу въсьль, не видиши^и²⁶¹³ ли аггла бжїа стоѣща, и не вс-
 тавляетъ мѣ понти. тогда ѿврьзостѣ^и²⁶¹⁴ се очи баламоу. и видѣ^и²⁶¹⁵ аггла бжїа.
 /f. 186r/ и пады на земаю поклони се емоу. и рѣ емоу кто ты еси ги. аггл же^и²⁶¹⁶ рѣ
 къ нѣмоу. азъ есѣ аггль га ба. и²⁶¹⁷ прїидохъ обличити те зане дрѣзноуль еси.
 очародѣати люди гнѣи. и клети ихъ. ннѣ оубо прѣстани ѿ сего, да не оумреши.
 и рѣ балаамъ къ агглоу. не вѣдѣ се сътворишь^и²⁶¹⁸ ги и прости ми. и отиде ѿ нѣго
 аггль. балаамъ же прииде въспеть. 116. о семъ же писаніе^и²⁶¹⁹ въспомоуе^и²⁶²⁰

2583 балаамоу MSPC 42, NIM 25.

2584 сътвориши MSPC 42.

2585 Ø MSPC 42.

2586 прокльнеш^и MSPC 42.

2587 Ø MSPC 42.

2588 блвиши MSPC 42.

2589 и каа MSPC 42; и каа NIM 25.

2590 оныи MSPC 42, NIM 25.

2591 показаше MSPC 42.

2592 Ø MSPC 42.

2593 разгнѣва MSPC 42.

2594 MSPC 42, NIM 25.

2595 въсѣдъ (!) MSPC 42.

2596 и ѿиде MSPC 42.

2597 видитъ MSPC 42; вѣтъ NIM 25.

2598 дрѣга MSPC 42.

2599 сътворитъ MSPC 42.

2600 ндоушоу (!) MSPC 42.

2601 въшь MSPC 42.

2602 оулицѣ later corrected into оулицѣ NIM 25.

2603 видѣвши MSPC 42.

2604 бала MSPC 42.

2605 можаше NIM 25.

2606 сего MSPC 42.

2607 зѣдѣ MSPC 42;

2608 балаамовоу NIM 25.

2609 мааниемъ NIM 25.

2610 глѣши MSPC 42; глѣши NIM 25.

2611 Ø MSPC 42.

2612 балаамъ NIM 25.

2613 види MSPC 42.

2614 ѿврьзоста MSPC 42.

2615 The word видѣ was later corrected into видѣ.

2616 же гнь MSPC 42, NIM 25.

2617 Ø MSPC 42.

2618 сътворишь (!) NIM 25.

2619 Ø MSPC 42.

2620 въспоминаетъ MSPC 42; въспоминаетъ NIM 25.

нѣкто прѣмудръ²⁶²¹. съписоуѣ²⁶²² великаго²⁶²³ начелныка миѡхила. бывша²⁶²⁴ чюдеса. въ съборнѣмъ канонѣ. чѣстныи бесплѣтнихъ²⁶²⁵ силъ. ²⁶²⁶не вѣроующоу²⁶²⁷ дрѣвле влх^ъвоу балааму. бжѣственнымъ²⁶²⁸ и неизреч^ънымъ чюдесемъ. на поути агг^ълъ вслоу павль²⁶²⁹ се. страш^ънѣк^ъ величи его. и словесноу²⁶³⁰ живот^ъно показа /f. 186v/ ѣствнаго познаниа еже²⁶³¹ реци емоу²⁶³² вьсипають звѣзда ѿ іакова. и вьстанеть члѣкъ ѿ ер^ълма. и съкроушитъ кнезе моавит^ъскыѣ*. Сита словеса съписав^ъше пер^ъсци²⁶³³ ѡтроци, звѣздохъ^ъци²⁶³⁴. вѣдоуще іако влх^ъвъ не льжеть. и вѣхоу чающе [звѣзди снаниемъ]²⁶³⁵. сьматрающе вьсегда на коеж^ъо врѣме, когда павит^ъ се звѣзда. егда же видѣше звѣзду, въ врѣмѣ рожьства х^ъа ба нашего. тогда поменуше влх^ъва²⁶³⁶ балаама, слово и прорчѣство іако цр^ъь велен ѿ юден^ъ²⁶³⁷ павит^ъ²⁶³⁸ се х^ъошеть. [да ег^ъа]²⁶³⁹ видѣше²⁶⁴⁰ звѣзду павльшоу²⁶⁴¹ се. порадоваше се влх^ъвоу и проркоу слово истин^ъно быти зреще. и тогда посла влх^ъвы перскыи²⁶⁴² цр^ъь, въ виолесемъ²⁶⁴³. къ рожьшому се плътию х^ъсоу поклонити се емоу. се во блж^ъен^ъныи²⁶⁴⁴ косма²⁶⁴⁵, пѣсно/f. 187r/творць въ канонѣ рожьства х^ъва. поминаю тако рѣ:²⁶⁴⁶ Влх^ъва дрѣвле балаамъ словесемъ проповѣдники²⁶⁴⁷. прѣмудрыне звѣздоблюстелю радости испльни. звѣзда ѿ іакова вьсипавши вл^ъко. езык^ъъ начетькъ вьводи-моу^ъ, приет^ъ же павѣ слава силѣ твоєи г^ъи*. павѣ іако се испльни се, влх^ъва²⁶⁴⁸ слово. вьсипавши звѣздѣ^ъ²⁶⁴⁹. и павльшоу се х^ъоу. и сита выше въ с^ъ:

117. [еще ѿ балаацѣ.]²⁶⁵⁰ Балак^ъ²⁶⁵¹ же цр^ъь іакоже рѣ се моавит^ъскыи²⁶⁵², погрѣши влх^ъвованіе. вьложи емоу помысль дѣаволь. іако езык^ъъ юуденскыи²⁶⁵³. имоуть

²⁶²¹ прѣмудры MSPC 42.

²⁶²² съписоуѣ MSPC 42.

²⁶²³ великаго MSPC 42.

²⁶²⁴ бывша MSPC 42.

²⁶²⁵ бесплѣтнихъ MSPC 42; бесплѣт^ъный NIM 25.

²⁶²⁶ –* St. John of Damascus, *The Second Canon on the Synaxis of Archangel Michael and the Other Bodiless Powers*, Troparion 1 of Ode 5.

²⁶²⁷ вѣроу MSPC 42.

²⁶²⁸ бжѣственнымъ MSPC 42.

²⁶²⁹ пави MSPC 42.

²⁶³⁰ словесноу показа (!) MSPC 42.

²⁶³¹ еще MSPC 42.

²⁶³² –* Num 24:17.

²⁶³³ пер^ъсци NIM 25.

²⁶³⁴ звѣзды снание NIM 25.

²⁶³⁵ звѣздоснание MSPC 42.

²⁶³⁶ влх^ъва later corrected into влх^ъв NIM 25.

²⁶³⁷ юудеи NIM 25.

²⁶³⁸ павити MSPC 42.

²⁶³⁹ тогда MSPC 42.

²⁶⁴⁰ видѣше MSPC 42.

²⁶⁴¹ павльшоу MSPC 42.

²⁶⁴² перскыи MSPC 42.

²⁶⁴³ вѣлѣнымъ MSPC 42.

²⁶⁴⁴ блж^ъни MSPC 42.

²⁶⁴⁵ косма MSPC 42.

²⁶⁴⁶ –* St. Cosmas of Maiuma, *Canon on the Nativity of Christ*, Troparion 2 of Ode 4 (cf. Lovjagin 1861, p. 5).

²⁶⁴⁷ проповѣдники MSPC 42.

²⁶⁴⁸ влх^ъв NIM 25.

²⁶⁴⁹ звѣзда NIM 25.

²⁶⁵⁰ Ø SB III22, Rum. 42 (the text continues the previous chapter). The chapter is based on Num 25:1–3, 8–9 (117); Num 26:5–9 (118).

²⁶⁵¹ Балак MSPC 42, SB III22, Rum. 42.

²⁶⁵² моавитскыи MSPC 42.

²⁶⁵³ юуденскыи SB III22, Rum. 42.

бѧ сил'на. бѧ страш'на. бѧ ненавидѣща неправдѧ. и сътвори wskрѣнити се
>имь<²⁶⁵⁴. [и wskрѣнившѣ се]²⁶⁵⁵. възненавидѣни²⁶⁵⁶ боудоуѣ бѣгомы своимь.
и²⁶⁵⁷ тогда нападоу на нихъ, и побѣждоу²⁶⁵⁸ ихъ. и сътвори балакъ²⁶⁵⁹ црѣ /f. 187v/
моавит'скы²⁶⁶⁰. сѣни прѣ ними, идеже хотѣху²⁶⁶¹ мимоходити пѣтемь рат'ници
юудейски²⁶⁶². и²⁶⁶³ посади въ сѣнехъ жены красни видѣниемь. и поставы трапезы,
и месо, и вино. и идола вилова²⁶⁶⁴. и²⁶⁶⁵ прѣ ними въ сѣны. и пришьше рат'ници юу-
деи²⁶⁶⁶ци²⁶⁶⁶. и вѣрѣтоше ихъ по сѣн'мы. и вѣнидоше къ нимь. и іадоше ѿ жрѣвъ²⁶⁶⁷
ихъ. и пише вино. и поклонише се вилоу. рек'ше кроноу. тако бо тлъкоуѣт' се виль.
егѣже елини²⁶⁶⁸ глѣють²⁶⁶⁹ кронь. и быше и²⁶⁷⁰ съ женамы. и разгнѣва се гѣ на
ни²⁶⁷¹. и ѿврати лице свое ѿ нихъ. и припад'ше моавит'ѣне. >и<²⁶⁷² вѣрѣтоше ихъ
пиани²⁶⁷³ [въ сѣнехъ]²⁶⁷⁴, и съсѣкоше ѿ. се бо ю²⁶⁷⁵ еже глѣеть пѣвѣць. ²⁶⁷⁵и [скончаше
се]²⁶⁷⁶ въ ел'фегорѣ. и снѣдоше²⁶⁷⁷ жрѣт'воу²⁶⁷⁸ мрѣт'выи^{2679*}. мрѣт'ви бо соутъ
ижѣ²⁶⁸⁰ въ кронѣ. се и /f. 188r/ пагоуѣѣ²⁶⁸¹ быв'ши²⁶⁸² въ юудей²⁶⁸³. 118. посла²⁶⁸⁴
мѡѡси финееца²⁶⁸⁵. [и²⁶⁸⁶ видѣти быв'шею. и пришь финеесъ²⁶⁸⁷]²⁶⁸⁸ вѣрѣтъ²⁶⁸⁹ юу-
деанина боудѣща съ женою. и нанъзвѣ вѣѣю²⁶⁹⁰ копиюмъ. въздвиже²⁶⁹¹ ѿ горѣ.
и [помолит' се]²⁶⁹² не быти емоу въ грѣ. и не вѣмѣни се емоу въ грѣхъ. нь [помо-

²⁶⁵⁴ MSPC 42, NIM 25; ѿ SB III22, Rum. 42; Ø MSPC 141.

²⁶⁵⁵ Ø MSPC 42.

²⁶⁵⁶ и възненавидѣни MSPC 42; възненавидѣни NIM 25; възненавидѣни SB III22, Rum. 42.

²⁶⁵⁷ Ø SB III22, Rum. 42.

²⁶⁵⁸ побѣѣа (!) Rum. 42.

²⁶⁵⁹ балакъ MSPC 42, NIM 25; балаѧ SB III22, Rum. 42.

²⁶⁶⁰ моавит'скыи MSPC 42, Rum. 42; моав'йскыи SB III22.

²⁶⁶¹ хотѣху MSPC 42; хотѣху SB III22, Rum. 42.

²⁶⁶² юудейскии MSPC 42; юудейскии SB III22, Rum. 42.

²⁶⁶³ и и (!) MSPC 42.

²⁶⁶⁴ вила MSPC 42.

²⁶⁶⁵ Ø MSPC 42, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

²⁶⁶⁶ юудейскии MSPC 42; юудейскии SB III22, Rum. 42.

²⁶⁶⁷ жрѣтвы Rum. 42.

²⁶⁶⁸ и елини SB III22, Rum. 42.

²⁶⁶⁹ гла SB III22.

²⁶⁷⁰ Ø MSPC 42.

²⁶⁷¹ ни MSPC 42.

²⁶⁷² MSPC 42, SB III22, Rum. 42; Ø NIM 25.

²⁶⁷³ пѣне MSPC 42.

²⁶⁷⁴ вѣѣ MSPC 42.

²⁶⁷⁵ —* Ps 106(105):28.

²⁶⁷⁶ скончѣше MSPC 42; скончаашѧ SB III22.

²⁶⁷⁷ снѣше NIM 25.

²⁶⁷⁸ жрѣтвыи MSPC 42; жрѣтвы SB III22, Rum. 42.

²⁶⁷⁹ мрѣтвыи SB III22, Rum. 42.

²⁶⁸⁰ еже MSPC 42.

²⁶⁸¹ на пагоуѣѣ MSPC 42.

²⁶⁸² быв'шии MSPC 42.

²⁶⁸³ юудей SB III22; юудей Rum. 42.

²⁶⁸⁴ попосла (!) SB III22.

²⁶⁸⁵ финееца NIM 25.

²⁶⁸⁶ Ø MSPC 42, NIM 25.

²⁶⁸⁷ финеесъ NIM 25.

²⁶⁸⁸ Ø SB III22, Rum. 42.

²⁶⁸⁹ и вѣрѣте MSPC 42; вѣрѣте SB III22, Rum. 42.

²⁶⁹⁰ вѣѣ MSPC 42.

²⁶⁹¹ и въздвиже NIM 25; въздвиже (!) SB III22, Rum. 42.

²⁶⁹² помѣи се емоу MSPC 42; помѣи се NIM 25; помѣишѧ емоу SB III22; помѣишѧ емоу Rum. 42.

лив^шоу же се²⁶⁹³ ємоу прѣста сѣчѣ. и пѣмъникъ²⁶⁹⁴ въспоминае²⁶⁹⁵ се²⁶⁹⁶ глѣтъ²⁶⁹⁷.
²⁶⁹⁸Ѹта финеесъ²⁶⁹⁹ и помолѣ се. и прѣста сѣчѣ. и въмѣни се ємоу въ правѣдоу въ
 рѣ и рѣ до вѣка*. и повънѣгда сътворити финеесоу²⁷⁰⁰ ѡмъщенїе се. оукрѣпле-
 ни²⁷⁰¹ быше снѡве ісѣви, ѡ бѣ выш^наго. и погоубише люди²⁷⁰² моавит^нскыє.
 и съсѣкоше²⁷⁰³ воин^нства ихъ. гради²⁷⁰⁴ же ѣ попалише. и вѣладаше надъ моави-
 тѣны²⁷⁰⁵. и на странѣ²⁷⁰⁶ єдом^нскоу²⁷⁰⁷. и съврѣши се рѣн^нное /f. 188v/ мѡу^нсеѡ.
 Тогда [потѣшаше се]²⁷⁰⁸ вѣкы єдом^нскыє²⁷⁰⁹, и кнези моавит^нсци²⁷¹⁰. приетѣ²⁷¹¹
 ѣ страхъ. растааше се вси живоуще въ ханаанѣ²⁷¹²:

119. [ѡ истекши²⁷¹³ водѣ ѡ камѣ²⁷¹⁴ (!) поражен^наго²⁷¹⁵]²⁷¹⁶: Ѹгда²⁷¹⁷ поплѣ-
 нише страноу моавит^нскоу²⁷¹⁸. и²⁷¹⁹ възвиг^нше се ѡтоудѣ²⁷²⁰, прити²⁷²¹ въ страны
 дроугыє. и гредоуще²⁷²² имъ. внидоше въ мѣсто поусто, и без^нвод^нно. и не
 вѣрѣтахоу водоу пити. и начеше негодовати на мѡу^нсеа. мѡу^нси же ѡжесточѣ²⁷²³
 срдѣемъ. зре ихъ рѣп^ншоуцихъ²⁷²⁴ на нѣго. да такоже [въ роуцѣхъ своєи дрѣжаше]²⁷²⁵
 жъз^нль. оудари²⁷²⁶ въ камень съ гнѣвомъ. глѣе сице. ѡкоудоу вѣмъ дан водоу.
 ѡ камєне ли сего. и не рѣ блѣнь бѣ. нѣ съ гнѣвомъ оудари въ камень жъзломѣ.
 и раз^нвѣрзе се. и источи водоу мнѡ/f. 189r/гоу. таже²⁷²⁷ видѣвѣ²⁷²⁸ мѡу^нси оужасе
 се. >²⁷²⁹и²⁷²⁹ моиси оубо гнѣванѣ се оудари въ камень. жъзль же дѣиство имѣше.
 повѣлєниємъ бжїемъ. съдѣла чюдо.<²⁷³⁰ и бѣше видѣти чюдо див^нно. ношаше бо

²⁶⁹³ помѣлив^шоу се MSPC 42, NIM 25;
 помѣлившѣ SB III22; помѣлившоу Rum. 42.

²⁶⁹⁴ пѣмъникъ MSPC 42; пѣмѣни SB III22, Rum. 42.

²⁶⁹⁵ въспоминаетѣ MSPC 42; въспоминаѣ SB
 III22; въспоминаетѣ Rum. 42.

²⁶⁹⁶ ємоу (!) MSPC 42.

²⁶⁹⁷ глѣ MSPC 42; глѣ SB III22, Rum. 42.

²⁶⁹⁸ —* Ps 106(105):30–31.

²⁶⁹⁹ финеесъ NIM 25.

²⁷⁰⁰ финеесоу NIM 25.

²⁷⁰¹ и оукрѣплєни MSPC 42.

²⁷⁰² лѣ MSPC 42.

²⁷⁰³ съсѣкоша и SB III22, Rum. 42.

²⁷⁰⁴ и гради MSPC 42.

²⁷⁰⁵ The word моавитѣны was later corrected
 into моавитѣны.

²⁷⁰⁶ страноу MSPC 42.

²⁷⁰⁷ єдом^нскоу MSPC 42; єдомскѣ SB III22.

²⁷⁰⁸ потѣшашѣ MSPC 42.

²⁷⁰⁹ єдомѣскы NIM 25.

²⁷¹⁰ моавит^нсци SB III22, Rum. 42.

²⁷¹¹ прїетѣ MSPC 42.

²⁷¹² ханаанѣ MSPC 42.

²⁷¹³ стекшио MSPC 42.

²⁷¹⁴ камєне MSPC 42.

²⁷¹⁵ проражен^наго MSPC 42.

²⁷¹⁶ ѡ проражен^ни камєни, PH I, p. 107. The
 chapter is based on Num 20:2–11, Num 32:13,
 Deut 31:19 (119).

²⁷¹⁷ Ѹ кѣа MSPC 42.

²⁷¹⁸ моавитѣскоу NIM 25.

²⁷¹⁹ Ø MSPC 42, NIM 25.

²⁷²⁰ The word ѡтоудѣ was later corrected into
 ѡтоудѣ. ѡтѣдѣ MSPC 42.

²⁷²¹ прїити MSPC 42; принити NIM 25.

²⁷²² гредѡщїиъ MSPC 42.

²⁷²³ ѡжесточѣ NIM 25.

²⁷²⁴ рѣп^ншоуцѣ MSPC 42.

²⁷²⁵ дрѣжаше въ роуцѣхъ своєи MSPC 42.

²⁷²⁶ идари (!) MSPC 42.

²⁷²⁷ и тако MSPC 42.

²⁷²⁸ видѣ MSPC 42.

²⁷²⁹ Ø MSPC 42.

²⁷³⁰ NIM 25, f. 65r3–6; мѡу^нси ѡбо гнѣва се
 ѡдари въ камень, жезль же дѣиство имѣше.
 повѣлєнїе бжїе съдѣла чюдо MSPC 42.

се камень на колѣхъ. и точаше²⁷³¹ водоу. и напаше люди въ ситость ѿ, и скоти ихъ. и бѣше питие воды²⁷³² дѣйстви²⁷³³вно. ѿганяюще²⁷³³ всакоу же²⁷³⁴ жоу. сытовно ѿ всако²⁷³⁵е пише. слад²⁷³⁶каа же вода она. паче в²⁷³⁷сако²⁷³⁷ сладости медов²⁷³⁸ныѣ. и всакого вида пищ²⁷³⁹наго, и²⁷³⁹ елико [земли ѿ]²⁷⁴⁰. и бѣше²⁷⁴¹ с²⁷⁴¹нове іс²⁷⁴¹лѣви прѣхо²⁷⁴¹деще поустиню²⁷⁴¹ водоу на д²⁷⁴¹ны многы. и прох²⁷⁴¹ожахоу страни езыч²⁷⁴¹скыѣ плѣноу²⁷⁴¹юще. и бѣше²⁷⁴² .м²⁷⁴². л²⁷⁴²ѣ, скытающе се ѿ страны въ страну. и²⁷⁴³ скроз²⁷⁴³ѣ²⁷⁴⁴ поустаа²⁷⁴⁵ мѣста. дон²⁷⁴⁵деже потрѣ²⁷⁴⁵быше вси прѣрѣ²⁷⁴⁶кающе²⁷⁴⁶ ѿ земли ѿбѣ²⁷⁴⁷тован²⁷⁴⁷нѣ. и се бѣ²⁷⁴⁷ чюд²⁷⁴⁷но. яко за .м²⁷⁴⁷. л²⁷⁴⁷ѣ, скытающе се. не потрѣ²⁷⁴⁸боваше ѿдѣ²⁷⁴⁸жды²⁷⁴⁸. или /f. 189v/ ѿбоутѣли, или²⁷⁴⁹ покров²⁷⁴⁹а. и тако бѣше²⁷⁵⁰ тврѣда. якоже съшн²⁷⁵¹вен²⁷⁵¹на²⁷⁵¹ бѣше²⁷⁵² на исх²⁷⁵²одѣ ѿ ег²⁷⁵²ип²⁷⁵²та. 120. камень тѣ²⁷⁵³ х²⁷⁵³а ѿбраз²⁷⁵³ють. такоже бж²⁷⁵⁴твен²⁷⁵⁴ы²⁷⁵⁴ ап²⁷⁵⁴ль рѣ²⁷⁵⁴,²⁷⁵⁵ пиах²⁷⁵⁵ѣ ѿ ѿ²⁷⁵⁶ (!) дх²⁷⁵⁷овнааго²⁷⁵⁷ послѣдоу²⁷⁵⁸юще каны²⁷⁵⁸ (!). камен²⁷⁵⁸ же бѣ²⁷⁵⁸ х²⁷⁵⁸с*. яко сл²⁷⁵⁹ака²⁷⁵⁹ бѣ²⁷⁵⁹ вода. слыши²⁷⁶⁰ что гл²⁷⁶⁰ѣть дамаскын²⁷⁶⁰ ѿд²⁷⁶¹.²⁷⁶¹ жальч²⁷⁶¹ оубо иже ѿ камен²⁷⁶¹е, медь съсав²⁷⁶²шеи²⁷⁶²*. и въ поустини²⁷⁶³ чоуд²⁷⁶³еса сътвор²⁷⁶³шом²⁷⁶³ѣ. и²⁷⁶⁴ тѣбѣ²⁷⁶⁴ принесе²⁷⁶⁴ше х²⁷⁶⁴ѣ ѿцѣ²⁷⁶⁴тъ за ман²⁷⁶⁴ноу, бл²⁷⁶⁵гоуда²⁷⁶⁵ние²⁷⁶⁵ ти въздаше. дѣти іс²⁷⁶⁶лѣви "раз²⁷⁶⁶с²⁷⁶⁶млив²⁷⁶⁶и". [видиши ли]²⁷⁶⁷, яко на питател²⁷⁶⁷но именов²⁷⁶⁷а се медь. нѣ и пѣно²⁷⁶⁷пѣв²⁷⁶⁷ьцѣ тако гл²⁷⁶⁷ѣть. и²⁷⁶⁸ ѿ камен²⁷⁶⁹а²⁷⁶⁹ меда насити²⁷⁷⁰е²⁷⁷⁰*. и въ пѣс²⁷⁷¹ни въторааго²⁷⁷¹ закона, сице рѣ²⁷⁷².²⁷⁷² и масло ѿ тврѣда камен²⁷⁷³а²⁷⁷³*. сн²⁷⁷³а в²⁷⁷³са свѣ²⁷⁷³тел²⁷⁷³ствоу²⁷⁷³ють. яко таково дѣ²⁷⁷⁴йстви²⁷⁷⁴е имѣ²⁷⁷⁴ше²⁷⁷⁴ вода, въ потрѣ²⁷⁷⁴бѣѣ /f. 190r/ всако²⁷⁷⁴и пици и питию.

2731 точаше MSPC 42, NIM 25.

2732 вод²⁷³²и водо²⁷³²е MSPC 42.

2733 ѿганяюще MSPC 42.

2734 и ситовное паче MSPC 42.

2735 всакыѣ MSPC 42.

2736 и сл²⁷³⁶ака MSPC 42; сл²⁷³⁶ад²⁷³⁶ка NIM 25.

2737 всакоѣ MSPC 42.

2738 медов²⁷³⁸нѣ MSPC 42.

2739 Ѽ MSPC 42, NIM 25.

2740 ѿ на земли MSPC 42; на земли ѿ NIM 25.

2741 быше MSPC 42; бѣше²⁷⁴¹ NIM 25.

2742 быше MSPC 42.

2743 Ѽ MSPC 42.

2744 скроз²⁷⁴⁴ѣ MSPC 42.

2745 поуста MSPC 42.

2746 прѣрѣ²⁷⁴⁶кающе MSPC 42.

2747 ѿбѣ²⁷⁴⁷тован²⁷⁴⁷нѣ NIM 25.

2748 ѿдѣ²⁷⁴⁸же MSPC 42; ѿдѣ²⁷⁴⁸же NIM 25.

2749 ли MSPC 42.

2750 быше и MSPC 42.

2751 съшн²⁷⁵¹ена MSPC 42; съшн²⁷⁵¹ена NIM 25.

2752 бѣх²⁷⁵²ѣ MSPC 42.

2753 же тѣ MSPC 42.

2754 бж²⁷⁵⁴твен²⁷⁵⁴ы MSPC 42; бж²⁷⁵⁴тствен²⁷⁵⁴ы NIM 25.

2755 —* 1 Cor 10:4.

2756 ѿ MSPC 42.

2757 дх²⁷⁵⁷овнааго MSPC 42.

2758 камен²⁷⁵⁸и MSPC 42; камен²⁷⁵⁸оу NIM 25.

2759 сл²⁷⁵⁹ака ѿ MSPC 42; сл²⁷⁵⁹ад²⁷⁵⁹ка (!) NIM 25.

2760 и слыши MSPC 42.

2761 —* St. John of Damascus, *Sunday Canon* (tone 5), Troparion 1 of Ode 3.

2762 съсав²⁷⁶²ше MSPC 42.

2763 поустин²⁷⁶³ѣ MSPC 42.

2764 Ѽ MSPC 42, NIM 25.

2765 бл²⁷⁶⁵год²⁷⁶⁵кан²⁷⁶⁵а MSPC 42.

2766 нераз²⁷⁶⁶с²⁷⁶⁶млив²⁷⁶⁶и MSPC 42.

2767 видиши (!) MSPC 42.

2768 —* Ps 81(80):17.

2769 камен²⁷⁶⁹е MSPC 42.

2770 насити²⁷⁷⁰е (!) MSPC 42.

2771 вторааго MSPC 42.

2772 —* Deut 32:13.

2773 камен²⁷⁷³е MSPC 42.

2774 именов²⁷⁷⁴аше MSPC 42.

121. ѿ кончинѣ мѡѡсеѡвѣ.²⁷⁷⁵ По еже оумрѣти всеѣмъ родоу ѡмноу. и въстав'шоу сѣмени ѣ. тѣчию едины мѡѡси ѡста. ѿ рода ѡного. и рѣ емоу бѣ. наоучи сѣны съпротив'ныи²⁷⁷⁶ заповѣдемъ мѡимъ. и скажи имъ чюдеса мѡга. и напиши имъ пѣ сию.²⁷⁷⁷ Вѣн'ми нѣо и възглаго. и да слышитъ земля глѣ оустъ мѡихъ*. иже и наре се пѣ вътора²⁷⁷⁸. и да накажоутъ се извоучи²⁷⁷⁹ тѣ²⁷⁸⁰ ею. и²⁷⁸¹ иже не наоучитъ се²⁷⁸² пѣни сию²⁷⁸³, и изоуститъ²⁷⁸⁴ ею потрѣбитъ се ѿ люди²⁷⁸⁵. нѣ да напишоутъ снове іслѣви, >пѣ сию<²⁷⁸⁶ и изоучетъ ю извоустъ. іако [да оувѣсть]²⁷⁸⁷ кѣждо пѣсни ради се²⁷⁸⁸. елика сътвори хъ съ ними чюса. и колико ме прогнѣваше ѡци ѣ. азъ же заклетъ²⁷⁸⁹. іаже²⁷⁹⁰ клехъ се аврааму²⁷⁹¹ не прѣстоупи хъ блготворити²⁷⁹² имъ²⁷⁹³. [и наоучи ихъ]²⁷⁹⁴ всѣмъ чюдесемъ мѡимъ. и воли мѡеи, елика /f. 190v/ ти азъ заповѣдахъ на горѣ. и рѣ мѡѡси къ людемъ в'се²⁷⁹⁵ глѣ сие. 122. ²⁷⁹⁶таа²⁷⁹⁷ же рѣ къ ісоусу навиевоу мѡѡси. възидѣмъ на гороу. и възшѣшимъ²⁷⁹⁸ имъ. видѣ мѡѡси землю ѡбѣтован'нсю. и рѣ къ ісоусу²⁷⁹⁹. сѣниди къ людемъ и повѣжъ имъ. іако мѡѡси прѣстави се. и съшѣ ісоусъ къ людемъ. мѡѡси же кон'ць житиѣа приѣтъ. и повѣда ісоусъ навиевѣ²⁸⁰⁰. іако прѣстави се мѡѡси. и покоушаше²⁸⁰¹ се сатанаиль. іако да снесетъ тѣло ѡго къ людемъ. да іако бѣ сътворитъ²⁸⁰² ѡго. миханѣ же архаггѣль. повелѣниемъ бѣжиѣ, прїиде възетъ²⁸⁰³ ѣ и съхранити²⁸⁰⁴. и съпротиваше се елиѣ сатанаиль. и не ѡставляаше²⁸⁰⁵ ѡго. достоуживъ же си архистратигъ. запрѣтивъ емоу рекъ. ²⁸⁰⁶да запрѣтитъ ти²⁸⁰⁷ гѣ диволѣ*. и тако повѣжѣнъ вѣ съпостать²⁸⁰⁸. и бѣ/f. 191r/жанию въдасть се. архаггѣль же миханѣ, съхрани тѣло мѡѡсеѡво ідеже повелѣ емоу бѣ:

²⁷⁷⁵ The chapter is based on Deut 34:5–6 (121); Jude 9 (122).

²⁷⁷⁶ съпротивныхъ MSPC 42; съпротивныѣ NIM 25.

²⁷⁷⁷ –* Deut 32:1.

²⁷⁷⁸ втора (!) MSPC 42; вътораа NIM 25.

²⁷⁷⁹ In MSPC 141 hereon the contents is preserved (f. 92r).

²⁷⁸⁰ извоучити MSPC 42; [...]ти MSPC 141; извоучити NIM 25.

²⁷⁸¹ Ø MSPC 42.

²⁷⁸² Ø MSPC 42.

²⁷⁸³ сѣи (!) MSPC 141, NIM 25.

²⁷⁸⁴ извоустъ MSPC 42.

²⁷⁸⁵ людѣи MSPC 42, MSPC 141; людии NIM 25.

²⁷⁸⁶ NIM 25; пѣ сѣю MSPC 42, MSPC 141.

²⁷⁸⁷ свѣтъ MSPC 42.

²⁷⁸⁸ сию MSPC 42.

²⁷⁸⁹ клетви раѣ MSPC 42.

²⁷⁹⁰ еже MSPC 42.

²⁷⁹¹ авраамѣ MSPC 42; авраамѣи MSPC 141.

²⁷⁹² благости творити NIM 25.

²⁷⁹³ ѣ MSPC 42.

²⁷⁹⁴ нащихъ MSPC 42; и нащѣи ѣ MSPC 141; и наоучи ихъ NIM 25.

²⁷⁹⁵ всѣ MSPC 42.

²⁷⁹⁶ Περί τῆς τελευτῆς Μωυσεως, PGr, p. 257; ѡ смерти мѡисѡвѣ, PH I, p. 110.

²⁷⁹⁷ та NIM 25.

²⁷⁹⁸ възшѣшемъ NIM 25.

²⁷⁹⁹ ісоу навѣинѣ MSPC 42.

²⁸⁰⁰ навѣинѣ MSPC 42.

²⁸⁰¹ покѣшаше MSPC 141; покоушаше NIM 25.

²⁸⁰² сътворетъ MSPC 141; сътворетъ NIM 25.

²⁸⁰³ и възетъ MSPC 42.

²⁸⁰⁴ съхранитъ ѣ MSPC 42.

²⁸⁰⁵ ѡставляаше MSPC 42.

²⁸⁰⁶ –* Cf. Jud 1:9; Zech 3:2.

²⁸⁰⁷ тѣ NIM 25.

²⁸⁰⁸ соупостать MSPC 42.

123. [ω исоуѣѣ навиевѣ]²⁸⁰⁹: Исоуѣ же навиевѣ²⁸¹⁰, поемъ люди гнѣ. принде на иорданъ. хотѣ вѣннѣ²⁸¹¹ въ землю вѣтѣванъноу. и вѣше градъ близъ иордана къ западоу. имѣе зѣдъ ѿ камене магнита²⁸¹². оуѣѣѣ²⁸¹³ же исоуѣ посла сходники²⁸¹⁴ видѣти градъ, исхѣдѣти его. въшѣше²⁸¹⁵ же сходники²⁸¹⁶ въ ерихѣ. познани быше ѿ гражѣнъ. и изидоше вѣжеѣ. и дошѣше въ странѣприемъниці²⁸¹⁷. [и²⁸¹⁸ вѣрѣтоше раавъ блѣдѣниці²⁸¹⁹.] и начеши молити ею тако да съкриѣтъ ѿ. она же въпроси ѿ ѿкоудоу есте. они же рѣше²⁸²⁰ юудене. рѣ же²⁸²¹ раавъ слышахъ азъ²⁸²², тако велика бѣ имате. и велика бѣ юесте раби. ннѣ оуѣо вѣ[-]с[-]траха²⁸²³ (!) поидѣте въ поу^т /f. 191v/ свон. аз во оуѣдоу ерихѣонѣ²⁸²⁴. и показаше²⁸²⁵ имъ поутъ, <и>²⁸²⁶ извѣ ѿ. и²⁸²⁷ пришѣше же²⁸²⁸ ерихѣонѣ²⁸²⁹, показа²⁸³⁰ имъ имъ поутъ глѣѣше²⁸³¹ тако сѣмъ поутѣмъ поидоше. и тако съхранѣни бише съхѣдѣниці²⁸³². пришѣше же, повѣдаше всѣ²⁸³³ исѣсоу навиевоу²⁸³⁴. и како ѿ гражѣнъ познаны быше, и оуѣкры ихъ раавъ блѣдѣниці. 124. и егда быше близъ иордана. рѣ гѣ къ исоуѣсоу навиевоу²⁸³⁵. ²⁸³⁶Въ днѣ сѣи начинаю възнести те прѣ всѣмъ²⁸³⁷ снѣ ислѣви²⁸³⁸. тако да разоуѣмѣють, такоже вѣхъ сѣ мѣѣсеѣ, тако боудѣи с тобою. ннѣ²⁸³⁹ заповѣжѣ иерѣмъ носѣцимъ²⁸⁴⁰ кивотъ вѣѣѣ* гнѣ. тако да вѣнидоутъ и станѣутъ въ иорданъ. зане иорданъ рѣѣ²⁸⁴¹ не [вѣроѣѣ сѣ]²⁸⁴². ниже ногама члѣвѣскимъ ѣ вѣхѣдѣма²⁸⁴³, нѣ въ корабы. и²⁸⁴⁴ въшѣше²⁸⁴⁵ иерѣне. /f. 192r/

²⁸⁰⁹ Περι τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυί, PGr, p. 258; ω исоуѣѣ навинѣѣ, PH I, p. 111; ω тѣоу навѣннѣѣ MSPC 42. The chapter is based on Josh 2 (123); Josh 3:7–8.15–16 (124).

²⁸¹⁰ навѣннѣ MSPC 42.

²⁸¹¹ Ø MSPC 42.

²⁸¹² магѣѣ (!) MSPC 42.

²⁸¹³ и оуѣѣ MSPC 42.

²⁸¹⁴ сѣхѣдѣнѣѣ MSPC 42.

²⁸¹⁵ и въшѣше MSPC 42.

²⁸¹⁶ сѣхѣдѣнѣѣ MSPC 42.

²⁸¹⁷ странѣприѣмѣниці MSPC 42.

²⁸¹⁸ Ø NIM 25.

²⁸¹⁹ Ø MSPC 42.

²⁸²⁰ рѣѣ MSPC 42.

²⁸²¹ Ø MSPC 141.

²⁸²² и азъ MSPC 42, MSPC 141.

²⁸²³ вѣз страха MSPC 42; вѣ[-]с[-]траха (!) MSPC 141, NIM 25.

²⁸²⁴ ерихѣонѣѣ. ѿ вѣ MSPC 42; ерихѣонѣѣ MSPC 141; ерихѣѣѣ NIM 25.

²⁸²⁵ показавѣи MSPC 42, MSPC 141.

²⁸²⁶ Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

²⁸²⁷ Ø MSPC 141, NIM 25.

²⁸²⁸ Ø MSPC 42.

²⁸²⁹ ерихѣонѣѣ MSPC 42.

²⁸³⁰ и показа MSPC 42.

²⁸³¹ глѣѣѣи MSPC 42; глѣѣѣи MSPC 141.

²⁸³² сѣхѣдѣнѣѣ MSPC 42.

²⁸³³ Ø MSPC 42.

²⁸³⁴ навѣннѣѣ MSPC 42.

²⁸³⁵ навѣннѣѣ MSPC 42; навѣннѣѣ MSPC 141; навѣннѣѣ NIM 25.

²⁸³⁶ –* Josh 3:7–8.

²⁸³⁷ The word *всѣмъ* was later corrected into *всѣмъ*.

²⁸³⁸ ислѣѣѣи MSPC 42; ислѣѣѣи MSPC 141.

²⁸³⁹ и ннѣ MSPC 141, NIM 25.

²⁸⁴⁰ тако носѣѣѣѣ MSPC 42.

²⁸⁴¹ Ø MSPC 141.

²⁸⁴² вѣроѣѣѣ MSPC 42.

²⁸⁴³ вѣхѣдѣѣ MSPC 42.

²⁸⁴⁴ Ø MSPC 42.

²⁸⁴⁵ въшѣше MSPC 42; въшѣѣѣи MSPC 141.

сташе²⁸⁴⁶ на єдинноу странѣ іорданѣ. ²⁸⁴⁷іорданѣ же испльниаше²⁸⁴⁸ се, въ всемъ
ложки своемъ. тако въ днѣ жетвы пшенице*. таа²⁸⁴⁹ во рѣка исходитъ ѿ мора тиве-
риадска полъ юе. и дроугыи²⁸⁵⁰ полъ²⁸⁵¹, ѿ єзера геннисаретска²⁸⁵². і єдина половина
гліетъ²⁸⁵³ се іорѣ. дроугаа²⁸⁵³ же половина данѣ. смѣшающе²⁸⁵⁴ же²⁸⁵⁵ се вебѣ поло-
винѣ, гліетъ се іорданѣ. вышѣше же іерен²⁸⁵⁶ бжїи, носещи²⁸⁵⁷ кывотъ завета гнѣ.
>и<²⁸⁵⁸ ²⁸⁵⁹оустави се вода. и сташе воды съходяще²⁸⁶⁰ [се више]²⁸⁶¹ въставъ²⁸⁶¹ єдинъ.
ѿ стоюще далече зѣла. ѿ далина²⁸⁶² гра. даже до горы карїафонимъ²⁸⁶³. съхоще²⁸⁶⁴
же снїде, въ море арабское. море же алонское²⁸⁶⁵ до конца скоудѣ^{2866*}. и прѣи-
доше вѣси люте по скоуху іорданѣ²⁸⁶⁷. и тако начеше ратовати ерихонъ: /f. 192v/

125. [ѿ рати ерихонскаго²⁸⁶⁸ гра]²⁸⁶⁹. И начеше творити брань іерихонѣ-
нѣ. съ сновы іслѣви²⁸⁷⁰. и бѣше на всакъ днѣ рать, и съвькоупивше²⁸⁷¹ бра-
нѣ, ратничи не²⁸⁷² възмогше²⁸⁷³ побѣдити ерихонѣ²⁸⁷⁴. wskрѣви²⁸⁷⁵ се ис-
оусъ. въ єдинѣ же ѿ днѣ²⁸⁷⁶ съвькоупише рати²⁸⁷⁷. бѣше²⁸⁷⁸ ісоусъ. [оутѣшае,
и оукрѣплае]²⁸⁷⁹ люди. тави²⁸⁸⁰ се ємоу архистратигъ. ѿ²⁸⁸¹ десне²⁸⁸² стою рати.
нагъ имѣ мѣ въ роуцѣ свои. видѣвъ же єго ісоусъ. прииде къ ємоу глѣе ємъ.
²⁸⁸³ты кто єси, нашъ ли єси, или ѿ соупостаты нашихъ*. ѿвѣща ємоу архистра-
тигъ гнѣ. и рѣ ємоу. [азъ єсьмъ архистратигъ]²⁸⁸⁵ михаиль сили²⁸⁸⁶ гнѣ.

²⁸⁴⁶ и сташе MSPC 42, MSPC 141.

²⁸⁴⁷ —* Cf. Josh 3:15.

²⁸⁴⁸ испльниаше NIM 25.

²⁸⁴⁹ та MSPC 141, NIM 25.

²⁸⁵⁰ дроуга MSPC 42; дроугы MSPC 141.

²⁸⁵¹ полъ єю MSPC 42; [...] MSPC 141.

²⁸⁵² геннисаретскаа MSPC 42.

²⁸⁵³ дроуга MSPC 42.

²⁸⁵⁴ смѣшають MSPC 141.

²⁸⁵⁵ Ø MSPC 42.

²⁸⁵⁶ ерени MSPC 24; іерени MSPC 141; нерениу NIM 25.

²⁸⁵⁷ носещи MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

²⁸⁵⁸ MSPC 42, MSPC 141; Ø NIM 25.

²⁸⁵⁹ —* Cf. Josh 3:16.

²⁸⁶⁰ съвьшѣ MSPC 42; съвьшѣ MSPC 141.

²⁸⁶¹ съставъ (!) MSPC 42.

²⁸⁶² дамаска MSPC 141.

²⁸⁶³ карнатнаріимъ MSPC 42.

²⁸⁶⁴ съхоще MSPC 42.

²⁸⁶⁵ алонское NIM 25.

²⁸⁶⁶ The word wskоудѣ was later corrected into wskоудѣ.

²⁸⁶⁷ іорданъ MSPC 42; іорданъ MSPC 141.

²⁸⁶⁸ еріхонскаго MSPC 141.

²⁸⁶⁹ Περὶ τῆς ἐμφανείας τοῦ ἀρχιστρατήγου, PGr, p. 259; οὐ повѣди ерихона, PH I, p. 113. The chapter is based on Josh 5:13–15, Josh 6:2–5 (125); Josh 6:6–19, Josh 7:1–26, Josh 8:3–29 (126).

²⁸⁷⁰ илѣвѣми MSPC 42.

²⁸⁷¹ съвькоупише MSPC 141.

²⁸⁷² и не MSPC 42.

²⁸⁷³ могше MSPC 42.

²⁸⁷⁴ еріхонѣи MSPC 141; ерихонѣи NIM 25.

²⁸⁷⁵ и wskрѣви MSPC 42.

²⁸⁷⁶ днѣи MSPC 42; днѣи NIM 25.

²⁸⁷⁷ рать MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

²⁸⁷⁸ и бѣше MSPC 141.

²⁸⁷⁹ wskрѣплае и оутѣшае MSPC 42.

²⁸⁸⁰ и тави MSPC 141.

²⁸⁸¹ ѿ NIM 25.

²⁸⁸² десноу MSPC 42; десноу MSPC 141.

²⁸⁸³ —* Josh 5:13.

²⁸⁸⁴ —* Josh 5:14.

²⁸⁸⁵ архистратигъ азъ єсьмъ MSPC 141; азъ єсьмъ архистратигъ NIM 25.

²⁸⁸⁶ силѣ NIM 25.

[и нѣта придохъ²⁸⁸⁷ помощи ти*.]²⁸⁸⁸ и падъ исоуѣсѣ поклони се ємоу глѣ. ²⁸⁸⁹гѣ что повелѣваеши²⁸⁹⁰ рабоу твоємѣ. гла²⁸⁹¹ ємоу архыстратиѣ гнѣ. /f. 193r/ разрѣши сапогы ногоу твоєю^{2892*}. гѣ бо²⁸⁹³ бѣ ісѣмѣ. [прѣдасть ти]²⁸⁹⁴ врагы твоє въ роуцѣ твои²⁸⁹⁵. нѣ да не възмєши ѿ ный²⁸⁹⁶, ни ремень сапож'ны²⁸⁹⁷. нѣ съхрани се ѿ нихъ да некако поклониши се бо гѣ ихъ. и воудеши противе се законоу бжїю. законъ бо бжїи спсѣнии²⁸⁹⁸ є. и рѣ архыстратиѣ. да възмоуѣтє ієрен²⁸⁹⁹. ѡ. трѣбѣ. и да wobeдоуѣтє ерихонъ за ѡ. днѣи²⁹⁰⁰. троубеише окрѣтє ерихона, и²⁹⁰¹ падоуѣтє се стѣни ерихон'скыє. и снѣ рекѣ архыстратиѣ гнѣ ѡтиде²⁹⁰². 126. исоуѣсѣ же призва²⁹⁰³ люди и рѣ, да въз'моуѣтє ієрен²⁹⁰⁴ ѡ. трѣбѣ. и да wobeдоуѣтє ерихонъ, троубеише за ѡ. днѣи²⁹⁰⁵. и въ седми²⁹⁰⁶ днѣ падоше²⁹⁰⁷ стѣны ерихон'скыє. и разори²⁹⁰⁸ се [въсь градъ]²⁹⁰⁹. и сємоу бывшоу, рѣ >гѣ<²⁹¹⁰ къ людемъ глѣ. да не въ/f. 193v/зметє ѿ градъ сєго даже до [мєднициѣ єдиниѣ]²⁹¹¹. и да не пощєдите ѿ градъ сєго ничтоже, тѣчню раавъ блѣднициѣ. іаже съхрани сход'ники²⁹¹². wobрѣтє²⁹¹³ же се моужѣ іоудєинь²⁹¹⁴ ахаръ илєнємѣ. и оукраде злато и сребро мнѣго. ²⁹¹⁵прѣем'ше²⁹¹⁶ же ерихонъ. възидоше на гороу, въ градъ нарицаємѣ²⁹¹⁷ ганинъ. и присѣдѣщю²⁹¹⁸ ганиноу. оубыше ганинѣнє, ѡ. ѡроуж'ны²⁹¹⁹ моужєи²⁹²⁰. wskрѣбѣ²⁹²¹ исоуѣсѣ и ѡпаде лице єго. и рѣ ємоу аггѣль гнѣ, вижѣ >и<²⁹²² поищи люди. іако прѣстоупише заповѣдь твою. сєго ради прѣмогоше ганинѣнє²⁹²³. и поискавъ wobрѣтє іако ахаръ²⁹²⁴ бѣше оукрадын²⁹²⁵. и повелѣ

2887 прїдохъ MSPC 141; придохъ NIM 25.

2888 Ѡ MSPC 42.

2889 —* Josh 5:15.

2890 ми повелѣваеши MSPC 42.

2891 глѣ MSPC 141.

2892 твоємѣ MSPC 141.

2893 Ѡ MSPC 42.

2894 прѣдає[-]т[-]и NIM 25.

2895 твоєи NIM 25.

2896 нѣ MSPC 42; [...] MSPC 141; нѣхъ NIM 25.

2897 сапож'ныи MSPC 141; сапож'нии NIM 25.

2898 спсѣнїа є MSPC 42; [...] MSPC 141; спсѣни NIM 25.

2899 ієренє MSPC 42; ієренє MSPC 141; ієренє NIM 25.

2900 днѣи MSPC 141.

2901 иєрихона NIM 25.

2902 и ѡтиде MSPC 141.

2903 призвавъ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

2904 ієренє MSPC 42, MSPC 141; иєренє NIM 25.

2905 днѣи MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

2906 ѡ. MSPC 42; ѡ. мыи MSPC 141; седмиыи NIM 25.

2907 падоуѣтє MSPC 42.

2908 разорит MSPC 42.

2909 градъ въ MSPC 42; градъ въсь MSPC 141.

2910 MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

2911 мѣдници єдиниы MSPC 141.

2912 сход'ники MSPC 42.

2913 и wobрѣтє MSPC 42, MSPC 141.

2914 ісѣи MSPC 42; іоудєи MSPC 141; иоудєи NIM 25.

2915 Περὶ τῆς Ἱερὶχὼ καὶ τῆς Γαῖς, PGr, p. 260.

2916 приємше MSPC 141.

2917 нарицаємыи MSPC 141; нарицаємыи NIM 25.

2918 присѣдєише MSPC 42, MSPC 141; присѣдєише NIM 25.

2919 ороуж'ныкы MSPC 42; ороуж'никы MSPC 141.

2920 моужїи MSPC 42.

2921 и wskрѣбє MSPC 42; и wskрѣбѣ MSPC 141.

2922 MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

2923 ганинє (!) MSPC 141; ганинє NIM 25.

2924 ар'хара (!) MSPC 42.

2925 окрады MSPC 141.

исоусъ. [и пови]²⁹²⁶ его каменеиѣмъ въсь домъ іслѣвъ. и скоти его пожегоше. и²⁹²⁷ въсь рѣ его погоубише. и повънегда сътворити емоу ѿмьщеніѣ. тогда /f. 194r/ въшѣше прѣше²⁹²⁸ гайнь. и разорише его. и не вставише ѿ гайнианъ²⁹²⁹ тѣчню скотъ. ѿ²⁹³⁰ ерихона же²⁹³¹. раавъ блѣдѣнищюу. еже²⁹³² поминаеть пѣснопѣвъць глѣ. ²⁹³³поменоу раавъ, и въвилона²⁹³⁴ вѣдѣшимъ²⁹³⁵ ме*. сирѣ²⁹³⁶ боещи²⁹³⁷ се мене. Слышаше²⁹³⁸ же въси ханааніане²⁹³⁹ пришествіе іудейско и²⁹⁴⁰ растааше се. [тогда съврѣши се реніюу слово. ²⁹³⁹растааше се]²⁹⁴⁰ въси живѣи въ ханаанѣ^{2941*}. ибо ханааніи²⁹⁴² живѣху на²⁹⁴³ земли тон.

127. [ѿ гаваонитѣхъ]²⁹⁴⁴. [Слышавше же гаваонитѣне.]²⁹⁴⁵ іако єзыкъ бѣ сила приде²⁹⁴⁶ къ нимъ. амалика въ мнѣжествѣ соуща повѣдѣвъ, и погоуби. асирей²⁹⁴⁷ посранивъ. а вѣситидѣ²⁹⁴⁸ потрѣбѣ. моавитѣны²⁹⁴⁹ съкроушише²⁹⁵⁰. єдомъ вѣлаше, страноу мадианѣскоу поплѣнише²⁹⁵¹. аманиѣ/f. 194v/ны до конѣца съкроушише²⁹⁵² страноу алонѣскоу²⁹⁵³ потрѣше. іорданъ раздѣлаше²⁹⁵⁴ по соущюу прѣидоше. и всако нѣ никтоже²⁹⁵⁵ прѣтавлѣа²⁹⁵⁶ се имъ. ни рѣка, ни море, ни воиска, ниже стѣни ерихонѣскыѣ, нѣ и тѣхъ вѣворише, силою бѣ ѿ. Сиа²⁹⁵⁷ вса слышавше гаваонитѣ. оухыщрають хытрость сию. вѣлькоше бо се, въ вѣдѣ²⁹⁵⁸ сквернѣны²⁹⁵⁹, и разраны. >и вѣзьмѣше²⁹⁶⁰ мѣхы вѣтѣхы, и вино смрьдеще. и хлѣбы новы²⁹⁶¹

²⁹²⁶ побыти MSPC 42.

²⁹²⁷ Ø MSPC 42.

²⁹²⁸ прише MSPC 42.

²⁹²⁹ гайна MSPC 42; гайнь MSPC 141.

²⁹³⁰ и ѿ MSPC 42.

²⁹³¹ Ø MSPC 42.

²⁹³² иже MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

²⁹³³ –* Ps 87(86):4.

²⁹³⁴ вавѣлона MSPC 42; вавѣлѣна MSPC 141; вавилона NIM 25.

²⁹³⁵ вѣдѣшимъ MSPC 42.

²⁹³⁶ слышавше MSPC 42, MSPC 141.

²⁹³⁷ ханааніанѣ MSPC 42; ханаанѣ MSPC 141.

²⁹³⁸ Ø MSPC 141.

²⁹³⁹ –* Exod 15:15.

²⁹⁴⁰ Ø MSPC 42, MSPC 141.

²⁹⁴¹ ханаонитѣ MSPC 42.

²⁹⁴² ханаонитѣ MSPC 42; ханаанѣ MSPC 141.

²⁹⁴³ въ MSPC 42.

²⁹⁴⁴ ѿ гаваонитѣхъ, PH I, p. 115. The chapter is based on Josh 9:3–27.

²⁹⁴⁵ ѿтѣне (!) MSPC 42.

²⁹⁴⁶ прѣидѣ MSPC 42; прѣидѣ MSPC 141; принде NIM 25.

²⁹⁴⁷ асирѣ MSPC 141; асирей NIM 25.

²⁹⁴⁸ вѣдѣти MSPC 42.

²⁹⁴⁹ The word моавитѣны was later corrected into моавитѣне. моавитѣне MSPC 42.

²⁹⁵⁰ съкроуши MSPC 42.

²⁹⁵¹ плѣнише MSPC 42, MSPC 141.

²⁹⁵² съсѣкоше MSPC 42, NIM 25; съсѣкоше MSPC 141.

²⁹⁵³ алонѣскѣю MSPC 42; алонѣскѣю MSPC 141; алонѣскою NIM 25.

²⁹⁵⁴ раздѣлише MSPC 42, MSPC 141.

²⁹⁵⁵ иже MSPC 42.

²⁹⁵⁶ прѣтавлѣа MSPC 42; прѣтавлѣа MSPC 141.

²⁹⁵⁷ вышнѣго сиа MSPC 42.

²⁹⁵⁸ вѣдѣ NIM 25.

²⁹⁵⁹ сквернѣны MSPC 42; сквернѣны MSPC 141.

²⁹⁶⁰ MSPC 141, f. 95r18–19; Ø MSPC 42, NIM 25.

²⁹⁶¹ плѣснѣны MSPC 141.

(!). сапогы вет^хы. и тако [прѣтворише се]²⁹⁶² придоше²⁹⁶³ въ плыкъ. къ²⁹⁶⁴ в^лкамь сн^омь ꙗ^слѣвомь. и къ исоусоу навинноу. и пад^ше [поклонише се]²⁹⁶⁵ имь. и рѣше ꙗ^сны приидоухомь поклонити се вамь. да некако погоубите на^ѣ. и рѣше [къ нимь]²⁹⁶⁶ начел^ныици. ѿкоудоу приш^ли юсте. и рѣше ѿ²⁹⁶⁷ (!) дал^нныѣ страны /f. 195r/ и²⁹⁶⁸ придоухомь²⁹⁶⁹ ѿ в^ла ицоуше положити мирь. видите ли в^лдеже еже²⁹⁷⁰ носимь. [новы сию]²⁹⁷¹ в^лбѣкохѿ. такоже²⁹⁷² и мѣхы, и вино. и млади х^лбѣвы в^лзехомь. и придоухомь²⁹⁷³ ицоуше мирь. 128. слыгаше оубо кнезе²⁹⁷⁴, и²⁹⁷⁵ исоуса навинна. и сътворише мирь съ нимъ, ꙗкоже просише. и прѣльстише се²⁹⁷⁶ ꙗко близъ соуше. рѣкоше >ꙗко<²⁹⁷⁷ ѿ далече есмы. и прѣльстише с^новы²⁹⁷⁸ ꙗ^слѣвы. и в^лзвратише се гаваонитѣ²⁹⁷⁹ в^лспетъ беспечал^нны²⁹⁸⁰ соуше. юудеи²⁹⁸¹ же изыдоше плѣноу^люуше²⁹⁸² в^лнѣшныѣ грады. и²⁹⁸³ прїдоше въ гавао²⁹⁸⁴. и изыдоше гаваонитены²⁹⁸⁵ въ срецоу²⁹⁸⁶ имъ. <и>²⁹⁸⁷ пришѣше къ съмирѣнню. и познав^ше²⁹⁸⁸ ихъ юудеи²⁹⁸⁹ рѣше²⁹⁹⁰ къ нимь. како з^дѣ в^лбрѣтаете²⁹⁹¹ се. ѿвѣщав^ше же²⁹⁹² гаваонитѣ и рѣше, ꙗко се²⁹⁹³ ѣ градъ нашъ. и рѣ/f. 195v/ше къ нимъ юудеи. [и вѣчто]²⁹⁹⁴ слыгаше на^ѣ²⁹⁹⁵ г^люще ꙗко ѿ дал^ннѣ страны придохѿ²⁹⁹⁶ къ вамь. и в^лставше в^лси люди на исоуса навинева²⁹⁹⁷, и на кнезе г^люще. почто не в^лпросисте б^ла, нъ сътвористе в^лезъ съвѣта вещь непользоу. 129. изыдоше²⁹⁹⁸ оубо гаваонитѣ²⁹⁹⁹ въ срецѣ³⁰⁰⁰. припадающе³⁰⁰¹ къ ногамъ³⁰⁰² ѿ. и рѣ исоусъ къ нимъ. понюже прѣльстисте на^ѣ рекоуше.

²⁹⁶² потворише^л MSPC 42.

²⁹⁶³ прїдоше MSPC 42, MSPC 141; придоше NIM 25.

²⁹⁶⁴ Ѿ MSPC 42.

²⁹⁶⁵ и поклонише^л MSPC 42.

²⁹⁶⁶ Ѿ MSPC 141.

²⁹⁶⁷ ѿ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

²⁹⁶⁸ Ѿ MSPC 141.

²⁹⁶⁹ прїдошь MSPC 42; придохомь NIM 25.

²⁹⁷⁰ иже MSPC 141.

²⁹⁷¹ новие MSPC 42; новын MSPC 141.

²⁹⁷² и такоже MSPC 42, MSPC 141.

²⁹⁷³ прїдоухомъ MSPC 42; прїдохѿ^л MSPC 141.

²⁹⁷⁴ кнези MSPC 42.

²⁹⁷⁵ Ѿ MSPC 42, NIM 25.

²⁹⁷⁶ ѿ MSPC 141.

²⁹⁷⁷ MSPC 42, MSPC 141; Ѿ NIM 25.

²⁹⁷⁸ сны MSPC 42, MSPC 141.

²⁹⁷⁹ гаваонитѣнъ MSPC 42.

²⁹⁸⁰ беспѣчал^нны MSPC 42.

²⁹⁸¹ юудеи MSPC 42.

²⁹⁸² Ѿ MSPC 42.

²⁹⁸³ Ѿ MSPC 42, MSPC 141.

²⁹⁸⁴ гаваоc MSPC 42.

²⁹⁸⁵ гаваонитѣн MSPC 42; гаваонитѣн MSPC 141.

²⁹⁸⁶ срѣтѣнїе MSPC 42.

²⁹⁸⁷ Ѿ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

²⁹⁸⁸ познаше MSPC 42.

²⁹⁸⁹ юудеи MSPC 42.

²⁹⁹⁰ и рѣше MSPC 42, MSPC 141.

²⁹⁹¹ в^лбрѣтаѣ MSPC 141.

²⁹⁹² Ѿ MSPC 141.

²⁹⁹³ Ѿ MSPC 42.

²⁹⁹⁴ почто MSPC 42, MSPC 141; и почто NIM 25.

²⁹⁹⁵ намъ MSPC 42.

²⁹⁹⁶ прїдоухомь MSPC 42; прїдохѿ^л MSPC 141; придохомь NIM 25.

²⁹⁹⁷ навѣнна MSPC 42.

²⁹⁹⁸ и изыдоше MSPC 42.

²⁹⁹⁹ гаваонитѣн MSPC 42; гаваонитѣн NIM 25.

³⁰⁰⁰ срѣтѣнїе ѿ MSPC 42.

³⁰⁰¹ и припадоше MSPC 42.

³⁰⁰² ногамъ MSPC 42, NIM 25.

ѡ далѣннѣ³⁰⁰³ страны придохо³⁰⁰⁴. выи³⁰⁰⁵ же соуше близъ нѣ. нѣа клетъвъ ради да не вѣрѣдимъ³⁰⁰⁶ вѣ. нѣ дасте работающе³⁰⁰⁷ сѣномъ іслѣвовомъ. водоу носеще и дръва. и тако сътворишь, поработи ѥ. [ѡ нии³⁰⁰⁸ же поминнаеть андреа критѣскыи³⁰⁰⁹. тако глѣ³⁰¹⁰ вѣстаны и побѣди. ꙗкже исоусъ навѣевъ³⁰¹¹. страсти плѣскыѣ. и гаваннिति. прѣлѣстнѣ помысли. ꙗко побѣжаю/f. 196r/ци^{3012*}. сирѣ прѣлѣщающе нѣ. прѣлѣстныѣ помысли. ꙗкоже³⁰¹³ гаваннитѣ³⁰¹⁴ прѣлѣстише исоуса навиева³⁰¹⁵. и начелѣники юдѣискыѣ. такоже и нѣ прѣлѣщають лоукавиѣ³⁰¹⁶ помысли. ꙗко добрѣ злое твореще. и нечювѣствоуемъ³⁰¹⁷. сего ради прѣмоудрыи³⁰¹⁸ прѣлѣстныѣ помысли. побѣдити молитѣ³⁰¹⁹ се. и сѣа быше въ сѣ:

130. [ѡ аѣдорѣ³⁰²⁰]³⁰²¹. И дръжа исоусъ навѣинъ³⁰²², лѣ³⁰²³. и по сѣмъ начелѣствоваше старѣци. пришѣше же кнезы перѣсци³⁰²⁴. и сътворише³⁰²⁵ брань побѣдише ѥ. и вѣладаше "ниин"³⁰²⁶. >и бѣхоу юдѣиѣ ꙗкоу чѣнници халѣдеомъ.³⁰²⁷ вѣста³⁰²⁸ же въ юдѣиѣ³⁰²⁹ моужѣ именемъ елѣдорѣ³⁰³⁰. сѣи³⁰³¹ въ ревностъ пришѣ. како ѡчѣство его³⁰³² поработи³⁰³³ се халѣдѣ. и помолѣ се сътворити своѣодоу, ѡчѣствоу своѣмоу. и рѣ къ юдѣомъ /f. 196v/ что да сътворите ми. и своѣожоу ѡчѣство ваше ѡ роукоу халѣденскоу. рекоше же емоу юдѣиѣ. да поставимъ³⁰³⁴ те³⁰³⁵ начелѣника намъ. и рѣ имъ дадите ми дары. ꙗко да поидоу къ перѣскомоу цроу гогоу. сѣи³⁰³⁶

³⁰⁰³ далечные MSPC 141; далечныѣ NIM 25.

³⁰⁰⁴ придохомъ MSPC 42; придохѣ MSPC 141; приидохомъ NIM 25.

³⁰⁰⁵ вы NIM 25.

³⁰⁰⁶ потребѣи MSPC 42.

³⁰⁰⁷ работающе (!) MSPC 42.

³⁰⁰⁸ ѡни MSPC 42; они MSPC 141; ѡнихъ NIM 25.

³⁰⁰⁹ критѣскы MSPC 42; критскы MSPC 141.

³⁰¹⁰ –* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1359B).

³⁰¹¹ навѣинъ MSPC 42; навѣвъ MSPC 141.

³⁰¹² побѣжающѣи MSPC 42.

³⁰¹³ ꙗко MSPC 42, MSPC 141.

³⁰¹⁴ гаваннитѣи MSPC 42.

³⁰¹⁵ навѣина MSPC 42.

³⁰¹⁶ лоукави MSPC 42, MSPC 141; лоукавин NIM 25.

³⁰¹⁷ нечювѣствеи (!) MSPC 141.

³⁰¹⁸ прѣмоудры MSPC 42; Ø MSPC 141.

³⁰¹⁹ млити MSPC 42; молит MSPC 141.

³⁰²⁰ аѣндоѣ MSPC 42.

³⁰²¹ Περὶ τοῦ Ἀεδώρ, PGr, p. 262; ѡ аѣндоѣ, PH I, p. 118. The chapter develops Ps 82(81):10–11 ("They were utterly destroyed at Endor"); in the PH, the biblical toponym 'Endor' becomes an anthroponym, i.e. the name of the commander who conquers the Chaldeans.

³⁰²² ѣа MSPC 42.

³⁰²³ лѣто MSPC 42.

³⁰²⁴ перѣсци MSPC 141; перѣцин NIM 25.

³⁰²⁵ сътворише NIM 25.

³⁰²⁶ ниин MSPC 42, MSPC 141.

³⁰²⁷ NIM 25, f. 70v22–71r1; и бѣхоу юдѣиѣ ꙗкоу чѣнници халѣдеомъ MSPC 42; и бѣхѣ юдѣиѣ ꙗкоу чѣнници халѣдѣ MSPC 141.

³⁰²⁸ вѣстав MSPC 42.

³⁰²⁹ юдѣеихъ MSPC 42; іудѣѣ MSPC 141.

³⁰³⁰ ендоръ MSPC 42.

³⁰³¹ и съ MSPC 42.

³⁰³² же его MSPC 141.

³⁰³³ работа NIM 25.

³⁰³⁴ поставитъ NIM 25.

³⁰³⁵ ме NIM 25.

³⁰³⁶ съ MSPC 42.

гогѣ³⁰³⁷ црѣтоваше въ [то врѣме]³⁰³⁸, перси³⁰³⁹, и³⁰⁴⁰ халдѣе³⁰⁴¹, мидѣни³⁰⁴². и ха-
 зарю. >и<³⁰⁴³ сильнѣ си³⁰⁴⁴. прѣте³⁰⁴⁵ юдѣнскы³⁰⁴⁶ языкъ. възетѣ³⁰⁴⁷ же аел-
 дорѣ³⁰⁴⁸ дари. понде³⁰⁴⁹ къ гогоу цроу персскомоу. и поклонни³⁰⁵⁰ се дастъ емоу дары,
 рекъ сице. послаше ти цроу сина, раби твои юдѣеѣ. гогѣ³⁰⁵¹ же яко видѣ³⁰⁵¹ дары
 весѣпѣ. и радостию³⁰⁵² приетъ его. 131. възврати же се аелдорѣ³⁰⁵³ почиетъ³⁰⁵⁴
 въ вой³⁰⁵⁵ свой. бѣше³⁰⁵⁶ же хъдещи съ нимъ .ѣ, тисоуше³⁰⁵⁷ моужей³⁰⁵⁸, бранныкъ
 храбрыи³⁰⁵⁹. въземлахъ же крьмоу себѣ. ѿ полати гоговы³⁰⁶⁰. доволни же дны³⁰⁶¹
 сътвори/ф. 197г/въ аелдорѣ³⁰⁶², въ полатѣ гоговѣ. и рѣ аелдорѣ³⁰⁶³ къ цроу гогоу.
 хоушъ да бесѣдую словеса въ таинѣ³⁰⁶⁴ ѿ³⁰⁶⁴ (!) люи³⁰⁶⁵, юдѣнскыи³⁰⁶⁶, къ црѣтову ти.
 и рѣ гогѣ. въниде³⁰⁶⁷ въ въноутрѣннюю полатѣ, яко да повѣси ми. и въшѣше³⁰⁶⁷
 оуѣма тѣчию. аелдорѣ³⁰⁶⁸ же имѣше мѣ съкрити. и вънзы его въ чрѣво гогово.
 и разсѣкъ его поврѣже на землю мрътѣва, и безгласна. и изыде затворивъ врата
 по себѣ³⁰⁶⁹. рекъ прѣстоѣщимъ яко спитъ црѣ. и заповѣда ми затворити врата
 ѿ нѣмъ. да некто възбоудитъ его. и сина рекъ. къ³⁰⁷⁰ прѣстоѣщимъ ѿтиде къ
 своимъ си. и гла имъ оуготовите се. да плѣнившѣ персы понде³⁰⁷¹мъ. начелници
 же³⁰⁷¹ гоговы. видѣвшѣ³⁰⁷² бывѣше. и ѿтворише³⁰⁷³ врата вънидоше³⁰⁷⁴. и верѣто-
 ше /ф. 197г/ гого³⁰⁷⁵ мрътѣва лежѣща. аелдорѣ³⁰⁷⁶ же плѣнивъ плѣна³⁰⁷⁷ мнѡжѣство.

3037 во црѣ MSPC 42; Ø MSPC 141.

3038 врѣме то MSPC 42; врѣме NIM 25.

3039 перси MSPC 42.

3040 Ø MSPC 42.

3041 халдѣи MSPC 42.

3042 и мидѣни MSPC 42.

3043 MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3044 си MSPC 141.

3045 приетъ MSPC 42; приетъ MSPC 141.

3046 и юдѣнскы MSPC 42.

3047 възѣи MSPC 42; възѣи MSPC 141; възѣи NIM 25.

3048 ендорѣ MSPC 42.

3049 и понде MSPC 42.

3050 поклонни MSPC 42.

3051 видѣвъ MSPC 42, NIM 25.

3052 съ радостию MSPC 42.

3053 аендо MSPC 42.

3054 почить MSPC 141.

3055 воѣхъ MSPC 42; воѣ MSPC 141; воѣхъ NIM 25.

3056 бѣхъ MSPC 141.

3057 тисоуша MSPC 141, NIM 25.

3058 люди MSPC 42.

3059 храбрѣхъ MSPC 42; храбрѣхъ NIM 25.

3060 гови (!) MSPC 42.

3061 днѣи MSPC 42.

3062 андорѣ MSPC 42.

3063 аендо MSPC 42.

3064 ѿ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3065 люди MSPC 141.

3066 юдѣнскы MSPC 42; юдѣнскы MSPC 141; юдѣнскы NIM 25.

3067 въшѣша MSPC 141.

3068 аендо MSPC 42.

3069 The word себѣ was later corrected into себѣ.

3070 Ø MSPC 42.

3071 Ø MSPC 42.

3072 видѣше NIM 25.

3073 ѿтворише NIM 25.

3074 и вънидоше MSPC 42.

3075 его MSPC 42.

3076 аендор MSPC 42.

3077 плѣнъ MSPC 141.

ѡтиде³⁰⁷⁸ къ юдеѡ^ѡ въ іерлѣмъ. сие³⁰⁷⁹ оубо поминае дѣдѣ. проклинае³⁰⁸⁰ врагы³⁰⁸¹ глѣе. [3082 потрѣбише се]³⁰⁸³ въ елѣдорѣ^{3084*}.

132. [ѡ ефѡди³⁰⁸⁵]³⁰⁸⁶. 3087 Покри дѣше жрътѣвоу похвалѣноу. дѣло іакъ дѣще-
ре³⁰⁸⁸. приведи паче евода³⁰⁸⁹, чистѣиши³⁰⁹⁰. >и<³⁰⁹¹ покри³⁰⁹² іако жрътѣвоу, стрѣти
плѣскыи гѣи своеѣ^ѣ.*.

Гѣи³⁰⁹³ ефѡде³⁰⁹⁴ ѡ колѣна бѣше данова³⁰⁹⁵. ѡгнанѣ³⁰⁹⁶ бѣ ѡ колѣна своего,
заеже быти емоу ѡ любодѣланиа. нбо мѣти его съелоудивѣши³⁰⁹⁷ съ рабѣ своимѣ
роди его. дванадесете³⁰⁹⁸ бо³⁰⁹⁹ колѣнѣ³¹⁰⁰ іслювѣхъ³¹⁰¹. не приимѣшаху се дроугъ
дрѣгоу³¹⁰². нъ кождо колѣно свое достоаніе имѣше. сего ради и плѣмникъ³¹⁰³,
3104 іаже доіаниа наре^ѣ*, и инде³¹⁰⁵ 3106 южемѣ достоаниа^{3107*}. ѡгнанѣ оубо³¹⁰⁸ бѣ
ефѡде³¹⁰⁹ ѡ колѣна своего. сирѣ ѡ данова. въ/ф. 198г/зыде на горѣ, и сѣдѣше еди-
нѣ там. снове же іслювы. вблѣнны быше ѡ языкъ. и ине³¹¹⁰ (!) имѣху³¹¹¹ покоа.
>и<³¹¹² [достоуживѣши же]³¹¹³ си, снове іслювы, не имоуше начелныка. не бѣше
бо въ ісли начелныка. пришѣше же къ ефѡди³¹¹⁴, молахѣ его прѣйти на помощь
имѣ. ѡнѣ же ѡрицаше³¹¹⁵ се. глѣе къ юдеѡ^ѡ. іако азъ ѡгнанѣ есѣмъ ѡ колѣна мое-
го. и не могѣхъ помощи вамѣ на брани. ѡнѣи³¹¹⁶ же ѡбѣщааше се емоу съ клетѣвою.

3078 и ѡтиде MSPC 42, MSPC 141.

3079 сѣа MSPC 42.

3080 проклинаетъ MSPC 42.

3081 Ø MSPC 42.

3082 —* Ps 83(82):11.

3083 потрѣвише NIM 25.

3084 аендоре MSPC 42.

3085 ефтан MSPC 42; ефѡди MSPC 141.

3086 Περι του Ίερθάε, PGr, p. 264; ѡ ефѡди, PH I, p. 120. The chapter is based on Judg 11:4–11.30–31.34–40.

3087 —*St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1364C).

3088 дѣщере MSPC 141.

3089 евтѡа MSPC 42; еѡда (!) MSPC 141.

3090 чистѣиши MSPC 42; чистѣишѣ MSPC 141; чистѣише NIM 25.

3091 MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3092 покри MSPC 42.

3093 съ MSPC 141.

3094 ефѡди MSPC 42; ефѡде MSPC 141; ефѣтае NIM 25.

3095 дѡа MSPC 42; дѡдова MSPC 141; дѡда NIM 25.

3096 ѡгнанѣ же MSPC 141.

3097 съелоудивши се MSPC 42.

3098 бѣ MSPC 42, MSPC 141.

3099 Ø MSPC 42.

3100 плѣменѣ MSPC 42.

3101 имѣхъ MSPC 42.

3102 къ дрѣгоу MSPC 141.

3103 плѣмникъ MSPC 42; плѣмникъ MSPC 141.

3104 —* Ps 105(104):11.

3105 инидне (!) MSPC 42.

3106 —* Ps 78(77):35.

3107 доіаниа MSPC 42, MSPC 141; достоаниа NIM 25.

3108 Ø MSPC 141.

3109 ефѡди MSPC 42; ефѡде MSPC 141; ефѣтае NIM 25.

3110 не MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3111 имѡхъ MSPC 42.

3112 MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3113 достѣживше MSPC 42; достѣживше же MSPC 141.

3114 ефѡди MSPC 42; ефѡдеи MSPC 141.

3115 ѡтрицааше NIM 25.

3116 ѡни MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

начел'ника его³¹¹⁷ поставити на всѣмъ языкѣ^м своимъ. аще поможетъ имъ, и побѣдетъ³¹¹⁸ брань. 133. [Слышавъ же]³¹¹⁹ еван³¹²⁰ бесѣди ѿ изидоше³¹²¹ на брань. исходеи³¹²² же емоу клет'воу постави да не възметъ ничтоже ѿ плѣна. по^бвно же³¹²² въз'вращающоу ми се ѿ брани. иже [воудетъ³¹²³ ми срѣща]³¹²³ да³¹²⁴ сътво/f. 198v/роу є жрьтвоу гоу боу моемоу*. шъ же на брань, и побѣдивъ въз'врати се. грєдоущоу же емѹ. рече нѣкто дьщери³¹²⁵ его, іако ѿць твои грѣтъ ѿ брани съ побѣдою. и изыде въ срѣщоу³¹²⁶ его³¹²⁷ дьщи его. ефан³¹²⁸ же видѣвъ дьщерь свою, начеть плакати, дьщи же его начеть выпрашати его гл҃ѣ. что ѿ вына ѿче³¹²⁹ єже³¹²⁹ ради плачеши³¹³⁰. онъ же рѣ >єи<³¹³¹ жрьвоу те нарекохъ принести³¹³² гоу боу. и³¹³³ рѣ же емоу дьщи его. встави мѣ врѣмѣ мало. да порадоу се съ дроугынами³¹³⁴ моими. и тако да сътвориши ѿ мнѣ еже хоцєши. и сътвори ефан³¹³⁵ волю ює. и бѣше ходєиши³¹³⁶ за .г. мѣ. ѿ мѣста на мѣсто. съвырауши³¹³⁷ цвѣти гор'скыє, съ дроугынами своимъ, и съ гоуельми. наслаждающе се мира сего красотѹ³¹³⁸. /f. 199r/ по прѣшъствню же трѣ³¹³⁹ мѣ. прїиде къ ѿцоу своему. и пожрѣтъ ю³¹⁴⁰ гоу боу жрьт'воу чистоу. и не вѣмѣни се емоу въ грѣ. сего ради прѣмоуд'рыи³¹⁴¹ поминаѣт писанїе се³¹⁴² гл҃ѣ³¹⁴³. 3144. іакоже³¹⁴⁵ ефан³¹⁴⁶ чистоу жрьвоу принесє дьщерь свою гоу. такоже и ты³¹⁴⁷ дше³¹⁴⁸ дѣанїе чисто. принеси >боу<³¹⁴⁹ жрьт'воу истин'ноу³¹⁵⁰ и чистоу*:

3117 Ø MSPC 42.

3118 побѣдитъ MSPC 42.

3119 слышавшѣ MSPC 42.

3120 ефан MSPC 42; еван MSPC 141; ефтан NIM 25.

3121 и изыдоше MSPC 42.

3122 —* Judg 11:31.

3123 срѣшетъ мѣ MSPC 141.

3124 Ø MSPC 42.

3125 дьщери MSPC 42.

3126 срѣтенїе MSPC 42.

3127 емоу MSPC 42.

3128 еван MSPC 141; ефтан NIM 25.

3129 єе же MSPC 141; ює же NIM 25.

3130 плачеши се MSPC 42.

3131 MSPC 42, MSPC 141; юи NIM 25.

3132 Ø MSPC 42.

3133 Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3134 дроугами MSPC 42.

3135 ефан MSPC 42; еван MSPC 141; ефтан NIM 25.

3136 хѡдеиши MSPC 42; хѡдеиши MSPC 141, NIM 25.

3137 съвырающе MSPC 42.

3138 красотѣ MSPC 42; красотѡю MSPC 141.

3139 трїемъ MSPC 141; трїехъ NIM 25.

3140 єю MSPC 42.

3141 прѣмудры MSPC 42.

3142 сїе MSPC 42.

3143 гл҃ѣ MSPC 42.

3144 —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1364C).

3145 Ø MSPC 42.

3146 ефан MSPC 42; еван MSPC 141; ефтан NIM 25.

3147 тыи NIM 25.

3148 дше моа MSPC 42.

3149 MSPC 42, NIM 25; бѡ MSPC 141.

3150 съвршен'ноу MSPC 42.

134. [ω манон, и ω³¹⁵¹ самѣѡнѣ³¹⁵²]³¹⁵³. ³¹⁵⁴Маноа слышала еси дрѣвлю³¹⁵⁵
 дѣше въ истоуплени³¹⁵⁶ бѣжи³¹⁵⁷ бѣвѣша. >и<³¹⁵⁸ ѿ неплодѣве тогда приемиши³¹⁵⁹ плѡ
 вебѣшаниа. бл҃гочѣстию его оупѡбимъ³¹⁶⁰ се*. Съ³¹⁶¹ маное бѣше ѿ колѣна асиро-
 ва³¹⁶². бѣше³¹⁶³ же³¹⁶⁴ бесчедѣнъ³¹⁶⁵. неплоднаа³¹⁶⁶ бо бѣ³¹⁶⁷ жена его, и не раждаше³¹⁶⁸.
 и бѣше маное въ печали, чеда ради. и [молаше се]³¹⁶⁹. да би родило се чедо ємоу. въ
 єдинъ же ѿ дѣни³¹⁷⁰ /f. 199v/ манною вроушоу³¹⁷¹ на нивѣ своєи. прииде³¹⁷² [въ двѡмъ
 его]³¹⁷³ къ женѣ ѿ, аггль гнь, глѣ єи. жено съхрани³¹⁷⁴ се ѿ дѣне сего. месо да не
 вънидетъ въ оуста твоѣ. ниже что нечисто. вино и сикера да не пиєши. нѣ ѿ дѣне
 сего съхрани³¹⁷⁵. елика >ти<³¹⁷⁶ азъ заповѣдоу³¹⁷⁷. ³¹⁷⁸пониже въ чрѣвѣ зачнеши
 и родиши сѣна*. іако назиренъ³¹⁷⁹ бѣжи³¹⁸⁰ [воудеть втроче]³¹⁸¹. і ѡтиде [ѿ нѣє
 аггль]³¹⁸². пришь же моужь єе вѣрь. повѣда ємоу сѣна. рѣ же маное моужь ює. и³¹⁸³
 почто не призвала ме еси да вижоу и азъ члѣка. нѣ вѣран ѿна съ мною. да егда
 придетъ³¹⁸⁴ пакы, призови ме да вижоу и азъ его. и тако вѣроуоу словесемъ твоимъ.
 и³¹⁸⁵ сътвори³¹⁸⁶ жена іакоже повелѣ моужь ює. бѣхоу бо бѣголюбъзни, маное и жена
 его. ходѣше въ заповѣдѣ /f. 200r/ гнихъ по законоу ѿ. 135. въ оутрѣи же пришь
 аггль къ женѣ его. и рѣ єи, не рѣхъ³¹⁸⁷ ли ти въчера ω жено, да съхраниши се ѿ вса-

³¹⁵¹ Ø MSPC 141.

³¹⁵² самсонѣ MSPC 42.

³¹⁵³ Περὶ τοῦ Μανώε [Περὶ τοῦ Σαμψών], PGr, p. 265; сказаніе о самсонѣ, PH I, p. 122. The chapter is based on Judg 13:2–7.9–22 (134–136); Judg 15:15–19, Judg 16:1–3, Judg 15:1–5 (137); Judg 14:5–18 (138); Judg 16:4–21 (139); Judg 16:22–30 (140).

³¹⁵⁴ –* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1364A).

³¹⁵⁵ Ø MSPC 141.

³¹⁵⁶ истинноу плѣмени MSPC 42.

³¹⁵⁷ бѣжѣи MSPC 42; бѣжин NIM 25.

³¹⁵⁸ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³¹⁵⁹ приемиша MSPC 42, MSPC 141; приемиша NIM 25.

³¹⁶⁰ ѡпѡбѣи MSPC 42.

³¹⁶¹ съи MSPC 42.

³¹⁶² ассирова MSPC 141.

³¹⁶³ и бѣше MSPC 42.

³¹⁶⁴ Ø MSPC 42.

³¹⁶⁵ бесчедѣна MSPC 42; .

³¹⁶⁶ неплодна MSPC 42; неплоѡна MSPC 42; неплодна NIM 25.

³¹⁶⁷ Ø MSPC 42; бѣше MSPC 141.

³¹⁶⁸ раждаше NIM 25.

³¹⁶⁹ мллашѣ бѡу MSPC 42.

³¹⁷⁰ дѣни MSPC 42, MSPC 141.

³¹⁷¹ вроушоу MSPC 42.

³¹⁷² и прїиде MSPC 42.

³¹⁷³ Ø MSPC 141.

³¹⁷⁴ съ съхрани MSPC 42.

³¹⁷⁵ съхрани се MSPC 141.

³¹⁷⁶ MSPC 42, MSPC 141.

³¹⁷⁷ заповѣдаю MSPC 42.

³¹⁷⁸ –* Judg 13:5.

³¹⁷⁹ назорен MSPC 42, MSPC 141.

³¹⁸⁰ бѣжѣи MSPC 42, MSPC 141; бѣжин NIM 25.

³¹⁸¹ втроче воудеть MSPC 42; отроче вѡдѣтъ MSPC 141.

³¹⁸² аггль ѿ нѣє MSPC 42.

³¹⁸³ Ø MSPC 42, MSPC 141.

³¹⁸⁴ прїидѣтъ MSPC 42; прїидѣтъ MSPC 141.

³¹⁸⁵ Ø MSPC 42; [...] MSPC 141.

³¹⁸⁶ сътвори же MSPC 42.

³¹⁸⁷ рекох MSPC 42; рекѡ MSPC 141.

кого нечиста³¹⁸⁸. вино³¹⁸⁹ и сикера³¹⁹⁰ да не пиѣши, понѣже въ чрѣвѣ зач'неши. и родиши моужьскы³¹⁹¹ полъ. и съхранѣн'но боудеть ѿ бѣ. вино и сикера да не пиѣть. <и>³¹⁹² брит'ва³¹⁹³ не възыдетъ на главѣ юго. понѣже назырен³¹⁹⁴ боудѣ отроче. и³¹⁹⁵ рѣ жена къ агг'лоу. гѣ аще истин'на³¹⁹⁶ соутъ словеса твоѧ сѣди дон'деже призовоу моужа моего ѿ нивы. и³¹⁹⁷ рече еи агг'ль поиды. и шѣ³¹⁹⁸ жена призва моужа своего. пришѣ же маное моужь юе. wob'кте агг'ла гѣта сѣдеца и мин'вѣ тако члѣкъ ѣ. рѣ къ нѣмоу ты ли еси члѣкъ бѣжи³¹⁹⁹. пришѣди³²⁰⁰ въчера въ домъ мои. и рекъ къ женѣ моеи таковаа. /f. 200v/ агг'ль же гѣнъ рѣ азъ есъ и се глѣю ти. [да съхранитъ се ѿ днѣ]³²⁰¹ жена твоѧ. и все³²⁰² нечисто да не вънидоутъ въ оуста юе. и елика³²⁰⁴ ѿ лозы да не іастъ. и сикера да не пиеть. зачнетъ³²⁰⁵ бо жена твоѧ³²⁰⁶. и³²⁰⁷ родитъ отроче моужьскы³²⁰⁸ полъ. вино и сикера >да<³²⁰⁹ не пиеть. жел'взо³²¹⁰ не³²¹¹ възидеть на главоу его. тако назырен³²¹² бѣжи³²¹³ боудеть wтrophe. слышавъ же маное. рѣ къ агг'лоу, бѣжю. мин'вѣ тако члѣкъ ѣ. гѣ аще истин'на³²¹⁴ соутъ словеса твоѧ. пож'ди сѣден³²¹⁵, >и<³²¹⁶ поидоу и принесѣ козлища. и пожавъ его агг'ль гѣнъ. и принесѣ козлища. и рѣ емоу поставѣ ѣ³²¹⁷ на камени. зане аще за-колеши ю не снѣмъ ѣ. аще ли сътвориши ѣ³²¹⁸ жрѣт'воу гоу боу твоемоу, боудетъ ти въ мѣтвоу. и поставѣ ѣ³²¹⁹ [маное на камени]³²²⁰. и приложи агг'ль гѣнъ³²²¹ краи жьзла иже бѣ въ роу/f. 201r/цѣ его. и изыде пламень и погастъ жрѣт'воу. агг'ль же бѣ пламень wгнѧнъ³²²². и възлѣтѣ на нѣса. маное же видѣвъ прѣ'славное³²²³ чюдо, паде на землю, и бѣ тако мрѣтьвѣ. 136. и выв'шоу часоу довол'ноу. вьста

3188 нечистаа MSPC 42.

3189 вина MSPC 42.

3190 сикера MSPC 42.

3191 мѣж'ьскыи MSPC 42; моужьскыи NIM 25.

3192 Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3193 бритва и ножици MSPC 42.

3194 назорен MSPC 42; назорен бѣжѣи MSPC 141; назорен бѣжин NIM 25.

3195 Ø MSPC 42.

3196 истинаа MSPC 42.

3197 Ø MSPC 42.

3198 шѣши MSPC 42; шѣши MSPC 141, NIM 25.

3199 бѣжѣи MSPC 42, MSPC 141; бѣжин NIM 25.

3200 прѣшѣдѣи MSPC 42; пришѣ MSPC 141; пришѣи NIM 25.

3201 ѿ днѣ да съхранитъ се MSPC 42.

3202 всако MSPC 42.

3203 вънидетъ MSPC 42, MSPC 141.

3204 еликаа MSPC 42.

3205 зане (!) MSPC 42.

3206 това (!) MSPC 42, MSPC 141.

3207 Ø MSPC 42.

3208 мѣж'ьскыи MSPC 42; моужьскыи NIM 25.

3209 MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3210 и жел'взо MSPC 42.

3211 да не MSPC 42, MSPC 141.

3212 назорѣи MSPC 42; назорен MSPC 141, NIM 25.

3213 бѣжѣи MSPC 42, MSPC 141; бѣжин NIM 25.

3214 истинаа MSPC 42.

3215 сѣди ѣе MSPC 42; и сѣди MSPC 141; сѣде NIM 25.

3216 MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3217 а MSPC 42.

3218 Ø MSPC 42, MSPC 141.

3219 Ø MSPC 141.

3220 на камени манѣе MSPC 141.

3221 бѣжѣи MSPC 42.

3222 wгнѣнъ MSPC 42; wгнѣныи MSPC 141.

3223 прѣ'славное MSPC 42.

>и<³²²⁴ рѣ женѣ своѣи. ³²²⁵погыбохѡмъ ѡ жено бѣ видѣхѡмъ*. въ явлѣни [бѣжѣи
 бѣ]³²²⁶ маное и оубога се іако да не оумреть. и ³²²⁷ѡбѣщавши жена его и ³²²⁸рѣ къ
 нѣмоу. ни гѣи не оумремъ. нъ прошеніе наше исплнить бѣ. понѣже и жрътѣвоу
 нашоу приеть. аще не би хотѣлъ приети³²²⁹ моленіе наше, ни жрътѣвоу нашоу не
 би приель. и сѣмоу бывѣшоу ³²³⁰зачеть жена маноева. и роди³²³¹ сѣна и нарече имѣ
 ємоу самѣѡнъ*. и бѣ моужь сильнъ. донѣдѣже имѣше съжителѣницю въ зѣдрѣ-
 жаніе. егда же нечистотѣ бысть раба. /f. 201v/ тѡгда [въ пѣсѣмѣ бѣ врагѡмъ]³²³².
 тѣи³²³³ бо самѣѡнъ. вина и сикера не пиаше. ѡ чрѣва матерѣ своеѣ³²³⁴. и бѣше храни
 ѡ вышнѣе³²³⁵ блѣты. егда же въ питаніе. и нечистотоу³²³⁶ себѣ издасть³²³⁷.
 тогѡ³²³⁸ пороуганіе врагѡмъ своимъ бѣ. тѣ бо самѣѡнъ въ моужьскы³²³⁹ възрасть
 дошѣ. многы побѣди іслю сътвори. прилоучи се³²⁴⁰ верѣсти его ꙗко, тисоушь воис-
 кы³²⁴¹. и не имы въ роукоу оружіе или мѣхъ, или жъзѣль, или что люво³²⁴² ино.
 верѣте челоусть шлю на поли³²⁴³. и сию възвѣмъ рѣкою, побѣди ꙗко, тисоушь.
 и ѡ подвыга и ѡ³²⁴⁴ троудѣ въздедавъ се. >и<³²⁴⁵ помолви³²⁴⁶ се къ боу. и челоусть
 соухѡу соушоу стисноувъ. и исцѣди³²⁴⁷ водоу ѡ нѣю. и напитъ се въ ситость.
 >и<³²⁴⁸ прѣста жѣжа его. и бѣше моужь сильнъ, и ³²⁴⁹блѣ. и добродѣтельнъ.
 съвершаю за/f. 202r/ повѣды бѣжѣе. сего ради прѣдѣры (!)³²⁵⁰ пѣнопѣвць поминаеть
 глѣ сице. ³²⁵¹иже³²⁵² прѣже челоустию шлюю, побѣдивъ иноплѣменныкы. нѣна въ
 пороуганіе стрѣни нечистоти. верѣте се* 137. ³²⁵³сыи³²⁵⁴ самѣѡнъ. многоа³²⁵⁵
 іслю правленіа оустрои. и повѣды на врагы възвѣже прѣмногы³²⁵⁶. иноплѣменни-
 ци же не³²⁵⁷ трѣпице³²⁵⁸ моужьствѣніе его подвигы. начеше хытростию нахѡди-

³²²⁴ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³²²⁵ —* Judg 13:22.

³²²⁶ бѣжѣи бѣвъ MSPC 42; бѣ бѣжѣи MSPC 141.

³²²⁷ Ø MSPC 141, NIM 25.

³²²⁸ Ø NIM 25.

³²²⁹ приеть MSPC 42.

³²³⁰ —* Judg 13:24.

³²³¹ родить MSPC 42.

³²³² бѣ пѣсѣмѣ рабомъ (!) MSPC 42; послѣхъ
 бѣ врагѡмъ MSPC 141.

³²³³ тѣ MSPC 42.

³²³⁴ своѣ MSPC 42.

³²³⁵ вышнѣ MSPC 42.

³²³⁶ въ нечѣстѣ MSPC 42.

³²³⁷ да MSPC 42.

³²³⁸ и тогѡ MSPC 42.

³²³⁹ моужьскыи NIM 25.

³²⁴⁰ же се MSPC 42; бо се MSPC 141.

³²⁴¹ воиске MSPC 141.

³²⁴² ѡво MSPC 42.

³²⁴³ полю MSPC 42.

³²⁴⁴ Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³²⁴⁵ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³²⁴⁶ помѣи MSPC 42, MSPC 141.

³²⁴⁷ исцѣдивъ MSPC 141.

³²⁴⁸ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³²⁴⁹ Ø MSPC 42.

³²⁵⁰ прѣмоудрѣи MSPC 42; прѣмѡдрѣи MSPC
 141; прѣмоудрѣи NIM 25.

³²⁵¹ —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of
 Penance* (cf. PG 97, 1364B).

³²⁵² и MSPC 42.

³²⁵³ Περὶ τοῦ Σαμψών, PGr, p. 267.

³²⁵⁴ Ø MSPC 42.

³²⁵⁵ многоа MSPC 42, NIM 25.

³²⁵⁶ многы MSPC 42.

³²⁵⁷ не не (!) MSPC 42.

³²⁵⁸ трѣпице MSPC 42.

ти³²⁵⁹ его. іако да погоубеть его. и начеше творити гощенїа³²⁶⁰ съ нимъ. и самѣѡнъ оупивати се виномъ. и смѣша³²⁶¹ се съ иноплеменники. не вѣроваше³²⁶² съвѣтоу³²⁶³ матери свое³²⁶⁴. възети женоу ѿ языка своего. нъ вѣше пие и іады³²⁶⁵ съ иноплеменники. въ единъ же ѿ дѣни оупившоу се емъ ѿ вина. <и>³²⁶⁶ вковаше его железы /f. 202v/ иноплѣменныци. и .ѣ. великыи³²⁶⁷ желѣзы възложише на нь. <и>³²⁶⁸ не смѣаше бо приблизити се емоу трѣзмъ. сего ради вопише его виномъ. и вковаше³²⁶⁹ (!) положише. да егда истрѣзвитъ се ѿ вина. сътворитъ съ нимъ вѣщанїе, иже³²⁷⁰ не ратовати ихъ ниже плѣновати³²⁷¹. самѣѡнъ же въ полоунощи възбодивъ се, и³²⁷² ѿ вина истрѣзвивъ³²⁷³ се. разоумѣвъ³²⁷⁴ іако свезанъ ѣ. абые вѣставъ съкроушивъ³²⁷⁵ оузы и .ѣ. ковы³²⁷⁶ до конѣца сътръ³²⁷⁷. вѣставъ³²⁷⁸ приниде³²⁷⁹ и вѣрѣте врата градоу заключена. и положи раниѣ свои³²⁸⁰. и възеть врата градъ³²⁸¹ съ пирго. и ѿ основанїа истръже. и носе възыде на гороу. и встави іа втиде. вѣставъше же заоутра³²⁸² иноплеменныци. вѣрѣтоше градъ ихъ разорень. и врата стоеща на горѣ. и оузы съкроушенны³²⁸³. не³²⁸⁴ домы/f. 203r/шлаахоу³²⁸⁵ се что сътворити. самѣѡнъ же враждоуе ѣ. изыде и оуловы мнѡжѣство лисиць. и привеза впашемъ ѣ, свѣще гореще въ вѣрѣне жетѣвы. и вставы ѣ скрозѣ нивы ѣ. и запалъше³²⁸⁶ се³²⁸⁷ изгорѣше³²⁸⁸. и дроугаа³²⁸⁹ прочаа³²⁹⁰ искоушенина³²⁹¹ навѣ³²⁹² имъ. 138. иноплеменныци же [съвѣщавъше се]³²⁹² дати емоу женоу ѿ языка своего. еже и сътворише. >и<³²⁹³ вывшоу съвѣтоу³²⁹⁴ вѣрѣчениа. идѣше видѣти овроучныцоу свою. и вѣрѣте льва на поути и оубить³²⁹⁵ его. по³²⁹⁶ днѣхъ нѣкыихъ³²⁹⁷ анимо-

3259 нахѡдити MSPC 42; находити MSPC 141.

3260 гошенїа MSPC 42; гошенїа MSPC 141.

3261 смѣшати MSPC 141.

3262 вѣровааше NIM 25.

3263 вѣровааше бо MSPC 42.

3264 свое MSPC 42; свое NIM 25.

3265 іаде MSPC 42; іадын MSPC 141.

3266 Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3267 великыи MSPC 141.

3268 Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3269 вковы MSPC 42.

3270 еже MSPC 141.

3271 плѣновати ихъ MSPC 42.

3272 Ø MSPC 42.

3273 истрѣзвывы MSPC 42.

3274 и разоумѣвъ MSPC 42.

3275 съкрѡши MSPC 42; съкрѡши MSPC 141; съкроуши NIM 25.

3276 вковы MSPC 42, NIM 25; оквы MSPC 141.

3277 съкрѡши истръвъ MSPC 42; стръвъ MSPC 141.

3278 и вѣста MSPC 42; и вѣставъ MSPC 141.

3279 Ø MSPC 42, MSPC 141.

3280 свое MSPC 42.

3281 гра градоу (the first gra in the previous verse) NIM 25.

3282 Ø MSPC 42.

3283 съкроушенны MSPC 42; [...] MSPC 141; съкроушенны NIM 25.

3284 и не MSPC 141.

3285 домышлаахъ MSPC 42.

3286 запалише MSPC 42, MSPC 141.

3287 Ø MSPC 42.

3288 и изгорѣше MSPC 42, MSPC 141.

3289 дроуга MSPC 42.

3290 проча MSPC 42.

3291 съкрѡшенїа MSPC 42; съкрѡшенїа MSPC 141.

3292 съвѣщавъше MSPC 42.

3293 MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3294 съѡѡ MSPC 42; свѡѡ MSPC 141; свѡѡ MSPC 141; свѡѡ MSPC 141.

3295 ѡѡ MSPC 42; ѡѡ MSPC 141.

3296 и по MSPC 42, NIM 25.

3297 нѣкыихъ MSPC 42.

ходе, мимо³²⁹⁸ [мѣсто оно]³²⁹⁹. вѣрѣте³³⁰⁰ мнѡжѣство пчель, въселивѣше³³⁰¹ се въ главоу львовѣ. и пастѣ ѿ меда ихъ³³⁰². и възъмь принесѣ вѣроуѣнныи³³⁰³ свои. приидоше³³⁰⁴ же³³⁰⁵ юноше сѣнове иноплеменины³³⁰⁶. вѣрати съ нимъ тако триста³³⁰⁷. и выпивше се рѣ къ нимъ самѣѡнъ /f. 203v/ въпрошоу ви ѡ причи³³⁰⁸. юже³³⁰⁹ аще вѣрѣете да³³¹⁰ дамъ вамъ одежѣ³³¹¹ триста³³¹². аще ли не вѣрѣете да³³¹³ възмоу вашоу. ѡни же рѣше рѣци. и рѣ самѣѡнъ. ³³¹⁴что ѣ тако изыде пища ѿ падеѣщаго³³¹⁵ пишоу. и ѿ горѣкаа³³¹⁶ сладѣко*. слышавѣше сѣнове иноплемениныи³³¹⁷. не разоумѣше, и поискаше³³¹⁸ роукъ. дондеже въсхотѣше. и въшьше³³¹⁹ рѣше³³²⁰ далидѣ, самѣѡновѣ женѣ глѡще³³²¹. вѣдѣ³³²² ѿ рода нашего еси. сего ради те въдахомъ. за храбраго самѣѡна. тако да не стражѣмъ ѿ нѣго. нѣта оубо ты въпроси его. и рѣтѣ ти причоу³³²³. и повѣси намъ да оубѣмы тако да не³³²⁴ възметь³³²⁵ [адеѣжоу нашоу]³³²⁶. и [свѣѣшавѣше]³³²⁷ [съ нѣю]³³²⁸ ѡтидоше. пришьшоу же самѣѡноу. рѣ емоу далида. почто не наоучиши и³³²⁹ мене, ѿ причинѣ³³³⁰. ихже и³³³¹ ты вѣси³³³². /f. 204r/ тако да съ друѣгынами моими ѡ причахъ³³³³ влагающе се въземлю³³³⁴ ѿ нихъ вѣроукъ. >и гла еи.<³³³⁵ и что хоцѣши да рекоу ти. она же рѣ причоу таже реукъ еси, дѣнь. сѣномъ иноплеменины³³³⁶. и рѣ еи³³³⁷. тако въ вѣрѣме едекое. идѣшоу ми само, оубыхъ льва. и въ вѣрѣ жетвы. мнѡходешоу³³³⁸ ми, вѣрѣтохъ мнѡжѣство пчель въ главѣ его въселѣше се. и възъмь ѿ меда падохъ³³³⁹. и тебѣ принесохъ. Сига

3298 Ø MSPC 42.

3299 мѣста оногo NIM 25.

3300 и вѣрѣте MSPC 42, MSPC 141.

3301 въселиши MSPC 42; въселише MSPC 141.

3302 тѣ MSPC 42.

3303 вѣрѣчнице MSPC 42.

3304 и прѣидоше MSPC 42, MSPC 141.

3305 Ø MSPC 42.

3306 иноплемениникъ MSPC 42.

3307 тѣ MSPC 42, MSPC 141.

3308 причѣ MSPC 141.

3309 Ø MSPC 42.

3310 Ø MSPC 42.

3311 одежи NIM 25.

3312 тѣ MSPC 42, MSPC 141.

3313 Ø MSPC 42.

3314 —* Cf. Judg 14:14.

3315 падоуѣщаго MSPC 42.

3316 горѣка MSPC 42, NIM 25; горка MSPC 141.

3317 иноплеменины MSPC 42; иноплемениныхъ NIM 25.

3318 поискавѣше MSPC 42.

3319 въши MSPC 42.

3320 и рекоше MSPC 42.

3321 глѣци MSPC 42; глѣци MSPC 141.

3322 вѣдѣхѣ MSPC 42.

3323 причю MSPC 141.

3324 Ø MSPC 42.

3325 възметь (!) MSPC 42.

3326 одежѣ наше MSPC 42.

3327 свѣѣшавѣ MSPC 42.

3328 Ø MSPC 141.

3329 Ø MSPC 141.

3330 причѣ MSPC 141.

3331 Ø MSPC 42, MSPC 141.

3332 вѣсы NIM 25.

3333 причѣ (!) NIM 25.

3334 и въземлющѣи MSPC 42.

3335 MSPC 42, MSPC 141; Ø NIM 25.

3336 иноплеменины MSPC 42; иноплемениныхъ MSPC 141.

3337 Ø MSPC 42.

3338 идѣшоу MSPC 42.

3339 и падохъ MSPC 42.

оувѣдѣвши ѿ него прѣсквернѣна³³⁴⁰. повѣда сѣномъ иноплемени³³⁴¹. [пришѣ³³⁴² же рокоу. въпроси вѣже сѣномъ иноплемени³³⁴³ныхъ. тако невѣдоушимъ³³⁴⁴ приче.]³³⁴⁵ они же съ дръзостію рѣше ємоу. вѣрѣтохѣ³³⁴⁶ ти приче. ѿн же рѣ имъ да како глѣте. ѿн же рекоше, лѣва ѡбыль єси. и въсели се мнѡжѣство пчель въ соухѣ³³⁴⁷ [єго главоу]³³⁴⁸. и снѣлъ єси /f. 204v/ ѿ меда. и рѣ³³⁴⁹ самѣ³³⁵⁰ ѿ ѿнъ, аще не висте испитали далидоу. не бысте оувѣдѣли³³⁵¹ причоу. 139. сего чоуднаго³³⁵² самѣ³³⁵³ ѿ ѿнъ [иноплемени³³⁵⁴ници навѣ³³⁵⁵то оувѣше]³³⁵⁶, прѣдасть се ѿ жени свое³³⁵⁷. сицевѣмъ³³⁵⁸ вѣразомъ. наоучивше³³⁵⁹ еще єю иноплемени³³⁶⁰ници. съ хитростію прѣлѣстише єю. въпросити єго, како роженіе єго и въспитаніе. и ѿкоудѣ³³⁶¹ и коимъ вѣразѣ. непобѣдимѡю таковою силоу имать. испрѣва же не [повѣда єи]³³⁶² свою силоу. коимъ вѣразѣ сию³³⁶³ (!) имѣ. послѣдѣ³³⁶⁴же³³⁶⁵ много поноужень бы ѿ нѣе. повѣда єи вса, и тако аггль гнѣ³³⁶⁶ рѣ³³⁶⁷ мѣтри єго. тако желѣзо не възидеть³³⁶⁸ на главоу єго. и се є вѣразъ сили мое³³⁶⁹, ѡ. космъ. снѣ сквернѣна³³⁷⁰ далида оувѣдѣвши. и извѣщеніе приємѣши съвѣршенѣно. повѣда вѣса иноплемени³³⁷¹ныкѣ. вѣрѣ/f. 205r/тѣше³³⁷² оувѣ³³⁷³ вѣрѣме подовѣно. >и<³³⁷⁴ впивѣшоу³³⁷⁵ се ємоу ѿ вина. вѣстригоше главоу єго. и въставѣшоу ємѣ ѿ сна трѣзѣвоу. вѣрѣте се немѡщѣиши паче въсѣхъ члѣкѣ. тогда пришѣше иноплемени³³⁷⁶ници, изнѣше³³⁷⁷ вѣн єго. и вѣше >видѣти<³³⁷⁸ дивѣно³³⁷⁹ чюдо. иже нѣкогда храбра. єгоже трѣпѣцахоу³³⁸⁰, тисоуца³³⁸¹ и тѣмн. игральце прѣдлѣкаше женѣско. сего плаче³³⁸² пѣснописецѣ. въ великѣ³³⁸³ канѡнѣ пишеть. ³³⁸⁴самѣ³³⁸⁵ ѿ ѿнъ порѣвѣновавши лѣности. славоу³³⁸⁶ (!) вѣстриже³³⁸⁷ дѣлъ свой, дѣше. прѣдавѣшимъ³³⁸⁸ иноплемени³³⁸⁹ны-

³³⁴⁰ прѣсквернѣна MSPC 42.

³³⁴¹ иноплѣмениихъ MSPC 42.

³³⁴² невѣдоушимъ или MSPC 141.

³³⁴³ Ø MSPC 42.

³³⁴⁴ соухѡю NIM 25.

³³⁴⁵ главоу єго MSPC 42.

³³⁴⁶ рѣ имъ MSPC 42.

³³⁴⁷ оувѣли MSPC 42.

³³⁴⁸ чюднаго MSPC 42, MSPC 141; чюднаго NIM 25.

³³⁴⁹ иноплѣменици навѣтомъ оувѣше MSPC 42; навѣтомъ иноплеменици ѡвѣше MSPC 141.

³³⁵⁰ свою MSPC 42.

³³⁵¹ сицевѣмъ MSPC 141.

³³⁵² наоучивши MSPC 42, MSPC 141.

³³⁵³ The word ѿкоудѣ was later corrected into ѿкоудѣ. ѿкоудѣ MSPC 42.

³³⁵⁴ повѣдати MSPC 42; повѣдани (!) MSPC 141.

³³⁵⁵ силоу MSPC 42; силѣ MSPC 141.

³³⁵⁶ послѣдыже (!) NIM 25.

³³⁵⁷ възидѣ MSPC 42.

³³⁵⁸ мое MSPC 42.

³³⁵⁹ сквернѣна MSPC 42.

³³⁶⁰ и вѣрѣтиши MSPC 42; и ѡвѣрѣтиши се MSPC 141.

³³⁶¹ Ø MSPC 42, MSPC 141.

³³⁶² MSPC 42, MSPC 141.

³³⁶³ ѡпившоу MSPC 42.

³³⁶⁴ и изнесѡше MSPC 42.

³³⁶⁵ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³³⁶⁶ дивѣно MSPC 42.

³³⁶⁷ трѣпѣцахоу MSPC 42; трѣпѣцахѣ MSPC 141.

³³⁶⁸ тисоуца MSPC 42.

³³⁶⁹ паче (!) MSPC 42.

³³⁷⁰ –* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1364A–B).

³³⁷¹ главоу MSPC 42, NIM 25; главо MSPC 141.

³³⁷² же (!) MSPC 42.

³³⁷³ прѣдавѣши MSPC 42, MSPC 141; прѣдавѣши NIM 25.

мѣ³³⁷⁴. сластолюбива ради. цѣломоудрьное житиѣ и бл҃женое^{3375*}. 140. ³³⁷⁶нѣ по́бно ѿ
не³³⁷⁷ прѣминуѣти съмѣрь его. имаше во слоужеши емоу, по весѣпленни. и приносѣ³³⁷⁸
водоу мыпаше власи главы его, и порастоше. и порастыши мѣ /f. 205v/ власѣ главы
его. пакы въ свою силоу прѣиде. и вѣрѣте вѣрѣ по́бно. егда даида съ блѣудныкы
своими питаше и їадѣше³³⁷⁹ горѣ въ домоу его. егоже съзѣ самѣшнѣ на³³⁸⁰ единѣ³³⁸¹
стѣпѣ. и рѣ къ водоу емоу³³⁸² его, юноши. приведи мѣ къ стѣпоу носещемоу домоу.
и приведи³³⁸³ его. и рѣ емоу самѣшнѣ. ѿстоупи далече ѿ домоу. и бѣжа далече юноша.
самѣшнѣ же положи рами³³⁸⁴ свои³³⁸⁵, по стѣпѣ. и поврже его на землю. рекъ тако.
понди и ты дѣше³³⁸⁶ съ иноплемениными. и емоу бывѣшѣ. оумрѣше въси елици прилоу-
чише се горе на стѣпоу³³⁸⁷. и самѣшнѣ долѣ³³⁸⁸.

141. [писаніе ѿ самоуилѣ]³³⁸⁹. ѿ колѣна асирова³³⁹⁰ бѣ жена име еи анѣна.
бѣше же³³⁹¹ неплодѣвы. и не раждаше³³⁹². шѣши же въ цр҃квѣ гнѣю, молаше се³³⁹³.
и оустѣнѣ не³³⁹⁴ движаше³³⁹⁵ /f. 206r/ и гл҃съ юе³³⁹⁶ не [слыше се]³³⁹⁷. въшѣ³³⁹⁸ илѣе
іереа снѣ. вѣльга³³⁹⁹ ю³⁴⁰⁰ глѣе, почто принѣ чаридѣ³⁴⁰¹ въ цр҃квѣ гнѣю. она
же поношеніе нетрѣпци³⁴⁰², въздѣхѣноу, и стѣпци³⁴⁰³ прослѣзи се. и рѣ въ себѣ.
живѣ гѣ бѣ елѣи³⁴⁰⁴ саваофѣ. ꙗко аще рождѣноу отроче. даръ принесѣ³⁴⁰⁵ >е<³⁴⁰⁵ въ
цр҃квѣ гоу боу. и боудеть слоуже емоу. въ вѣсѣ днѣ³⁴⁰⁶ живота своего³⁴⁰⁷. оуслы-
шанѣна же³⁴⁰⁸ бѣ мѣтва юе. ³⁴⁰⁹и роди снѣ, и нарѣ име емоу самоуилѣ*. иже³⁴¹⁰

³³⁷⁴ иноплѣмениныкѣ MSPC 42.

³³⁷⁵ бл҃женноу NIM 25.

³³⁷⁶ Περί τῆς τελευτῆς Σαμψών, PGr, p. 269.

³³⁷⁷ Ø MSPC 42.

³³⁷⁸ носѣ MSPC 42, MSPC 141.

³³⁷⁹ їадѣ MSPC 42.

³³⁸⁰ по MSPC 42.

³³⁸¹ единѣ MSPC 42.

³³⁸² водоу емоу NIM 25.

³³⁸³ приведи MSPC 141.

³³⁸⁴ рами MSPC 42.

³³⁸⁵ свое MSPC 42.

³³⁸⁶ дѣше мога MSPC 42; [...] MSPC 141.

³³⁸⁷ стѣпѣ MSPC 42, MSPC 141.

³³⁸⁸ же долѣ съ ними MSPC 42; долѣ съ ними MSPC 141.

³³⁸⁹ Περί τῆς προφήτιδος Ἀννης [Περί τοῦ Σαμψών], PGr, p. 269; ѿ самоуилѣ, PH I, p. 132. The chapter is based on 1 Sam 1:1–20, 1 Sam 2:11.

³³⁹⁰ асирова MSPC 141.

³³⁹¹ Ø MSPC 42, MSPC 141.

³³⁹² раждаше NIM 25.

³³⁹³ Ø MSPC 42.

³³⁹⁴ Ø MSPC 42.

³³⁹⁵ подвижаше MSPC 42; движаше MSPC 141;

движаше NIM 25.

³³⁹⁶ еи MSPC 42; еѣ MSPC 141.

³³⁹⁷ слышашѣ MSPC 42; слышаше се MSPC 141;

слышаше се NIM 25.

³³⁹⁸ и въшѣ MSPC 42.

³³⁹⁹ и вѣльга NIM 25.

³⁴⁰⁰ ю MSPC 141.

³⁴⁰¹ чаридѣ MSPC 42.

³⁴⁰² нетрѣпци MSPC 42.

³⁴⁰³ стѣпци MSPC 42.

³⁴⁰⁴ Ø MSPC 42.

³⁴⁰⁵ MSPC 42, MSPC 141.

³⁴⁰⁶ днѣ MSPC 42.

³⁴⁰⁷ его MSPC 42, MSPC 141.

³⁴⁰⁸ Ø MSPC 42, MSPC 141.

³⁴⁰⁹ —* Cf. 1 Sam 1:20.

³⁴¹⁰ иже и MSPC 141.

въспѣтъ³⁴¹¹ пѣ сню. ³⁴¹²оутверди се срѣце мое ѿ г҃и. възнесе се рогъ мои, ѿ бѣмъ моему. разширише се оуста мои на врагы мое. възвеселихъ се ѿ сп҃сени твоемъ*, и прочее пѣснни. илиже и бл҃жени³⁴¹³ [въспоминаеть андреа]³⁴¹⁴ гл҃ѣ. цѣломудръна³⁴¹⁵ анна [молеши се]³⁴¹⁶. ³⁴¹⁷оустнѣ оубо подвижаше³⁴¹⁸ [къ моленію]³⁴¹⁹. гл҃съ же юе не слышаше³⁴²⁰ се. нѣ аще не/f. 206v/подви соущи. с҃на ражаеть. дѣи-на³⁴²¹ млтвѣ*. бывшоу же самоуилоу трѣмъ³⁴²² лѣто. въданъ бы матерію своею въ цр҃ковь г҃ню. и бѣше тамо жена. армафемъ нарицаема. таже и въспита самоуила. и възрастшоу <же>³⁴²³ емоу бы іерей бѣ вышнѣаго³⁴²⁴. и соудѣа люмъ. ѿи³⁴²⁵ самѣиль помаза саоула на цр҃тво. такоже и дѣда. величи же и саоула ѿ безаконъ³⁴²⁶ его. ѿ немъ же и бл҃женны³⁴²⁷ [поминаеть³⁴²⁸ андреа]³⁴²⁹ гл҃ѣ. ³⁴³⁰въ соудѣа аннинъ іави се плѣ, великы³⁴³¹ самоуиль. егже въспита³⁴³² армафемъ³⁴³³ въ цр҃квы г҃ни. томоу поревноуи дше мои. и соудѣ³⁴³⁴ прѣже инѣхъ исповѣжъ дѣла своѣа*:~

142. [писаніе ѿ или³⁴³⁵ ерен]³⁴³⁶. ѿ или³⁴³⁷, ерен бѣ вышнѣаго. имаше же ѣ, сновъ. и наоучи ѿ всемо³⁴³⁸ законоу. не наказа же ѿ хранити его. нѣ приносимага приношеніа г҃ви прѣже бавити се ѿ ереа. /f. 207r/ въземлаху³⁴³⁹ тие ѿ нихъ. и скръвѣху людне зѣла. бѣше же <и>³⁴⁴⁰ самоуиль питаемъ въ храни г҃ни. принде³⁴⁴¹ аггль г҃нь. и глѣ къ самоуилоу, въ видѣни³⁴⁴² самоуиль самоуиль. самоуилъ же мнѣ іако оучитель его ѣ. иде³⁴⁴³ къ немому гл҃ѣ. что [зовеши мѣ]³⁴⁴⁴ г҃и. ѿн же не зовоу те азъ чедо.

³⁴¹¹ въспѣваетъ MSPC 42; въспѣваетъ MSPC 141.

³⁴¹² —* 1 Sam 2:1.

³⁴¹³ бл҃женни MSPC 42; блаженныи MSPC 141; блаженныи NIM 25.

³⁴¹⁴ андреа въспоминае MSPC 141.

³⁴¹⁵ цѣломудрънаа MSPC 42; цѣломѣдрнаа MSPC 141.

³⁴¹⁶ Ø MSPC 42.

³⁴¹⁷ —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1368A).

³⁴¹⁸ пѣвыаше MSPC 42; дѣвзаше MSPC 141.

³⁴¹⁹ на млтвѣ MSPC 141.

³⁴²⁰ слышаше NIM 25.

³⁴²¹ дѣини MSPC 42.

³⁴²² г҃ль MSPC 42.

³⁴²³ Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³⁴²⁴ вышнѣаго MSPC 141.

³⁴²⁵ с҃и MSPC 42.

³⁴²⁶ безаконіи MSPC 42.

³⁴²⁷ бл҃женныи MSPC 141.

³⁴²⁸ поминаеть NIM 25.

³⁴²⁹ андреа поминаеть MSPC 42; андреа поминаеть MSPC 141.

³⁴³⁰ —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1368A).

³⁴³¹ великыи MSPC 141, NIM 25.

³⁴³² въспитѣ MSPC 42.

³⁴³³ армафетъ (!) MSPC 42.

³⁴³⁴ соудѣи MSPC 42.

³⁴³⁵ илии MSPC 42.

³⁴³⁶ ѿ илии іерей, PH I, p. 134. The chapter is based on 1 Sam 2:12–17.22–25 (142); 1 Sam 4:17 (143).

³⁴³⁷ илии MSPC 42; илии NIM 25.

³⁴³⁸ въсакомъ MSPC 141.

³⁴³⁹ възымаху MSPC 42.

³⁴⁴⁰ Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³⁴⁴¹ и принде MSPC 141; и принде NIM 25.

³⁴⁴² виніе (!) MSPC 42.

³⁴⁴³ и иде MSPC 42.

³⁴⁴⁴ мѣ зовеши MSPC 141.

и пакы³⁴⁴⁵ пришѣ^А аггѣль възва его еще. и шѣ^А къ оучителю своему. рѣ^Ѣ что зовеши
 ме гѣи. тѣ же рѣ^Ѣ емоу³⁴⁴⁶ не зовоу те азъ чедѡ. нѣ аще единою³⁴⁴⁷ възоветѣ те глѣю
 ити. ѡвѣща³⁴⁴⁸ емоу се азъ гѣи. что повелеваеш³⁴⁴⁹ равоу своему. и пакы пришѣ^А
 аггѣль. и рѣ^Ѣ самоуилъ, самоуилъ. ѡнѣ же ѡвѣща³⁴⁵⁰. что зовеши ме³⁴⁵¹ гѣи се азъ. рѣ^Ѣ же
 къ нѣмоу аггѣль³⁴⁵² въставъ рѣ^Ѣци илии³⁴⁵³. почто сѣнове³⁴⁵⁴ свое не наказоуеши. нѣ
 безаконѣно твореть >ѡ<³⁴⁵⁵ жрьтѣ^Ѣвѣ /f. 207v/ люскыи³⁴⁵⁶. ѡ хлѣбѣ^Ѣ же и ѡ³⁴⁵⁷ вынѣ^Ѣ
 и ѡ³⁴⁵⁸ месѣ. прѣ^Ѣже бѣвити та іерей. сами въземлюще іадѣть. и [не чтеши]³⁴⁵⁹
 ли³⁴⁶⁰ что пишеть въ законѣ гѣи. да не прикоснетѣ се тѣмъ никтоже. донѣ^Ѣже
 бѣвитѣ та іерей. начетокѣ^Ѣ бо ихъ даси гѣи боу. и тако помолитѣ се іерей. и по
 млтвѣ^Ѣ бѣвитѣ вѣса. и тако снѣдоуѣ^Ѣ та. въстав же самоуилъ заоутра. повѣда вѣса
 илии³⁴⁶² іерей. илїи³⁴⁶³ же ни едино³⁴⁶⁴ ѡ^Ѣ ни^Ѣ разсѣмѣ^Ѣ. нѣ е[-]с[-]рама³⁴⁶⁶
 (!) сѣнове его. таже³⁴⁶⁷ творахоу³⁴⁶⁸. и пакы самоуилъ рѣ^Ѣ емоу. тѣ же илїи³⁴⁶⁹
 не наоучи сѣны сво³⁴⁷⁰ (!). ни наказа ихъ. ѡстави ти ѡно лоукавое дѣла еже
 творахоу. нѣ шѣде ихъ. не наказоуаше³⁴⁷¹ ихъ. 143. тѣмъ же и бѣ^Ѣ прогнѣва се на
 нѣ. и приведе езыхъ въ страну ѣ. и поплѣнише все прѣдѣли иерѣмскыю.
 и сѣновѣ илїи³⁴⁷², сѣѣкоше. оуѣдѣ^Ѣвѣ же илїи³⁴⁷³ /f. 208r/ ерей. сѣновъ свой
 погоубленїе. принесоше главы ѣ. и видѣвъ ѣ сѣде на столѣ, >и<³⁴⁷⁴ извѣдѣше.
 и бѣ видѣти плачь многѣ³⁴⁷⁵ въ двомоу илїинѣ³⁴⁷⁶. и иже съ ним³⁴⁷⁷ оумрѣ-
 ше многѣство³⁴⁷⁸ люди³⁴⁷⁹. тѣмъ же и критѣскы архїеѣпѣ андреа. пише³⁴⁸⁰ тако

³⁴⁴⁵ пакы и MSPC 42.

³⁴⁴⁶ Ѡ MSPC 42, MSPC 141.

³⁴⁴⁷ единой еще MSPC 42.

³⁴⁴⁸ ѡвѣщаѣ MSPC 42; ѡвѣщаѣ NIM 25.

³⁴⁴⁹ повѣлеваеш (!) MSPC 42.

³⁴⁵⁰ ѡвѣщаѣ MSPC 42.

³⁴⁵¹ Ѡ MSPC 42, MSPC 141.

³⁴⁵² аггѣ (!) MSPC 42.

³⁴⁵³ или MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³⁴⁵⁴ сѣновѣ MSPC 42; сѣны MSPC 141; сѣновы NIM 25.

³⁴⁵⁵ MSPC 42, NIM 25; Ѡ MSPC 141.

³⁴⁵⁶ люскы MSPC 141, NIM 25.

³⁴⁵⁷ Ѡ MSPC 42.

³⁴⁵⁸ Ѡ MSPC 42.

³⁴⁵⁹ прочѣтеши MSPC 42.

³⁴⁶⁰ Ѡ MSPC 42.

³⁴⁶¹ сѣнѣдѣть MSPC 141.

³⁴⁶² или MSPC 141.

³⁴⁶³ или MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³⁴⁶⁴ единого MSPC 42.

³⁴⁶⁵ сѣ MSPC 42; сѣ MSPC 141; сѣхъ NIM 25.

³⁴⁶⁶ е[-]с[-]рама (!) MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³⁴⁶⁷ та же MSPC 42; тааже MSPC 141; таажѣ NIM 25.

³⁴⁶⁸ творахѣ MSPC 141.

³⁴⁶⁹ или MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³⁴⁷⁰ свое MSPC 42; свое MSPC 141; свое NIM 25.

³⁴⁷¹ наказѣть MSPC 42.

³⁴⁷² или MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³⁴⁷³ или MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³⁴⁷⁴ MSPC 42, MSPC 141.

³⁴⁷⁵ великъ (!) MSPC 42.

³⁴⁷⁶ илїинѣ MSPC 42.

³⁴⁷⁷ нѣ MSPC 42.

³⁴⁷⁸ и многѣство MSPC 141.

³⁴⁷⁹ люди съ ним NIM 25.

³⁴⁸⁰ пишеть MSPC 42.

глаголють. ³⁴⁸¹илию ³⁴⁸²ереа восоуженіе ³⁴⁸³дше мога възлюбльши. восоудениа ради
оумнаго ³⁴⁸⁴, имоуще ³⁴⁸⁵ [стрѣти въ себѣ] ³⁴⁸⁶. іакоже ³⁴⁸⁷онъ чеда дѣлати безакон-
на ³⁴⁸⁸*. аще бо ³⁴⁸⁹вы оучиль, илии ³⁴⁹⁰сны свое не би погыбнѣль. и друугы ³⁴⁹¹
нарѣ мнѡгъ и ради:~

144. [повѣсть ѡ аилѣ] ³⁴⁹². ³⁴⁹³Моужьство аилоу ³⁴⁹⁴, оубѣдѣ ³⁴⁹⁵дше мога. иже
прѣже сисара ³⁴⁹⁶оубивше ³⁴⁹⁷ и ³⁴⁹⁸спсєніе съдѣлавши. дрѣво слышиши. єгоже ради
крѣть вебразоуетъ се*:~

³⁴⁹⁹Съи ³⁵⁰⁰сисара бѣше црѣ въ тирѣ ³⁵⁰¹. и мнѡгажи страноу палестинскоу ³⁵⁰²
пленоваше ³⁵⁰³. въ єдинъ же /f. 208v/ ѡ дни ³⁵⁰⁴въставъ съ мнѡжьствомъ бес-
числьномъ ³⁵⁰⁵ въсоу страноу гра іерлѣмска поплѣни ³⁵⁰⁶, бѣше же въ то врѣме, соудити
[въ ісѣи] ³⁵⁰⁷вараакъ. и не можаше ³⁵⁰⁸съпротивити ³⁵⁰⁹се сисарѣ. и рѣ принесе жрътвоу
въ храмѣ єго ³⁵¹⁰. и помоли се поити на рать противоу сисарѣ. и рѣ ємоу гѣ прѣ-
комъ поиди, женою боудеть побѣда твоя. и поиде вараакъ брати се съ сисарѣ ³⁵¹¹
>црѣмъ< ³⁵¹²тѣрскимъ. изиде же сисара єдинъ вставъ воискоу свою. и по горахъ
хожаше ³⁵¹³.

145. Жена же нѣкаа именемъ аилъ. изъшѣши ³⁵¹⁴ѡ домоу своего видѣ сисара
црѣ въ врѣме зноа єдиногѣ ³⁵¹⁵ходеща. рѣ ємоу аила. се мы раби твои, съсѣди
с конѣ, и вниди въ домъ, и оупокон се ѡ зноа. и іажъ масло и млѣко. и напи ³⁵¹⁶

³⁴⁸¹ —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1364C).

³⁴⁸² илию MSPC 42, MSPC 141.

³⁴⁸³ Ø MSPC 42, MSPC 141.

³⁴⁸⁴ ѡмнаго MSPC 141.

³⁴⁸⁵ имѣши MSPC 42, MSPC 141.

³⁴⁸⁶ в себѣ стрѣти MSPC 42; вѣ себѣ стрѣти MSPC 141.

³⁴⁸⁷ іакоже бо MSPC 42.

³⁴⁸⁸ безаконна MSPC 141.

³⁴⁸⁹ Ø MSPC 42.

³⁴⁹⁰ или MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³⁴⁹¹ друуги MSPC 141; друуги NIM 25.

³⁴⁹² Περί τῆς Ἰαήλ, p. 271. The chapter is based on Judg 4:1–2.15 (144); Judg 4:17–22 (145).

³⁴⁹³ —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1364B).

³⁴⁹⁴ ѡ аилоу MSPC 42.

³⁴⁹⁵ свѣвши MSPC 42, MSPC 141.

³⁴⁹⁶ сїсарѣ MSPC 42.

³⁴⁹⁷ оубывши MSPC 42; свивши MSPC 141.

³⁴⁹⁸ Ø MSPC 42, MSPC 141.

³⁴⁹⁹ Περί τοῦ Σισάρα, PGr, p. 271; сказаніе ѡ аилѣ, PH I, p. 136.

³⁵⁰⁰ Съ MSPC 42.

³⁵⁰¹ фѣрѣ MSPC 42.

³⁵⁰² палестинскоу MSPC 141.

³⁵⁰³ плѣнѣаше MSPC 141; плѣноуаше NIM 25.

³⁵⁰⁴ дни MSPC 42, MSPC 141; дныи NIM 25.

³⁵⁰⁵ безчисльный MSPC 42; бесчисльнымъ MSPC 141.

³⁵⁰⁶ поплѣнитъ MSPC 42.

³⁵⁰⁷ Ø MSPC 42; вѣ іерлѣмѣ и ісѣи MSPC 141.

³⁵⁰⁸ можаше MSPC 141.

³⁵⁰⁹ съпротиви (!) MSPC 42.

³⁵¹⁰ гни MSPC 141.

³⁵¹¹ сїсарѣ MSPC 42.

³⁵¹² Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³⁵¹³ хождаше NIM 25.

³⁵¹⁴ изъсѣдши MSPC 42.

³⁵¹⁵ Ø MSPC 141.

³⁵¹⁶ напии MSPC 42, NIM 25.

се вина. и напокои се. слышаа³⁵¹⁷ (!) же /f. 209r/ сисара³⁵¹⁸ женоу. съсѣдѣ³⁵¹⁹ ѿ конѧ
своего. и въниде въ двѣ. и даде ємоу ала. сырѣ и млѣко. и вина³⁵²⁰ напит³⁵²¹ се.
и почитѣ на земли стоудени ради. възвѣмши³⁵²² же ала дрѣво. и оудри въ главоу
сисара³⁵²³ и оубыть єго. и въ спеніе іслю въ днь шнь. сего ради прѣмоудрин³⁵²⁴
покааніа свѣтил'никѣ, андреа крит'скы³⁵²⁵ вел'ми пише³⁵²⁶ писаниємъ симъ тако
глѣть. ³⁵²⁷іакоже прѣже³⁵²⁸ рече се. моужьство оубѣв'ши дше ани*:~

146. [писаниє ѿ соудинахъ левит'скихъ]³⁵²⁹: Бы³⁵³⁰ ѿ соудин³⁵³¹ бѣше левитъ.
и възетѣ женоу ѿ колѣна роувимова. ибо колѣна раздѣлена бѣхоу. двана-
десетихъ³⁵³² сѣнохъ³⁵³³ (!) іаковлихъ³⁵³⁴. и тогово³⁵³⁵ сѣме бѣше. дванадесетъ³⁵³⁶
скыфть³⁵³⁷ іслювѣхъ. и тыє наричет³⁵³⁸ се ,бі. колѣнь. и³⁵³⁹ имѣше [къжо єди-
но]³⁵⁴⁰ колѣно свои чинъ. нь и въ поутѣ егда грѣхоу ѿ єгѣпта. /f. 209v/ коежо
племе свой поутѣ грѣхоу. нь и чрьмное море³⁵⁴¹ егда³⁵⁴² раздѣли се. толико³⁵⁴³ въ
широтоу раздѣли >се³⁵⁴⁴. елико можаше³⁵⁴⁵ нетѣсно прѣити. коежо колѣно сво-
имъ поутѣмъ³⁵⁴⁶. [тако бо поутемъ]³⁵⁴⁷ грѣхоу. ввыи³⁵⁴⁸ напрежа³⁵⁴⁹, ввы съзаци.
иніи³⁵⁵⁰ вдесна, дроузи сълѣва. сего ради раздѣл'ше³⁵⁵¹ се³⁵⁵² море на простран'но
раздѣли се. да коежо колѣно своимъ поутѣмъ грѣтъ. побѣно же пакы. егда вънидо-
ше въ землю вѣттова³⁵⁵³ ния. такожде раздѣли се имъ земля. коемоужо колѣноу
свои жрѣбвы. дѣлеще³⁵⁵⁴ бо³⁵⁵⁵ прѣше єю³⁵⁵⁶. єдиницею съоужемъ раздѣлише єю.

3517 слышав MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3518 сїсарѣ MSPC 42.

3519 и съсѣде MSPC 42; съсѣде MSPC 141.

3520 вино MSPC 42, NIM 25; виномъ MSPC 141.

3521 напити MSPC 42.

3522 и въз'м MSPC 42; и възвѣмши MSPC 141.

3523 сїсароу MSPC 42.

3524 прѣмоудры MSPC 42.

3525 крит'скыи NIM 25.

3526 пишеть (?) MSPC 141.

3527 ~* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1364B).

3528 и прѣже NIM 25;

3529 Περι τῶν κριτῶν Λευί, PGr, p. 272; иже ѿ сѣдѣа левитъ, PH I, p. 138. The chapter is based on Judg 19:1–26.

3530 съ MSPC 42; съи MSPC 141.

3531 соудіне MSPC 42; сѣдіне MSPC 141.

3532 бі MSPC 42, MSPC 141.

3533 сѣновъ MSPC 42, MSPC 141.

3534 іаковлии MSPC 42, MSPC 141.

3535 того MSPC 42, MSPC 141.

3536 бі MSPC 42, MSPC 141; дванадесете NIM 25.

3537 скѣпть MSPC 42; скипть MSPC 141; ски-фть NIM 25.

3538 наричет MSPC 42.

3539 Ø MSCP 42.

3540 коежо MSPC 42.

3541 море NIM 25.

3542 End of the NIM 25 manuscript.

3543 толи MSPC 42.

3544 MSPC 42, MSPC 141.

3545 можаше MSPC 141.

3546 Ø MSPC 42.

3547 Ø MSPC 141.

3548 ввы MSPC 42, MSPC 141.

3549 напрежа MSPC 141.

3550 ввы MSPC 42; [...] MSPC 141.

3551 раздѣлише MSPC 42.

3552 же MSPC 42; [...] MSPC 141;

3553 In MSPC 141 end of text (missing folio).

3554 дѣлѣціи MSPC 42.

3555 Ø MSPC 42.

3556 єго MSPC 42.

се бо поминает³⁵⁵⁷ пѣвѣць гл҃ѣтъ, ³⁵⁵⁸и разѣлими³⁵⁵⁹ оужемь³⁵⁶⁰ дѣланиа*. и инде³⁵⁶¹ также достопаниа нашего*. и тако бѣше коужо племе³⁵⁶² свои жрѣби имѣе. 147. сын³⁵⁶³ оубо левить, ѿ сѣ/f. 210г/дни бѣше. и възеть женоу ѿ другаго племени. и бѣше насрѣ пѣсты колѣно венеаминаово³⁵⁶⁴. бѣше же колѣно то. блочд³⁵⁶⁵нищи моужелож³⁵⁶⁶ци. прѣлюбодѣе³⁵⁶⁷. кровомѣсителю. оубинце. и³⁵⁶⁸ всако зло творахоу. еже ненавидѣше бѣ³⁵⁶⁹. възьми оубо левин женоу свою. понде видѣти тѣста своего. егда³⁵⁷⁰ хотѣше възвратити се възпетъ оукьсиѣ ѿ заоутра. поити въ поуть свои. и изыде оукьсиѣвъ. не бо попече се скоро поити поутень своимъ. тако да мнимо идеть грады венеаминаови³⁵⁷¹. иже³⁵⁷² не вблжати³⁵⁷³ въ нихъ. оукьсиѣвъ вседла всла своего. и поеть женоу свою. идѣше³⁵⁷⁴. и бы³⁵⁷⁵ дню прѣклон³⁵⁷⁶шоу се. и³⁵⁷⁷ вѣроу възем³⁵⁷⁸шоу его. въ градѣ венеаминаовѣ³⁵⁷⁹. вбитава³⁵⁸⁰ домоу некоего моужа. вѣрѣ же быв³⁵⁸¹шоу. /f. 210v/ приидоше ближ³⁵⁸²ни³⁵⁸³ его гражане. ищоу³⁵⁸⁴ще стран³⁵⁸⁵наго обивав³⁵⁸⁶шаго тамо. гнѣ же домоу молагше ихъ. да не съдѣют³⁵⁸⁷ се моужоу, наш³⁵⁸⁸ бо рѣ [иѣ сы]³⁵⁸⁹. они же не вѣровахѣ. и даваше имъ дъщере³⁵⁹⁰ (!) свою. нѣ еше³⁵⁹¹ к³⁵⁹² томоу кричеше. ищахѣ³⁵⁹³ женоу стран³⁵⁹⁴наго. виде³⁵⁹⁵ же левить сихъ лоужавоу съпротивленіе. одасть³⁵⁹⁶ имъ женоу свою. въ оутрѣи же ѿверз³⁵⁹⁷ши врата домоу. вобрѣт³⁵⁹⁸ше ю мрѣтвоу лежешоу. 148. завистію оубо пѣвиг³⁵⁹⁹ се левить женоу свою разсѣче, на .дѣ чести³⁶⁰⁰. и посла къ едины на десетимъ³⁶⁰¹ колѣномъ іслювомъ³⁶⁰². рекъ сице. вѣте ненавистъ быв³⁶⁰³шоу въ братиѣ нашихъ. еда и³⁶⁰⁴ венеамина³⁶⁰⁵ нѣ сѣме иаковлю. не вѣси ли братиѣ еси. и ради сихъ хошемъ быти по³⁶⁰⁶ смѣхъ хананеѣ. и вѣсѣмъ езыхѣ. /f. 211r/ ннѣ оубо приидѣте³⁶⁰⁷ да потрѣбимъ ихъ ѿ нѣ. да не ихъ ради прогнѣвает³⁶⁰⁸ се на ни гѣ. и прѣдасть нѣ въ роуцѣ врагомъ. Оиѣ³⁶⁰⁹ оубо рѣн³⁶¹⁰на выше снѣомъ іслювомъ ѿ левита. и пѣвиг³⁶¹¹-

3557 поминаетъ MSPC 42.

3558 —* Ps 78(77):55.

3559 раздѣли имъ MSPC 42.

3560 оужемъ дѣломѣрномъ MSPC 42.

3561 —* Ps 105(104):11.

3562 плѣмене MSPC 42.

3563 сѣ MSPC 42.

3564 венеаминаово MSPC 42.

3565 прѣлюбодѣе MSPC 42.

3566 Ø MSPC 42.

3567 бѣ MSPC 42.

3568 не (!) MSPC 42.

3569 венеаминаови MSPC 42.

3570 еже MSPC 42.

3571 вблжати емоу MSPC 42.

3572 и идѣше MSPC 42.

3573 Ø MSPC 42.

3574 венеаминаовѣхъ MSPC 42.

3575 и вбывава MSPC 42.

3576 блыжныи MSPC 42.

3577 си ѣ MSPC 42.

3578 дъщере MSPC 42.

3579 и еше MSPC 42.

3580 исахоу MSPC 42.

3581 видѣвѣ MSPC 42.

3582 ѿдѣ MSPC 42.

3583 чести MSPC 42.

3584 десете MSPC 42.

3585 снѣомъ илѣѣ MSPC 42.

3586 Ø MSPC 42.

3587 венеамина MSPC 42.

3588 The word приидете was later corrected into приидѣте. прїидете MSPC 42.

3589 и сѣа MSPC 42.

ше се вси въ ревность. [Единъ на десете]³⁵⁹⁰ колѣнь. и съвѣкоупише брань съ колѣномъ венеаминовѣмъ³⁵⁹¹. хоще потрѣбити выв'шоюу вражѣ. прѣскверн'ны же и прѣлоукави³⁵⁹² диваволь. поможетъ тѣмъ. иже скверн'ное дѣло съдѣлав'шимъ. и съсѣкоше ѿ. тисоуци³⁵⁹³ ѿ ,дѣ. колѣнь. и пакы въ оутрѣи днѣ съвѣкоупише брань иже³⁵⁹⁴ ѿ венеамини³⁵⁹⁵. [и посѣкоше]³⁵⁹⁶ ѿ [единъ на дѣте]³⁵⁹⁷ колѣнь .ѿ. тисоуци. и въ третѣи³⁵⁹⁹ днѣ [съвѣщав'ше се]³⁶⁰⁰ рѣше³⁶⁰¹. се ѿ лоукаваго ѿ. тако едино колѣно лоукаво соущи. побѣждаѣтъ [единъ на дѣте]³⁶⁰² колѣнь. нъ пондѣ/f. 211v/ мь въ црѣвь гнѣю помолити се. встѣв'ше се вѣплъчим' се на сны венеаминови³⁶⁰³. и поспѣшениемъ всесил'наго бѣ побѣдимъ сѣмѣ венеаминово³⁶⁰⁴. и потрѣбише се имоуци³⁶⁰⁵ лоукавою³⁶⁰⁶ вражѣ. и³⁶⁰⁷ погоувише ѿ ,дѣ, колѣнь. и гради ѿ пожегоше. и съсѣкоше ихъ мьчельмъ³⁶⁰⁸. и не вставише ѿ нихъ ни члѣка ни скотъ³⁶⁰⁹, ни двмъ. ни грѣ ѿгоже не разорише ѿ Основания. и не воста³⁶¹⁰ ничтоже, нъ в'са погоувыше до кон'ца. и потрѣше, и прогнаше, венеаминовоу³⁶¹¹ безакон'ноюу ненависть. 149. в семъ бо поминаетъ³⁶¹² моудри глѣю. ³⁶¹³Въ соудитъ левитъ за моудрѣти раѣ, женоу свою, единъ на дѣти³⁶¹⁴ колѣномъ съсѣкъ раздѣли тако да вражѣу вбличитъ дѣше мога. юже ѿ венеамини³⁶¹⁵ безакон'ноюу*.

Приноситъ же³⁶¹⁶ и другоу³⁶¹⁷ слово ѿ прѣрка /f. 212r/ еремїе. тѣ во плаче выв'шоюу вѣдоу, и потрѣбленїе, сѣмена венеаминова³⁶¹⁸, сѣна рахилина. глѣе тако, глѣ въ раамѣ слышанъ въ, то во мѣсто бѣше прилоучив'шее се венеаминоу³⁶¹⁹ въ жрѣви³⁶²⁰, и рама³⁶²¹ глѣемое. плачъ бо рѣ прѣркъ и рыданїе мнвоу. рахиль плачещоу³⁶²² се чедъ свой и не хотѣше³⁶²³ оутѣшити се тако не бѣше. ³⁶²⁴Въ сѣмъ бо писани³⁶²⁵ лежоутъ гласове сии³⁶²⁶ такоже³⁶²⁷ (!) рѣ се повыше*:~

3590 ѿ дѣ (!) MSPC 42.

3591 венеаминовѣмъ MSPC 42.

3592 прѣлоукави MSPC 42.

3593 тисоуци MSPC 42.

3594 еже MSPC 42.

3595 вѣннамини MSPC 42.

3596 ѿ MSPC 42.

3597 ѿ дѣ (!) MSPC 42.

3598 дѣ MSPC 42.

3599 третѣи MSPC 42.

3600 съвѣщав'ше MSPC 42.

3601 и рѣше MSPC 42.

3602 ,дѣ MSPC 42.

3603 венеаминови MSPC 42.

3604 венеаминово MSPC 42.

3605 имоуци MSPC 42.

3606 лоукавоу MSPC 42.

3607 ѿ MSPC 42.

3608 мьчи (!) MSPC 42.

3609 скота MSPC 42.

3610 вставише MSPC 42.

3611 венеаминовоу MSPC 42.

3612 поминае MSPC 42.

3613 —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1364D).

3614 десете MSPC 42.

3615 вѣннамини MSPC 42.

3616 же се MSPC 42.

3617 другоу MSPC 42.

3618 венеаминова MSPC 42.

3619 венеаминоу MSPC 42.

3620 ѿ MSPC 42.

3621 раама MSPC 42.

3622 плаче MSPC 42.

3623 хотѣаше MSPC 42.

3624 —* Jer 38:15 (LXX).

3625 писани MSPC 42.

3626 си MSPC 42.

3627 такоже MSPC 42.

150. [повѣсть ѡ дѣворѣ³⁶²⁸]³⁶²⁹: Сина дѣворѣ³⁶³⁰ бѣше прѣва. ѿ бл҃го-
родны³⁶³¹ гра³⁶³² іерлѡма. бѣ же принти артасирѣ³⁶³² црѣ³⁶³³ пер'скомѣ на градѣ, и³⁶³³
ѡблѣжати єго. и ратоваше єго на в'сакѣ днѣ. и хотѣше вѣннати вѣ нєго. съпро-
тивѡхѣ³⁶³⁴ же се гражѡне. дон'деже и махѣ³⁶³⁴ силоѣ съпротивити се. єгда же изне-
могоше съпротиви/ф. 212v/ти се пер'сѣ³⁶³⁵. съвѣщаше³⁶³⁵ се ѡдати градѣ. вѣстав'ши
же³⁶³⁶ дѣвора >рѣ кѣ начелникѣ³⁶³⁶ гра³⁶³⁷ іерлѡма. почто тако съвѣщасте ѡдати гра³⁶³⁸
стѣи вѣ роуцѣ³⁶³⁸ єзыкѣ³⁶³⁸. вѣставите до заўра, и тако да сътворите іакоже хощете.
слышавше вси ѡмѡчаше. вѣ днѣ же ѡнѣ вѣставши дѣвора³⁶³⁷ и оукрѣси себе.
и вѣзетъ дѣѣ рабини³⁶³⁸ носѣи³⁶³⁹ ѡвоциѡ всака. и два отроциѡ носѣи³⁶⁴⁰ вѣтхѣ
вино изрѣд'но. и³⁶⁴¹ колаки³⁶⁴² (!), и чисти хлѣбы. и ина браш'на бл҃говон'наа³⁶⁴³.
оуслажѡща в'сако чоув'ство³⁶⁴⁴, и ѡбонѡиѣ. и изыш'ши ѿ града своєго. понде кѣ
артасирѣ³⁶⁴⁵ воискоѣ. и вѣрь³⁶⁴⁶ оубо соуши³⁶⁴⁷. видѣвѣ³⁶⁴⁸ єю³⁶⁴⁹ артасирѣ³⁶⁵⁰ оуди-
ви се. бѣше бо видѣниѣмѣ красна. ѡна же вѣш'ши рѣ ємоѣ. добрѣ те ѡбрѣтохѣ
црѣ³⁶⁵¹ сил'ни и прѣславны³⁶⁵¹. ѡнѣ же ѡвѣща³⁶⁵² кѣ нѣи глѣе. добрѣ принде калино
чрѣвлѣн'на ѿ винограда сѣди. и сѣд'ши єн. рѣ³⁶⁵³ єн³⁶⁵⁴ артасирѣ³⁶⁵⁵. ѿкоудѣ кѣ
намѣ пришла єси, слнцѣѡбразнаа. ѡна же ѡвѣщав'ши рѣ. азѣ єсьмѣ вѣспитаніѣ гра³⁶⁵⁶
сєго, и гл҃га³⁶⁵⁶ (!) днѣ. /ф. 213r/ ннѣ же слышав'ши ѡ лѣпотѣ твоєи. и оувѣдѣ-
вши ѡ моужьствѣ твоємѣ. придѡхѣ³⁶⁵⁷ съпрѣбывати с тобою. и дати тебе градѣ
мои. 151. слышавѣ же артасирѣ³⁶⁵⁸ сина. повелѣ воисцѣ³⁶⁵⁸ своєи не ратовати гра³⁶⁵⁹.
и почише гражѡне ѿ рати. вѣчерѣ³⁶⁵⁹ же бѣв'шоѣ. сѣдоше на вѣрѣ. артасирѣ³⁶⁵⁹ же
и дѣвора вѣселѣи³⁶⁶⁰ се. таа³⁶⁶¹ же многыми и различ'ными брашнѣ вѣселѣи єго.

³⁶²⁸ дѣворѣ MSPC 42.

³⁶²⁹ Περὶ τῆς Δεβώρα(ρ)ας, PGr, p. 275; о дѣ-
ворѣ, PH I, p. 143. The story of Deborah in the
PH has no common point with the biblical story
of the heroine (Judg 4:4 – Judg 5) and is a con-
cise story of the biblical Judith (Jdt 8–16).

³⁶³⁰ дѣвора MSPC 42.

³⁶³¹ бл҃родныѣ MSPC 42.

³⁶³² ар'фасірѣ MSPC 42.

³⁶³³ Ѡ MSPC 42.

³⁶³⁴ съпротивѡхѣ MSPC 42.

³⁶³⁵ съвѣщаше же MSPC 42.

³⁶³⁶ Ѡ MSPC 42.

³⁶³⁷ MSPC 42, f. 104v25–30.

³⁶³⁸ рабѣиѣ MSPC 42.

³⁶³⁹ носѣиѣ MSPC 42.

³⁶⁴⁰ носѣиѣ MSPC 42.

³⁶⁴¹ Ѡ MSPC 42.

³⁶⁴² колачи MSPC 42.

³⁶⁴³ бл҃говон'наа MSPC 42.

³⁶⁴⁴ чоув'ство MSPC 42.

³⁶⁴⁵ ар'фасірѣ MSPC 42.

³⁶⁴⁶ вѣрѣ MSPC 42.

³⁶⁴⁷ соушиѣ MSPC 42.

³⁶⁴⁸ и видѣвѣ MSPC 42.

³⁶⁴⁹ ю MSPC 42.

³⁶⁵⁰ артасирѣ MSPC 42.

³⁶⁵¹ прѣславныѣ MSPC 42.

³⁶⁵² ѡвѣщавѣ MSPC 42.

³⁶⁵³ и рѣ MSPC 42.

³⁶⁵⁴ Ѡ MSPC 42.

³⁶⁵⁵ артасирѣ MSPC 42.

³⁶⁵⁶ гл҃га (!) MSPC 42.

³⁶⁵⁷ прѣидѣ MSPC 42.

³⁶⁵⁸ артасирѣ MSPC 42.

³⁶⁵⁹ артасирѣ MSPC 42.

³⁶⁶⁰ вѣлѣиѣ MSPC 42.

³⁶⁶¹ таа MSPC 42.

и напоивши³⁶⁶² его виномъ вопи его. таковаа бесѣдоуши³⁶⁶³ емоу. да възвеселю се с тобою гнѣ мои артасире³⁶⁶⁴. и приведоу ти роукама моима. строителя града моего. и възвеселю се яко црѣца с твоею. не верѣтохъ бо моужа побѣна тебе. ни же побѣдителя, яко тебе дръжавѣне. ни же въсхотѣ веселити се съ инѣмъ³⁶⁶⁵ мѡжемы. тѣчию [с тобою днѣ]³⁶⁶⁶ гнѣ /f. 213v/ цроу. имамъ же въсѣгда въычан. поклонати се боу моемоу седмици ношию³⁶⁶⁷ безмльвы. да повелитъ оубо црѣтво³⁶⁶⁸ твоѣ³⁶⁶⁹. да никтоже забавитъ ми. исходецоу³⁶⁷⁰ ми на поклоненіе³⁶⁷¹ боу моемоу. 152. артасиръ³⁶⁷² же виномъ оупивъ се. повелѣ въѣмъ людемъ своимъ. да никтоже приблизитъ се [к нему въ ношѣ вноу]³⁶⁷³, тѣчию девора слоужещи³⁶⁷⁴ емоу. и да никтоже забавитъ еи аще что творить. семѡ оубо >повелѣнію<³⁶⁷⁵ бывшоу. вси люде ар-тасирови³⁶⁷⁶ оумалькоше. оставивъше³⁶⁷⁷ того единого съ девороу, и съ домашними члѣки ею. моудраа³⁶⁷⁸ же дѣвора. мнѡвъѣмъ виномъ вопивъши артасира³⁶⁷⁹ оуспи³⁶⁸⁰ его³⁶⁸¹. и блговѣрѣмъ верѣтъши, възымъши мѣ ѡсѣче главоу его³⁶⁸². и възымъши ею изыде ѡ войскы. и пришьши³⁶⁸³ прѣ градъ. тлькноувъ³⁶⁸⁴ /f. 214r/ въ врата градоу, ѡтворити³⁶⁸⁵ велѣше. ѡтворивши (!) же. въведоше ею³⁶⁸⁶ вноутрь. и дастъ инѣ главоу артасира³⁶⁸⁷ цра. и порадоваше се радостію великою зѣлау. и възымъши³⁶⁸⁸ ею³⁶⁸⁹ въѣсише³⁶⁹⁰ на стѣнѣ градъ. и спсе тогда ісѣла дѣвора ѡ роуки врагъ. поминаетъ же ею съ мнѡвъѣми инѣми исправленъми андрей³⁶⁹¹ критъскы глѣе тако. ³⁶⁹²Варакъ³⁶⁹³ и³⁶⁹⁴ ефтан³⁶⁹⁵, начелъныци людемъ соудие въ ісѣлы бише. съ ними же и дѣвора моужеоумнаа. Оице блгѣтъ бжїа дѣствоваше³⁶⁹⁶. ѡвогда моужен³⁶⁹⁷ ради ѡвогда³⁶⁹⁸ женѣ ради*:

³⁶⁶² напоивовши (!) MSPC 42.

³⁶⁶³ бесѣддоуши MSPC 42.

³⁶⁶⁴ артасире MSPC 42.

³⁶⁶⁵ инимъ MSPC 42.

³⁶⁶⁶ днѣ с твоею MSPC 42.

³⁶⁶⁷ Ø MSPC 42.

³⁶⁶⁸ In MSPC 141 hereon the contents is preserved (f. 102r).

³⁶⁶⁹ ти MSPC 42.

³⁶⁷⁰ исходеши MSPC 42.

³⁶⁷¹ поклонаніе MSPC 42.

³⁶⁷² артасир MSPC 42.

³⁶⁷³ въ ношѣ внош къ немъ MSPC 141.

³⁶⁷⁴ слоужещи MSPC 42.

³⁶⁷⁵ MSPC 42, MSPC 141.

³⁶⁷⁶ артасирови MSPC 42.

³⁶⁷⁷ и оставивше MSPC 141.

³⁶⁷⁸ моудра MSPC 42.

³⁶⁷⁹ артасира MSPC 42; его. артасира MSPC 141.

³⁶⁸⁰ и оспи MSPC 141.

³⁶⁸¹ и MSPC 141.

³⁶⁸² емѡ MSPC 141.

³⁶⁸³ прѣшѣши MSPC 42.

³⁶⁸⁴ тлькнѡ MSPC 42, MSPC 141.

³⁶⁸⁵ ѡтворитъ MSPC 42.

³⁶⁸⁶ ю MSPC 141.

³⁶⁸⁷ артасира MSPC 42.

³⁶⁸⁸ възымше MSPC 141.

³⁶⁸⁹ ю MSPC 42.

³⁶⁹⁰ въѣсише ю MSPC 42; ѡвѣсише ею MSPC 141.

³⁶⁹¹ андреа MSPC 42; андреа MSPC 141.

³⁶⁹² —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1364B).

³⁶⁹³ араакъ (!) MSPC 42; вараакъ MSPC 141.

³⁶⁹⁴ Ø MSPC 42.

³⁶⁹⁵ ефтан MSPC 42; евфан MSPC 141.

³⁶⁹⁶ дѣствовавше MSPC 42.

³⁶⁹⁷ мѡжи MSPC 42.

³⁶⁹⁸ ѡвогда же MSPC 141.

153. [писаніе ѡ саоуль.]³⁶⁹⁹ **С**ъ³⁷⁰⁰ саоуль ниць вѣше. ѿца имѣе рекомаго кыса. и вѣше³⁷⁰¹ живѹще³⁷⁰² съ ѿцемъ своимъ въ нищете. вѣше³⁷⁰³ же въ ісѣлы, свѣщен'ници и старици. люѣ же достоужив'ши³⁷⁰⁴ си. ѿ многы³⁷⁰⁵ /f. 214v/ нахож'ени³⁷⁰⁶ рат'ный. прошаахъ³⁷⁰⁷ оу бѣ дати имъ цѣра. вѣше же въ то врѣме самоуиль. иже прѣже рѣн'ны³⁷⁰⁸ ѿ неплодѣ³⁷⁰⁹ стари³⁷¹⁰. и ѿ блговѣщеніа рожѣ се. съ вѣ тогда свѣщен'ствоуе. и соуде ісѣлю. люѣ не разоумѣюще не довлахъ³⁷¹² пасеномъ быти. ѿ праведнаго³⁷¹³ самоуила нь скръвѣхъ³⁷¹⁴. просеце оу бѣ цѣра. и рѣ имъ самоуиль въскоу³⁷¹⁵ скръбите. азъ оумолю³⁷¹⁶ бѣ и дастъ вамъ цѣра. въпроси же бѣ самѣиль ѡ свѣте люд'цѣмъ. и рѣ емоу бѣ. понеже не дов'лютъ³⁷¹⁷ мною пасени³⁷¹⁸ бити. нь хотѣтъ оупѣбити се езыхъ. дамы имъ цѣра по сѣцоу ихъ. егда тебе не хоуцѣтъ³⁷¹⁹. и рече гѣ самоуилоу. заключи вѣра градъ. нишь заоутра³⁷²⁰. иже прѣвѣе въидеть въ вѣра градъ. тѣ³⁷²¹ естъ цѣрѣ³⁷²² въ немъ³⁷²³. и се сътво/f. 215r/ри³⁷²⁴ самоуиль. затвори³⁷²⁵ вѣра градоу. 154. вѣ же саоуль паси³⁷²⁶ ѡслета³⁷²⁷ ѿца своего. еже изгоубивъ³⁷²⁸ и много искавъ е³⁷²⁹, не вѣрѣташе³⁷³⁰ ѿ. въ вѣрѣ же глѣбѣ въ дошѣ³⁷³¹ въ градъ. хотѣше вънити къ прѣроу іако да въпрашаеъ его. и вѣрѣте вѣрата заключен'на. и спа прѣ нимъ. заоутра же вѣста [хотѣ вънити]³⁷³². >и<³⁷³³

³⁶⁹⁹ Περι του Σαούλ, PGr, p. 276; ѡ саоуль скзаниѣ, PH I, p. 148; Повѣс(тнѣ) пис(а)ніе ѡ Д(а) в(ы)дѣ пр(ѣ)роуцѣ и ц(ѣ)сари и ѡ Саоуль Vindob. slav. 158. The chapter is based on 1 Sam 8, 1 Sam 9:3–10:17–10:1 (153–154); 1 Sam 16:14–23 (155); 1 Sam 18:1–3, 1 Sam 18:20–26 (156); 1 Sam 15 (157); 1 Sam 16:1–13 (158); 1 Sam 28:7–25 (159), 1 Sam 16:23, 1 Sam 18:10 (160), 1 Sam 17 (161–162); 2 Sam 2:1–11 (162), 1 Sam 26 (163).

³⁷⁰⁰ Съ MSPC 42.

³⁷⁰¹ вѣ Vindob. slav. 158.

³⁷⁰² живѹщи MSPC 42; живын MSPC 141; живы Vindob. slav. 158.

³⁷⁰³ вѣхъ MSPC 42.

³⁷⁰⁴ достоуживше MSPC 42; достоужив'ше Vindob. slav. 158.

³⁷⁰⁵ многы MSPC 42.

³⁷⁰⁶ нахоженіи MSPC 42, MSPC 141; нахожденіи Vindob. slav. 158.

³⁷⁰⁷ прошахъ MSPC 42, MSPC 141.

³⁷⁰⁸ рѣнныи MSPC 141; реч(е)нныи Vindob. slav. 158.

³⁷⁰⁹ неплодѣ MSPC 141; неплод'вѣ Vindob. slav. 158.

³⁷¹⁰ старе Vindob. slav. 158.

³⁷¹¹ люѣ же MSPC 141.

³⁷¹² довлахъ се MSPC 42, MSPC 141; довлѣхъ Vindob. slav. 158.

³⁷¹³ праведнаго MSPC 42, MSPC 141.

³⁷¹⁴ скръвѣхъ збо MSPC 141.

³⁷¹⁵ почто MSPC 42.

³⁷¹⁶ млю MSPC 42; молю MSPC 141.

³⁷¹⁷ довлѣють MSPC 42, MSPC 141.

³⁷¹⁸ пасеномъ MSPC 141.

³⁷¹⁹ хотѣт(ь) Vindob. slav. 158.

³⁷²⁰ звы имѣ тко сїю прѣлѣстѣ паче же блѣдѣ написа сазлѣ вѣ рѣ вѣтено писаніе прѣваго цѣрѣства. іако вѣ красѣнишы вѣ ісрѣлѣ MSPC 42, f. 106r added on the margin.

³⁷²¹ тѣи MSPC 141, Vindob. slav. 158.

³⁷²² цѣрѣвѣ MSPC 42.

³⁷²³ нимъ MSPC 42.

³⁷²⁴ сътворишь MSPC 141.

³⁷²⁵ затворишь MSPC 141.

³⁷²⁶ пасын MSPC 141.

³⁷²⁷ ѡслете MSPC 42.

³⁷²⁸ изгѣбилъ MSPC 141.

³⁷²⁹ Ø MSPC 42; ѿ MSPC 141.

³⁷³⁰ вѣрѣташе Vindob. slav. 158.

³⁷³¹ дошѣи MSPC 42.

³⁷³² вънити хотѣ MSPC 141.

³⁷³³ MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

ЕГДА ѿтворише врата граѣу. въниде въноуѣрь. и абиѣ оудръжа его самоуишь. и³⁷³⁴ рѣ
къ люми се цѣрь вась егже изволисте глѣть гѣ. и видѣше³⁷³⁵ его въси люѣ,
и рѣше. се цѣрь нашъ. и принесе самоуишь роуъ имѣе масло и помаза его. и покло-
нише се емоу въси люѣ. вѣше же саоуль единымъ окомъ. и тако възръжа власть³⁷³⁶.
начеть смѣрати люди³⁷³⁷ все. воомоу ѡбо богатство въземлаше³⁷³⁸. воомоу же
/f. 215v/ очни изворѣташе³⁷³⁹. вѣем же възлагаше вѣсакиѣ моуки. и не прѣстаа-
ше³⁷⁴⁰ моуѣ люди бѣже³⁷⁴¹. прогнѣва же се гѣ на нѣго³⁷⁴². и дасть емоу доуухъ
лоукавъ. нѣ и еше ѡ семъ писани³⁷⁴³ поминаеть прѣмоудрын³⁷⁴⁴ глѣ. ³⁷⁴⁵Саоуль
нѣкогда такоже погоуби ѿца своего дѣше вслѣта, бездѣлно цѣтво вѣрѣте къ сво-
бождѣнию³⁷⁴⁶. нѣ вижѣ да не забовѣши себе*. 155. имоуѣш [же саоулоу]³⁷⁴⁷ доуухъ
лоукавъ³⁷⁴⁸. ищаше³⁷⁴⁹ врачеваниа поуѣть. тако да избежитъ се ѿ нѣго. и не вѣрѣта-
ше³⁷⁵⁰. приидоше же вѣсви ѿ назарета³⁷⁵¹, имоуѣе искоуѣс ѿганиати³⁷⁵² доуухы³⁷⁵³.
и рѣше емоу, тако аще вѣрѣшетъ³⁷⁵⁴ отроче, вие въ гоусли³⁷⁵⁵, и поѣ пѣ³⁷⁵⁶. вѣ-
житъ³⁷⁵⁷ ѿ тебе доуухъ, и ищаше³⁷⁵⁸ саоуль отроче поѣ пѣ³⁷⁵⁹, и вие гоусли, и не
вѣрѣтааше³⁷⁶⁰. повѣдаше /f. 216r/ же³⁷⁶¹ емѣ. тако ѣ отроче ѡ есеа³⁷⁶². вие гѣслы,
и поѣ пѣ³⁷⁶³. и рѣ³⁷⁶⁴ да приведеѣтъ ѣ къ нѣмѣ. посланъны³⁷⁶⁵ же иде къ есею. и повѣ-
да емѣ речи цѣревы. ѡнъ же рѣ имамъ отроче и пасеть вѣце. оулиѣетъ же быти
гѣслы и пѣти пѣ³⁷⁶⁶. и³⁷⁶⁷ ѿвѣща³⁷⁶⁸ емоу посольники³⁷⁶⁹. трѣвоуѣтъ ѣ³⁷⁷⁰ цѣрь

³⁷³⁴ Ø MSPC 141.

³⁷³⁵ видѣше MSPC 42, MSPC 141; видѣше Vindob. slav. 158.

³⁷³⁶ власти MSPC 42, MSPC 141.

³⁷³⁷ люѣ MSPC 42; лю MSPC 141; лю(и) Vindob. slav. 158.

³⁷³⁸ взиимаше Vindob. slav. 158.

³⁷³⁹ изворѣташе MSPC 42, Vindob. slav. 158; [...]рѣтѣше MSPC 141.

³⁷⁴⁰ прѣстааше MSPC 141.

³⁷⁴¹ бѣжи MSPC 141.

³⁷⁴² нѣго MSPC 42; [...] MSPC 141.

³⁷⁴³ писаніе MSPC 42, MSPC 141; пис(а)ніи Vindob. slav. 158.

³⁷⁴⁴ прѣмоудры MSPC 42.

³⁷⁴⁵ * St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1367C–D).

³⁷⁴⁶ свободѣнію MSPC 42, MSPC 141.

³⁷⁴⁷ сажѣ (!) MSPC 42.

³⁷⁴⁸ лѣкавѣи MSPC 42.

³⁷⁴⁹ искаше MSPC 42.

³⁷⁵⁰ вѣрѣтааше Vindob. slav. 158.

³⁷⁵¹ назарета MSPC 42.

³⁷⁵² ѿганиати MSPC 42.

³⁷⁵³ дѣх MSPC 42.

³⁷⁵⁴ вѣрѣшетъ MSPC 42; вѣрѣшет се MSPC 141.

³⁷⁵⁵ гоусли (!) MSPC 42.

³⁷⁵⁶ пѣсни MSPC 141; пѣс(нѣ) Vindob. slav. 158.

³⁷⁵⁷ и вѣжитъ MSPC 42, MSPC 141.

³⁷⁵⁸ искаше MSPC 42.

³⁷⁵⁹ пѣсни MSPC 141; пѣс(нѣ) Vindob. slav. 158.

³⁷⁶⁰ вѣрѣтааше MSPC 42; вѣрѣтааше MSPC 141. Ø MSPC 141.

³⁷⁶² есеа MSPC 141; Исѣа Vindob. slav. 158.

³⁷⁶³ пѣни MSPC 141; пѣс(нѣ) Vindob. slav. 158.

³⁷⁶⁴ рѣ емѣ MSPC 141.

³⁷⁶⁵ посланъны Vindob. slav. 158.

³⁷⁶⁶ пѣни MSPC 141; пѣс(нѣ) Vindob. slav. 158.

³⁷⁶⁷ Ø MSPC 42, MSPC 141.

³⁷⁶⁸ ѿвѣщааше MSPC 42; рѣч(ѣ) Vindob. slav. 158.

³⁷⁶⁹ посланни(и?) MSPC 141; посоль Vindob. slav. 158.

³⁷⁷⁰ и MSPC 141.

сасль. и рѣ ꙗесен³⁷⁷¹. заоутра придетъ³⁷⁷² ѿ паст^иви. и приведе^т его тамо. и ѡтидоше послан^нны³⁷⁷³. заутра же³⁷⁷⁴ възьмь ѡсен³⁷⁷⁵ заеца³⁷⁷⁶, и³⁷⁷⁷ аг^нныце. кокоши³⁷⁷⁸, и³⁷⁷⁹ гѡске, голѡви. и дѣда поиде³⁷⁸⁰ къ црѣ сасль. и рѣ ꙗесен³⁷⁸¹ добре те ѡбрѣтохъ црѣ. ѡн^и же рѣ емоу сѣ ли е^с снѣ твои. иже вѣстѣ бити гоуслы, и [пѣнь пѣти]³⁷⁸². и рѣ сѣ³⁷⁸³ е^с снѣ мои, иже пасеть ѡв^ице мое. вѣди³⁷⁸⁴ бити гѡслы, и [пѣти пѣнь]³⁷⁸⁵. и гла емоу црѣ. трѣбюю да е^с те мене. ѡн^и же рѣ да е^с рабѣ твои гнѣ црѣ. аз^и бо имамѣ дрозгын^и³⁷⁸⁶. ѡ. сновѣ. /f. 216v/ иже работаютъ домѣ моему. и рабѣ твои дѣвѣ да е^с с тобою. и бѣше дѣвѣ с сасла. и³⁷⁸⁷ прихѡжаше³⁷⁸⁸ бие гѡслы, и пое пѣ. и прѣстааше бѣсѣ. и тако имѣше покон сасль, ѿ дѡха лѡкаваго³⁷⁸⁹. >ега възмоу- щаше³⁷⁹⁰ дхъ саоула прихѡде дѣвѣ быаше гоуслы. и прѣстааше дхъ лоукавы. и почи- ваше саоуль ѿ дхѡ лоукаваго.³⁷⁹¹ 156. рѣ³⁷⁹² же³⁷⁹³ иѡфѡанъ³⁷⁹⁴ къ сасль ѡцоу³⁷⁹⁵ своему. ѡче да въдади дѣдѣ, сестрѣ мою мел^ихо³⁷⁹⁶ (!). и възмѣмь его зета тако да естѣ с нами. за оупокоениѣ³⁷⁹⁷ болѣз^ины твоѣ³⁷⁹⁸. и сътворише тако. и дастѣ емѣ сасль дѡщерѣ свою мел^ихо³⁷⁹⁹ въ³⁸⁰⁰ женѣ. и бы дѣдѣ зетѣ сасль. 157. въ врѣме же ѡно бы бранѣ. и приде³⁸⁰¹ сасль къ самоуилоу. въпраша³⁸⁰² его господемѣ, тако да поидетѣ на бранѣ. [и рѣ емѣ сас^иль³⁸⁰³]³⁸⁰⁴ поиди глѣтѣ бѣ. и побѣдиши бранѣ. нѣ да не въз^имеши ѡтѣде³⁸⁰⁵ ни косма козьего³⁸⁰⁶, ни до реме-

3771 ꙗесен MSPC 141.

3772 прїидетѣ MSPC 42, MSPC 141; прїидет(ь) Vindob. slav. 158.

3773 послани MSPC 42; посланнїи MSPC 141; посланнїи Vindob. slav. 158.

3774 Ø MSPC 42, MSPC 141.

3775 ꙗесен MSPC 141; Ø Vindob. slav. 158.

3776 заеца MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

3777 Ø MSPC 141.

3778 и кокоши MSPC 42.

3779 Ø MSPC 141, Vindob. slav. 158.

3780 поестѣ MSPC 42.

3781 ꙗесен MSPC 141.

3782 пѣт пѣни MSPC 141.

3783 сѣ MSPC 42, MSPC 141.

3784 вѣти MSPC 42; вѣдын MSPC 141.

3785 пѣ пѣти MSPC 42.

3786 дроу^игых(ь) Vindob. slav. 158.

3787 Ø MSPC 42, MSPC 141.

3788 прихѡждаше Vindob. slav. 158.

3789 лоукаваго MSPC 42; лѡкаваго MSPC 141;

лоукаваг(о) Vindob. slav. 158.

3790 възмоу^ищаше MSPC 141.

3791 MSPC 42, f. 106v24–26; ега в[...]щааше дѡхъ сасла. прихѡде дѣдѣ бнаше гѡсли и прѣстааше дѡхъ лѡкавы. и починаеш сасль. ѿ дѡха лѡкаваго MSPC 141; Ø Vindob. slav. 158.

3792 и рѣ MSPC 42, MSPC 141.

3793 Ø MSPC 42, MSPC 141.

3794 иѡфѡанъ MSPC 42.

3795 цроу MSPC 42; црѣ MSPC 141.

3796 мел^ихоу MSPC 42; мел^ихѣ MSPC 141; Мел^и-холь Vindob. slav. 158.

3797 оупокоенїе MSPC 42; ѡпокоенїе MSPC 141.

3798 твоѣ MSPC 141.

3799 мел^ихѣ MSPC 42, MSPC 141; Мел^ихоль(ь) Vindob. slav. 158.

3800 Ø MSPC 141.

3801 приде MSPC 42; прїиде MSPC 141.

3802 въпраша Vindob. slav. 158.

3803 The word сауль was later corrected into самуиль.

3804 Ø MSPC 141.

3805 ѡтѡудѣ MSPC 42.

3806 козиега MSPC 42; козїега MSPC 141; козе его Vindob. slav. 158.

на³⁸⁰⁷ сапожѣна³⁸⁰⁸. и поиде сазъ на брань и побѣди. и не съхрани заповѣдь гнѣю.
 нь възѣ/f. 217г/тъ скотѣ. и ина прочаа. прииде же самоуиць въ срѣцѣ емоу. и рѣ
 емоу добръ прииде побѣднѣ. нь гласъ слышоу ѡшиша мѡиша. и рѣ саоуль. гпѡди.
 възѣше³⁸⁰⁹ войска въ пицоу себѣ. и разгнѣва се самѣиць. и рѣ къ сазлоу. понѣже
 прѣстѣпилъ еси³⁸¹⁰ законъ гнѣ. и ѡвергль³⁸¹¹ еси заповѣди его. глѣтъ бѣ³⁸¹². не
 прѣбоудѣтъ дхъ мой въ тебѣ. нь и црѣтво твое ѡицоу ѡ тебе. и дамъ е творѣщюмъ
 волю мою. и к томоу не вѣши [лица моего]³⁸¹³, въ³⁸¹⁴ [вѣсе лѣто]³⁸¹⁵ жизни твоее³⁸¹⁶.
 и³⁸¹⁷ ѡверати [самѣиць лице свое]³⁸¹⁸ ѡ сазла и ѡтиде ѡ нѣго. и извѣрженъ бы
 ѡ црѣтва³⁸¹⁹. дхъ же слыше гоуслы. и³⁸²⁰ извѣже ѡ нѣго. и дѣдъ вѣше ѡшль въ
 домъ³⁸²¹ ѡца своего. и вѣше [паси такоже]³⁸²² ѡвѣце ѡца своего. >сазъ же извѣрже-
 нь бы ѡ црѣтва своего.<³⁸²³ 158. ³⁸²⁴ и рѣ гъ самоуиць. понди въ домъ иесѣвъ³⁸²⁵. и по-
 мажи сѣна его юнѣишаго³⁸²⁶, /f. 217v/ рекъше дѣда на црѣтво. іако того верѣтохъ моужа
 по срѣцѣ моемоу. и тѣ сътворитъ³⁸²⁷ вѣсоу волю мою. и поиде самоуиць въ домъ ие-
 сѣвъ³⁸²⁸. и рѣ емоу³⁸²⁹ дажъ ми сѣна твоего юнѣишаго да сътворѣ его црѣ. іако саоуль
 прогнѣва гѣ³⁸³⁰. и извѣже его ѡ црѣтва. и приведе иесѣи³⁸³¹ сѣна своего прѣвааго³⁸³². и рѣ
 самѣиць, не блѣгоули³⁸³³ гъ ѡ нѣмъ. и привѣ вътораго³⁸³⁴, и ни того. такоже и третѣи-
 го³⁸³⁵. пѡбно и³⁸³⁶ все сѣны свое, и³⁸³⁷ ни на единомъ³⁸³⁸ же блѣгоули бѣ. пришь же дѣдъ
 ѡ пасѣтвы. въхѡде въ домъ ѡца своего. и³⁸³⁹ верѣте роуъ съ маслѡмъ. и възьмъ пома-
 за се ѡ нѣго. іакоже видѣ его самоуиць, вѣста³⁸⁴⁰ и поклони се емоу рекъ. се црѣ
 іслѣвъ. сини³⁸⁴¹ сътворитъ оугѡдѣна³⁸⁴² боу. и ѡтиде самѣиць въ домъ свои въ арѣмафе-

3807 *ремене* Vindob. slav. 158.

3808 *сапожна* MSPC 42, MSPC 141; *сапожѣна* Vindob. slav. 158.

3809 *възѣ* MSPC 42.

3810 *Ø* MSPC 42.

3811 *ѡвергль* MSPC 42.

3812 *гъ бѣ* MSPC 42, MSPC 141.

3813 *лице мое* MSPC 42.

3814 *Ø* Vindob. slav. 158.

3815 *вса лѣта* MSPC 42, MSPC 141.

3816 *твое* MSPC 42.

3817 *Ø* MSPC 42.

3818 *лице свое самѣиць* MSPC 141.

3819 *црѣтва своего* MSPC 42.

3820 *Ø* MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

3821 *домѡу (!)* MSPC 42.

3822 *такѡже пасы* MSPC 141.

3823 MSPC 141, f. 103v27; *Ø* MSPC 42, Vindob. slav. 158.

3824 *Περὶ τῆς βασιλείας Δαυὶδ*, PGr, p. 279.

3825 *иесѣвъ* MSPC 141.

3826 *юнѣишаго* MSPC 141.

3827 *сътвори* MSPC 42.

3828 *иесѣвъ* MSPC 141.

3829 *Ø* MSPC 42.

3830 *бѣ* MSPC 141; *в(оr)а* Vindob. slav. 158.

3831 *иесѣи* MSPC 42, MSPC 141.

3832 *прѣвааго* MSPC 42; *прѣваа(о)* Vindob. slav. 158.

3833 *блѣгоулитъ* MSPC 141.

3834 *и втораго* MSPC 42; *вторааго* MSPC 141, Vindob. slav. 158.

3835 *трѣтѣа* MSPC 42.

3836 *Ø* MSPC 42.

3837 *Ø* Vindob. slav. 158.

3838 *еди* MSPC 141.

3839 *Ø* MSPC 42, Vindob. slav. 158.

3840 *вѣста* MSPC 141.

3841 *съ* MSPC 42; *сѣи* MSPC 141; *сн* Vindob. slav. 158.

3842 *оугѡна* MSPC 42.

мѣ. 159. Саоуль же бѣ въ печали мнѡзѣ ѡ цѣтѣхъ³⁸⁴³. понде³⁸⁴⁴ къ же/f. 218г/нѣ ча-
родѣи. вѣшьевѣна³⁸⁴⁵ дѣющи³⁸⁴⁶. да видѣти вѣхъвованиѣмъ ѡ цѣтѣхъ³⁸⁴⁷ его. и да ник-
тоже оувѣстѣ. она же видѣвѣши рѣ емоу. виждоу моужа носеща³⁸⁴⁸ хламидаѣ и кльнѣща³⁸⁴⁹
те. рѣ³⁸⁵⁰ саоуль да виждоу и азъ его. и показавши его тако въ зрьцала³⁸⁵¹. >и вѣставъ
поклони се емоу сазль. и рѣ емоу самѣилъ тако ѡ зрьцала³⁸⁵². глѣ³⁸⁵³ сице гѣ бѣ³⁸⁵⁴,
изврѣже³⁸⁵⁵ те ѡ цѣтѣхъ, тако прогнѣвалъ еси его. и не виши лица моего³⁸⁵⁶ дондеже
[въ животѣхъ]³⁸⁵⁷ еси. и ѡтиде. ѡбѣтъ же его страхъ. вѣстрѣпѣта³⁸⁵⁸. [и лежа³⁸⁵⁹ на
водрѣхъ]³⁸⁶⁰ и лежа даже къ³⁸⁶¹ вѣроу³⁸⁶². и рѣ емоу вѣшьевѣнища³⁸⁶³ вѣстани и ѡзѣхъ.
и оукрѣпи се и понди въ [дѡмъ свои]³⁸⁶⁴. цѣтѣво бо твоѣ дрсгомоу дастъ [павиѣ (!)
ти се]³⁸⁶⁵. и паде саоуль и ѡтиде³⁸⁶⁶ въ [дѡмъ свои]³⁸⁶⁷. 160. кротѣкы³⁸⁶⁸ же дѣвѣ не
вѣзѣнесе се мыслию³⁸⁶⁹. ни ѡ цѣтѣхъ, ни тако³⁸⁷⁰ [зѣтъ цѣвѣхъ]³⁸⁷¹. ниже тако блѣгоро-
дѣнь. кротость бо³⁸⁷² имѣше великоу. и³⁸⁷³ никогда же /f. 218v/ ѡхождаше³⁸⁷⁴ ѡ овѣцъ
ѡца своего. нѣ вѣше [съ нимъ пасе ѣ]³⁸⁷⁵ вѣсѣгда. тако истинѣныи смѣренѣномоудрѣ.
и праведѣнь. хожа³⁸⁷⁶ же³⁸⁷⁷ и въ дѡмъ саоуловъ. >и<³⁸⁷⁸ егда съмоуцааше³⁸⁷⁹
его дѣхъ. вѣе гоуслы³⁸⁸⁰ ѡставляше³⁸⁸¹ его. любѣаше же³⁸⁸² сѣнь сазловъ. ѡвана-
фанъ³⁸⁸³ дѣа. саоулъ же ненавидѣше его³⁸⁸⁴. и вѣсѣгда гонѣаше его егда вѣше³⁸⁸⁵ зѣравъ.

³⁸⁴³ цѣтѣхъ MSPC 42.

³⁸⁴⁴ и понде MSPC 42, MSPC 141.

³⁸⁴⁵ вѣшьевѣна MSPC 42; вѣшьевѣна MSPC 141.

³⁸⁴⁶ дѣющи MSPC 42.

³⁸⁴⁷ цѣтѣи MSPC 42.

³⁸⁴⁸ носѣща MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

³⁸⁴⁹ кльнѣща MSPC 141; кльнѣща Vindob. slav. 158.

³⁸⁵⁰ и рече MSPC 42; и рѣ MSPC 141.

³⁸⁵¹ зрьцалѣхъ MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

³⁸⁵² MSPC 42, f. 107v13–14; и вѣставъ поклони се емоу сазль. и рѣ емоу самѣилъ тако ѡ зрьцала MSPC 141; Ø Vindob. slav. 158.

³⁸⁵³ глѣтъ MSPC 141.

³⁸⁵⁴ Ø MSPC 42, MSPC 141.

³⁸⁵⁵ изврѣжетъ MSPC 42.

³⁸⁵⁶ его MSPC 42.

³⁸⁵⁷ Ø MSPC 42.

³⁸⁵⁸ и вѣстрѣпѣта MSPC 42; и вѣстрѣпѣта MSPC 141.

³⁸⁵⁹ леже Vindob. slav. 158.

³⁸⁶⁰ Ø MSPC 42, MSPC 141.

³⁸⁶¹ до къ MSPC 42.

³⁸⁶² вѣра MSPC 141.

³⁸⁶³ вѣшьевѣника MSPC 42.

³⁸⁶⁴ домъ своеѣхъ MSPC 42.

³⁸⁶⁵ се MSPC 42; се. и пави ти се MSPC 141; пави ти се Vindob. slav. 158.

³⁸⁶⁶ понде MSPC 42.

³⁸⁶⁷ домъ своеѣхъ MSPC 42.

³⁸⁶⁸ кроткыи MSPC 141, Vindob. slav. 158.

³⁸⁶⁹ мыслѣныи своеѣхъ MSPC 42.

³⁸⁷⁰ таковъ(ь)? Vindob. slav. 158.

³⁸⁷¹ цѣ(ѣса)рѣвѣхъ зѣт(ь) Vindob. slav. 158.

³⁸⁷² же MSPC 42.

³⁸⁷³ Ø MSPC 42.

³⁸⁷⁴ охождаше (!) MSPC 141.

³⁸⁷⁵ пасе ѣ и с нимъ MSPC 141.

³⁸⁷⁶ хождааше Vindob. slav. 158.

³⁸⁷⁷ Ø MSPC 141, Vindob. slav. 158.

³⁸⁷⁸ MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

³⁸⁷⁹ съмоуцааше MSPC 42.

³⁸⁸⁰ въ гѣсли MSPC 141.

³⁸⁸¹ ѡставляаше MSPC 141.

³⁸⁸² же его MSPC 42, MSPC 141.

³⁸⁸³ ѡванафанъ MSPC 141.

³⁸⁸⁴ Ø MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

³⁸⁸⁵ бѣ MSPC 42, MSPC 141.

ЕГДА ЖЕ СЪМѢЩАШЕ³⁸⁸⁶ Е̇ ДХЬ. ПРИЗЫВАШЕ³⁸⁸⁷ ЕГО. И ѠГНАШАШЕ ДХЬ, БИЕ ВЪ³⁸⁸⁸ ГѢСЛЫ
И ПОЕ ПѢНЬ³⁸⁸⁹. 161. ВЪ ТО ЖЕ [ОУБО ВРѢМЕ]³⁸⁹⁰. ПРИИДЕ³⁸⁹¹ ЕЗЫКЪ ПЛѢНОУЕ СТРАНѢ
ПАЛЕСТИНѢСКОЮ³⁸⁹². И ВИШЕ³⁸⁹³ ВСИ ВЪ ПЕЧАЛИ ВЕЛИЦѢ. ИМѢХУ³⁸⁹⁴ ЖЕ МѢЖА ХРАБРА И³⁸⁹⁵
СИЛѢНА, И НА СВОЕ МѢЖЬСТВО НАДѢЮЩА СЕ. ОУНИЧИЖАШЕ³⁸⁹⁶ БѢ ЖИВА. И ѠБЛАШЕ ВѢСѢ
СТРАНѢ. И ОУБОІА СЕ ВѢСА ЗЕМЛЯ Ѡ ЛИЦА ЕГО. И ХВАЛІАШЕ СЕ³⁸⁹⁷ Ѡ МѢЖЬСТВѢ СВОЕМЪ.
ПРИШѢ ЖЕ ДѢДЪ КЪ ТѢСТОУ СВОЕМОУ САЗЛѢ /f. 219r/ ГЛА³⁸⁹⁸ ЕМОУ. ВЪСКЪЮ ГИ³⁸⁹⁹ МОИ
ЦРОУ СКРѢБИШИ И ѠПАДЕ ЛИЦЕ ТВОЕ. И РѢ ВЪ СКРѢБЫ ЕСЬМЪ. Ѡ ЕЗЫЦѢ ПРИШѢШАГО³⁹⁰⁰
НА НЫ. И СЕ ЦРѢВО МОЕ ДАСТЬ ТИ СЕ. ТЫ ЖЕ ЕЩЕ ЮНЬ ЕСИ³⁹⁰¹. И ЧТО ДА СЪТВОРИШИ НЕ
ВѢМЪ. И РѢ ЕМОУ ДѢВЪ. АЗЪ ДА ИЗИДОУ ЕДИНЬ БРАТИ СЕ СЪ НИМЪ. И ГЛА ЕМОУ САЗЛѢ.
ВЪЗЪМИ КѢНЬ, И ВРОУЖІЕ [ИЗЪБРАНѢНО. ѠВѢЩА³⁹⁰² ДѢВЪ. НЕ ТРѢБЕЮЮ ВРОЖІЕ.]³⁹⁰³ НЪ
ЕГДА ПАСѢ ѠВѢЩЕ ѠЦА МОЕГО. И³⁹⁰⁴ ПРИХОЖАШЕ ЛЬВЪ, ИЛИ МЕДВѢДЪ, ОУБИВАХУ³⁹⁰⁵ ЕГО.
БОУДИ >И³⁹⁰⁶ СЪ ІАКОЖЕ ЛЬВЪ ИЛИ ЗВѢРЬ³⁹⁰⁷. 162. И ПОИДЕ ДѢВЪ НА БРАНЬ. И ВЪНИДЕ ВЪ
ПЛѢ. И РѢ ГОЛИТАДОУ³⁹⁰⁸ ДѢДЪ. ТЫ КТО ЕСИ ПОНАШАЕ БОУ ІСЛЮЕШЪ ЗЕ. И ЛЮДЫ ГНЮЕ
ПЛѢНОЕ, И ХОЩЕШИ ПОЖРѢТИ ВЪСѢХУ ВЪКОУПѢ. ѠТИДИ ѠСОУ АЩЕ ХОЩЕШИ, АЩЕ ЛИ НИ.
ПЛѢ ТВОЮ ЗВѢРЕМЪ ЗЕМЛЯНИМЪ, И ПѢТИЦАМЪ НѢНЫМЪ³⁹⁰⁹ [ВЪ СНѢДЪ ПРѢДАМЪ]³⁹¹⁰.
И ПСИ³⁹¹¹ ПОЛИЖЕ /f. 219v/ КРѢВЬ ТВОЮ. ІАКО ГЪ БѢ С НАМИ Е̇. И ѠВѢЩА³⁹¹² ГОЛИТАДЪ³⁹¹³
РѢ³⁹¹⁴ ЕМОУ. Ѡ ЮНОШЕ ЧТО ЛЬСТИШИ СЕ. ВЕСѢДѢ СЪ МНОЮ. НЕ ХОЩЕ БО³⁹¹⁵ [НА ТЕ ВЪЗЕ-
ТИ]³⁹¹⁶ КОПІЕ, ИЛИ МЪ. НЪ ЕДИНОЮ РОКОЮ ОУБИВЪ ТЕ НА ЗЕМЛЮ ПОВЕРГЪ³⁹¹⁷. И ПѢТИЦАМЪ³⁹¹⁸
[ТЕ ПРѢДАМЪ]³⁹¹⁹. И ГРАДЪ ТВОИ Ѡ ОСНОВАНІА РАЗОРѢ. И ВСЕ ДО КОНЦА ПОГОУБЛЮ. БѢ³⁹¹⁹
НА НЮГОЖЕ ТЫ НАДѢШЕ СЕ, НЕ ПОЛЪЗУЕТЪ ТИ³⁹²⁰ НИ ГРАДЪ ТВОИ. [НЕО БЪЗЫ]³⁹²¹ МОИ

3886 сѣмѣщаше MSPC 141.

3887 призываше MSPC 141.

3888 Ø MSPC 42, Vindob. slav. 158.

3889 пѣсни MSPC 141.

3890 врѣме сѣво MSPC 141; врѣм(е) оубо Vindob. slav. 158.

3891 приде Vindob. slav. 158.

3892 палестинськоїю а (?) Vindob. slav. 158.

3893 бѣху MSPC 141; бѣше Vindob. slav. 158.

3894 имѣху Vindob. slav. 158.

3895 Ø MSPC 141.

3896 и зничже MSPC 141; знич(ь)жааше Vindob. slav. 158.

3897 Ø MSPC 42.

3898 гла MSPC 42; гла MSPC 141; г(лаго)лю Vindob. slav. 158.

3899 гнѣ MSPC 42.

3900 пришшииъ MSPC 42.

3901 сын MSPC 141, Vindob. slav. 158.

3902 и ѡвѣща MSPC 141.

3903 Ø MSPC 42.

3904 Ø MSPC 42, MSPC 141.

3905 и збываху MSPC 42; и збиваа MSPC 141.

3906 MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

3907 медведъ, или зверь MSPC 42.

3908 Голіадоу Vindob. slav. 158.

3909 нѣныиъ MSPC 42.

3910 прѣдамъ въ снѣ MSPC 42.

3911 пси MSPC 42.

3912 ѡвѣщавъ MSPC 42, MSPC 141; ѡвѣщав(ь) Vindob. slav. 158.

3913 голіафъ MSPC 141; Голіафъ Vindob. slav. 158.

3914 и рѣ MSPC 141.

3915 сѣво MSPC 42; Ø MSPC 141.

3916 възети на те MSPC 141, Vindob. slav. 158.

3917 повергъ MSPC 141.

3918 прѣдамъ те MSPC 141.

3919 и бѣ MSPC 42, MSPC 141.

3920 те MSPC 42, MSPC 141.

3921 бзы во MSPC 42; и взы MSPC 141.

вѣсако силнѣиши соутѣ ѿ бѣ твоего. ѡтиди юноше ѿсоудѣ. да не живють свои погубиши. и плачь своимъ сътвориши. сѣа слышавъ дѣдѣ. и³⁹²² призва име гѣ бѣ³⁹²³. и въложи три³⁹²⁴ камене³⁹²⁵ въ пращѣ. и врьже на лице голитадово³⁹²⁶ рекъ емоу зри силѣ бѣ моего. и оубить его. и бы³⁹²⁷ спеніе іслю въ днь онъ. и дѣдѣ възлюбленъ бы ѿ всѣхъ. и наре/ф. 220г/коше и цѣра. са³⁹²⁸л же гонаше его. хоте [оубити его]³⁹²⁷. 163. пришѣ³⁹²⁸ же въ хевронъ³⁹²⁹ сътворише³⁹³⁰ его цѣра. и цѣртова надъ ними лѣ³⁹²⁹. ѡ. даже до смрьти тѣста своего. живоу же сщцоу саслоу, гонаше его ѿ гра въ градъ. въ единъ же ѿ дны³⁹³¹ оубѣ саоуль. тако дѣвъ въ вионилѣ³⁹³² есть. и шѣ обѣсѣде вионилѣ³⁹³³, просе дѣва. въ ноцѣ же оноу стверди³⁹³⁴ дѣвъ врата граду. изыде³⁹³⁵ съ люми своими. и въниде самъ въ конскоу саоуловоу. и възетѣ палицѣ его и възглавницѣ подъ главоу³⁹³⁶ его. и изыде никомоу же³⁹³⁷ видѣвшоу³⁹³⁸ его. заоутра же поискавъ саоуль, палицѣ и възглавницѣ. и не вобрѣтъ³⁹³⁹ га. рече³⁹⁴⁰ тако дѣвъ сѣа възетѣ. дѣвъ же шѣ напроѣ³⁹⁴¹ и ста на камени. и³⁹⁴² егда поминоу саоуль³⁹⁴³. възѣва съзиди его въскоую гониши гѣ мои пѣса³⁹⁴⁴ смрьдеща. ви³⁹⁴⁵ оубо хра/ф. 220v/нещен гѣна моего цѣра, никако хранитѣ³⁹⁴⁶ его съ истинною. зане иже възетѣ палицѣ его и възглавницѣ его. можаше и главоу его³⁹⁴⁷ ѡсѣщи. нь не боуди се, тако да на помазанника бжїа възложоу рѣкѣ мою. егже помаза бѣ. и ѡдасть възглавницѣ и палицѣ, и въ онъ часъ ѡтиде дѣвъ съ триста³⁹⁴⁸ моужѣ³⁹⁴⁹ и не вобрѣтахѣ³⁹⁵⁰ что іасты:

³⁹²² Ø MSPC 42, MSPC 141.

³⁹²³ бѣ своего MSPC 42, MSPC 141.

³⁹²⁴ г MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

³⁹²⁵ камен(и) Vindob. slav. 158.

³⁹²⁶ голѣаово MSPC 141; Голѣаов(о) Vindob. slav. 158.

³⁹²⁷ его стьити MSPC 141.

³⁹²⁸ и пришѣше MSPC 42, MSPC 141.

³⁹²⁹ ехевронъ MSPC 42.

³⁹³⁰ и сътворише MSPC 42.

³⁹³¹ днѣи MSPC 42, MSPC 141; д'нѣи Vindob. slav. 158.

³⁹³² вѣонилѣ MSPC 42, MSPC 141; Вѣонилѣ Vindob. slav. 158.

³⁹³³ вѣонилѣ MSPC 42; вѣонилѣ MSPC 141; Вѣонилѣ Vindob. slav. 158.

³⁹³⁴ ѡвори MSPC 42, Vindob. slav. 158; ѡтвори MSPC 141.

³⁹³⁵ и изыде MSPC 42, MSPC 141.

³⁹³⁶ главою MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

³⁹³⁷ Ø MSPC 42.

³⁹³⁸ видѣвши MSPC 141.

³⁹³⁹ вобрѣте MSPC 42, MSPC 141.

³⁹⁴⁰ рекши MSPC 141.

³⁹⁴¹ напроѣкъ MSPC 42.

³⁹⁴² Ø MSPC 42.

³⁹⁴³ Салъ (!) Vindob. slav. 158.

³⁹⁴⁴ ѡа MSPC 141, Vindob. slav. 158.

³⁹⁴⁵ и въ MSPC 42, MSPC 141.

³⁹⁴⁶ храните MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

³⁹⁴⁷ емѣ MSPC 42, MSPC 141.

³⁹⁴⁸ ѣ MSPC 42.

³⁹⁴⁹ моужѣи MSPC 42, Vindob. slav. 158; мѣжѣи MSPC 141.

³⁹⁵⁰ вобрѣтахѣ MSPC 141, Vindob. slav. 158.

164. [писаніе ѡ прѣложеніи³⁹⁵¹ хлѣба]³⁹⁵² ~ И прииде въ храмъ бжїи ноцию. и рѣ архїерею авитарю³⁹⁵³. ѿ ли хлѣбъ въ снѣдъ мѣжѣ. и рѣ ави-фаръ³⁹⁵⁴ не имамъ хлѣба. тѣмю прѣложеніи да аще соутъ чисти ѡтроци³⁹⁵⁵. и рѣ дѣвѣ ;г днѣи³⁹⁵⁶ имѣтъ не приближивше се женѣ. и рѣ ави-фаръ³⁹⁵⁷ архїереи. да гадѣтъ ѡ хлѣба. и гадѣше въси пише³⁹⁵⁸. и вѣста сирѣ именемъ донкѣ. и поиде къ саоулоу [и повѣда]³⁹⁵⁹ емѣ. да вѣси црѣ /f. 221r/ тако ерени гнѣ дѣа любетъ. и помазаніе гнѣу давають емоу. тебѣ же смеютъ се лъжеще³⁹⁶⁰ те. тебе ненавиждѣ а дѣа любетъ. Снѣа слышавъ саоуль. и³⁹⁶¹ [посла и оубить]³⁹⁶² триста³⁹⁶³ іереи гѣ бѣ. архїереи же авитаръ³⁹⁶⁴ ѡтиде съ дѣдомъ. ѡнѣ же моучаше люди въ³⁹⁶⁵ все днѣи³⁹⁶⁶ живота своего. даже и до смръти своей³⁹⁶⁷. и шѣ на бранѣ оубиень бѣ. моуже елики привѣ дѣоу. ѡставишамъ за оумнѡженіи³⁹⁶⁸ писанин.

165. [ѡ женѣ оуриинѣ]³⁹⁶⁹ ~ Прѣетъ³⁹⁷⁰ же дѣвѣ црѣтѣ. и бѣше въ полатѣ свои. въ єднѣ же ѡ днѣи³⁹⁷¹ ѡбѣдовавѣ. и³⁹⁷² хожаше³⁹⁷³ въ полатѣ свои. и видѣ женѣ миущѣ се. и звѣа коѣ ѿ. посла привести ю. и привѣше єю³⁹⁷⁴. бѣ³⁹⁷⁵ съ нею. и оуриѣа же мѣжѣ єе бѣше на рати. посланъ >же<³⁹⁷⁶ бѣ ѡ прѣвѡначелника єго³⁹⁷⁷, и ѡва-ва³⁹⁷⁸. рещи [црѣу ѡ рати]³⁹⁷⁹. и пришѣшѣ емѣ рѣ емоу црѣ понди ѡриѣ /f. 221v/ въ дѣ свои, и оупокон се. и заоутра пондѣши. оуриѣа же поиде³⁹⁸⁰ въ дѣ свои. и³⁹⁸¹ ѡбѣти єже имѣше съ дрѣжиною своею³⁹⁸². да не приближитъ се ѡдрѣ³⁹⁸³ своему.

³⁹⁵¹ прѣложеніи MSPC 42, MSPC 141.

³⁹⁵² Ø Vindob. slav. 158 (the text continues the previous chapter). The chapter is based on 1 Sam 21:1–6, 1 Sam 22:9–23, 1 Sam 31.

³⁹⁵³ авѣа-фаръ MSPC 42, MSPC 141; авѣа-фару Vindob. slav. 158.

³⁹⁵⁴ авѣа-фаръ MSPC 42, MSPC 141; авѣа-фаръ Vindob. slav. 158.

³⁹⁵⁵ ѡтѣрчици Vindob. slav. 158.

³⁹⁵⁶ Ø MSPC 42, MSPC 141.

³⁹⁵⁷ авѣа-фаръ MSPC 42, MSPC 141; авѣа-фаръ Vindob. slav. 158.

³⁹⁵⁸ и пише Vindob. slav. 158.

³⁹⁵⁹ повѣдаѣ Vindob. slav. 158.

³⁹⁶⁰ лъжоуше Vindob. slav. 158.

³⁹⁶¹ Ø Vindob. slav. 158.

³⁹⁶² пославъ да оубиють MSPC 42, MSPC 141.

³⁹⁶³ ,г MSPC 42, MSPC 141.

³⁹⁶⁴ авѣа-фаръ MSPC 42, MSPC 141; авѣа-фаръ Vindob. slav. 158.

³⁹⁶⁵ Ø Vindob. slav. 158.

³⁹⁶⁶ днѣи MSPC 42, MSPC 141.

³⁹⁶⁷ свое MSPC 42; своеѣ Vindob. slav. 158.

³⁹⁶⁸ ѡмнѡженіе (!) MSPC 42, MSPC 141.

³⁹⁶⁹ Περί τῆς τοῦ Οὐρίου γυναικὸς καὶ τοῦ φό-
νου, PGr, p. 282; писаніе ѡ женѣ ѡриинѣ MSPC
42; писаніе ѡ женѣ ѡриинѣ MSPC 141; ѡ женѣ
ѡриѣѣ Vindob. slav. 158. The chapter is based
on 2 Sam 11:2–27 (165); 2 Sam 12:1–13 (166).

³⁹⁷⁰ Приѣт MSPC 42.

³⁹⁷¹ днѣи MSPC 42, MSPC 141.

³⁹⁷² Ø Vindob. slav. 158.

³⁹⁷³ хожаше MSPC 42.

³⁹⁷⁴ ю Vindob. slav. 158.

³⁹⁷⁵ и бѣ MSPC 42.

³⁹⁷⁶ MSPC 42, MSPC 141; Ø Vindob. slav. 158.

³⁹⁷⁷ своего MSPC 42.

³⁹⁷⁸ иѡваѡ MSPC 42; иѡаѡа MSPC 141; иѡаѡа
Vindob. slav. 158.

³⁹⁷⁹ ѡ рати црѣу MSPC 42; ѡ рати црѣѣ MSPC
141.

³⁹⁸⁰ шѣ MSPC 42, MSPC 141; ш(ь)дѣ Vindob.
slav. 158.

³⁹⁸¹ Ø MSPC 42, MSPC 141.

³⁹⁸² свою MSPC 42.

³⁹⁸³ ѡдрѣ MSPC 42.

не³⁹⁸⁴ спать на вдрѣ своемь, глѣ. тако мога³⁹⁸⁵ дрѣжина нѣа стражоу блюде³⁹⁸⁶
 на рати. азъ же како почию на вдрѣ³⁹⁸⁷ моемь. довлаетъ ми видѣнїе домоу
 моего. и почитъ на земли. жена же его имоуши въ чрѣвѣ ѿ дѣа. не могъши
 оукрити дѣла. поведа се рекъши цроу. [такъ да веси гнѣ цроу тако]³⁹⁸⁸ моужь мон
 не спать съ мною. и азъ есъ имѣши въ чрѣвѣ ѿ тебе. да аще възвратитъ се
 ѿ рати и верѣшетъ ме таковою³⁹⁸⁹ соуцѣ, вѣ ѿсѣчетъ глау мою. слышавъ же сїа
 дѣа. писа ивавоу прѣвоначелъныкъ³⁹⁹⁰ тако съвѣкоупивъше³⁹⁹¹ се рати. оурию въведи
 да оубиень боудеть въ брани. /f. 222г/ и давъ оурию³⁹⁹² писанїе съмрьти его.
 принесѣ³⁹⁹³ ивавъ³⁹⁹⁴. и прочытъшѣ се писанїю. и³⁹⁹⁵ повелѣ ивавъ³⁹⁹⁶ ратовати се
 и закланъ бы³⁹⁹⁷ на рати. и сътвори дѣа прѣкъ [и праведны]³⁹⁹⁸. прѣлюбоудѣанїе
 и оубиство³⁹⁹⁹. 166. рѣ же гъ къ прѣкоу на-оанъ⁴⁰⁰⁰. понди и⁴⁰⁰¹ вблычи цра дѣа.
 тако любодѣство сътвори и оубиство. рѣ же прѣкъ къ агглас бою се. да не тако
 црѣ вбличенїа не трыпе ѣиетъ ме. понди⁴⁰⁰² вѣши⁴⁰⁰³ ме прѣ собою. да аще црѣ
 вбличенїе ѿринетъ азъ его оубию. и⁴⁰⁰⁴ понде прѣкъ къ дѣдѣ црѣ. и вхѣдешѣ емѣ
 видѣ агглас, готово⁴⁰⁰⁵ имѣща⁴⁰⁰⁶ копїю⁴⁰⁰⁷. и оусъзати цра стоеща. да аще възне-
 годоуеъшѣ ѿ вбличенїа⁴⁰⁰⁸ да ѣиетъ его. и⁴⁰⁰⁹ такоже видѣ прѣкъ агглас. дрѣзость
 приеъмъ рѣ къ црѣ. соу имамъ црѣ. и повелѣ црѣ рещи соу. прѣкъ же /f. 222v/ рѣ емѣ.
 члѣкъ нѣкон⁴⁰¹⁰ имѣше⁴⁰¹¹ агницъ, сѣ. ⁴⁰¹² иже⁴⁰¹³ и⁴⁰¹⁴ съ ними спеше и съвеселаше
 се. и бѣше емѣ веселїе велико⁴⁰¹⁵ съ ними. ницъ же нѣкы⁴⁰¹⁶ близъ его имѣше
 единъ агницъ. иже на трапезѣ его їадѣше. и⁴⁰¹⁷ ѿ чаше его пїаше. [и на колѣноу

3984 и не MSPC 42, MSPC 141.

3985 та (!) MSPC 42.

3986 блюдѣтъ MSPC 42, MSPC 141; блюдоуѣтъ(ь) Vindob. slav. 158.

3987 сдрѣ (!) MSPC 141.

3988 Ø MSPC 141.

3989 таково MSPC 42; таковоу Vindob. slav. 158.

3990 начелникоу MSPC 42.

3991 съвѣкоупивши MSPC 42; съвѣкоупивъши Vindob. slav. 158.

3992 срїи MSPC 141.

3993 и принесѣ MSPC 42, MSPC 141.

3994 ивававоу MSPC 42.

3995 Ø MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

3996 ивавава MSPC 42.

3997 быс(тъ) срїа Vindob. slav. 158.

3998 Ø MSPC 42; и праведныи MSPC 141; и праведъныи Vindob. slav. 158.

3999 оубиство MSPC 141; ѣиство Vindob. slav. 158.

4000 на-оанѣ MSPC 42.

4001 Ø Vindob. slav. 158.

4002 понди реч(ѣ) Vindob. slav. 158.

4003 и видѣши MSPC 42.

4004 Ø MSPC 42.

4005 готовъ MSPC 42.

4006 имоуши MSPC 42.

4007 мѣ (!) MSPC 42.

4008 вбличенїи MSPC 141; вбличенїи Vindob. slav. 158.

4009 Ø MSPC 42.

4010 нѣкы MSPC 42; нѣкыи MSPC 141, Vindob. slav. 158.

4011 имѣаше MSPC 42; имѣше MSPC 141.

4012 сѣ Vindob. slav. 158.

4013 ниже MSPC 141.

4014 Ø MSPC 42, MSPC 141.

4015 велїе MSPC 42.

4016 некто MSPC 42; нѣкто MSPC 141; нѣктѣ Vindob. slav. 158.

4017 Ø MSPC 42.

ЕГО СПАШЕ]⁴⁰¹⁸. И⁴⁰¹⁹ ѡСТАВИ БОГАТИ⁴⁰²⁰ ѿ. сѣ. ѡВѣЩА⁴⁰²¹. И ВЪЗЕТЬ НИЩОМѢ ѡНѢ
 ЄДИНѢ АГНИЦЮ. СИ⁴⁰²² СОУ⁴⁰²³ ПОВѢДЮ ТИ ЦРѢ⁴⁰²³. ДА СОУДИШИ ОУСТИ СВОИМИ. ѠВѢЩА
 ОУБО ЦРѢ⁴⁰²⁴. АЩЕ ѡБРѢЩЕТИ⁴⁰²⁵ СЕ ВЪ ЦРѢВЫИ⁴⁰²⁵ МОЕМЪ, ИЖЕ СЕ⁴⁰²⁶ СЪТВОРИВѢ⁴⁰²⁷. ДА
 ѠСѢКѢ⁴⁰²⁸ ГЛАВѢ ЕГО. И⁴⁰²⁹ ѠВѢЩА ЖЕ ПРРКЪ И РѢ⁴⁰³⁰ ЕМѢ. ТЫ ЕСИ ЦРЮУ, СЪТВОРИВЫ⁴⁰³⁰
 СЕ. И СЕ СЛЫШАВѢ КРОТКЫ⁴⁰³¹ ЦРѢ. ВСТА ѿ ПРѢСТОЛА СВОЕГО. И ПОКЛОНИ СЕ ЕМѢ РЕКЪ.
⁴⁰³² СЪГРѢШИХЪ ГЮУ МОЕМОУ*. ТОГДА И ПРРКЪ ВИДѢ АГГЛА, КОПИЕ⁴⁰³³ ѠВРАТИВЪША⁴⁰³⁴
 ѿ НЬГО. РѢ КЪ ЦРЮУ. И ГЪ /f. 223г/ ѠЕТИ СЪГРѢШЕНИЕ ТВОЕ. И БѢШЕ ДѢВЪ ѠТОЛѢ⁴⁰³⁵
 ПЛАЧЕ ГРѢХЪ ЕГОЖЕ СЪТВОРИ. И ТОГДА НАПИСА [ПЕДЕТИ ПСАЛѢ⁴⁰³⁶]. АГГЛА ЖЕ ГНѢ ПОВѢДА
 ЕМѢ РЕКЪ. ⁴⁰³⁷ НЕ ѡСКОУДѢЕТЬ⁴⁰³⁸ ѿ ДОМѢ ТВОЕГО МЪ*:~

167. [Ѡ ВЕСАЛѢМѢ]⁴⁰³⁹ (!): ДѢВЪ ЖЕ ЦРѢ РОДЫ .З. СНѢВЪ. [>ДВА⁴⁰⁴⁰ СЪ ОУРІИНОЮ⁴⁰⁴¹
 ЖЕНОЮ .Г. СЪ МЕЛЪХОЮ, ДЪЩЕРИЮ САОУЛОВОЮ⁴⁰⁴². И⁴⁰⁴³ .Б. ⁴⁰⁴⁴ СА АВЪГИЕЮ⁴⁰⁴⁵, ЖЕНОЮ
 НААВОВОЮ⁴⁰⁴⁶.]⁴⁰⁴⁷ ПРЪВОРОДНИ⁴⁰⁴⁸ ЖЕ [БѢ АВЕСАЛѢ⁴⁰⁴⁹. БѢШЕ ЖЕ <И>⁴⁰⁵⁰ ВЪ ТО ВРѢМѢ
 ВЕЛЪМОУЖЬ⁴⁰⁵¹, ИМЕНЕМЪ, АХЫТОФЕЛЪ. [СЫИ⁴⁰⁵² АХЫТОФЕЛЪ.]⁴⁰⁵³ МЫСТЕШЕ ВСЕГДА ДВА⁴⁰⁵⁴.

⁴⁰¹⁸ Ø MSPC 42.

⁴⁰¹⁹ Ø MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

⁴⁰²⁰ БОГАТЫИ MSPC 141, Vindob. slav. 158.

⁴⁰²¹ АГНИИ MSPC 42.

⁴⁰²² СЫ MSPC 42; СЫИ MSPC 141.

⁴⁰²³ Ѡ ЦРѢ MSPC 141.

⁴⁰²⁴ И РѢ MSPC 42, MSPC 141.

⁴⁰²⁵ ЦРѢВИ MSPC 42, MSPC 141; ц(ѣса)рѣви Vindob. slav. 158.

⁴⁰²⁶ Ø MSPC 42.

⁴⁰²⁷ СЪТВОРИВЫ MSPC 141.

⁴⁰²⁸ ѠСѢКОУТЬ MSPC 42; ѠСѢКѢТЬ MSPC 141.

⁴⁰²⁹ Ø MSPC 42.

⁴⁰³⁰ СЪТВОРИВЫИ Vindob. slav. 158.

⁴⁰³¹ КРОТКИИ MSPC 141; КРОТЪКИИ Vindob. slav. 158.

⁴⁰³² -* 2 Sam 12:13.

⁴⁰³³ МЪ (!) MSPC 42.

⁴⁰³⁴ ѠВРАТИВѢША MSPC 42.

⁴⁰³⁵ ѠТОЛИ Vindob. slav. 158.

⁴⁰³⁶ И ПСАЛѢ MSPC 42; И ПСАЛѢ MSPC 141; ПСАЛѢ(И), И. Vindob. slav. 158.

⁴⁰³⁷ -* 2 Sam 12:10.

⁴⁰³⁸ The word ѡСКОУДѢЕТЬ was later corrected into ѡСКОУДѢЕТЬ.

⁴⁰³⁹ Περὶ τοῦ Ἀχιτόφελ, PGr, p. 283; о АВЕСАЛОМѢ, p. 163; Ѡ АВЕСАЛОМѢ MSPC 42; Ѡ АВЕСАЛѢМѢ MSPC 141; Ø Vindob. slav. 158 (the text continues the previous chapter). The chapter is based on: 1 Chr 3:1–9, 2 Sam 3:2–5, 2 Sam 16:20–23 (167); 2 Sam 15:12, 2 Sam 15:1–36, 2 Sam 17:1–14 (168–169); 2 Sam 18:9–17 (170).

⁴⁰⁴⁰ MSPC 42, MSPC 141.

⁴⁰⁴¹ ОУРІИНОЮ MSPC 42.

⁴⁰⁴² САОУЛОВѢ MSPC 141.

⁴⁰⁴³ Ø MSPC 42.

⁴⁰⁴⁴ Б И Б MSPC 42; ДВА MSPC 141.

⁴⁰⁴⁵ АВЪГИЕЮ MSPC 42; АВИГЕЮ MSPC 141.

⁴⁰⁴⁶ НАВИНОЮ MSPC 42; НААВОВО MSPC 141.

⁴⁰⁴⁷ СЪ ОУРІИНОЮ ЖЕНОЮ .Б. СЪ МЕЛЪХОЮ ДЪЩЕРИЮ САОУЛОВОЮ, Г. И СЪ АУГІЕЮ ЖЕНОЮ НААВОВОЮ, Б. Vindob. slav. 158.

⁴⁰⁴⁸ ПРЪВОРОДНЫИ MSPC 141.

⁴⁰⁴⁹ АВЕСАЛОМѢ БѢ MSPC 42; АВЕСАЛѢМѢ БѢ MSPC 141.

⁴⁰⁵⁰ Ø MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

⁴⁰⁵¹ ВЕЛЪМОУЖЬ Vindob. slav. 158.

⁴⁰⁵² СЪ MSPC 42.

⁴⁰⁵³ Ø MSPC 141.

⁴⁰⁵⁴ ДѢВЪ MSPC 42.

ише вѣрѣмѣ бл҃гопѣвѣно оуѣвити ѿ. и не вѣрѣташе⁴⁰⁵⁵. доспевѣшѣ же въ мѣжъскы въз-
растъ авесаломѣ. вѣрѣтъ⁴⁰⁵⁶ часъ ахитофелъ. рече ѿмѣ въсксю лѣниши се. ѿ цр҃кви
ѿца своего. и хощеть ѿ⁴⁰⁵⁷ солѣмонъ любѣдѣниши прѣкти⁴⁰⁵⁸. твоѣ бо ѿ цр҃тѣво
и тѣбѣ ѿ /f. 223v/ подѣвѣно. ѿца бо твоего ѿринѣ бѣ ѿ цр҃тѣва. и тѣбѣ [да естъ]⁴⁰⁵⁹
и⁴⁰⁶⁰ потыши се іако прѣвѣ⁴⁰⁶¹ снѣ. при животѣ дѣдѣвѣ, възетѣ ѿ. снѣ слышавѣ
авесалѣмъ вѣрова словесемъ ахитофелѣ⁴⁰⁶². и възетѣ⁴⁰⁶³ сѣ мыслию. и мышлѣаше⁴⁰⁶⁴
ѿ цр҃тѣвѣ⁴⁰⁶⁵. по малѣ зѣво авесалѣмъ. словесемъ прѣклѣстѣныка вѣрова. и приста на
ѿца своего вѣстатѣ. ахитофелѣ же оуѣвои се да [не когдѣ]⁴⁰⁶⁶ авесалѣмъ любовѣ сътво-
ритѣ съ ѿцѣмъ своимъ. и тѣ іако свѣдѣниѣ погыбнѣтъ. рече⁴⁰⁶⁷ къ авесаломѣ. не
вѣрѣсю іако вѣстѣлѣ еси на ѿца своего аще не сътвориши иже аще рекѣ ти. и рече⁴⁰⁶⁸
авесалѣмъ. и что естъ еже глѣши да сътворишѣ. ѿнѣ же рече⁴⁰⁶⁹ хощѣ да воудѣши съ еди-
ноу ѿ женѣ ѿца своего⁴⁰⁶⁸. и тогда да вѣроу іако вѣстѣлѣ еси на нѣ/f. 224r/го.
се же съдѣѣ⁴⁰⁶⁹ ахитофѣ⁴⁰⁷⁰. и вражѣ оу вѣложи межѣ ѿцѣмъ и снѣмъ. злыи⁴⁰⁷¹
же съвѣтомъ ахитофелѣа повыноу⁴⁰⁷² се авесаломѣ. и⁴⁰⁷³ призѣа единоу ѿ вѣсѣд-
ницѣ⁴⁰⁷⁴ ѿца своего, іако на вѣдѣдѣ⁴⁰⁷⁵. и та не вѣдѣши⁴⁰⁷⁶ вѣшѣ. бѣ съ нѣю, и тако
бѣстѣ вражѣ. възѣмѣ⁴⁰⁷⁷ авесаломѣ елиѣ възможе привѣсти въ свѣтѣ. възѣпѣ⁴⁰⁷⁸
съ ахитофелѣмъ⁴⁰⁷⁸. и ѿтидоше въ странѣ хевронѣскоу. <и>⁴⁰⁷⁹ вѣставише⁴⁰⁸⁰ дѣѣ
единого. и вѣше дѣѣ плаче и ридѣа множае же⁴⁰⁸¹ грѣха ради. еже сътвори авес-
алѣмъ снѣ его. да іакоже вѣста единѣ въ своѣ полѣтѣ плаче се. 168. моужѣ некыи
мѣдѣрь имѣнемъ хѣсени снѣ имению⁴⁰⁸² вѣста съ дѣомъ. и вѣше скръѣ⁴⁰⁸³ съ нимъ.
видѣа его печалию погрѣжаема рече⁴⁰⁸⁴ къ нѣмоу, господи⁴⁰⁸⁴ мои цр҃ю. почто тако
скръѣши, /f. 224v/ и таѣши печалию. рече⁴⁰⁸⁵ къ нѣмѣ цр҃ѣ. вѣши дѣже пагѣбоу мою.

⁴⁰⁵⁵ ΟΒΡ'ΚΤΩΛΕ MSPC 141; ΟΒΡ'ΚΤΑΔΛΕ Vindob.
slav. 158.

⁴⁰⁵⁶ ѡБР'КТЕ MSPC 42; ѠБР'КТЕ MSPC 141.

4057 Ø MSPC 42, MSPC 141.

4058 прѣти є MSPC 42.

4059 $\hat{A}\hat{A} \in \text{MSPC } 42; \hat{A}\hat{A} \in \text{MSPC } 141.$

⁴⁰⁶⁰ Ø MSPC 42, Vindob. slav. 158.

⁴⁰⁶¹ прѣвыи MSPC 141; прѣвыи Vindob. slav. 158.

4062 ἀχῖφελιᾶ MSPC 141.

4063 Ø MSPC 42.

4064 **МЫШАГДАШЕ** MSPC 141.

4065 $\hat{\zeta}$ ЦРТВЪ MSPC 42, MSPC 141.

⁴⁰⁶⁶ когда MSPC 42; не како MSPC 141, Vin-
dob. slav. 158.

4067 и $\hat{\rho}_E^Y$ MSPC 42.

4068 ТВОЕГО MSPC 141.

4069 **с҃д'҃҃дд** MSPC 42.

⁴⁰⁷⁰ ΔΥΙΤΟΦΕΛΉ MSPC 42; ΔΥΪΤΟΦΕΛΉ MSPC 141;

ДхїтоФЕЛЬ Vindob. slav. 158.

⁴⁰⁷¹ и злим MSPC 42; злыимъ MSPC 141.

⁴⁰⁷² повинувъ Vindob. slav. 158.

⁴⁰⁷³ MSPC 42, Vindob. slav. 158: Ø; [...] MSPC 141.

4074 **поса́нницъ** MSPC 141.

⁴⁰⁷⁵ ОБЪДЪ Vindob. slav. 158.

⁴⁰⁷⁶ вѣдѣши MSPC 42; вѣдѣши Vindob. slav.
158.

⁴⁰⁷⁷ И ВЪЗЪЛЪ MSPC 42; ВЪЗЪЛ ЖЕ MSPC 141.

⁴⁰⁷⁸ ахитофеломъ MSPC 42; ахѣтофеломъ MSPC 141; ахѣтофелѣм(ь) Vindob. slav. 158.

⁴⁰⁷⁹ Ø MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav.
158.

4080 **ВСТАВИВШЕ** MSPC 42; **ОСТАВИВШЕ** MSPC
141; **ВСТАВЛ'ШЕ** Vindob. slav. 158.

4081 Ø MSPC 141.

⁴⁰⁸² €MENİÜ MSPC 42; €MENİĐ MSPC 141.

4083 СКРЬБЬ MSPC 42.

4084 ΓΝΕ MSPC 42.

близъ мене соущоу. и глѣши чѣмъ скръбиши. зриши како еди́нь с тобою востахъ. не имы рѣкоу помощи. вонска бо моя об оноу страну иворѣдана ѿ, въ долѣ⁴⁰⁸⁵ алонинсѣцѣ⁴⁰⁸⁶. и не вѣмъ что прилѣчитъ⁴⁰⁸⁷ се еи⁴⁰⁸⁸ съ иворомъ⁴⁰⁸⁹ начелъникѣ⁴⁰⁹⁰ монимъ. аще бо више ѿни⁴⁰⁹⁰ биле⁴⁰⁹¹ зѣ. азъ мнѣмъ⁴⁰⁹² печали⁴⁰⁹³ свободилъ се вихъ. и рѣ елиѣ хѣсини. и доколѣ възвратѣтъ се ѿтѣдѣ⁴⁰⁹⁴. и рѣ дѣвъ даже до .і. днѣи⁴⁰⁹⁵. и⁴⁰⁹⁶ ѿвѣща⁴⁰⁹⁷ хѣсинѣ⁴⁰⁹⁸. азъ пондѣ къ снѣ твоемѣ авесаломоу. и сътворишѣ его да не придѣтъ⁴⁰⁹⁹ на те. даже до .і. днѣи⁴¹⁰⁰. тѣчню да не разгнѣваеши се на ме. занѣ мнѣмъ хоушѣ вѣсѣдовати на те. и рѣ елиѣ дѣвъ понди⁴¹⁰¹ и тѣчню⁴¹⁰² сътворишѣ его да не придѣтъ⁴¹⁰³. /f. 225r/ и азъ пошлю⁴¹⁰⁴ писаніе глѣе. прїиди⁴¹⁰⁵ съ вонскою на брань. како снѣ мой авесалѣ⁴¹⁰⁶ вѣста на ме съ ахитофелѣ⁴¹⁰⁷. 169. хѣсини⁴¹⁰⁷ же⁴¹⁰⁸ вѣста, и⁴¹⁰⁹ поѣтъ люди свое. и конѣи и мѣскы⁴¹¹⁰. и⁴¹¹¹ ѿидѣ въ хѣронъ. къ авесаломѣ. и видѣвѣше⁴¹¹² хѣсини⁴¹¹³ въкоупѣ авесалѣ⁴¹¹⁴, и ахитофелѣ⁴¹¹⁵ и⁴¹¹⁶ сдѣвише се и рѣше емоу⁴¹¹⁶, како къ намъ пришѣлъ еси. и каа вына доушѣвѣи⁴¹¹⁷ твоего. ѿнѣ же рѣ, іако тѣвѣ дѣ се црѣтво. и тѣвѣ изволи гѣ бѣ црѣ. ѿца же твоего ѿринѣ. и ты испльниши повелѣніе гнѣе, паче соломона. іако тебе възлюбѣи бѣ. и се вси к тѣвѣ⁴¹¹⁸ приидѣтъ⁴¹¹⁹. слышавѣ же авесалѣ⁴¹²⁰ слова хѣсини оублажи⁴¹²⁰ се срѣце его. [и въсприѣ хѣсини оупокои ѿ.]⁴¹²¹ събравѣшимъ се мнѣмъ⁴¹²² люди⁴¹²³ бѣ⁴¹²⁴ же⁴¹²⁵

⁴⁰⁸⁵ долѣ MSPC 42; доли MSPC 141.

⁴⁰⁸⁶ алонинсѣцѣ MSPC 42; алонинсѣцѣ MSPC 141.

⁴⁰⁸⁷ прилѣчи MSPC 141.

⁴⁰⁸⁸ ѿ MSPC 42.

⁴⁰⁸⁹ иворомъ MSPC 42.

⁴⁰⁹⁰ ѿ MSPC 42.

⁴⁰⁹¹ били MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

⁴⁰⁹² мнѣмъ MSPC 42.

⁴⁰⁹³ печали MSPC 42.

⁴⁰⁹⁴ The word ѿтѣдѣ was later corrected into ѿтѣдѣ.

⁴⁰⁹⁵ днѣи MSPC 42, MSPC 141.

⁴⁰⁹⁶ ѿ MSPC 42.

⁴⁰⁹⁷ The word ѿвѣща was later corrected into ѿвѣща.

⁴⁰⁹⁸ хѣсини MSPC 42, MSPC 141; Хоуѣи Vindob. slav. 158.

⁴⁰⁹⁹ прїидѣтъ MSPC 42; прїидѣ MSPC 141; прїидѣтъ(ъ) Vindob. slav. 158.

⁴¹⁰⁰ днѣи MSPC 42.

⁴¹⁰¹ по MSPC 42.

⁴¹⁰² ты (!) MSPC 42.

⁴¹⁰³ прїидѣтъ MSPC 42; прїидѣ MSPC 141.

⁴¹⁰⁴ пошлю MSPC 141.

⁴¹⁰⁵ прїиди Vindob. slav. 158.

⁴¹⁰⁶ ахитофелѣ MSPC 141.

⁴¹⁰⁷ хѣсиа MSPC 141.

⁴¹⁰⁸ ѿ Vindob. slav. 158.

⁴¹⁰⁹ ѿ MSPC 42.

⁴¹¹⁰ мѣскы MSPC 42.

⁴¹¹¹ ѿ Vindob. slav. 158.

⁴¹¹² видѣвѣше MSPC 42; вид(и)вѣше Vindob. slav. 158.

⁴¹¹³ The word хѣсиню was later corrected into хѣсини.

⁴¹¹⁴ хитофелѣ (!) MSPC 42.

⁴¹¹⁵ ѿ MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

⁴¹¹⁶ къ нѣмъ MSPC 42; [...] MSPC 141.

⁴¹¹⁷ пришѣвѣиа MSPC 42; доушѣвѣи Vindob. slav. 158.

⁴¹¹⁸ The word тѣвѣ was later corrected into тѣвѣ.

⁴¹¹⁹ прїидѣтъ(ъ) Vindob. slav. 158.

⁴¹²⁰ оублажи (!) MSPC 42.

⁴¹²¹ ѿ MSPC 42.

⁴¹²² мнѣмъ MSPC 42.

⁴¹²³ люди MSPC 141; люд(и) Vindob. slav. 158.

⁴¹²⁴ бѣше MSPC 42; бѣхѣ MSPC 141.

⁴¹²⁵ ѿ MSPC 42.

сѣбравъше се ѿ всакоѣ веси. и градоѡв. и ⁴¹²⁶рѣ ахытофель пои/f. 225v/дѣмь прѣети
црѣтво гнѡу нашемо авесалѡм⁴¹²⁷ (!). и рѣ авесалѡ. да въпросимъ и ⁴¹²⁸хоусиѡ. ꙗко
мѡжъ добросѣвѣтънъ ⁴¹²⁹ѣ. и рѣше хоусиѡ. что мнитъ ти се повѣжъ намъ. пондемъ
ли въ іерлѡмъ или ны. рѣ ⁴¹³⁰же ⁴¹³¹хоусиѡ. почто нѣдитъ се гнѡ мои понти въслѣдъ
(!) комара. ѡцѣ во твои ничтоже ѣ въ чѣ съ ⁴¹³². тѣчию комаръ ⁴¹³³ немощнѣиши ⁴¹³⁴.
сѣди прочее и почиваи, даже до ꙗ. днен. и придѡуть ⁴¹³⁵ въси старци ѡ двана-
дѣтихъ ⁴¹³⁶ колѣнъ, на поклоніеніе тееѣ ⁴¹³⁷. и тако приидѡтъ іереи ⁴¹³⁸. и повѣдѡтъ
те съ чѣстію великою. ты бо бранъ ни ѡкѡде имаши. и рѣ авесалѡ ⁴¹³⁹ добръ сѣвѣтъ
хоусиевъ. паче ⁴¹⁴⁰ахытофель ⁴¹⁴¹*. [и оустави] ⁴¹⁴²почити за дѣтъ ⁴¹⁴³днен. 170.
иѡавъ ⁴¹⁴⁴же приде ⁴¹⁴⁵съ воинскою. и ⁴¹⁴⁶вѣрѣте дѣда вѣртице носещѡ. /f. 226r/
и лежещѡ на пепелѣ. и плачещѡ ⁴¹⁴⁷свое впоустѣнїе и единѣство, еже бѣ ємоу. и рѣ
ємоу иѡавъ ⁴¹⁴⁸. не долѣет ли намъ рати ⁴¹⁴⁹съ єзыки. нѣ и съ любодѣичиємъ
твоимъ хоше ратовати се. въ злы ⁴¹⁵⁰адръжимъ ⁴¹⁵¹. дѣвъ же вѣстенѡвъ просльзи се.
и рече к нѣмоу грѣхъ рады мой встави мѣ гѣ. и снѣ мои вѣста на мѣ. и вѣставъ
иѡавъ ⁴¹⁵². поємъ ⁴¹⁵³[ратъ свою] ⁴¹⁵⁴, съ всацѣми ⁴¹⁵⁵вѣрѣжники понде ⁴¹⁵⁶на аве-
салѡма. и призва ⁴¹⁵⁷имѣ гѣ бѣ ісѡва. сѣвѣкѡпи ⁴¹⁵⁸бранъ. и хѡсин ⁴¹⁵⁹оубо инѣмъ
поутѣмъ съ инѣми мнѡвѣми ѡтиде. и оуидѡше ѡ рати. ахытофель же самъ себе
оудавы. оубѡавъ ⁴¹⁶⁰се да не въпадѣтъ въ рѡцѣ дѣдѣвѣ. авесалѡмъ же единъ вѣставъ.
бѣгѡ въдѡ се ⁴¹⁶¹скрозѣ ⁴¹⁶²горѡ. хотѣ оубѣгноути. ꙗкоже ⁴¹⁶³бѣжашѣ на кони ⁴¹⁶⁴.

⁴¹²⁶ Ø MSPC 42.

⁴¹²⁷ дѡу MSPC 42.

⁴¹²⁸ Ø Vindob. slav. 158.

⁴¹²⁹ добросѣвѣтно MSPC 42.

⁴¹³⁰ и рѣ MSPC 42.

⁴¹³¹ Ø MSPC 42, MSPC 141.

⁴¹³² сѣи MSPC 42, MSPC 141.

⁴¹³³ комара MSPC 42, Vindob. slav. 158.

⁴¹³⁴ немощнѣиши MSPC 141.

⁴¹³⁵ прїидѡтъ MSPC 42, MSPC 141.

⁴¹³⁶ бѣ MSPC 42, Vindob. slav. 158; бѣ тѣ MSPC 141.

⁴¹³⁷ к тееѣ MSPC 42, MSPC 141.

⁴¹³⁸ іереи MSPC 42, MSPC 141.

⁴¹³⁹ –* Cf. 2 Sam 17:14.

⁴¹⁴⁰ паче нежели MSPC 42.

⁴¹⁴¹ ахытофель MSPC 42.

⁴¹⁴² вѣстави и Vindob. slav. 158.

⁴¹⁴³ ꙗ MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

⁴¹⁴⁴ иѡавѡ MSPC 42; иѡав MSPC 141.

⁴¹⁴⁵ прїидѣ MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

⁴¹⁴⁶ Ø MSPC 42.

⁴¹⁴⁷ плакаше MSPC 42.

⁴¹⁴⁸ иѡавѡв MSPC 42; [...] MSPC 141.

⁴¹⁴⁹ ратъ MSPC 42, MSPC 141.

⁴¹⁵⁰ злии MSPC 42.

⁴¹⁵¹ адръжими MSPC 42; одръжими MSPC 141.

⁴¹⁵² иѡавѡв MSPC 42.

⁴¹⁵³ поєт(ъ) Vindob. slav. 158.

⁴¹⁵⁴ рѡ свои MSPC 42; [...] MSPC 141.

⁴¹⁵⁵ всаками MSPC 42.

⁴¹⁵⁶ и понде MSPC 42.

⁴¹⁵⁷ призвавъ MSPC 141; прїзвавъ Vindob. slav. 158.

⁴¹⁵⁸ и сѣвѣкѡпи MSPC 42; сѣвѣкѡпиев MSPC 141.

⁴¹⁵⁹ хѡсѣа MSPC 42, MSPC 141.

⁴¹⁶⁰ вѡва MSPC 42.

⁴¹⁶¹ сѣвѣ MSPC 42.

⁴¹⁶² скрозѣ Vindob. slav. 158.

⁴¹⁶³ и ꙗкоже Vindob. slav. 158.

⁴¹⁶⁴ коню MSPC 42.

заешѣ⁴¹⁶⁵ се⁴¹⁶⁶ плетени⁴¹⁶⁷ /f. 226v/ власи главы его. и вебѣси се⁴¹⁶⁸. и кѡнь оубѣже
темы⁴¹⁶⁹, тѣ же вебѣ^т се^т высе. един^т же ѿ воинъ видѣ его. висеца на дрѣвѣ⁴¹⁷⁰
оустрѣни⁴¹⁷¹ его. и тако пришь⁴¹⁷² [ѡсѣче главоу его]⁴¹⁷³ и⁴¹⁷⁴ еще⁴¹⁷⁵ дышеши⁴¹⁷⁶
емоу⁴¹⁷⁷. <и>⁴¹⁷⁸ принесе къ ѡцѣ его дѣоу. ѡцѣ же его дръже ею⁴¹⁷⁹. плакаше⁴¹⁸⁰ грѣ-
ха ради егоже сътвори. 171. ѡ семъ грѣсѣ^т моудры⁴¹⁸¹ покаианиа⁴¹⁸² свѣтил^тникъ,
андреѣа крит^тскы поминаеть глѣю. ⁴¹⁸³Слышала еси авесалѡма. како на ѣство вѣста.
оубѣдѣ⁴¹⁸⁴ скверн^тнаа⁴¹⁸⁵ его⁴¹⁸⁶ дѣла. како вебес^тчести ложе ѡца своего дѣа*. ѡ аве-
салѡмѣ⁴¹⁸⁷ же пакы такоже⁴¹⁸⁸ глѣеть. ⁴¹⁸⁹повиноуль⁴¹⁹⁰ еси непоравощен^тноую свою
волю. тѣлоу своемоу дрѣгаго⁴¹⁹¹ бѡ ахытофела вебѣтши врага дѣше⁴¹⁹². послѡушала
еси свѣти^т его. нѣ снѡ разори самъ хсѣ*. іако да ты всако спсеши се: ⁴¹⁹⁴Іако-
же бо /f. 227r/ рѣ авесалѡ^т црѣвь снѣ сы⁴¹⁹⁵. поравоти се ахытофеловѣ [лоукавомѣ
свѣтоу]⁴¹⁹⁶. тако и⁴¹⁹⁷ ты рѣ, свобод^тнаа⁴¹⁹⁸ ѡ бѣ създав^тши се врагѣ поравоти се*.
[ѡ любодѣнствѣ. и ѡ оубиствѣ⁴¹⁹⁹, іакоже⁴²⁰⁰ выше рекохѡ]⁴²⁰¹ [рѣ. ⁴²⁰²Съвѣкоу-
пи]⁴²⁰³ нѣкогда дѣвъ безаконіе къ безаконію⁴²⁰⁴. [оубиство съ любодѣніемъ]⁴²⁰⁵
раствори. покаианіе соугоуѣо [авіеу показа]⁴²⁰⁶.*

4165 заеже MSPC 42.

4166 Ø MSPC 42.

4167 съплѣтени MSPC 42.

4168 се теки MSPC 141.

4169 текии Vindob. slav. 158.

4170 дрѣва MSPC 42.

4171 и оустрѣны MSPC 42.

4172 пришь (!) MSPC 42.

4173 главоу емоу ѡсѣче MSPC 42.

4174 Ø MSPC 42, MSPC 141.

4175 еще ж(е) Vindob. slav. 158.

4176 дышеши Vindob. slav. 158.

4177 еи Vindob. slav. 158.

4178 Ø MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

4179 ю MSPC 42, Vindob. slav. 158.

4180 плаче се MSPC 42; плаче MSPC 141; плачаа-
ше Vindob. slav. 158.

4181 моудрыи MSPC 141, Vindob. slav. 158.

4182 покаиѣа MSPC 42.

4183 –* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1369B).

4184 свѣдѣвъ MSPC 141.

4185 сквернаго MSPC 42; скверннааго MSPC 141.

4186 Ø MSPC 42, MSPC 141.

4187 The word авесалѡма was later corrected into авесалѡмѣ.

4188 Ø MSPC 42, MSPC 141.

4189 –* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1369B).

4190 повинѣа се MSPC 141; повиноуль еси Vin-
dob. slav. 158.

4191 дрѡугаго Vindob. slav. 158.

4192 ѡ дѣше MSPC 42.

4193 свѣта MSPC 42; свѣѣта MSPC 141.

4194 –* Unidentified source (variant of St. An-
drew of Crete, *The Great Canon of Penance*, PG
97, 1369B?).

4195 сын Vindob. slav. 158.

4196 свѣтоу лоукавомѡу MSPC 42; свѣтѣ
лѡкавомѡу MSPC 141.

4197 Ø MSPC 42.

4198 свобод^тна Vindob. slav. 158.

4199 свѣнствѣ MSPC 42; оубиствѣ MSPC 141.

4200 іаже MSPC 42.

4201 Ø Vindob. slav. 158.

4202 –* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1369A).

4203 въкоупи реч(е) Vindob. slav. 158.

4204 [...]законіе MSPC 141.

4205 и оубиство съ любодѣніемъ MSPC 42;

и любодѣнство съ ѡиством MSPC 141;

ѡѣнство съ людѣніемъ (!) Vindob. slav. 158.

4206 показа авѣе MSPC 141.

172. [ѡ прѣписани]⁴²⁰⁷. Дѣдоу нѣкогда блговрѣменство имоушоу⁴²⁰⁸. и оути-
 шие⁴²⁰⁹ ѡ брани. въ помысль сицевъ прїиде. іако да прѣпишетъ люди свое. не
 [ѡ бѣше]⁴²¹⁰ прѣписаниа⁴²¹¹ въ то врѣме. рѣ же дѣъ ивавоу⁴²¹² прѣвоначел'никоу
 своему. хоцѣ іако да поидеши, прѣписати люи мое, иже ѣ їсма. да вїмѣ колико
 имаи воины⁴²¹³. и колико землѡдѣльць⁴²¹⁴. и колници въ единѡ⁴²¹⁵ домоу прѣбиваю-
 ть. <и>⁴²¹⁵ ѡвѣ/f. 227v/цаа⁴²¹⁶ же ївавь⁴²¹⁷. и⁴²¹⁸ рѣ дѣоу. не могѣ се сътворити.
 понюже пишетъ въ законѣ гни. да не прѣчтеша⁴²¹⁹ люди гнию. [и проклетъ всакъ
 иже изъчтетъ люди гнию]⁴²²⁰. понюже неизъчтен'но ѣ сѣме їслюво. и не послѣ-
 шавъ⁴²²¹ ивавь цѣра дѣа сътворити⁴²²² се. [рѣ же]⁴²²³ къ дрѣгому его члѣку. именемъ
 акъхита. иже и⁴²²⁴ поиде начеть⁴²²⁵ прѣписовати. и абию приде⁴²²⁶ аггль гни глѣ
 дѣоу. разгнѣва га ба и прогнѣва се на те гъ. и начеть плакати се глѣ. и что
 ѣ сѣргнѣше мое, іако прогнѣва се на ме гъ. рѣ⁴²²⁷ емоу аггль гни понюже по-
 коусилъ се еси. прѣчѣсти⁴²²⁸ люди гнию. и се гъ бѣ скон'чаваеъ⁴²²⁹ гнѣвъ. не въ
 законѣ ли пишеъ. іако неизъчтен'но ѣ сѣме їслюво. и естъ проклетъ всакъ, иже
 прѣчѣтетъ люи гнию. и се гъ бѣ скон'чаваеъ гнѣвъ съ моукою. иже /f. 228r/
 хоцетъ привести на те. ѡ три⁴²³⁰ сихъ искоушени⁴²³¹. глы іаково аще⁴²³² хоцеша
 оубѣгнѣти. [да или]⁴²³³ ѡ грѣ въ градъ гонимъ боудеши за .г. лѣта. или за .б.⁴²³⁴
 лѣтѣ гладъ. или за .г. дны⁴²³⁵ смръ. онъ же слышавъ сѣа, ѡжасе се. и ѡцѣпѣнѣ.
 и стояше изоумивъ се, не могын⁴²³⁶ провѣщати. аггль же⁴²³⁷ гни рѣ къ нѣмоу глы
 въскорѣ, понюже поноуѣаетъ мѣ гнѣвъ бжїи. и⁴²³⁸ ѡвѣщавъ дѣъ и рѣ. ѡ трїехъ
 сихъ нѣстъ рѣши смръ. нъ ѡбаче въ рѣцѣ гни пакы дше и⁴²³⁹ ѡходѣъ, и да ѡдѣтъ

⁴²⁰⁷ Περι τῆς καταγραφῆς, PGr, p. 286; ѡ прѣпи-
 санїи MSPC 42; Ø Vindob. slav. 158 (the text
 continues the previous chapter). The chapter is
 based on 2 Sam 24, 1 Chr 21.

⁴²⁰⁸ имѣши MSPC 42.

⁴²⁰⁹ стѣши MSPC 42; оутишїе MSPC 141.

⁴²¹⁰ бѣше ѡ Vindob. slav. 158.

⁴²¹¹ прѣписанїе MSPC 42.

⁴²¹² ивавѣ MSPC 42.

⁴²¹³ воины Vindob. slav. 158.

⁴²¹⁴ землѡдѣльць MSPC 42; землѡдѣльць MSPC
 141, Vindob. slav. 158.

⁴²¹⁵ Ø MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

⁴²¹⁶ ѡвѣщав MSPC 42; ѡвѣща MSPC 141.

⁴²¹⁷ ивававь MSPC 42.

⁴²¹⁸ Ø MSPC 42, MSPC 141.

⁴²¹⁹ почтеша Vindob. slav. 158.

⁴²²⁰ Ø MSPC 42.

⁴²²¹ послѣша MSPC 42.

⁴²²² и не сътвори MSPC 42.

⁴²²³ и рѣ MSPC 42.

⁴²²⁴ Ø MSPC 42.

⁴²²⁵ и начеть MSPC 141.

⁴²²⁶ прїиде MSPC 42, MSPC 141.

⁴²²⁷ и рѣ MSPC 42, MSPC 141.

⁴²²⁸ ї прѣчѣсти Vindob. slav. 158.

⁴²²⁹ навѣ на те MSPC 42; навѣде на те MSPC 141.

⁴²³⁰ трїи MSPC 42; трѣ MSPC 141; трїехъ Vin-
 dob. slav. 158.

⁴²³¹ искоушениї MSPC 42; искоушениї MSPC
 141; искоушениї Vindob. slav. 158.

⁴²³² Ø MSPC 141.

⁴²³³ дали MSPC 42, MSPC 141.

⁴²³⁴ дѣвъ MSPC 141.

⁴²³⁵ часи MSPC 42; часы MSPC 141, Vindob.
 slav. 158.

⁴²³⁶ мого MSPC 42, MSPC 141.

⁴²³⁷ Ø MSPC 42.

⁴²³⁸ Ø Vindob. slav. 158.

⁴²³⁹ и Vindob. slav. 158.

се. 173. [ω сѣчи]⁴²⁴⁰ и въкоупѣ съ словомъ црѣвѣмъ⁴²⁴¹. изъшъ аггль и⁴²⁴² начеть сѣши ѿ. и бѣше плачь и риданіе мно҃го⁴²⁴³ въ всеи иоудѣи⁴²⁴⁴. дѣвѣ же вѣлѣче се въ вѣрѣтище. и бѣше въ плачи и въ ридани. глѣ⁴²⁴⁵, гѣ мене погѣби. [понѣже азъ съгрѣшѣхъ, а не людіе. гѣ ме/ф. 228v/не погѣби]⁴²⁴⁶ съ безаконіи⁴²⁴⁷ мои. азъ бо [се лоукавое]⁴²⁴⁸ въ память приехъ. мѣтивъ⁴²⁴⁹ мѣтивъ воудѣ людемъ своѣмъ. и не гнѣван се на ме безгѣрѣшнѣ. сѣна дѣвѣ и множанше⁴²⁵⁰ глаше⁴²⁵¹. видѣ⁴²⁵² гѣ бѣ плачь єго оумѣрдн⁴²⁵³ (!) се на люди свое. и прѣста аггль гнѣ гоубе люди. и оустави се гнѣбъ гнѣ ѿ людѣ⁴²⁵⁴. и прѣчьтъ дѣвѣ вѣрѣте⁴²⁵⁵ іако⁴²⁵⁶ въ трѣ⁴²⁵⁷ часѣ погѣби аггль. [тысоу-ща .пѣ.]⁴²⁵⁸ и оустави аггль плачь дѣвѣ. се писаніе моудры⁴²⁵⁹ нѣкто поминаєтъ⁴²⁶⁰, ѿ творѣца. въ єдинѣ ѿ правилъ пише⁴²⁶¹ рѣ сѣце. ⁴²⁶²дѣвоу нѣкогда твоємоу прѣкоу. іакоже оустави аггла⁴²⁶³ люди гѣвѣца⁴²⁶⁴ мѣчємъ. миръ подалъ єси*:

174. [ω црѣи иоудеицеѣмъ⁴²⁶⁵ ивоѣи]⁴²⁶⁶: Црѣвоуѣщю⁴²⁶⁷ иудею⁴²⁶⁸ вѣзю⁴²⁶⁹. вѣниде⁴²⁷⁰ въ храмъ бѣжѣи. и пришѣшоу іерею покадити. [рѣ вѣзѣа црѣ. дажѣ и мнѣ покадити.]⁴²⁷¹ и ѿвѣщаѣвъ іереи рѣ⁴²⁷² /ф. 229г/ ємоу⁴²⁷³. нѣ ти дѣнно покадити. и ѿвѣща⁴²⁷⁴ <же>⁴²⁷⁵ црѣ >и<⁴²⁷⁶ рѣ ємѣ. почто нѣ ми двѣстоинно покадити. єда нѣсьмъ⁴²⁷⁷ помазаникѣ⁴²⁷⁸ и црѣскою вѣдѣжю вѣлѣченъ. и⁴²⁷⁹ ѿвѣща⁴²⁸⁰ іереи вѣстинноу

⁴²⁴⁰ Added on the margin MSPC 42.

⁴²⁴¹ црѣвомъ MSPC 42.

⁴²⁴² Ø Vindob. slav. 158.

⁴²⁴³ Ø MSPC 42.

⁴²⁴⁴ иоудеи MSPC 42.

⁴²⁴⁵ глѣ глѣ (!) MSPC 42.

⁴²⁴⁶ Ø MSPC 42, Vindob. slav. 158.

⁴²⁴⁷ безаконіи MSPC 42, MSPC 141.

⁴²⁴⁸ лоукавое се MSPC 42; лѣкавое се MSPC 141.

⁴²⁴⁹ мѣтивѣ MSPC 42.

⁴²⁵⁰ множанша MSPC 42; множака MSPC 141;

множанша Vindob. slav. 158.

⁴²⁵¹ плачѣ глаше MSPC 42; плаче се глаше MSPC 141.

⁴²⁵² и видѣ MSPC 141.

⁴²⁵³ ѿмѣрдн MSPC 42, MSPC 141; ѿм(н)л(с)ср(ь)дн Vindob. slav. 158.

⁴²⁵⁴ людіи тѣ Vindob. slav. 158.

⁴²⁵⁵ и ѿвѣрѣте MSPC 141.

⁴²⁵⁶ Ø MSPC 42.

⁴²⁵⁷ трѣхъ MSPC 42; триѣ MSPC 141.

⁴²⁵⁸ пѣ тисѣща MSPC 42; пѣ тисѣща MSPC 141; тысоуща .пѣ. Vindob. slav. 158.

⁴²⁵⁹ моудры MSPC 141, Vindob. slav. 158.

⁴²⁶⁰ поминає Vindob. slav. 158.

⁴²⁶¹ пишетъ MSPC 42.

⁴²⁶² —* Unidentified source of quotation.

⁴²⁶³ аггль MSPC 42.

⁴²⁶⁴ гѣвѣи MSPC 42.

⁴²⁶⁵ іудеицеѣ MSPC 141.

⁴²⁶⁶ Περί τοῦ Ὁζίου βασιλέως, PGr, p. 287. The chapter is based on 2 Chr 26:16–23; 2 Kgs 15:5.

⁴²⁶⁷ Црѣвоуѣщ (!) MSPC 42.

⁴²⁶⁸ иоудеиѣ MSPC 42; іудеиѣ MSPC 141.

⁴²⁶⁹ вѣзи MSPC 141.

⁴²⁷⁰ и вѣниде MSPC 141.

⁴²⁷¹ Ø MSPC 42.

⁴²⁷² и рѣ MSPC 42.

⁴²⁷³ Ø MSPC 141.

⁴²⁷⁴ и ѿвѣщаѣвъ MSPC 141.

⁴²⁷⁵ Ø MSPC 42, MSPC 141.

⁴²⁷⁶ MSPC 42, MSPC 141.

⁴²⁷⁷ The word нѣсьмъ was later corrected into нѣсьмъ.

⁴²⁷⁸ помазаникѣ бѣжѣи MSPC 42; помазаникѣ MSPC 141.

⁴²⁷⁹ Ø MSPC 42.

⁴²⁸⁰ The word ѿвѣща was later corrected into ѿвѣща.

црѣ еси. нъ нѣ ти дѣино покадити. и постави іереи кадил'ницѣ⁴²⁸¹ ею. црѣ же възвѣ⁴²⁸² кадил'ницѣ покадити. и прогнѣва се гѣ на нѣго. и дастъ емѣ проказѣ на челѣ⁴²⁸³ егѣ. и сѣмоу бывѣ'шоу. ѡбичаи бѣ иоудѣ⁴²⁸⁴ изганати⁴²⁸⁴ всакого проказен'на⁴²⁸⁵ вънѣ⁴²⁸⁶ ѿ грѣ и ѿ плѣка ихъ. тогоже оусраминѣ'ше се. не изгнаше егѣ вънѣ⁴²⁸⁷ из грѣ. и разгнѣва се гѣ на нѣ. и не дастъ слова даже до смър'ти ѡзие⁴²⁸⁸. [и⁴²⁸⁹ егда оумрѣтъ ѡзига. іави се имъ⁴²⁹⁰ гѣ.]⁴²⁹¹ Сего ради тако⁴²⁹² ѿ радости рещи пишеть⁴²⁹³ лѣто⁴²⁹⁴. въ нѣже оумрѣтъ ѡзига црѣ. видѣхъ⁴²⁹⁵ гѣ*:

⁴²⁸¹ The word мѣстѣ was later corrected into мѣстѣ. мѣсто MSPC 42.

⁴²⁸² възвѣмъ MSPC 141.

⁴²⁸³ чело MSPC 42.

⁴²⁸⁴ изганати MSPC 42.

⁴²⁸⁵ проказеннаго MSPC 141.

⁴²⁸⁶ вънъ MSPC 42; Ø MSPC 141.

⁴²⁸⁷ вънъ MSPC 42, MSPC 141.

⁴²⁸⁸ ѡзій MSPC 141.

⁴²⁸⁹ Ø MSPC 42.

⁴²⁹⁰ емѣ MSPC 42.

⁴²⁹¹ Ø MSPC 141.

⁴²⁹² Ø MSPC 42.

⁴²⁹³ —* Isa 6:1.

⁴²⁹⁴ въ лѣто MSPC 141.

⁴²⁹⁵ видѣ MSPC 42.

Index of citations and references

Numbers in italics refer to footnotes.

Old and New Testaments

Gen 3:3 67

Gen 3:19 196

Gen 4:8 103, 105

Gen 4:9 107, 108

Gen 4:10.6 110

Gen 4:14 112

Gen 4:15 116

Gen 4:18 133

Gen 4:19 146

Gen 4:23–24 181

Gen 6:2 217

Gen 6:14 253

Gen 6:18.4 249

Gen 7:7.16 312

Gen 7:23 323

Gen 8:4 332

Gen 8:9 344

Gen 8:11–12 351

Gen 9:9 380

Gen 9:13 386

Gen 11:2.1.3–4.6–7 399

Gen 11:8 422, 425

Gen 12:1 456

Gen 12:2 459

Gen 12:6–7 480

Gen 13:18 532

Gen 14:14–15 829

Gen 14:18 854

Gen 15:1 757

Gen 15:2 800

Gen 15:3 801

Gen 15:9–13.4 806

Gen 15:13–15 816

Gen 17:1–2 799

Gen 17:4 556

Gen 17:5 558

Gen 18:6 939

Gen 18:20–21 966

Gen 22:1–2 1127

Gen 22:2–4 1168

Gen 22:3 1131

Index of citations and references

- Gen 22:4 1132
Gen 22:6 1135
Gen 22:7–8 1137
Gen 22:9–12.16–17 1139
Gen 22:13 1145, 1151
Gen 28:12–14 1228
Gen 28:16–17 1239
Exod 2:7–10 1309
Exod 2:14 1371
Exod 2:15.14 1373
Exod 3:1–2 1392
Exod 3:4–5 1399
Exod 3:6 1407
Exod 3:7–8 1409
Exod 14:1–2 1630
Exod 14:6 1634
Exod 14:11.13–17 1647
Exod 14:21–25 1663
Exod 14:28–29 1678
Exod 15:15 2939
Exod 15:20–21 1692
Exod 15:20–21.1 1682
Exod 15:22–27 1797
Exod 16:1 1877
Exod 18:4 1385
Exod 20:2–5.7–8 1969
Exod 20:10 1986
Exod 20:12 2005
Exod 20:14.13.15–17 2011
Exod 21:15 2031, 2032
Exod 23:1–3.2.6–8 1947
Exod 24:12 1881
Exod 24:14 1887
Exod 32:10 1925
Lev 19:15 1964
Lev 19:32 2029
Lev 24:15–16 2022
Num 24:17 2632
Num 24:17–18 2572
Deut 24:16 2032
Deut 32:1 2777
Deut 32:13 2772
Josh 3:7–8 2836
Josh 3:15 2847
Josh 3:16 2859
Josh 5:13 2883
Josh 5:14 2884
Josh 5:15 2889
Judg 11:31 3122
Judg 13:5 3178
Judg 13:22 3225
Judg 13:24 3230
Judg 14:14 3313
1 Sam 1:20 3409
1 Sam 2:1 3412
2 Sam 12:10 4037
2 Sam 12:13 4032
2 Sam 17:14 4139
Ps 9:17 1735
Ps 23(22):4 2164
Ps 29(28):8 2259
Ps 45(44):7 1755
Ps 78(77):35 3106
Ps 78(77):55 3558
Ps 81(80):17 2768
Ps 83(82):11 3082

Ps 83(82):12 838

Ps 87(86):4 2933

Ps 88(87):6–7 226

Ps 95(94):7–11 2387

Ps 95(94):10–11 2379

Ps 105(104):11 3104, 3561

Ps 106(105):17–18 2204

Ps 106(105):28 2675

Ps 106(105):30–31 2698

Ps 107(106):40 2402

Ps 110(109):2 2160

Ps 110(109):4 855

Isa 1:18 1762

Isa 6:1 4293

Jer 38:15 3624

Zech 3:2 2806

Mt 24:38–39 222

1 Cor 10:4 2755

1 Cor 15:55 2298

Heb 7:3 578

Heb 7:9 724

Jud 1:9 2806

St. John Chrysostom:

Divine Liturgy 366

St. Andrew of Crete:

Great Canon of Penance 84, 96, 186, 225, 1029, 2427, 3010, 3087, 3144, 3154, 3251, 3370, 3417, 3430, 3481, 3493, 3527, 3613, 3692, 3745, 4183, 4189, 4194, 4202

St. John of Damascus:

Sunday Canon (tone 5) 1830, 2761

Sunday Canon (tone 7) 45

The second Canon on the Synaxis of Archangel Michael and the Other Bodiless Powers 2626

St. Cosmas Melodist of Maiuma:

Canon on the Nativity of Christ 2646

Canon on the Dormition of the Mother of God 2052

Canon on the Elevation of the Holy Cross 1285, 1289, 1741, 2147, 2153, 2169, 2283

*

The second Canon for the Sunday of the Forefathers 1156

Index of proper names

Numbers refer to the sections in the PH II text.

- Aaron (ааронъ) 84–85, 88–89, 95–96, 98–101
 Abel (авель) 6–7, 12
 Abiathar, high priest (авитаръ, авифаръ) 164
 Abimelech (авимелехъ) 38–39
 Abiram (авиронъ, авиронъ) 101
 Abraham (авраамъ) 24–29, 34–36, 38–43, 45–49, 53–54, 55–60, 71, 121
 Absalom, son of David (авесаломъ) 167–171
 Achan, son of Zerah (ахаръ) 126
 Adah, wife of Lamech (адада) 9, 11
 Adam (адамъ) 1–6, 12–14
 Adam, city (даминъ) 124
 Adem (адинъ) 111
 Ahithophel (ахитофель) 167, 169–171
 Ai, city (гаинъ) 126
 Akhia (акхиа) 172
 The Alonian (Salt) Land (алониска страна) 127
 The Alonian (Dead, Salt) Sea (алонское море) 124
 The Alonian (Salt) Valley (алонски доль) 168
 Amalek (амаликъ) 84–85, 106, 112, 127
 Amanites (аманитъны) 127
 Andrew (Lazar), servant of Abraham (instead of Eliezer of Damascus) (андреа, лазаръ) 59
 Andrew of Crete, St. (андреа критски) 5, 6, 11, 13, 52, 108, 133, 141, 143, 145, 149, 152, 171
 Angel of God (аггль гнь) 12, 24–27, 56, 58, 80, 115, 134–135, 139, 165, 171, 173
 The Araba (Salt) Sea (аравское море) 124
 Ararat, mountain (араратскыи горы, аманитъ) 19
 Arimathea, city (армафемъ) 158
 Armathem, nursemaid of Samuel (армафемъ, армафемъ) 141
 Armenia (армениа) 19
 Artasyris (артасиръ, арфасиръ) 150–152
 Asenath (асенефа, асенефа) 65
 Asher, son of Jacob (асиръ) 64, 134, 141
 Assyria (асириа) 19
 Assyrians (асирен) 127
 Avgeya (instead of Maacah), mother of Absalom (авгинеа) 167
 Baal (Cronus), god (вилъ) 111, 117
 Baalpeor, mountain (елфегоръ) 117
 Babylon (бавулонъ) 23, 30, 126
 Baktrians (вѣкьтрь) 19
 Balaam, diviner (валаамъ) 110–116
 Balak, king of the Moabites (валаакъ, валакъ) 110, 112–113, 117
 Barak, judge, prophet (варакъ, вараакъ) 144, 152

- Benjamin, son of Jacob (венеамина) 64, 147–149
- Bethlehem (вифлеема) 116
- Billah, maid-servant of Rachel (вала) 64
- Cain (каин) 4–5, 7–8, 10–11
- Canaan (ханаан) 118, 126
- Canaanites (ханаанѣни) 25–26, 105, 126
- Chaldea (халдеискаа земля) 25, 26, 27, 36, 38, 59, 62, 63
- Chaldeans (халдеи) 43, 130
- Chet (хетети, хетѣти) 26–27, 36, 60
- Chodologomor (ходологоморова) 43–44
- Cosmas Melodist of Maiuma, St. (косма пѣснотворецъ) 116
- Dan, son of Jacob (дан) 64, 132
- Dan, city (дан) 43
- Dan, river (дан) 124
- Dathan (дафан) 101
- David (давид) 131, 155–158, 160–168, 170–173
- Deborah (instead of Judith) (дѣбора, дѣвора) 150–152
- Delilah, wife of Samson (далила) 138–140
- Doeg, a Syrian man (дон) 164
- Domites (далмате) 43
- Edom (едом, едомска страна) 118, 127
- Егyпт (егyпѣтъ, земля егyпетска) 64, 65, 66, 69, 71–73, 79–81, 105, 106, 112, 119, 145
- Egyptians (егyпѣтѣне) 78, 86
- Eli, priest (или, илїа) 141–143
- Eliezer, son of Moses (елиезер, елазар) 70, 73
- Elim (ели) 86, 88
- Endor (ендор, аендор) 130–131
- Enoch (енох) 14–15
- Enosh, son of Cain (енос) 8; son of Set 15
- Ephraim, son of Joseph (ефреим) 65
- Ephron, son of Chet (ефрон, еврон) 26–27, 60
- Esau (исав) 61–62, 111
- Euphrates (ефратскаа река) 53
- Eve (евѣа) 1–4
- Gad, son of Jacob (гад) 64
- Gaidad (instead of Irad) (гаидад) 8
- Galilee (галилеа) 31
- Gasphinoi (гомѣритѣ) 43
- Gazarenes (хазарита) 130
- Gennesaret, lake (генисаретско езеро) 124
- Gerara, city (герари) 38
- Gerarians (герарѣне, гераритѣ) 38–39
- Gershom, son of Moses (герсам) 70, 73
- Giants (гиганте) 14, 17
- Gibeon, city (гава) 128
- Gibeonites (гаванитѣ) 127–129
- Goliath (голиаде) 162
- Gomorrah (гоморска земля) 43
- Gomorrhians (гоморѣне) 53
- Goshem, land of (гесемска земля) 77
- Got, king of Persians (гог) 130–131
- Hagar (агар, агара) 40–41, 55–56
- Hannah, prophetess (анна) 141
- Haran, city (хара) 25
- Hebrews (евреи, люди еврейские) 66, 75
- Hebron (хеврон, хевронска страна) 26, 163, 167, 169
- Hellens (елини) 117
- Horeb (хорив, хоривска гора) 71, 73, 77, 106
- Hur (ур, иур) 84–85, 88, 95
- Hushai (хусїа, хусие, хуси) 168–169
- India (индїа) 69
- Indian, the Ocean (индиское море) 69
- Indians (индиане) 69
- Isaac (исак, исак) 54, 57–61, 71
- Ishmael (исмаил) 40–41, 55–56, 58
- Ishmaelites (исмаилѣни) 64
- Israel (исраилѣны, снове израели) 74, 79–83, 84–85, 86, 88, 94–96, 101, 103, 113, 118, 119, 121, 124, 128–129, 132, 148
- Issachar, son of Jacob (исахар) 64
- Jacob (яков, иаков) 61–65, 71, 101, 116, 145, 148
- Jael (аила, аил) 144–145
- Jambres (аннис, наннис) 74
- Jannes (анврис) 74

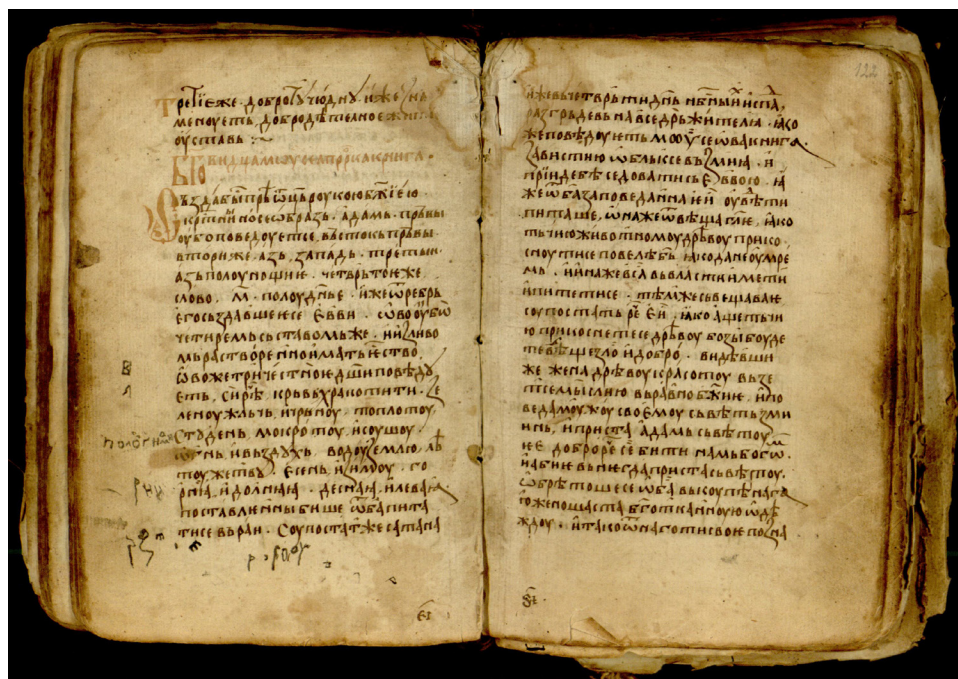
- Jephthah (ѣфтаи) 132–133
 Jeremiah, prophet (єремиїа) 149
 Jericho (єрихонъ) 123, 125–126, 127
 Jerichoites (єрихонѣанѣ, єрихонѣанѣ) 123, 125
 Jerusalem (ієрлѣмъ) 113, 114, 116, 144, 150
 Jesse (іесєи) 155, 158
 Jesus Christ (іс хс) 3, 13, 37, 44, 45, 85, 116, 120, 171
 Jews (юдєи) 78, 96, 116, 117, 123, 126, 128–129, 130–131, 132
 Joab, commander (иѡавъ) 165, 168, 170–171
 Job (иѡвѣ, иѡавѣ) 110–111
 John Chrysostom, St. (златоєзычны иѡа) 52
 John of Damascus, St. (дамаскынъ иѡанъ, иѡаннъ дамаскинъ, дамаскынъ) 3, 87, 120
 Jonathan, son of Saul (иѡафанъ) 156, 160
 Jor, river (иѡръ) 124
 Jordan, river (иѡрданъ) 28, 54, 123–124, 127, 168
 Josedek, father of Melchizedek (иѡсєдєкъ, ѡсєдєкъ) 30–32
 Joseph, son of Jacob (иѡсїѡфъ) 64–66, 80
 Josephus Flavius (иѡсїѡфъ) 13
 Joshua son of Nun (исоусъ навнєвъ) 105–106, 122–130
 Judah, son of Jacob (нюдѡ) 64
 Judeans (іудєи) 96, 128, 130, 132
 Kadesh, desert (поустыня гадскаѡа) 102
 Kenan (каннанъ, иканнанъ) 14
 Kiriathjearim (карїафинимъ) 124
 Kish, father of Saul (кисъ) 153
 Laban, father of Rebecca (лаѡанъ) 63
 Lamech (ламєхъ) 8–11
 Leah (ліа) 63–64
 Levi, son of Jacob (лєѡи) 64
 Levite (лєѡитѣ) 146–147
 Levites (лєѡитє) 102, 108
 Lot (лотъ) 24–25, 28, 43, 49–54
 Lydians (лиди) 43
 Magdala (магдаѡа) 80
 Mahalelel (маѡѡсаль) 14
 Mahujael (малєиль) 8
 Mamre, oak (дѡбѣ ѡавринскѣ, ѡаврїистини) 28, 46, 60
 Manasseh, son of Joseph (манаси, манасїа) 65
 Manoah (маноѡ) 134–136
 Marah (мєрра) 86–87
 Mathushael (маѡѡсаль) 8
 Mathuselah (маѡѡсаль) 14
 Medes (мидѣни) 130
 Melchizedek (Melchi) (мєлхисєдєкъ, мєлѡхи) 30–36, 38, 40–41, 44
 Mesopotamia (мѣждѡрѣчнє сирское) 25
 Methel, city (мєфилъ) 163
 Michael the Archangel (михаїль архангѣлъ) 116, 122, 125
 Michal, daughter of Saul (мєлхѡ) 156, 167
 Midian, land of (мидианска, мидианска зємля, страна) 70, 127
 Miriam, sister of Moses (марїа) 67, 83
 Moab (моавитска страна) 119
 Moabites (моавитѣни) 127
 Moraioi (аморєи) 43
 Moses (моѡсєи, монси) 1, 3, 67–78, 80–86, 88, 90–91, 95–99, 101–106, 109, 118–119, 121–122, 124
 Mount of Olives (єлєѡнъ) 33, 36
 Nahar (Nahor), father of Abraham (instead of Terah) (нахаръ, нахоръ) 24–25
 Nathan, prophet (нафанъ) 166
 Nazareth (назарєтъ) 155
 Nephthali, son of Jacob (нєѡталинь) 64
 Neri (нєрєи) 111
 Nimrod, king of Babylon (нєѡрѡдъ) 23, 30
 Noah (ноѡ) 15, 17–21, 25
 Oreb, prince of the Midianites (ѡрєѡвъ) 43
 Palestine (палєстинска зємля) 23, 25, 144, 160
 Paradise (ран) 3–4
 Paul, the Apostle (павѣль) 36, 120
 Persians (пєрси) 130, 150

- Pharaoh (фараонъ, фараонъ) 66–70, 72–78, 80–82
- Philistines (филитинѣ) 112
- Phinehas (финесъ, финеесъ) 105–106, 118
- Phundaitae, Mediaeval dualists (фундагитагисти) 4
- Potiphera (пенѣфери) 65
- Psalmist (пѣснописецъ, пѣснопѣвецъ, псаломникъ, пѣвецъ) 13, 43, 44, 58, 65, 100, 103, 107, 117, 118, 120, 132, 136, 139
- Rachel (рахиль, рахилиѣ) 63–64, 149
- Rahab, harlot (раавъ) 123, 126
- Ramah (in Benjamin?), city (раама, рама) 149
- Rebecca (ребека) 59
- The Red Sea (чермное море) 84, 86, 99, 146
- Reuben, son of Jacob (роувимъ) 64, 101, 146
- Reuel, father-in-law of Moses (рагоуиль, раггѣиль) 70, 73
- Reuel, son of Esau (рагоуиль) 111
- “Rock of the Skull”, place of sacrifice (ловни камень) 58
- Salem, mother of Melchizedek (салинь) 30–31
- Salem, city (салинь) 33, 36
- Salmon (салла) 111
- Samson (самѣсонъ) 134, 136–140
- Samuel (самоуиль) 141–142, 153–154, 157–158
- Sarah (сарра) 25–27, 40, 47–48, 54–55, 60
- Satan, Satanael (сатана, сатананиль) 1, 3–4, 122
- Saul (сауль) 141, 153–164, 167
- Sedek, brother of Melchizedek (седекъ) 30–33
- Seth, son of Adam (ситъ) 13–14, 114
- Shem (Canaanites) (симъ) 25, 86
- Shinar, land of (сенарска земля) 22
- Shur, desert (сѣръ пѣстинна) 86
- Sin, wilderness (синова поустинна) 88
- Sinai (синан, синанска гора) 3, 71, 74, 84, 88, 101, 103
- Sisera, king of Tyre (сисара) 144–145
- Sodom (содоми, содомската земля) 28, 43, 48, 51
- Inhabitants of Sodom (содомляне) 43, 50, 53
- Solomon (соломонъ) 54, 167
- Symeon, son of Jacob (симеонъ) 64
- Tabor, mount (давиръ) 29, 34
- Tarra, brother of Abraham (instead of Haran) (тарра) 24–25
- Theodore the Studite (стоудитъ) 52
- Tiberias, sea (море тиверидско) 124
- Tyre (тиръ, тѣръ) 144
- Uriah, commander (уриѣ) 165
- Uzzah (Zan) (узанъ) 108
- Uzziah, king of Judea (уззиа, иуззиа) 174
- Zalmunna, king of the Midianites (салмана) 43
- Zebah, king of the Midianites (зевен) 43
- Zebulun, son of Jacob (завулонъ) 64
- Zeeb, prince of the Midianites (зивъ) 43
- Zerah, the Edomite (зарра) 111
- Zillah, wife of Lamech (селла) 9, 11
- Zilpah, maid-servant of Leah (зелѣа) 64
- Zipporah, wife of Moses (симѣфора) 70, 73
- Zoar, village (сигоръ) 51

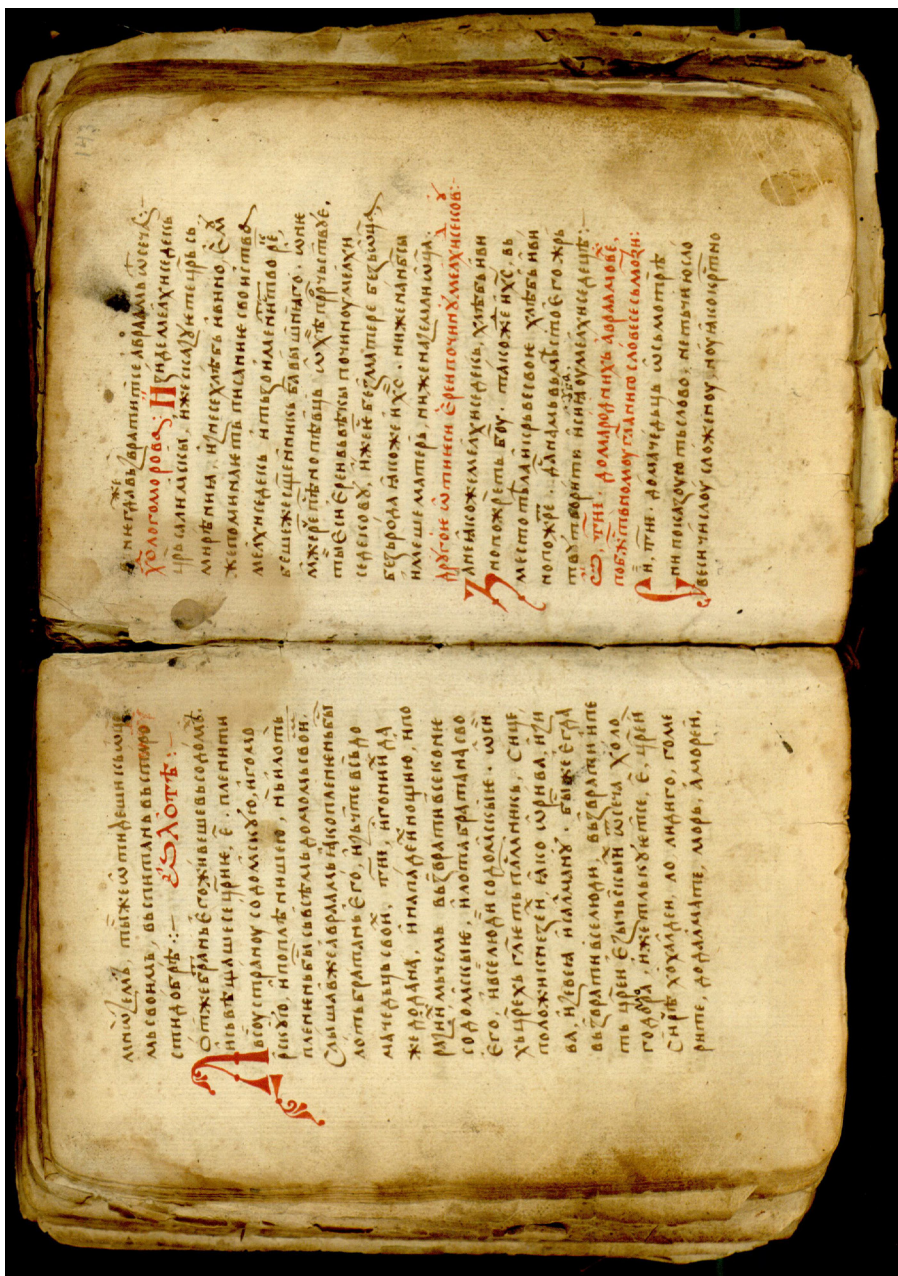
List of illustrations

1. Ms Nikoljac 83, f. 121v–122r
2. Ms Nikoljac 83, f. 142v–143r
3. Ms NIM 25, f. 39v–40r
4. Ms MSPC 42, f. 56r
5. Ms MSPC 42, f. 57r
6. Ms MSPC 42, f. 71v
7. Ms MSPC 42, f. 84r
8. Ms MSPC 141, f. 65r
9. Ms SB III22, f. 187v
10. Ms SB III22, f. 197v
11. Ms SB III22, f. 202v
12. Ms Rum. 42, f. 293v–294r
13. Ms BAR slav. 358, f. 21v–22r

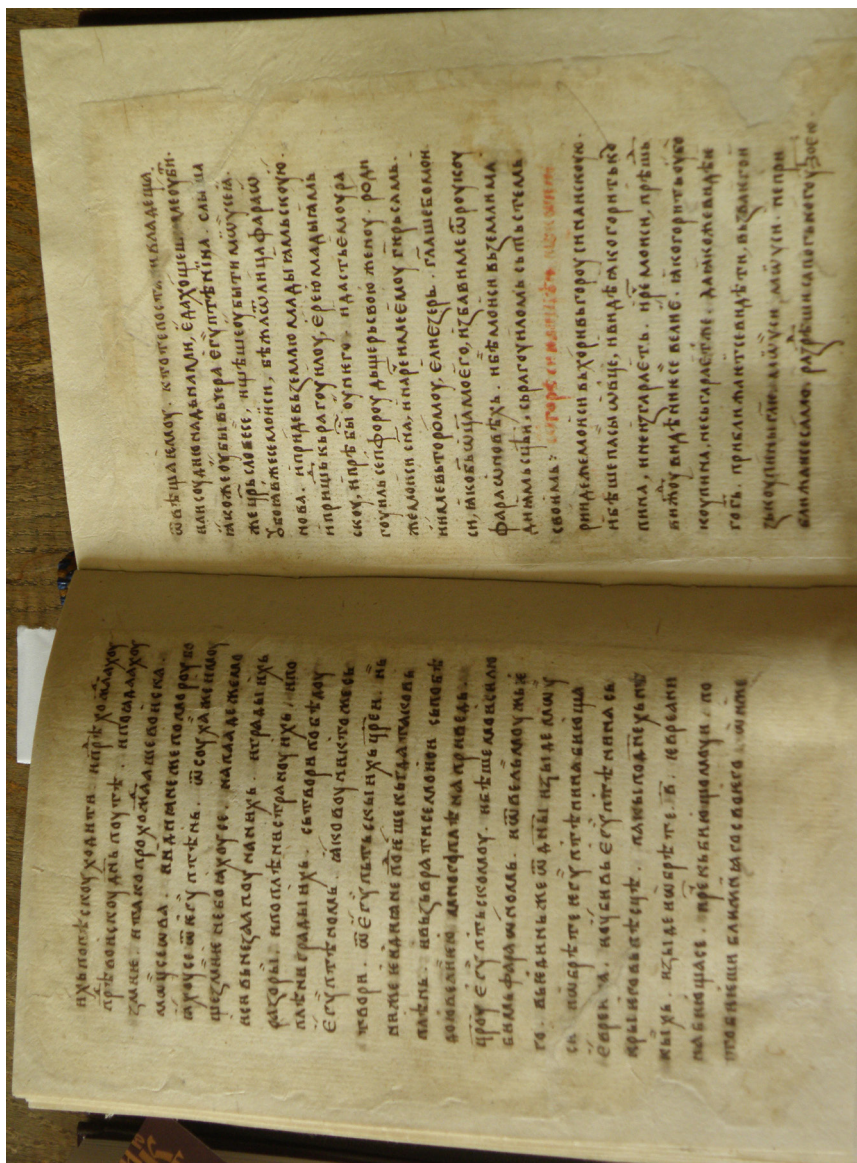
Illustrations



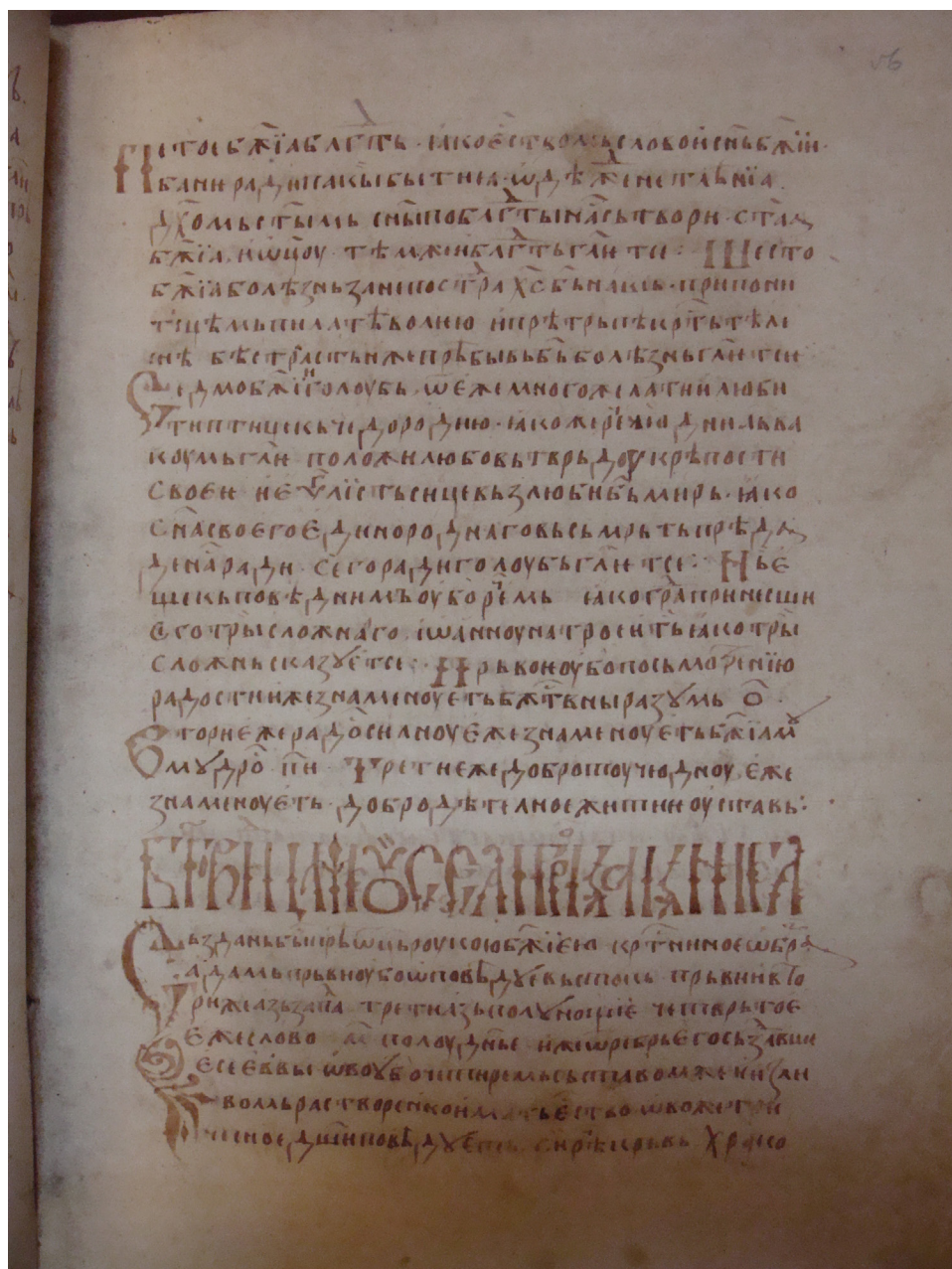
1. Ms Nikoljac 83, f. 121v-122r



2. Ms Nikoljasc 83, f. 142v–143r



3. Ms NIM 25, f. 39v-40r



4. Ms MSPC 42, f. 56r

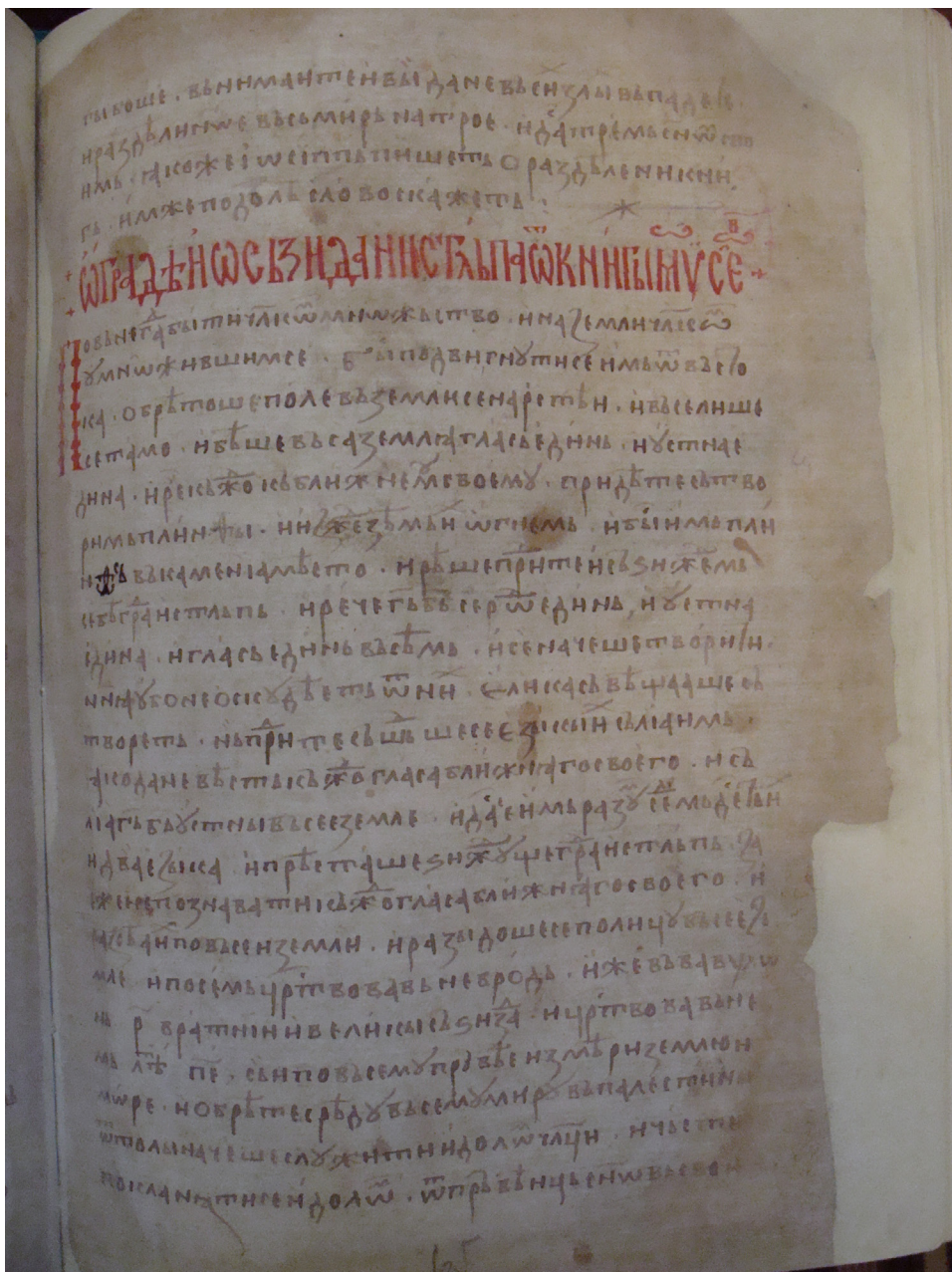
[illegible]

16 10
судьбы разума
иже въ рай

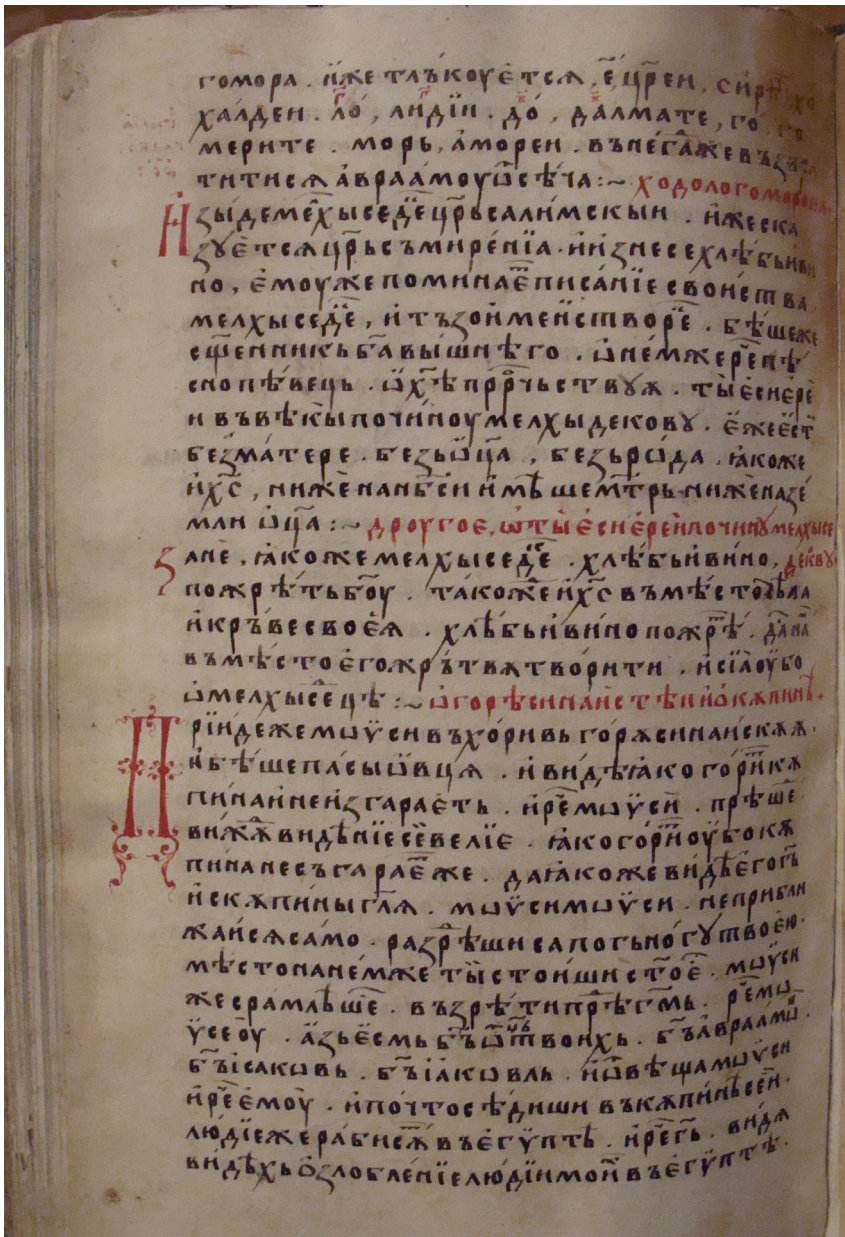
[illegible]

Бывшю же ісаакъ семимь лѣтъ бѣше и грае
 съімаи лѣтъ братомъ своимъ, и ѡтагарн.
 И бѣше быкы ісмаилъ ісаака. видѣвшіа
 раа ісмаилъ бѣюща ісаака. оудѣнсе срѣчи
 и вараше съавраамомъ гл҃ючи ѡже и нрабн
 ню сыномъ еіе. ѡураам же тешихъ бѣшѣмнѣ
 шѣ. сараа же мѡжнѣ лежашѣ гл҃нѣ ѡураамъ
 ѡже и нрабнню. ꙗко не мѡгъ трѣбѣти еію съ
 іноу еіе. ѡураам же въпроси гл҃нѣ, иже и раа
 рабѣхъ. ѡвѣщаемихъ гл҃нѣти сараа сътвори
 ѡбо семѣ твое и не поставлю въ вѣкъ сынъ. ꙗзѣмъ
 же ꙗко съвѣзѣи еіе, и ꙗко не сѣмъ въ вѣскрѣ
 мѣра. и не сѣмъ дѣти съ семѣ твоемъ гл҃ади съпро
 тивныи. и бѣеши ѡбѣмни зѡемъ вси еіи
 чн зѣмліи чн. и пришь ѡураамъ ѡхрѣтѣи
 въ дѣствѣ агаремъ хъ во зн, и хлѣбъ еіи ꙗко мѡ

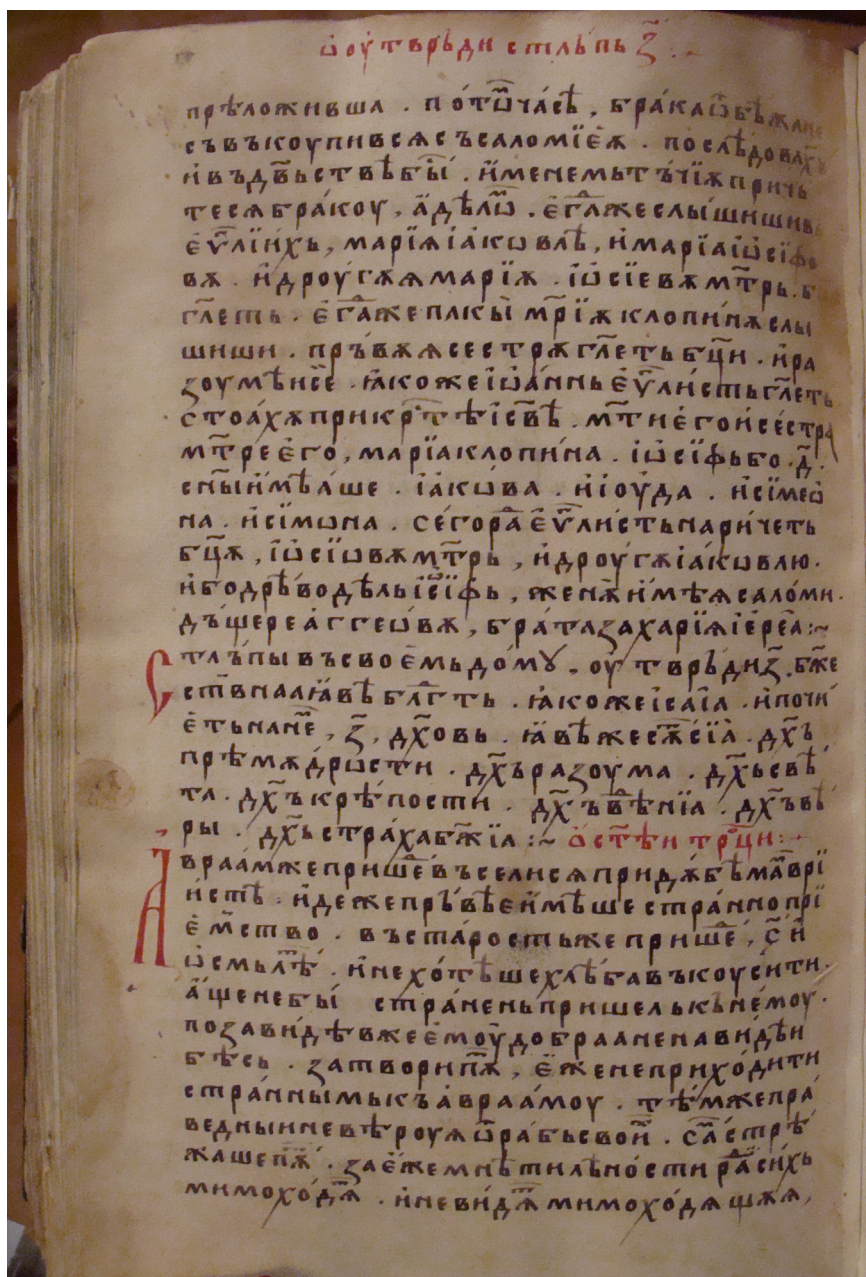
[illegible]

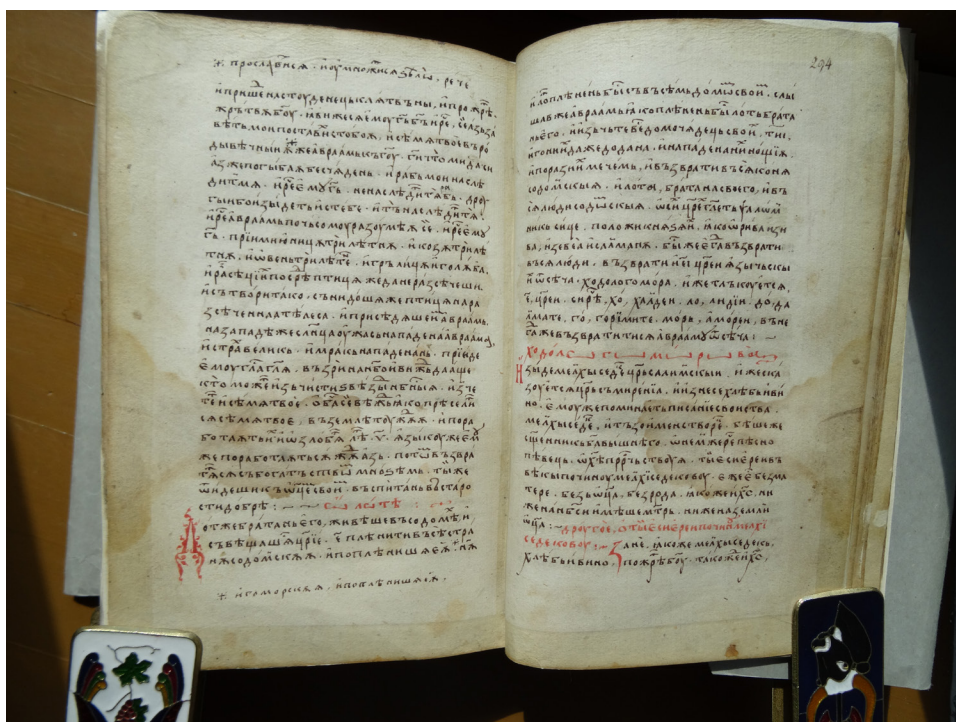


8. Ms MSPC 141, f. 65r



рѣна . и въ згорѣхъ ѿ гнѣва зѣмльи . и не
 мѣнь по па ли грѣшники . по божень въ
 днѣхъ бжотны , и зыдоша нѣцѣи брашнѣ
 тидрѣва . и пришеши пламень и поже
 нѣ , по па ли . и и пламени га ѿ закона по
 ложени . ѿ сътвореныи бѣше глаголю
 нѣ въ кратцѣхъ ѿ вътворихъ , писаніе
 прикладно пишущее : ~ **ѿ кувотъ**
Нрече гы къ мѣу сѣхъ , сътвори ми кѣ во
 тѣ . и дрѣво мерснѣнѣе . и половинѣ жакъ
 тендѣлѣ жнѣ . и лѣкѣи половинѣ жиро
 тѣ . и по коवेशи ѣ глаголюти сѣхъ . въ гла
 глѣхъ . и поставиши въ нѣхъ жѣзъ
 твоннѣ арѣловѣ . и сътвориши тамъ жѣ
 злата . и въложиши въ нѣхъ мѣди . и бѣ
 дѣхъ рѣннѣмъ въ кѣмъ . іако да познаѣ
 ти дѣла . іаже сътвори сѣхъ ѿ цѣи . и въ ло
 жиши въ нѣхъ прѣкъ кѣ во тѣ . и крѣпѣли
 закона . на пиши же нѣ слово сѣ закона на
 кожныхъ книгахъ . и да протѣи аѣши нѣ
 на вѣѣхъ жѣ бжотѣхъ въ слѣдѣхъ люде . іако
 да поутѣтѣхъ законныѣ заповѣдѣ въ дѣи
 въ . егда же хощеши и зыти нѣ тѣхъ . да съ
 твориши кола мѣла . и поставиши на нѣ
 кѣ во тѣ . и въ прѣжешнѣи цѣаго дѣла кѣ
 не поутѣнны . іако да во зѣ кѣ во тѣ . и да пе
 при ко сѣнѣхъ кѣ кола кѣ во тѣ . и кѣ
 кѣи цѣмъ во зѣ щнѣмъ еѣго . и ли кѣ кѣ во
 тѣ еѣмоу . и жѣ кѣмо іерѣни лѣвѣи . и да
 слоу жѣ еѣмоу и въ еѣмоу . сътвориши же
 и ка дѣна пицѣхъ златѣхъ . іако по ка жѣ еѣши нѣ
 нѣ еѣтѣхъ . сѣи же въ еѣхъ вътвори мѣу сѣхъ , іаже
 же по велѣе мѣхъ бѣхъ : ~ **Въ зѣнѣхъ же жѣ**
ѿ оу іаде нѣи зѣмнѣи нѣмъ





12. Ms Rum. 42, f. 293v–294r



13. Ms BAR slav. 358, f. 21v–22r

Małgorzata Skowronek – University of Łódź, Faculty of Philology, Department of Slavic Philology
Waldemar Cera Research Centre for the History and Culture of the Mediterranean Area
and South-East Europe, *Ceraneum*

Łódź University Press
90-131 Łódź, 8 Lindleya St.
www.wydawnictwo.uni.lodz.pl
e-mail: ksiegarnia@uni.lodz.pl
tel. (42) 665 58 63